

in festis duplicibus solum una dicitur prima collecta. In aliis festis non debet numerus quinquarius: uel septenarius superari. Secundo preparatur intellectus per instructionem fidelis populi: quod maxime est conueniens: quia hoc sacramentum est mysterium fidei: unde & quia in hoc sacramento etiam est collectio totius populi: propter quod communio sine grece synaxis nominatur. Fit autem hec instructio dispositiue quidem per doctrinam prophetarum & apostolorum: que in ecclesia legitur per lectores & subdiaconos. Postquam lectionem a choro cantatur graduale & alleluia: quod significat spirituale exultationem: uel tractus in officis luctuosus: qui significat spirituales gemitus. Alterum enim hominum uel ambo consequi debet in populo ex predicta doctrina. Perfecite autem populus instruitur per doctrinam in euangelio contentam: que a summis ministris legitur. scilicet a diaconibus. Et quia christus in euangelio loquitur tanquam diuina ueritas cui credimus secundum illud Iohannis. viii. Si ueritatem dico uobis &c. idcirco ne more illorum incredulorum inueniamur rebelles. Finito euangelio cantatur symbolum fidei: in quo populus ostendit se per fidem doctrine christi fore subiectum. Cantatur autem hoc symbolum in festis illis de quibus fit mentio aliqua in hoc symbolo. sicut in festis christi: Ac per hoc in omnibus dominicis & beate uirginis & apostolorum: quod hanc fidem fundauerunt: & angelorum qui eam suggerunt: & fideles custodiunt: & sancte crucis in qua nostre fidei mysterium est completum. In aliquibus autem ecclesiis cantatur in festis martyrum qui fuerunt huius sancte fidei defensores. Sed quia principalia fundamenta sunt in apostolorum martyrio consecuta idcirco rationaliter sancta mater ecclesia romana nullorum uirorum festiuitatibus: propter apostolos & euangelistas: attribuit symbolum fidei decantandum. Facta prefatione sequitur secunda pars missae: que quidem uocatur oblatio: ubi duo aguntur. Primo laus populi in cantu offertorii: per quod signatur letitia offerentium: & oratio sacerdotis petentis orationem populi esse deo acceptam. Unde primi Paralip. ultimo. Dixit Dauid. Ego in simplicitate cordis mei letus obtuli uniuersa hec: & populum tuum qui hic repletus est uidebit cum ingenti gaudio tibi offerre donaria. Domine deus Abraham & Isaac & Israel patris nostrorum custodi in eternum hanc uoluntatem cordis eorum &c. At tendat autem sacerdos ea que dicta sunt supra: scilicet offerendo se coniungat christi charitati & intentioni in offerendo quasi sentiens se christum: & in illo affectu in quo obtulit: sciens quod altare est ibi pro cruce: paramenta etiam pro preparatoris passionis ut dictum est supra. Post oblationem sequitur consecratio: que quia supernaturali uirtute agitur: ideo excitatur populi deuotio: ut sursum feratur in deum prefatione. Et quia per consecrationem uere ibi christus in sacramento est deus homo: cuius sedes proprie est in celo: iuxta psalmum. Dominus in celo sedes eius: ideo mouemur sursum habere corda & ad angelorum consortium eleuari. Unde & respondet chorus. Habemus ad dominum: ne mendax uideatur. Finita prefatione cantat ter Sanctus: quasi uocibus angelicis sociatus. In quo cantu laudatur christi deitas cum angelis & totius trinitatis quantum ad multiplicem commendationem trinitatis & unitatis: & repletive omnium maiestatis. Laudatur etiam eius humanitas cum pueris iudaicis qui in die palmarum clamauerunt: Osanna in excelsis: Benedictus qui uenit in nomine domini. Deinde sacerdos consecrationem secrete peragit: in qua sic procedit

Primo quidem commemorat pro quibus hoc sacrificium offertur. Et postea generaliter pro omni ecclesia: & pro his qui in sublimitate sunt constituti: pro quibusdam postea specialiter qui specialiter offerunt: uel pro quibus offertur. Secundo commemorat sanctos quorum patrocinia implorat: & quorum meritis se coniungit: ut digne sacrificium peragatur: cum dicitur. Communicantes & memoriam uenerantes. Et quia summum quod potest haberi in digna oblatione & consecratione est coniungi christi hominis merito. Ideo in diuersis christi solennitatibus actus illos sacros commemorat quos in illis diebus christus fecisse refertur ut eis coniunctus dignus huius sacrificii habeatur mister. Tertio petitionem concludit quod oblatio pro quibus offertur fiat salutaris: cum dicit. Hanc igitur oblationem: &c. Deinde quarto ad ipsam consecrationem accedit: in qua primo petit consecrationis effectum cum dicit. Quam oblationem tu deus &c. Secundo consecrationem peragit per uerba saluatoris: cum dicit. Qui pridie quam pateretur &c. Tertio excusat presumptionem per obedientiam ad christi mandatum cum dicit. Unde & memores Quarto petit hoc sacrificium peractum esse deo acceptum: cum dicit. Supra que propitiatio. Quinto petit huius sacrificii & sacramenti effectum. Et primo quidem petit intentiones & opera sacrificantium diuino conspectui presentari: tanquam accepta grata & digna: & summo altari creatricis essentie presentari: cum dicit. Supplices te rogamus omnipotens deus iube &c. Secundo petit istum effectum sacramenti quo ad mortuos qui sumere non possunt: cum dicit. Memento etiam domine. Tertio petit istum effectum sacramenti quo ad ipsos offerentes: & quo ad totum populum: ut in uirtute sacrificii iungantur meritis sanctorum cum dicit. Nobis quoque peccatoribus: & sic consumatur consecratio secreta.

Deinde agitur de sumptione & receptione sacramenti. Et primo quidem fit specialis preparatio per orationem totius populi que est oratio dominica. In qua & patris quo

tidianus petit secundū saluatoris preceptū: pp quod excusat se & populum: ne ad presumptionem reputetur quod tantum sumunt sacramentum. Preparatur etiam per spiritualem orationem qua sacerdos pro populo petit liberari ab omni malo: cum dicit secreto: libera nos quesumus domine. Preparatur etiam populus ad summptionem per pacem que datur cum dicitur Agnus dei. Est enim hoc sacramentum unitatis & pacis. In missis autem defunctorum in quibus hoc sacrificium offertur: non pro pace sed pro requie mortuorum pax intermittitur. Deinde perceptio & sumptio sequitur sacramenti prius humiliato sacerdote per orationes preambulas & conuictas xpi passioni & morti per affectiones transformatas que in ipso sacerdote debent formari: tam ex uerbis que dicuntur in ipsis orationibus in quibus fit mentio de pace relicta per testamentum discipulis de morte uiuificatiua & effuso sanguine per nostris peccatis: quod etiam ex aspectu sacramenti in quo sensibiliter repñtatur xpi passio & mors: dum aspicit sanguinem ut effusum & a corpore separatum per se sanguinem in calice & christi corpus ut mortuum ex alio latere: licet secundum rei ueritatem totus christus uiuus & immortalis sit sub utraque specie. Sacerdote autem resecto per sacramentum postmodum aliis conuictis dispensat: quia ut dicit dionysius.iii. l. angelice hierarchie. Qui aliis diuina tradit primo debet ipse particeps fieri. Ultimo autem tota missa celebratio in gratia actione finitur: populo exultante pro sumptione mysterii: quod sicut cantus post coem: & sacerdote per orationem gratias referente. Sicut & cena celebrata: christus cum discipulis dixit himnum: unum & diaconus populum licentians dicit. Ite missa est. scilicet. hodie ista filii dei a deo patre missus est: in nobis in sancto quod sumpsimus sacramentum. Et ipsa eadem hostia uobis a deo data: missa est deo in sancto sacrificio quod consumauimus & sibi misimus per ipsum sacerdotem: tanquam per dignum angelum deferentem: per quod & tota celebratio huius sacrificii missa dicitur. In officiis autem luctuosis non dicitur. Ite missa est: sed tantum Benedicamus domino: ut per hoc ostendatur quod diuersimode format affectus: dum sublimia christi magnalia & sanctorum gloriam celebrat. Et dum sub sua uel aliorum miseria in gemitu lamentationis suspirat: per quod uidere potes rationem: quia omnia leta in talibus officiis omittuntur. Licet autem hoc sacramentum paucis uerbis conficiatur: quia pauca sunt uerba forme: tamen omnia ista alia sunt addita in canone missae ad preparationem populi & reuerentiam sacrificii. Et ipse canon missae qui pertinet ad consecrationem: traditus est nobis solemniter ab apostolis qui sic tradiderunt sicut formam habuerunt a christo: & sic ad memoriam eorum fuit reductum spiritu sancto inspirante: unde licet alia contineatur ibi que a nullo exprimuntur euangelista: non ideo debet aliquid omitti: quia non est minus authenticum quod ab ipso

petro apostolorum principe est ecclesie traditum: quod id quod est ab euangelistis transcriptum: cum ex eius auctoritate euangelia sint recepta. Cetera autem illa que dicuntur debes attendere: quod quedam dicuntur a choro que pertinent ad totum populum: quedam chorus inchoat: & illa precipue .i. que significant id quod communiter toti populo inspiratur. Quedam uero populus prosequitur sacerdote inchoate: qui est princeps mysterii & dux facti officii. In signum quod tanta peruenerunt ad populum ex sola reuelatione diuina. Et quia firma ad huius fidei: & gloria maiestatis dei sunt in nobis solo deo interius reuelante & faciente: ideo sacerdos inchoat symbolum fidei & gloria in excelsis: quasi dicat sacerdos. Ista nec sciremus nec cognoscere: mus ex nobis: sed ipse deus reuelat nobis: cuius uicem fungor ista inchoando. Quedam uero dicuntur per ministros tantum: sicut doctrina noui & ueteris testamenti: in signum quod per ministros adeo missos est hec doctrina populo nunciata. Quedam uero solus sacerdos prosequitur: que scilicet ad proprium sacerdotis officium pertinent. Sicut orationes: sacrificium: oblatio: & consecratio. Et ideo illa que dicenda sunt circa hoc: occulte a sacerdote dicuntur ut ostendatur quod populus non attingat: tum ut ostendatur quod circa christi passionem que in hoc figuratur discipuli non nisi occulte confitebantur. In omnibus autem que sacerdos dicit: siue publice siue priuate: primo excitat populum ipsum salutando & benedicendo: cum dicit Dominus uobiscum: & in fine expectat eius assensum ut respondat. Amen. Et ideo in his que secrete dicuntur: publice premitit. Dominus uobiscum & oremus. Sicut post euangelium. Et subiungit in fine alie: Per omnia secula seculorum. Et ideo sacerdos semper loquitur in plurali orando: quia ipse tota est ecclesia. In his uero que dicit post Agnus dei que spectant ad preparationem sui ad recipiendum sacramentum loquitur in singulari & hoc christo presentis: unde nec ibi presalutat populum: nec expectat eius responsum. Attende autem quod sacerdos demonstratur tenere personam christi qui se offert pro nobis sacrificium deo patri: & ipsum pro nobis orat. Ideo in toto canone communiter sacerdos alloquitur deum patrem obsecrans per illud sacrificium sibi & populo fore placatum. Tunc uero post agnus dei sacerdos conuertitur ad alloquendum christum presentem ut per hoc ostendat ipsum esse non solum sacrificium quod offertur: sed deus cui offertur: unde & ipse sacerdos ipsum coluit coluit latrie sub sacramento: cum eum alloquitur dicens. Domine iesu christe filii dei uiui. Attende autem quod in secreta quando sacerdos orat ut nobis fiat corpus & sanguis dilectissimi filii tui non intendit orare propter dubitationem ut fiat sacramentum completum per plationem forme uerborum a sacerdote cum intentione

ne confici
ut talis ex
posset faci
rentis &
bis corporu
oblatione
dum Aug
p qua in c
scribis e
stali sensu
splicemus
No est at
mus: quo
an .vii. per
tat. Et n
petitioes p
cari nomē
istud sacra
sacrificiis t
sacrificia a
ex eoz dei
tur tres q
primane d
ipio fratre
ti de prima
scarnato fa
legio fidei
deo fuit &
nuit de pi
mum dicit
mister hui
seipsum p
hoc gratia
deuotione
uotionis il
q immola
pta quo ex
lino anim:
hoc fieri &
petat specie
pus christi
it hoc pro
ficato: ut se
erdotis an
presenter.
angelo qui
me oport
stringi: sed
exercitus q
rium deuoi
In hora im
angeli qui i
tis domini
tionis cor
tam sacrar
pugnantis
gelus qui t
unionem p

ne conficiendi super debitam materiam. Sed orat ut talis confectio fiat nobis fructuosa: quia bene possit sacramentum rite compleri cum dāno offerentis & populi: unde signanter dicit. Fiat nobis corpus & sanguis: unde & premisit Quam oblationem facere digneris benedictam. i. secundum Aug. p. quā benedicimur: p. gratiā ascriptā. i. p. quā in celo ascribimur. Ratā. i. per quā in xpī uisceribus eē censamur. Rationabilē. i. per quā a beati sensu exuamur. Acceptabilē. i. q. nobis ipīs displicemus: p. hāc acceptabiles unico filio sumus. Nō eēt at icōueniēs ēt si i hoc & multis aliis petamus: quod idubitatē fieri certi sumus: sicut & xpī lo an. vii. petit suā clarificationē: quā tñ fieri nō dubitabat. Et nos docuit xpīs in orōne dñica p̄cipales petitiōes peti: q̄s ipossibile ē impediri: sicut s̄ctificari nomē dei & uolūtātē eius fieri. Licet autē istud sacramētū preferat ex seipso oībus antiquoꝝ sacrificiis tāq̄ ueritas figure & corpus ūbre: tamen sacrificia antiquoꝝ pat̄ꝝ fuerūt deo acceptissima ex eorū deuotiōe. Inter quos p̄cipatū tenere uidētur tres q̄ cōnumerat̄ i canone. Abel rōne obfōis primane & patiētissime occiōis: quā sustinuit ab ipio fratre i figura xpī occiōi ab ipā gēte. Abrahā rōne primatus fidei: q̄ sibi primo i scriptura d xpō incarnato facta ē re promissio & multiplici alio p̄uilegio fidei sue: q̄ etiā in suis sacrificiis acceptissimus deo fuit & maxie in imolatiōe filii: i quo typū tenuit dei p̄is. Melchisedech cuius sacerdotium summum dicitur: ut dictum est supra. Et ideo ne minister huius sacrificii: quia uere christū consecrat: seipsum presumptione erigeret super eos quibus hec gratia non est data: humilitatur ut pateat iuam deuotionem a deo acceptari ad similitudinem deuotionis illorum patrum non q̄ intendat petere q̄ immolatio corporis christi fiat eo modo accepta quo ex parte sacrificii erat sibi accepta immolatio animalis. Quando autē sacerdos dicit. Iube hoc fieri &c. Non debet esse intentio sacerdotis q̄ petat species sacramentales ferri in celum: nec corpus christi uerum quod ibi esse non desinit: sed petit hoc pro corpore mystico in illis speciebus significato: ut scilicet orationes & affectus populi & sacerdotis angelus assistens diuinis mysteriis deo representet. Licet enim posset appropriate dici de angelo qui est custos sacerdotis offerentis: non tamē oportet sic ad unum angelum orationem restringi: sed nomine angeli potest intelligi celestis exercitus qui est charitatiue unus qui circa ministerium deuote assistit. Sicut enim dicit Ambrosius. In hora immolationis aperiuntur celi: descendunt angeli qui ibi assistunt tam ad memoriam presentis domini: q̄ etiā ad adiutorium efficax recollectionis cordis: tam sacerdotis q̄ populi ad reuerentiam sacramenti: & ad impediendum malitiam impugnantis aduersarii. Posset etiam dici iste angelus qui tam sacerdotis mentem q̄ ecclesiasticam uisionem petitur in sublime deferri esse iesus christus

quasi qui est angelus magni consilii: cuius est specialiter officium totum corpus esse sibi per summationem sacramenti specialiter coniunctum in sublime deferri. Sublime autem altare dei dicitur uel ipsa ecclesia triumphans: in cuius medio transferri petimus: uel ipsa supersumma triunitatis essentia: cuius participationem petimus. De quo altari dicitur Exodi uigesimo. Non ascendes per gradus ad altare meum: quia in trinitate. Sed tunc tres persone coeternae sibi sunt & coequales. Et ista sufficiant de primo: scilicet de his que dicuntur.

De actis qui fiunt in missa

Intra uero gestus & actus qui fiunt a sacerdote: sicut manuum extensio: signatio: & alia huiusmodi. Sciendum est q̄ quedam fiunt in hoc sacramento pertinentia ad representationem passionis christi: quedam ad significationem corporis mystici: quedam ad deuotionem & reuerentiam huius sacramenti. Ad memoriam sacramenti spectat modus standi ipsius sacerdotis: qui communiter stat manibus mediocriter extensis & eleuatis in typum christi crucifixionis. Iungunt aliquando manus ad designandum deorū tam recollectionem mentis & cordis: quam & orando ipse totus debet ferri in deum: & quam etiam ipse christus se obtulit in sacrificium deo patri. Ipsa etiam crucis signatio singulariter in hoc mysterio iteratur ad exprimendam passionem & crucem in qua istud sacrificium fuit immolatum. Unde & breuiter tibi reddam rationem unam de omnibus crucibus que fiunt in celebratione huius sacramenti. Debes autem scire q̄ consecratio huius sacramenti: & acceptatio sacrificii & deuotio offerentis: & fructus eius in omnibus ecclesie membris procedit ex uirtute christi in cruce passus: & immolati pro nobis a quo habemus istud sacrificium ut oblationem & donum: & ut sacramentum. & omnibus modis quibus dictum est supra. Et ideo ubicunq̄ fit mentio de aliquo horum: sacerdos crucis signatione utitur: ut per hoc christi passio sibi amplius imprimatur: i quam debet transformari offerendo: ut hec sibi sciat & ecclesie i cruce fore collata. Ne autē preterisse uideamur tot cruce que fiunt: attende q̄ in ipsis crucibus xpī passio sicut gradatim fuit facta: ita & in his quibusdā gradibus configurat. Quorū primus fuit traditio facta a iuda iudeis: quod significat proprie cruce super illa uerba. Hec dona: hec misteria: hec sancta sacrificii. illib. Ex illo enim maleficio quo traditus est nobis a patre i donū: munus & sacrificiū benigne donatus. Secūdo i ista traditiōe fuit pactio: traditio uenditio & emptio: ac precii sumptio: ex quibus xpīs uidet factus eē iudeorū ad occidendū i morte cuius pactiōis maleficiū deus uertit in nobis bonū finē firme traditiōis & possessiōis istius benedictae hostie nos ad benedicēdiū diuina natura spiritali &

corporali: quasi triplica denatio nobis dato. Quod significat precium uenditionis triginta denariorum. Ad quod designandum fit iterum triplex signatio super illa uerba. Benedictam: ascriptam: ratam.

Ad designandam autem malitiam proditoris qui nec humilitate obsequii quo sibi pedes lauit: nec beneficio amoris ostensi quo sibi corpus suum tradidit: potuit reuocari. Fit iterum duplex signatio super illa uerba: ut nobis corpus & sanguis fiat dilectissimi non quo ad similitudinem illius impij.

Tertio fuit ipsa passio christi figurata in ipsa consecratione facta in cena. Ad quod designandum fuerunt due crucis: una in consecratione corporis: alia in consecratione sanguinis ubi utrobique dicitur. Benedictum. Quarto fuit christi passio facta per quinque plagas in cruce reueras. Ad quod repitandum fit quintuplex crucis signatio super illa uerba: hostiam puram: hostiam sanctam: hostiam immaculatam: panem sanctum uite eterne: & calicem salutis perpetue. Quinto repitatur dura extensio corporis & effusio sanguinis: & fructus passionis per trinam crucis signationem: que fit super illis uerbis. Corpus & sanguinem sumpsimus. Sexto repitatur triplex oratio quam fecit in cruce: unam per precatoribus cum dixit: patris ignosce illis. Secundam per liberatorem a morte: tam suam quam omnium electorum: cum dixit Deus meus ut quid dereliquisti me. Tertiam per adoptionem glorie per omnibus electis suis: quos per primum spiritum noiauit: cum dixit. Pater in manus tuas commendo spiritum meum. Et ad hoc significandum fit trina crucis signatio super illa uerba. Sanctificas: uiuificas: benedicas. Septimo repitatur tres hore quibus pepedit in cruce. scilicet sexta usque ad nonam. Et ad hoc significandum fit iterum trina crucis signatio: ad illa uerba. scilicet. Per ipsum cum ipso: & in ipso.

Octauo ad repitandum mortem in qua due partes gratie humanitatis sunt ab inuicem sepeate. scilicet. corpus & anima: non a diuinitate. Et ad hoc significandum fuerunt due cruces subsequentes extra calicem: cum dicitur. Est tibi deo pater & cetera: quia in charitate mortis christi est omnis gloria dei quam habet ab humana natura. Non ne credatur remansisse christum in morte: sit repitatio resurrectionis christi tertia die per tres cruces que fuerunt ad illa uerba: pax domini sit semper uobiscum. Unde & signum pacis factum in eius morte: mortis uulnera seruauit in gloriosa carne. Quod autem sacerdos qui quies se uertit ad populum significat quod quies se manifestauit in die paschalis gloriose resurgens. Salutatur autem populum sacerdos se reuoluens ad ipsum: in signum salutis benedictionis quam christus attulit resurgens a mortuis: cum dixit pax uobis. Et quia episcopus ut dictum est principaliter christi repitatur personam: ideo solenniter celebras in festis in primam salutatoris que se uertit ad populum dicit pax uobis. Ablutio uero digitorum: & thurificatio in ceteris non ponitur hic sicut ceremonialia obseruantie iudeorum. Sed quia ista littera spectant ad reuerentiam sacramenti: primo quidem de ablutione: quia christus specialiter sub speciebus tractatur: non nisi mundis & lotis manibus debet tractari. Secundo per signationem: quia ut dionysius dicit. iiii. c. ecclesiastice hic

rarchie. Extremitatum ablutio significat emendationem etiam a minimis peccatis: & ab ipsi fantasmatibus cordis. Ipsa uero thurificatio pertinet ad faciem dupliciter: primo littera: ut per bonum odorem depellat siquid prauum fetoris in loco fuerit quod possit puocare horrorem. Secundo spiritualiter ad repitandum effectum gratie: quia sanctum sacrificium est deo patri odoriferum. Sicut de sacrificio noe xxvii. cap. Ecce odor filii mei sicut odor agrorum pleni cui benedixit dominus: unum ipsa thurificatio significat odorem non tantum sacrificii: sed etiam solennitatem illius diei cuius honore sacrificium celebratur. Que quidem figurata fit in thymiamate ueteris testamenti. Et quod omnis gratie odor fit modo est ab ipso iesu: & in ipso iesu: & ab eo deriuatur ad fideles officio ministrorum: secundum illud. ii. Cor. ii. Odorem notice sue spargit per nos in omni loco. Ideo fit thurificatio altaris: per quod christus significatur: deinde thurificatur per ordinem omnes. Et quia in magnis solennitatibus debemus deo singulariter offerre sanctum deum deum quasi per hoc significantes nos sentire in illis festis quasi in quibusdam odoribus suauitate patrie. Ideo in principalibus horis: matutino missa: & uespertina fit incensatio: suauis odoris quasi matutinum sacrificium & uespertinum. Inclinationes autem quas facit sacerdos in missa: significatur humilitatem obedientie & reuerentiam ex qua passus est christus: & quam debet sacerdos in sacramentis sentire. Dignitas autem iugiter post consecrationem. scilicet. pollicem cum indice: quibus corpus consecratur tetigit ut non dissipetur si quod forsitan digitis adhefit. Quod pertinet ad reuerentiam faciem. Cum enim in qualibet peticula sit rotus christus multum debet esse sollicitus sacerdos ne in tangendo: uel frangendo: uel sumendo: uel aliis dissipando aliqua pericula debeat uel remaneat super corporalis uel patena: uel calice: uel quod preciosius est alibi cadat: unde sacerdos qui talia non potest discernere debet a celebratione arceri. Fractio uero hostie significatur tria. Primo quidem ipsam diuisionem & fractionem corporis christi factam in passione per uulnera. Secundo distinctionem corporis mystici secundum diuersos statum & officia. Tertio distributionem gratiarum perudentium ex passione & sacramenti efficacia. Significatur autem sicut dicit. Sergius papa de consuetudine. di. xi. quod trifurcum est corpus domini. Pars in calice missa corpus christi quod iam resurrexit: demonstratur. scilicet. ipsum christum & beatam uirginem. Et si qui alij sunt sancti in gloria cum corporibus gloriosis. Pars comesta & sicca & dentibus trita signatur corpus christi peregrinum uiuens & ambulans super terram: quia uiuentes in terra: sicci sunt adhuc ab ubertate domus dei: & per fractionibus conteruntur. Pars in altari usque in finem seruata significatur corpus christi quo ad illos quorum corpora remanent in sepulchris: usque ad resurrectionem finalem: quorum tamen anime sunt in purgatorio: uel in celo: hic tamen ritus non seruatur modo. scilicet. quod una pars seruetur in fine missae: nihil tamen deperit significationi quia utraque pars sicca sumitur & teritur & significatur quod tam uiuentes: quam illi qui sunt in purgatorio. Vel ad munus quorum

teruntur.
trice scribi
cta beatos
ros. Ali
missa sign
calici pass
cem referu
animam
os. Per
Vno mod
secundo.
Alio m
Calix me
sunt in tali
attende q
populo da
panem int
de prodito
corpus chri
sanguinis
& lauat ma
tuit. s. hum
ore: & man
sacramenti.

lro
po
ge
bes notare
occuri. Vn
debito mo
ecclesia inf
negligent
sue ex parte
aliqui uolunt
negligentia
faci myster
mortale pe
ni omission
ea que sunt
um qd esset
omitteret r
tica princip
tis debitis &
nonice insti
& non adm
nem bene ci
peccatum in
pau non fiet
ex humana i
um recordar
alterius: non
nari: licet m
teprehendi.

ſeruntur. Significationem prepoſitam quidā me-
trice ſcribit dicēdo Hoſtia diuiditur i partes: tin-
cta beatos plene ſicca notat uiuos: reſeruata ſepul-
tos. Aliquibus tamen uidetur q̄ pars in calice
miſſa ſignificat eos qui uiuunt in mūdo: qui ſunt
calici paſſionis immiſſi. Pars autem extra cali-
cem reſeruata ſignificat plene beatos quantum ad
animam & corpus. Pars comēſta ſignificat tertioſ.
Per calicem enim duo poſſunt ſignificari.
Vno modo ipſa paſſio: iuxta illud Luce uigeſimo-
ſecundo. Pater ſi uis transfer hunc calicem a me.

Alio modo beata fruitio: ſecundū illud p̄s. xxii.
Calix meus inebrians q̄ preclaruſ eſt. Et ideo poſ-
ſunt in talibus diuerſe ſignificationes aptari. Et
attende q̄ pars in calice miſſa: nullo modo poteſt
populo dari in ſupp̄ lemento communionis: quia
panem intinctum non porrexit chriſtus niſi iu-
de proditori. licet illa buccella intincta non fuerit
corpus chriſti. Quod autem poſt ſumptionem
ſanguinis ſacerdoſ ſumit uinum non conſecratū:
& lauat manus: ſpectat ad reuerentiam ſacramen-
ti: ſ. humor ille ſpecierum ſāguinis abluatur ab
ore: & manus lauētur: ne quid adherat de reliquiis
ſacramenti.

**De defectibus qui poſſunt euenire
in celebratione miſſe.**

Ita tertium autē ideſt circa defectuſ qui
poſſunt occurrere ex infirmitate & negli-
gentia in miniſterio huiuſ ſacramenti: de-
bet notare q̄ dupliciter talibus defectibus poteſt
occurri. Vno modo ſollicite attēdendo facere oīa
debito modo & ſine defectu ſecundum ritum ab
eccleſia inſtitutum. Vnde maximum periculum ē
negligentem eſſe circa tanti myſterii celebrationē
ſiue ex parte ſacerdotis ſiue miniſteriorum. Vnde
aliqui uolūt dicere (quod fatiſ eſt durum) q̄ omnis
negligentia omiſſionis circa celebrationem huiuſ
ſacri myſterii propter ſui ſummam reuerentiam ē
mortale peccatum. Licet autem durum ſit de om-
ni omiſſione hoc dicere: tamen ſi quis omitteret
ea que ſunt de integritate ſacramenti: non eſt dubi-
um q̄ eſſet mortale. Et etiam ſi quis de industria
omitteret ritum ab eccleſia inſtitutum: maxime
circa principalia. Sicut eſt celebrare ſine paramen-
tis debitis & uaiſ: & ſine principalibus officiis ca-
nonice inſtitutis: epiſtola & euangelio & ſimiliū:
& non admixcendo aquam uino ante conſecratio-
nem bene credo q̄ in talibus ex industria obmiſſi
peccatum incurratuſ mortale: quia hoc ſine contē-
ptu non fieret: pro qualibet autem leui omiſſiōe
ex humana infirmitate que ſepe non poteſt omni-
um recordari: & multum intenta uni: obliuiſatur
alterius: non credo animam debere ad mortem dā-
nari: licet multum omnis negligentia hic debeat
reprehendi. Iſte ergo eſt optimuſ moduſ occur-

rendi defectibus: ſcilicet precauere ne ueniāt. Ali-
uſ etiam moduſ eſt poſt q̄ defectuſ accidit: prout ē
poſſibile ſalubriter emendare. Defectus autem
poteſt accidere multipliciter. Primo ex parte mini-
ſtri: puta ſi infirmetur: uel moriatur ante complei-
onem ſacramenti. Vbi nota q̄ ſi ante conſecra-
tionem corporis chriſti aliquod impedimentum
occurrit miniſtro: non oportet q̄ per alium ſup-
pleatur: quia adhuc nihil factum eſt. Si uero
poſt inceptam cōſecrationem: puta cōſecrato cor-
pore: ante conſecrationem ſangis uel et poſt con-
ſecrationem utriuſq̄: debet miſſe celebritas per ali-
um ſacerdotem ſuppleri. Omnes enim unum ſu-
muſ in chriſto. Et ideo omnes ſacerdoteſ in tali ca-
ſu tenent perſonam uniuſ miniſtri: & ideo ne ſa-
cramentum ſit uel ſacrificium incompletum p̄ ali-
um compleri oportet. Abſq̄ autem tali cau-
ſa ſi quis ex negligentia dimiſſerit myſteria incō-
pleta: non ſolum mortaliter peccat: ſed etiam ſen-
tentiam excommunicationis incurrit. Sicut ſen-
tetur ſeptima queſtione prima capitulo Nihil: & eſt
ſtatutum concilii toletani. Alio modo poteſt
eſſe defectuſ ex parte miniſtrantium: ut ſi offeratur
calix cum uino ſine aqua. Et ideo ſi ſacerdoſ
ante conſecrationem ſanguinis: etiam poſt con-
ſecrationem corporis percipiat aquam non eſſe
in calice: debet ſtatim apponere & conſecrare: &
in miſſa procedere: quia appoſitio aque ut di-
ctum eſt non eſt de neceſſitate ſacramenti: debet
tamen puniri ille ex cuiuſ negligentia contingit.
Nullo autem modo debet aqua uino conſecrato
miſceri: quia ſequeretur corruptio ſacramenti pro
aliqua parte ut dictum eſt ſupra. Si uero percipi-
at poſt uerba conſecrationis q̄ uinum non fuit
poſitum in calice: ſi hoc percipiat ante ſumptio-
nem corporis: debet deponi aqua ſi ſibi fuerit: &
accipi uinum cum aqua modo conſuetuſ: & de-
bet ſacerdoſ reſumere uerba canonis: incipiendo
a conſecratione ſanguinis ibi. Simili modo po-
teſt q̄ &c. & totum compleatur: ſicut ſi antea non
percepſſet ultra iſtuſ punctum in miſſa. Si uero
percepit poſt ſumptionem corporis: puta ſi
uolendo ſumere ſanguinem aquam ſenſerit: de-
bet aliam hoſtiam nō conſecratam accipere: & ui-
num cum aqua in calice ponere: & conſecrare to-
tum de nouo ſacramentum in duplici ſpecie: & ri-
te ſacrificia conſumere. Si enim inciperet a con-
ſecratione ſanguinis: & nō haberet hoſtiam con-
ſecratam: uerba non competereſt ſacramento: &
debet poſtea totum ſumere modo conſuetuſ: quia
perfecta non poſſunt dici ſacrificia niſi perfectuſ or-
dine compleantur: ſicut dicitur in predicto capitu-
lo concilii toletani. Nec obſtat ſi dicatur q̄ priuſ
ſumpſit aquam que erat in calice: quia preceptum
de perfectione ſacramenti maioris eſt ponderis:
q̄ preceptum q̄ hoc ſacramentum ſumatur a ſeiu-
niis. Vnde in tali caſu debet tale ſecundū preceptū

omitti propter primum. Similiter si postq̄ sacerdos processit in celebratōne missę: recolat se aliquid sumpfisse in illa die debet conteri & ualde dolere: sed tamen inchoata mysteria rite complere.

Si autem sacerdos non recolat se dixisse aliqua eorum que dicere debuit non debet ex hoc mente turbari. Non enim qui multa dicit: recolat omniū que dixit: nisi forte in dicendo aliquid apprehenderit sub ratione iam dicti. Sic enim aliquid efficitur memoriale & sit obiectum memorie in quantum accipitur sub ratione preteriti: a cuius tñ memoria impeditur ex multa attentione eorū que dicit ut si quis attente cogitet illud quod dicit non tñ cogitet se dicere illud: non multum recolat postea se dixisse. Et ideo non potest esse scrupulosus sacerdos in examinando seipsum & luctando itra se. d. forte dixisti: forte n̄ dixisti sed sp̄ sup̄dere dēt se dixisse: nisi oīno certus eēt plene se n̄ dixisse quod raro cōtingit. Ex ipso enim usu proferendo uerbo canonicis debet supponere se ea debite dixisse siue protulisse. Si uero constet ei aliqua probabiliter omisisse: que non sunt de necessitate sacramenti: non estimo q̄ debeat resumere imutando ordinem sacrificii: sed debet ulterius procedere: ac si nihil esset. Si uero certificetur plene se omisisse aliquid eorum q̄ sunt de necessitate sacramenti. scilicet formam consecrationis: cum forma sit de integritate. Sicut & materia: idem uidetur faciendum quod dictum est in de factu materie: ut scilicet resumatur a forma consecrationis: & per ordinem reiterentur dicta: ne mutetur ordo sacrificii: ita tamen q̄ forma super eadem materia nullatenus iteretur. Vbi autem ē dubitatio quod solet accidere conscientis scrupulosis & obliuiosis: debet argui q̄ sit dictum illud quod est de necessitate maxime ex ordine loquendi uerborum: ut dictum est supra. Et quia non est uerisimile q̄ illud solum omiserit: & ad alia uenerit: & ideo talis debet a se huiusmodi cōscientiam repellere: q̄ sepe est tentatio ab hoste talis lucta ut impediatur deo ratio sacramenti. Et sicut dictum est supra. Sepe magna dicentis attentio memoriam impedit nec est per hoc minus dictum. Similiter: quando multe hostie consecrantur: & una sola accipitur in manu a sacerdote: non propter hoc alie minus consecrantur: esto q̄ tunc actu non cogitauerit de eisdem: licet. n. ualde decens sit q̄ intentio feratur tunc super materiam consecrandam: non est autem omnino necessarium propter labilitatem nostre attentiois sed sufficit habitualis attentio & intentio continuata: & non interrupta per actum contrarium illi actui: quo primo posuit hostias & eas obtulit cum intentione consecrandi. Si autem contingat uel propter frigus uel propter negligentiam sacerdotis: q̄ tota hostia cadat in calicem ante fractionem: uel in fractione: uel quolibet aliter: non propter hoc omittat procedere: & omnia dicere que dicere debet: quia fractio hostie: & q̄ una pars mittatur in calicē: ma-

gis respiciūt corpus mysticum ut dictum est supra sicut & admixtio aque s̄gt̄ populum. Et ideo horum premissio non facit imperfectionem sacrificii: ut propterea sit necesse aliquid iterare circa celebrationem sacramenti. Est tamen dure negligentia punienda. Si autem quod dolorosum est relaxatione contingat q̄ per negligentiam sacerdotis effundatur sanguis: uel q̄ stiller alibi. Sic est procedendum ut habetur de consecratione: di. secunda: ex decreto pii pape. Si per negligentiam stillauit de sanguine in tabula que terre adheret: lingua lambatur & tabula radatur. Si uero non fuerit: lingua lambatur & tabula radatur quantum potest: & igne cōtate condatur: & sacerdos .xl. diebus peniteat: & tribus diebus super altare stillauerit minister sorbeat: & tribus diebus peniteat. Si super lintheum altaris: & ad alium lintheum stilla peruenerit: quattuor diebus peniteat. Si usq̄ ad tertium: nouem diebus peniteat: & lintheamina que stilla terigit: tribus uicibus lauet minister in illa parte ubi sanguis stillauit: calice subnoto posito: & aqua ablutionis sumatur: & iuxta altare recondatur: melius tamen esset si sumeretur in potu a ministro: nisi propter abominationem dimittat. Quidam autem ulterius partem illam lintheaminis incidūt & comburunt & cinerem in altario in factario reponunt. Subditur autem ibidem et penitentiali bede presbyteri. Si quis per ebrietatem uel uoracitatem eucharistiam euomerit quadraginta diebus peniteat si laicus est. Clerici: uel monachi diacones seu presbyteri octuaginta diebus peniteant. Si autem infirmitatis causa euenient: septem diebus peniteat. Et in eadem distinctione ex concilio arelatenensi. Qui non bene custodierit sacrificium & mus uel aliquod aliud animal in ecclesia existens id comederit: quadraginta diebus peniteat. Aut pars eius ceciderit: & non inuenta fuerit: triginta diebus peniteat. Et eadem penitētia uidetur dignis sacerdotis uel a crista per cuius negligētiā hostie cōsecrate que reseruātur in ecclesia putrefiūt: & tanto maiori quanto hic sepe culpabilior negligētia repentur. Pre dictis autē diebus debet penitens ieiunare: & a cōmunionem cessare: pensatis tamē conditiōibus uogocii & persone: potest addi & minui ad penitentiam supradictam. Hoc tamē est regulariter obseruandum: q̄ ubicunq̄ species integre inueniuntur maxime si appareat forma panis: sunt reuertētes obseruāde: uel etiā sumende: si sine abominatione ferri potest: quia manētibus speciebus manet ibi corpus christi ut dictū est supra. Ea uero i quibus iniuriam aut comburēda sunt: si comode fieri poterit nēre i factario recōdito: sicut de rassura tabule dictū est. Licet autem hoc sacramētum nec bonitatis nec malitiam recipiat a ministro: & ideo quantum ad hoc equalis bonitatis sit missa boni sacerdotis & mali: licet etiam orationis fructus que dicitur p-

os sacerdos
desie nō fi
men qui d
ferentis m
alios defici
tiem minit
māducat &
sit sumere
tolleratur:
& non toll
fidei: q̄ ni
quo sibi pl
quod si on
tum est tali
tamē debet
nescit: nec c
certitudine
mus est ad x
crāmētum
tumelo se t
ae celebra
māda nō se
giolog: qui
cunic a pop
sub circulo:
re dicere mi
nacciēte:
uel sub spec
ad millenari
sub decepti
pecuniā ext
& sic hortā
tū. i. mille r
monum m
pocite etiā
am extorq̄
imponūt: &
sub titulo pi
multi errore
corpus xpi i
ius erroris
tra quem di
bus &c. S
ferentiū in
us est acqui
ficiis. Cōtra
institutor: q̄
Quartus es
de infantis
nutis punct
farina faciur
cunt: quod i
q̄ fidelium:
nem innoc
anorum qu
tum: ut ap
Sextus et
quencunq̄

os sacerdotis inquam est minister communis ecclesie non fraudet fructu charitatis cois: fructus tamen qui debet haberi in missa ob deuotionem offerentis ministri: & grato ministerio ipsius quo ad alios deficit: quo ad ipsum offerentem in sua penitentia ministeria agit: sed in sumendo iudicium sibi māducat & bibit. Et idcirco qlibet fidelis licet possit sumere sacramenta a sacerdote: q̄ diu ab ecclesia tolleratur: quia tamē hodie multū deficit correctio & non tolleranda impia tolerant. Cōsulo cuiuscūq; fideli: q̄ nulli sacerdoti det occōnem celebrādi de quo sibi plene cōstat q̄ sit ī statu mortalis peccati: quod si omano notoriū est ipsum fugiat: si occultum est talē modum teneat q̄ aliis nō reuelet. Nō tamē debet aliquis temerarius eē ī iudicādo quod nescit: nec debet alium estimare reū: nisi quādo ex certitudine uitare nō potest. Magne. n. ingratiudinis est ad xpm̄ iesum qui tāta charitate condidit sacramētum materiam prebere q̄ in sacramēto contumeliose tractet: magneq; detestatiōis ē: simoniace celebrare uel emere cui matīā dat abusus quoniam nō solū sacerdotum seculariū: sed etiam religiosorum: qui ut possint extorquere multitudinē pecunie a populo: iueniunt numerū missarum quasi sub circulo anni p̄fectā deuotionē sacramenti facere dicere missas unius āni. f. tot quot sunt dies anni: accipiētes tres uel quattuor denarios pro missa: uel sub specie maioris deuotiōis & p̄fectionis que ad millenariū spectat: facere mille missas dicere: uel sub deceptiōe p̄fectionis sūme: ut possint maiore pecuniā extorq̄re reduplicant millenariū in seipm̄ & sic hortāt diuites ut missas faciāt chā millenariū. mille milia missarum: p̄tō q̄ mille milia demōnum mentes inhabitāt talium sacerdotū. Hypocrite etiā sacerdotes publice erubescētes pecuniā extorq̄re numerum missarum pro penitentiā imponūt: & per hanc uiam sepe simoniace capiūt sub titulo pietatis. Circa hoc sacramentum sunt multi errores. Primus ē dicētium non esse uerū corpus xpi in hoc sacramēto: nisi significatiue. Cuius erroris dicitur fuisse aliquando bengarius: cōtra quem dicitur loānis sexto. Caro mea uere est cibus &c. Secundus error est accordinatarum offerentiū in sacramento panem & caseum. Tertius est acquiriorum offerētium solum aquā in sacrificiis. Cōtra istos duos est iesus huius sacramenti institutor: qui panem & uinum discipulis dedit. Quartus est error catafagarū & pepuciatorum: q̄ de infantis sanguine quē de toto suo corpore minutis punctiōnū uulneribus extorq̄t: panem cū farina faciunt quem pro eucharistia conficere dicunt: quod magis est simile sacrificiis demonum: q̄ fidelium: secundum illud ps̄. Effuderunt sanguinem innocentem. Quintus error est p̄cipi anorum qui tantum dant mulieribus principatum: ut apud omnes sacerdotes honorentur. Sextus error est pauperū de lugduno dicentiū quencunque iustū posse hoc sacramentum confi-

cere. Contra quos est q̄ dominus solis illis discipulis hanc contulit potestatem quos presbyteros ordinauit. Septimus est error quorundam qui dicuntur adamani: quasi imitantes nuditatem Ade. Nudi nanq; mares femineq; conueniunt. Nudi lectores audiunt: nudi orant: nudi ut dicitur sacramenta celebrant. Contra quos dicitur prime Corinth. xiiii. Omnia honeste & secundum ordinem fiant in uobis.

Iesus Iudam corripiens Cap. vi.

N hac sacratissima cena Iesus multa charitate ut ex supradictis patuit Iudam a concepta nequitia studuit reuocare: non solum obsequendo sed etiam increpando: sub uerbis tamen generalibus ita q̄ crimen occultum indebite non prodebat. Vnde & loquens: Unus ex uobis me traditurus est: & dicens. Non de omnibus uobis dico: & non estis mundi omnes: & similia ingerebat menti proditoris: quia eius cognoscebat impiam uoluntatem: ut tamen charitativa ostenderetur correpto: nec ipsum alius prodebat ut possent intelligere tunc: nec omittebat charitatis signa. Sed ut dictum est supra amplius augmentabat. Vnde licet Hylarius dicat super Mattheum: q̄ corpus suum non tradidit Iude. Non tamen in hac parte est eius sequenda sententia: quia ratio per quam probat non concludit. Probat enim ex hoc q̄ Christus dicit discipulis: cū corporis & sanguinis tradidit mysteria. Bibam illud uobiscum nouum in regno patris mei: id est postq̄ resurrexero comedam & bibam uobiscum in gaudio resurrectionis. Sed Iudas non bibit cum eis: quia ante creditur fuisse suspensus q̄ resurrexerit Christus: ergo tunc non accepit cum discipulis corpus & sanguinem. Non concludit inq; q̄ xps loquitur discipulorū collegio: qd̄ qdē collegiū manet uerū etiam Iuda excludo. Nec ipsum xps excludit: immo quantum fuit ex parte xpi: bibiturus erat cum ipso in resurrectionis gaudio: nisi ipse per suam malitiam apostatasset. Conueniens autē fuit magisterio xpi ut occultum peccatorē absq; accusatione & euidenti p̄batione ab aliis cōione nō separet: ut per hoc informaretur ecclesia occultos non perdere peccatores. Ipse autem Iudas exasperatus ex hoc uideretur a xpo occasionem assumere recedendi. Propterea Dionys. in libro angelice Hierarchie. Et Aug. sup Io. Et Criso. dicunt ipsum sacra mysteria cum aliis discipulis suscepisse. Buccella autē inuncta quam sibi dedit: de qua dicitur Ioā. xiii. Nō fuit corpus xpi: ut Aug. expresse dicit: quia iam cū aliis sumpserat sed ex pte xpi fuit signum dilectionis & familiaritatis ipsi Iude. Ioanni uero licet tūc forte plene non intellexerit fuit signum proditoris: & q̄ fide & infecte ceteris discipulis iungebatur: unde & ista duo siḡt inunctio. Aliqua enim inunctinguntur & inficiuntur: & per hoc significatur

etio & infectio amicitie iude ad xpm. Sed panis in tingitur ut sapidius comedatur: & ideo ex pte xpi fuit signum amoris sapidi & remissionis dulcissimi & cordialis perpetrare iniurie & reuocationis plene per signa familiaris amicitie. Sed maledicta anima illa que tantam amoris dulcedinem in fellea pditionem conuertit: unde sequitur q post bucellam introiuit in eum sathanas: quia tunc plenus eum possedit: quando ex tam familiari signo reuocatus fuit: propterea sequitur. Exiuit autem iudas continuo: & tunc dixit ei. Quod facis fac cibus: non intendens suam malitiam ad scelus impellere sed quod facturis esset se ostenderet cognoscere: & fructum passionis qui ex eius opere sequutus est non ex intentione: ostendit se ardentem desiderare.

Iesus dilecto stratus. Cap. vii.

Sicut autem perditum & pfidum iudam perceptio sacramenti in maiorem potestatem diaboli tradidit: quia indigne accessit. Sic dilectum iohannem deuote suscipientem ad tantam familiaritatem adduxit ut pectus iesu diuinitate repletum acceperit ad quietem. O felix sonus & extaticus sancte contemplationis accubitus: qui tunc in hoc dilecto inestimabilia dei beneficia super electorum suorum animas diffundenda in fine temporum figurauit. In hoc enim benedicto somno figuratur ecclesia contemplatiua: que in fine temporum debet ad tam suauem gustum adduci contemplationis: ut uere requiescat in pectore christi: quia sibi debet specialius reuelari archanum unionis personalis in christo: & istius unionis diffusio in corpus suum mysticum: & transformatio mentium in dilectum: propter quam transformationem hi singulariter omnibus temporalibus abdicatis: que tunc erunt materia diuisionis & separationis a christo: reprobatis illis sacrilegis qui de christo iesu & eius cultu simoniace negotiantur: ad temporaliu questum in hereditatem domini assumuntur: & ad sublimitatem perfectionis & quietem adducti ab omni distractionis turbine sopiuntur. Qui describuntur in propheta cum dicit. ps. cxxvi. Cum dederit dilectus suis somnum &c. Hi enim dilecti tempore tentationum impii antechristi tam mystici q aperti ab omni distractio temporalium amore seuuncti in hoc aduerbio demonstratiuo. Ecce inquit hereditas domini: quia hi dilecti nihil querentes de mundo: sed totaliter respicientes in christi pectore configurati nunc similitudini mortis eius in charitatis ardore que tunc quando hic dilectus dormiuit super pectus iesu: in ipso singulariter bulliebat: nihil aliud querunt nisi cum dilecto mori in feruore amoris & tolerantia passionis: & in ipso frui in perfecta quietudine adimplentionis uoluntatis diuine. Et ideo singulariter dicuntur hereditas domini: tum quia singulariter deum possident omnia

alia contempnendo: tum quia ab ipso plenarie possidentur per immolationem uoluntatis sue. Et ideo singulariter tanq domini hereditas demonstrantur quia tempore inundantis tempestatis predicta ipsi uidentur relique dominice portiones: qui proprie dicuntur filii merces: quia ex singulari christi merito dantur ipsi dei filio pro mercede. In quo etiam innuitur q hi singularissime diffidentes de proprio merito gloriantur: & de hoc sunt contenti: solo christi aliud uolunt nisi illud quod benedictus iesus dum uiueret eis meruit in seipso maxime per supplicia passionis. Et idcirco sunt totaliter in christo passiones & dolores & penunas transformati per alius me paupertatis amorem: hi sunt uiri seraphici legitimi filii francisci: qui dicuntur fructus uentris: qui in uentre carnalis ecclesie absconsi: & non appetentes in exteriori pompa eorum que carnis sunt tanq singularis fructus huius spose ab eius spso iesu in successores legitimos assumuntur. De his uenturatur quod sequitur. Sicut sagitte in manu potentis: ita filii excussorum. i. filii excussi: qui in manu potentis iesu tanq electe sagitte ad inimicos eius uenerandos: occidendos: & conuertendos expedientissime conuertuntur & diriguntur. Et ideo petrus uir qui impleuit desiderium iuum ex ipsis: quia istis singulariter reuelatur manna absconditum. Istis datur liber apertus: & predicent populis tribubus & linguis: quia eis datur intelligentia scripturarum. Istis datur calamus mensure: ut metiantur templum & ciuitatem. i. diuinum cultum instituant & reforment ecclesiam impiorum uitii deformatam. Istis datur potestas alligandi sathanam. Istis datur firmitas colannaris. Istis datur fundamenta: ut in eis noue ecclesie cotemplatiue structura fidebant. Isti signantur per iohannem in hoc somno non solum sed in multis que in apocalypsi ipse describit & in leta tolerantia passionum. Sicut enim iste dilectus in feruentis olei dolium missus: non adullatus sed unctus exiit: sicut uenenum benedicto iohanni mortem non intulit: sed uenenatos suo suffragio suscitauit ut iohannis martyrium desuerit ad pugnandum: & non defuerit ad coronam. Sic & hi dilecti singulariter martyrizantur in dolio feruentis olei: i. in immitate bullientis amoris cordis iesu passioni pro nobis: in quo tanq tyrones celestis regni consecratur: & ad pugnandum pro xpo uiriliter animant ut omnia martyria reputet unctioes. Hi bibunt continue uenenam mortifera carnalium & fallacie christi noxe cum quibus uiuunt: eorum supportates & gementes defectu: ad hoc solummodo conuersantes cum ea non ut moriantur in illo defectibus: sed ut ipse sustinere ab illa stenda morte: q ex uenenata fallaciatione uite christi eos gemetes conspicitur incurrere. Sed nunc hanc claudant sermones: quia de his nimis grandis est sermo & interpretabilis ad dicendum. Multum enim fuit mysticus ille dilectissimi discipuli in per pectus domini sonus in memoria tanti turbatus

nunc expre
moris. In
ius uite ab
fui: in quo
quillatos: e
nu: & meli
monu suu
fuit de sum
inque. De
quia istud t
meritum. I
sue: non act
tetur recog
gulariter p
ligere: & a
gratuita bo
tas e sum
cepto host
de passione
specie getu
transire: & c
curantes de
cores. Deus
qde super h
debet fundi
debeat sent
corde electe
Augu. in. xi
re & aperte
& insensibil
christi & apl
ordinate sul
tur ubi & q
tutus materi
pietas nulle
us e incopal
lita deludat
tis q auitur
pot oes eius
in seipso reci
ac si ipse qu
in se retorqu
tetus de dei
dinem: nec p
cor. Sed nil
tit fortissimi
dei: iniurie &
set quato p
tem omnia
stia: & angu
piu soporis
dicunt mali
cit: & de que
lo dolere du
lere uoluit: &
nec bonu q
doleri de on
nam animi.

tunc expressi cū annunciaret saluator p̄sentiā sue
 mortis. In medio. n. persecutionis & turbinis hu-
 ius uite absorbentur hi dilecti a fruitione amati ie-
 sus in quo se sentiūt de omnibus dei operibus tran-
 quillatos: cognoscentes in omnibus honorē diui-
 nū: & melius electorē nō obstāte impiorū siue de-
 monū siue hominū malignitate cōpleri: sicut etiā
 fuit de sumo scelere. s. xpi uenditionis & occasiōis
 inique. De qua tunc loq̄bat xps. Vbi & nota: q̄
 quia istud beneficium ē gratuitū donū: nō hominis
 meritum. Ideo hic discipulus dicit a iesu diligi pas-
 sine: nō actiue quia talibus dilectis fortissime imit-
 atur recognitio tantorū donorū que: super eos sin-
 gulariter pre aliis effundent: ut reputet se parū di-
 ligere: & a se nihil boni eē: sed tm̄ a diligentis iesu
 gratuita bonitate. Attende autē q̄ quia hic sta-
 tus ē summa perfectio mētis. Ideo h̄ surrexit ipia de-
 cepto hostis qui mētis simplicidū decipit: ac si tā
 de passione xpi: q̄ de afflictione pximi debeāt sub
 specie getudinis in uolūtate dei insensibiliter per-
 mansire: & quasi in sola dei fruitione gaudere: non
 curantes de dei iniuria: siue de proximi agustia di-
 cētes. Deus omnia ordinat in melius electorū. Et
 quē super hoc uero: imo uerissimo h̄ impietatis non
 debet fundari: q̄ anima in carne passibili uiuēs nō
 debet sentire dei iniurias & xpi dolores in toto
 corde electorū. Nec ista impietas & insensibilitas quā
 Augu. in. xliii. l. de ciuitate dei ca. viii. p̄ totū proli-
 ze & aperte improbat & uocat eam stuporē mentis
 & insensibilitatē oibus uitiiis peiorē: oñdēs exēplo
 christi & apli q̄ affectiones mētis isto modo sunt
 ordinate sub regula diuine uolūtatis: ut. s. adhibeā-
 tur ubi & quādo expedir: & oportet: & tūc sūt uir-
 tutis materia & statui cōpetit uiatoris: hec inq̄ im-
 pietas nullo modo figurat̄ i sōno dilecti: qn̄ poti-
 us ē incōpassio diaboli: licet sepe nō tamē. tanta ma-
 litia deludat incautos. Sed hec ē uera getudo mē-
 tis q̄ aurit de pectore iesu: ut. s. anima uice dei q̄tū
 p̄ oēs eius iniurias doleat: & omnes exēplo xpi
 in seipso recipiat: & ad deplorandū & lamentādum
 ac si ipse quasi eēt auctor omnū mirāda cōpassiōe
 in se retorquens defectus proximorū: & sic sit con-
 tētus de dei puidētia: ut nō turbetur cōtra eius or-
 dinem: nec pp̄ culpā moueat̄ cōtra proximū in ran-
 corē. Sed nihilominus oīa mala que uidet uel sen-
 tit fortissime in se recipiat cū dolore & cōpassione
 dei: iniurie & angustie proximi: & tāto plus quie-
 scet quāto plenius ista sentit: & hanc suā reputet ge-
 rem omnia hec sustinere: ut quies augeat ex angu-
 stia: & angustia ex gete uolūtaria: & hoc est partici-
 piū soporis dilecti. Nec obstat cauillatio quam
 dicunt maligni. Vis tu dolere de eo quod deus fa-
 cit: & de quo bonū elicit: Ad quod respōdeo q̄ uo-
 lo dolere dū sū in carne passibili: sicut deus me do-
 lere uoluit: & sicut christus me suo exēplo docuit:
 nec bonū qd̄ deus de malo elicit: ipedit qn̄ debeat
 doleri de omni iūna dei: sed hoc solū ipedit ipatiē
 nam animi. Sic at̄ ubiq̄ i toto libro uolo itelligi

mētis getudinē: & nre uoluntatis anichilationem
 sub deo: q̄. s. uolumus qd̄ sibi placet nos uelle dū
 fumus in carne.

Iesus sermonē faciens

Iesus euisceratus

Cap. viii.

Vatū fauus ille post cenā in sermōe quē
 fecit discipulis suis dulcons habundanti-
 am eructauerit: satis patet perlegenti euā

geliū cū oculis mētis. Et q̄ ibi euiscerata sūt inti-
 ma charitatis sue: nō debuit ille sermo ab aliis scribi
 q̄ ab illo discipulo q̄ melleos gustus sup̄serat recū-
 bens in pectore sui bullientis amoris: pp̄ qd̄ subiū
 xi: Iesus euisceratus. Quia uero tunc plus q̄ huma-
 na mēs cuiuslibet eleuata sit sufficiens capere eterne
 charitatis aplis patefecit archana: nnde & ille bene-
 dictus loānes per spiritum sanctū memoriā retinēs
 uerborum iesu: miro sacramēto cōscripsit. Licet at̄
 hec scriptura sit sup̄ oēs alias aq̄lini uolatus: tm̄ hi
 quibus datū ē nosse mysteriū regni dei per benefi-
 ciū ipsius iesu: licet semiplene ibi cōtēplatur benefi-
 ciū iesum apostolis predicētē recessū per iminētia
 passionis quā & eis multis replicat uerbis. Cōtem-
 plantur etiam ipsum reuelantē sue diuinitatis abys-
 sum: & totius trinitatis mysteriū & propria persona
 rū & indiuisibilem unionē eēntie: quia p̄sone sin-
 gule mutuo se circūcidūt: & mutuo in seipsis exi-
 stunt. Contēplatur et̄ ipsū contristatos apostolos
 de passionis iminētia cōsolatē: benigne predicādo
 sue resurrectionis gloriā: promittēdo post resurre-
 ctionē apparitionē iocūdā: affirmādo ex sua morte
 magni fructus exuberātiā tā i ipsis aplis singulari-
 ter q̄ generaliter i omni ecclesia electorū. Cōtēplā-
 tur et̄ ipsū promittētē sp̄s sancti aduētū in abū-
 dantia ad cōsolādū apostolorum mētes: & fugandū
 & tristitiā: unde & paraditū uocat ad illuminandū
 & docēdū oīa: & ad fugādā oēm nociuam ignorā-
 tiā. Docebit nos inq̄t omne ueritatem: & multa si-
 milia. Ad testificandū in christo iesu humanita-
 tis innocētia: & diuinitatis suppositū siue personam
 Et ad tale testimoniū in apostolis reformandū ut
 huius populis predicarent. Ille, inquit testimoniū
 perhibebit de me: & uos testimonium perhibebit-
 is. Ad arguendum mundum de impietate facti
 lega illate sibi mortis: & deformitate mundane cō-
 uersationis: & temeritate presumptionis contra de-
 um. Cum uenerit inquit ille spiritus ueritatis argu-
 et mundum de peccato & iustitia & de iudicio.
 Ad pacificandum & tranquillandum corda discipu-
 lorum in omni diuino uolito non obstante mun-
 di turbine & persecutionibus multimodis impio-
 rum. Pacem inquit relinquo uobis: pacem meam
 do uobis. Quod quidem per sp̄ntum sanctum ē
 factum. In cuius receptione apostoli transformati
 in christi passiones persecutiones mundi pro chris-
 to pacem suam & refectiuum cibum sunt arbitra-
 ti. Ad imprimendum & manifestandum cordi-
 bus apostolorum summam intimitatem christi ad
 eos. Illo inquit die cognoscetis: quia ego in patre

meo: & uos in me: et ego in uobis. Ad efficiendum potentes apostolos imitari christi uitam in perfectionibus uirtuosis per exempla uite data mundo: & ad manifestandum christi gloriam per opera miraculosa facta in nomine suo. Qui credit inquit in me opera que ego facio: & ipse faciet & maiora horum faciet: quia ego ad patrem uado. Maiora enim fecerunt quo ad conuersionem multitudinis populorum licet hec omnia christus in eis misericorditer fecerit: promittit & spiritum sanctum ad firmiter & immobiliter inhabitandum in eis: & eos adiuuando in omnibus necessitatibus suis. Apud inquit uos manebit & in uobis erit. Hos. n. effectus & multos alios in eis spiritus sanctus effecit: ad cuius tamen aduentum ostendit omnino necessarium meritum mortis sue cum dicit. Si enim non abiero: per mortis sustinentiam hoc uobis merendo: paraditus non ueniet ad uos. Si autem abiero: mortem sustinendo pro uobis: mittam eum ad uos. i. dignos uos faciam ut mittat: & ideo mittam uobis: licet autem ista approprientur spiritui sancto: tamen sunt trinitatis effectus: & ideo tamen per quem filius simul spiritu sancto aduenit ut: pro quod dicit: pater diligit eum: & ad eum uenimus supple omnes tres personae: & mansionem apud eum faciemus: unde etiam eos consolatur dicens. Non uos relinquam orphanos: uado & uenio ad uos: quod in penthecoste est factum: quando & ipse nouo modo se reuelauit.

Contemplantur etiam ipsum iesum benedictum benedictos ipsos apostolos uisceraliter alloquente & coniunctionem ipsorum cum ipso & sue humanitatis merita exprimentem cum dicit. Ego sum uitis: & uos palmites: & manete in dilectione mea: & ipsos singulariter adhortantem ad mutuam dilectionem tanquam ad suum singulare preceptum nouo modo datum: & sui disciplinatus euidentem signum dicens. Mandatum nouum do uobis &c. Et hoc est preceptum meum &c. & in hoc cognoscent omnes: quia estis mei discipuli. Afferit etiam eis euidentem sue dilectionis signum: obseruantiam mandatorum. Si quis inquit diligit me sermonem meum seruabit. Et illud. Si diligitis me mandata mea seruate. Contemplantur etiam ipsum animantem apostolos ad tolerantiam passionum & uigorose sperandum omnem corporis cruciatum. Et primo exemplo sui. Non est inquit seruus maior domino suo. Neque apostolus maior eo qui misit illum. Sed hoc scitis inquit quod non debetis in mundo uelle aliter tractari quam ego: & illa recipere quam ego recepi. Beati eritis si feceritis ea. Et quia appetitus similitudinis christi est maximum confortamentum ad tolerantiam omnis aduersitatis: ideo tantum eis replicat dicens. Memoretote sermonis quem ego dixi uobis. Non est seruus maior domino suo id est non esse debet nec uelle. Si me inquit persecuti sunt & uos persecuetur. Secundo confortat eos: quia ista non inferentur sibi propter malitiam criminis proprii: sed propter honorem nominis christi: propter quod est ad portandum maximum solatium

Hec inquit facient uobis propter nomen meum: quia non nouerunt patrem neque me. Tertio confortat eos dominus ostendens se totum pondus prelii ipsorum & precepisse in seipso: & cum eis & in eis tolerasse: & de eo uictorialiter triumphasse: unde cum pressuras predicat ipsos habituros in mundo: hortatur pacem in seipso habere cum dicit: herolotus sum uobis: ut in me pacem habeatis. In mundo presuram habebitis: sed confidite. Ego ueni mundum in me & in uobis & in omnibus electis: propter quod omnis diffidentia & pusillanimitas timor abscedat: quia iam in me de omnibus est uictoria consummata. Et in hoc felici triumpho concludit sermonem ad apostolos loquens. Quia uero haec omnia sunt in apostolis per christi meritum: quod quidem radicem & perfectionem habet per interne christi charitatis incendium ad deum & ad proximum: & per sui suppositi dignitatem quo uere est deus & dei filius: qui meretur omnibus in assumpta natura. Ideo in fine sermonis eleuatis oculis in celum alloquitur deum patrem petens miracula & ineffabilia pro seipso homine: & pro toto suo corpore: unde sicut summum bonum omnium electorum petit clarificationem sui per gloriam resurrectionis in suo corpore: & per firmitatem adhesionis omnium membrorum ad se caput dignissimum firma fide dicit. Clarifica filium tuum. In his enim duobus eius clarificatio consistit. Secundo ostendit ex hoc quod ex hoc sequitur plena clarificatio trinitatis: ut filius inquit tuus clarificet te. Tertio petit clarificationem ascensionis. Clarifica inquit me apud te: ipsum claritate quam habui prius quam mundus fieret. Et hoc fuit ipsum equalem ostendendo sibi: & ad suam dexteram collocando. Attende autem quod ipse allegat rationes meritorias apud patrem: ut ista secundum humanitatem obtineat. Primo quia clarificauit gloriam trinitatis. Secundo quia consummauit opus sue uoluntatis: postea petit pro ipsis discipulis allegans in eis quod patris erant in eterna predestinatione. Tui inquit erant quod sibi christo dati erant a patre per temporalem uocationem: & mihi eos dedisti. Comendare eos a perseverantia finali: & sermonem tuum seruauerunt. A perfectione fidei. Nunc cognoscent quia omnia dedisti mihi quae apud te sunt. Ab inspiratione spiritus sancti: quia uerba quae dedisti mihi dedi eis supple intus spirando. A consensu & conformitate liberi arbitrii: & ipsi acceperunt. A plenitudine intelligentie dei simul & sublimitate fidei: & cognouerunt quia a te exiui: & crediderunt quia tu me misisti. A plenitudine imitationis christi cum dicit: quia non sum de mundo & plena fuga mundi: & clarificatione nominis christi: cum dicit: quia non sum de mundo: sicut & ego non sum de mundo: & quae

clarificatus
pro omnibus
cum misit
tionum cum
Allegat etiam
cum dicit. E
do sunt: & e
de se quod i
resurrectione
erat necessar
abundantia
uabam eos.
Perfecta un
Perfectam co
pe ut serue
Perfectam sa
Christica inqu
Perfectam o
cum dicit. V
ut uideant c
no qualem
nis personal
gimus me b
mysticum u
propter quod
mihi: ut. f. f
di eis per pa
& nos sum
consummati
me misisti &
est intellige
& tu in me:
bis: & nos i
Specialis en
taram sibi p
ne est singu
apostolos. N
de autem qu
stus secreta
tatem sue p
iunctionem
manifeste c
pater ex tex
est sermo ut
limissimam
bus discipu
est autem a
tio cordis i
& expositio
ni affectus:
in talium at
pere capiat.
aquila: que
stro: & filios

clarificatus sum in eis. Non pro his tantum rogat: sed pro omnibus electis. Allegat etiam quod eos in mundum misit in medium hostium ad tolerantiam passionum cum dicit. Sicut tu me misisti in mundum. Allegat etiam quod eos reliquit presentia corporaliter cum dicit. Et iam non sum in mundo: & hi in mundo sunt: & ego ad te uenio: ubi asserit iam factum esse se quod in proximo erat fiendum. scilicet passionem resurrectionem: & ascensionem: & ideo eis magis erat necessaria paterna custodia: & spiritus sancti abundantia: unde dicit. Cum enim cum eis ego seruabam eos. Petrus et istis mirabiliter.

Perfectam unionem ad inuicem: & ad christum Perfectam conuersationem ab omni inquinamento culpe ut serues eos inquit a malo Perfectam sanctificationem in ueritate gratie. Sanctifica inquit eos in ueritate.

Perfectam consumationem in beatitudine glorie cum dicit. Volo ut ubi ego sum & illi sint mecum ut uideant claritatem meam quam dedisti mihi: & non qualemcumque gloriam: sed gustum participationis personalis unionis filii dei cui uniuntur sicut legitima membra capiti: & sicut unum corpus christi mysticum unitum plene supposito suo personali: propter quod dicit. Ego claritatem quam dedisti mihi: ut scilicet sum deus homo in diuino supposito: dedisti eis per participium mee unionis: ut sint unum sicut & nos sumus unum. Ego in eis & tu in me: ut sint consummati in unum & cognoscat mundus: quia tu me misisti & dilexisti eos: sicut me dilexisti. Nec est intelligendum per hoc quod dicit. Ego in eis & tu in me: quin pater & spiritus sanctus sint in nobis: & nos in eis: sed hic mediatorem se ostendit. Specialis enim relatio est filii dei ad humanam naturam sibi personaliter unitam: ex cuius coniunctione est singulariter mediator. In quo sensu loquitur apostolus. Vos christi: christus autem dei. Attende autem quod licet hanc orationem specialissimam christus secrete potuit facere in qua mirabilem dignitatem sue persone & mirabilem affectionem & coniunctionem ad sua membra ostendit: uoluit tamen manifeste coram apostolis eam facere: & quantum patet ex textu Ioannis in cenaculo syon: ubi & factus est sermo ut notam faceret affectionem suam & sublimissimam sue ueritatis doctrinam: tam presentibus discipulis: quam etiam futuris suis membris. Tanta est autem altitudo istorum uerborum & euisceratio cordis iesu in manifestatione cordis sui ad nos & expositione sui pro nobis: quod non solum humani affectus: sed lapidosi montes & colles deberent in talium auditu pre amore liquari: sed qui potest capere capiat. Multum enim sublimiter uolat hec aquila: que nos deos facit in deo: & christos in christo: & filios in filio: ut iam non sumus homines: sed

dii. Iuxta psalmum lxxxii. Ego dixi. Dii estis. Constat etiam hec uerba in dilectionis dulcore: cum in fine subnectit: ut dilectio qua dilexisti me in eis sit & ego in ipsis. O cor uanum & dispersum: recoli garis aliquando in teipso imo in christo tuo qui est tuipse. Et quia nihil tibi decetero scias esse deliderandum: nisi ut tu in christo iesu sis deus homo desiciens a teipso. Quis ergo poterit de cetero uiuere nisi iesu uita amabili & conuersatione consimili configurato similitudini crucis eius: quam pro nobis corpore & mente portauit. Infelix anima mea non facias christum mentiri qui dicit de te & aliis. Et mundus eos odio habuit: quia non sunt de hoc mundo sicut nec ego. Sicut tu pater in me: & ego in te: ut & ipsi in nobis unum sint: & illud ego in eis: & tu in me. Nihil ergo extra christum sis: & iam eius beatitudine fruens: & cum iesu glorificato & resuscitato tua conuersatio erit in celis. Huius autem sermonis melliflui quem ipse benedictus iesus dedit expositionem plenorem intendo facere speciali tractatu.

Finis autem sermone iesus benedictus sicut dicitur Ioannis xviii. Egressus est cum discipulis suis trans torrentem cedron ubi erat hortus: in quem introiit ipse & discipuli eius. In quo horto illam aliam orationem & agoniam sudoris sanguinei fecisse ipsi alii euangeliste referunt: de qua in sequenti capitulo agetur.

Iesus futura preuidens.
Iesus orans prostratus Cap. ix.

Sicut dicit euangelista. Sciens omnia que uentura erant super eum se orationis preinduit armatura: unde & sequitur Iesus orans prostratus. Tunc enim perfecte se adorandum conferens totus pondus belli sui & suorum in seipso triumphaliter recollegit: dans nobis exemplum quod oratio est plena uictoria aduersorum: unde tunc & suum sensitiuum tanto uilum est timore concussum: ut dicatur quod apparuit ei angelus de celo confortans eum: & quod factus in agonia prolixius orabat: & quod factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terram. Licet autem mens christi fuerit in continuo apice summitatis omnium uirtutum: & nunquam mutabiles uirtutes uariantes mentem eius intrauerunt: & suum uiuere fuit continue orare in summo & continua agonia uictone regni mortis: conueniens tamen fuit quod id quod latuit intra sue perfectionis secretum ab utero matris sue ipse signis sensibilibus suis fidelibus reuelaret: quod maxime imminente mortis transitu decens fuit: &

sicut ille sudor sanguineus est signum omnem humanam superans rationem. Ita agonia dolorum cordis iesu que illo figurabatur sudore comprehensionem omnis superat creature. Licet autem plena ratio naturalis reddi non possit de tam inestimabili signo doloris in sudore sanguineo: tamen possumus dicere quod aliquoties dispositiue timor & amor bellantes in corde iesu quo adstium sensitium fuerunt in causa: dum enim attenderet tam inestimabile prelium sibi imminere sicut aliquoties infra dicitur. Timor concussit suum sensitium ex quo humor sanguineus fuit ad interiora reductus: super quem timorem reiiciendum fortissimus & inestimabilis amor tanquam mire imensitatis malleus repercutiens & ipsum excludens: omnes poros corporis iesu & uenas relaxasse uidetur: ut sic toto corpore flueret guttis sanguinis decurrentis in terram. Quod etiam sicut dicit Augustinus fuit signum quod de toto suo corpore quod est ecclesia emanature erant martyrum passiones. O quali ardore erat incensa fornax cordis iesu: que sic carnem suam totam in sudore pro nobis reliquabat. O quali fluuiio decurrebat sanguis igne feruenti? Dan. vii. Fluuius igneus rapidusque egrediebatur a facie eius. Et attendas quod rationabile fuit quod sic dolores sue mentis ostenderet ut in omnibus membris sanguine sudaret. Quia. n. anima est in qualibet parte corporis tota: & est ipsius corporis uita: ideo ad ostendendam immensitatem sui doloris: quo tota passa fuit: debuit dolore suum significare omnibus membris suis. Et hoc signum sudoris partim fuit memoratiuum omnium dolorum quos ab instanti conceptionis sue in corpore occultauit: partim representatiuum illorum quos in presenti agonia sustinuit: partim pronosticum & figuratiuum tantum eorum que debebat in continenti sustinere in corpore proprio quam successu temporis in corpore mistico electorum in quibus & ipse tunc patiebatur. Nam statim uelut athleta bulliens amore & triumphans fortitudine: sciens omnia que uentura erant super eum: impiis occurrit: sicut infra dicitur. Et adimpleuit que deerant doloris in carne sua. Ut enim aduertat quod uerum signum fuit sudor uniuersalis sanguinis in omnibus membris: scias quod passus fuit in pedibus non solum confixione in cruce: sed multa fatigatione itineris in sue uite decursu
Cum multo labore peditando
In tibiis corpus supportando
In genibus prociendo & genuflectendo
In cruribus tunc corpus sustinendo: & in omnibus iuncturis sepe multo labore lassato: utpote tener & delicatus tam duris laboribus subditus: clamando predicando: orando: uigilando: super dura stramenta iacendo: imo sepe in terra pernoctando: & in de-

ferro. xl. diebus & noctibus culcitram non habuit ad quietem: & sepe cum discipulis pauperibus & despectis fuit in multis locis uiliter & austeriter receptus: & aliquando reiectus: unde lucas dicit quod factis in hierusalem.
Membra generationis que in nobis sunt pudor in ipso fuerunt dolorose uulnerata in circuncisione. Intestina membra deseruicia nutrimento fuerunt sepe afflicta in dura fame
Membra uitalia & respirantia sicut cor & concaui peritonis & similia fuerunt dure afflicta in multorum suspiriorum & gemituum assumptione pro nostra salute
Coste & corporis latera dorsum & uniuersaliter membra fuerunt dure afflicta in flagellatione sua in qua superficies carnis sue delicate & tenere fuit dolorose conuulsa: & dilacerata: & sanguine respersa.
Brachia fuerunt dure ligata & constricta: & quantum credo hinc inde: ante & post: contumeliose reuerata: tam in horto quam in domo Anne: & cayphe: pylati & herodis: a quibus omnibus locis ligatus processit
Humeri fuerunt dure afflicti crucis onere: & tunc credo collum afflictum chamo in eo posito per quem ad maiorem contumeliam traheretur
Os fuit afflictum tantum proditoris osculo fendo: quam aceti & fellis potu amaro
Nares fuerunt afflicti fetore horribili sputorum illorum abominabilium iudeorum.
Sed & facies turpata in quam abominande sputabant. Et non est inconueniens cogitare: quod illa immunda sputa super labia dilectissimi iesu impulerit quod quantum abominationis sibi fuit cogit
Genae afflicte & tumefacte
Et tota facies tam alapis quam percussionebus duris.
Oculi fuerunt afflicti & confossi: quia uelati & quasi multiplici fletu sepius reliquati: & quia facies illas diabolicas hostium spirantes in ipsum iracunditer igne sepius uiderunt
Aures fuerunt replete opprobriis
Vertex capitis dure fuit afflictus spinis.
Tota facies multum fuit confusa uerecundis: maxime quod sic saturatus opprobriis fuit coram inimicis adductis ubi & eorum linguis fuit crucifixus. Omnium autem membrorum fuit dolor repetitus in durissima carnis extensione: ubi ratione modi durissime patiebatur in toto corpore. Quid ergo mirum si pondus tantarum passionum attendens: sustinens: & experire uolens sic uoluit in sudore membrorum relaxare uenas. Sed magis credo internorum dolorum & anxietatum cordis sui immensitatem hoc signo uoluisse exprimere: licet multe rationes sint in hoc si-

igno uoluisse
hoc signo e
rius distera
butur: quia
ipso quod dicitur
cordis chrit
dum uider
unitas qu
uiderit aliq
Ex multitudine
nomum: q
aie offerreb
Ex uiuacitate
sensitue su
illas ration
Explicitad
teuras prec
deratione ta
dicum dum
sue mentis e
sic fatuus: ut
dicit quod i
modicum p
materia in u
natare spari
bus submer
multipliciter in
nplices: quia a
derationis a
runt omnia
ipse simul u
die quod aliqua
singulare: p
fuitas dolor
minor ipso
debat quoc
quodlibet p
dentium un
do cogita &
supra: & pri
Quia pecca
Secundo qu
canuum
Tertio hon
infirmitat
Quarto tot
Quinto et
tuam.
Christus au
buit ista de
rebat regul
de istis tant
secundum
cellui rectit

quo noluisse exprimere: licet multe rationes sint in hoc signo contente. Ut at modicum de his doloribus differamus: cum reuerentia aliquid incipio balbutire: quia quicquid humanis potest dici uerbis: eo ipso quod dici potuit illos inestimabiles omnium mentium cordis christi dolores non tam exprimit quam sepelire uidetur dicere quod non dicit. Tamen eorum unitas quo ad nostram estimationem ex tribus uidetur aequaliter suboriri.

Ex multitudine & magnitudine dolorum rationum: que in ratione obiectiua continue illi se anime offerebant

Ex uiacitate potentiarum tam mentis sue quam etiam sentientie sue complexionis corporee: que dolorosas illas rationes cum sui plenitudine sustinebat

Ex plenitudine sui domini sue libertatis tedi potentias predictas: & in plena & in continua consideratione talium obiectorum a quibus nunquam uel modicum dum uixit in carne passibili illas potentias sue mentis declinare permisit. Nec intendas quod simile fatuus: ut ista presumam intelligere: & illud modicum prelibando: ut detur deuotius aequaliter materia in infinito mari dolorum cordis iesu dilatans

natare spatium semetipsas in transformandis doloribus submergendi. Primo rationes fuerunt sibi multipliciter innumerabiles: & sic in aggrauatura multipliciter: quia abyssus est intellectui ad ista sue considerationis applicare aspectum. Primo enim fuerunt omnia peccata preterita: presentia & futura: que ipse simul uidit plenius & clarius: & magis distincte quam aliqua mens humana possit intelligere aliquid singulare: primo faciebant sibi quinque rationes excessus doloris in tanto excessu quod nullus intellectus minor ipso in eternum poterit mensurare: & hoc faciebant quodlibet peccatum per se sumptum: ita quod quodlibet peccatum mortale est sicut furca: quod quodlibet peccatum uno ictu faciens uulnerum aperturas: modo cogita & numera tu si potes quot sunt omnia similia supra: & primo

Quia peccatum est dei iniuriatum
Secundo quia diuine uindictae & iracundiae pro uocatum

Tertio horribilissime macule intra imaginem anime iniectiuum

Quarto totius regni gratie distractiuum

Quinto eterne pene & acerbis inferni acquiratum.

Christus autem secundum naturam passibilem habuit ista detestari: & de istis dolere quantum requirebat regula perfecte iustitiae que in ipso erat. Ita quod de istis tantum dolebat quantum iustus erat. Ita quod secundum naturam passibilem excessus doloris excessui rectitudinis respondebat. In christo fuerunt

quinque conditiones nobiles: ex quibus ortus fuit huius doloris excessus: fuit enim

- Dei filius
- Pacis mediator
- Animarum sponsus
- Regni gratie restaurator
- Saluandorum redemptor.

Sicut ergo dei filius quantum amant diuinitatis gloriam tantum doluit dedecus peccati: & ipsius in deum iniuriam. Modo uade tu & mensura: quia pacis mediator. Quantum dilexit pacem inter deum & creaturam: tantum doluit inimicitiam & iram ex peccato contractam siue causatam: quantum diligebat de eorum anime: tantum dolebat turpitudine macule

Quantum diligebat totum regnum gratie & glorie: tantum dolebat eius distractionem per grauitatem offerre se. Quantum amabat quete rationalis nature in suo autem: tantum dolebat eius eternum cruciatum: & separationem a deo in ignem gehene. Et isti dolores fuerunt in christo ex rectitudine sue gratie: in quantum erat homo diligens perfectissime deum & proximum secundum exigentiam tante perfectionis quae erat homo deus: & secundum hoc etiam detestans omne malum secundum quod detestabile erat & sibi erat possibile. Et ita uidetur quod isti dolores accipiant istam primam rationem excessus ex gratia unionis & singularis persone in natura passibili. Esto autem quod nullum haberet redimere: & nullis uniretur ut caput ad membra: si tamen est ista possibile separare. Stupendum autem excessum dolores isti accipiunt ex respectu gratie capitis quo factus est redemptor & emendator omnis mali quod inflicti fuerat per peccatum.

In isto enim respectu accepit ista omnia lamentanda ut sua non committendum: quia peccata non fecit: sed ad soluendum & satisfaciendum. Et ideo iste est ille magnus peccator & penitentiatus pro omnibus & in omnibus cuius penitentia gaudium est in celo plus quam super omnibus ordinibus angelorum qui digna penititudine non egerunt. Et quia naturalis est filius dei patris tantum aggrauauit istam iniuriam quantum ipsum dilexit: & in quantum istas iniurias ad satisfaciendum accepit: tantum dolorem assumpsit pro quolibet singulari iniuria omnis peccati: quantum erat grauitas iniurie & requirebat emendam. Et si unius iniurie tanta est grauitas: quanta est simul omnium? Ad quolibet enim suus dolor respectum habuit singularem. Secure audeo dicere quod sufficientem dolorem non posset pura creatura capere: sed inestimabiliter capacitas illius anime ex unione personali ad deum ampliata: & hanc et alia capere potuit in tanto excessu: quod nulla creatura beata uel misera quantum credo comprehendere potuit in eternum. Et ut possis capere quantum paternas sumi iniurias doleat: imaginare si filius imperatoris sumi uideret ui

lissimū ribaldellum trahētē patrē suū imperatorem
per capillos & barbam: & per chloachas interficien-
do iactaret: & calcibus os & faciem horrendē percu-
teret: quantum ille dilectus illius patris filius talia
decernendo amaritudinis degustaret? Et ultra hoc
si seipsum in illum rusticum transformaret ut qua-
si sibi ac si illa fecisset imputaret ad penam. Nihil
enim est hoc cōparatione eius quod fuit in christo
respectu dolorum iniurie diuinitatis sue: quia ue-
nit ut mediator per ineffabiles dolores fortissimos
& uniuos utriusq; partis deum iratum & mentē
rebellem pacificando coniunxit. Et ut habeas gros-
sum exēplū cogita quātū laborauerunt brachia for-
tissimi pugilis soliditatē celorū inclinantis ad ima
& ponderositatē terre eleuantis ad alta. Ita q̄ i mo-
dico spacio in pacis osculo conuenirent utraq;. Sic
laborare eum fecimus in peccatis nostris: quia fle-
xit rigorem diuine iustitie & eleuauit grauissimū
pondus nostre culpe: quia uenit ut sponsus perfe-
ctissime diligens sponzarū decorē in doloribus &
angustis totum se reliquit: & totum se per cine-
res malitiarum nostrarū infudit ut faceret de se lau-
crum: ut posset delere & lauare tantam turpitudinē
& maculam peccatorum. Et istam rationem dolo-
ris quam habebat illa dulcissima anima in horro-
re aspectus macularum nostrarū quis enarrare suf-
ficiat? Nēpe ipse est zelotipissimus sponsus: quā-
tum amaauerit animas tunc ostendit quādo pro il-
lis in mortem tradidit animam suam. Et ut simili-
ter grossum habeas exēplum. Si aliquis pulcherri-
mus sponsus nobilissimus & cōplensissimus circuis-
set mare & aridam pro una sibi conquirenda spōsa:
quam de uisceribus suis pauisset & nutrisset: & ad
debitam formā stature perduxisset: & ex eisdē suis
uisceribus uestes & ornamenta ei donasset: & fecisset
eam reginam nobilissimā & decoram: si illa in
oculis sponsi uilissimū ribaldellum & nigrissimū
ethiopem acciperet & amaret & stercora eius come-
deret: & de ipsis totam faciem suā deturparet: & sic
diceret sponso: modo deoscularē: quia me in alia
forma habere non potens: nihil eēt dolor illius ho-
minis sponsi positi in exēplo doctoris iesu christi
in maculis sponse: quā incōparabiliter plus pro illa
fecit: q̄ descriptus ille superius fecisset & ita incōpa-
rabiliter peius cum diabolo fornicatur: & turpiorē
deo spōso ostendit faciem mentis sue. Satis huic
exēplo alludit Eze. xvi. quia uenit ut imperator re-
gni gratie contraxit ex illo respectu ineffabiles &
inexpressibiles rationes doloris. Culpa enim totū
regnū gratie & glorie quantum est ex se anichilat:
& dissipat. Hic attende quātū horrore habuit & do-
lore. Ipse enim iesus secundum suum eē uidet qua-
si totaliter gratia. Non enim est conceptus natura
sui opere: nec subsistit in diuino supposito nisi per

infinitam gratiam unōnis: habuit ergo horrore
culpam sicut destructiuam totaliter sui esse & sine
intentionis & esse assumptionis nature. Et quia re-
paratio regni gratie non est nisi per dilectionē cul-
pe: que non habet dolere nisi per dolores correspō-
dentes offēse. Et sic indignis ex culpa nullo mō-
est donabilis gratia. Ideo ex illo respectu fortissima
habuit dolere: & per ineffabiles supplicationes &
imolationes sui acquirere gratiam & gloriam sic i-
dignis. Quia ipse uenit ut solutor oium debitorū
nroꝝ & liberator a peis inferni: ut nos de his liberat
habuit pro quolibet peccato mortali dolorem di-
uine iustitie exsoluere: & correspōdētē & spōllentē
i meritū diuine acceptationis cuiuslibet particulari pe-
ne i inferno debite malitie singulorū: hoc n. regre-
bat diuine iustitie inflexibilis rectorū & ipsius
redēptoris in ratione satisfaciendi integerrima ple-
nitudo ut nihil remaneret impunitum a diuina iusti-
tia: nihil remaneret insolitū a diuina misericordia: ac
per hoc sūme honoratur utriusq;. Si at tanōs iste
protendantur a mēte deuota: cognoscat aperte q̄
omni menti create in se subsistenti ē impossibilis
cōprehensio dolorum quos portauit pro nobis di-
lectus iesus & per consequēs gratitudinis eorū dē

Adhuc at omnes isti dolores: tertio replicantur
ex respectu ad ingratitudinem redēptorū in qua-
tum. s. ipse considerabat illos ingratitudinē q̄ post
cognitā & receptam tantam & dolorosam in xpo
iesu redēptionem iterū uō uerētur iterare peccata
rursus crucifigentes sibi metipsis iesum & osten-
tui habentes. Noua ratio doloris: & plurimū exē-
plum sua: post tam dolorosam satisfactionem cognitā
& receptā iterum infinite maiestatis iterare iniuriā:
post tam laboriosam amicitia & pacem reformatā
& receptam iterum paterne pietatis iracundia pro-
uocare post tam angustiosam & supruosam ablu-
tionē macule in qua sponsus totum suum sangui-
nem effundens: seipsum totum reliquit in lau-
crum: iterum faciem anime sue dilectissime spon-
se iterati fetoris horrore turpare: post tantam diffi-
cultatē impetratē gratie & acquisite glorie heredita-
tis eterne: iterū eam uilissime repellere & pro feri-
dissima delectatione quasi nihilū dissipare. Qui-
to etiam post tam inestimabilem pene solutionem
pro redimendis infernalibus penis debitis offēsi-
onum mortalium peccatorum: iterum ultionē tan-
te pene uelle incurere: & reatum eterni incendii re-
plicare. Que omnia ista trina replicatione istius ter-
tiū mali quinarū totiens repetuntur: quotiens post
receptum baptismatis sacramentum a quocūq; fi-
deli iteratur peccatum. Et quanto plura recipit bo-
na: ut puta religionis ingressum: uirtutis exercitiū
sapientiale studium: contēplationis excessum: uen-
toris fame & reuerentie statum: prelationis fastigi-

um: plume
culpe reco
omni post
remissio n
is scelerib
rent dolor
sunt aliqu
rūt plura: d
aliquid tan
gile: labor
re iniurie: u
ligna conf
uillissima tr
gellatione
crucis supp
moris in i
pabulo ci
alia innum
ris nostre:
fuit: & tant
dilexit. Tai
sine omni
to radicato
spectu sibi
siore: sicut
nere pater
um electo
ne uice eo
donando:
iterum tot
& sibupsi
ce omniu
& in seipse
in quo no
prios: &
excessiuu
gustiosissi
thorum: de
pertransire
ta in cogn
& in charit
exceleſie n
pradictis:
res uirgini
de nouam
crux mater
dolorum
fuerunt fa
ne. Et omi
do fiant q
ctis: que o
toplus q̄
palli one a
receptum

Iesus futura preuidens
Iesus orans prostratus

nam: plures iterate transgressionis & sue horribilis
culpe reconciliatiuum remediū: tanto semper in
omni posteriori lapsu aggrauat ip̄i dilecto iesu suo
remissiori maioris doloris aculeum: & ipsum in su-
is sceleribus horribilius crucifigit: q̄ quātū augmē-
tent dolorem in corde iesu ipse solus poterit sicut
sunt aliquoties mensurare. Alia obiecta doloris fue-
rūt plura: de quibus magis transeundo q̄ explicando
aliquid tango: uidelicet paupertates: fames: sitis: ul-
gilie: labores: defectus: uitiu peria: infamie: irroga-
re iniurie: ultro proditioes infidie: tractatus & ma-
ligna consilia contra ipsum: ulterius captio: ligatio
uulsiua tractura: persecutiones: percussiones: fla-
gellationes: spura: spinarū aculei: dura expetitio ad
crucis supplitium a iudeis facta impia sententia
moris in ip̄i: crucis onus: conclauatio: extensio i
patibulo crucis: agonia & transitus mortis. Et oīa
alia innumera singularia q̄ sustinuit i corpore mor-
tis nostre: in quibus omnibus tantū sibi cōpassus
fuit: & tantū pro seipso doluit: quantum semetip̄i
dilexit. Tantū autē seip̄i dilexit quantum se optimū
sine omni malo recognouit: & in diuino supposito
radicatum sensit in mobili unione: unde in illo re-
spectu sibiip̄i condoluit: uice omnium mēbrorū.
suoꝝ sicut deo in assumpta natura pro humāo ge-
nere patienti: unde sicut in aliis: sic & in hoc omni
um electorum suorum suppleuit defectū: sibi ple-
ne uice eorum regratiando: & sibi plenissime con-
donando: & nouo respectu expositionis sui seip̄i
iterum totum reliquans in actione gratiarū deo
& sibiip̄i de tanto beneficio electis collato: & uice
omnium electorum sibi plenissime condoluit:
& in seipso nos fecit recognoscētes oīa supradicta
in quo nos reputamur plene grati beneficio redē-
ptionis: & crucifixi similitudini mortis eius. Iterū
excessiuum obiectum dolorum christi fuerunt aa-
gustiosissima iacula: que respectu omnium predi-
ctorum: de seipso uidit continue materna uiscera
pertransire. Cum enim beata uirgo fuerit sublima-
ta in cognitione omnium predictorum & aliorū:
& in charitate perfecta: quantum decebat statum
excellentie matris tantum doluit de omnibus su-
pradictis quantum debuit talis mater: & oēs dolo-
res uirginis continue mētem filii sagittabant: un-
de nouam crucem isti semper dilecto iesu tribuit
crux materna. Iterum aliud obiectum maiorum
dolorum christi fuerunt omnia martyria que unq̄
fuerunt facta aliquibus martyribus pro eius nomi-
ne. Et omnes labores: dolores: pene: quocūq̄ mo-
do fiant que unq̄ fuerunt uel erunt in omnibus ele-
ctis que omnia plenissime in corde suo recepit m̄
toplus q̄ unq̄ alius poterit recipere ex cordiali cō-
passione angustias mortis sue. Ita q̄ nihil penale ē
receptum ab aliquo electo: quod nō fuerit multo

Iesus futura preuidens
Iesus orans prostratus

sublimius q̄ illi qui recepit cordi christi affixū. Hec
autem omnia non solum generali respectu in cor-
de suo recepit: sed singulariter singula multo disti-
ctius q̄ ille cui pro suo nomine fuerunt facta. Itē
una alia magna ratio doloris potest considerari q̄
ipse bene uidebat q̄ in omnibus suis doloribus
nulla pura creatura posset sibi cōdolere nec cogno-
scere beneficium sic infinities infinitum: quod ipse
sic gratuite impendebat indignis. Ex parte po-
tētiarum mētis christi fuit dolor eius imensurabi-
lis nobis: & fuit multipliciter plus q̄ possumus in-
telligere augmentatus: quia intellectus eius plene
& excessiue cognouit predictorum omnium grauita-
tem. Affectus uero siue uoluntas perfectissime de-
testata est omnium predictorum malignitatē: sicut
eorum grauitatē intellectus uoluntati representa-
bat perfecte. Et tunc ex uoluntate satisfaciendi ple-
ne sup̄it quātā potuit & decuit omnium predi-
ctorum acerbiter: potentie autem inferiores sensiti-
ue fuerunt perfectissime uoluntati subiecte: & cum
hoc uiuacissime ad sentiendum dolorem: & cōple-
xio carnis sue eq̄lissima & delicatissima. Ita q̄ mo-
dica molestia multum afflixisset ne dum tantum
diluuium transigentis tēpestatis: que. s. uoluntas
se & omnes potentias tam intellectuales: q̄ sensiti-
uas imersit in has amaritudines & in alias nobis
ineffabiles quantum decebant: & quantum suffici-
ebant: imo ut uerius dicamus quātum excedebat
ad deum placandū: & hominē a penis infernali-
bus redimendum: & ad omnia omnium electoꝝ
uicia & peccata excessu uirtualis exercitii annichila-
dum. Augmentauit etiam multum dolorem istate
potentiarum liberum dominiū: & potestas liberi
arbitrii christi iesu tenendi omnes suas potentias
fixas in continua adherentia sup̄ascriptorum oī-
um obiectorum. Fuit enim plene potens absq̄ ali-
qua resistantia: & uoluntarius absq̄ interpolatiōe
aliqua tenendi semper istas potentias in dolorosis
obiectis quantum requirebat rigor diuine iustitie
& restitudo uirtutum mentis sue: & reatus nostre
culpe: & quantum erat expediens ad attrahendum
quadam amoris suauis uolentia ad se diligendum
plenarie: & ad detestandum peccatum gelida cor-
da nostra. Et ideo in omnibus apud ipsum fuit in-
finita misericordia respectu nostri & respectu dei re-
demptio copiosa. O cor durum: quod male habe-
bit in nouissimo quod ad tanti coloris ignem li-
quari non potest: & ad tot attractionis funes non
potest a sua pertinacia remoueri. Quid enim debu-
it ultra facere & non fecit quod nostri cordis possit
duritiem emollire? Et idcirco mens que usq̄ nunc
fuit ingrata & gelida a tanti amoris incendio reca-
lescat & cū Hier. dāmet & dicat Memoria memor
ero & cetera.

Iesus ad bellum exiens

Iesus ad bellum exiens Cap. x.

Vando scilicet processit obuiam eis & dixit. Quē queritis: tunc etiam turba uallatus: cum dixissent ipsi. Nos querimus iesum nazarenum: ipsam turbam uocis sue maiestate prerruit: & impios satellites terre allisit. In quo uere deum se eē mōstrauit: q. s. in ueteri testamēto dixerat. Ego sum q. sum. Non solū autē ostendit se deum omnipotentem: sed etiam dementissimū saluatorem: quando mutilatum seruū zelo ferētis discipuli sue manus tactu lutuo se sanauit. Maledictus furor eorum: quia pertinax dum nec maiestatis miraculo: nec pietatis beneficio a concepta malitia potuit reuocari: propter quod & h. subiunctū est. Iesus deus monstratus. Iesus uinculis ligatus. Iesus imperium sustinens. Iesus tractus crudeliter. Quando. s. ab ipso iuda se est passus osculari. Quādo. s. truculentas iniecerunt manus in eum: & ipsū impie ligauerunt. Quando. s. sicut n̄ est aliq̄tenus dubitandum malitiā suam in eum exercentes: eūq; de horto extrahētes & eū crudeliter ad pontifices ducentes percutiebant: & eum funibus ligatum trahendo impie multipliciter affligebāt: unde & beatus Ber. dicit q; & capillos & pilos barbe uellebāt: & dorsum pugnis: & corpus baculis pungebant: & percutiebant ut in eum exercerent crudelitatem bestialitatis sue: quod & in hoc loco & in multis aliis actibus qui infra nominantur: potest rationabiliter estimari. Iesus ter denegatus. Quando. s. petrus amore feruidus: tamen imanitate trahentium eum & passionis sue inestimabilitate perterritus. se quebatur eum a longe ut uideret finem ipse & discipulus ille quem diligebat iesus: ceteris aliis ad propria dispersis timore: unde etiā dicitur de illo. Adulescens quidam sequebatur amictus sindone super nudo. Qui etiam & ipse iohannes dilectus qui & in cena recubuerat sup pectus iesu: & tāta signa amoris receperat crudeli passione iesu perterritus nudus effugit. De quo tamē dicitur q; erat notus pōntifici. s. anne: & q; dixit ancille hostiarie & introduxit petrum. Qui & ipse petrus tanto honore sublimatus a christo animatus mori pro christo uili examinatione probatus per mulieris uocem & aliog; astantium: ter negauit se noscere illum pro quo se promiserat moriturū. Hoc autem sapienter prouidentia diuina permisit multis aliis. causis promissionis allegatis a sanctis: ad ostendendum q; impii iudei tam crudeliter & tam dure se habebant ad iesū & ad eius consortium: q; colūne celi habuerunt cōtremiscere uidentes dominum & regnum celorū tam crudeli tractatione diuelli: unde & hi duo singulariter describuntur qui pre ceteris magis honorati & magis dilecti fuerunt singulariter defecisse: ad testimonium q; humana infirmitas non fuit sus-

Iesus circūrotatus

ficiens cum suo redemptore tantum pondus prelii sustinere: licet ab aliquibus dicatur q; iste adulescens fuit iacobus minor: tamen magis creditur q; fuit iohannes: qui primo forte fuit tentus dum seque retur iesum: & nudus tūc fugit: & statim post amore rediens & petro se associans introduxit eum: uel forte fuga iohannis fuit postea dum duceretur iesus ad caypham: & hoc magis credo: unde & statim deludentes eum: & uelantes & collaphizantes & cōspuētes turpiter: non tam humano furore q; bestiali horrore in suo creatore insanunt: propter quod sequitur. Iesus delusus nequiter. Iesus uultu uelatus Iesus consputus turpiter. Iesus collaphizatus. Cogita autem durum illud spectaculum quando genere letificant: sic impie credebantur manibus homicidiis: & uultus ille desiderabilis āgelis: spurcia sputorū polluti labii inquinat: & collum illud per quod nobis est effusa doctrina salutis collapho percussione percutitur. Iesus mutus hūiliter. Quādo. s. interrogatus ab ipso anna & a socero cayphasue impietatis collega: necnon a pylato pluries: & ab herode etiam qui signa uanitatis ab ipso cupiebat uidere: coram omnibus illa tacuit ex feruenti amore: que sue passionis possent impedire effectū: licet enim sicut expediens fuit cōfessus fuerat ueritatem: se uidelicet esse dei filiū: qui se sic exponebat amore nostri tractādum peccatorum manibus iniquorum.

Iesus circūrotatus. Cap. xi.

Ic expergiscere anima & attende q; ille q; implet celum & terram: & stabilis manens dat cuncta moueri: non solum est paulominus ab angelis minoratus: sed etiam uiliis hominibus & cruēlissimis iudeis tanta sua annihilatione subiectus: ut factus quasi pila delusionis eorum ipsum circūrotarent: & de ipso sibi mutuo luderent mittentes ad alterutrum confusione repletum: & alligatura constructum. Sicut annas misit ad cayphā: cayphas ad pylatum: pylatus ad herodem: herodes ipsum delusum remisit ad pylatum: pylatus ipsum flagellatum: spinis coronatum: uultu uelatum: facie consputum & in derisionis spectaculum produxit ad populum. Et ut tibi aliquid breuiter cōprehendā in octo locis ut fiat circulus sue passionis: quia octonarius est numerus circularis in computatione dierum. Idem enim est octauus q; primus ut ad circulū redeatur. In his

de octo locis
us ab ipis
ne igitur dol
lati. Sicut
denisus. P
figatus cum
tis: quod hic
ro. Secu
& examin
it. Tercio
ra uelatus: fa
ri adu dicatu
accusatus &
tionatus.
ueste alba m
nus. Sexto
missus: ubi p
fuit denudat
one positus:
fossus: & aru
in loco ubi fi
lo presentatu
tum crucifigi
uare: ubi fuit
it: que hic de
Debes etiam
semel in octo
lificatus: ac af
nem uis inter
uniose prof
bus sibi furis
fuit ab horro
mo Anne ad
Caipe ad de
lati ad domu
dis iterum ad
it denisus: & sp
it coram pop
Septimo al
ad locum Cal
Non merito e
dicta: & dic. Ie
fortiter ligatu
lois sue deris
& Caipe: sing
do in domo P
ad columnam:
manibus flag
pallorem: & u
lus reuerendiss
merito non fo
i. ualde se que
gellatus. Iesus
fuit spinarum
gelis coronatu
quando icus

In octo locis fuit iste dilectus Iesus sic uiliter tractatus ab impijs: quia nulla deuota anima potest istud numerare sine ingenti dolore uno. scilicet loco bis sumpto. scilicet domo pilati. Sicut & bis ibi fuit ab impijs contumeliosus derisus. Primo: scilicet in horto ubi fuit captus & ligatus cum circumstantijs deuota anima tibi notis: quod hic & in alijs locis tue ruminatiōi dimitto. Secundo in domo Anne: ubi alapa percussus & examinatus: & a ministro impio reprehensus fuit. Tertio in domo Caiphe: ubi fuit illusus & uultu uelatus: facie consputus: & pro blasphemia morti adiudicatus. Quarto in domo Pilati: ubi fuit accusatus & diffamatus: & a Pilato multipliciter quæstionatus. Quinto in domo Herodis: ubi fuit ueste alba indatus: & ludibrio habitus uelut stultus. Sexto iterato in domo Pilati ad ipsum remissus: ubi post multas confictationes examinatus fuit denudatus: flagellatus: & in regali folio derisione positus: spinis coronatus: & atrocissime confossus: & arundine percussus caput eius. Septimo in loco ubi sicut infra patebit: fuit derisorie populo presentatus: & crucifigi acclamatus: & per Pilatum crucifigi adiudicatus. Octauo in loco Caluarie: ubi fuit crucifixus & mortuus: & alia sustinuit: que hic deuota anima tua perscrutetur cogitatio. Debes etiam non mediocriter ponderare: quia non semel in octo locis prefatis fuit circumrotatus & uilificatus: ac afflictus tuus dilectus Iesus: sed in septem uis intermedijs fuit multum contumeliose & inuiose protractus: acclamantibus & insultantibus sibi furis & proteruijs iudeorum. Prima uia fuit ab horto ad domum Anne. Secunda a domo Anne ad domum Caiphe. Tertia a domo Caiphe ad domum Pilati. Quarta a domo Pilati ad domum Herodis. Quinta a domo Herodis iterum ad domum Pilati. Sexta a loco ubi fuit derisus: & spinis coronatus ad illum locum: ubi fuit coram populo productus: & morti adiudicatus. Septimo ab illo loco ubi fuit sententiatus: usque ad locum Caluarie: ubi fuit crucifixus & mortuus. Non merito ergo anima reuolue cum dolore predicta: & dic. Iesus circumrotatus. Sequitur. Iesus fortiter ligatus. Hoc licet fuerit uerum in omnibus locis sue derisionis: tam in horto: quàm in domo Anne & Caiphe: singularis tamen contumelia fuit: quando in domo Pilati propria ueste nudatus ligatus est ad columnam: & tunc illa caro uirginea truculentis manibus flagellata est: usque ad effusionem sanguinis de illis reuerendissimis scapulis: costis: & membris: ut merito non solum flagellatus: sed et perflagellatus: unde se ueritatis uersiculo subnectatur. Iesus perflagellatus. Iesus punctus crudeliter. Quando scilicet fuit spinarum aculeis caput illud tremendum angelis coronatum. Tunc etiam fuit dure plagatus: quando ictus arundinis superueniens affligebat.

Nec uideatur tibi leuis ictus arundinis: qui super spinas percutiens capiti eius infixas: ipsas tali ictu crudelius profundabat: ut non imento clamet beatus Bernardus: quia usque ad cerebrum spinarum aculei peruenerunt dicens sic. Diuinum illud caput multiplici spinarum densitate densatum: usque ad cerebri tenentudinem confixum est: dum configitur spina. Spinis peccatorum suorum ait dominus per prophetam circumdedit me populus iste. Hec Bernardus. Quod forsitan esse potuit per pondus percussione prefate. Ipse enim spine iunci marini fuerunt fortes & acuti: & directi carni eius infixi: quæ forte in aliquo loco iuncture ex tali percussione & dura infixione potuerunt usque ad cerebrum penetrare: ut sic uentretur uerbum beati Bernardi: uel forsitan quod magis est cogitare deuotum. Ipsa duricies spinarum ossa pertransit: quod miraculo uidetur attribuire beatus Bernardus. Nec est inconueniens: quia miraculis usus fuerit Iesus Christus ad suum augmentandum dolorem in carne: sicut infra dicitur: unde & innumera uulnera spinarum fuisse clamat beatus Bernardus. Quodcumque sit multipliciter fuit ipse Iesus derisus: & uilificatus: & dolorum punctiōibus angustiat: ut dicatur merito. Iesus dure plagatus. O uanitas impiorum tanta hominum quàm mulierum: qui caput ornant tanta uanitatum multitudine: & curiositate ornatus. Cura impia non recordaris anima illius diuini capitis: quod est angelis tremebundum: quod pro tua uanitate purganda tanta confusione deiicitur: & tam crudeli spinarum infixione quassatur: uere tempus neniet: nisi peniteas quo a capite christi priuata capiti iungaris lucifero in ignominia & dolore: cui composita es in tui capitis uanitate: contra Petri apostoli documentum. Iesus productus uiliter. Hoc fuit quando exiit foras Iesus a Pilato productus portans spineam coronam: & purpureum uestimentum: ubi quantum probabiliter capio sic uiliter fuit productus coram populo: sicut in domo pretorii per suos ministros fuerat tractatus uiliter a Pilato: scilicet nudatus proprijs uestibus: cruentatus & liuidus flagellorum ictibus: zona purpurea in derisione amictus: spinis coronatus: uultu uelatus: sputis deturpatus: genis & tota facie ex ictibus alaparum tumidus: ut in conspectu populi appareret bene derisus & uituperatus. Pilatus enim sicut ex euangelis colligitur: sciens quia per inuidiam tradidissent eum: plures uoluit eum liberare: quod diuersimode attemptauit: scilicet allegatiōe sue innocentie: unde & dicebat. Ego nullam causam mortis inuenio in eo. Cumque ista causa plus prouocasset iudeos ad iram: accedit ad secundam uiam scilicet liberationis. Mutatione fori mittendo eum ad Herodem tanquam galileum sibi propria dñatione subiectum: credens quia herodes non iudicaret: sed liberaret subiectum suum: cumque nec sic profecisset: herodes. n. illum &

us pre-
e adole-
editur q
lum seq
ost amo-
rum: uel
tur ielus
tarim de-
s & cō-
q̄ bestia
er quod
uelatus
is. Co-
do ge-
nq̄ de-
pus ho-
purcicia
llud per
laphore
r. Quā
caypha
aries: &
o cupie
ferenti
effectū:
erat uer-
onebat
bus ini-

ille q
lis ma-
lum est
m uilif
nta sua
la delu-
so sibi
confusi
cut an-
pylatus
nisi ad
s coro-
in den-
risionis
tibi ali-
fiat cir-
merus
im est
In his

uerisum nihil de ipso curans: quia iesus noluit coram ipso facere miracula: nolens beneficium nostre redemptionis excludere: remisit eum ad Pilatum pro suo libito cum ipsius Herodis beneplacito iudicandum. Tertiam compulsus adinuenit uia: ut scilicet fatiaret iudeorum impietatem contumeliosius potuit: iesum coram impiorum oculis presentauit. Vnde & quando ipsum produxit: quia iudei allegauerunt quod dicebat se filium dei: In derisionem dixit Pilatus. Ecce homo: quasi dicat uideris istum non habere diuinitatis insignia: sed hominis despecti & uilificati: ac doloribus pleni: ludibria in nostris oculis manifestant. Attende autem anima crudele iudicium dei patris super unigenitum filium suum: ut te meretricem reprobam de crudelitate eterne mortis eriperet: ut enim ostenderet quod dita sententia tibi eternaliter debeatur pro sceleribus tuis: qua scilicet & omnia bona a deo creata: & omnia mala pene: & omnia mala culpe tue debebant tibi conuerti in atrocitatem eterni supplicii quasi in aliquo simili super unigenitum filium suum: qui hanc tuam penam soluendam assumpsit: uoluit crudelitatem iudicii demonstrare. Omnia enim que possunt rationabiliter cogitari: concurrebant ad aggrauationem penarum & dolorum istius passionati iesu. Et omnis gloria & fama miraculorum sapientie: eloquentie: sanctitatis: predicationis: conuersionis populorum: aggregationis discipulorum sibi sunt conuersa in amaritudines supplicii. Sicut facile est uidere subtiliter intuenti. Sanctitas autem matris: & uirginitas eius: & teneritas cordis: & dilectio ad ipsum in absinthium amaritudinis ipsi dilecto iesu multipliciter uerbantur. Ipsa similiter teneritudo & nobilitas complexionis: & limpitudo cognitionis: & sanctitas uoluntatis qua malum detestabatur: & sua potentia qua applicabat potentias obiectis dolorosis: & qua usque in finem conseruauit robur corporis dolorem augebat fortissime. Potes enim uidere quod quanto fuerat christi in omnibus preclarior fama: tanto opprobriosa erat horribilis uerecundia subsecuta. Et quanto plus discipulos dilexerat: tanto plus affligebatur in eorum ruina: & quanto plus mater sibi sollicita subsecuta fuerat: tanto magis eius doloribus affligebatur. Et ut nihil desit christo ad supplicium: omnes modi qui adinueniunt sunt ad liberationem ipsius adduxerunt sibi cumulum passionum. Ex hoc enim quod Pilatus suam innocentiam allegabat: iudei multas falsas accusationes adducunt. Et quod horribilus est ut ipsum iesum bene ostenderent sceleratum ipsi latronem impium: insignem: & feditiosum: & homicidam horribilem pretulerunt.

De mutatione fori quo fuit ad herodem missus acquisita sunt christo noua infamia: noua ludibria: nouus despectus: & noua irrisio: qua ipsum Herodes cum exercitu suo spernens factus est eius opprobrium & despectio. De tertia uia liberationis qua uoluit eum affligere & uitupare: ut uel sic fatiatis iudeis euaderet mortem: secutum est quod & mortem crudeliorem accepit: & imfiones plures a iudeis habuit: & tormenta dura: & deiectiones horribiles sub hoc titulo a Pilato suscepit. Vnde & in fine in secunda allegatione dixit Pilatus. Ecce rex uester. Quod quidem uere est probatum: qui scilicet omnium opprobriorum & omnium modorum patiendi: & omnium despectuum & abominatorum mundi pungentem & dolorosam portauit coronam: ut merito dici posset rex dolorum & uirtuperiorum & malorum omnium huius uite. Hac disgressionem ideo feci: ut perpendat intellectus acutus quanta districtione iudicabitur peccator in proprio scelere: si tanta districtione iudicatum est ipsum peccatum: ad satisfaciendum assumptum in ipso mundi redemptore. Et sicut apparet quod omnia fuerunt ad tempus christo in dolorem conuersa: sic & impiis & peccatoribus reprobis omnia dei dona & beneficia qualiacunque sunt ex eorum malitia finaliter in supplicia conuertentur. Sed nunc ad propositum redeamus productum autem iesu cum tali piaculo presentato populo neque: statim quando Pilatus derisorie: & uolendo eos ad misericordiam prouocare dixit. Ecce homo. Responderunt. Tolle tolle: crucifige eum. Secundum enim legem debet mori: quod filium dei se fecit: & multa alia allegantes: sicut euangelica continet littera ipsum Pilatum ad necem innocentis iesu multiphariae incitabant. Que omnia sub uno uersiculo comprehendens dico: iesus uersus clamatus: iesus spreus maligniter. Hoc fuit quando Pilatus uescio quo timore uel seruli fortitimens diuinum iudicium super se: quia innocentem impie condemnabat. Quartum liberationis iesu modum reperit de consuetudine iudeorum: quod in pascha unus eorum liberabatur a morte: & proponens illum iudeis: qui ratione insignis malitie: & de nouo in populo suscitare discordie & perpetrati homicidii ipsi populo merito omnium horribilior debuit uideri: ut uel sic christum innocentem tali scelerato preferret: ipsum iesum spreuerunt: tam impie quam insane ex malignitate cordis eorum acclamantes. Dimitte nobis Barabam: & iesum crucifige. Et ut ostendatur pertinax furor eorum dicitur quod inualecebant uoces eorum acclamantes iesum impie crucifigi. O anima deuota excipe illos clamores horribiles: & illas duras impiorum uoces crudeles tanquam sagittas cor tuum perforantes. Ausculta & i toto tuo corpore talium sagittarum uulnera reperta & imaginare quod omnes percutebant super cor iesu

& uirginis
clamas sic
multitudin
hericum sp
si sibi amor
sione clama
Iesus senter
Hoc fuit qu
ab illo prin
reperat: uol
innocentem
io morien
rum eterna
istud iudici
mana natur
stra scelera: s
bus ad iudic
es christo de
ut audiam
re ad iudicari
per te: quasi
mo capitis t
sententem per
rem te a uiri
lombus sue r
quid non ui
ria tui eterni
li dei. Et no
da sententia
da angustia:
pianiti auct
uersalium gl
in manum si
bus crucis ie
Iesus crucem
Hoc fuit qua
tuno iuxta
eis sub crucis
am ipsius po
sibi crucem e
preterite no
illam septim
ratis angustu
posito hume
cum secundu
do debilium
Iesus debilit
Cuius causa a
uersiculo: cur
Iesus matrem
Hoc fuit sicut
quando in qu
tante sue cruc
eius eum sic
nim in prefa
loco sue conq

uirginis matris eius: ut merito quelibet uox acclamans sit sicut sagitta infixata in ipsum Iesum: & ex multitudine talium sagittarum ipsum Iesum quasi hericium spinis plenum tuo cordi preserta. Quod si sibi amore coniungeris: & tu ipsa plena compassione clamabis. Vulnerata charitate ego sum.

Iesus sententiatus.
Hoc fuit quando succumbens Pilatus & recedens ab illo principio boni quod forte seruili timore cōseperat: uolens placere iudeis in crudeli sententia innocentem adiudicauit Iesum crucis diro supplicio moriendum. In qua sententia omnium electorum eterna damnatio merito charitatis Iesu est p̄ illud iudicium anihilata. Tunc enim deus in humana natura assumpta in se ad expellendum noscitra scelerata: sicut peccator pro omnibus peccatoribus ad iudicatus est morti. O anima quecumq; es christo deuota eris tu insensibilis & petra dura: ut auditum talis sententie: qua Iesus filius dei pro te ad iudicatur diro crucis supplicio non recipias super te: quasi gladiū ancipitem penetrantem a summitate capitis tui usque ad plantas pedum: & pertranseatem per omnes uenas corporis tui: & diuidentem te a uitioso amore tue carnis infecte: & te doloribus sue mortis totaliter coniungentem. Nunquid non uides qualis est ista mutatio: ut sententia tui eterni supplicii in crucifixionem mutetur filii dei. Et nōne si ipse uoluit fieri tu in tua recipientia sententia fies tuipse: ut cunque in sua participanda angustia. Vere ingrata es anima mea neq; & impii: nisi auditum talis sententie quasi crucem transferralium gladiorum a capite in pedes: & a manu in manum semper in te ipsa portaueris te doloribus crucis Iesu continue transigentem.

Iesus crucem circumferens.
Hoc fuit quando receptis propriis indumentis cōtinuo iuxta crucem irrecuperabiliter exuendus ab eis sub crucis onere dorsum curuare iubetur: & suam ipsius portare ignominiam: quando baiulans sibi crucem exiuit in caluane locum: qui ex uigilia preterite noctis: nec non ex laboribus per totam illam septimanam assumptis & exptis & multiplicatis angustis: addito super his onere crucis & imposito humeris illis tenellis & sanctis: non modicum secundum corpus debilitatus est ipse fortitudo debilius deuotus Iesus: ut merito dicatur Iesus debilitatus.

Cuius causa adhuc merito ostenditur in sequenti uersiculo: cum subditur.

Iesus matrem conspiciens.
Hoc fuit sicut legi in quadam historia fidedigna: quando in quodam concursu uiarum ipso ihu portante sue crucis supplicium in humeris suis: mater eius eum sic tractatum dolorose conspexit. Dicit enim in prefata historia q; mater ipsius presens in loco sue condemnationis & ostensionis ad popu-

lum quando Pilatus ip̄m produxit spinea corona & pupura derisum: ubi postea ipsum adiudicauit ad mortem: uidens tumultū populi acclamatis & sequentis Iesum cum duceretur ad crucem per aliam uiam forsitan breuiorem preuenit occurrere: timens ne forte posset accedere ad locum: & uidere modū dolorosum mortis filii sui: cui & ipsa cōmori & crucifigi anxio mentis desiderio anhelabat. Cūq; in concursu uie conspexisset filium: & ex conditionibus faciei ipsius anxietates cordis sui & oppressionem dum oneris aspexisset sincopizasse ubi dicitur in conspectu filii pre dolore. Quod conspiciens & ipse totus pietate plenus Iesus crucem quam de doloribus matris semper in corde portabat: licet posset sicut semper fecerat suum occultare dolorem: tamen sibi prefatis occasionibus datis uoluit manifestare extrinseco signo: & matrem associare in pena. Vnde & ibi dicitur q; quibusdam signis dolorosis & palloribus pretenis in facie quasi angustiat & totus gladius super lapidem ibi positum quasi despectuose & dolorose resedit. Et ex tūc mali Iesu illi qui ipsum ducebant ad necem: uidetes eū quasi deficere: angariasse dicuntur illum Simonem cyreneum uenientem de uilla ut tolleret crucem eius. In testimonium illius facti refert historia illa: q; postea edificata est ibi ecclesia in honore uirginis matris dei: que uocatur Sancta Maria de sp̄simo: & q; ibi proprie ostendebatur lapis: ubi post defectum christus tunc ferebatur sedisse. Propter quod subieci alium uersiculum Iesus angustiat.

Hec si uera sunt non affirmo: non tamen est dubitandum q; multa & ualde multa dolorem xpi augmentantia & multa signa dolorum maternorum uiscerum tunc temporis facta sunt: de quibus euangelica historia nihil dicit. Non enim fuit cure euangelistis nisi substantialia mortis christi retexere: cetera cogitanda relinquentes menti deuote & in spiratione eterne. Mulieres etiam deuote que ipsū secute fuerant a Galilea ministrantes ei: & quāplures alie: ut arbitrandum est de hierusalem simul cum illis dominabus nobilibus & deuotis: Maria magdalena: & Martha matrem christi comitantes dabant in conspectu talium ululatus & fletus: quas alloquens pius Iesus dixit eis. Filie hierusalem nolite flere super me. Et predicans eis calamitatem uenturā de occisiōis sue merito: earū supplicium suo exemplo pbauit dicens: q; si in uiridi ligno hoc faciūt in arido qd fiet. q. d. Si ego totus plenus spū scō & nitore uirtutū p alienis diluēdis peccatis sic sum igne passionis decoctus: quid erit super reprobos spiritui gratie repugnantes & exficatos omni humore pietatis & compassionis humane: utique inestimabile & eternum incendium uanitatūq; diuine iustitie proferendum iudicium illos cruciandos expectat. Et huic sententie alludit parabola: quia uiri

de lignum uix cum difficultate incenditur: sicum autem statim adurit & flammescit. Et pro his duo subnectuntur uersiculi.

Iesus deuotus alloquens
Iesus uirens affatus Cap. xii.

Erductus autem iesus in monte ad locum caluarie: ubi eum dire mortis anxietas expectabat: ut ostenderet sibi nihil comune cum mundo sic omnibus temporalibus est priuatus: ut sic remaneret nudus in conspectu derisore & populi circumstantis sicut nudus exiuit de utero uirginis. Tuncq; plenus charitate & cordis feruore ad explendum in opere nostre redemptionis mysterium: quod triginta tribus annis inestimabilibus doloribus consummauerat corde: pietatem cordis sui internam exterioribus signis in impiorum oculis exprimebat cum mansuetudine: cum pietate: cum tanta deuotione faciei sue: offerens se morti: q; non solum moueri ad pietatem impii persequentes: sed etiam eorum corda naturali quadam compassione debuerat itali aspectu pscindi: quorum uicem duricies lapidosa suppleuit: obstinatio enim maligna ipsum mansuetum non resistentem: sed signis indulgentiam plenissimam precedentem crudelissime & dure tractantes: & in modum pellis trahentes: & dire dauorum aculeis confodientes crucis patibulo affixerunt. Cuius tracture duricies exprimitur per prophetam: cum dicitur: Dinumerauerunt sibi omnia ossa mea. Tuncq; mansuetus iesus uerbum scilicet miseratiōis & gratie a seculis inauditum super sceleratos effudit dicens. Pater ignosce illis: quia nesciunt quid faciunt. Vbi non solum de pleno corde indulsit: sed etiam apud patrem pro ipsis eorum ignorantiam allegauit: uere nescierunt quid facerēt: sicut nec ceteri peccatores ceci qui semper ad minus quinque ignorantias habent: & habere probantur: quantacumq; malitia eis uideatur inesse. Non enim attendunt
Quantam iudicis maiestatem contemunt
Quantam patris bonitatem offendunt
Quantam sibi in facie anime macule turpitudinis affligunt
Quantum eterni cruciatus tormentum incurrunt
Quantam etiam glorie beatitudinem perdunt.
Et licet etiam in isto scelere multe ignorantie specialis circumstantie sint connexe: ut enim de ceteris transeam silenter: crassa fuit ignorantia & supina: si christum iesum non cognouerunt dei filium: cum hoc eis ipse per multa opera supernaturalia: & soli deo possibilia comprobasset: quod per ipso: igno-

rantiam non solum non fuit excusabilis: sed etiam obstinatione mentis abominabilis & horrenda. Sicut satis ipsemet christus expressit in parabola de colois uinee: qui domini sui filium occiderunt ipsium heredem asserentes: uidebant enim etiam in signa diuinitatis ipsius: que ex odio christi & inuidia pervertebant: & uerbis quibus expresse fatebatur se filium dei credere noluerunt: unde ipse eis dixit iohannis quinto decimo. Si non uenissem: & eis locutus non fuisset: peccatum non haberent: nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Er postea subdit. Si opera non fecissem in eis: que nemo alius fecit: peccatum non haberent: nunc autem & uiderunt & oderunt me & patrem meum: ubi expresse christus attribuit mortem hominis iusti: sed hominis dei. Et licet dicatur p̄ me. Cogitudo. Si cognouissent: nunquam dominum glorie crucifixissent. Et Petrus actu. tertio. Scio q; per ignorantiam fecistis sicut & principes uestri: tamen hoc debet intelligi q; non cognouerunt per gratiam intenus illustrantem: & christo per amorem coniungentem: tamen hoc fuit ex culpa sua. Et licet in minoribus iudeis aliqua ignorantia diuinitatis erit culpam: in ipsis tamen maioribus culpam aggravauit: sicut omnis ignorantia affectata. Tanto enim odio in christum ferebantur: q; ex affectu peruerso falsificabant omnia eius dicta & miraculosa opera. Nec de eo uolebant audire bona: sed tantum mala p̄ quod eis publicari potest illud iob uigesimo primo. dixerunt deo. Recede a nobis: scientia uiarum tuarum nolumus. Quia tamen ignorantia non prout est affectata: sed ceca aliqua diminuit. Ideo christus allegat: q; nesciunt quid faciunt. Potest etiam dici q; infinita benignitas cordis iesu exquirebat uias qualescunq; pro eis allegando ad patrem. Bona etiam dicit q; non pro illis malitiosis: sed pro simplicibus ignorantibus exorauit. Similes nequitas & ignorantias malitiosas & affectatas reperies hodie in phariseis malignis huius temponis respectu regule sancte & christi uite: & modis similibus ueros pauperes euangelicos persequuntur: & eorum sancta uerba deprauant: & eorum omnia dicta & facta interpretatur in malum: uolentes attendere quomodo eorum uerba christi iesu doctrine & facta consonant christi iesu uite: & regule per beatum Franciscum institute. Propter omnia ista deuota superius posita adduntur hui uersiculi
Iesus ad crucem ueniens.
Iesus ueste nudatus.
Iesus morti se offerens.
Iesus dire clauatus
Iesus uexillum erigens.
Hoc fuit quando erectus in cruce ad spectaculum impiis uexillum penitentie & amare contritionis

seipsum p
te deuota:
fuit cruc
liter deo i
ne grandi
ns & dicit
potuit fier
rit: & a plu
brachis fu
nis impiir
us in ante
trahens ad
gelica hist
modorum
nis preten
percussa ad
peregrinat
enim carni
& rabor et
dunt: prop
Iesus tricol
Ut tu ipsa fi
da: & tota f
roto corde
fundere: ut
Iesus scelest
Hoc fuit: q
& hinc: me
sue augme
suerunt me
lutum. Nih
dedecus m
& in ciuitat
gloriose rec
do de uniu
hora meridi
fit uideri nu
eo punitior
opprobri el
exprimit Ar
lutis sic nud
nudus exiit
historis noi
sic nudum: i
fili renes pr
nem uirgini
helle: que fe
da celanda:
tunc esset te
lium dei: no
fuerit aliquo
dedecus mit
ti dei filio m
dum suam d

seipsum prebuit electis ipsum contuentibus mente deuota: siue enim in terra posita cruce extensus fuerit crucifixus: & postmodum ipsum lignum taliter deo insignitum fuerit eleuatum: quod non sine grandi dolore ponderositate corporis lacerantibus & diuellentibus carnem & uentos in locis clauorum potuit fieri. Siue etiam per scalas crucem ascendit: & a pluribus carnificibus crudeliter protractis brachiis fuerit condauatus: totoque pondere corporis imprimente super uulnera manuum: aliquis alius in anteriori parte positus crudeliter per tibias trahens ad ima sic enim clauauerunt eum: ex euangelica historia non declaratur aperte: uterque enim modorum fieri potuit: & speciales duricias afflictionis pretendit. Respice anima iaculo compassionis percussa ad tuum dilectum iesum: & uide eum tue peregrinationis tricoloratum uexillum. Candor enim carnis uirginis: & nigredo luida flagellorum: & rabor cruoris effusi ipsum tibi tricoloratum ostendunt: propter quod sequitur:

Iesus tricoloratus
Vt tu ipsa simili formeris effigie: innocentia candida: & tota piissimi iesu sanguine colorata: desideras toto corde pro amore dilecti iesu tuum sanguinem fundere: ut sue morti sanctissime conformeris.

Iesus scelestos diuidens
Hoc fuit: quando duos latrones crucifixerunt hic & hinc: medium autem iesum. Ad confusionis enim sue augmentum inter latrones scelestos ipsum posuerunt medium: quasi similibus sceleribus inuolutum. Nihil enim defuit iesu de his que potuerunt dedecus mundane uerecundie augmentare. Vnde & in ciuitate metropoli in qua ante sex dies fuerat gloriose receptus in festo solenni azimorum: quando de uniuerso israel populus conuenire debebat hora meridiana in altam crucem: ut ab omnibus posset uideri nudus malefactorum: quasi ad spectaculum opprobrii erectus. Denudationem autem eius exprimit Ambrosius dicens quod auctor humane salutis sic nudus positus fuit in patibulo crucis: sicut nudus exiit de utero uirginis. In aliquibus autem historiis non autenticis legitur quod mater uidens eum sic nudum: uelum capitis sui a seipsa amouens ad filii renes proiecit: quod ad aliqualem consolationem uirginis illis locis corporis sui miraculose adhesit: que femoralia in ceteris contegunt ad pudenda celanda: quod an uerum sit nescio. Cum enim tunc esset tempus iudicii pro nobis impiis super filium dei: non uidetur mihi quod circa iesum factum fuerit aliquod miraculum: quod uel dolorem: uel dedecus minueret: uel aliquod adiutorium patienti dei filio ministraret: sed magis ipsemet iesus secum suam diuinitatem faciens: & secundum suam

charitatem amplectens: elegit omnia facere & permittere que possent augere dedecus: & augmentare dolorem. Vnde christus iesus pendens in cruce: non ad diminutionem: sed augmentum doloris miraculose tenuit naturam in robore: usque ad ultimum mortis sue. Et quia quanto natura est uiuacior & fortior: tanto dolorosius cruciatur: Hinc est quod ex hoc inestimabilis augebatur dolor: & semper damnicabatur emitteudo uitalem sanguinem: & uirtus conseruabatur: ut intensissimum sentiret dolorem. Fuit autem mirabile in christi passione: quia uelocius mortuus alius latronibus: unde & eorum fregerunt crura: ut morentur. Et Mar. xv. dicitur quod Pilatus mirabatur si iam obisset. Quando autem clamauit. Pater in manus tuas comendo spiritum meum: subito totum robur nature cessit. Et quanto tunc erat natura robustior: tanto fuit mors dolorosior. Vbi simul attende tria: quod christus uoluntate passus est: & ideo quando uoluit: & quantum uoluit tenuit naturam in robore: & quando uoluit statim natura cessit uulneribus: & expirauit in morte. Secundum uero quod ex his uestimabiliter fuit intensus cruciatus: licet celerius mortuus. Tertium uero quod sic uoluit intendere sui corporis cruciatum: ad purgandum nostri impurissimi corporis delectamentum immundum. Et quia omnes dolores qui fuerunt in corpore & anima iesu fuerunt ab eius charitate & potestate secundum regulam diuine sapientie commensurati passionis fructui & intentioni. Ideo dixi supra: & dico quod illa miracula fecit in se: & circa se: que dolorem auerent ad predictam mensuram. Et propter hoc non est inconueniens quod Bernardus miraculo attribuit transitus penarum spinarum usque ad cerebrum: quia etiam dolore mortis quod fuit signum uigoris & doloris Centurio miraculo attribuit: Mar. decimo quinto: & ex hoc dixit. Filium dei. Attendat autem quod licet iudeorum infamia ad infamiam iesu ipsum inseruerit medium: diuina tamen prouidentia in hoc facto: & futurum iudicium: & redemptionis beneficium signaret expressit. Totum enim genus humanum latrocinio paterne preuarcationis infectum: & infernali cruci debuit iustitia exigente affigi. In cuius generis medio mundi saluator affixus electos ex mera gratia quasi dextrum latronem iustificando conuertit. Reprobos autem quasi sinistram latronem exigente iustitia in sua pertinacia dereliquit: ut dexter latro inueniat in misericordia iesu christi: unde gratias agat. Sinister uero in sua obstinatus malitia non inueniat quod reprehendat. Et ideo concordat mysterio quod uterque latro fuit blasphemus conuicians saluatori: quia saluator mundi sicut a reatu nullum liberum reperit. Sic liberandis omnibus uenit: licet fructus libe-



rationis ad solos transferatur electos. Sed hoc non ex defectu redimentis precii uel redemptoris christi: sed ex obsecrata malitia obstinati animi reproborum. Quorum figuram tenuit ille latro sinister: qui nec mansuetudine boni iesu cōspecta: nec aspectu miraculorum: quibus tota fuit mundi machina imutata: nec ex benigna ipsius iesu susceptione facta: de socio latrone cōuerso: nec ex charitativa correctione confocii se in maleficio confitentis cōsortem & iesum sibi predicantem in fontem uoluit reuocari. Cui ergo iste nisi proprie malitie suam damnationem ascriberet: & cui ille alter latro dexter suam salutem deputare potest nisi respectui gratie ipsius: qui in eius pēdebat latere: qui ipsum ad se diligendum: confitendum: predicandum: defendendum gratuita miseratione conuertit? Sic ergo uidere potes quod crux patientis iesu iam iudicantis folium mentis occultare pretendit. Et sic licet supplicia & opprobria christi fuerint a malignitate pertinacie iudeorum christo inflicta: fuerunt tamen sic a diuina ordinatiōe disposita: ut christi magnalium & eorum que in suo mystico corpore futura fuerant sint figura. Iesus tunc blasphematus.

Hoc fuit quando sufferit impiis iudeis tanta ex cruciisse ludibria in iesum quibus tota nocte & usque ad horam crucis totam repleuerat animam eius: quin potius tanquam estimatores omni humano pudore eiecto: ipsi scelerati principes sacerdotum cum scribis & senioribus iudeorum exeuntes de ciuitate ad locum crucifixionis ipsi mansueti iesu insultari accedunt dicentes. Vah qui destruis templum dei: & in triduo illud reedificas. Et alios saluos fecit: seipsum non potest saluum facere. Si rex israel est: descendat nunc de cruce: & credemus ei: & alia multa blasphemantes dicebant in eum. Attende autem anima deuota cum quanto furore ministri talium impiorum sacerdotum in omnibus actibus sue passionis tractauerunt iesum: quin etiam ipsi principes sacerdotum & scribe & seniores: in quibus debuit apparere maturitas in iudicando et sceleratos ex furore interno ad tantam exterius insaniam proruperunt: ut in festiuitate dierum sanctorum non erubescerent populū contra omnem consuetudinem exierunt ad locum opprobriose supplicii morientis in isto sic insultantes impie. Mirabilis enim uerecundia sui status in isto actu apparet: que ex horribili odio in iesum processisse uidetur: propter quod omnis inanitas & crudelitas que possit narrari facta circa christum per istos impios & eorum satellites: ut placerent eisdem magnam ex ipsorum furia probationem accepit. Cogita quod crudeliter ipsum tractabant cum de nocte ipsum haberet in domibus suis: quando inaudita inpudētia sic coram toto populo exeuntes inuēctiones pungitias & contumelias deti-

suas exclamabant contra hominem morientem & toto corpore sanguine fluentem & pendentem in ligno. Vere nulla anima est sufficiens cogitare circumstantias aggrauantes dolores & angustias mortis christi. Quanto autem cruciatus fuerit afflictus humane malitie insensibilis creatura testatur: concusso per diuinitatem iesu toto isto sensibili mundo. Nam sol obscuratus est: quasi tanta horrens supplicia in suo contueri auctore. Terra ipsa tremuit horrens super se tale supplicium fieri creator. Lapidēs compassione franguntur arguentes pertinaciam cordium malignorum. Velum templi scissum est: ostendens propalatum uiam sanctorum in assumptione crucis: quam ipse iesus christus dignatus est sustinere pro nobis. Monumenta sunt aperta: ut per hoc ostendatur quod mors crucifixi nostras mortes sua uirtute pellebat: & totus iste sensibilis mundus suo priuatus colore: suo uidebatur compati auctori: & in eius morte lugubre & funereum assumere uestimentum: ac si deus pater: cuius natura fletum & compassionem non recipit uerecunde matri iesu: que sola flebat mortem condemnati iesu pro scelere peccatorum uoluerit quasi comitatus facere de morte unigeniti lamentanda: & quasi respondet querulosis uerbis uirginis matris: quibus ipsa poterat damare ad deum. Et nunquid deus omnipotens ego sum sola mater: & tu non es in eius dolorati & tui unigeniti pater eternus? Cur ergo me solam flere permittis: que non sola ad ipsam filialem recepi respectum: & ubi est amor tuus quem in monte expressisti dicens. Hic est filius meus dilectus &c. Nunquid quia a iudeis reiectus: & a discipulo traditus: ab apostolo relictus: & qui spinis coronatus: quia facie consputus: qui toto corpore flagellatus: & qui nunc diris cordis & corporis doloribus cruciatus: ideo tuus esse desuit filius: qui nulla ad ipsam compassione moueris: Nunquid ego sola israel debere flere filiū que non sola possedi dilectū? Cur mihi pater societatem frangis: qua me tibi per spiritum sanctum in matrimonium suscepisti in unius generatione dilecti. An quod deus es: ideo non bonus es: an quod omnipotens es insensibilis es: an tu qui ubique presens es non intueris opprobria & dura cordis iacula: & angustiosissima corporis uulnera que persona filii tui sustinet in assumpta natura: & si mea est natura: nunquam non tua est persona. Noli obdurescere pater sancte: sed associa solitariam & mestissimam matrem: quam usque nunc in obsequiis filii tui fidelē probasti ancillā: & super quam tue dilectionis uiscera effudisti. Quibus querulationibus pater potuit respondere. Ad punctum & in modico dereliqui te: & in tribulationibus magnis consolabor te. Non me reprehendas si sola mortem filii dei deses in terra: quia tu sola bona es munere meo: reliqui omnes mali scelere suo compassionem dignam ad meum

unigeniti
suo reatu. S
ta confortii
creatura: q
celum. Iste
ad nutum: i
malignum
gere: quia
quia ipse ne
urgo beate
ulo toti orb
atum indue
ginem illu:
tis. O rei
sustentas: &
tium & dol
diciem cr
ad compassi
tate molliri.
uite morati
membra de
monument
sensibilis ui
per natura o
ciatis conf
filii: ideo ut
subnehit ue
Iesus orbem
Iesus excruc
Quomodo
assabant: ce
qui sic uidit
sub pedibus
nissima conti
nibus deplor
tionis accipe
dicebat matri
lilia deplora

Oc
tri la
& g
ptionis bene
stinado secu
sua bonitate:
perta. Sicut n
ta boitate: qu
iudicio dat q
lo influxu su
sibi in sancto
effectum trib
uium: & in ip

ingentium non ostendunt: non meo defectu sed suo reatu. Sed quid mihi deest in diuinitatis natura consortii fletus tui: ego faciam in mihi subiecta creatura: que tota tecum uoces funereas dabit ad celum. Iste enim sensibilis mundus mihi obedit ad autum: sed homo impius mihi resistit per suum malignum conatum quem in contrariis uolo cogere: quia nolo libertatem quam feci destruere: & quia ipse non meruit tantum bonum. Nunc ergo uolo toti orbi mundano. Sol obscurare: & totum mundum induc uestimentis nigris: & illam spoliatam uirginem illius angustiati filii mei associes in lamentis. O terra: terra: terra: contremisce de scelere quod sustentas: & illi amaricate matri tuam prebe consortium & dolorem. O lapidosa duricies supra omnem duriciem creature argue corda maligna: que nolunt ad compassionem sancti: nec de morte filii mei pietate molliri. O mors ipsa ex tua crudelitate omnis uite uoratrix: ostende te compati filio meo: cuius membra depascis: & antiquorum mortuorum aperias monumenta: ut uel sic confundatur istorum impiorum in sensibilis uita. Sic quasi uidet deus patrem filium flere per naturam corpoream: & sic matri anxie remedium societatis conferre: quod quod eadem est operatio patris & filii: ideo ut ostendat deus esse qui patitur in duobus subnectit uersiculis.

Iesus orbem concutiens.

Iesus excruciat.

Quomodo autem putas: membra uiscera de nouo concutiabantur: compassio affectu ad deum filium morietur: quoniam sic uidit super ipsum flere luxuria celi: terram tremere sub pedibus suis pro immanitate flagitii: & saxa durissima contra naturam profundi: ac si lamentosis clamoribus deplorantis in cruce filii sensum pie compassionis acciperent. Certe poterat bene concludere quod dicebat matrem illum flere: quem elementa insensibilia deplorabant.

Iesus latronem erigens Cap. xiii.

Oportet fuit quod benignus saluator in animam dexteri latronis respexit respectu miserationis & gratie ipsum temporaliter uocando ad sue redemptionis beneficium: sicut ipsum eternam elegerat per destinando secundum propositum uoluntatis sue gratuita sua bonitate: nulla alia causa ex parte ipsius latronis expectata. Sicut nec in aliquo electo non sola dei gratuita bonitate: qui reprobis occulto suo semper tamen iusto iudicio dat quod omnibus debebatur. Electis autem ex solo influxu sue bonitatis quod eterna apparuerunt sibi in sancto hoc est iesu: temporalis iustificationis effectum tribuit: & in eodem iesu perseverantiam brauium: & in ipso eodem eterne beatitudinis largitur

aspectum. Quod quidem est ita electorum gratuitum donum sola dei bonitate ipsis impensum: & nullo modo esset eis debitum: cum ipsi essent eterne mortis ut ceteri debitores: non ex electione gratuita qua nos eternaliter elegit in merito passionis filii sui: ut essemus participes sue beatitudinis: cuius nos in presenti uita per gratiam facit consortes imaginis. Et licet tota christi uita fuerit nostre redemptionis meritum: tamen in sue mortis doloroso supplicio facta est electorum copiosa redemptio. Et ideo dum thesaurus sue passionis effunderetur in actu ad paternam iustitiam pro nobis: congruum fuit in electum latronem abundanter largiua charitate committi. Et quia indignus omnimodo quantum ex se ipsis erat sola dei bonitate debebat effundi. Sicut & David canit nulla alia alegata causa. Saluum me fecit. quoniam uoluit me. Ideo congruum fuit quod hic latro sue malitiose uite dimissus forsitan in principio passionis simul cum reprobato latrone in saluatorem piuum iuxta suum crucifixum latus blasphemie uerba iactaret: ut declinaretur quod erat de ipso: & quod foret per saluatoris gratiam mox futurus. Non tamen assero quod in cruce cum altero blasphemauerit christum: licet pluraliter hoc scribat euangelium. Potest enim secundum Augustinum saluari: ut ponatur more scripture plurale per singularem: & ad gratuitam electionem suam monstranda sufficit tota preterita malitia uite sue. Iste autem latro iuxta dextrum saluatoris latus confixus figuram tenuit omnium electorum: qui prius natura filii ire sicut & ceteri: uocantur ad eternam beatitudinem solo pii patris miserationis respectu. Et ideo erectio istius latronis debuit esse altissima: tam ex condescenduntia dei gratiam largientis: quam etiam ex figura quam tenuit dictus latro: sue uite terminum cum patiente iesu compensato cursu. Mustum enim in ebriantis amoris quod tunc de uua iesu exprimebatur in torculari supplicii: quod etiam in futurum in omnes nationes debebat effundi: largifluo participio debuit animam electi latronis replere: & ipsam inebriare perfecte: & sic a suo uicioso amore omnium mali alienare totaliter: ut in nouam creaturam similitudinis mortis iesu plenissime formaretur. Unde & uirtutes huius latronis infuse menti supra communem statum ad alta transcendunt. Quale enim fuit ipsum dei filium credere: quem uidebat ut hominem infirmum contumeliosa morte finire? Quale etiam fuit ab illo sperare salutem: quem in proprio corpore uidebat omni salute priuatum? Quali charitatis ardore illum dilexit: que sue mortis propter uisum sibi in ipsa die paradisi conferre tot sceleribus irerito. Unde & totum quod habuit ipsi iesu in sacrificium perfectum immolauit amoris: manibus enim & pedibus crucifixus non potuit sibi seruire nisi de corde & lingua: cor sibi in thymiana perfecti amoris & odoris ardeti charitate sacrauit: lingua sibi exhibuit omnimodo. Primo propria & totius generis humani scelera confitendo: asserens nos penalibus angustiis digne plecti: cum dixit. Et nos quidem iuste. Secundo

do angustias christi iesu gratuitas asserens ex sola charitate pcedere eius innocentiam allegando: cū dixit. Et sic autem nihil mali gessit. Ex quo sequitur q̄ a diuina iustitia nihil pati potuit quod noluit.

Tertio etiā blasphemantem latronem impium charitatiua reprehensione arguebat: cū dixit. Neq̄ tu times deum: qui i eadē damnatione es. Vbi forte contra superius dictum posset dici q̄ nō blasphemauerit deū saluatorem: quod si ita est placet. Nō tamen potest necessario argumento concludi: potuit enim prius blasphemare: postea uisus signis cōuertit: & sic conuersus non conuersum redarguere i blasphemia, perdurantem. Quarto toto mentis affectu: & ip̄ius lingue affatu cū multa cordis contritione: cū multa mentis deuotione: & q̄tum pm̄is sit acerbitas supplicii cū conuersione faciei bēigna & humili ad dilectum iesum stupēde perfectionis & breuitatis orationem effudit: cū dixit. Domine memento mei cū ueneris in regnum tuum. In qua ois uirtualis cōplementi perfectio continetur: si de uota mens sciuerit explicare. Et ut modicū pateat in quanta fide fundatur in moriente eternam uitā credere: in quanta spe erigitur: & sic ab omni mundo reiecto celeste regnum sperare: in qua excessiua charitate liquatur: qui sola dilecti iesu memoria cōtentatur. Quali fulcitur prudentia q̄ nulla postulat uita caduca. Quali fortitudine roboratur: q̄ sic subitio supra omnia sua scelera superferet. Quali tēperātia contentatur: q̄ in sola uoluntate saluatoris premii mensuram reliquit. Quali fulcitur iustitia: quia sic oibus debita tribuit secundum conuenientiam rationis: ut sibi pprie confusionis contumeliam in confessione redderet: proximo transgredienti charitatuam correctionem impenderet: deo saluatori plenam compassionem sue mortis: & totalem immolationem sue tribueret uoluntati. Vnde nec mirum si sic conuersum latronem saluator sic copiose ditauit: quando in responsione dixit. Amen dico tibi hodie mecum eris in paradiso

Vbi pondera
Quantam rem dedit: quia paradisum
Cum quanta celeritate: quia hodie
Cum quali societate: quia mecum
Cum eterna stabilitate: quia eris
Cum iuramenti certitudine: quia amen
Cum alterius internūcii exclusionē: q̄ ego dico
Cum quanta dignatione: q̄ ignominioso latroni.
Per uirtutem tamen penitentie ex infusa gratia factō digno: cū dixit. Tibi. Et ideo nō uilipendendus est iste latro: nec locū modicū iter sanctos debet arbitriari tenere: sicut ex seq̄nti uersiculo explicatur.

Iesus dans principatus Cap. xiiii.

Oc enim fuit quando sue matri dedit primatum compassionis: ut esset mare magnum omnis deplorationis & lamentationis mortis sue: in qua omnes mentes alie tanquā i

magis infra dicitur. Ioanui dilecto discipulo dedit primatum adoptionis: cum ipsum fecit sue matris filium dicendo. Ecce mater tua. In quo exemplariter omnes eiectos fecit & instituit legitimos filios charitatis matris. Ip̄i enim in Ioanne figurantur in quo est gratia: omnes electi per gratiam adoptantur: unde & ip̄i electi si uolunt huius gratie habere participium: debēt satagere dolores maternorum uiscerum mentaliter experiri in similitudine Ioannis: qui dolores crucifixionis iesu & matris compassionis plus omnibus degustauit. Talibus enim doloribus conuerit huius filiatio cōis: latroni autem electo primatum associationis contribuit ip̄e iesus: cum ipsum taliter conuersum iuxta latus suum crucifixum elegit. Singularissima enim priuilegia gratie in isto latrone fulxerunt. Primo quia solus inter membra xp̄i corporaliter passus est crucifixum simul cum ip̄o: in quo decoratur effigata similitudine saluatoris: quia crucifixus crucifixum associat: & hoc priuilegium non conuenit alteri cuiusq̄: nec obstat q̄ crucifixus fuerat p̄ se libris suis: quia post plenam conuersionem fuit legitimum mēbrum xp̄i: & ex tunc pena sua fuit cōfigurata similitudini mortis eius. Secundo etiā solus matrem associat in lamentatione dolorosa mortis filii dei pro scelibus nostris. Nulla enim creatura huius uite matrem associat in lamento factō: isto dum taxat excepto latrone. Licet enim Ioannes & maria magdalena deslerent amare mortem iesum: non tamen ipsum desseuerunt: ut deū pro redemptione hominū morientem. Vnde & eorum lamenta multa fuerunt in formitate insignita. Solius autem latronis huius fuerunt simul cū maternis uisceribus acceptata lamenta: quia uere deū credidit sibi infusa fide: quem tamen multo dolor hominem morientem uidit. Tertium latronis priuilegium in quo non hūit socium fuit: q̄ xp̄o condemnato ab impiis iudeis tanq̄ reo eius innocentiam publice predicauit: & ipsum saluatorem suū morientem tanq̄ eternum deum: armis quibus potuit ut suos collateralē miles strenue defendit. Vnde potest probabiliter credi: q̄ non solum scelus increpauit latronem: & sibi xp̄i innocentiam allegauit: & proprium scelus iniecit: sed etiam q̄ propter iudeos & illos malignos principes: post tam duras contumelias illatas saluatori non associatos de eius suppliciis: que sic impie exierant insultari morienti iesu aspera increpatione confudit: nec est inconueniens credere q̄ cum ipse superuixit morti iesu: & uideret maternos gestus uersus filium amantudines exprimentes dolorum: q̄ aliqua uerba cōpassibilia & affectualia illi quā matrē suam uere recognoscebat expressit. Qui enim sciuit se redemptum a xp̄o: non dubitauit se filium uirginis matris eius. Quartum quia solus tunc penitit salutem: quādo saluator eam pro omnibus faciebat. Vnde & abunde recipere debuit: sicut & fecit.

fides: spes. charitas latronis

Item.

pendetia fortitudo, iustitia.

Quint
omniu
tu sanct
gia: & n
tus sanct
faciend
a xp̄o su
gratia q
num r
pleae
citate
arguenc
tatem: q̄
tanti pi
Nec
nihil ser
mens de
ip̄sum a
stulasse r
a xp̄o re
tum.
q̄ quanc
aliquem
cer illum
stum rec
lanti latr
bat latus
nis: q̄ ip̄
mētis illi
cur tunc
q̄ similit
Tunc eni
san crucis
totus in a
paruo cie
mentis m
mergi: un
limes dei
q̄ quanc
facit in ali
quit cogi
circa ip̄su
illum cop
latronem
stupenda
te. Vnde
sibi parad
cum eris;
habebat r
tum stren
cum eris:
similitud
oni similit
& potenti
ton impio
su: ut sibi
lamentant
gar: xp̄m

s
auritē: de quo
discipulo dedit
it sue matris si
o exemplariter
nos filios cha-
figurantur in
iam adoptan-
s gratie habere
maternorum
litudine Ioan-
maternae com-
Talibus enim
cōis: latroni au-
contribuit ipse
iuxta latus su-
a enim priuile-
p̄tmo quia so-
assus est crucis
decoratur effi-
cifixus crucis
non conuenit
us fuerat p̄ se
erfionem fuit
ena sua fuit cō-
tundo etiā so-
dolorosa mo-
Nulla enim
t in lamēto p̄-
Licet enim lo-
amare mori
erunt: ut deū
n. Vnde & eo-
tate insipida
simul cū ma-
quia uere deū
multo dolo-
tium latronis
i fuit: q̄ xp̄o
eo eius inno-
saluatorē suū
is quibus po-
lesensauit. Vn-
olum scelerū
centiam alle-
etiam q̄ pro-
pes: post tam-
on associatos
ant in sultata
onfudit: nec
superuixit
is uersus filiū
q̄ aliqua uet-
natrē suam ue-
i sciuit se pe-
riū uirginis
tunc petuit fa-
ibul faciebat.
it & fecit.

Quantum: quia tunc tenuit figuram & quasi uicē
omnium electorum: cum ipse repletus fuerit spiri-
tu sancto: tanq̄ electus ad ista percipienda priuile-
gia: & m̄ta alia q̄ nō sufficio explicare: scias q̄ spiri-
tus sanctus ipsum inhabitans ipsum agitauit ad oīa
facienda que dicebat ipsum facere tanta imutatioe
a xp̄o subito inouatum. Arbitror autē q̄ electrix
gratia que in isto sic signanter effulsit: ut esset om-
nium redemptorū figura: istum latronem tam in-
plene compatiendo iesu: q̄ in predicando eius san-
citatē: q̄ in associando matrem lamentantē q̄ in
arguendo iudeorum proteruiam & impiam ceci-
tatem: q̄ etiam prouocando omnes assistentes ad
tanti piaculi pietatem: facit strenuissime operari.

Nec obstat si diceres quare euāgeliste de talibus
nihil seruant. Scribunt enim tantū: ex quo potest
mens deuota ista enucleare non dicta. Scribunt enī
ipsum a deo electū: ipsum exorat xp̄m: & ab eo po-
stulasse regnum. Ex quibus luculēter apparet ipsum
a xp̄o redemptum: & per spiritum factum iustificata-
tum. Attende autē tu qui es prefactū repugnās:
q̄ quando ipse spiritus sanctus aliquā creaturā ad
aliquem statum elegit: omnia sibi tribuit: que de-
bet illum statū habere. Modo cogita si decebat chri-
stum redemptorem mediocriter dare taliter postu-
lanti latroni: imo uere ipm̄ decuit. Sicut ipse habe-
bat latus corporale aperum ad faciem illius latro-
nis: q̄ ipse refereret sui cordis archanum illustratiōi
mētis illius electi militis & fidelis sodalis. Et q̄ si
cū tunc sine mensura seipm̄ toni exponebat orbi.
q̄ similiter inestimabiliter effunderet se illi menti.
Tunc enim quando mustum amoris iesu in toreu
san crucis exprimebatur compressiōe doloris: quo
totus inebriandus fuerat orbis: non debuit quasi i
paruo ciatho propinari latroni: sed tota apertio sue
mentis in torculari cordis iesu quasi sine mēsurā di-
mergi: unde non puto istum latronē: nisi inter sub-
limes dei principes collocandum. Attende autē
q̄ quando cūq̄ de aliquo electo scriptura mētioe
facit in aliquo statu sublimi: licet nihil dicat: relin-
quit cogitandum expertis mentibus omnia alia
circa ipsum electum: & per illum fore facta q̄ statū
illum copiose decorat: unde cogita q̄ decuit illum
latronem facere: & tūc poteris uidere ipsum fecisse
stupenda circa prefata: & q̄ nō potuit: suppleuit mē-
rē. Vnde nec mediocriter est pensandū: q̄ xp̄us
sibi paradysum promittendo singulariter dixit. Me-
cum eris: per hoc insinuans q̄ istum tunc in cruce
habebat rex crucifixus sicut collateralē militem se-
cum strenue cōpugnantē: unde in illo uerbo. Me-
cum ens: anthonomacice exprimitur associatio &
similitudo xp̄i regnantis correspondētis associati-
oni similitudinis morientis. Oro ergo te piissime
& potentissime latro in regno celoꝝ: ut mihi pecca-
toni impio & uero latroni impetres a tuo dilecto ie-
su: ut tibi perfecte cōmoriar: uirgini condolenti &
lamentanti filius condolens & collamētator adiū-
gar: xp̄m in sua uirtute falsificatū ab ipius zelo uit-

tutis toto corde defendam: & impietatem scelerato-
rum xp̄m impugantiū zelo charitatis reprehenden-
do conuertam: ut sic tuage particeps uirtutū i decur-
su uite tue paradiso cōiungar socius i fruitione ui-
sionis beate.

Iesus matri compatiens. capi. xv.

Vis bone iesu possit exp̄mere quāto cōpa-
ssiōis feriebaris telo: quādo materna uicē
ra cōtuebaris omni amaritudine tue passio-
nis repleta. Nec non & ipsam faciem pallidam &
quasi sine morte mortuam: & tui sanguinis aspersi-
one manibus & uestibus & faciem cruentatā gemi-
tibus anxiam: uoce raucam: lachrymis p̄fluā: & to-
tam in tuis doloribus inabyssatam: ic̄tibus casuum
ex uoluntate te tangendi collisam: & omnis conso-
latiōis solietate priuatam: uere enim bone iesu no-
uam & magnam amaritudinis crucem ex tue ma-
tris tali consortio pro nobis peccatoribus assumpsi-
sti: unde cum nulla creatura minor ipsa dolores cor-
dis eius mēsurare sufficiat: tu solus tue dilectissime
matri pro te & pro nobis miseris & indignis filiis su-
isti debita mensura compassus. Et hoc bone iesu fu-
it ad tui doloris augmentum: quod non solum in
te sed in altero hoc est in materno corde fuisti sic le-
taliter crucifixus. Vt autem tibi anima mea mise-
ra aliquāter pateat quantus fuit dolor cōpassiōis
cordis iesu ad matrem dilectam: cogita quantū po-
tes: quanta fuerit in corde uirginis dolorum mēsu-
ra. Nulla enim ratio fuit in corde uirginis: non solū
q̄ minueret sed que non augmentaret huius dolo-
ris uirtutem. q̄ si mens tua semper dei diminuens
bona: dicat quod nō debuit tantum dolere cū sciret
istum ista pati uoluntarie: & seipsum si uellet de
morte: & de pena posse redime: sciret etiā q̄ ipsam
& omnes electos de infernali gehēna sua liberaret
morte. Et q̄ sicut dei filius tertia die debebat resur-
gere: & q̄ ex ista morte iste filius suus deus homo
debebat accipere a deo patre nomen super omne
nomen: quo in nomine eius flecteretur omne ge-
nu: celestium scilicet terrestrium: & infernorum. Et
non solum ipsi iesu: sed etiam propter ipsum ipse-
met uirgini eius matri. Aduertas carnalis ani-
ma: q̄ hec omnia dolorem pietatis materneli
pliciter augmentabant ex istorum etiam respectu:
si tamen eius menti tunc occurrent dolorum acule-
is amplius pongebarur. Ad quorum euidenti-
am nota duplex fore genus dolorum. Quidam
manantes ex impatientia & desperatione mentis
a deo & ex cōdescendentia odii in proximum qui-
bus anima delectatur & in abyssatur in angustia: q̄
de deo: uel de proximo se uindicare non potest: &
q̄ uelit: nolit penas sustinere ab eisdem. Isti sunt do-
lores infernales & prophani qui solum reprobis re-
seruantur. Nec insignuntur electis nisi in quantum
ad tempus p̄ suis peccatis illi impie ciuitati iungū-
tur. Absit autē talis dolor a christo: & a corde ma-

terno: & ab omni eius electo. Nunq̄ enim de hoc dolore: uel modicū degustauit. Est aliud genus dolorum quod ex complacentia uoluntatis assu- mitur & secundum uirtuales regulas ab eterna in- fluentia dei in electorum mentibus mensuratur. Nec istius dolens posset unam stillam habere crea- tura aliqua in seipsa. Est enim ex spiritus sancti in fluxu agitantis mentem ad dolendum quantū do- lere debet. Et sicut iste dolor est semper uirtuosus: ita est semper uoluntarius. Et quanto magis ē uo- luntarius tanto magis est incensus. Et quanto ma- ior est gratia in anima: tanto est magis uoluntaria ad augmentandum in se omnem uirtualem dolo- rem: unde & dolores ineffabiles corporis iesu: de quibus est modicum superius balbutitum: a gratia uni- onis sumpserunt (ue immensurabilitatis augmen- tum: unde & ab aliquibus dicitur: quod illi dolores fuerūt in corde iesu a diuina sapientia dispensati: quod sic ego intelligo: quod diuina sapientia uidentis infinitatē culpam offensionis uidit quantum dolorem req̄- rebat plena & abundans satisfactio eorundem. Et quia nulla creatura tantam poterat in se dolorum mensuram nisi p̄ unionem diuini suppositi dilata- re in summo. Ideo statuit hominem assumere i uni- tatem persone: & ex tali unione illam dilatare assu- ptam naturam: ad illius inestimabilis mensuratōis receptandam capturam: unde omnia obiecta occur- rentia aspectui mentis christi argumenta que men- ti carnali concludunt: quod in mente xpi ex diuersis & respectibus sue passionis minuerentur dolores: ex sophisticatione carnalis sensus & apprehensione p̄- cedunt: nec illum uirtuosum dolorem diminuunt: sed augmentant: sed & alium prophanum & ifor- mabilem excludunt. Vnde si argueretur a mente carnali de christo homine: quod precognitio salutis humane quam preuidebat sequi ex sua morte: & re- stauratio ciuitatis superne: & acceleratio resurrectio- nis tertia die: & dispositio & acceptatio uoluntatis paterne: & honor predicandus in populo charita- tis sue debuerunt minuere dolorem in christi men- te. Respondemus expresse quod ista omnia debuerūt uirtuale dolorem augere. Cum enim omnia supra dicta ex christi acquiruntur dolore: tantum dolo- rem debuit christus assumere: & tantum sibi debu- it diuina sapientia infundere: quantum sufficeret ad predicta omnia conquirenda. Et ideo si iste nō fuis- sent subsecute gratie: de sua morte nūq̄ uoluisset n̄ solum tantū dolere sed etiam nihil tolerabile assu- pisset. Et ideo quanto ipse uidebat uicinius resur- rectionem instare tanto sciuit quod pro tempore pas- sibilis uite & maxime passionis illate ampliozem oportuit angustiam assumere: ut posset illorum do- lorum a diuina sapientia dipositorum exigente iu- stitia immensurabilem mēsuram adimplere. Quia uero dolor in amore mensuratur: ut quantus est amor alicuius: tantus sit dolor de eius offensa. Et christus ex unione diuina deum amaret inestimabi- liter: hoc ipso in quantum passibilis erat habuit do-

lere ita immensurabiliter sicut amabat: propter quod ad uidendum aliqualem causam illius immensura- bilitatis: imaginare si esset unus deus qui esset to- tus dolor: sicut uerus deus est totus amor: & ille de- us doloris uniretur christo unione personali & sibi dolores infunderet: cogita quantum doleret. Sic aliquantulum potest uideri quomodo dolores christi inestimabiles fuerunt: unde & rationes contradic- tum fantasmata sunt errantium & ignorantū do- lorum iesu radicē & causam. Sicut ergo tibi aliqua- liter expressi in christo homine. Sic & in ipsius intel- ligas reuerendissima matre: quod ad illam immensura- bilem mensuram dolorum iesu supra omnem ce- aturam spiritu sancto influente accessit: quantum sta- tus materne puritatis & dignitas participii iesu: & nature consortium requirebat: unde cum isti dolo- res sint radix omnium uirtutum reducte post deri- uationem peccati: nulli dubium est quod in mētes hu- manas infunduntur sola influentia spiritus sancti. Et ideo quanto mens ē magis deputata a labe pec- cati: & magis dilatata in amore dei: magis est capa- bilis huius doloris intensi. Et quia in christo iesu esse nature assumebatur in unione gratie: ideo om- nes dolores quos afflictio nature passibilis format a consortio gratie: in usum uirtutum reformatur: & sic augmentat sicut illa eterna sapientia ad redem- ptionem copiosam requirere cognoscebat. Sic per omnem modum secundum maternos gradus fuit in dilectissima matre eius. Nam cum ipsa non p̄ naturam: sed per gratiam simul fuerit uirgo & dei mater: omnes ille operationes nature fuerunt gra- tia superuestite: & ex ipsa spiritus sancti gratia agi- tate & motu: unde & post sanctificationem puto quod in dei matre nullus fuit motus respectu filii: quan- tumcumque uideatur nature: qui non fuerit spiritus sancti gratia agitatus. Quod maxime non dubi- um est in illis motibus quibus ferebatur in christū tanq̄ in suum filium naturalem: & filium dei patris unde etiam in omni anima electa istud est ineffabi- liter uerum: quod quanto magis continue ab omni- bus uitiis depuratur: tanto magis i doloribus christi continue crucifigitur. Et ratio est: quia talis cru- cifixio non potest esse nisi ex spiritus sancti in- fluxu. Et est iste dolor operatio spiritus san- cti: quam in anima facit: & ideo anima uirtuosa non libere permittit spiritum sanctum agere in se: sed continue contra ipsum bellat & repugnat suorum resistētia uiciorum disputans dubitans & allegans: quod non debuerunt tales dolores esse in corde christi & corpore. Et quod non sit mul- tum necessarium tali participatione dolorum xpi iesu continue insudare: & quasi sub specie utilitatis maioris ex uitio suo suo auertens cor a contempla- tione talium se in aliis occupat distractiuis & super- norum afflatuum destructiuis: & sua malitia ceca dicit sepe se in his plus deo seruire: unde nec ad ex- perientiam illius quasi infinite capacitatis christi ue- tu in doloribus & uirtutibus suis finit se ducere: pro-

ut sep-
peller-
no alic-
res: qu-
in cor-
carnal-
mens-
curren-
mana
genti-
secun-
sura tr-
loribu-
purita-
dolori-
dicē re-
se cleu-
tū uir-
tū inf-
mo di-
matio
transē-
xime l-
ur glo-
ligas p̄
sed in
gloria:
uolum-
& null-
dicat: u-
li men-
luntati
Sicut e-
& secu-
in sum-
secte p̄
matio-
nem d-
ribus c-
hac uit-
sentire
onibu-
storis i-
bitror i-
eam est
su cruc-
panit
soccus:
appari-
figeret
dolore
phicos
benigr-
gitum:
potalis
ratice si

at: propter qd
s immensura
s qui esset to
mor: & ille de
ersonali & sibi
a doleat. Sic
lores christi
es contractio
gnorantiu do
o tibi aliqua
in ipsius intel
n immensura
a omnem cre
it: quatum sta
ticipii iesu: &
cum isti dolo
ucte post den
in metes hu
iritus sancti
ata a labe pec
ragis est capa
n christo iesu
atie: ideo om
sibilis format
reformat: &
tia ad redem
scebatur. Sic per
os gradus su
m ipsa non p
uigo & dei
e fuerunt gra
ti gratia agi
nem puto q
si filii quan
uerit spiritus
ie non dubi
tur in christu
ium dei patris
ad est ineffabi
ae ab omni
oloribus chri
quia talis cru
us sancti in
spiritus san
nima uinol
tum agere in
t & repugnat
us dubitans
tales dolores
non sit mal
dolorum xpi
ecie utilitatis
a contempla
tuis & super
i malitia oca
nde nec ad ex
tatis christi
se ducere pto

ut sepe misera ipsamet, experitur: qd ipsam uellet in
pellere internus afflatus. Anima autem scelerata ra
uo aliquid potest capere: nisi illos superficiales dolo
res: quos in ppeffione uulnerum uisus est sustinere
in corpore: quia non nouit aliter: qd secundum suu
carnalem sensum spiritualiter estimare. At e contra
mens munda permittit intra se spiritum sanctum
currere: & absq; aliqua sui resistentia operari in se e
manationes uirtutum: sine sui rebellionem uel negli
gentia: suos cum tota se recipiendo influxus. Vnde
secundum mensuram emundationis a uicis e me
sura transformationis per spiritum sanctum in do
loribus crucis. Et ideo anima que magis accedit ad
punitatis fastigium sentit transformationem totale
dolorum christi: unde non est dubitandum qd errat
dicere res uiam crucis nouiciales feruores: & dicunt
se eleuatos ad altiora solatia: arduitatem intermitte
res uirtutum & in seipsis extinguentes spiritus san
cti influxum. Non enim uacat ista crucifixio a sum
mo diuinitatis dulcore: immo quanta est transfor
matio in christum passum & doloratum: tantum
transformaris in deum sublimem & gloriosum: ma
xime si uenisti ad purgationem tui uiciosi amoris:
ut glorijs eterni dei & trophoeos uirtutum non di
ligas propter te: nec in recuruo amore reciproces:
sed in perfectissima abnegatione tui solum diuinam
gloriam ut dei est: & uirtutes ipsas ut emanationes
uoluntatis diuine: propter hoc tamen qd ipse uult
& nulla alia ratione degustes. Et cum ipse saluator
dicat: uolo ut ubi ego sum ibi sit minister meus: ta
li menti sic abnegatione sui soli sue ministrans uo
luntati duplicis status sui similitudinem impartit
Sicut enim ipse simul fuit uiator & coprehensor:
& secundum eandem partem mentis sue simul in
in summo beatus & doloratus: sic & tali anime per
fecte purgate simul aliquando perfectam transfor
mationem in suis doloribus: & perfectam fruitio
nem de fructione uie locor in suis eternis splendo
ribus comunicat. Et puto qd forte fuerunt plures i
hac uita ad hanc perfectionem adducti ut simul se
sentirent mente & corpore transfixos & inabyssati
onibus & ardoribus diuinitatis iesu & paterni pe
toris i mentis inabyssatos dulcore. Quod uere ar
bitror i beato francisco post apparitionem seraphi
cam esse completum: qd & ipsa apparitio dilecti ie
su crucifixi in spe seraph manifeste declarat. Ap
paruit enim crucifixus pariter & alatus & simul con
fossus uulneribus: & splendoribus flameus: ut hac
apparitione ostenderet: qd franciscum & carne cruci
figeret: & mente transformaret in suos inabyssales
dolores: & anagogicos & flameos ardores: & sara
phicos gustus & contemplationis uolatus sic sua
benignitate formaret: qd i suis meditationibus & le
gitimis filiis spiritualiter deberet compleri: illa cor
poralis effigatio prothosigniferi crucis francisci ex
tate signum. Vnde & cu christus crucem accepe

rit in utero matris sue: continue eam baiulauerit cor
de: & eam formauerit multa austeritate in corpore:
nunq; dixit Consumatum est: donec toto suo effu
so sanguine dilaceratum corpus in dolore affixum
cruci reliquit exanime. Nec unq; nisi de cruce legi
tur spiritum suum in manus recomendasse pater
nas: unde multum errat qui credit se aliquid degu
stare diuinum: nisi per ostium introducatur sacratissi
me crucis. Et si quando anima absorta totaliter in a
byssum increati luminis omnium creatorum: tam
sui: qd aliorum obliuiscatur ad tempus. Si lumen il
lud fuerit uere diuinum: & non diabolicum: nec de
ceptorium: quanto plus fuerit inabyssata in deum:
tanto nouo gradu reperitur i altiori participio do
lorum inabyssalium crucis christi. Et ideo timeo qd
multi eleuantur a cruce dicentes se contemplari di
uina: per illum qd sedem suam posuit ad aquilonem
& sic se similem altissimo fore dixit. Occulte autem
presumptiones reputationis proprie talium fatuo
rum in spiritu errantium merentur sibi a deo tales
executiones permitti: ut auulli a porta ueroru gu
stuum & fructuionis uirtutum: & diuinarum lumi
num: scilicet crucis christi: in quibus deceptoris ui
sionibus & uanis uel internis suis falsis fantasmati
bus a diabolo forte ut potest credi formatis fatue
delectentur: qui nisi conuertantur: timendum est qd
uorago luciferina subsequetur. Vnde concludo de
uotionem istam: qd sicut ex gratia unionis non est
finis in christo. Ita non est finis in doloribus suis:
sane intelligendo. Nec in uirtutibus & statibus sub
limibus ibi contentis. Et quantus est homo in illis
statibus: tantus est in diuinitatis splendoribus: un
de in uia nullus audeat presumere se non solu non
transisse crucis statum: sed nec peruenisse ad eius uel
debitum gradum: & quantumcumq; in ea profici
at: sciat tamen semper in ea superesse quod querat.
Qui autem transisse se dicit: uel nunq; eam uenit at
tingit: uel impie ex ppra cecitate, relinquit. Atte
de autem qd sicut nulla creatura in hac uita fuit per
fecte purgata a fomite: ita nulla fuit sine spiritus sa
cti rebellionem in illis perfectionibus & uirtutibus
qs in ea spiritus operari conatur. Et cum inspiratio
ni spiritus sancti rebellari non possit nec eius opa
tiones impediri: uel minui: sine offensa saltem ue
niali: puto qd ista sit causa quare nullus quantumcumq;
perfectus: sicut nec ipsi apostoli: uiuit sine offensa
delicti. Sola ergo beatissima uirgo plenissime ex
purgata liberrime sine aliqua rebellionem recepit spiri
tus sancti influxus: & ideo spiritus sanctus qui ex se
semper largus est non auarus: quia ipsam uirginem
sine rebellionem fecit: ideo eam in omni gratia reple
uit: quantum potest creatura capere non unita: &
quantum creature capacitas dilatatur ex dignitate
materna. Et quia fundamentu & radix omnis gra
tie & meriti est dolor cordis & corporis crucis
christi iesu: ideo ipsam tantum repleuit in summo

de christi doloribus: quantum non potest omnis creatura capere maternali statu non euecta. Modo cogita & mensura mentem uirginem: quod si tua modicitas potest facere sicut formice pes potest uno passu totam mundi machinam mensurare. Sed sibi concessum est aliquantulum peditare in latitudine orbis terre. Sic & tu anima deuota aliquantulum pedita in latissimo mari oceano amaritudinis dolorum uiscerum maternorum. Et cum isti dolores in amore fundentur: omnes rationes intendentes amorem intendebant non dubium pariter & dolorem. Et sicut non minus dilexit ipsam quia sciuit eum esse filium dei: de se naturaliter genitum. Ita non minus: immo inestimabiliter plus doluit: quia uidit filium dei sic horribiliter tractari: uilificari: & occidi in assumpta natura: & de suis uisceribus concepta natura. Et sicut non fuit minus diligendus dei filius: quia ista uidit pro nostra redemptione assumere. Ita sibi fuit magis condolendum: quia sic amorem tam intus pro nobis sustinebat dolores. Et sicut ipse maiores dolores assumpsit pro redemptione humani generis: quam si nullum redemisset electum. Sic & beata uirgo maria sibi magis condoluit: quia ipsa uidebat quod dolores omnium in se portabat: immo sicut ipse fuit omnium redemptor: ita ipsa fuit omnium genitrix: mediatrix: reconciliatrix: excusatrix: & aduocata omnium peccatorum. Et ideo cum ipsa esset aduocata mundi: tantum dolorem spiritus sanctus suis infudit uisceribus: quantum sufficiebat omnium electorum genitrici: ad excusandam ingratitude mundi: qui sic dura morte de mundi fabrica suum expellebat auctorem: qui ad ipsos eruditos de faucibus mortis de sinu patris aduenerat seruillem assumendo naturam: unde ipsa pro se & pro toto mundo dignum deo morienti: & de se genito exhibebat lamentum. Et quanto certius sciebat seipsum per filii mortem redimi: tanto magis sibi grata suo coniungebatur dolori: & quanto sciebat breuius esse tempus: quo mors ad solum triduum debebat in membris christi includi: tanto magis sagtebat sibi toto corde commori & conspeli: & tanto magis uacabat dolori: nullo modo uolens nec etiam pro resurrectione filii dum uiueret in carne passibili a dolore mortis eius participatione fraudari. Et cum omnes electi regenerentur in christi morte: cuius mortis gustus debet electis esse refectio dulcorosa: dum uiuunt in passibili carne: ipsa quoque fuit principaliter redempta: & in ipsa redemptione ad maternam unionem euecta: sicut per gratiam redemptoris ipsum redemptorem sola ipsa genuit: sic per eandem gratiam dolorem sue mentis plenissime sola participauit. Et ad hoc ipsam inpulit illud quadruplex principium: de quo supra facta est mentio: quod dignum reddidit sacre conceptioni filii dei consensum: quod in dolorum eius materia replica te non piget. Electrix enim gratia que ipsam ad di-

gnitatem maternam elegerat totam ad compassionem morientis filii impellebat. Ipsa autem celestis Hierarchia omnium angelorum influentia: toto conatu eum Hierarchizabat & sibi influebat: ut sicut dignum erat dignam matrem dei compatire: ut sicut re: sicut ipsa plenissime faceret & se haberet circa suum & dei filium pro se: & pro omnibus dilectionis sue filiis morientem. Ipse etiam habitus gratie matrem informans uirginem: qui ipsam reformabat ad dignitatem maternam: cum platio uirtutum omnium uirginem mentis ultimato conatu mentem uirginem propellebat: ut totaliter in christi penas & dolores angustiata mente saltaret. Quibus uirtutibus magis adiutorium contulit maternalis dilectionis connexio naturalis: qua simul eodem luctu quo lamentabatur morientem deum simul & doleret predilectum filium sibi contumeliose subtrahum: & coram suis corporalibus oculis sic per omnem modum penaliter crucifixum. Ipse etiam iesus qui sciebat quod dignum erat matrem suam participare passionem: eam plenissime suis doloribus coniungebat: & hoc ex magno amore: quia bene uidebat quod mater nihil desiderabat pro tunc: sed nec desiderare debebat: ideo eam plene exaudiuit: unde quasi seipsum totum dolorem intra cor uirginis ad modum sagitte iacere dixit. Mulier ecce filius tuus: hoc etiam requirebat tota uniuersalis gratia dispositionis eterne diffundenda in cordibus electorum que sicut apud patrem eternum ex sua gratuita bonitate meruit habere suum filium per mortis supplicium redemptorem: sicut etiam meruit: quia non erat bonum hominem esse solum: adiutorium apud patrem redemptori pro omnia simile aduocatonis matris. Et ideo dignum fuit quod talis mater: que omnibus filiis gratie preparabatur genitrix digna: digne obsequio morientis deo pro omnibus electis compassionis & lamentationis & participii mortis: que actualiter cor & corpus depascebat: unigeniti dei sacrificium lamentationis & transformatiue crucifixionis efferret. Et ideo merito dixi quod menti uirginem nulla ratio occurreret de filio: nisi in ratione amaritudinis & amaritatis & transfigentis doloris. Et si aliqua ratio menti carnali uideatur posse occurrere materno aspectu sic absorbeatur ab amaritudine maternorum uiscerum: sicut gutta aque dulcis ab amarissimo mari. Et sicut influxus omnium fluuiorum in mari in amaritudinem conuertuntur: sic omnes rationes quas intellectus hebes in solatium considerat uirginis: mare cordis uirginis in amarum lamentum absorbet: unde sicut etiam spiritu sancto afflata: illo tempore quo meminit ista facta: tum saluatoris carne: omnibus consolatoriis actibus exclusis: quantum potest se in compassionem memorie mortis filii dei inabyssat totaliter. Sic non dubium quod multo plus hoc fecit pro omnibus pia mater. Et

Et
lam
dole
terce
gere
dem
etia
dis u
mer
tunc
matri
rius
dicat
dei g
luac
ribile
dias
rentu
ablu
quo
luere
uuln
cordi
dign
mibi
sic de
sum c
istis fi
am in
ta: q
tuam
bus: si
uideb
cacer
prime
pulus
sic & i
non n
istius
merit
fili su
igitur
loane
es in
& om
te larg
mater
suatur
ipfam
fuit pu
ria mo
indigi

Et ideo ipsa est speculum & exemplum omnium lamentantium mortem xpi: & archa & armarium dolorum corporis boni iesu: quo thesauro suo intercessorio merito omnium debet mentes respergere filiorum: unde & istud uerbum qd dixit iesus demonstrans ioanem. Mulier ecce filius tuus: licet etiam litteralit fuerit doloris gladius: penetralia cordis uirginei dolorose confodiens cum doloroso commertio filius zebedei sibi commutabatur pro filio dei: tamen in intellectu spirituali: quo illi duo seraph: mater & filius semper sibi mutuo loquebantur: alterius generis dolore materna uiscera perfudit: quasi dicat filii gratie sunt filii tui: qui in peccatis nati per dei gratuitam misericordiam redempti: & post hoc lauacro mee mortis ingrati spetitis iuuenis sibi horribiles infligentes maculas: & deo irrogantes iniurias: causas dolorum mortis mee repetere non uentur. Tu ergo nunc illorum aduocata: & suorum ablutrix scelerum: collige mei sanguinis lauacrum: quo tanquam forti lusuio: filiorum tuorum possis abluere maculas. Collige mee faciei pallores: meorum uulnere dolores: mee lamentationis clamores: cordis quos conspicias inestimabiles anxietates: & digno affectu mihi compaterere: mihi commorians: mihi crucifigere: & omnium istorum ingratorum sic defectus supple: ut meo supposito merito: qui sum omnis boni radix: in te: & in aliis mereraris pro istis filiis: quicquid uolueris apud meam clementiam impetrare. Unde potes uidere anima deuota: quod insatiabilis amor boni iesu: qui omni modo tuam operatur salutem: tuis iam compatiens lapsibus: salutarem in recommendatione materna tibi prouidebat medelam: & apud propriam iustitiam efficacem tibi constituit aduocatam: unde & ille qui primo meruit huius medicine sanitate potiri discipulus ille quem diligebat iesus: qui sicut in ceteris sic & maxime fuit in ista recommendatione dilectus: non mediocriter fuit ditatus ampliatione uirtutum istius sacratissime matris uirtutibus & excessiuis meritis: & eius cordialibus affectibus ex unigeniti filii sui illa recommendatione insertus. Supplico igitur tibi dilectorum dilectissime: & uere dilecte ioanes: quod mihi procuratorio iure: quo me functus es in receptione possessionis matris: tibi: & mihi: & omnibus peccatoribus ab unigeniti filii charitate largita: me in possessionem sacratissimi beneficii: materni amoris: protectionis: & lauacri: & sacramentorum suarum uirtutum optati participii: continuis apud ipsam patrociniis introducas: ut uel modicum possit pungi insensibilitas cordis mei: dolorata memoria mortis iesu: quam piissima mater tua mihi & aliis indignis filiis dispensandam in se in unda refundit:

ipsi materno conspectui presentato ipetrare digneris arido cordi meo simili liquefactione: totum in compassione lachrymas emanare. Ex prelibatione ergo modica dolorum matris indigne descripta potest aperte clarere: quod sicut solus iesus fuit sibi plene compassus propter immensurabilitatem dolorum matris sue: sic & ipse solus matris affectum plenissime ponderans solus plene cognouit: & solus plene compassus est doloratis aculeis mentis sue: ut merito dictum sit. Iesus matri compatiens: unde pie credendum est quod in aspectu eius iuxta crucem multa fuerit lachrymarum abundantia superflua: propter quod sequatur.

Iesus fletu rigatus. Capi. xvi.

Ane ut nobis detur occasio loquendi de fletu pii iesu ex compassione materna: notandum: quod totus uirtuosus sue uite decursus fuit quidam spiritualis fletus contritionis nostrorum offensionum: & dolorum diuinarum iniuriarum & supplicationis remissionis penarum infernalium pro electis: & impetrationis uirtualium perfectionum: & iustificantis gratie mentibus filiorum.

Et licet sic fleuerit: fletu mentali: fleuit tamen corporalibus oculis tam afflictionem nature sue sensibilis: quam etiam maxime reliquato miserationis affectu: ex multiplici miserie nostre causa manante: propter quod fleuit paruulus in presepio: & sepe in matris gremio. Et tu cogita deuota anima: qualibus agitabatur affectibus mens uirginea quando deum paruulum filium uteri sui flere uidebat in brachiis suis: puto quod & ipsa copiosis lachrymis filii flectibus iungebatur. De hoc fletu potest sumi illud sapientie septimo. Vocem similem omnibus emisit plorans.

Cum autem ipse iesus fecerit & docuerit: ut merito magnus uocetur qui docuit. Beati qui lugent: non seipsum huius beatitudinis benedictione prouauit: maxime cum in eius luctu tanquam in radice meriti omnium electorum luctus a diuina misericordia acceptetur. Sicut & omne aliud opus meritorium & perfectum in radice eorum que fecit iesus ratione acceptationis accipiat: pro ut christi charitas omnium filiorum operibus: & actibus: & affectibus: relatione singulari: iuncta. Et ideo omnia opera filiorum uirtuosa acceptantur in christo: & sunt digna

uita eterna: sicut principali agente. Ipse enim secundum quod homo est principalis auctor omnis operis meritorii filiorum: in quantum illud opus diuine acceptationis retributione meretur. Non solum autem in uita abundanter fleuit iesus: sicut in resurrectione lazari legitur. Et in die palmarum in aspectu ciuitatis dissipande pro sue necis flagitio: sed quod maxime in patibulo crucis abinde defleuit. Quod declarans apostolus dicit: quod cum dolore ualido & lachrymis seipsum offerens exauditus est pro sua reuerentia. Quod si lachryme sicut credendum est respondebant clamori uocis: & affectibus mentis: & statui sui corporis: non solum fleuerunt illi pii oculi: sed fontes fuerunt iugui lachrymarum: unde & omnis mens deuota flere cupiens hauriat ibi aquas de fontibus saluatoris. Et in isto nostro iesu bono completum fuit desiderium Hier. dicentis. Quis dabit capiti meo aquam & oculis meis fontem lachrymarum: & plorabo & cetera. Unde non immento edocta per spiritum sanctum sancta mater ecclesia tempore christi mortis in eius persona deplorat. Caligauerunt oculi mei a fletu meo. Non est ergo multum admirandum si totum maternum cerebrum defluebat in lachrymis: quando & corpus filii totum fluere sanguinem: & oculos eius in lachrymas quasi fontes effluere suo doloroso contuebatur aspectui. Quid mirum ergo tunc: si etiam dilectus iohannes: & illa beata maria magdalena: quae ab ipso bono iesu tot signa dilectionis acceperant: Si isti in quod duo dilecti totaliter reliquabantur in lachrymas: & si precordia mentis eorum intenso sancti debantur dolore: aspicientes dilectum suum tam doloroso flere ploratu: & totum laceratum: & sanguine cruentatum in duro sui corporis cruciatu.

O anima mea insensibilis & arida: & durior omni petra: tota mente supplica istis duobus dilectis ut ab omni boni fletus ipso fonte iesu tibi impetrent tibi tui cordis pertinaciam emolliri & in abundantes effluere lachrymas: pro tui compassionem dilecti: ut planctu unigeniti plangas eum.

Iesus cruore effluens. Cap. xvii.

Vis sine cordis sincopizatione intueri ualeat illos fontes manuum & pedum iesu emanare sanguinem dei: sic ex amore nostri mani-

bus & pedibus lacerati? Quis non uideat ibi apertas catharactas celi ut inundet diluuium gratie ad nostram giganteam superbiam: & carnalem lasciuam suffocandam: quando capite confosso spinis: corpore diuulso flagellis: manibus & pedibus dilaceratis dauis: & ultra hoc omnibus corporis sui punitis & attonis fluentibus sanguine in sudore? Totus enim ipse iesus uidetur in effusione sanguinis reliquatus. O amor qui liquas omnia: quomodo in doloribus pro redemptione mei impie peccatoris reliquisti dilectum. Sed ut undique inundaret diluuium: fontes abyssi rupti sunt: penetralia uitalium & cordis iesu: quibus usque ad intima progrediens dira lancea non pepercit. O febris putida & continua fetidissime concupiscentie mee: quomodo poteris ultra ebullire in corpore mortis mee que in meo dilecto iesu est purgata tam precioso sui sanguinis sudore? Egredere & longius fuge malorum meorum spurcicia: quia sacra boni iesu munitione te expellit: non laceola educta barbarii. Sed clauis spinis: & lancea: in tanta fluuioium copia deriuata: ut nisi longius uoluntaria fugias eorum uirtuosos impetus & illapsus non debes impia posse sufferre quin suffocaris & per eas tanto super te effluxo amore. O bone iesu: totus a te ipso effusus in me: effunde me peccatorem impium a me ipso: & in tua precordia tuo sanguine uacuata transporta. O uirgo beata tota infundere cruore dilecti filii tui: & pro te & pro sceleratis filiis totam te in suo effuso sanguine in abyssis. Sed & tu iohannes dilecte gusta nunc in uigilia & bibe uinum illius pectoris: super quem in cena ex ardore charitatis iesu recepisti delicatissimum somnum. Sed & tu penitens magdalena: dulcis deuota discipula: & singulariter dilecta: coruinam tuam pellem uite pretenite in calido sanguine delicati pueri iesu qui igne amoris feruet & ebullit usque ad paternum pectus sic totaliter laua: decoque: & purga ruminas misericordiam ibi ad pedes dilecti iesu impensam: & sic te efficaciter tenes a reprehensibilibus excusaram: quo tota in suo lauacro candidata columba albissima & dilecta effecta: sicut & uere es: ramum oliue decetero semper tu portans in ore: pacem peccatoribus annuncians remissionis & gratie: & tu uere sis dilecta: uexillatrix & primiceria omnium per christi sanguinem: & sue mortis incertum ueraciter conuersorum. Sed & mihi sceleratissimo omnium peccatorum tuo utique deuoto perfectam expoliationem ueteris mee malitie & induitionem plenam cruciformis uite christi misericorditer implorare digneris.

preter
& imp
tionib
contu
moru
dolor
nibus
tus. C
& sitie
appeti
ta in d
tata. C
more
omni
iucan

factus:
penali
illud u
deuote
refrige
nobis
ideo o
nobis
precor
dens n
rosus u
uel aqu
re ardo
dulcissi
doloris
posside
& te di
sum ha
ut nec
finire. N
uel aqu
totam i
riam: &
etam es
sum in
iesus sci
re: & pr

Iesus fons desiccatus Capi. xviii.

Non est mirum si dilectus iste iesus tot doloribus cordis anxius: tot impiorum flagellis: & opprobriis & laboriosis uigiliis: preterite noctis fatigatus. Nec non & discursibus: & impiorum ictibus impulsus: & tot circumrotationibus quibus fuerat ad locum supplicii crucis contumeliose deductus. Nec nō & tanto fluxu humorū lachrymarum: & sanguinis: i supplicio crucis dolorose portato: sic desiccatus fuit tā corde: q̄ omnibus mēbris: ut merito dicatur. Iesus fons desiccatus. O hydrophilis & inestimabilis semper fluens & sitiens mei uitiosi & in omnibus abominabilis appetitus: quomodo non exsicaberis: ut curens tāta in dilecto iesu pro te siccitate & siti affilitia portata. O bone iesu qui pro me misero sic a uitali humore siccaris: sicca me impium & tibi ingratum ab omni desiderio mortifero omnis uiciosi amoris cuiuscunq̄ creati.

Iesus amorē sitiens. Capi. xix.

Vm naturaliter omnes morientes sitiunt: quantam sitim debuit habere fons ille diuinitatis iesus: tantis exsiccationibus affectus: puto q̄ nullum corpus in hac uita tantam penalitatem sustinuit. Licet autem aliam sitim illud uerbum Sitio ingerat spirituali auditui mētis deuote: tamen ipse bonus iesus humectationem refrigerantis & sustentantis uitalis humoris: uoluit nobis exprimere se in nostra effudisse salute. Et ideo corpus eius siti amarissima cruciabatur pro nobis. Quantum prescudit putas uerbum illud precordia uirginē mentis: que in tali anxietate uidens mori dilectum dei & suum filium: & clamorosis uocibus potum expetere: & ipsa non habuit uel aque simplicis modicum unde posset refrigerare ardorem. Potuit autem ipsa filio respondere. Fili dulcissime sic sum circumcincta tue paupertatis & doloris funiculis: ut nec tectū habeam: nec cibum possideam: nec uinum: nec aliquid temporale. Sed & te dilectissimum thesaurum cordis mei quem solum habebam: uideo sic mihi dolorose subtrahum ut nec te contingere ualeam: nec uitam in dolore finire. Nec te clamantem pre siti & morientē possū uel aque modico humectare. O bone fili bibe me totam in tuis doloribus reliquatam: effusam: & lauriam: & me intra tuorum dolorum intima introductam exhaurias: ut in me penitus anihilata: tota sim in tuis intimis dolorata. Licet autē dilectus iesus sciret suas penurias & defectus uirtuose portare: & prenosceret expresse: q̄ sibi nō nisi potus ipo-

tabilis & horrende abominabilis preberetur: uoluit tamen sitio exclamare: non solum propter causā descriptam superius: sed etiā ut sitis infatiabilis sui amoris interni seraphicis ardoribus sic loquendo i gereret: quasi diceret peccatoribus. Ecce q̄ in actibus corporis nihil potest dolorosius: opprobriosus & penalius de cordis mei amore ondi: quia tali morte uitam finio pro uobis redimendis debitoribus mortis. Sed tamen adhuc Sitio: si possibile foret mille milibus modis mortis uobis induratis & insensibilibus: diuinum uestre salutis declarare amorem: ut uel sic saxea pectora uestra conterantur: & ad reamandum illum fortiter attrahatur: qui sic grauitate: sic infinite uos omni dignos morte in amore preuenit: propter quod: quia redēptoris fortissime sitiebat amorem: dicitur in prefato uersiculo. Iesus amorē sitiens Nihilominus uerbū istud sitio potest ad deum patrem refferri quasi dicat. Manifestaui nomen tuum: opus consumaui quod disti mihi & assumptam naturam passibilem sic in tuum honorem consumpsi: ut omnibus exsiccatis & effusis humoribus uite uideam mortem instare q̄ finis est mee passionis & uite. Sitio tñ si possibile foret plus facere. Et si tui honoris est & uolūtatis i his penis acerbissimis: tāto tēpore in holocaustum tui odoris desidero me ipsum offerre: ut quantum est ex mee charitatis uirtute: nullo terminetur fine.

Licet enim deitas ad solum trienarium terminū ānoram: nel parum plus terminaent corpus iesu: & peregrinationis eius holocaustum in penam & cruciatum corporis sui in cruce ad solum trium horarum restrinxerit spatium. Absit tamen ut charitas iesu horum breuiū terminorum fuerit attatione cōtenta: nisi in quantum fuit diuine uoluntati conformis. Sed simpliciter totaliter & libere quantum ex se fuit si diuine uoluntati placuisset ab ea tantum pōdus exigere se optulit & p̄ toto eterno honore diuini nominis: & redemptione humani generis in omni dolore predurare uirtualiter & letanter. Et si uoluntas reputatur pro facto in quocūq̄ peccatore gratia informato quando deest facultas: p̄ quanto & q̄ infinitissimo sacrificio: reputata & acceptata fuit talis uoluntas in homine deo: uere hoc est reconciliationis sacrificium: & redemptionis precium infinitum plus beatissime trinitati placabile: q̄ totius mundi culpe potuerint displicere: ut per hāc merito iesu charitate simus copiose redempti. Explicere ergo anima mea christi morte redempta & regratiari charitate cordis iesu: non pro trium horarum cruciatu sicut actu fuit in patibulo crucis: sed pro toto affectu & actu mentis sue: quo factus est sacerdos in eternum & pontifex secundum ordinem melchisedech: neq̄ initium neq̄ finem hēns uite. i. non habens terminū in sui longitudine & la

ritudine charitatis. Nihilominus etiam matris & perfectis imitatoribus sue crucis: illo uerbo Sino ingerere uoluit: quod ipse in cruce pendens bibebat & incorporabat sibi omnes dolores: omnes passiones: omnes metus angustias: omnia corporis martyria omnia lachrymarum suspiria: omnes onerosas obediencias: omnes austeritates uirtuosas ieiuniorum fletuum: a periculis uestimentorum: frigorum: calorum perueniarum quarumque opprobriorum: uituperiorum: uilitatum: & iniuriarum: quas unquam ipsi pro suo nomine sustinuerunt: unde tali sue siti nec fuit cyphus modicus propinatus suorum dolorum calici & amaritudini superinfusus. Expressit etiam quod anxie desiderabat istos suos electos talem potum sibi dum uiueret in hac uita in abundantia propinatum letanter suscipere.

Iesus felle potatus. Cap.xx.

Quanta fuit impiorum malignitas: que innocenti & iusto homini: & dei filio sic omni humore pro sua salute siccato in mortis angustia constituto: nec modicum aque frigide uoluit propinare: quin potius rabida crudelitate furens acetum: fel: & myrrham diabolica arte conficiens in potum suo propinavit auctori: Quorum impietatem horrendam illi multo horribilius imitantur: quod post finitam christi mortem: & resurrectionis predicatam gloriam: & assumptam regenerationis gratiam suo saluatori ipsorum sitienti iustitiam: abominatones horribiles: & amaritudines felleas: acetosa acumina: myrrhata fastidia suorum scelerum in spurcitiis carnis: in superbiis mentis: in iracundiis odiosis: in desidiis accidiis & fastidiis omnis boni: & actibus desidentis & studiis omnis mali iniuriose propinant. Quorum potus licet sit abominabilis christi uisceribus in uita seculari & impia: tamen fortissime christi nauseam prouocat in desidiosa & inepta religioforum uita: qui inaudita crudelitate: non solum potum suarum spurcitiarum: sicut & seculares faciunt: christo bibendum propinant: sed potius quod dolorosius est: de charitatis uisceribus: intra que benignissimus dominus in religionis assumptione eos receperat: cum intestinorum boni iesu dolorosa quassatione seipsum diuellunt. Quos ipse signatim exprimit angelo laodicie qui interpretatur cibus amabilis: cum dicit: quia tepidus es recipiam te eum mere ex ore meo. Quos enim in ardore conuersionis primarie intra sui stomachi intima amorose receperat: in sue uite dirigendos sequela noxie tepescitos cum quassatura sui pectoris euomendos esse pronunciat: tanto horribiliores effectos illis cibus qui nunquam ori dominico applicati sunt. i. peccatori-

bus secularibus: quanto quod per nauseam proiciuntur fortius detestamur. In istis enim religiosis bonis iesus exemplar eis & forma uiuendi singulariter sitit sue imitationis amorem: qui econuerso pigritias: delicias: ociositates: gulositates: seditiones: ambitiones: paupertatis excessus: appetencias: hypocritales: superstitiones superfluas: & idola falsi nominis religionis assumptae: defensiones sue malitiose uite: impugnationes innocentium: reprehensiones bene agentium: ne eorum tepiditas ueniat in contemptum in arundinea eorum uita: & spongiosa ac cauerna malitia hisopo cuiusdam superficialis & apparentis amoris: diuini cultus ampliandi eis contumeliose non tam bibendam propinant: quam uiolenter ingurgitant ipsi iesu uelut in tra sua uiscera absorbendam. Nituntur enim isti falsi religiosi scelera sua demonstrare uirtutes: & suam relaxationem tepidam augmentationem ecclesiasticam: ac per hoc uirtuosam & prouidam christo probare. Sed quia ipse nouit decipientem: & eum qui decipitur: ideo cum gustasset noluit bibere: qui eorum cognitam hypocritam & malitiam noluit approbare: sed tunc proprie clamauit. Consumatum est: & inclinato capite emisit spiritum: quando status religionis corrumpitur: sub specie prouidentie & colore uirtutum: tunc illius est consummata malitia nationis: hec enim esse non potest: cum religio in perfectionibus uirtualibus teneat summum gradum: nisi inferioribus ante corruptis. Et ideo non restat bono iesu nisi ut inclinato capite: hoc est assumpta & approbata & electa & iustificata & illuminata simplicitate personarum uilium illius temporis & despectarum in fastu & statu reprobe nationis caute & occulte ab illa natione expiret. Et quia illis corruptis qui debent esse specula aliorum qui regunt docent & informant alios: quasi ex ore domini: ut eorum relaxationes noxias imitentur dicentes alia esse superstitiosa non pertinentia ad perfectionis fastigium. Quod etiam scripturis per eorum malitiam deprauatis approbare nituntur: non restat per hominem reformatio. Ideo cum clamore ualido & lachrymis ipse bonus iesus tactus dolore intrinsecus in solas paternas manus suum spiritum commendat. d. Pater in manus tuas commendo spiritum meum: quasi dicat Sanctissime pater: corruptum est in mundo quicquid docui: quicquid feci: quicquid passus fui: quicquid per meos ueros imitatores exemplariter scribui de generibus filijs: & ideo nisi per te fiat reformatio non apparet. Tu ergo elige illos qui in secreto proposito tue sapientie tibi placuerunt a principio in quibus mee regenerationis & uite possit continuari decursus exclusis superbis impijs: qui sic dolorose mei corporis intestina quassauerunt. Unde & talibus temporibus stupendis modis & occultis

mis u
entib
sonas
mom
bus re
ne syn
phan
paupi
is rep
eosp
eos pe
dore &
conue
latent
ab ip
deret:
sepulc
tibus:
nobis
ad infi
si disc
iudei:
nox ue
bis do
sue late
tantis:
& uirt
omnia
ruptio
ponbu
enim
non ni
gente:
te sua
ne tem
iudex i
iudicio
uni ex
q. istor
stianus
expressi
sue pe
Iesus f

confur
chrymi
& diu

proiciunt
igiosos bo-
di singular-
conuerso pi-
s: seditiones
reccias: hypo-
ola falsi no-
s sue malitio
eprehensio
as ueniat in
: & spongio
n superficiali
ampliandi i
propinant:
nolit intra sua
sti falsi reli-
& suam rela-
eclesiastica:
robare. Sed
u decipitur:
orum cogni-
probare: sed
st: & idina
s religionis
colore uirtu-
ationis: hec
perfectioni-
um: nisi in
refat bono
mpta & ap-
rata simpli-
ris & despe-
is caute &
ia illis comu-
i regunt do-
mini: ut eo-
ntes alia ee-
ctionis fa-
um malitia
tat per ho-
ualido & la-
intrinsecus
recommen-
spiritu me-
atum est in
passus sui:
iplanter p-
iat reforma-
u in secreto
ipio in qui
continuari
sic dolo-
t. Vnde &
& occultiss

mis ueritas diuini cultus a phariseis: scribis & sapi-
entibus in oculis suis latenter declinat: & sup per
sonas quantum ad reputationem talium nullius
momenti mirabilibus illuminationibus & uirtuti-
bus requiescet. Hoc expresse patuit in reprobatio-
ne synagoge cum suis sapientibus & prudentibus
phariseis & scribis electis apostolis simplicibus
paupibus & despectis idiotis & illitteratis: quod iude-
is reprobis i tato cōtēptu sūt hiti & ut propria uita
reputarent' indigni. Videt autem quomodo deus
eos posuit fundamenta electa & firma omni splē-
dore & uirtute repleta ad edificium noui status in
conuersione latitudinis orbis terre. Vnde & si ista
latentia fuge diuini spiritus per eundem spiritum
ab ipsorum impiorum rebroborum ore proce-
deret: euangelium refert dixisse iudeos custodibus
sepulchri noue resurrectionis iesu gloriam nunciā-
tibus: dicite quia discipuli eius nocte uenerunt: &
nobis dormientibus furati sunt eum. Vere & non
ad insipientiam eis ipsi benedicti apostoli & chri-
sti discipuli nocte uenerunt: uestra quidem impi-
iudei: non sua uobis: scilicet relicta cecitate: quia eis
nox uestra sicut dies luminosa respanduit: & uo-
bis dormientibus in torporibus carnis: ipsi furto
sue latentis humilitatis suam perfectionem ocul-
tantis a mundo: furati sunt uobis regnum gratie
& uirtutis: & intelligentiam omnis boni. Sic per
omnia intellige simile in uadantibus finalibus cor-
ruptiōibus omnis status populi christiani in tē-
ponibus antechristi: tam mistici q̄ aperti. In illis
enim diebus satis christus in cruce sitire potuit: &
non nisi potum impotabilem receptum a reproba-
gente: illis solis & paucis exceptis: qui minimita-
te sua seipos abscondent per dei gratiam a turbi-
ne tempestatis & uniuersalis ruine: quos christus
iudex in suam indiuiduam unionem assumens in
iudicio cūctis spectandos proponet dicēs. Quod
unū ex minimis meis fecistis. mihi fecistis: oñdēs
q̄ istorum minimitas aliis mentibus per antechri-
stianis decipulas sue uite pfectōi adhesit. Pro-
expressiōe ergo affectus cordis iesu & effectus mā-
stie peccatorum scriptum est: Iesus amore sitiens
Iesus felle potatus.

Iesus clamando moriens Cap. xxi.

Oc fuit quando ille benedictus & inno-
cens agnus: qui est uere sol iustitie trium
horarum spacio in cruce pependerit: iam
consumatis omnibus cum clamore ualido & la-
chrymis: ad miserationis manifestandum affectū:
& diuinitatis declarandam potentiam: spiritum

in manus patris commendans sue uite passibili ter-
minum posuit: & mortis nostre amaritudinem
de gustauit. Quanto putas tunc dolore com-
moram deuotissimam matrem suam in auditu da-
moris letalis diuidentis illam dilectam animam a
corpore huius uite: & in aspectu deuotissime fa-
ciei eius benedicti iesu dulcorate in effigie mortis
quando ipsum illi scelesti iudei qui ad ipsum spe-
ctaculum insultaturi conuenerant ex tam aperto
piaculo quasi compellebantur reuerti percutientes
pectora sua in signum penitudinis & compassio-
nis pro affectu tam deuotissime matris. Licet
autem in ultimo uocis clamore quo dixit: Pater in
manus tuas comendo spiritum meum: pertransie-
rit & receperit in se amaritudines mortis nostre: ta-
men quia de clamoribus eius est sermo: nota pon-
dus septem uerborum que ipsum in cruce lacrum
euangelium dixisse refert. Vere enim in cruce bo-
nus iesus ex abundantia cordis uerba salutifera &
sue mentis qualitatem exprimentia eructauit. Li-
cet enim i ipso fuerit omnium uirtutum perfectio
tres tamen in sue crucis supplicio nunc uel tenui-
ter exprimo in suis uerbis cōtentas: si quis subtili-
ter eas examinauerit. In eius enim corde fuit
Inestinguibilis charitatis ardor.
Inestimabilis acerbis dolor.
Insuperabilis strenuitatis uigor.

Et primo de amore explicemus: in quo est om-
nium fundamentum. Amor enim ipse fuit
Remissionis peccatorum
Largitionis donorum
Confederationis animorum
Expositionis sui attractionis animi
Consumationis mire diuini decreti
Recollectionis & recōmendationis intra paternū
sinū totius exercitus sui.

Primo ostendit primum uerbum: scilicet remis-
sionem miram peccatorum. Pater ignosce illis: quia
nesciunt quid faciunt. Vbi nota q̄ supereffluens
fuit amor cordis iesu super tam impios hostes su-
os: quia non solum plene de corde peperit: sed eti-
am cum uerbis inexpressibili efficacia pro ipsis im-
piis aduocauit. Vnde nec allocutus est iudicem: q̄
prece non flectitur: sed paterno nomine suo blan-
diens genitori sibi quasi condidit nihil filio debe-
re negari. Secundo non dixit examina: uide:
pondera: sed ignosce: quasi dicat. Et si iustitia pu-
nitionem expetit ex suis actibus: misericordia saltē
remittat gemitibus meis. Illud autem relatiuum
illis refertur ad illos crucifixores cecos: debiles: in-
firmos & corruptos & ad malum promptos ex in-
fectione nature: quasi dicat: pater non perma-
neat spiritus tue indignationis in illis: quia ipsi
non sunt spiritus separati: qui ex impia eorum

malignitate offendunt: sed ex carnis sue pondere sceleribus immerguntur: unde & postea ipsorum ignorantiam allegauit dicens: quia nesciunt quid faciunt. i. redemptionis mee & interni amoris beneficium non cognoscunt. Ad discas ergo humana malitia dilecti iesu crucifixi doctrina: tuas annulare iniurias: & pro inferentium tibi conuersione toto mentis incendio diuinam maiestatem orare. Non solum autem in hoc uerbo feruens amor ostenditur: sed etiam magni doctoris materia euidenter exprimitur dum dignitas sue persone: & acerbitas illati supplicii: & charitas sic feruētissima cordis sui ab omnibus ignoratur & ingratis recipitur. Vigor autem sue mentis expresse ostenditur: quo crudelium persecutorum suorum iniuriis uictorialiter superatis eas calcans & ducens pro nihilo sic excessiue remisit. Secundum fuit mire largitionis donorum: cum dixit electo latroni. Amē dico tibi hodie mecum eris in paradiso. Quod quia superius ē manifestum: quātum iesus eundem latronem dilexerit: dolorem & uigorem in hoc uerbo pandamus. Non enim fuit modicus dolor menti boni iesu quod de toto cetu discipulorum: & omnium per ipsum conuersorum: in sue uite decursu & quā maxime illius apostolici collegii sic in omnibus dilecti ab ipso non fuit inuentus uel unus qui in eum perfecte crederet: uel sibi in cruce pendenti digne passionis preferret lamentum ut sue diuinitati exorationis debitum cultum: quinimmo latrone consistente in cruce omnes sui dilecti in propria dispersi: ipsum solum sinebant mori: solo duntaxat iohanne excepto: qui etiam iuxta latus iesu dolorose deplorans eius diuinitatem non credidit plena fide. O ubi tu eras lazare de nobilibus hierusalem en forte te timere oportuit ne posset tibi reddere uitam pro suo amore expositam: qui sibi eam reddiderat nature conditione sublatam: ubi & alii qui corporalia & spintualia beneficia receperant. Non est inuentus qui rediret & daret deo gloriam dignam morienti: nec sibi compassionem offerret: nisi hic alienigena latro: propter quem dolorem amplius etiam motus fuit ipse iesus confitentis latronis precordiis: sic se totum inserere: sicut aliquantulum modicum expressum est supra. Vigor etiam mentis iesu in hoc uerbo patenter ostenditur: quo nequaquam confusus nec uituperatus seu conculcatus fuit tantis doloribus sic contumeliose receptis: quin in alta sede sue omnipotentie & sue maiestatis regie se sedere sentiret. Propter quod sicut imperator eternus de omnibus uigorofo triumphans cum tanta certitudine & cum sic honorificis circūstantiis sicut dictum est supra dilecto & electo latroni contulit paradysum. Tertium autem. scilicet confederationis animorum non solum exprimit: sed & uirtualiter efficit intellectus uer-

bi tertii: cum dixit. Mulier ecce filius tuus: deinde dixit discipulo: ecce mater tua. Vbi cum tota electorum caterua contineatur in subditis & prelati: merito charitatis eos copulauit federe: cum matris & filii insigniuit nomine: ut per hoc discant prelati ad subditos se debere habere maternas affectus seu conceptus: & pie consolationis affatus: & sollicitate prouisionis succursus: ut si necesse fuerit morte pietatis matere sibi ipsis esuriant: & fatient uiscera pietatorum. Sciant ergo se ad subditos debere materna portare ubera: non tyrannica uel pomposa fastigia: que quidem ubera illa pia mater que continue per euangelium in christo filios generabat: & eos ex materno affectu iugiter percutebat: ipsorum supportabat defectus: paulum dico apostolum doctorem gentium in fide & ueritate se habere ostendit: & alius declarauit cum dicebat. Quis infirmatur & ego non infirmor: Quis scandalizatur & ego non uror. Et concludendo singula dicit. Omibus omnia factus sum. Et ista solatia propinationis matris norum uberum in subiectos ad duo reducit. d. Gaudere cum gaudentibus & flere cum flentibus. Si cut ergo unum uber pietatis matere bene agentibus & consolatis propinat lac congratulationis. scilicet gaudere cum gaudentibus. Aliud uero omnibus peccantibus & afflictis lac compassionis: cum dicitur: flere cum flentibus: ut per hoc & defectus & peccatus subditorum suorum deuoti prelati in semet ipsos materna dilectione retroquant. Unde & quando saluator dixit uerbum prefatum. scilicet Mulier per hoc prelati ingerebat quod ad compatiendum subditis suos debent ruminare defectus expressos nomine mulieris: & se in perlatione positos ut uacent conceptioni & generationi spiritualis procreande prolis: & ipsorum reformationi & educationi salubri. Et sciant se habere filios non seruos quibus debent prouidere de suis propriis: non eos tyrannice spoliare. Subditi uero sciant se habere ad prelatos suos filiales respectus in omni dilectione & estimatione pia: tanquam de amorosis matribus de suis superioribus estimantes: & quicquid durum & asperum ab eis manare uidetur: arbi trentur non de tyranni de odii: sed de medicinali amore manare. Sicut & ipse qui prelationem instituit amorosam bonus iesus illos quos in filios genuit: non de superfluo nutrimenti: sed de precioso sanguine cordis sui: nunc blanditur: nunc percutebat: nunc flagellat: nunc ungit: nunc uulnerat: nunc medetur. Que omnia in prouisionem electorum equali charitate a suis piis uisceribus in uirilitatem filiorum emanant. O quis mihi det sanctam matrem ecclesiam christi charitatis glutinio sic copulata in omnibus prelati se mis: & subiecti filios arbitrentur: Vere tunc ipsa esset paradysus quietis & pacis: in cuius medio libenter

requies
Do
stum m
bum: a
strato lo
fluxu d
possidet
pe Zebe
uilem &
nulli iei
is per su
stratio ec
sue men
seribus
expresse
no ingel
sideratio
num suor
subditur
tis osten
discipulo
pulis inse
uicti dok
nis curis
bum mu
difficile r
us: deus i
mer derel
detur aliu
respectu
uerti & a
clamare: n
genus mo
re nulla p
charitatis
non dilig
pro amice
re hic intr
cordis ip
denota be
omnibus
dus omn
derans &
mentatio.
tunelias i
lus beate
qua in dei
ta: uideat
sue: & q
& sue uol
autem q
nis querel
sue diuini

requiesceret iesus: cui semper i pace factus e locus.
 Dolorem etiam & intenum cordis iesu gestum matris uisceribus satis illud exprimit uerbum: cum dixit. Mulier: ecce filius tuus: demonstrato iohanne: quasi dicat: pro tuo dilecto iesu influxu diuinitatis in te uirtuose concepto: quem possidebas in terris: tuum & dei patris filium. accipe Zebedei filium: quia tuus dilectus quem genui & paruulum: quia tuus dilectus quem genuisti iesus: corporaliter nunc finitur in oculis tuis per supplicium dire mortis. Illa etiam demonstratio ecce: totam conditionem dolorosam tam sue mentis quam corporis ipsimet iesu & matris uisceribus: & nunc deuote ruminantibus ingerebat expresse. Vnde infinitum pondus illa demonstratio ingressit cordi materno. Sed & ipsemet iesu consideratione reciproca omnes circumstantias dolorum suorum non affectu retorquere uidetur: cum subditur. Ecce mater tua. Vigorem etiam mentis ostendit talis allocutio matris: in qua etiam discipulo sollicita recommendauit cura: & discipulis inseruit in charitate materna. Solent enim uicti doloribus sic suis occupari penis: ut de alienis curis non sufficiant cogitare. Quantum uerbum miram expositionem sui ex amore ad omne difficile representat expresse: cum dicit. Deus meus: deus meus: ut quod dereliquisti me? Et cum una-mer derelictio & expositio sit patris & filii: non uideatur aliud dicere patri: ut quid dereliquisti me? quod respectu reciproco super proprium amorem conuerti & admirari stupendo & aliis admirabilis proclamare: miram sui expositionem ad tam horribile genus mortis pro sic impiis & gratis. Cuius uere nulla potest alia ratio reddi quam sue inestimabilis charitatis incomprehensa mensura. Sciat ergo se non diligere: qui non se uult ad difficilia queque pro amico exponere. Et ista satis potest protrahere hic intuens mens deuota: Dolorem autem cordis ipsius iesu etiam pretendit in littera: quo deuota boni iesu mens diram dei sententiam pro omnibus peccatoribus in seipsa recipiens & pondus omnium dolorum perfectissime sentiens: ponderans & intuens: quasi ad ipsum patrem querula lamentatione proclamat: quod sic passionibus & contumeliis mortis opprobriose sit datus: ut quasi illius beate unionis & inuolabilis coniunctionis: qua in dei supposito est ista dolorata natura inserta: uideatur oblitus paternus affectus zelo iustitie sue: & quod eum sic crudelitati impiorum carnificum & sue uoluntatis ludibrio dereliquit. Attende autem quod christi natura passibilis aliam derelictionis querelam & maxime expressiuam doloris: tam sue diuinitati & paterno amori: quam etiam nobis cum

multa compassione sui ruminandam proponit.
 Quod cum in ceteris iustis & electis dei pro suo honore certantibus influxus diuini dulcoris quasi totam supportauerit & temperauerit uehementiam illati doloris: solus ipse benedictus iesus quantum ad hoc est preter ceteros in passionibus derelictus: ut tam intense pateretur: quantum illa natura passibilis pati poterat sine refrigerio aliquo: & quantum requirebat complementum illius mensure: quam sibi eterna sapientia iustitia exigente statuerat: & quantum tantorum scelerum requirebat copiosa redemptio. Et hoc etiam attestatur uirtualis perfectio omnium habituum mentis christi. Quanto enim fortius patitur uirtus nullo alio habito dulcore nisi solo amore ipsiusmet rectitudinalis uirtualis: tanto est sublimior actus qui ab ipso procedit. Potes ergo cogitare quod nec christi passio: nec aliquis actus totius sue uite passibilis est aliquo modo comparabilis: nec passioni nec operationi alicuius sancti quantumcumque acerbe: immo quod plus est: quasi totum quod fuit doloris & passionis uirtualis in omnibus aliis suis membris: multo prestantius fuit in capite & fonte omnium nostrorum dolorum uirtualium & omnium habituum gratie: & tantum & non plus passio sunt omnes sancti. Et uirtualiter doluerunt quantum sibi benignus iesus eos sibi uniuert ut membra: & quantum dignatus est eis sue passionis communicare dolores. Qui quidem eis tantum communicatur quantum requirit beatitudinis status: quem in ipsomet iesu sicut membra ipsius sunt in susceptione eterne beatitudinis recepturi. Suis autem doloribus naturalibus: uel etiam uiolenter illatis: ipsis suis electis immanitate carnificum multo plus & multo dolorosius: immo inestimabiliter plus ipse compassus est: & in seipsum miranda compassione retorfit quam aliquis quantumcumque deuotus: uel etiam ipsa mater: sua suos proprios dolores iesu potuerit degustare. Et hoc pensato gradu dolorum immensurabilium christi: & modicitate dolorum qui sunt quibuscumque aliis sanctis illati. Omnes enim dolores electorum gustauit: dum uiueret in carne passibilis uirtuali gustu mentis sue: & omnes accepit ut proprios: quia propriorum membrorum in sui amoris seruore: sicut & omnes actus gratie uirtutis nunquam fuerunt facti: nec fiunt in humana natura: inde orationem meriti & diuine acceptationis accipiunt.
 Cui responderet beatitudinis omnium gradus. Sic enim in quantum comprehensor fruebatur plene premiis omnium electorum. Quod apostolus dicere uult cum dicit. Ad ephes. quarto. In charitate crescatis in illo per omnia qui est caput uestrum christus: ex quo

totum corpus compactum & connexum per oem iuncturam subministrationis secundum operationem in mensuram uniuscuiusque membri augmentum corporis facit in edificationem sui in charitate. Et totum illud capitulum & epistola de hoc & tota doctrina pauli. O quam deuota disputatio huius querulosi lamenti cum responsione paterna rationali & deuota: hic posset formari de derelictione iesu. Ipse enim iesus solus fuit derelictus in alio sensu: quia ipse solus pugnavit ex gratia propria: liber ab omni adiutorio: cui gratia sua tanquam radici meriti debet coneccti: & ideo in seipso fiebat tota suorum dolorum supportatio: quia nullus poterat sibi plene copari: sed ipse parietis & copatiens tenuit in se dolores & actus: unum admodum magni maris: intra cuius abyssalem ambitum ipsius inundationes & fluctus semetipfos elidunt. Sic dolores christi mirabilibus in se reflexibus & reciprocationibus quasi in finitorum respectuum intra solum ambitum immensurabilis capacitatis mentis illius semetipfos illidendo confringunt & conquassant mentem: & quo ad multum: carnem boni iesu. Nullus autem alius sanctus sic potuit derelinqui: qui nullus alius habuit gratiam nec habebit nisi gratie christi inser tam: immo nullus est aliquid nisi id quod ipsum iesus in semetipso dignatus est facere: & ideo nullus derelinquitur in passione: nec in aliquo actu uirtutis: quin iesus patitur & agat cum illo. Ad estimationem etiam dolorum maternorum hanc derelictionem iesu in doloribus suis applica ipsi matri: tu qui ueraciter & deuote suis compassiuis doloribus affectas coniungi. Ipsa enim fuit sicut & filius derelicta quantum requirebat gradus maternelle gratie ut ipsa impleteret sibi correspondentem & debitam digne lamentationis & participationis dolore filii pro se & pro toto mundo redempto: cuius est pia mater. Et ideo omnis dulcoris influxus qui posset predictam mensuram dolorum quomodoque minuire: non solum non posset procedere ex gratia in mente materna: que tota est mater gratie & a gratia mota: Sed potius talis influxus gratiam impugnet: que ipsam exaltabat ad tantam dignitatem ut esset digna filii morientis consortia: & omnium lamentorum eius a quocumque electo fierent mater & aduocata. Sed de his plus dictum est supra in illo uersiculo: Iesus matri compatiens. Vigorem autem mentis ipsius iesu uerbum illud efficaciter innuit: dum sic secura confidentia proprie innocentie patris duram super se sententiam tam dolore se: quam admiratiue proclamant. Solent enim condemnati pro suis sceleribus male sibi consciis iuxta ipsius iudicis uel modicum posse sustinere aspectum. Intuens enim anima iesu christi & aliis intuendam

proponens abyssalem perfectionem omnium uirtutum & perfectissime innocentie: tam in sua mente quam carne & tam opprobriosum & dolorosum supplicium mortis super se sic uenire uirtuosum super diuinitatem sibi unitam perfectissime iustitie cultum semper honorans: nunquam ab eius uoluntate declinauit in puncto secure allegat ad patrem: quod nullo modo derelinqui debuit ad penam uel modicum molus aliquo sui reatu sceleris: nisi hoc fecisset inestimabilis dilectio charitatis: tam dei patris quam sui pro nobis miserabilibus redimendis. Et quia hic est stupor admirationis nulli menti plene comprehensibilis: ideo in isto uerbo fortissime clamasse refertur illum uocans deum suum. Suum inquam tam unione suppositi: quam innocentie cultus ueri. Et certe iste dolorosus lamentator & sincerus amator: & strenuus uictor sic alte intonuit: quod nulla pura creatura potest perfecte prosequi quod incepit. Quintum uerbum miram attractionem omnium ad se sub sitis uocabulo signanter expressit: cum dixit. Sicut enim illud quod bibitur delitiose recipitur: & subito ad intima cordis attrahitur. Sic enim ipse in ardore amorose sitis omnes electos suos delitiose bibit & sibi incorporat: & ad intimas uenas cordis sui: & ad archana glorie delectabiliter introducit. Vnde & ipse de seipso predixerat. Et si ego exaltatus fuero a terra: omnia traham ad me ipsum.

Qui ergo per sitim amorosam iesu non trahitur: sentiat se non esse de omnibus: quia suum esse non est sibi nisi malum esse: nisi intra suauissima christi precordia introducatur & ipse tanquam christi dignum poculum in amore liquatus. Dolorem etiam uehementissimum christi sitis ostendit: qua nostram desideranti iustitiam & conuersionem gratam & floridam tante abominationis & tante amaritudinis sibi potendam spurcitiem ingerit mens nostra impia: sicut supra aliquo qualiter est notatum. Victoriosum etiam omnium passionum triumphum in hoc euidenter ostendit: quia non solum non succumbit mortis doloribus quos recepit: sed etiam pro diuino honore & nostra redemptione si foret necessarium amplius sitire se dicit. O amor uincens omnia quomodo iudicisti in bono iesu omnem suum mentis & corporis cruciatum? Sextum scilicet miram consumationem diuini decreti: & omnium que ad salutem sunt utilia breuitati admirabili comprehendit: cum dicit. Consumatum est. Vbi nota quod euangelista premitit. Sciens autem iesus quod omnia consumata sunt. Consumate enim fuerunt in eius passione & morte omnes scripture omnes figure: omnes prophetie: omnia sacrificia: omnia dei promissa: omnia dei precepta.

Nam omnia prophetata & promissa sunt de

eius red
tu figur
in eius c
lectione
tu plen
am in ei
siones:
omnes
mes: sive
me: sus
bet me
in amare
fuit imr
hilomin
actibus
sumatus
hominis
impissir
ns recepi
ne bene
est uerbu
breuiam
strachue
De quo
minus si
tis contri
nora ded
in gustu
in supple
riam cor
nera: cor
& uita
& omniu
illum ho
nerat in
fir iacula:
est super
ur i christ
serpente:
q longa l
a deo dex
quicquid
uile & su
num: qu
amoris e
suum glo
sumatum
ant boni
si sequel
mur perfi
nis me. E
larit debe
sacrifici
pendio c
uatum fi
autem sci

omnium uim in sua mentolosofofum supirtuofum : quie iustitie cultuuntate dedina : q nullo modicum profet inestimabili sui pro nobis hic est : stuporprehensibilis : se refertur illi tam unione t certe iste doctor : & strenuus creatura potest
 Quintum uim ad se sublimem dixit. Sicose recipitur : & c enim ipse in suos delitiose uenas cordis r introducit . si ego exaltame ipsum . su no trahatur uim esse non uiffima chaffi dignum orem etiam ue : qua nostram m gratam & ite amaritudi t mens nostra tum . Victoriomphum i hoc non succum . sed etiam pro ne si foret ne . timor uiuencs i omnem sue extum salueti : & omnium admirabili com est . Vbi nos autem ietas ite enim sue scripture omnia sacrificia : cepta . missa sunt de

eius redemptione : omnia ceremonialia etant de iesu figura : maxime sacrificia : omnia iudicialia sunt in eius condonatione : omnia mortalia in eius dilectione : & omnia promissa in sue passionis fructu plenissime consumata . Consumate sunt etiam in eius corpore omnes angustie : omnes illuminationes : omnes derisiones : omnes despectiones : omnes peregrinationes : omnes lassitudines : famines : sitis : uigilie : flagella : spine : sputa : lachryme : suspiria : & interna desideria . Et cum quodlibet membrum suum accepit passionis supplicium in amaro gustu abominabilis potus : lingua non fuit immunis : ut & sic consumata sint membra . Nilominus tam in cordialibus affectibus quam in extrinsecis actibus totius sue peregrinationis & mortis consumatus est omnis modus amoris : ut iam non cor hominis sed obstinatio demonis illius censeatur impiissime mentis que tot signis consumati amoris receptis a bono iesu : non se in amoris perfectione benedictum iesum reamando consumat : hoc est uerbum omnis perfectionis & gratie quod abbreviauit cursum totius nostre prolongate & distrahue malitie in consumatione amoris continui . De quo dicitur quod uerbum abbreviatum fecit dominus super terram . **Quantum autem doloris contineat hoc uerbum :** excepto quod omnia superiora declarat : speciali oratione concluditur : quia in gustu felleo & amaro quo sua consumata sunt in suppliciis membra : & in toto sue passionis cruciatu consumata omnium modorum dolendi generata : concludit quod eisdem doloribus consumatur & uita Triumphalem autem uictoriam se de omnibus habuisse patenter ostendit : cum super illum hostem antiquum contra quem pugnare uenerat in nostre infirmitatis natura : omnia sua retorsit iacula : & omni conuenienti modo pugnandi est super caput impii serpentis ingesta confusio : ut in christo iesu & in omnibus membris sit de ipso serpente maligno omnis uictoria consumata . **Omnia longa sententia breuis uerbi :** in qua quicquid est a deo decretum : quicquid patribus repromissum : quicquid in decursu scripture scriptum : quicquid est utile & superabundans ad nostre redemptionis bonum : quicquid potest cogitari ad exprimendum amoris excessum : quicquid potest fieri ad obtinendum gloriosum triumphum : est sic mirifice consumatum . **Consuma nos consumator omni uirtuti bone iesu in omni tuarum uirtutum amore** ha sequela : quo nostra culpa consumpta consume mur perfecte in transformatiua similitudine mortis tue . Et quia ista consumationis perfectio singulariter debet filiis seraphicis amorose configurationis fructu : ideo eorum regule inserit ut breui amoris compendio consumet in christo : cum ea scribit quod uerbum ab uitam fecit dominus super terram . **Septimum autem scilicet miram omnium reductionem in de**

um efficit septimum uerbum : cum dicitur . **Pater in manus tuas commendo spiritum meum .** Vbi debes attendere : quod ille qui exiuit a patre & uenit in mundum tanquam hamus piscationis paterna : & tanquam figena charitatis latissime in mari mundi a diuinitate iactata ad litus paterni reducitur peccatoris plenus omnibus perfectis & perfectualibus uirtutibus : & omnibus adiutoris & mentis nostre salutis : & intellectus affectus dei hominis actuali & singulari respectu in ipso sue mortis dolore omnes suos electos : & omnia eorum merita dilata charitate complectens in manus recommandauit paternas : & una secum intra paterna uiscera collocauit dum expiraret in mortem : unde nihil de suo extra se reliquit dum exiuit de mundo . **Dolorem autem intensissimum illud uerbum pro tanto exprimit :** quia quasi uideatur bonissimus iesus paternam alloqui pietatem . q. d. **Ecce pater sancte uides quod contumeliose de mundo eitor :** quia omnibus uilipendor . **Omnes . n. maledicunt mihi .** Vides etiam quod ab omnibus dilectis discipulis derelinquor . **Omnes enim me relicto fugerunt .** Vides quia in membris singularibus tormentis crucior . **Vides quia non est attomus in meo corpore :** qui non sit repletus dolore . **Vides quod dissipatur corporis armonia :** ut iam ibi anime uita subsistere non possit : nec est locus sub celo me dignus nisi maternalis affectus : qui sic est meis doloribus plenus : ut aliquid capere ultra non possit . **Anima ergo mea ex suorum immensurabilitate dolorum magis mentem uirginis opprimeret :** quod consolationem conferret . **A solo ergo infinitissimo pelago diuinitatis potest dolorum meorum angustia in delicias absorberi :** & ideo sic doloratum spiritum in tuas dulcissimas manus expirans commendo . **Triumphalis etiam uictoria miro modo in hoc uerbo refulget :** cum spiritus ille creatus boni iesu : qui carni coniunctus fuerat : & mundum peregrinus intrauerat ad diuinum honorem conquirendum laboriosum prelium cum antiquo hoste assumptum : & cum omni malitia creature : de qua debuit electos plene purgatos eruere : & sue similitudini conformare : iam consumata uictoria omnes electos : sicut predictum est & replicare non piget in seipso triumphando recolligens de campo huius mundi in locum possessionis secure : & quietis eterne : paterni scilicet pectoris cum tropheo intrauit perpetue pacis . **In signum autem huius uictoriosissimi triumphi in puncto mortis sue in statu quo ceteri morientes uix possunt modicum flatum emittere :** quasi tuba triumphali sic predictum uerbum uictoriosissime clamauit quod mundus iste sensibilis totus a sui clamore concusus se tantam uim ponderis non posse sustinere preterdit . **Vnde quia talis uictoria puri hominis esse non potuit :** uidens Centurio quod sic clamans expi

rafferet diuinitati sue perhibens testimonium. d. Ve
re hic homo filius dei erat. **Recognosce ergo
anima deuota tue requiectionis thalamum: & pre-
paratum tibi a dilectissimo iesu delitiosum lectum
i corde paterno: & ibi oia tua bõa degustas: & oia
alia ut stercora uilipõdes i mudais distrahi dedigna-
re. Stupenda autem erit anima neq; & impia insen-
sibilitas tue obdurationis maligne si ad tam excel-
sus amores morienti iesu qui etiam lapides sci-
dunt: terram cõcutiunt: celi luminaria feriunt: & qd
terribilius est mortem ipsam absorbendo degluti-
unt: non tota profundaris in lachrymarum proflu-
uum: luctum unigeniti faciens tibi super mortem
dilecti iesu: & amarum planctum super querulosis
lamentationibus uocis sue nec te ipsam creaturam
rationalem reputes: uel saltem insensibilem petram
sed infernalem malitiam & diabolicam pertinaciã i
tua ingratitude obduratam: si ad tanti clamoris
uocem non frangens: & ad tanti piaculi recordatio-
nem non compassiua pietate molliris.**

Iesus uita priuatus. Cap. xxii

**Ane qd durum effectum fecerint dolores in
flicti in xpi delicatissimo corpore uersiculus
iste describit. O qs digne narrare scribere: ul
mẽte tractare sufficiat cõ qta dignatiõẽ & excessiua
dilectiõẽ nostri dissolui uoluerit bonus iesus illud
celestite connubiũ carnis sue & corporis relinque-
do in cruce per gladium dire mortis suum corpus
exanime: ut nos damnatos eterno exilio reuocaret
ad inuisibilem unionem beatitudinis sue? O qs
digne stupere sufficiat illam tenebrosam eclipsem
celestium luminum gratiosissimorum oculorum
boni iesu qui sic interiectu dire crucis obscurantur i
morte. Non ni um si tota mundi machina tehe-
brescit sic subtracto sole iustitie domo iesu christo
& clausis sui oculis gratiosi aspectus. O organũ
diuinitatis: plalterium & cythara ueri dauid & ueri
patrifamilias symphonia & chorus dulcissima uox
boni iesu quis tibi dire mortis silentium imposuit:
ut iam nobis miseris in hac uita nõ liceat audire au-
ribus corporis concentum tue suauissime melodie
O pectus suauissimum sacratissimum boni iesu sa-
pientie eterne: & thesaurorum grate contentium
armarium: qui & insufflans in faciem creature spi-
raculum uite: quis te priuauit respiratione uitali?**

**O sacratissime manus: que tactu uestro sanaba-
tis infirmos: & non dedignabamini pie leproso
contingere: quis uos dire crucis crudelissime clauis
affixit. O pedes recti factorum gressuum qui ue-
stre charitatis incessu: uirtutum omnium postere
uestigia reliquistis: quis uestrũ turbauit incursum?
Currebatis bene & totam mundi machinam uestro
supportabatis uigore: Quis ergo mundum impe-
diuit exemplo & uos affixit crudeli patibulo? O**

**caro uirginea amantissimi iuuenis spiritu sancto at-
tificiose concepta de castissimis uisceribus uirginis
matris: quomodo dilacerata & diuulsa liuida & san-
guine cruentata matris aspectibus dolorosis inhi-
ceris. Ve tibi impia synagoga que omni fera pesti-
ma crudelior uitam deuorasti boni iesu: qui tibi pa-
ter: sponsus & amantissimus filius a paterna chari-
tate de regalibus sedibus missus fuit? O qd cru-
deliter a tua impietate reiectus fuit iste celestis lega-
tus paterni lateris: cuius carnis pallium intestinõĩ
pudica meretrix stipendium tue malitie recepit.
Vere enim puer noster Ioseph tue adulterine uocis
non acquiescens ludibrio: spoliatus carnis pallio:
de thalamo tui prostibuli ad patnũ refugiu nudus
aufugit. O qd dura erit accusatio tui laceratio ue-
stris sancte corporis dilectissimi iesu: in quo preter
scissuras minutas spinis & flagellis diuulsa quinque
dolorosas & amplas aperturas uulnere inamissi-
sti. Plange igitur dolorose hierusalem que olim
ciuitas sancti: nunc ciuitas homicidii: immo patri-
dii: immo deicidii horredo uocabulo nuncuparis.
Super tuam crudelitatem lamentũ affume: & exue
te uestibus iocunditatis tue: induere ciere & cilicio
quia in te est israel saluator occisus. Deduc quasi tor-
rentem lachrymas per diem: & noctem non tace-
at pupilla oculi tui: quia in tuo inaudito flagicio an-
gelos pacis amare flere compellis: immo ipsam
diuinitatis gloriam si foret possibile contra sceleris
tui immanitatem prouocas ad lamentum. Sed &
tu anima deuota mente protractans qd excessiua
amor tui animam dilecti iesu propria auulsa car-
ne habitaculo puritatis & gratie. Erubescere prop-
am carnem tuam sequi in suis spurciis: & eius con-
cupiscentiis horrendis immergi. Assidua illi flagel-
la exemplo bõĩ iesu: & sic eius uitam uitiosam mot-
tifica: ut in spiritu mortis iesu in nouam reforme-
ris uitam gratie & uirtutum quam tibi bonus iesus
in sue carnis pelle duris clauorum calamis & sangui-
ne proprio figurauit.**

Iesus pallore decidens. Cap. xxiii.

**Mens christo in suo sanguine desponsata
respice in faciem christi tui: & uide specio-
sum forma pre filiis hominum non habentem
speciem neq; decorem: quia uultus ille deside-
rabilis angelis sue speciositatis robore: & uirginali
candore totus decoloratus in morte pallescit.**

**Attende etiam quod densitas capillorum ie-
su spinarum sanguine cruentata: & coagulati san-
guinis põdere grauis in inclinatione capitis boni ie-
su cõ spm emisit i morte sup sacratissimũ pectus re-
uocata: ipsius totum aspectũ faciei eius in mortis**

pallore d
paciuli ti
iesu lang
ste pater
lo comp
libus ti
thalamu
deo intra
in que so
amorum
ris conca
moluit
cabulis su
recepta h
ouem tu

ca larus i
sanguine
saluus no
perfulu i
tia cõferẽ
fortis uiui
lotis pñd
tem carni
fecit in pe
lum colu
sola es &
ficans in
renis chil
bi symeo
us anima
quia tua f
in ipsim
tata. Vere
plurim iesu
transiuit: i

O u
dere cum
cordis iesu
ibi adimp
stans sum
nis uice ip
potest ex
uenda.
ma eorum
& morte:
Generalis
Accerbissi
Ignomin
Ineremp
Yiuificati
Passione i
ad natura

iritu sancto at
ribus uirginis
sa liuida & san
dolorosis ini
mi fera pesti
su: qui tibi pa
paterna chari
te celestis lega
m intestinoti
tis manibus i
tie recepit
luterine uocis
carnis pallo:
refugiū nudu
ti laceratio ue
in quo preter
iuuillas quinq
rum immis
lem que olim
immo patrio
o nuncupatis
ffume: & erue
ciere & cilio
educ quasi tor
em non tace
lito flagitio an
immo ipsam
contra scelera
ntum. Sed &
q̄ excessus
a auulsiat
ibefce propi
tis: & eius con
idua illi flagel
uitiosam mot
iam reforme
bi bonus iest
unis & langu

Cap. xxiii.

e desponsat
uide specio
n non habent
tus ille deide
re: & uirginali
e pallefat.
pillorum ie
coagulatū
apitis boni re
imū pectus re
ius in mortis

pallore decidentē ad ima: quasi p cancellos deuoti
piaculi tibi intuendū ingerens ipm pectus mortui
iesu sanguine effuso cruentat. Respice & tu san
cte pater eterne deus unigeniti tui: in quo tibi so
lo complacuit: dolorosam figurā: qui p nostris sce
lens tibi factus sacerdos & hostia: tunicā habet
thalarem & proprio sanguine rubricatā tibi eterno
deo intra sancta sanctorū penetralium corporis sui
in que solus ipse iesus intrat suorum dolorum &
amorum pontifex summus: thymiama sūmi odo
ris concremat: & in atrio carnis sue: sui corporis i
molauit holocaustum. Esto ergo sancte pater pla
cabulis sup nequitia populi tui tāte propitiationis
recepta hostia: & demēti pietate auerte indignati
onem tuam a nobis.

Iesus translaucatus Cap. xxiii.

Otto ut scriptura impleteretur que dicit. Vi
debunt in quem trāfixerūt: diuina est or
dinatione dispositum: ut unus militū lā
cea latus illud sacrū aperiendo perfoderet: de quo
sanguine cum aqua manāte precium effunderetur
salutis nostre: quod a fonte iesu. s. cordis archano
perfulū inundaret sacramentis ecclesie ad uite gra
tia cōferēdā: essetq̄ tā in christo uiuētibus poculū
fontis uiui salietis i uitā eternā. Ecce tā nūc lācea sa
latis pficiā populi reprobati casso uulnere i parie
tem carnis iesu diuina miseratōe: prolata: foramē
fecit in petra: & cauernam i materia tanq̄ habitacu
lum columbinum. Exurge ergo uirgo beata: que
sola es & una iesu dilecti colūba formosa: esto edi
ficans in summo ore foraminis aperti cordis & la
teris christi tui: recipe dolorosum gladiū quem tibi
bi symeon diu propheta pmisit. Et tuam ait ipsius
aniam pertransibit gladius: Vere tuam ait ipsius
quia tua fuit ipsius benedicti iesu mlto plus q̄ tui
in ipsū totaliter per amoris incendium trāspor
tata. Vere etiam ipsius tuam: quia gladius diu sup
plicii iesu mortis tuam dilectissimam animam p
transiuit: totam se in suos trāsportando, dolores.

O tu deuote fili huius uirginis matris ingre
dere cum ipsa deuotissima uirgine intra penetralia
cordis iesu: quod tibi lancea crudeliter aperuit: &
tibi adimpleas illa que desunt passioni christi: degu
stans simul cum uirgie dolores uulnere saluato
ris uice ipsius spūs iesu xpī: q̄ iam ipsos sentire nō
potest expiratus i morte pro tua eterna morte sol
uenda. Ad breuem autem conclusionem in sū
ma eorum que dicta sunt de dilecti iesu passione
& morte: scias q̄ passus est passione

Generalissima

Acerbissima

Ignominiosissima

Interemptoria simul &

Viuisificatiua.

Passione in quā generalissima passus est quantum
ad naturā humani generis: nō solum secundum oīa

membra corporis principalia: uerū etiam secundum
omnem anime potētiam: licet pati nō potuerit se
cundum diuinam naturam. Et quia ab omni sexu:
etate & statu: & quia i persona & i rebus: & in suis
dilectissimis passus fuit: i quibus cōtinetur omnis
patiendi modus. Passus est passioe acerbissima
quia nō solum dolendo ut patiens propter uulne
ra corporis & alia dolorosa obiecta mentis superius
dicta: uerū etiam ut compatiens tā matri q̄ aliis: si
cut dictum ē supra. Passus est etiā passione igno
miniosa: & propter patibulū crucis: quod erat sup
pliciu pessimorum: & propter iniquorum latronū
confortiū: in quorum medio fuit crucifixus. Pas
sus fuit etiā passione interemptoria per separationem
anime a corpore: salua tamen uniōe utriusq̄ cum
diuinitate. Ratio autē quare passio debuit esse ge
neralissima ē: quia christus satisfaciēs soluit pretiū
pro tota infectioe nature: q̄ enim generalitas cor
ruptiois i nobis infecerat nō solum corpus & ani
mam secundū omnē corporis partem: & omnem
anime potētiam: hinc ē q̄ christus passus est i om
ni corporis pte. & in potētia anime: & in superiori
portione ratiois que sūme i deo delectabatur uno
respectu. Alio respectu summe patiebat: quia chri
stus simul uictor fuit & comprehensor. Quia etiam
omnes redemit ab omnium hominū differentis
passus fuit. Omnem autē extrinsecam passionem
in specie pati non debuit: quia una noscitur alteri
repugnare naturaliter. Sicut i aqua submergi: & in
igne cōburi: sed secundum genus sustinuit omnia
ut dictum ē. Ratio autē quare passus est passio
ne acerbissima ē ut satisfaceret pro nostra libidine:
libido enim ifecerat uehementer in nobis carnem
& animam. Et quantum ad peccata spiritualia: &
quantum ad carnalia. Et quia in carne christi erat
maxima equalitas complexiois: & pfecta uiuacitas
sensuum: in anima uero summa charitas ad deum:
& summa pietas ad proximum: hinc ē q̄ uterque
dolor fuit intensissimus. Ignominiose etiā uo
luit pati ad nostram superbiam emundandam. Et
quia tumor superbie aliquādo surgit i aterius ex p
sumptione: aliquando exterius ex ostentatione: &
aliquādo aliena laude: hinc est ad q̄ ad delendā om
nem superbiam christus passus est utrunq̄ genus
ignominie: & in se patente: & in comitatu latro
num: & in uituperis insultantium sibi. Postre
mo quia hec omnia nō attingebant diuinā impas
sibilem naturam: sed solum humanam: hinc est q̄
in morte sic facta est diuisio anime a corpore: ut tñ
salua esset unitas persone. Et unio tam carnis q̄ a
anime cum diuinitate. Et quia unio anime cum cor
pore facit hominem: & facit uiuum: hinc est q̄ chri
stus non fuit homo in illo triduo: licet caro & ani
ma unite essent uerbo. Vnde quia mors in huma
na natura nō potuit iducere mortē i psona q̄ semp
fuit: ideo mortua ē mors i uita: & p xpī mortē ab
sorta ē mors i uictoria: & pnceps mortis deuictus:
ac p hoc hō a morte: & cā mortis p mentū morti s

christi tanq̄ per remedium efficacissimū liberatur.
Et sic fuit passio intemptona christi: & unificatiua
nostri.

Iesus matrē afficiens. Cap. xxv.

Onsumato iam passiōis agone: cū ipsa ma-
ter super morte unigeniti sui uideret celum
terramq; lugere: & dolorosum piaculam fi-
gure corporis iesu ante suos corporales aspectus at-
tenderet: quomodo putas eam affectam simili i se
formatiōe figere. Vere enim ipsum exemplar mor-
tis tanq̄ sigillatiua impressio totam mentem uirgi-
neam i. uelut similitudinem figurauit: ut merito dicatur:
Iesus matrem afficiens. i. ad se faciens: quia totam
eam in sue mortis similitudinem transformauit.

O quantis doloris stimulus contuebatur mī cor-
pus dilecti filii in cruce pendere: & quasi horrore
mortis filii instrumenta ipsa inferentia crucem: cla-
uos: spinas: & laceam: potuit querulosa pietate de-
temeritate arguere: & sibi irrogatas iniurias in ipsa
insensibilia instrumenta: lamentatione retorquere
deuota. Quasi dicat uirgo loquens ad crucem. O
dura crux & crudelis in tuum auctorē: qua audacia
meum dilectissimum filium deum uiuum: & eter-
num audes super tuam rigiditatem austeram & du-
ram sic crudeli extensione protrahere: & clauis fer-
reis tibi sic crudeliter alligari. O uos clauis creatu-
re illius qui uestris uulnibus moritur: quo temeri-
tatis ausu dilectissimam dilectissimi mei filii carnē
spiritu sacro conceptam sic atrociter perfodiendo
diuellitis? Et uos spine non fuitis create: ut ca-
put uestri pungeretis auctoris. Cur dūce creature
uestram innatā duntiam non reliquistis uestri ti-
more auctoris. An non aduertistis solem horrere
paciolum crudelis operi uestri: terram tremere susti-
nendo tormentum illati supplicii: Lapidēs natura
li conditione uobis duriores super filii mei dolore
perfindi: Certe uos nec uidere: nec nominari audi-
te uestra ipsa crudelitate impediēte: uel tenuiter
possem: nisi quia uos totaliter filius meus in dulco-
rem sui humoris conuertit: ut spernere uos nō pos-
sim: sanguis de sanguine meo: & caro de carne mea.
Ipse enim dilectissimus filius meus: uos natura filii
uestres & duras in sui corporis plantauit deliciosis
sima paradiso. Et uos sui sanguinis sic humectauit
utriusque: ut non iam alius cibus plus mihi placeat q̄
uestra deglutire acumia: & uos infingere cordi meo.
Sed tu crux alte stature si ad me pietate pmota mit-
ti uelles stipite tendere membra dilecti & rigorem
tue natiuitatis inflectere ut mihi inclinata me per-
mitteres meum dilectum filium amplexari: iam tu
arum iniuriarum oblita pacem tecum compōerem
mente deuota. Hanc autem deuotam crucis dis-
putationem & uirginis matris: quidā deuotus pas-
sionis christi gratioso tractatu contexit: quem &
hic ex deuotione inserendū esse decreui.

Lamentatio beate uirginis de cruce

Cruce dura quid fecisti
Multū certe p̄sūpisti **Qui creauit omnia**
Christum deum suscepisti.
Cruce redde mihi filium
Iā nō experto aliū **Sicut scripture p̄dicat**
totum meum solatium
Cruce aperte respice
Vide terram tremere **Hec xpm deū nūcia**
Solem lumen claudere
Responsio crucis ad beatam uirginem.
Tibi uirgo respondeo
q̄ p̄ mūdo ihm teneo **Vt mūdū a morte re-**
Hunc tibi non restituo **dimat.**
Ecce est certe lex nature
Iugū graue geniture **Vt mors oēs recipiat**
Omnes uiuunt isto iure
Ors est quies uiatoris
Finis oīs ē laboris **Oportet q̄ transeat**
Per mortem corpus redemptoris
Eius mortem ordinauit
Mūdū morti s̄biugauit **Quod & aliis ordi-**
Propter hoc ipse gustauit **nauit.**
Ihil contuentius
Quā xps dei filius **Secū ad celū puehat**
Patri succurrit penitus
Irgo tu eue filia
Mrem dānatā libera **Mūdus te laude letu-**
Solue serpentis uinacula **at.**
Et hec mūdus te laudabit
Paradisus exultabit **Resurrexit die tertia.**
Adam xps liberauit
Responsio beate uirginis ad crucem
Cruce tua uerba audio
Nō tñ dolore careo **Inter latrōes uiliter**
Iesum pendere uideo
Responsio crucis ad beatam uirginem.
N me deus se hūiliauit
pp me celū letificauit **Xps agēs hūiliter**
Et infernum spoliavit
Vm scala celi ordinata
Sū xpi morte cōsecrata **Vexillū sū uictorie**
A deoq; predestinata
Ebes ergo tu gaudere
Nō des mūdo iuidere **Voluit eis rex glā**
Si per mortem subuenire
Vndus debet hanc amare
Et deuote salutare **Pro christi amicitia**
Se mihi totum indicare
Responsio pacificate uirginis cum cruce.
Acem simul habeamus
Amplius n̄ cōtēdamus **Cui sit laus & glā**
Deo cuncta cōmittamus
Ortem iam non timeamus
Cruce oēs diligamus **Cū oi reuerentia**
Deuote deo seruiamus **Amen.**

O quanta
neq; maternal
illo nobili ce-
chodemo leg-
pus filii dei
corpus ex an-
dū suscepit
to affectu po-
assistentiū m-
gne poterit e-
nem corpe d-
to totam sup-
chrymus dolo-
bricare: & do-
tercludendo
uoce format-
disputationē
mēbra desle-
mēs ista cōfi-
ra. Puto enī q̄
tura: & in reu-
sue facies: &
solū muliere
sibile: ipsos l-

Te
luti
tiq̄
mortis iā cir-
post mortis
ta. Vnde & c
in findone r
pus inuoluē
situm erat in
uota si corp
re atomatū
nis bibere c
aqua conue-
ri. Cogit
sibi sedule r
pus nitebat
locare. Sed
memoria: &
perforatus: r
nat refrigeri
puto q̄ iste
daminū: q̄
terat: & q̄ b
malusq; ad
ut hora cōp-
lis occasum
Piam aū
ter deuotā
tus lamēta
nardus in
nus planctū

O quam impietate uiscera afficiebantur uirginea matris amoris: quando adueniente Iosepho nobili centurione iesu discipulo occulto: & Nichodemus legis doctore: & ipsis deponētibus corpus filii dei de supplicio crucis: ipsa benigna mater corpus ex anime uulneribus sauciū: & cruore maris susceperit in brachiis charitatis sue. Cogita quāro affectu potens: quia illud lamentū tā uirginis quā assistentiū mulieris & xpi discipuloge nulla mēs digne poterit explicare. Aspice dilectissimā uirginem corpe dilectissimi iesu filii sui de cruce deposita totā super faciē eius ruere: totā filii faciē lachrymis dolorosis lauare: totā filii sui sanguine rubricare: & dolorosis gemitibus pectoris anhelitū intercludendo disrumpe: & uix posse pre doloribus uocē formare. Cogita tamen quantam in corde disputationē intexuit: & quō super singula filii sui membra descendendo ingemuit. Et puto quod nulla ferina mēs ista cōsiderans poterit cordis continere lamēta. Puto etiā quod tā in passione & morte: quā in sepulchro: & in reuersione in hierusalem ex aspectu signorum sue faciē: & ex purissimis fletibus charitatis sue: nō solū mulieres & hoīes: sed etiam quasi si esset possibile ipsos lapides prouocauit ad lamentum.

Iesus intumulatus. Cap. xxvi.

Trende anima quod soluto precio nostre salutis: & leone strenuo de tribu iuda de antiquo dracōe obtēta uictoria in tyrocinio mortis iā circa dei filiū cōditiones mutant: ut sibi post mortis ludibria exhibeat honorifica sepultura. Vnde & deuoti discipuli Ioseph & Nichodemus in sindone mūdā conditū multis aromatibus corpus inuoluētēs deuote in sepulchro nouo: quod situm erat in horto recondūt. Cogita anima deuota si corpus illud fuit a sanguine lotū: ut cōditum aromatū esset accōmodū illam loturam sanguinis bibere cū amoris dulcore: imo tēpam totam in aquā conuerte: ut merearis illo facto corpi applicari. Cogita quō affectu ille sancte mulieres: que sibi sedule ministrantes dū uiueret illud sacrū corpus nitebant contingere: & se maternis fletibus sociare. Sed & ille dilectus Ioannes expropter amoris memoria: & corporalis aspectus figura: doloris pietate perfoctus: totū se lamēto sacri corporis: & quali poterat refrigerio suspitiis maternis exhibebat. Vnde puto quod istorū ploratione fletuū & deuorū luctum: quibus marer a filii corpore auelli nō poterat: & quibus ipsa illogē corda reliquabat in lachrymas usque ad horam cōplectōri ē sepultura ptracta: ut hora cōplectōri p tardis accipiat uespis ante solis occasum: ut quāli possit dici sepultus in uespis. Piam autē cōcertationē dilatacionis sepulture inter deuotā uirginē & adueniētes discipulos: deuotus lamētator passiois iesu & eximius doctor Bernardus in quodā describit tractatu: de sacre uirginis planctu. Terminato autem sepulture officio co-

gita cum quantis gestibus ipsum sacrum saxum sepulchri materna complectebantur brachia: rigabāt oculi: osculabantur labia: & totus gestus corporis intra sua p̄cordia absorbere uidebatur sepulchrum.

Amplectere sepulchrū pia mater: & super ipsum ingemina myrrhata suspiria in tuo recessu: ipsum in tuo dolore asporta: & illud corpale monumentum tui spūalis sepulchri quod filio tuo excedisti in petra stabilissimā cordis tui perfectionē significat. Et si illud monumentum corporale fuit in horto: nō tamen cultu regio & manu exulto. Sacer autē animus tuus hortus conuulsus sponsi & pomeriū salomonis pacifici: & uestibulum horti assueri beati.

In hoc ergo horto uirtualis pullulationis tue sacratissime mētis dilectissimo filio tuo excidisti monumentū nouum: in quo nunquā positum fuit uel ueniale peccatum. Nec tibi defuit sindo mūdā uirginalis candoris: Sed nec myrrha & aloes compassionis amare: & aromata fragrantis amoris. In his ergo reporta filium & me peccatorem indignum in petra ad similitudinē tui dignum dilecto tuo filio preparare sepulchrum. Attende autē aīa deuota quante iaculationis aspectum prebet maternus contuitus: quando a sepulchro filii dolorose auulsa: facie pallens: respersa sanguine cū anhelosis suspiriis & gemitibus interruptis: & fletibus lachrymosis in manibus dilecti Ioannis: & illorum fidelium deuotorum in ciuitatem reducitur. Certe qui non percutitur: immo qui non contentur cōpassionis affectu in tali memoria uirginis matris: degener est filius: & sua miseratione indignus. Sed & illa Magdalena deuota tanto ferebatur cordis incendio: tanta pietatis afficiebatur dulcedie: tam ualidis trahebatur uinculis charitatis: ut feminee fragilitatis oblita non terretur noctis caligine: nec retardaretur persecutorum imanitate: nec armatura custodum a uisitacione sepulchri: quin potius foris stans: & rigans lachrymis monumentum recedentibus discipulis non recedebat: pro eo quod diuine dilectionis igne succensa: tam ualido urebat desiderio: & patientie uulnerabatur amore: ut nihil ei saperet nisi flere: possitque ueraciter illud eructare propheticum. Fuerūt mihi lachryme mee panes die & nocte: dum dicitur mihi quottidie ubi est deus tuus. Deus meus pro me totus in mortem traditus bone iesu concede mihi: quō in omnem modum immerito & indigno: ut qui his corpore interesse non merui: fideli tamē licet arida eadem mente pertractans illum ad te deum meum pro te crucifixum & mortuum compassionis affectum experiat: quem innocens mater tua: & dilectus tuus discipulus: & frater uterinus per adoptionis gratiam & recommendationem maternam Ioannes apostolus: & penitens Magdalena cum sodalibus suis in ipsa tue passionis hora senserunt. Attēde autē in fine tractatus passiois dilecti iesu quod diuina puidētia in consumatōe mysteri nre redemptionis: non omne genus mortis eligere uoluit.

Vnde nec ingulari uoluit cū innocentibus pueris impietate herodis: sicut refert Mathews. Nec precipitari sustinuit a suis compatriotis impiis nazareis: sicut refert Lucas. Nec lapidibus obrui ab impiis scribis & pharisæis in hierusalem: sicut narrat Iohannes. Sed mortem crucis accepit tanq̄ signum uictorie: & tanq̄ significatiuam perfectionis & gratie in totam ecclesiam: per tale mortis beneficium diffundende. Vnde & talis modus expansionis sic in cruce est conuenientissimus etiam in ipsa figura ad omnia impetranda a pietate paterna: ad omnia diffundenda in electos filios charitate largiflua: ad omnia amplectēda remissione plenaria: ad omnia trahenda ad se uirtute mirifica. Propter quod in cruce totus uirtute calefcens more solaris radii humores deuoti cordis trahit ad se in pluias resoluēdos deuoti & cōpassiui ploratus sue sacratissime mortis. Per naturam uacui quo semetipsum totaliter exinanuit: seipsum effundendo pro te efficacissime trahit: quicquid in te est: tam nature: q̄ gratie & cuiuscunque subsistentie uirtuose: ut seipso euacuatus in morte totus iterum impleri desideret tua sancta conuersatione & uita. Per naturam similitudinis uirtuosissime trahit totus assimilatus similitudini nostre miserie: preter ignominiam & peccatum. Vnde & ipse modus moriendi extensionis in cruce figuram pretendit uirtuose baliste: que respectu ancipiti potest celum iaculare & terram: ut per ipsam eternus pater quasi per arcum inestimabilis amoris filium suum crucifixum & mortuum pro tui expiatione sceletis intra cordis tui intima: ipsius tui cordis duriciem perforando transfigat. Sed & tu in terra positus uersa uice pectus potes iaculare paternum dilectissimum filium suum pro sui honoris defensione crudeliter dilaceratum & mortuum in ipso crucis uehiculo: usque ad sua intima arcu affectuosi amoris extenso proiciēs: quo iam tibi remissionis beneficium negare non possit. Vide ergo arcum anima deuota: & benedic qui fecit illum: qui in se pactum diuini federis representat. Ex ipsa autem penetratiōe clauorum fuit signum talis perpesto mortis condauationis & penitentiōis cordium electorum in memoria tanti beneficii recepti in supplicio crucis. Ex conuersatione autem integra ossium & membrorum iesu: est signum perfecte conseruationis omnium: tam diuini honoris: q̄ humani generis salutis & promotionis electorum in melius: quo expresse concluditur q̄ nullo maligno hostis conatu antiqui potest diuini nominis honor: uel eius beneplacitum uel electorum melius impedi. Ex eleuatione autem sui inter celum & terram est signum meditatiōnis & reconciliationis inter peccatores & deum: inter quos fidelis mediator existens deum inclinādo pietate: & nos eleuando sui amoris infusione in pacis dulcissimum osculum in semetipso uirtuose cōiungit. Propter quod & apostolus dicit q̄ inimicitias soluit in carne sua. Ex ipsa etiam eleuatione &

exaltatione a terra: est signum gloriose uictorie facti & eleuationis cordis fidei: ium suorum ab omniterno amore. Vnde & eleuatnr in altum: sicut triumphauit uexillum. Ex hoc etiam q̄ in aere passus fuit: ostendit q̄ debellabat aereas potestates: & sicut ipse terram honorauerat in ipsa cōuersando uirtuose & uirtualiter: & aquam ipsam calcando uirtute: & in ea lacrum instituendo baptisma: & ignem honoraturus erat: spiritum sanctum in eius specie largiendo gratanter. Sic & aerem in ipso bellando atrociter: & uincendo feliciter speciali prerogatiua sacrauit: ut non sit in elementari orbe: qui se abscisso corporis impendit in solis claus ligno crucis infixis: signum fuit q̄ ponderositas nostri reatus tota suspenderetur & eleuaretur in contemplatiōis excessu solis claus cōfixa spiritualis amoris. Ipsi autem affixio corporis iesu & confessio latens: que ipse innocens manibus & mundo corde fuit crucifixus ad horam: significat illum impulsissimum & crudelem latronem luciferum: cuius manus sunt plene sanguine cum tota caterua homicidiali ibi in eternum fuisse cōfixum: & in omni machinatione sua confusum. Nihilominus etiam nostrorum peccatorum cyrographum: quo gloriabatur nos possidere ille tyrannus impius fuit in christi carne sacratissima totali laceratione conuulsum: ut quia innocenti corpore claus durissimis uoluit satellites impius scribere penam mortis ipso diuinitas aculeo sub carne latente: & ipse configeretur hostis: & erueretur de impiissimis manibus eius quilibet christi fidelis expurgatus ab omni reatu: tam infectionis proprie ostensionis: q̄ infectionis originis. Vnde & apostolus dicit q̄ palam triumphans in semetipso principatus & potestates cyrographum decreti: quod erat nobis cōtrarium tulit de medio affigens illud cruci. Ipsa uero crucis figura que sola inter figuras rectilineas potest intra se totam circuli superficiem claudere: significat aperte q̄ crucis mysterium in se claudit totum ambitum gratie & totum orbem clarificatiōis nostre. Vnde de duobus lignis: uno recto: & alio transuersali crucis cōpaginatur figura: quia due sole sunt gratificate & beatificate nature: angelica uidelicet & humana. Vnde & illa bona uidua in libro regum ait ad Heliam. En colligo duo ligna &c. Vidua illa est rationalis anima: que in angelis suo uiduata numero: & in hominibus infecta peccato: uiriliter complementum debitum non habebat. Colliguntur ergo duo ligna: quia in cruce per omnium consummatorem iesum angelica ruina perficitur: & humana captiuitas liberatur. Et in duobus lignis crucis cōpaginantibus utraque potest configurari natura. Et illud quidem lignum quod recta sublimitate erectum est ad celos: significat naturam angelicam: que in rectitudine facta officiosissima deuotione & plenaria uoluntate diuine sublimitati ad-

heir. Illa
designat
dicam eue
cum quar
no: scilicet
tura com
medicre
suis repe
cum eam
ciali num
manum. In
planta pe
mentatio
nis uermi
Vtrorsū
nō medio
pressio: qu
hil uulner
utrisque
ros: hos ue
pil sui uali
ris oppoi
celum & t
tam angel
quomode
indissolub
nales creat
la comple
sum.
gulatione
mata: & o
forte occu
ptorem tu
di parte pr
siue a men
re uenient
Sed arti
mi: uenis
as aut cruc
& necessar
erudixeru
longe abe
si christi p
si crucifixi
is nomin
do piissim
reperat: i
cerat: ad h
sectu a sui
uitat. Atte
patre regn
cruce peni
nec te falle
stinuit per
re: ab nege
loquatur r

ose uictorie fa-
tilem exerciti-
um ab omni-
um: sicut tri-
um in aere passio-
restates: & si-
ouerfando uir-
calcando pote-
sma: & ignem
in eius specie
ipso bellando
li prerogati-
e: qui se abso-
otius pondero-
us ligno crucis
s nostri reatus
ontemplatio-
amoris. Ipa
sso latens: qua
corde fuit crucis
mpulsimum &
is manus sunt
michialis tibi in
machinatione
im nostrorum
loriabat nos
in christi came
ulsum: quia
uoluit scelles
diuinitas acu-
eretur hostis: &
eius quilibet
reatur: tam infe-
tionis origins
triumphans in
cyrographum
tulit de medio
icis figura que
intra se totam
cat aperte qd tu-
nbitum gratie
e. Vnde de duo-
ersali crucis co-
nt gratificat &
t & humana
gum ait ad He-
/idua illa est re-
uiduata nume-
uirilitatis com-
t. Colligunt
mnum consu-
ficatur: & huma-
us lignis crucis
configurari na-
d recta sublimi-
naturam ange-
iosiss. ma deu-
sublimitati ad-

hesit. Illud uero quod transuersum est: humanam designat naturam: que transuersa immo ut uerius dicam euerfa: status sui perdidit equitatem. Intuere cum quanto sacramento iungantur in utroque ligno: scilicet fit: & ex occasione uulnerum unitorum iura componitur. Super celestes enim spiritus non mediocre uulnera acceperunt: cum deus in angelis suis reperit prauitatem. Nec contemnenda plaga cum eam resartiri oporteat: quia non restituito sociali numero numerositas cadens facta uideretur in uanum. Inferior uero natura miserrimi hominis a planta pedis usque ad uerticem ita uenenifera fermentatione infecta est: ut tota scatens sue putredinis uermibus nesciat unde ueniat: aut quo uadat.

Utrosque ergo spirituum utrisque uulneribus non mediocre habitibus facta est iuncturalis impressio: que christo iungente ita resarcita est: ut nihil uulnerificum uideatur inesse. Christus enim in utrisque confixus: illos quidem reintegrans numero: hos uero expurgans peccato: utrosque cauilla corporis sui ualidius necit: & corpus proprium iuncturis oppoit: ne ualeat resillire. Crux igitur iungit celum & terram: & plene pacificat & perficit naturam angelicam & humanam. Vnde potes uidere quomodo ipsa benedicta crux est firmissimum & indissolubile glutinum: quo conglutinaatur ratio nales creature electionis & gratie: ut ex utrisque illa compleatur cuitas: cuius participatio in idipsum. Vide etiam quomodo quadripharia angulatione sui: quattuor mundi comprehendit dimata: & omnem ad se pertrahat creaturam. Et ne forte occurreret tibi ut ubique terrarum currens: redemptorem tuum inuenire non posses: a quacumque mundi parte procedas: siue ab oriente: siue ab occidente: siue a meridie: uel septentrione: paratus est sustinere uenientem: & blanda confouere dulcedine.

Sed attende quid tibi exprimitur de corde altissimi uenis ad hominem crucifixum: crucifixus uenias aut crucifigendus. Sic enim christo est dignum: & necessarium tibi: quia qui christi sunt: carne suam crucifixerunt cum uitiis & concupiscentiis. Et sibi longe abest gloriari nisi in cruce domini nostri iesu christi per quem eis crucifixus est mundus: & ipsi crucifixi sunt mundo. Non immerito igitur crucis nomine intelligitur uniuersalis perfectio: quoad piissimum iesus qui crucis mysterium in seipso receperat: imo qui crucis beneficium ex seipso effecerat: ad hanc benedictam crucem toto mentis affectu a suis deuotis imitatoribus assumendam inuitat. Attende ergo consilium dei tui: non solum cum patre regnantis: sed & dilectissimi tui amici pro te in cruce pendentis: nec falli potest: quia sapientia est: nec te fallere uult: pro quo tam ignominiosam sustinuit penam. Ait ergo. Si quis uult post me uenire: abneget semetipsum: & tollat crucem suam: & sequatur me. Sicut enim in cruce est omnis perfe-

ctio: sic in abnegatione proprie uoluntatis est perfecta & grata crucis assumptio. Et merito se uirtute se crucis euacuat: qui non se totaliter sub diuina uoluntate anihilat. Hec ergo beata crux diuine sapientie instrumentum est lignum uite in medio paradisi hominis per gratiam reformati multo felicius restaurans deperditum: quam corporis defectum releuare sufficeret illud corporale lignum. Hec est archa sancti Noe iuxta generationibus suis: in qua sola omne semine gratie reueratur. Hec est strues lignorum: in qua Abraham pater excelsus filium dilectum immolauit. Hic est arcus & pharetra: quam Isaac accipi iubet: ut sibi capta deferatur uenatio: quam gustata filio benedicat. Hec est scala iacob: cui uere dominus est innixus: in cuius uirtute descendunt angeli nobis deferentes charismata: & ascendunt ad deum nostra digna desideria representantes. Hic est cyphus ille argenteus diuine sapientie & eloquentie contentiuus: in quo uerus Ioseph anguriatur & cognoscit omnem futuram gratiam electorum. Qui etiam iste cyphus in ore Sacci minimi fratris sui: in predicatione Francisci ueste saccina contenti in disquisitione sollicita reperitur. Hec est uirga Moysi: in qua flagellauit egyptum: apperuit mare rubrum: profundauit Pharaonis exercitum: & eduxit in uirtute populum liberatum: hic petram percussit: & fluxerunt aque largissime: & bibit populus & iumenta. Hec est columna ignis & nubes: quam nobis mundanam obscurans gloriam: & nostram illuminans noctem horrendam ducatu salutifero in terram uiuentium introducit. Hic est dypeus Iosue: quem leuauit contra ciuitatem Hay. Hec maxilla Sampsonis: hic gladius Gedeonis. Hec funda regis David: & baculus pastoralis. Hic tronus ueri Salamonis: & armamentarium domus saltus. Hic armoniacum horologium regis Achaz: in quo uerus sol iustitie decem lineis retrocessit. Hoc excelsum solium in quo dominum uidit sedere Esaias & Seraphin amorosas laudes inferus acclamantes. Hec est uirga uigilans Hieremie. Hic thau sacre configurationis Ezechielis. Hic est ille lapis modicus percutiens statuum Danielis. Et ut silua figurarum dimissa in clauem celestem aperture claudamus mysterium: noueris quod hic est clauis David: que super christi hominis humerum data. Dabo inquit Esaias clauem David super humeris eius: aperit: & nemo claudit: quia sapientia crucis omne archanum aperit sapientie increate: quod & sui austeritate claudit impus excecandis: ut ita ipsam contemnentibus nemo aperire ualeat uias uite. Hec est illa sapientia: quam uas electionis Paulus christo cruci confusus dicit in mysterio absconditam: & sibi per spiritum sanctum reuelatam: quam & uocat sacramentum absconditum a seculis in deo: quia sacratissime crucis mysterium in trinitatis sacratio fuit eternaliter dispositum: tam ad sublimationem assumme

di hominis per opera perfecte uirtutis: quae etiam ad redemptionem humani generis per sapientissimum modum prostrationis hostilis & illuminationis humilium mentium: qui deo homini non horrentur simili charitate configi. Et qui gloriantur cum apostolo se nihil uelle: nisi christum iesum & tunc crucifixum. Hec est sapientia: quam idem magister gentium inter perfectos loquitur: quam etiam pro defectu impiorum: qui testamentum christi mortis pollutum dicunt iniquis operibus nominat stultum dei. Nihil enim stultius uidetur menti carnali: quam uisibilibus delectationibus & mundi uanitatibus crucifigi: & inimicos diligere: & pro illis in mortem animam tradere: in quibus sapientia consistit christiana. Vnde & nomine stultitiae: stultum dei significatur lux inaccessibilis claritatis sapientiae dei: quam mens brutalis & caeca stultitiam reputat sensus sui. Attingere ergo mens sapientiae emulatrix & clauem sapientiae amplectere splendidissimam: uidelicet crucem: quia ipsa est quam artifex omnium ex omnibus mundi instrumentis elegit: ut de ipsa clauem faceret defensionis: & clauem omnis salutis aperitionis: & nauem sacratissimi transitus per turbines mundani maris: quo feliciter ad portum aeternae peruenitur salutis. Hec est sola signum filii hominis quod in solo celo eleuate mentis cernitur rutilare: quo signo caelestis regis: & impii demonis superantur exercitus: quodque in extremo iudicio solares radios superans: eternum christi uictoriae & membrorum suorum testimonium redderet ad confusionem nationis reprobatae: quae uidebunt in quem confixerunt: & ad iubilationem & laudem nationis electae qui amplexabuntur iocundum instrumentum suae aeternae gloriae & salutis.

Aue igitur sacratissima & immaculata crux: quae pulchritudinem & decorem de membris domini mei suscepisti: & ex eius pretioso sanguine rubricata amoris incendium & honoris titulum electis tibi ingeris deuotis: securus & gaudens uenio ad te. Ita & tu gaudens suscipias me discipulum eius: qui pependit in te. Eleua me sanctissima crux mentis suspensione a terra: & recipe me ab hominibus: & redde me meo magistro: ut per te suscipiat me: qui per te me redemit. Sed & tu pie iesu crucifixe non permittas mentem cui reuelasti mysterium tuae crucis: & per ipsam tuis uitalibus uisceribus introduce rursus puluere in quinari mundano: sed in ipsa consumma desiderium meum: ut in tuis sacratissimis & desideratis doloribus totus dum uixerem corpore & mente transfigar. Conueniens autem fuit ut corpus domini iesu sepeliret. Primo ad probandam ueritatem mortis eius: quia nullus communiter sepelitur: nisi constet de morte: Vnde Mar. xv. legitur quod Pilatus antequam concederet iesum sepeliri: diligenti inquisitione cognouit eum mortuum esse.

Secundo quia per hoc quod christus de sepulchro

surrexit datur spes resurgendi per ipsum his qui sunt in sepulchris: secundum illud iohannis .v. Omnes qui in monumentis sunt: audient uocem filii dei.

Tertio ad exemplum eorum qui per mortem iesu spiritualiter moriuntur peccatis qui absconduntur a contumbarione hominum. Quibus & dicitur Colo. tertio. Mortui estis: & uita uestra abscondita est cum christo in deo. Vnde sicut mors efficaciter operata est nostram salutem: sic & sepultura iesu. Propter quod in quodam sermone ephesin concilii dicitur. Nihil horum quae saluant homines iniuriam deo facit: quae ostendunt eum non passibilem: sed clementem. Conuenienti autem modo sepelitur in horto in monumento nouo excisso in petra: inunctus myrrha & aloes: inuolutus in sindone munda aduoluto magno saxo ad ostium monumenti: Primo ad confirmandam fidem mortis & resurrectionis ipsius: sicut infra exponetur.

Secundo ad commendandam pietatem & deuotionem iesu sepelientium: & admirandam uictoriam morientis. Vnde licet passio & mors quae fuit abiectior: tanto magis patientiam & constantiam iesus commendauerit: ut per hoc abundantius pro nobis satisfaceret. Sepultura tamen honorifica esse debuit: in signum uirtutis morientis iesu: qui contra intentionem occidentium honorifice sepelitur. Vnde Crisostomus dicit. Ante crucem omnia mesta sunt & infirma: ut autem crucifixus est omnia clariora sunt facta: ut noscatur non purum hominem crucifixum. Tertio ad mysterium spiritualis sepulture: taliter iesus uoluit sepeliri: & ad figuram emendationis perfecte peccati Aede: unde in horto sepelitur: quia ille in horto peccauerat. Ideo autem sepelitur in aliena ponitur sepultura quia non propriam: sed alienam mortem est passus: dum pro aliorum salute moritur: licet etiam per hoc extrema iesu demonstraretur paupertas: qui sicut uiuens domum non habuit: nec aliquid proprium unde uiueret. Sic & moriens aliorum elemosinarius: & in mutuato sepulchro est positus. In nouo autem ponitur monumento: ut significet cor nouum creatum in illis qui spiritualiter conspeliuntur christo. Vnde & sindon noua mundissime uite myrrha & aloes mortificationis amarae penitentiae & odoris bone fame eis deesse non debent. Excisum autem fuit monumentum in petra: in signum quod excidenda erant uirtute mortis iesu corda petrina: ut in ipsis christi passi locaretur memoria. Sana magnum aduoluitur ad ostium monumenti: quae grandis & fortis constantia debet super cor apponi: ne furto hostis maligni de ipso corde mortis iesu continnus gemitus & praesentia auferatur. Non autem debuit corpus iesu quomodocumque putrefieri uel incinerari: quia putredo cuiuscumque corporis ex infirmitate nature prouenit: quae non potest amplius corpus continere in unum. Sicut autem

mors christi
senio: ne
buit esse ex
pro nostra
um qualite
quia hoc in
potius urg
corporis iei
tis cuius in
ceptus est
tis: & nihil
non debuit
salute: quan
inexpedien
su dicit. Qu
car iesus: li
guinis mei
deretur uni
modo iesus
do. Ve ultim
nox sequens
die naturali
cipium dor
diluatio fe
ste secundu
dominica. I
nitate. Mur
dies creatio
noctem: pr
per reform
litis ad luce
& terminet
timo. Vesp
sabbati. i. n
minice diei
die quibus
sua simplici
dentem me
tenebrosa r
Circa au
christi est fe
ad humani
torem nun
cheorum: c
runt: ita pa
talia arbitra
Vere langu
quam cuius
otit Actuu
in christo ic
pibilem &
Pe. tertio. C
tuis est &c

his q sunt
v. Omnes
m filii dei
mortem ie
abscondun
ibus & dicit
stra abscon
mors effica
& sepultura
ione eph
luant homi
eum nō pas
ti autē mo
rouo excollo
lutus in sin
ostium mo
fidem mor
ponetur.
atem & de
irandam tu
& mors qua
m & conlā
c abundan
amen hono
norientis ie
m honori
ucem omia
xus est omia
i hominem
spiritalis se
i figurā emē
i hortō sepe
eo autem se
tur sepultura
tem est pal
licet etiā per
rtas: qui si
liquid propn
m elemosy
s. In nouo
fiet cor nō
n sepeliuntur
me uite myr
nitentie & o
nt. Excū
in signum q
orda petrina
ioria. Sana
numenti: q
per cor appo
rde mortis ie
iferatur. Non
cunq; putre
scunq; cor
que non po
um. Sicut autē

mors christi non debuit esse ex aliquo morbo uel senio: ne crederetur necessitate nature mori: sed debuit esse ex passione illata: cui se sponte obtulit ihs pro nostra salute. Sic nullo modo uoluit corpus suum qualitercunque putrescere: uel resolui: maxime quia hoc non uidebatur expediens nostre salutis: quoniam potius urgebat in detrimentum fidei: & iniuriam corporis iesu christi: qui sine aliqua infectione fominis cuius incineratio & mors proprie est pena: conceptus est de spiritu sancto: nihil contrahens fomitis: & nihil in mēte relinquēs: ac per hoc incinerari non debuit: quia licet mors fuerit utilis pro nostra salute: quam pertulit dispensatiue: incineratio tamen in expediens fuit: secundum illud ps in persona iesu dicti. Que utilitas in sanguine meo &c. quasi dicat iesus: si corpus meum putrescat: perdetur sanguis mei effusi utilitas: dum carni mee non crederetur unita diuinitas. Mansit autem in sepulchro iesus tribus diebus & tribus noctibus per synodochem: sicut computat Augustinus hoc modo. Ut ultima pars sexte serie accipiatur pro tota die: nox sequēs cum die tota sabati accipiatur pro tota die naturali. Nox uero sequēs sabbatum que ē principium dominice diei: siue dicatur resurrexisse ihs in sepulchro secundum Augustinum: siue media nocte secundum Gregonum accipiatur pro tota die dominica. Nam sicut dicit Augustinus tertio de trinitate. Muratus est ordo temporum: ut sicut primi dies creationis incipiunt a luce: & terminantur in noctem: propter reformationem hominis factam a tenebris: nox illius ad lucem christum incipiat decetero a nocte: & terminetur in lucem diei: iuxta illud Mathei ultimo. Vespere autem sabati que lucefcit in prima sabati. i. nocte sabati que terminatur in luce dominice diei: & signatur in duabus noctibus: & una die quibus christus iacuit in sepulchro: quod una sua simplici morte que propter uirtutem in ea splendens merito dicitur lux diei: a nostra duplici & tenebrosa morte tam pene q̄ culpe nos eduxit.

Circa autem passionem mortem & sepulturam christi est secundus articulus de his que pertinent ad humanitatem ipsius: contra quem duplicem errorem nunc inuenio. Primus quidem est manicheorum: qui sicut corpus christi fantasticum asserunt: ita passiones christi non in ueritate sed in fantasia arbitrantur esse. Contra quos dicit Esaias. llii. Vere langores nostros ipse tulit &c. Et illud. Tanquam ouis ad occisionem &c. Quod etiam inducit Actuum. viii. Secundus est error Galieni: qui in christo iesu unam naturam posuit: sed incorruptibilem & imortalem. Contra quem dicitur prime Pet. tertio. Christus semel pro peccatis nostris mortuus est &c. Et contra hos errores ponitur in sym-

bolo. Crucifixus mortuus & sepultus.

Iesus infernum adiens Cap. xxvii.

Anē peregrinationis dilecti iesu uirtualiter terminato cursu: quo triginta trium annorum uel circa curriculo nobiscum benignus iesus conuersatus est in passibili carne relicto corpore in cruce confixo: cum draco ille cruentus & rapidus leo estimaret se de occiso agno assecutū esse uictoriam: statim post separationem a carne refulgere cepit in anima descendente ad inferos diuinitatis potentia: quia leo noster fortissimus de tribu iuda assurgens in fortem armatum: & predā electorum suorum uolens ab ipso diripere: personaliter descendit in anima ad uisitandum illum electorum cetum: quem idem predo impius a principio mundi usque tunc detinebat inclusum. Vbi stupende dignationis dulcedo in iesu benedicto respersit: qui non per subiectam creaturam: cum esset dominus omnium uoluit electos uisitare in profundo. Sed per semetipsum ad ipsos uisitandos amplexandos: osculandos: beatificandos in inferiores terre partes: omnem humiditatem consumendo descendit. Descende tu anima quecumque deuota: & sanctorum patrum toto cordis affectu occurrentium iesu contuere applausum: & audi eos secura uoce cantantes insultando impiissimis principibus mortis. Attollite portas principes uestras: & eleuamini porte eternales: & introibit rex glorie. Quibus tremore contracti: scilicet ipse impius Lucifer potuit respondere: Quis est iste rex glorie. Cui insultantes electi inuectiue retorquent. Dominus fortis & potens: dominus potens in prelio: quasi dicant: impie: crudelis: & dure tyranne: iam nos non potes inclusos tenere: quia dominus fortis & potens: qui in nostra carne passibili tanq̄ iu sue infirmitatis femore & uestimēto assumpte nature scriptū habet. Rex regum: & dominus dominantium: te in prelio mortis sue uictorioso prostrauit. Cuncta iterum ingeminaret quis esset iste rex: de quo tāta predicarent in passibili carne: potuit sua in confusione audire: dominus uirtutum ipse ē rex glorie. i. iste ē ille qui in uirtute sue patientie quam operatus est in cruce tuam pertinacem superbiam sepeliuit. Et ideo cum tuis sodalibus uos tenebrarum principes attollite portas uestras: & uos eternales porte predestinationis diuine eleuamini omnem impugnantem malitiam superando: & introibit rex glorie secundum diffinitionem bonitatis diuine. Quod si uos principes mortis tardatis portas uestras. tol

Iere: audite dauid patriarcham & eximium prophe-
tam iam ex tunc in mundo cantantem in iubilo:
quod nunc per ipsum regem glorie opere intuet
completum. Cōtriuuit portas ereas: & uectes ferre-
os confregit. Ibi enim confregit potentia: arcum:
& scutum: gladium: & bellum. Tuncq; fulgor di-
uinitatis resplendens in anima: omnia confringēs
hostilia instrumenta: alligansq; serpentem: & ad lo-
cum ubi sancti detinebantur accedens: diuinitatis
sue radio eis serenus illuxit: & ostensa sue nude di-
uinitatis essentia eos: in loco beatificauit inferni.

Licet autem ibi non oporteat esse tales uoces
formatas: tamen nostra deuotio que diuina nō ca-
pit: nisi circunuelationibus a scriptura sancta ad no-
stram condescensionem expressis istas uoces & re-
plicationes psalmodiarum prophetiarum & cantuum
format sibi ad proprium excitandum affectum.
Quod etiam multis sanctorum operibus omeliis
& sermōibus factum reperitur deuote. Vnde & po-
test anima cogitare: q; saluatoris presentientes ad-
uētum illi sancti prophete semetipsos mutuo hor-
tabantur dicētes. Leuate capita uestra &c. Et pio oc-
currentes saluatoris aspectui: cum multo gaudio &
reuerentia ipsum adorantes: amplexantes: & oscu-
lantes dixerunt. Domine refugium factus es no-
bis a generatione in generationem: priusq; mon-
tes fierent: aut formaretur terra & orbis a seculo &
in seculum tu es deus. Nisi quia tu domine adiuui-
sti nos: semper fuisset in inferno anima nostra: sed
memor fuisti opprobrii seruorum tuorum: & rede-
misti nos deo in sanguine tuo: & fecisti nos deo
nostro regnum & sacrificium: & tecum regnabi-
mus in eternum. Benedictus igitur qui uenis in no-
mine domini deus dominus: & illuxit nobis. Et
ideo confitemur tibi: quoniam bonus & laudabi-
lis in secula deus noster. Infinitas autem adap-
tationes scripture potes tibi in his o deuota ani-
ma fabricare: & quando adduxeris hincinde non
poteris digne percipere illud iocundissimum festū
& plenissimum gaudium mutuatorum amplexuum
redemptoris & redemptorum: nec illam confusio-
nem & nequissimum dolorem spirituum maligno-
rum & triumphalem modum quo christus omnē
impietatis contrarie confudit conatū.

Tunc enim extractus leuiatham hamo ipse per
christum pforata maxilla quicquid iuris habere
uidebatur in electorū corpore perdidit: propter p-
sumptionē inuicie capitis quod inuasit.

Tunc uerus Sampson moriens: uictoriam de suis
hostibus reportauit.

Tunc uerus triumphator mortis iesu impios sup-
peditauit: & electos sanauit.

Tunc agnus sine macula in sanguine testamēti sui
de lacu in quo non erat aqua uinctos eduxit:

Tunc habitantibus in regione umbre mortis: no-
ua lux expectata radiauit.

Tunc sanctis ueteris testamenti uerū sabbatū eter-
ne requietionis illuxit.

Et fugata est figura obseruationis figuralis sabbati
per filium hominis: qui etiam dominus est sab-
bati: qui ueritatem illius figure adimpleuit electis
eis data quiete eterne beatitudinis. Propter quod ē
mento magnus iste dies sabbati: qui omne de ce-
tero effugabit sabbatum figurale. Perniciosa igitur
est obseruantia sabbati iudeorum recepta eterna que-
te beatitudinis glorie in populo christiano. At-
tende autem q; licet istud sabbatum fuerit sanctis
patribus delicatum pro aspectu eterni luminis. Fu-
it etiam sabbatum requietionis ipsi dilecto iesu ab
operibus nostre redemptionis in sua passione &
morte: ipsi tamen uirgini fuit ruminatio dolorose
memorie eorum: que uiderat fieri in filii sui dilecta
carne & mente: quatenus etiam ipsa exterius
sabbatizauit ab aspectu uisionis corporee illorū
uulnerum: que christus iesus die precedenti recepe-
rat pro nostra salute. Vnde & ipsa mater sentiens
adhuc mortem in corpore diuinitati unito in sepul-
chro inclusa tota impellebatur a spiritu sancto: &
omnis gratie adminiculo: ut ipsa perfecte mortem
gustaret in uulnibus saluatoris: cuius corpus ad-
huc prostratum iacebat in morte. Vnde ipsa in se
supplebat: quod anima filii absens & beata sentire
non poterat. Nec te moueat q; sciebat filium non
dolere in carne: quia satis sufficebat sibi ad dolo-
rem scire corpus sine uita iacere examine. Nec de-
buit deus mortuus in assumpta carne: maxime eo
tempore quo in ipso durabat mors: non recipere a
creatura redempta dignum deplorationis lamen-
tum: quod quia non uidebat fieri ab aliqua creatu-
ra uite huius: nec etiam digne posse fieri a securum
electis: ipsa omnium mater electorum dignissime p-
omnibus fecit. Et quia sola fuit in hoc planctu: ideo
in corde suo tantum dolore exercitum adunauit.
Ipse enim spiritus sanctus qui in officio sabbati fan-
cti in ipsa ecclesia iam artificiosa coadunauit lamen-
ta: ad memoriam preterite mortis illius inq; cuius
tota caro iam est in gloria paterne sedis euecta: &
hoc ut soli memorie ab electorum gemitu dignū
exhibeatur lamentum. Quanta putat formabat si-
spira & compassiua iacula in corde illius sacratissi-
me uirginis matris: que mortem presentem unige-
niti filii sui dei non tam reuolebat preteritam: q; et
intuebatur presentem & recentem in uulnere fi-
lii sui corpore nuper morte extincto: cuius adhuc
forsitan sanguine ipsa tota erat cruentatione resper-
sa: Propter quod omnia facta circa dilectum suum:
que in precedenti die studiose collegit: nunc in cor-
dis sui amplo mortario maleo intentissimi doloris

ponderis omnia reuoluendo: examinando: ponderando: tam ex pietate suscipientis filii & patientia in omnibus ostensa: quae ex nequicia inferentis animi: & exterius crudelitate monstrata studiose conueniunt. Vnde & amarum salamētum in hac tritura conficit omnibus deuotis mentibus filiorum: in quo intingant & comedant christum crucifixum & mortuum: & in igne passionis acerbè totum assatum & roctum eis in mensa deuote memorie preparatum in cibum. Quicumque ergo uis comedere christi mortem: associa tibi matris amantissimum salamentum. Attende autem quod licet iesus in hoc sabbato quieuerit a dolore: non tamen quieuit a clamore & impiorum iniuria iudeorum. Nam & anima fuit suo corpore priuata: & mors inclusa in sua carne: quae nisi fuisset caro diuinitati unita: & ab omni infectione fomitis aliena: & spiritali dotata gratia per ipsum mortis uigorem ad incinerationem fuisset adducta: si communi hominum lege mors promitteretur agere in copus quod tenebat prostratum. Sic ergo uides quod christus non quieuit a dolore: licet quieuerit a dolore: non etiam ab iniuriis quieuit. Ipsa enim die principes impii sacerdotum non faciat sui supplicio mortis accedentes ad Platatum: ut seductorem infamantes & custodes armatos in iniuriam corporis circa sepulchrum portantes: & sigillis malitiae suae lapidem consignantes mente pertinaciter resurrectionis gloriam impedire nituntur. Sed mentita est iniquitas sibi: & seipsum proprio mendacio peremerunt: & ementes sui cordis perfidiam peccunia copiosa & ueritati resurgens digna testimonia tribuentes inuicti: non est sapientia: non est prudentia: non est consilium contra dominum. Tanta enim malitia iudeorum de custodia sepulchri electorum fidei subseruauit. Nam & prostratio uictoriosa custodum: & fuga: & nunciatio ad principes sacerdotum: ipsosmet impios iudeos de sua machinatione confudit. Potes ergo uidere quod passio non fuit consummata profecto: donec gloria anime redundauit in carne: corpus reassumens resuscitatum a morte: & immortalis gloria reformatum: propter quod christianus populus qui deflet corruptionem institutae naturae in creatione primaria: & gaudet solum in reformatione gratiae factae per christum: cuius reformationis labor non plene quieuit: ut praestensum est usque ad dominicam diem: & ipsam dominicam pro resurrectionis christi gloria sabbatizauit: litterali sabbato relicto iudeis: qui in solis figuris adhuc uersant uirtute uacui: & dicentes se honorare creatorem: ipsum contumeliose uituperant: labori redemptoris ingrati: cum sit nobis factus inestimabili pietate redemptor: & formator in esse gratiae.

Ipsa idem omnipotens deus ex misericordia factus homo de uirgine: qui in esse naturae de nihilo nos creauit: cui tanto plus grata debet esse humana infirmitas: quia in creatione sine labore dixit solum & facta sunt: Sed in redemptione pro laboris angustia toto corpore sudore sanguineo fluens dixit multa salubria: & audiuit indigna: fecit mira: & pertulit dura. Deuoti ergo filii beatissime uirginis suo compatientes dolori: & configurati similitudini mortis christi sabbatum associant ipsi parascue: ducentes sabbatum diem amarum in ieiuniis: lachrymis: & afflictionibus carnis. Quia enim sola uirgo iesum digne plorauit in sabbato: & sola fuit columna ecclesiae in fidei fundamento. Ideo sibi appropriatur sabbatum: tam in reuerentia celebratois missarum: quae est abstinentis pro suorū ueneratione dolorum. Multum etiam in deuotus est filius mortis iesu: qui in illa die in qua caro sua mortua iacuit: se uult carnalibus reficere: uel pinguis uel delicatis: & non potius cum deuotis filiis reuiuare.

Pro isto uirtuoso boni iesu descensu ad inferos: & contractione hostilis nequitiæ dicuntur duo uersiculi: quos simul tractando compegi.

Iesus infernum adiens.

Iesus frangens conatus Cap. xxviii.

Et hoc autem descensu christi ad inferos corpore in sepulchro iacente est tertius articulus fidei ad humanitatem iesu spectans. Contra quem est error quorundam dicentium iesum non descendisse ad inferos per semetipsum: cum tamen Petrus dicat contra hoc Actuum secundo: quod non est derelictus in inferno propter quod dicitur quod in symbolo apostolico habetur. Descendit ad inferos. Conueniens autem fuit christum ad infernum descendere. Primo quia uenerat omnes penas nostras portare: inter quas erat necessitas descendendi ad inferos. Vnde sicut conueniens fuit eum mori: ut nos liberaret a morte: ita eum illuc descendere: ut nos liberaret ab illo descensu. Propter quod dicitur Osee. xiii. Ero mors tua o mors: morsus tuus ero inferne. Secundo ut dato diabolo per passionem uinctos eius eriperet: secundum illud Colo. secundo. Expolians potestates & principatus traduxit confidenter. Tertio

ut sicut potestatem suam ostendit in terra uiuēdo: & moriendo: ita in inferno ostenderet uiuendo & illuminando bonos: & terrifico confundendo malos: ut sic in nomine iesu omne genu flectatur etiam infernorum: ut dicitur Philippien. secundo. Descendit autem secundum animam iesus solum ad inferni locum: in quo detinebantur iusti: sed uirtus eius est diffusa in omni loco inferni. Nam uirtus liberans a carentia uisionis fuit diffusa in iustos perfecte purgatos. Virtus liberans a doloribus pene fuit diffusa in purgatorio quantum puto. Credo enim quod omnia sua membra tunc ibi existentia de purgatorio eduxit. Nec obstat quod aliqui dicunt quod passio christi non habet effectum temporalem & transitorium: sed permanentem & sempiternum: ac per hoc quod tunc non fuit maioris uirtutis quam modo: ex quo sequitur quod sicut nunc non liberat nisi finito tempore debite purgationis: sic nec tunc.

Duplici enim modo potest huic rationi responderi. Vno modo quod effectus permanens & eternus non impeditur ex hoc quod specialiter in aliquo tempore: & aliquo casu misericordius operetur: sicut etiam dictum est supra: quod singularius influxit uirtus passionis in latronem confocium. Tunc natis uidetur conueniens: quod presentia anime redemptoris omnia membra sua in inferno existentia sibi gloriose coniunxerit. Et hoc modo potest dici iesus soluisse dolores inferni: quia idem est ignis quo dolent purgandi: & quo cruciantur reprobis.

Alio modo potest dici seu solui ratio predicta: dicendo quod diuina sapientia sic sciuit: contemperate intensionem pene respectu prolixitatis temporis: quo ibi debebant morari: ut hora descensus christi essent plene purgati. Quicquid sit de hoc parum concludit ratio predicta: quin satis uideatur conueniens nouum munus liberationis accepisse omnes electos qui erant in inferno ex piissimi iesu presentia. Ad locum uero damnatorum uirtus descendens iesu pro tanto fuit diffusa: quia magnificentiam suam uictoriose potestatis monstrauit super Luciferum: & super reprobos omnium cetum impium: eorum malignitatem & incredibilitatem plene contumens. Quod autem Petrus apostolus dicit prima tertio: quod christus his qui in carcere conclusi erant: spiritu ueniens predicauit his qui fuerant increduli aliquando. Super quo dicit Athanasius: quod corpus christi fuit in sepulchro positum: quando ipse perexit predicare his qui custodia erat spiritibus. Sicut dixit Petrus. Ex quo sequi uidetur quod predicauerit damnatis: Nam illi soli erant increduli: sic intelligendum credo: quod his qui in carcere infernali erant conclusi: iesus ueniens spiritu idest secundum animam predicauit: qui increduli fuerant aliquando. Non quod ut incredulos ad fidem ibi con-

uereret: sed ut eorum infidelitatem confutaret. Et predicatio nihil aliud intelligi debet ut credo nisi manifestatio diuinitatis eius per effectus terrificos super reprobos in descensu anime iesu. Augustinus tamen predictum uerbum Petri in epistola ad Enodiam exponit de operatione diuinitatis eius: quam exercuit a principio mundi: ut sit sensus: quod hi qui in carcere conclusi erant: idest in corpore mortali: quod ratione passionum & fomitibus est quasi carcer anime: ueniens spiritu sue diuinitatis predicauit per internas inspirationes: & per externas admonitiones in uerbis iustorum: his inquam predicanti quando expectabat dei pacientiam: propter eorum conuersionem deferens penam diluuii. Unde subdit in diebus Noe cum fabricaretur archa. Et hoc modo exponendo nihil tangit de descensu ad inferos. Dicitur autem totus christus fuisse in inferno: quia totus masculine refertur ad personam: que ubique est tota: & in inferno tota erat in anima: & tota in sepulchro cum carne: & ibi creditur tantum stans anima iesu: quantum in sepulchro stetit corpus eius: ut simul illa exiret de inferno: & corpori iuncta glorioso simul utrunque exiret triumphaliter de sepulchro.

Iesus triumphans mortuus

Iesus surgens beatus

Cap. xxii.

Via uero si corpus remaneret in morte & anima christi persisteret in inferioribus partibus terre: non appareret uictoria mortis eius. Ideo christus expoliatus potestates & principatus: & palam triumphans illos in semetipso cum illo beatorum exercitu ab inferis uictor ascendit: & sacre quietis domini in sepulchro illucescentem tertia die: que in dierum reuolutione est octauus & primus dei uirtus & sapientia christus: mortis protracto auctore etiam ipsam mortem que in suo corpore adhuc uidebatur inclusa deuicit: & eternitatis nobis additum apuit: dum sese a mortuis diuina potentia suscitauit: ut notas nobis faceret uias uite. Tunc terremotus factus est magnus & angelus domini in uestimento albo & cadido & aspectu fulgureo descendit de celis: piis apparuit blandus: impiisque seuerus: propter quod & proteruos perterruit milites: & conturbauit pauidas mulieres. Merito ergo in his duobus uersiculis dicitur. Iesus triumphans mortuus. Iesus surgens beatus. Ideoque triumphalis uictoria & resurrectionis letitia maxime representantur in

officio di
dic: & con
nis nocte
Primo for
est subl
Secundo t
uamen
Tertio p
men la
Quarto s
uelame
omnes qu
Peregrina
Decertant
Laborante
Contemp
Est igitu
die fuit
Mestorum
Afflictoru
Peccatoru
Pulsilloru
Et secund
condensat
zationis. C
frondose c
num & car
sti: qua ma
ngna iesu
derunt in
multiplica
modis gau
em solenn
cre comun
afflictos: q
solatio & c
cobus frate
ab afflictio
sumptione
runt in sfer
os: ditauit l
sionum affl
Est etiam
in hac noct
fici in sign
ergo peccat
sti in qua it
ma confort
cattici prius
& postea p
angelum s
bonus iesu
iustificatio
eius hircus

officio diei missæ sabbati sancti que cantatur meri-
die: & consueuerat cantari antiquitus in resurrectione
nocte: propter quod dies ista est.

Primo fontalis beniuolentie: quia hodie collatum
est subleuamen peregrinantibus.

Secundo triumphalis uictorie: quia propositum est adiu-
uamen certantibus.

Tertio precordialis letitie: quia prolatum est sola-
men laborantibus.

Quarto spiritualis intelligentie: quia remotum est
uelamen a considerantibus. Et sic hac die recipiunt

omnes quod eis expedit

Peregrinantes fiduciam

Decertantes constantiam

Laborantes perseverantiam

Contemplantes refulgentiam

Est igitur hec dies fontalis beniuolentie quia ho-
die fuit

Mestorum consolatio

Afflictorum liberatio

Peccatorum confortatio

Puillorum consolidatio.

Et secundum ista quattuor: hec est dies frondose
condensationis sacre comunionis: solennis bapti-
zationis. Certe illuminationis. Igitur dies ista est

frondose condensationis in multiplicatione lectio-
num & cantuum: quia singulariter letificati sunt me-
stra: quia mater afflicta: & sancte mulieres deuote be-
nigna iesu apparitione fuerunt conulate: cum ui-
derunt in iubilo regem in resurrectionis decore: &

multiplicate sunt apparitiones hac die: & diuersis
modis gaudia cumulata. Constituite inquit ps. di-
em solennem in condensis.

Est etiam dies sa-
cre comunionis: ad confortandum & recreandum
afflictos: quia resurrectio eius est afflictorum con-
solatio & omnium patientium pro christo: unde la-
robis frater domini: & ioseph ab arimathia fuerunt

ab afflictione liberati sicut dicitur infra: quia per re-
surrectionem domini etiam liberabantur qui fue-
rant in inferno detenti: unde hec nox spoliavit egypti-
os: ditauit hebreos. Et sic moyses noster de aq. pas-
sionum assumptus: prostrauit exercitum pharaonis.

Est etiam dies ista solennis baptismationis: quia
in hac nocte consueuit magna solennitas baptismi
fieri in signum remissionis peccatorum. Hauriant
ergo peccatores spem uenie in resurrectione chri-
sti in qua iustificamur a peccatis. Est enim hec su-
ma confortatio peccatorum: dum magdalene pec-
catrici prius apparuit intra mulieres ut infra dicitur
& postea petro qui eum negauerat: quem etiam p-
angelum specialiter nominauit. Mortuus est enim
bonus iesus pro peccatis nostris & surrexit propter
iustificationem nostram. Ecce igitur dauid arrepti-
cius hircus emissanus & passus pro leproso obla-

tus effugiunt liberi in ministerio de potestate dia-
boli: ut ultra non seruiamus peccato. Primum habe-
tur primi Ro. xii. Secundum leuit. xiii. Tertium le-
uit. xiiii. Est etiam dies certe illuminationis cuius
flammas lucifer matutinus inueniat: hodie namq.
fit cereus qui singulariter & solenniter benedicitur:
& nouo igne illuminatur. In signum q. solenni io-
cunditate sacra resurrectio domini celebratur: i qua
christus uouo splendore gloriosi corporis illustra-
tur & apprensus discipulis in corporali specie usq. ad
diem ascensionis distulit ascendere in celum: unde
cereus usq. ad diem illam post prandium in eccle-
sia conseruatur. Significat nihilominus q. hac die
facta est puillorum consolidatio: quia hodie refor-
mati sunt discipuli & sancte mulieres in fide resur-
rectionis. Et ideo quasi cereus noua benedictione
a christo consecrantur: & fidei lumine illustrantur
quia hodie insufflauit & dedit eis spiritum sanctum
& aperuit eis sensum ut intelligerent scripturas. Et
sic uides q. merito hec dies est fontalis beniuolen-
tie quo ad quattuor predicta. Est etiam trium-
phalis uictorie: unde hodie singulariter crux erigit
& tanq. christi uexillum a subdiacono in missarum
solemniis deportatur. Ad cuius aspectum contem-
piscunt & fugiunt contrarie potestates. Nam do-
minus in hac die hebetauit: mortis stimulum: q. a
stimulus mortis peccatum est. Ipse autem factus
peccator pro nobis affixit peccatum in cruce: & ui-
ctor post mortem clauso prodiit tumulo: qui ui-
uens & patiens & pro nobis moriens noluit de-
scendere de crucis pambulo. Signum huius uicto-
rie quieserat praua generatio dicens. Si filius dei
es descende de cruce. Sed christus eis signum de-
dit prophetic lone: passionis: mortis: & sepulture.
Nobis autem & electis suis leo fortis de tribu lu-
da surgens cum resurrectionis trophæo dedit signum
de celo: dum uitam celestem nobis manifestauit clau-
so resurgens sepulchro: clauso subintrans cenaculo
Scandens celum aspectu patulo: inde super electos
pluens de spiritu sancto. Et sic multa maiora dedit:
q. perfida natio petiit. Quod autem maius sit: ini-
mici nostri sunt iudices. Si enim de cruce descen-
disset uideretur peccato uictus in patientia pene: sed
nunc uictor peccati patientissime mortuus fuit: un-
de nec proprium tumulum habuit: sed alienum sin-
gulare & solitarium: ut alienum & non suum inde pur-
garet peccatum: ubi est ergo mors stimulus tuus
&c. Affixus est cum christo in cruce: ubi & hebetatus
manet christo resurgente. Sicut enim in adam
omnes moriuntur. Ita & in christo omnes uiuifica-
buntur sue cruci confixi. Noli ergo descendere de
cruce: nisi de crucis memoria: non de crucis amici-
tia non de crucis presentia: si uis resurgere de
tue iniquitatis sepulchro: & gloriosus apparere

nsutaret. Et
t credo nisi
as terrificos
Augusti
epistola ad
nitatis eius:
t sensus: q.
orpore mor-
is est quasi
itans predi-
externas ad
nq. predica-
licet Noe p-
tiam: ppter
i diluuii. Vn-
etur archa.
it de descen-
christus fuit
ertut ad per
no tota erat
ne: & ibi ce-
um in sepul-
xiret de infer-
itrunque est

: in morte &
inferioribus
uictoria mor-
estates & p-
in semetipso
uictor alieno
uictor alieno
illucelatione
est octa
christus: mor-
ortem que in
leuitic: & eter-
ortus diuina
eret uias uite.
angelus dñi in
lgureo desce-
uisq. seuerus
milites: & cō-
zo in his duo-
ms mortuus.
nalis uictoria
sentantur in

cum christo. Debellauit etiam secundo mortis za bulu: & auctore ipsius mortis diabolū ab eo predā auferēs calcauit: sicut dictū ē supra. Sampson enim noster gaze seras pandit: & asportans portas scandit montis superciliū. In maxilla mille strauit: & de tribu sua spernit ipse matrimoniu. Tertio etiam prostrauit mortis ergastulū: dū ipsā mortē moriēdo destruxit. Mors enim & uita duello confluxere mirando: sed dux uite mortuus iesus christus feliciter regnat uiuus. Sicq; factū est ut mors peccatoris ueniens ex dānationis necessitate sit mortua: & in gloriā sit resurrectionis translata per mortē iusti dei hominis ueniens ex misericordie uoluntate. Nam secundū Augustinum duplici nostre morti ipendit suā simpliā: ut faceret utraq; nostram mortem scilicet tam pene q̄ culpe in uita resurrectionis transire: unde sicut dictū est supra: deiecit carcerem in fernalem: ut ibi nullus electus amplius includat̄ & cōpleuit illud Osee. Ero mors tua &c. Quod exponens Gregorius omē. xiiii. ait. Quia in electis meis te funditus perimo. Ero mors tua o mors.

Quia uero illis solis sublati te experte transfigo: ero mors tua inferne. In cuius triūphalis uictorie signum primū uerbū quod post resurrectionē dixit discipulis suis fuit: pax uobis. Quarto amputauit mortis obstaculū: dū gladiū flāmeum atq; uersatilem quē diuinū decretū posuerat ad euotodiā ligni uite. Adam primitus succūbente hodie nostro iesu triūphate amouit. Amota est enim ista custodia: & paradisi ianuā reserata: & terra hereditatis nostre per peccatū: perdita. Iure belli nobis captiuus est reddita per christi uictoriā triūphalē unde & ad illam sanctos eductos de inferno iam diuina uisione beatos: christus hodie creditur aduenisse: dum eos in paradiso locauit: unde electus fuerat prothoplastus transgressor: & deleuit cyrographum secundum apostolum. Quo iuste eramus a patria exulati: quantum poterit ueniens in maiestate sua qui tantum potuit in nostra infirmitate & pro nostro scelere crucifixus. Secure ergo erigatur crucis triumphale uexillum: & in quattuor cornibus suis adornetur lapidibus preciosis qui christi uirtutes representent: cum quibus diaboli uicia superauit.

Vt in sinistro cornu sit patientia que deiecit mortis stimulū & persecutionē illarā.

In dextro obedientiam que deiecit mortis zabulū & eius transgressionē temerariā.

In profundo radix oīum hūilitas q̄ deiecit supbie ergastulū carceralē.

In supremo oīum charitas q̄ amouit obstaculū exulare ut iā reuelata facie i christi lumine gloriā domini speculemur.

Est etiā hec dies

Precordialis letitie: quia hec est dies
Transmigrationis humane instabilitatis
Subarrationis hūane imortalitatis
Reuocationis hūane uetustatis
Sublimationis humane fragilitatis.

Nā hodie de instabili mundo uocati sumus: dū per iesum uocamur ad patriā & mundi contempptum: dum ipse suam gloriā ostensurus mandat discipulis suis q̄ eant in galileam: quasi necesse sit ab huius mundi instabilitate transire uolentem sculati gloriā resurgentis. Sumus etiā secūdo de premio certificari: dū christus eternitatis nobis aditum deuicta morte referauit: & pacificauit nos deo patri: unde dixit discipulis: pax uobis. Sumus tertio in corpore reuocati quia christus resurgens ex mortuis iam non moritur: & qui suscitauit iesum: suscitabit & mortalia corpora nostra: ut iam secure quo abiit per gloriā caput: eo secure spe tēdat & corpus. Sumus quarto sublimiter exaltati dū in christo sumus super angelos exaltati & angelis consociati & coequati. In cuius signū post resurrectionē ut dicitur in Apoc. Non se permittit angelus a ioanne adorari: & hoc angeli annunciant: quia iesus quasi alter ioseph eterni patris filius uiuit: & dominatur in omni terra regis eterni: & ideo hodie fit transitus de tristibus ad leta. dum ubiq; solē niter cantatur & redditur alleluia. Quod sacerdos inchoat ter repetens altius itonādo: ut Primo alte cantetur Alleluia: quia sumus liberati ab angustia pene.

Secundo altius: quia sumus liberati a transgressionē culpe.

Tertio altissime: quia in xpo sumus transformati in deiformitātē glorie.

Vnde & in christo iesu natura nostra est super angelicam sublimata: & nostra penalitas in christi resurrectione absorpta. In cuius signum quot hodie terat xps mortuus: tot diebus uiuit postea super terram gloriosus anteq̄ celos ascenderet: ubi regnat perenniter gloriosus nostra iniquitas est emendata: ut sicut christus resurrexit per gloriā patris: sic & nos in nouitate uite ambulemus educti de sepulchro peccati. In cuius etiā signū hodie nouus ignis excutitur de petra: qui accenditur in cera noua. Est etiam quarto ista dies spiritualis intelligētie. Hodie enim reuelatur christi sublimitas latens sub signaculo: dum leo resurgens librum aperuit: & soluit septē signacula eius. i. omnē clausurā ueteris testamenti. Aperuit etiam singula sue infirmitatis q̄ quasi uidebat̄ suam claudere gloriā maiestatis. Que quidē signacula sunt ista.

Matris desponsatio: quia conceptus & partus uirginis uelabatur: ut fabricator hominis: fabri filius putaretur.

Secundum
rus diu
& ceter
batur.

Tertium
ri origin
am & r
catum.

Quartum
quo diu
set cogn
omnis e

Quintum
tentari &
scens: se
dens: ip
lauit iue

Sextum e
inter lat
beatissim

Septimum
tota spes
nis hum

Hic est
letanter: d
Nam pos
tute resur
maiestatis

la precede
uoluntari
tere: sed c
Bernardu

tione spir
tationem
cessam.

ritio ange
gnus: & a
des & cor
signaculū

cator app
ruit sum. o
christi rea
rat infirm

testatem
scientie ap
scripturas
originali

pati. In
mus claud
uictorie &
demonstr
qui prius
ptū. Que
te galilee

Secundum corporis infirmitas: qua potentia & uirtus diuinitatis uelabatur: quia plorans & uagies & ceteris carnis infirmitatibus subiaccens uidebatur.

Tertium circumcisionis cauterium: quod erat peccati originalis remedium: uelans christi innocentiam & medicinam: qua tollere uenerat omne peccatum.

Quartum fuga in egyptum a facie herodis regis: quo diuinum dominium uelabatur ut non posset cognosci filius dei: nec uniuersalis dominus omnis creati.

Quintum trina tentatio: qua se permisit a diabolo tentari & portari: cuius suggestioni non acquiescens: sed ipsum rationabiliter & uirtuose confutans: ipsum dimisit dubium sicut primū & sibi celauit sue diuinitatis archanū.

Sextum est crucis supplitium & transitus mortis: quā inter latrones pendens totam uelauit gloriā sue beatissime maiestatis.

Septimum sepultura in qua uelata fuit & absconsa tota spes & efficacia sue uite & fructus restauratio nis humane.

Hic est liber clausus flebiliter: qui hodie aperitur letanter: dum eius resurrectionis gloria predicatur. Nam post tres dies sicut ipse predixerat propria uirtute resurgens tanta efficacia se ostendit dominū maiestatis: quod manifeste patet: quia omnia signacula precedentia & operimenta dignitatis sue fuerūt uoluntaria in ipso non necessaria nec conditionis uere: sed dignationis misericordie. Quod secundū Bernardum in quodam sermone septiformi uisitacione spiritus .xl. dierum numero referauit per adaptationem quadam magis quam per proprietatem necessariam. Nam in spiritu timoris fuit prima apparitio angelorum quando factus est terremotus magnus: & angeli apparuerunt prosternentes custodes & confortantes pauidas mulieres ut refereret signaculū: quia qui fabri putabatur filius hic fabricator apparuit angelorum. In spiritu pietatis apparuit simoni petro: quem pre ceteris de negatione christi rea conscientia confundebat: ut qui uisus fuerat infirmus & inuolidus puer appareat habere potestatem etiam dimittendi peccata. In spiritu conscientie apparuit discipulis pergentibus in emaus scripturas eis exponens & ostendens quomodo per originali culpa mundanda oportuit hoc christum pati. In spiritu fortitudinis apparuit discipulis ianuis clausis ostendens manus & latus in signum uictorie & uirtutis: sicut solent dypeoz foramina demonstrari: confortans eos a timore iudeorum qui prius quasi timidus a facie reguli fugerat in egyptū. Quod signū lū maxime referauit apparens in monte galilee quando dixit. Data est mihi omnis po-

testas in celo & in terra &c. In spiritu consilii apparuit frustra in piscatione laborantibus dum mittere in dexteram nauigii rete consuluit: ut tentatas animas in sinistra & inabyssata in gurgite uentris hostilis eriperet a uersutia maligna tempestantis. In spiritu intellectus apparuit illis: quando aperuit sensus illorum ut intelligerent scripturas: quoniam pro nostra redimenda morte necesse erat filium dei crucifigi. In spiritu sapientie apparuit die quadagesimo: quando uiderunt filium hominis ascendere ubi erat prius: qui tamen sub lapide iacuerat tumultus. Et ideo sicut sepultura totum librum clauserat & quasi in baratrum desperatiōis mentes discipulorum incluserat: sic gloriosa ascensio qua ad dexteram patris sedet oīum credentiū spem erexit: fidem confirmauit & charitatem accendit: dum aperte cognouerunt omnia christi facta & dicta: summa sapientia dei plena & summa charitatis pietate referta: ad nostrum curandum morbū: & in ipsum transformandū affectū. Secundo fuit reuelata resurrectionis ueritas que latebat sub mendatio iudeo: um: sicut explicatur infra. Tertio mutata est temporū uarietas que latebat sub cōputationis modo. Nam usque ad resurrectionis noctem dies noctem precessit. Ad significandum lapsū adei qui a die gratie cecidit in noctem culpe. De cetero autem nox precedit diē: in signum quod nox nostre culpe est effugata per renouationē christi gratie que nobis est in resurrectione monstrata: propter quod cantamus hodie: quod nox sicut dies illuminabitur.

Quarto propalata est hodie dignitas ecclesie laetans sub titulo synagoge. Nam hodie repudiata synagoga tanquā altera uaschi superba electa est benedicta hester humilis & noua sponsa ecclesia. Legalia enim non erant mortua nec mortifera donec de latere christi dormientis in cruce quasi noua uirgo formata ē ecclesia christi sanguine lota. Et ideo in resurrectione christi synagoga euauit & ecclesia floruit: & omnis legalis cērimonia simul obiit ita ut nullus ad eas ex tunc seruandas obligatus fuerit: nondū tamē fuerunt mortifera secundū Augustinū quousque fuit doctrina fidei promulgata. Propter quod hodie singularissime in signū nuptialis copule christi & ecclesie debent solēniter tā ministri ecclesie quam altaria adornari: quia datum est christi sponsē: ut operiat se byssino splendenti & cādido. Hec est enim illa noua nupta sponsa agni ostensa Ioanni in spiritu quando uidit hierusalem sanctam nouam descendentem de celo &c. Hec dicta sunt pro reuerentia missę sabbati sancti. In qua singulariter christi resurgentis mysterium explicatur. In qua mystice de nocte facimus meridiem: ut ostendatur quod tota cecitas nostre noctis per gloriam resurgentis est in lumine sue diuinitatis cō-

i sumus: dū
di contem-
rus mandat
si necesse sit
olentem spe
etiā secūdo
itatis nobis
ificauit nos
obis. Su-
ristus resur-
qui suscitauit
tra: ut iam
secura spē tē
riter exaltati
latri & ange-
iū post resur-
mittit ange-
nunciam: ga-
lius uiuit: &
& ideo ho-
im ubiq; solē
iod sacerdos
it
us liberati ab

transgressio-

informati in

est super an-
s in christi re-
quot honore
ostea sup ter-
t: ubi regnat
est emmenda-
iam patris: sic
educti de se-
odie nouus
tur in cetera no-
ualis intelligē
imitas latens
rum aperuit:
clausura uite
sue infirmita-
riam maiesta

partus uirgi-
is: fabri filius

uerfa. Quia uero in dominice resurrectionis gloria innituntur nostre fidei fundamenta sicut dicit apostolus. Si christus non surrexit inanis est predicatio nostra: quia dolores passionis ipsum in infirmitate totaliter defecisse pretenderent: nisi resurrectionis gloria statim post modicum sequeretur. Iohanna dicit nobis miseratōe idultū ne bñdicti iesu resurrectio remāeret occulta: & ne usq; in finem sicut ceterorum dilationē acciperet: & tam diu caro mortua iaceret: q̄ plene ipsū mortuū fuisse constaret. Vtrūq; enim fidei nostre necessariū fuerat: quibus etiam iudeorū nequitiam uel in uita deseruit: dum & mortuū ipsū fore testant: & in sepulchro conclusū & uana consultatione i perierat sue custodum sepulchri ueridicam attestationē corrupit iusto resurgenti iudicio perdentes pecuniam: & retinentes perfidiam ne cōuertantur a suis sceleribus & eius pietate sanentur. Et quia dulce est cogitare gaudium resurrectionis dominice: ideo hunc articulum aliquantulum descendamus. Sane resurrectionis hora in euangelica non expresse declarari uidetur historia: propter quod doctores hic uarie opinantur. Quidam enim dicunt q̄ resurrexit in aurora diei dominice. Reliqui uero q̄ in media nocte. Pro quibus multum facit quod antiquorum habet traditio: q̄ apostoli i uigiliis sancti pasce christianum populum usque ad noctis medium retinentes: & illa hora resurrectionis domini laudes cū populo iubilantes post populum ad propria dimittebant. Cui etiā cōcordat figura sampsonis: qui usq; ad medium noctis dormiens: tunc surgens sono portas gaze ad supradictum montis duxit & tulit. Quod & uerus Sampson de inferno exiens cum comitiua sanctorum uere compleuit & portas mortis & seras sua potentia eminenti absorbit: quia ex tunc nullum electorum suorum expurgatū a sordibus peccati mortis auctor a uisione diuine glorie impedire preualuit. Multum autem totum officium ecclesiasticum in resurrectionis missa que cantatur in sabbato sancto uidetur huic opinioni annuere: quia missa illa que nunc cantatur in meridie: antiquitus cantabatur in nocte media resurrectionis dominice. Sed nūc abbreviantes mestitū tempus: & occurrentes gaudio resurgenti: spiritu sancto dictante complemus corporali aspectu illud quod de illa, sacratissima nocte fuerat ante predictum. Nox sicut dies illuminabitur: & nox illuminatio mea i delictis meis. Vnde & in benedictione cerei sepe huius sacre noctis comendatur mysterium: cum pluries iteratur: hec nox est. In collecta autem dicitur: q̄ deus qui hanc noctem sacratissimam gloria resurrectionis dominice illustras. Figura etiam litteralis pasce iudeorum scilicet liberationis & exitus de egypto: huic uidetur conuenire sententia: quia media

nocte euecti sunt de egypto. Media nocte inquit dominus moysi. Ingrediar egyptum &c. Propter quod nullus euangelistarum uidetur loqui nisi de hora qua mulieres deuote que ueniebant cum aromatis ad monumentum uenerunt. Qua etiam hora & uidetur fuisse factum quod narrat matheus cum dicit q̄ uespere sabbati idest nocte sabbati que lucebat in prima sabbati idest que tenebras suas finit in aurora dominice diei: uenit maria magdalena & altera maria uidere sepulchrum: & ecce terremoto factus est magnus: angelus enim domini descendit de celo & accedens reuoluit lapidem. Angelus enim iste non aperuit sepulchrum domino resurgenti: sed uirtutem resurrectionis domini mulieribus sacris ostendit uacuitate sepulchri. Ipse enim qui moriturus pro nobis clauso exiuit utero uirginis: sigillato exiuit sepulchro: perenniter regnaturus in gloria immortalitatis. Quod uero in aurora surrexit: satis expresse ostendit Augustinus. iiii. de trinitate. Pro hac opinione etiam facit multum: q̄ sancta ecclesia laudes cāt in aurora in gloriam resurrectionis dominice. Quicquid autem sit de resurrectionis hora nihil deperit ueritatis resurrectionis iesu: cum utraq; hora diuersis modis congrua format mysteria. Ut autem aliquid breuiter uideas de ueritate concordie sacer textus circa uisitationem sepulchri & apparitiones domini noueris q̄ ille sancte mulieres: & specialit̄ deuotissima magdalena tantum habebat cor plenum memoria crucis mortui: quod simul cum aliis in sepulchro recoderant q̄ nihil uidebantur attendere nec sperare nisi corpus mortuum cum deuotione posse ungere & tractare. Et quia sciebant duram contra christum iudeorum malitiam ebullire: uidentes reuolutum lapidem & angelum christi nunciantem resurrectionem iam factā: non credentes uerbis angeli: sed solum dolore percussis perditionis corporis quod sublatū credebant: uenerunt ad apostolos maxime magdalena. Non est enim inconueniens q̄ citius cucurrerit que seruentiori agitabatur amore. Item discipuli quibus plus ceteris amauerūt: citius cucurrerūt. scilicet petrus & iohannes. Quorum satis cursus actus est mysticus: qui & ipsi discipuli furto credentes corpus sublatū tam merore: q̄ panore pertracti ad semetipsos abierunt relinquentes sepulchrum: idest sibi prouidentes propter metum iudeorum. Tunc ergo sicut lucas narrat ille mulieres simul monumentum intrantes: uiderunt angelos stantes: qui eis dixerunt. Quid queritis uiuentem cum mortuis? Quo audito cetera dimittentes sepulchrum & forsitan in illo horto aliquantulum longe facte: sicut iohannes dicit. Maria magdalena stabat ad monumentū foris ploras. Tota enim ardēs aore iesu & nihil de ipso

in hac uita
in dolore co
chrum ubi
cuisse. Et qu
nit: & semp
Ideo de nou
querēs dilec
unum ad ca
fuerat: sicut
quid ploras:
dominū me
expositione
res sancti sac
breuitatis ca
se: q̄ primo
ca locū illum
aliquantulum
fuit sola uid
accepit. Qu
nre iesum d
& alius mari
lus lucas ref
Conuersa au
gentiam an
gere: nec fier
recognosce
lanum: uerū
excolebatur
quid ploras: q̄
qui sibi sui c
tu sustulisti
tollā. O an
Quomodo
intelligat tu
mentio fact
quem: ita &
si. Vere eni
is: & ipsum
euenit: & ip
sunt. Atte
mulieris cor
in corde eu
conuenire n
rectione no
re cadaue
tasse de hor
numētū f
debut effir
sus electu
est inconue
non reperie
mentarent
terat huma
bitans in
iectum am
libris arom

Ne inquit
 Propē
 ui nisi de
 cum aro
 ua etiam
 matheus
 bbari que
 as suas si
 magdalene
 teremo
 mini de
 lem. An
 i domino
 omni mu
 ri. Ipse. n.
 tero uirgi
 regnauit
 iero in au
 stinus. iiii.
 facit mul
 ora in glo
 I autem sit
 tatis resur
 modis con
 breuiter ui
 rea uisita
 ini nouen
 ssima mag
 emonia cu
 one corpo
 lchro recō
 sperare ni
 sse ungere
 ta christum
 uolutum la
 resurrectio
 igeli: sed so
 ius sublatū
 ime magda
 s cucurran
 discipuli g
 .s. petrus &
 t mysticus:
 pus sublatū
 et ipsos abie
 xi prouiden
 xgo sicut lu
 ntrum inuā
 dixerunt.
 Quo au
 forsitā in
 sicut Ioan
 monumētū
 nihil de ipō

in hac uita conspiciens nec sciens ubi quereretur eū:
 in dolore cordis sui fluebat lachrymis circa sepul
 chrum ubi certa erat preciosum corpus domini ia
 cuisse. Et quia amor impatiens quiescere non si
 nit: & semp de nouo sperat inuenire quod querit.
 Ideo de nouo inclinauit se in monumento iterato
 querēs dilectū: tūc que duos angelos sedere uidit
 unum ad caput & alium ad pedes: ubi corpus iesu
 fuerat: sicut Ioannes scribit. Qui dicunt ei. Mulier
 quid ploras? Quibus illa respondit: quia tulerunt
 dominū meū & nescio ubi posuerūt eū. De quoze
 expositione uerborū & istius sacre magdalene plu
 res sancti sacras & longas omelias describunt: quas
 breuitatis causa dimitto. Potest etiam forsitā es
 se: q̄ primo maria magdalena propius inclinata cir
 ca locū illum sepulchri ubi corpus iacuerat: & aliis
 aliquantulum longe stantibus intra sepulchri clau
 surā sola uidit sedentes angelos: & eorū locutiones
 accepit. Qui quidē angeli stantes sentientes adue
 nire iesum dominum suum in hortum affurgunt
 & aliis mariis ipsos uidētibus tunc dicūt quod so
 lus lucas refert. Quid queritis uiuētē cū mortuis?
 Conuersa autem maria retrorsū forte propter assur
 gentiam angelorum quos deuote conspexit assur
 gere: nesciens tamen querere uidit dominum non
 recognoscens ipsum: sed ipsum existimans horto
 lanum: uerūtāmē quia ipse in corde suo & electorū
 excolebat uirtutum plantaria. Qui dixit ei. Mulier
 quid ploras? quē queris? Illa audiens relatiuū quem:
 qui sibi sui cordis referebat amatum. Respondit. Si
 tu sustulisti eū dicito mihi: ubi posuisti & ego eum
 tollā. O amor sic congrua relatione respondens.
 Quomodo credis magdalena q̄ hortolanus ille
 intelligat tuum cū: cum de nullo adhuc fuerit a te
 mentio facta cum illo. Sed sicut tu intellexisti suū
 quem: ita & ille intellexit: tuū eū. Et sibi respondi
 sti. Vere enim ipse solus potuit tollere quē tu que
 ris: & ipsum tulit a morte: & in gloriam claritatis
 euexit: & ipse solus tibi narrare sufficit ubi ipsum po
 suerit. Attende autē quanti uigoris amor in huius
 mulieris corde flagrabat: licet enim spiritus sanctus
 in corde eius & ore sic uerba formaret ut operi xpi
 conuenirent: tamen litteraliter ipsa adhuc de resur
 rectione non sperans credidit istū hortolanū ho
 nore cadaueris ipsum forte in aliquo loco uili aspor
 tasse de horto. Nec obstat q̄ ipsa scire potuit q̄ mo
 numentū fuit Ioseph & forsitā hortus: & ideo nō
 debuit estimare q̄ predicta causa inde fuisset chris
 tus eiectus: quia forte hoc nesciuit uel si sciuit: nō
 est inconueniens q̄ sic dolor impatiens de hoc q̄
 non reperiēbat amatū sibi illa sola ingereret q̄ aug
 mentarent dolorē: & alia multa absconderet q̄ po
 terat humaniter estimare: propter quod & ipsa ar
 bitrans in aliquo uili loco corpus contumeliose re
 iectum amore feruens corpus tā magnū: & centū:
 libris aromātū inuolutū: sola asportare in suis bra

chiis presumebat: cum dicit. Dicito mihi. O maria
 fortiter instā: quia iste eum tulit: & iste tibi indica
 bit: non ut tollas: sed ut gaudeas in amplexu. Tūc
 dicit ei iesus maria. Que solitam dilecti uocem re
 cognoscens ipsum amore ebrio adorans dulciter
 uoluit uel saltē pedibus amplexari. Qui eam uo
 lens eleuare sublimius non premisit dicens. Noli
 me tangere: Nondū enim ascendi ad patrē meū.

Vbi nota: q̄ ut eam quasi de infidelitate argue
 ret: uel forsitā ut eā humiliaret ne nimis presume
 ret: quia prima omnium ipsū resurrexisse cernebat:
 tactū distulit sibi concedere donec secunda uice si
 bi cū aliis appareret. Quanto autem tunc repleta
 fuerit gaudio que uiuentem uidit: quē mortuum
 sublatū credebat: quantoq̄ priuilegio fuerit a chris
 to dotata: que prima omniū dominū uidit in ui
 ta gloriosa: & cetens resurrectionē nunciauit domi
 ni apostolorum apostola constituta: quis enarrare
 sufficiat? Recepta ergo consolatione dilecti celeri
 ter cucurrit ad socias eis annuncians uiuere salua
 torem. Cūq̄ simul ad apostolos current: occurrit
 eis iesus dicens. Auete. Et simul cum eis sicut desū
 derauerat tenuit pedes eius: peruientes autē ad
 apostolos & annunciantes eis quod saluator ipo
 suerat: qui petrum pie & misericorditer ex nomine
 inuitabat: licet nō plene nec ipse petrus: nec alii mu
 lierum testimonio fidem darent: tamen aliquod
 recipientes respiraculum fidei: & aliquam stillā gau
 dii ceperunt uerborum iesu que dixerat aliquid
 memorari licet & dispensatiue permetterentur a uise
 mortis iesu angustia detineri. Tunq̄ probabili
 creditur q̄ petrus tali nūcio excitatus iterum in fer
 uore cordis solus perrexit uidere sepulchrum. Et
 tunc modo quo saluatori placuit sibi benignus ap
 paruit: & ipsum benigne cōfortans & ad spem ue
 nie: & ad suum amorē inflāmans letificauit primo
 omnium uirorū in euangelio positorū de sua uita
 beata. Scribit etiam apostolus. i. Corin. xv. q̄ uisus
 est iacobo minori. qui frater domini appellatur &
 ei simillimus fuisse refertur. Qui etiam pro sancti
 tate uite sue episcopus hierosolimis ordinatus pri
 mus in medio apostolorū post receptionem spiri
 tus sancti missā creditur celebrasse. Attende autē
 quante sanctitatis & circūspeditionis & honestatis
 fuerit: qui multis annorum spaciis in medio iudeo
 rū dura ceruice christū persecutū cū ipsorum
 reuerentia remansit illesus: cui soli pro sua reueren
 tia concedebatur ingredi sancta sanctorū. Mitissi
 mus enim fuit qui sic discrete sciuit eorum furiā
 supportare. De isto refert Hieronymus q̄ dolore
 mortis iesu lautius se nunquam comedere uoue
 rat: nisi xpm uideret resurrexisse a mortuis: huic er
 go appuit dñs & dixit ei: & his qui cū eo erant. Po
 nite mensam: deinde panem accipiens dedit ei di
 cens. Comede dilecte frater: quia filius homi
 nis surrexit a dormientibus. Scribitur etiam in

euangelio nichodemi q̄ Ioseph qui christum sepe-
lierat captus fuerat propter hoc a iudeis & redus-
sus in quodam cubiculo diligenter sigillato: post
sabbatum eum interficere ordinabant. Appa-
ruit ergo ei iesus flēti: q̄ faciē eius exterfit & oscu-
lū dedit & idē saluis sigillis i domo p̄p̄a collocauit.

Postmodū discipulis duobus ambulanti-
bus in emaus iūctus est iesus in specie peregrini. Illiq̄ co-
gnoscentibus dominum in fractione panis: & re-
uertentibus in hierusalem cum innenissent cōgre-
gatos. xi. letantes de apparitione simonis petri: &
ipsi narrassent que gesta erant in uia: & quomodo
cognouerunt eum in fractione panū. Post hec ite-
rum thoma absente ianuis clausis stetit iesus i me-
dio & dixit eis. Pax uobis: sicut lucas refert i loā-
nes. Et post dies octo iterum stetit iesus i medio
eorum p̄ntē thoma: & palmandas sibi prebuit uul-
nere cicatrices. Post hoc. xi. discipuli abierunt in ga-
lileam: & in monte thabor ut creditur: ubi cōstitue-
rat illis iesus ubi & illa solēnis apparitio: de qua &
ante mortē & post resurrectionē: tam per se q̄ per
angelos promiserat: facta fuit: ubi singulariter eum
adorasse dicuntur: licet enim nō sit dubitādū q̄ quā
docūq̄ eis apparebat: eū cū multa reuerētia adora-
bant. Hic tamē singulariter scribitur: ut per hoc
istius apparitionis excellentia demonstretur. Visū
etiam ipsū narrat Apostolus. i. Corin. xv. plus q̄gn-
gentis fratribus simul. Quod ubi factum fuerit &
quomodo non refertur. Discipulis autē adhuc exi-
stentibus in galilea: iuit quadam die simon petrus
& filii zebedei: & thomas q̄ dicitur didymus: & alii
ex discipulis eius duo & nathanael septem. s. disci-
puli pitcari ad mare tyberiadis: & tunc eis iterū ap-
paruit stans in littore comedit cū eis: & petro de
suo amore examinato sibi oues pascendas cōmisit.

Habes ergo preter apparitiones diei ascensiois
xii. hic descriptas: quarum octo solum in euange-
lio continentur: & due in die ascensionis: & sic sūt
decem in euangelio. Due in epistola beati pauli:
una ioseph in euangelio nichodemi. Credēdū ē
autem q̄ dilectus ille iesus infra illum quadrigena-
rium sacratissimorum dierū numerū: qui inter resur-
rectionē & ascensionē defluxit pluries q̄ scriptū sit
discipulis suis apparuit: licet non sine spiritus san-
cti ministerio sit scriptū quod scriptum est & qd̄
omissum ē occultatū. Dicit tamē Augustinus. Nō
oīa scripta sunt que dominus cum ipsis discipulis
fecit postq̄ surrexit a mortuis. Crebra autem eius
erāt cum ipsis conuersatio: loquitur autem de tem-
pore superscripto. Quia uero de sacre matris sue cō-
solatione aliqua post resurrectionē nihil euangeli-
ca narrat historia: non inde credendum ē q̄ iesus
fauus consolationis & gratie: qui omnes alios tan-
tum studuit consolari: oblitus sit solacium excessi-
uum illi impendere: quam solā nouerat sue mortis
in plenitudine amaritudines degustasse. Sed q̄a cu-

ra erat spiritui sancto per euangelicas illas apparitio-
nes describere que carnalibus hominibus de chri-
sti resurrectione possent fide dignum testimoniū
perhibere: & maternus effectus in eorum oculis
minueret uirtutem: ideo nullam posuit apparitio-
nem ex testimonio matris: nihilominus in rei ueri-
tate in omni natura creata post ipsum iesum nō ē
tantum testimonium ueritatis: quantum in lingua
materna. Nec cui tantum credere debeat mens de-
uota. Sed in hoc imperfectioni carnalium est con-
sultum quorū cecitas ex inserta malitia: omnia dei
dona & facta tantum nouit minuere & cauillatōe
sue mentis ad inficiendam ueritatē semper intra sui
cordis cauernosa uolūtate lutamina: & ea que pu-
rā ueritatē astrunt: nec uult nec potest ex scripta re-
cipere: sed solo spiritus sancti lumine illustrata ipsa
pōt credere & amare. Aliud est spiritus sancti mo-
tuum: quo nihil post resurrectionē de matre: & an-
te per pauca euangelii uerba inferuit: quia illa ma-
tris & filii familiaria colloq̄a & amoris signa sub-
stantia tantum debuerunt humanā capacitatem exce-
dere q̄ elegit ipsam plus sacro silentio honorare.

Quantū. n. personalis unio & materna digni-
tas excedunt statum creature cōmunis: tantū mu-
tue confederationis inditia: que inter illos duos
sūmos dilectos & diligentes. s. matrem & filium
in mutuis respectibus fuerunt: mentem super-
ant omnis nostre apprehensionis infirme.

Posuit tamen fundamenta ex quibus mens ap-
ta maiora concludit q̄ possit littera uel lingua nat-
rare: ut puta q̄ modum sue conceptionis altissime
angelo nuntante: & spiritu sancto superueniente
describit: & eam ut dolorosam matrem unigeniti
dei: & in dolore morientis pro nobis iuxta crucis
stipitem collocauit. Quod si uerum est: imo quia
uerum est illud apostoli. Si socii passionū estis: si-
mul & resurrectionis eritis. Mensura tu postea quā-
tum ipsa uirgo fuit resurrectioni filii sociata: unde
nō dubium q̄ eā primo letificauit sue resurrectio-
nis gerosose notitia. Quod etiā sancta ecclesia ui-
detur inuere: que ipsa die stationem facit rome ad
sanctam mariam maiorem. Si enim uelis argue-
re q̄ sibi nō apparuit: p̄mo quia euangeliste nō di-
cunt: concludes impie: q̄ ipsum nunq̄ uident in re-
surrectionis letitia: quia sicut nec primo. Sic nec ul-
timo nec medio referunt iesum cōspectū apparuit
se materno. Attende autē q̄ si quis contentiose
uel forsitan deuote uult textui deferre euangelii &
dicere q̄ corporali aspectui primo apparuit pecca-
trici: possit sic merito utriq̄ sensui tua cōuenire de-
uotio: ut distinguamus duplicis uisionis modum
Vnum corporalis aspectus

Alium mentalis intuitus.

Primus est debilis & infirmus: & sepe multe dece-
ptioni & uanitati subiectus. Secundus est stabilis
certus & clarus: qui de leui non nisi purgatis men-

ibus exhib
pro quoda
toribus ue
minus: q̄ c
tionem ui
renuit: & ic
ic autem as
trifecus ii
nalis mens
eleuata dei
& experim
grare uidet
quens de a
dum discip
eriam non
fixe contēp
ho resurge
tuo sermo
cit enim q̄
nis inclua:
pulta: uicē
plebat in s
Cūq̄ ipsa p
ctōnis ho
mam filii:
suum sic de
ctē fili adu
in gloria re
Si at in pas
uare: & has
uotua uis
mo. Num
bili tuo uo
tus facere t
ate merui
eulsa: tota
tūa assame
te tui dolo
ta cōsolati
potest puf
societate p
dei fulcim
simul me
priuare. M
dus qui de
Patienter e
cum eis re
maiestatis
quod atte
ce morien
In quo &
is uiscerib
te openan
ms abstul
deformes
uachū: Q
dixioni o
paruit sigi

bus exhibetur. Est igitur q̄ primum aspectū
 pro quodam speciali priuilegio bonus iesus pecca-
 toribus uoluerit impartiri: non mihi dubium ad-
 minus: q̄ certissimo mentis intuitu christi resurre-
 ctionem uidit: & certitudinaliter cognouit: firmis-
 tenuit: & iocundissimis amplexibus costrinxit. Hu-
 ic autem aspectū q̄ parum comparatiue afferat ex-
 trinsecus intuitus oculoꝝ: de facili non credit car-
 nalis mens tota immerſa ſenſibus ſuis. Sed mens
 deuota & talibus affueta: & dare intelligit
 & experimento cognoscit. Huic at̄ ſententie ſuffra-
 grate uidetur: quod expreſſe dicit Ambroſius lo-
 quens de apparitione facta magdalene: qui. d. non
 dum diſcipulis apparuerat: nec ipſi genitrici. Cui
 etiam non modicū affert ſuffraginm̄ quedam pro-
 lixe contēplationis deuotio uirginis matris de fi-
 lio reſurgente: quam quidam ſanctus intexuit p̄-
 ſixo ſermone quem & abbreviando interſero: di-
 cit enim q̄ mens uirginea tota uulnerū filii cauer-
 nis inſuſa: & intra ipſius ſepulchri anguſtias cōſe-
 pulſa: uicē ut ſic loqui liceat anime boni ieſu ſup-
 plebat in ſentimento dolorum paſſibilis carnis.
 Cūq̄ ipſa per ſpiritum ſanctum illuminata resurre-
 ctionis horam ſentiret inſtare: aduenientem ani-
 mam filii: ut in propria gloria aſſumeret corpus
 ſuum ſic deuote allocuta eſt dicens. Quid tu dile-
 cte fili adueniſti facturū. Si uis me tecū abſorbere
 in gloria reddendo depoſitū quod ſola cuſtodio.
 Si at̄ in paſſibili carne uiuente me tuo uis dolore p̄-
 uare: & has tui corporis ſciſſuras in quibus ſola ui-
 uo: tua uis medicina ſanare niſi cum pacto nō ar-
 nno. Nunq̄ enim tu filii dilecte in iſta carne paſſi-
 bili tuo uoluisti priuari dolore. Et nunc quare me
 uis ſacere tue conformitatis exortem? An hoc ego
 a te merui que tibi cōmorta & concrucifixa a me
 cauſa: tota in tuos ſaltaui dolores? Aut me ergo i-
 tua aſſume gloriam: Aut ſicut iam dixi: mihi dimit-
 te tui doloris anguſtiā. Cui b̄gniffimus filius deuo-
 ta cōſolatione reſpondit. M̄ mea dulciſſima non
 poteſt puſillus iſtorum filiorū tuorū grex tua nūc
 ſocietate priuari: omnes enim deficient niſi tue fi-
 dei fulcimēto firmentur: & nimis durum eſſet eos
 ſimul me paſtore & patre: & te matre & magiſtra
 priuare. Multus eſt mihi per eos populus acquirē-
 dus qui de uiſcerum tuorum charitate procedet.
 Panenter ergo ſer dulciſſima mater q̄ te ad tēpus
 cum eis relinquam: & meum corpus in gloriam
 maiestatis aſſumā. Cui deuota mater ait. Hoc eſt
 quod attente conſidero: quia i tua ſacratiffima cru-
 ce moriens in dolore mihi recōmendasti Ioannē.
 In quo & tu omnes includēs: omnes electos i me
 is uiſceribus iduſiſti. Quomodo ergo eorū apud
 te openam multitudinē peccatorū ſi mihi tue car-
 nis abſtuleris palliū? Quomodo ergo lauabo eorū
 deformes facies ſi mihi ſanguinis tui abſtuleris la-
 uachrū? Quomodo etiam eos tuorū uulnerū cru-
 ctioni configam: ſi ipſorum uulnerum non ap-
 paruit ſignū? Quomodo etiam eos in tua morte

ſepeliam: ſi eiſdem mortis tue mihi abſtuleris gu-
 ſtū? Iſtis fili mi dilecte pudeas: & mihi tue paſſio-
 nis inſtrumēta: clauos: ſpinas: crucem & lanceam
 cū tuis doloribus derelinquas: quia ſine hiſ i mea
 paſſibili non uiuo carne. Scis. n. fili dulciſſime q̄
 nunq̄ tue uoluntati uel modicū reſtiti: & ideo ſi
 cōpleas deſiderium meum: reddo tibi carnis ſub-
 ſtantiam: quā de uirginitate mea concepi. At
 dulciſſimus ieſus totus flagrans amore materno i
 auditu ſic doloroſe querele ac amoroſe. Mater ait
 dulciſſima uideo q̄ mea glorificatio per omnia tibi
 placet: tibi mee mortis & acerbi doloris reliquo
 theſaurum: inſtrumēta paſſionis tue menti inſi-
 go: clauos comede qui manus meas & pedes cru-
 deli dente roderunt: ſpinas glutias: quas humor
 mei cerebri in meo humectauit dolore: lanceam in-
 tra tui cordis archanum includas: que meum cor
 aperiens intra mea penetralia eſt ſacrata: crucem am-
 plexaris: & in ipſa requieſcas: que meo inebriata ſā
 guine omnibus mee paſſionis ſi liis tota dulceſcit.
 Nec credas mater dulciſſima: q̄ mee paſſionis the-
 ſaurum quem tecum. xxxiii. annorum curiculo cō-
 gregauit & cōſumauit: uelim de mea memoria tolle
 re quantūcūq̄ beatus reſurrectione. In ipſa mei
 corporis gloria apparebit figura uictone: & aperta
 nunquam uulnera quantūcūq̄ ſanata per q̄ dul-
 ciſſima mater mea ad cordis mei dulciſſimum tha-
 lamū & patulum habebis introitum ut ad me in-
 trans: & ad filios exiens non poſſis offerre quod ue-
 lis & tuis tribuere filiis: & ipſos pro tua uolūtate re-
 condere & introducere intra mei intima cordis.
 Exurge ergo gloria mea: quia cōſumata eſt reſurre-
 ctio mea. Tunc mater tota transformata in gloriā
 reſurgentiſ filii ipſum dulciſſime ſe alloquentē au-
 diuit. Reſurrexi & adhuc tecum ſum alleluia: poſu-
 iſti ſup me manū tuā: mirabilis facta eſt ſciētia tua
 alleluia ut habetur in introitu. Et primo honori de
 hoc mille milies alleluia. In quo filius introducit
 ſubito in gloria maiestatis menti matris apparens:
 ipſam āplexans & oſcalans & ipſam totam in glo-
 riam reſurrectionis ſue transformans: ingerit ſibi
 ſue reſurrectionis preſentiam: & indiuiſibilem ſue
 ſocietatis copulam: cū dicit. Reſurrexi &c. Et de tā
 cōpaſſione & lamētatione ſue mortis regratians
 dicit. Poſuiſti ſuper te manū tuā. Manus enim hic
 cōparationem uirginei cordis ſignificat: que tota
 fuit ſuper filii morte effuſa. Et quia in tantis dolo-
 ribus nihil perdidit de fidei claritate: & in omni-
 bus ſe habuit ſicut diuine ſapientie ſplendor exigit
 ideo illam exceſſiue cōmendans dicit. Mirabilis fa-
 cta ē ſciētia tua. Et ideo ambo ſimul dulciſſima
 mater mea iubilemus iocundiffimū alle uia. Huc
 uſq̄ pōt uidere q̄ in contēplatione & uirginis ma-
 tris & filii pro die reſurrectionis ſanctus iſte deuo-
 tos ſuos oſtendit uolatus. Ex quo ſatis pōt patere
 q̄ q̄cquid ſit de corporali aspectu: nullum dubium
 illi fuit de mentali intuitu: propter quod certiffima
 ad ſepulchrum non uenit: quod uacuum fore ſci-

apparitio
 is de chri-
 ſtomonū
 im oculis
 apparitio-
 in rei uerū
 ſum non ē
 n in lingua
 mens de-
 n eſt com-
 omnia dei
 cauillatōe
 per itra ſui
 ta que pu-
 ex ſeipſa re-
 ſtrata ipſa
 is ſācti mo-
 nate: & an-
 ia illa ma-
 ſigna ſub-
 tatem exce-
 nonorate.
 ma digni-
 tantū mu-
 illos duos
 i & filium
 rem ſupe-
 firme.
 s mens ap-
 lingua nat-
 is altiffime
 reueniente
 i unigeniti
 iuxta crucis
 t: imo quia
 nū eſtis: ſi
 poſtea quā
 ſciata: unde
 reſurrectio
 eccleſia ui-
 cit rome ad
 uelis argue-
 eliſte nō di-
 uidit in re-
 o. Sic nec ul-
 tui apparuit
 contentioſe
 euangelii &
 aruit pecca-
 ōuenire de-
 nis modum

multe dece-
 eſt ſtabilis
 rgatis mei

uit. Et licet ipsa eēt multiplici doloris collisione q̄f
fata: tamē etiam reptando ad monumentum uenif
set: pre dulcore corporis filii amplexandi si posset
nisi sibi certissime de resurrectione constaret. Attē
de autem q̄ disputatio superius facta loquitur de
cordiali affectu: & uenissimā quantum ad intentio-
nem spiritus sancti in mentem sanctorum dat cō-
tēplandi materiam. Cum enim inuisibilia dei non
nisi mō nro possumus apphēdere: licet nobis ad
nrum adiutoriū scdm nrm mōm conueniētia sig-
na conformare: imō ipse spūs scūs format: ut
nostri corporis torporem attendat. Sicut enim di-
cit dionysius nō est possibile superlucere nobis di-
uinum radium: nisi facis uelaminibus circūelariū
Et ideo sicut sacra scriptura introducit deum habē-
tem manus & os: aures & oculos: & alia corporis
mēbra: & nunc oculos dicitur claudere: nunc apere:
nunc obsurdesce: nunc audire: nunc loqui: nūc
tacere: nunc faciem hilarem pretendere: nunc tur-
batam. Ex quibus omnibus manuducitur no-
stra infirmitas: ad intelligendum q̄ sua in se inuata
bilis prouidentia per suos effectus in nobis uarias
dispositiones prouidet ut oportet. Sic & per ista q̄
sancti in suis contēplationibus scribunt: & mente
conciipiunt eorum gustui datur participium: & eo-
rum intellectū datur speculum illorum ineffabili-
um luminum: & amorosorum gustuum que mēs
materna in diuersis actibus a filio suo: & atota tri-
nitate recepit. Sed in deuota mens ignorans cōmo-
tiones cordium & influxus spiritualis amoris &
assueta paganitas manducare se necias: i. insipida so-
phismata in sua deuotione & cordis ariditate sepe
talia decidet. Circa apparitiones autem sensibi-
les resurgētis iesu attente nos notare conuenit:
quomodo ipse pius dominus eandem humilitatē
benignitatem & charitatem se retinere mōstrauit
post sue carnis gloriam: que in sua peregrinatione
nobis imitanda ostenderat. Quante enim pieta-
tis fuit: & consolationis ad peccatores deuotos: q̄
primo apparere uoluit magdalene. Et ut huius pie-
tatis exprimeretur affectio. Marcus in ipsa magda-
lena flagitium preterite offensionis cōmemorat
cum dicit. Surgens iesus mane prima sabbati: pri-
mo apparuit marie magdalene: de qua eiecerat se-
ptem demonia: quasi dicat. Vide quia qui propter
peccatores mortuus est: peccatoribus sue resurre-
ctionis gloriā conquisiuit. Vnde & huic principali
peccatrici primo apparuit. Simul & nota q̄ amatus
iesus amati peccatrici uitā rependit. Quia enī plus
oibus amauit & sollicitius q̄siuit: & ad monumētū
cū lachrymis perseuerauit. Prima omnū uidit glo-
riā resurgētis: ubi & simul attēde: q̄ q̄ resurrectio
ad uitā beatā est status omnino superans cognitio-
nem pegrināns nature. Ideo licet xps passus fue-
rit in oculis omnū: per hoc ostendēs nostre condi-
tionē nature: & quid nostre malitie debebatur: nō
tñ resurgere debuit i oculis peccatorū: partim ne di-
uina pandant indignis: partim etiā quia resurrectio

gloriosa non est status nostre cōditioni cōueniēs:
partī ēt ut seruaret ordo hierarchicus: quo tā subli-
mia conueniēti ordine solis electis manifestarent
amicis. Et hoc primo mediantibus angelis: quog
ē nobis reuelare diuina: ut sic p eos manuducti &
elevatori tandē mereamur imediate uidere iesum fa-
miliariter apparentē. Et ideo btūs petrus dicit i act.
loquēs de resurrectione. Dedit eū manifestum fieri
non omni populo: sed testibus pordinatis a deo
nobis q̄ manducauimus & bibimus cū illo postq̄
resurrexit a mortuis. Et attende q̄ in his contē-
ptibiles mūdi elegit: qd̄ & cōueniēs fuit: q̄t enī in
creatione rōnalem naturam in alta nobilitatis subli-
mitate cōdiderat: & nobiles i ea sicut lucifer &
adā bonitati creatoris illuserāt de sua alta supbien-
tes natura. Ideo nunc reformatore nature & glorie
assūptus hō iesus nobilibus & sapiētibus & de se
presūmētibus digna punitione illufit. dū ipsi eie-
ctis pauperes simplices & despectos elegit discipu-
los ad sue redēptionis cognoscendū mysterium:
& nūc etiam ad nunciandū sue resurrectionis glo-
riā ipsūmet dilectis discipulis magdalena quondā
peccatrice elegit. Conueniēs. n. hic ordo fuit
reformationis hūane: ut mlier peccatrix p̄imp reco-
gnosceret & nūciaret gloriā resurgētis: q̄ trasgressi-
onis foueā prima fouit. Vnde & m̄ homines etiā
ipsi petro piscatori: & qui eū ter i passione negaue-
rat primo apparuisse refert. Nec tibi uideat petrus
ceteris discipulis fuisse debiliior: qui eū nō negasse
legūt: q̄ i amore impares petro saluatore dūctum
p nobis ad uictimā citius reliquerunt: & maior ti-
more pteriti non secuti sunt eū in atrū principis
sacerdotū: ubi posset de xpi examinari notitia. Vn-
de fortior ille miles est q̄ uulnerat in prelio q̄ qui
timore nec belli caupū intrauit. Hoc dixi q̄ sepe
electorū casus etiā in eis maiorum sūt signa uirtu-
tum quātūcūq̄ dum durat sepe sūt pessimi q̄ etiā
eterna dānatione submergerēt: nisi sup manu cade-
rent saluatoris: q̄ eos sua grata pietate ipsi facit co-
operari in bonū. Propter qd̄ de electo canit dauid
ps. xxxvi. Cum ceciderit non colliderit: q̄ dñs sup
ponit manū suā &c. Impius autē cum cadit non
adduciet ut resurgat. Circa autem illam appa-
ritionem qua dilectus iesus i specie peregrini disci-
pulis in uia tertius iunctus est comes. Attēde
quante dignationis fuit: q̄ sic in specie peregrini
itinerans cum ipsis uadit: loquitur: confortat: argu-
it: inflammat: & scripturas exponit. Nonne tibi uide-
tur bonus iesus ad primordia sue humilitatis redi-
se? Attēde ergo anima mea misera: & in nullo
tuo statu humilitatis tibi pebite uirtutē relinque:
quia dei filius iesus: cuius humilitas ē sola digna-
tio pietatis illius noluit actū omittere propter glo-
riam resurrectionis assūpte. Diligēter nota mutua
diligentis christi & discipulorum colloquia: quia i
ipsis magna deuotionis materia ē absconsa. Verū
enim ille solus est peregrinus in hierusalem: non i
illa que sursum est: sed in illa in qua pax carnalis

conquiritur
de quorum
iesus nihil co
Vide autem
quia semen
nis sublimi
nim non de
efficacat: &
bia illa sanct
fess: & in or
passionis &
de autē quo
agnosceren
opere sieba
iporum: pe
gnitione ta
bus infra di
ipio: q̄ i
illa inoffu
tali modo
exarhiser in
cellum for
dinasset ho
qualis apu
enim adhu
sele longiu
debant eos
gloriā illu
sicut dicit
cum pert
mendaciū
hil signifi
ad aliqua
gura uerit
ctis uins u
sunt men
lectum no
autem dic
ad aliqua
puli auter
ipsū i frac
atur illud
stus sic pa
se. Sicut c
tali signo
est creden
suis talen
leuitate u
tate oper
dicendi r
hac uisio
gnū cog
faciei cor
teriam re
magis e
strandū s
est illog
bog: no

conquiritur: & homicidii scelere iesus xpus occidit
 de quorum conuersationis contagio: benedictus
 iesus nihil cognouit per opus in sua carne passibili.
 Vide autem quomodo confudit illorum superbiam:
 quia semen diuini uerbi spargere nolunt nisi perso-
 nis sublimibus & multitudini populorum. Istis e-
 nim non de apostolorum numero quos maiores
 efficerat: & solis duobus tā copiosum sermonem la-
 bia illa sancta distillauerunt dulciter sapiēdo a moy-
 se: & in omnibus pphetis & scripturis mysteria sue
 passionis & gloriose resurrectionis aperies. Attē
 de autē quomodo eorū oculi tenebantur ne eum
 agnoscerent: quod sicut Crisostomus dicit forsitā
 opere fiebat sathane: qui exigente uacillatione fidei
 operum: permittebat iuste eos a resurrectionis co-
 gnitione tardare. De specie autē peregrina & simili-
 bus instadicitur. Sed nota cū appropinquat ho-
 spitio: q̄ iesus longius ire se finxit. Nihil quidem
 illa inoffensibilis ueritas dupliciter fecit: sed in
 tali modo illorum charitatem accendit: que si nō
 exarsisset in maiorem coactionem pretendētis re-
 cessum forsitan fuissent indigni: q̄ ad illorum de-
 clinasset hospitium. Etiam talem foris se exhibuit:
 qualis apud eos in eorum conceptibus fuit. Ipsū
 enim adhuc peregrinū estimabāt a uita: & ideo ire
 sese longius finxit: q̄ uere longe & supra id qd̄ cre-
 debant eos eleuare disposuit: dū eos ad credendā
 gloriā illius de cuius morte tristabant euexit. Vbi
 sicut dicit augustinus: nota q̄ hoc non ad menda-
 cium pertinet. Non enim omne quod fingimus
 mendaciū est: sed quando illud fingimus quod ni-
 hil significat tūc ē mēdaciū. Cū autē fictio nra ifert
 ad aliquā significatiōē: nō ē mēdaciū sed aliq̄ si-
 gura ueritatis. Alioqui omnia q̄ a sapiētibz & san-
 ctis uis uel etiam ab ipso domino figuratiue dicta
 sunt mendacia putabuntur: q̄ secundū uisitatū itel-
 lectum non consistit ueritas in talibus dictis. Sicut
 autem dicta: ita finguntur & facta sine mendacio
 ad aliquā rē significandā: hęc augustinus. Disci-
 puli autem recepto domino in sue carnis hospicio
 ipsū i fractione panis agnoscunt. Procul autē abiici-
 atur illud fabulosum figmentū: quo dicitur q̄ chri-
 stus sic panem confuerat frangere manibus curio-
 se. Sicut ceteri cū cultello scindunt: & ideo dicantur
 tali signo discipuli dominū cognouisse. Non enī
 est credendū q̄ sapiens iesus in omnibus actibus
 suis talem modū panē scindendi accepit qui nulla
 leuitate uel curiositate: sed sola necessitate uel utili-
 tate operationes miraculosas effecit. Et iste modus
 dicendi multū diminuit de istorū discipulorū in
 hac uisione solatio. Tunc enim magis uidentur si-
 gnū cognouisse q̄ dominū. Nec illius benedictē
 faciei contriuit: sed i solo panis signo sui gaudiū ma-
 teriam receperūt: ppter quod sicut narrat Grego-
 magis ex merito receptiōis dñi ad hospiciū & mi-
 strandi sibi tanq̄ peregrino cibū necessariū aptum
 est illog: oculorū impedimētū: ut qui in auditu uer-
 bog: non cognouerūt ipsum. In cōplemēto opere

intuerēt dilectū. Ut p hoc significaret q̄ auditores le-
 gis nō iusti sūt apud dñm: sed factores legis iustifi-
 cabūtur. Sicut etiam dicit Theophylus: p hoc inui-
 tur q̄ sumētibz sacū panem corporis dñi digne,
 aperiantur eorū oculi ut eū agnoscant. Quod non
 de corporalibus quos etiā isti discipuli aptos habe-
 bant in uia: sed de mentalibus intelligēdū quibus
 spūale papirur lumen: licet nō sit inconueniens: q̄
 uel ex pte xpi sapialiter disponentis pat infra dicit
 tur: uel ex pte hostis eorū corporali aspectū p̄bere
 tur obstaculum. Quod in recepto beneficio xps
 amouit: & tūc arbitror subito & in pūcto ipsos ui-
 disse dilectū iesu facie uisitata: & statim post ipsū
 euanuisse ab eorum aspectu. Quod si quis uelit ex-
 tendere q̄ sic curiose panē fregit hęc tibi. Mo-
 raliter autem i hac benedicta apparitione instrui-
 mur q̄ nos qui dubium iter facimus: debemus hu-
 ius peregrini desiderare cōsortium. Nos autem pe-
 grini uere a terrestri paradiso unde exulauimus per
 peccatū: ad celestē paradisu uocati sumus. Et ideo p-
 pter insidiantes latrunculos benedictū iesū qui de
 celo uenit: certū ductorē habemus: si tñ ipsū no-
 biscū manere cogamus: pp quod discipulorū pere-
 grinatio cū iesu hic ponitur nobis in exemplū &
 de hierl m in emaus. i. de terrestri in celestē: q̄ ema-
 us mī festina interpretatur significans illam requiē
 ad quā festinare debemus. In hac autē pegnati-
 one quattuor sunt gradus.
 Inchoatur enim in seruore celestium desideriorum
 Proficit in merore orationum & salubriū eloquio-
 rum.
 Progreditur in uigore operū uirtuosorū
 Cōsumatur in dulcore gustuum diuorum. In hoc
 gradu est in itroitu paradisi & ista desiderata sūt: i p-
 cessu huius pegnationis. Nā.
 Primo se eis associauit
 Secundo confabulari cepit
 Tertio coactus perstitit
 Quarto inuitatus ad cenam.
 Sedit & panem confregit. Associat enim se deside-
 rantibus Confabulatur cū orantibus: persistit cū
 operantibus: cenat cū gustantibus gaudia sem-
 piterna. Sed attende q̄ sepe in primo gradu oñ-
 dit se ignotum. In secundo peregrinum. In tertio
 quasi fidum. In quarto sublatum. Et licet ista diuer-
 simode possint mysteriari: tamen hic attende cōdi-
 tiones discipulorū qui representantur ut ceci: ut tar-
 di: ut tristes: ut stulti. Ignotus est enim iesus cecis:
 peregrinus tardis: fictus tepidis: Absens stultis.
 Inchoatur ergo pegnatio nostra qua ad patriā
 surgimus in seruore desideriorum celestium: qua
 sicut peregrini longe exulantes debemus ad patri-
 am anhelare & hoc facit iter festinanter aggredi.
 Festinamus igitur & nos ingredi in illam requiē. s.
 celestē hierusalem: que est mī nostra. Quod quidē
 fit: cū anima preteritorū oblita deserit peccata uilia:
 & contemnit caduca temporalia: & t̄ anteriora se
 extendit: cogitans & reputans sola celestia: Nec ti

conueniēti-
 o tā subit
 ifestarent
 lis: quoz
 ueducti &
 iesum fa-
 dicit i act
 stum fieri
 ris a deo
 illo postq̄
 his contē
 : q̄t em in
 ratis subit
 lucifer &
 i supbiēti-
 : & glorie
 is & de se
 ū ipsi eie-
 git discipu-
 asterium:
 ionis glo-
 tā quondā
 ordo fuit
 rimp reco-
 q̄ trāgressū
 mines etiā
 ne negaue-
 leat petrus
 nō negasse
 rē ducium
 & maiori ti-
 i principis
 notitia. Vn
 relio q̄ qui
 luxi q̄ sepe
 gna uirtu-
 limi q̄ etiā
 nanū cade-
 sis facit co-
 canit dāuid
 : q̄ dñs sup
 i cad t non
 illam appa-
 egrini dūci
 Attende
 e peregrini
 fortar: argu-
 re tibi uide-
 litatis recū-
 : & in nullo
 : relinque:
 sola digna-
 propter glo-
 nota mutua
 quia: quia i
 onsa. Verē
 alem: non i
 ax carnalis

meas ty egestas cōtemnerit: nec tentatō preualeat deserenti: quia statim xps se associat sic desideranti: desiderare enī est ire: quia passus aie sunt affectus. Ipse inqt iesus appropinquas ibat cū illis. Adest enī xps desiderantibus adiuuandū contra hostis iustitias: & ad supplendū quātū expedit corporales defectus. Nec mireris si eum tecū non uides ambulātem: quia oculi eorū tenebant ne eū agnoscerēt.

Ignotus est enim adhuc cecis: quia post desertōnem peccāti uel abiectōem mūdi adhuc tenentur oculi si limpiditate prauē consuetudinis & reliquis tentationum que remanent post peccātū. Huius exemplum habetur in thobia qui angelum nō uidebat peregrinantē: & ab hoste & penuria liberantem: sed estimabat eum hoīem. Sic sic nimis sepe contingit in expte menti: que illa que diuinitus facit & p influxus spūs sancti cognoscit sepe pprie industrie ceca attribuit: que reprehendit cum lo. primo dī. iu deis. Medius uestrū stetit quē uos nescitis. In cuius cecutientis psōa accipit uerbum: lob. Si uenient ad me non uidebo eū: & si abierit nō intelligā: & tam pns est & parus bonus iesus: qui dicit: Matth. viii. Si dimitto eos ieiunios in domū suam deficient in uia: quidā enim ex eis de longe uenerūt. Non ergo timeat nostra miseria: quia Raphael. i. xps iesus dei medicina nre peregrinationis itinera nouit: & tentatus per oja nostre nature penalia pambulauit. Et ideo ex cōpassione expientie nobis focus erit: & sanos ducet & reducet usq; ad sue diuinitatis aspectū.

Sed heu quia sepe remanet bonus iesus in hierusalem: & non cognoscūt parentes: maxie prelati ecclesie qui ipsū debēt in subditōe mentibus etiam pcurare: sed estimant eū esse in comitatu multorum equorū & seruiantiū & sollicitudine mundanorum & abūdantia ferculorū: utinā cognoscentes ibi esse iesum eadē hora inspiratiōi cōsentirent & cū sanctis xpi pentibus reuerterēt in hierusalem: a qua per malitiā transgressionis recesserunt requirētes iesum. Sed ceci sunt multi ex eis nec pnt uidere lucernam dñi donec extinguat foci heli. i. Regū. iiii. qui preciositate diuinage inspirationū derelinquendo iesū estimare nolūt donec extinguat eis oīno: quia tūc solū recognoscūt qñ inflata uexatio intellectui dat auditū: qñ. s. cum heli de sella dignitatis cadētes retrorsum fractis ceruicibus expirant in infernum.

Secūdo pfcit nostra pegrinatio in metore orationū & salubriū eloquiorū: quia post desideria sequūtur suspiria & confabulātur & orant deū sibi dare salubria remedia: unde & hi loquebant de his q acciderant: pegrini enim loquebantur de uia: passio enim xpi est uia ad patrem: propter quod eis xpus etiam materiam locutionis augmentat. d. Qui sūt hi sermones quos confertis &c. quasi ipse ignoraret que tñ prulerat. Sic sepe se intelligere dissimulat que oramus: que tñ intus inspirat: quia pegrinus ē tardis: & ad hoc dissimulat: ut in nobis augeat qd desiderat. Tu solus inquit peregrinus es? O q mlti essent hic cogitanda aia mea: quō iste tuus iesus

est solus peregrinus: sed psequamur quod incepimus. O stulti inquit & tardi corde: quid dubitatis me uobiscū esse: & uos in utilibus fauorabiliter exaudire: Non enim debetis dubitare q uos uelim relinquere: p quibus uolui mortem portare: unde & eius longa facta predicatio discipulis ad hoc tēdit. Huius exēplū patet: Gen. xliiii. cū ioseph suis fratribus peregrinū se offert: & quasi ad alienos diuitias tribuit: sic & iesus apparuit extraneus magdalenē quā sincere dilexit. Tertio progreditur nra peregrinatio in uigore uirtuosorū oporū quia uirtuosa operatio singulariter cogit xpm ut nō deserat opātem. Coegerūt inquit eū dicētes. Mane nobiscum dñe &c. Ad uespasit enim opantibus nisi xps remaneat: quia lux boni opis eis per fastidiū tenebre: nisi succurrat brachia pietatis xpi qui oia opera nra operatur in nobis. Vnde aia que se sentit deficere: i ope penitentie cogat recedentē iesum frequē p ce allegādo audacter: q nisi xps remaneat: eius ad uespasit intellectus & recedet de affectu eius: & affectu sol igneus charitatis. Nec mirens si se finit longius ire: & a te recedere: & in labore deserere: quā fictus est tepidis: unde & isti erant tristes: quod facit accidia: & ideo finxit se uelle recedere: ut sic te posset de tristitia redarguere: ac p hoc a tepiditate excutere: hilarem enī datorē diligit deus. Tamē scias q ppter hoc uenit ut tecū remaneat si tñ cōactus fuit charitate. Huius exēplū patet i abrahā: Gen. xviii. q importuna & efficaci pce dñm ad prandium retinuit ne transiret & sibi hilariter preparauit. Et nota q ibi subdit abrahā dixisse dño: siue angelis ipsius Idarco enim declastis ad seruam uestrū. Quarto terminatur dieta nre peregrinationis in dulcore gustuum diuinorū qñ peregrinus peruēnit ad hospitium cum gaudio epulatur. Ex quo enim mens intrat ad secreta dei rimanda p altas meditationes quasi ad mensam xpi sedet: ubi & minutati sibi cū uina franguntur: & tūc incipit dulcedinem dei cognoscere: & quasi quasdam micās dei suauissimas degustare: unde & hic sequitur q factum est dum recumberent q ipse accepit panem benedixit ac frigit: & ipsi cognouerunt eum in fractione panis.

Sed nō mireris si cognitus se absentat: quia sublatu ē stultis. Stulta. n. mens nostra si sep reficere q xpo: sepius superbiret: unde ut ardentius queratur quando sepe mens affecurata fuerit se absentat: quousq; stulticia nostra purgetur: ut nostra ignominia & malitia cognoscat. Vnde & dicunt. Nōne cor nostrum ardens erat in nobis: quasi dicant. Ademus dum incendit: frigidum dum relinquit. Et per tales saltus reducit anima ut cognoscat: q in se & a se est omne malum: & a sola christi gratia prouenit sibi bonum. Cuius exemplum patet in sponsa: Cant. v. Surrexi inquit ut apparerem dilecto meo: at ille declinauerat atq; transierat. Ideo q debet queri per uicos & plateas ciuitatis: unde & ibi subditur. Anima mea liquefacta est ut dilectus

locutus
ni & ne
ma inq
assump
dentius
tate est
to maie
nis chri
di eius
sus: Ca
pserunt
quod d
i. curio
recessur
Eccl. D
me. Sic
salus n
in quib
trauit. S
defician
domo q
fuit in p
reliquit
stat de t
hospitio
in dom
tium sec
dñi iesu.
& penit
templat
quoniam
dimisit
giter car
domo t
tia dieta
mitis su
loquit he
fessorū
& mitit
ctinam
gularite
magna
unde hi
nihilum
mo pbi
ta dieta
constan
storū
taberna
passo &
tum ho
quod in
gustia ir
hospital
tam dur
catum a
iplos co
estimant

locutus est mihi quesui & non inueni illum: uocaui & non respondit mihi: ubi & sequitur ardentissima inquisitio. Sic etiam conuescens cum discipulis assumptus est ab eis: Aet. primo. ad eorum corda ardentius excitanda. Cuius ratio secundum Augustinum de trinitate est quod quanto crescit desiderium rei habende: tanto maior est fructio rei accepte. Alia ratio disparitio nis christi ab anima sepe est nimia curiositas uolendi eius perscrutari secreta: a qua reuocet spiritus sanctus: Can. vi. Averte oculos tuos a me. tu. me. curiose perscrutari omittit: sed simpliciter dilige & reuerenti quod dignor concedere: quia ipsi aduolare fecerunt. Curiositas inuestigationis mee meruit subitum recessum & reuocationem tui. Quod etiam dicit in Eccle. Dixi sapiens efficiar: & ipsa longius recessit a me. Sic itaque cum peregrino iesu pergamus uiam salutis nostre & hospitium in hospitium uirtutum in quibus ipse benedictus iesu suas mansiones fabricauit. Sed & tabernacula ibi instituit: ut peregrini non deficiant pre labore. Primum hospitium fuit in domo paupertatis & indigentie: in quo hospitatus fuit in prima dieta natiuitatis sue. Huic hospitio reliquit hospitalarium statum apostolicum: qui gustat de taberna regni celorum: que est media huic hospitio intendenti. Secundum hospitium fuit in domo puritatis & mundicie. In quo fuit hospitium secunde diete. scilicet conuersationis uirtuose dilecti iesu. Ad quod peruenitur per uiam austeritatis & penitentie. Sed hic locatur abundans taberna contemplationis dulcissime. Quia beati mundi corde quoniam ipsi deum uidebunt. Huic hospitalarium dimisit sanctum uirginum chorum: quatum est iugiter cantare dilecto. Tertium hospitium est in domo humilitatis & modestie. In quod introducit tertia dieta. scilicet christi doctrina. Discite inquit a me quia mitis sum & humilis corde Mat. xi. Huic hospitio reliquit hospitalarium sanctorum pontificum & confessorum cetum: qui in luctum humiliationis sue & mitate exemplantatis uite satagunt per christi doctrinam in hac domo subditos recreare: qui & singulariter gustant de taberna altitudinis diuine: quia magna gloria dei solius ab humilibus honoratur: unde humiles singulariter dei summum gustant & nihilum creature. Quartum hospitium est in domo obedientie & constantie. Ad quod deducit quarta dieta. scilicet christi passionis acerbis: per quam est eius constantia probata. Huic prefecit hospitalarium sanctorum martyrum exercitum qui inebriabantur de taberna uulnerum crucifixi: quia christo in carne passo & ipsi eadem cogitatione armantur. Quintum hospitium est in domo equitatis & iustitie. In quod introducit quinta dieta que fuit de crucis angustia in mortem & sepulturam. Huic prefecit alium hospitalarium. scilicet statum doctorum & speculantes tam durum iudicium super dei filium propter peccatum alienum per seueritatem diuine iustitie semet ipsos continue iudicant: & sub dei iustitia trepidant estimantes qualia sunt super peccatores supplicia

ex propriis sceleribus si dei filius pro alienis totum fuerit subiectus doloribus. Quod & ipse christus dedit rat. d. Si in uiridi ligno hoc faciunt: in arido quid fiet? Et quia qui addit sciam addit & laborem: ideoque isti in taberna sua satiant peregrinos pane subcineritio recognitionis culpe & aqua contritionis amaritudo: propter quod se baptizant cum sanctis patribus in manubrio quod fuit sepulture dominice figura.

Sextum hospitium est in domo contemplationis tranquillare: ad quod introducit sexta dieta: quod de sepulchro transiit in impassibilitatem carnis.

Huic hospitio dantur hospitalarii reformatores statum euangelici: cuius quasi uirtutes in impassibilitatem transeunt: dum a se & ab omni amore creato totaliter deficiunt & intra christi immutabilem gratiam totaliter transferuntur. Omne bonum hospitium est hoc. Isti enim reficiuntur in taberna paterni peccatoris: quia nihil comedunt nisi gustum diuine uoluntatis.

Septimum hospitium est in domo eternitatis glorie. Ad quod introducit septima dieta. scilicet ascensionis ad celos. Istud hospitium non est hospitale peregrinorum: sed eterna mansio cuius sum pernorum. Cui non imponitur hospitalarius huius uite: sed dens trinitas est domus & tibus lectus & iubilus: & deus homo dispensator fidelissimus: & minister gratiosissimus: qui precingit se circumspecta consideratione meritorum & transiens ministrat singulis correspondentia premiorum: prout secundum ministracionem membri uniuscuiusque eos in suo corpore collocauit & in suo merito iustificauit & in suo premio secundum debitas proportionales beatos effect. Hanc ergo ciuitatem & nostram patriam cum benedicto peregrino iesu totis desideris requiramus: & ad illam indeclinabiliter festinemus. Circa ultimam apparitionem huius sacre diete in qua dominus resurrexit: nota quod ad eos iuit ianuis clausis: pacem obtulit: cicatrices uulnerum ostendit: se palpandum prebuit: spiritum sanctum per suam insufflationem dedit: deuote eis scripturas exposuit: charitatisque cum illis manducauit partem piscis assi & fauum mellis: & dulcissimas comestionis sue reliquias dedit eis. Et hec omnia ex lucia & ioanne trahuntur quorum uterque hanc recitauisionem: uide autem quot signa uere resurrectionis ostendit. Nam palpandam carnem discipulis prebuit: quam clausis ianuis introduxit: ut per hoc corpus ostenderet suum eiusdem cuius prius nature sed a terius glorie. Vbi etiam nota quod non solum ianuis clausis cordis sui fantasmatis sensuum & carnalium rationum & in congregacione ad intima omnium tuarum uirium quasi christi discipulorum in plena concordia charitatis uidetur gloria resurgens uera pax a christo tribui: ut noue uite per christi flatum inspiratio ministraretur. Ad hoc enim ore suo benedicto in discipulorum faciem inspirauit resurgens a mortuis: ut per hoc ostenderet quod ab ipso solo post culparum nostrarum mortem est in nobis spiraculum gratie reformatantis animam ad im-

passibilitatem uirtutum & glorie dei formis: p hoc etiam minuit: q̄ sicut flatu aereo cor nostrum ipsi rando respirando: expirando interiorum corruptio nem emittit: & extrinsecam aeri sanitatem ad itima trahit: & sine tali respiratione: nec ad monumentū ui uit cui etiā tarū inicit aia: ut flatus & spiraculū nōi net. Sic & i charitatis ardore recepto spiraculo spūs christi omnia expiret christo diformia: semper aspi ret a xpo conformia: intus inspiret & recolligat ipsi us exempla: suspiret & respiret continue ipsius rece pta flagitia seu supplitia: & totaliter uiuens non sua sed amati iesu uita clamet cum apostolo. Mihi uiue re christus est &c. Et uiuo ego: iam non ego: uiuit uero in me christus &c. Vulnere autem sue passi onis post gloriam sue resurrectionis discipulis chri stus ostendit & palpanda exhibuit: non solum ut seipsum eundem qui in cruce pependerit demon straret: sed ut eis imprimeret sue passionis nō inter mittendam eō memoriam: cuius etiam signa circū feret in sue gloria maiestatis. Non ergo obliuiscans boni iesu anima sibi deuota: quia ut tui non obliuisceret: ipse scripturam uulnerum expressiuā tue memorie quam in cruce clauis conferat noluit in sepulchro: relinquere sed in eternum i suo corpo re circumferre. Quis ergo non deficiat totus a se p̄ istius amore dilecti: qui nos sibi tamq̄ crebris & fortissimis uiculis sue dilectionis astrigit. Vere memo riā memor ero: & in me deficiam bone iesu pre tui amoris uigore: ut in tua benedicta uulnera ualeam subintrare. Nec decetero dolorē causaberis ex mea grossitie transeunte per angusta foramina: quia ea dilatauit tue imensitas charitatis & gloria resurrecti onis doloris passione priuauit. Ingrediar ergo in lo cum tabernaculi admirabilis: quia ipse dilectus me inuitat: dicens: Ingredere benedictē domini: cur fo ris stas: preparaui domū & pabulum gratie non so lum tuo dilecto spiritui: sed etiā iumento corporis tui. Et porte istius mee sancte hirsu nulli meo dilecto clauduntur etiam nocte cōmissionis offense quando resurgere liceat & dulciter reintrare. At tendere autem q̄ & ista uulnera transferūtur ubiq̄ a strenuo pugile in signum perfecte uictorie & ab aduocato piissimo in auxilium placatiōis paterne: & a iudice equitatis in signum iuste reprobationis mētis in i gratitudine obdurate. Non autem serua ut predicta uulnera xpus iesus ex difficultate ea sanandi: qui enim maiora fecerat mortem uincendo: utiq̄ poterat sanā uulnera. Sed propter causas supe rius dictas & alias inumeras diuina sapientia malu it ipsa in glorioso corpore referuare. Nec apparent ibi ut corporis uitia: sed ut strenue uirtutis inditia. Quod etiam de cicatricibus martyrum sentire Au gustinus uidetur sic. d. Nescio autē quomodo sic af ficimur amore martyre beatorum ut uelimus i illo regno in eorum corporibus uidere uulnere cica trices que pro xpi nomine pertulerunt. Et fortasse uidebimus. Non enī deformitas i eis: sed dignitas erit: & quedā quīs in corpe: nō corpis: sed uirtutis

pulchritudo fulgebit. Nec ideo si aliqua martyribus apudata & ablata sūt mēbra: sine ipsis mēbris erūt i resurrectione mortuorū: q̄bus dictū ē. Capillus capi tis ur̄i n̄ pibit: Sed si hoc decebit i illo nouo sedo: ut idicia gl̄iosorū ul̄ neq̄ i illa immortali carne cernē tur ubi membra ut preciderentur percussa uel secta sunt: ibi cicatrices: sed tamen eisdem mēbris reddi tis: non perditis appebant. Quauis itaq̄ omnia que acciderant corpori uitia tunc non erunt: non tamen sunt appellanda uitia: sed uirtutum inditia: hec Augustinus. Circa autē domini comestio nem scias q̄ corpus gloriosum non ex necessitate sed ex potestate potest comedere: non in se incorpo ando cibum: quia nihil extraneum recipit sed eter na soliditate persistit: scilicet cōsumendo ipsum. Aliter enim absorbet aquam terra sitiens. Aliter so lis radius ipsam sui uigoris calore consumens. Sic dominus ex potestate & pietatis dispensatione cū discipulis post resurrectionem comedit: ut & uirtu tem reassumptę carnis eius persuasibilem faceret: & sui cordis amorem ad ipsos familiariter demonstra ret. Quia enim conturbati & conteriti estimabant se spiritum uidere: non carnem: seipsum eis palpan dum tribuit: & mirantibus & letantibus familiari ter per effectum cōmestionis uirtutē eis sue carnis ostendit: non intendens eis persuadere: q̄ in illa be atitudinis gloria corruptibili idigeatur cibo: sed q̄ pleno resurgitur in corpore uero. Attende etiam q̄ in omnibus uisionibus istis: licet ad fidem & sp̄e & charitatem discipulos uellet formare: intendebat tamen illas tres uirtutes erigere in eis ad amplexū future inuisibilis uite in qua i ducimur gloriose in iesu christo sicut membra in corpore: ut qui nunc in nobis patitur: ipse etiam tunc glorificetur in nobis: & nos qui nunc in sue passionis morte conspelmur & in eius gratie merito radicamur: & per ipsum uirtutum opera facimus tunc in sue fructio nis premio secundum dispensationem portionis nobis debite: quam ipse nobis in seipo ex meta sua charitate distribuit eternaliter dei gloria fruamur in illo: propter quod apprensus iesus discipulis suis & dignis argumentis ipsos de fide resurrectionis firmans & erigens eorum mentes & ostensa sibi tam intima familiaritate cōnectens subito dispebat qua si hamus piscationis diuine in illorum mentibus qui tantum stabat cū eis ut ei applicaretur amor: & tunc de profunda uoragine uiciosi amons reuati ui ipso eos educens: & a se ipsis quasi totaliter era dicens dū sic disparebat subito in amorem sui ipsi us & inuisibilis glorie transportabat. Sicut mater sollicitissima aquilina prouocans ad uolādum pul los suos: & super eos uolitans extendebat alas suas sup eos: & i humens uirtutis sue asportabat. Unde & sicut infra dicitur post multos tales uolatus qui bus ipsorum mentes prouocabat ad summa: uno uolatu completo in eorum oculis: ad dexteram pa tris ascendit: & ubi illorum thesaurus erat ibi illos re quiescerent cordia. Et ideo non immerito angeli

eis app
nienti
tis aspi
gratia
deceba
bito di
refin
ta anin
scipuli
pation
nerum
cenacu
tas &
Neces
multo
tardare
fectus
cum di
ruit eis
apparu
paruit
amons
eis ost
effabile
lia sign
forent
geliste
uel nih
men il
sta lo
menti
quider
pulu
que si
se cape
intellig
dine se
cipalu
et etia
tem.
excele
sonalit
Quec
dit dai
parens
dum q
stolis.
& ossa
tanto
glorio
lius gr
re per
pariifi
banew
horol
q̄ in fi
que se
sed he

eis appetes post ascensum xpi ad celos eos conuenienti nomine appellarunt. d. Vin galilei quid statim aspicientes &c. q. d. Vere uos estis uiri transmissi gratia uobis auulsi & xpo inserti. Quia etiam non decebat xpm in gloriofa uita diu morari in terris: id ta su debet dispebat: ne eis occasione erroris tribueret: q bito dispebat: sicut prius ad morandum in terris uita animal. Attende autem q xps corpus suum discipulis ostendit: ut ex supradictis pater: uerum palpatione: uiuum comestione. Idem quod prius uulnerum ostensione: gloriosum introductione clausi cenaculi: & subita disparitione sui: per que subtilitas & agilitas demonstrantur corporis gloriosi. Nec est credendum q solu eis decies apparuit: imo multoties cum ad hoc solum suam ascensionem tendaret. xl. diebus ut in eis prefatos sue uirtutis effectus in sereret. Quod Lucas satis in actibus inuit cum dicit: per dies. xl. in multis argumentis apparuit eis: licet enim non posset concludi q quotidie apparuerit: uidetur tñ satis expresse innui q sepe apparuit. Et non solum illa signa sola que scripta sunt amons ad eos: & sue omnipotentissime maiestatis eis ostendisse credendum est: sed etiam alia tantū ineffabilia: q spūs sanctus in euāgelistis habitans talia signa non inspirauit exprimere: quia incapabilia forent in expte menti. Et ideo magis elegerūt euāgeliste illa signa facta silentio honorare: q̄ parum uel nihil dicere: & inexpressibile uelle narrare. Sic tamen ille discipulus quem diligebat iesus: euāgelista iohannes ista siluit quod scribendo signauit: & menti deuote cogitanda reliquit cum dicit. Multa quidem & alia signa fecit iesus in conspectu discipulorum suorum que non sunt scripta in hoc libro: que si scribantur arbitror nec ipsum mundum posse capere eos qui scribendi sunt libros. Quod non intelligitur de quantitate chartarum sed de altitudine sententiarum. Quod etiam Criso. exponit p̄ncipaliter de signis post resurrectionem ostensis. Licet etiam posset intelligi de multis aliis ante mortem. Ineffabilis enim fuit ipse bonus iesus i suis excellentis in assumpta natura. Sicut radicatus & p̄sonaliter plantatus in eterni patris ineffabili uerbo. Quod etiam subtilitatem gloriosi corporis ostendit clauso resurgēs sepulchro. Et foribus clausis apprensus in discipulorum medio: non est intelligendum q fuerit subtilitatis aeree: cum ipse dicat apostolis. Palpate & uidete: quoniam spiritus carnem & ossa non habet sicut me uidetis habere. Sed pro tanto subtile dicitur: quia potest omne corpus non gloriosum efficaciter penetrare. Et non obstante illius grossicie simul cum illo esse: & per ipsum liberare penetrare. Quod uero legitur discipulis apparuisse in forma peregrini: & q̄ oculi eorum tenebantur ne eum agnoscerent: & q̄ magdalena ipm hortolanum esse estimauit: non est intelligendum q in suo corpore glorioso sit uariatio figurarum: que soliditati imutabilis sue glorie repugnaret: sed hec potestas corporis gloriosi q̄ seipsum man-

festat & occultat pro libito: & qualē uult figuram sui formare potest in passibili oculo. Et ideo sapiēs & bonus iesus tales figuras sui in oculis discipulorum formabat quales eorum meritis & statibus: & sue intentioni in eis uidebat congruere. Nec ipse iesus resuscitatus laborabat in procutandis uestibus: qui immortali gloria uestitus surrexit. Sed talium uestium in oculis aliorum formabat figuras: quales sua sapientia formanda pro aspicientium qualitate dictabat. Nec in hoc erat falsitas sicut supra in simili per Aug. expresse est probatum. Attende autē q̄ in dote caritatis non fuit expediens resurrectionem probari: cum ipsam in transfiguratione monstrasset discipulis: etiam in carne passibili. Nec oculi discipulorum ipsam sustinere potuissent: sicut etiam ibi patuit: propter quod uidetur q̄ fuisse impedimentum illius familiaris colloqui & amorosi cōsortii: quod eis intendebat igerere: dum eos ex nimio splendore sui prostratos & tremefactos in se non sinisset aspicere. Non autem forte inconueniens est credere: q̄ in illis ineffabilibus signis de quibus dicit iohannes q̄ non sunt scripta: ipsam excellentiam sue caritatis simul condescensue & maiestatis ostenderet: tamen in hoc q̄ clausis intrauit ianuis: & subito disparuit subtilitatem & agilitatem monstrauit. Nam impassibilitas satis ostenditur q̄ mortem uicit: & uulnera aperta sine dolore dimisit.

Considera anima xpo deuota quō iste tuus dilectus iesus ante mortem & post resurrectionem signis flagrauit amoris: & uide eum nunc sollicitum ad releuationem pusilli gregis: licet sine anxietate tot signis extrinsecis laborare. Ipsi enī fide deficiebant qui ipm non credebant deum: iaculo percussis mortis sue & infirmati nimio amore iesu in morte ostenso: quo tamen mens humana sibi magis erat obnoxia. Amore tamē licet informi ipsum ut hōiem diligebant & eius mortem desolebant. Ex reuelatione tamē mulierū: & ex memoria uerborum iesu fluctuabant & uacillabant iter infidelitatem & fidem. Amor eos impellebat discurrere: querere & anxii & desiderare iesum: infidelitas eos contristabat: prosternebat & reddebat pauidos: quia ipsum totaliter dubitabant extinctum. Quod in ipsis deuotis mulieribus intellige. s. magdalena & aliis: donec ipse bonus iesus ipsas anteq̄ uiros dignatus est solidare: propter quod ipse benedictus iesus in amore totus datus nostre saluti sicut ante passionē sollicitus fuit cum dolore & pena explere mysterium nre redemptionis: quod & consumauit in gloria resurgendo: sic & post resurrectionem sine pena & dolore: tamen eodem amore quo prius fuit sollicitus ipsum idem nostre redemptionis beneficium mentibus nostre inserere per studium apparitionis frequentare: & discipulorum infirmitatem supportauit & nostram: ut qui prius preparauerat cibum: nunc ut cibus saperet & nutriret: infectum sanaret palatū. Quod manifeste declarat dignatio pietatis thome dubitanti in octaua resurrectionis

ostensa: dum ipsi sic misericorditer condescendit: ut quod ex incredulitate petuit: totum ineffabili pietate tribuerit. Dixit enim. Infer digitum tuum huc: supple uulneribus imitudo clauorum: & uide manus meas corporali aspectu: & affer manum tuam: & mitte in latus meum: quod tibi patulo aperitur affectu: & noli esse incredulus sed fidelis. Vide quod eadem oio repetit que thomas in sua absentia coram discipulis protulit. ut per hoc se deum uerum ostendat qui ubique est & amoroſe se ſupportare infirmum cui deſiderata concedit. Attende autem quomodo diuina ſapientia nobis ſeruiuit ualiter: que cum poſſet in prima apparitione totam omnium diſcipulorum dubitationem excludere: uoluit tamen aliquos ex eis diſpenſatiue duos & incredulos permittere. Quos quia multis ſignis & irrefragabilibus argumentis ſue ueriffime reſurrectionis in fide firmavit: & illos ad maiorem ſui amoris accedit flammam ex dignatione oſtenſa: & omnium poſteriorum amputauit peridiam per indubiſabilia ueritatis iditia. Vbi & nota ſtupendum proceſſum & iocundum gratie dei ſemper dirigentis electos in melius: non opere noſtro: ſed beneficio tuo: quia etiam ipſiſmet diſcipulis ſua tarditas incredulitas & fuga derelictionis ieſu tempore paſſionis & mortis ex diuina pietate eſt cooperata in bonum: dum ex hoc & ſue infirmitatis qua ſemper in malum ruerent: niſi eos deus ſua pietate teneret: facti ſunt conſcii: & ſemper ſub diuina bonitatis conſideratione in teipſis omnino annullati per humilitatis uirtutem. Auxit etiam in eis fortiffime compaſſionis abſinthium: cum in memoria paſſionis & mortis boni ieſu memoretur ſue ſimul derelictionis flagitium: quo ſemper in ſue utilitatis conſuſi manus expenebatur ieſu xpi participatiua paſſionis. Et quanto plus ipſum attraſtauerunt poſt reſurrectionem: ut formarentur ad fidem: tanto magis poſtmodum incaleſcebant amoris feruore tenentes in tot ſignis probatam ipſius dignatiſſimam charitatem. Quomodo putas thomas flagrabat amore ieſu: dum recordaretur quod manus in illis fenestris fornacis ardentiffimi amoris ieſu ex xpi dulciſſima imitatione poſuerat. O bone ieſu ſacrame indignum participem illorum compaſſionis affectum & charitatis ardorem: quos in tuorum apoſtolorum cordibus tot ignis tue dilectionis platiſti: ut qui hic percipere corporali aspectu non meruit: ſaltem cordiali transportatione percipiam. Fuit autem xpi reſurrectio omnium prima ueriffime facta: ſufficenter probata: & reſurrectionis noſtre caſam in corpore: quod in anima. Primo quidem: quia reſurrectio eſt a morte erectio. Quod quidem tunc fit perfecte: quando aliquis taliter reſurgit: quod liberatur non ſolum a morte: ſed etiam a moriendi poſſibilitate: & ſic fuit in xpo ieſu: quem impoſſibile eſt in eternum mori: iuxta illud Roma. vi. xpus reſurgens ex mortuis iam non moritur. Aliorum uero omnium reſurrectio quod ante & poſt ihm ad hanc uitam per miracula iurauerunt: reſurrectio eſt perfecta reſpectu hu-

ius de qua loquimur modo: quia eripiuntur tanta morte in actu quem prius habuerant: & incipiunt uiuere iterum neceſſitati moriendi aliquando ſubiecti & ita Ro. viii. Corpus quidem mortuum eſt ſecundu illud catum. Contra quod de ieſu dicitur. Mors illi ultra reſurrectione reſurgentes poſſunt dici uere reſurgere. Hanc autem ueritatem ſufficenter xpus probauit teſtimonio & argumento utroque in generi uerum neutrum poteſt reſelli. Primum fuit teſtimonium angelorum: ut patet per omnes euangelistas. Secundum fuit teſtimonium ſcripturarum quas ipſe ad oſtentionem ſue reſurrectionis expoſuit: tam duobus in uia: ut dicitur Luce ultimo: quod ſimul aliis congregatis. Et ut iſtud teſtimonium eſſet efficaciffimum aperuit eis ſenſum: ut ibidem dicitur: ut intelligerent ſcripturas. Quod ad ſecundum modum probandi per argumenta: ſcias quod argumenta per modum ſcientie probande hic locum non habent: quia talia procedunt ex principis: que ſecundum humanam rationem procedunt: & eſſe debent auditoribus nota. Alioquin nihil probatur per illa. Reſurrectio autem eſt ſtatus ſupra humane nature curſum ad aliam uitam ſpectans: & ideo principia eius uite ſuperant intellectum: propter quod tali modo non eſt ieſus apoſtoliſ argumentis uſus. Aliter accipitur argumentum. Aliquod ſenſibile ſignum quod ad ueritatis manifeſtationem inducit. Ad uerum primo. Et hoc modo ad probandam ueram reſurrectionem & glorioſam: ſufficientia argumenta apoſtoliſ oſtendit xpus: tam ex parte corporis: quod ex parte anime. Na oſtendit corpus uerum & ſolidum: nec fantaſticum uel aerium: ſed palpabile. Ipſe uero numero quot prius habuerat cicatricum reſurrectione. Ex parte uero anime oſtendit xpus uiuere uitam uegetabili & nutritiuam: quia cum eis manducauit & bibit: uita animali & ſenſibili: quod coram eis ſenſibus uſus fuit uita intellectuali: quia de ſcripturis: & de aliis clare diſeruit. Naturam etiam diuinam ſe habere oſtendit per miraculum quod fecit in piſcibus capiendis: ſed in hoc maxime quia ipſis uidentibus aſcendit ad celos. Nemo enim aſcendit ad celum niſi qui deſcendit de celo. Glorioſum autem corpus in aliquibus moſtrauit dotibus. De quibus omnibus plenius ſupra dictum eſt: licet ergo unum argumentum per ſe ſolus tamen minus ſufficeret: tamen omnia ſimul ſumpta perfecte concludunt. Fuit autem xpi reſurrectio noſtre reſurrectionis cauſa efficiens & exemplan. Meritonia uero propria non dicunt eſſe quia omnia nobis meruit ut uiuor in paſſione & morte. Efficiens quidem: quia licet diuina iuſtitia ſit principalis cauſa efficiens: quia tamen uerba dei unitum eſt carni ieſus per ipſam tanquam per inſtrumentum: & tanquam per primum in genere reſurgentiu: dicitur omnia humana corpora ſuſcitare. Et hoc eſt quod dicit apoſtolus. i. Cor. xv. chriſtus reſurrexit

et mortis
hominem
tuorum.
uerbi ere
& per illa
ſi tanquam
eius reſur
hoc reſur
his etiam
porum a
mabus p
quo ad al
eius ipſe re
quo ad o
ſa exemp
illud phy
ſtre conſi
reſurrecti
componit
rum ad g
Et quia u
tam duo
te. Ideo q
tem diuini
iuſtificati
placiter
millionis
autem ca
rit per g
ambulen
iam non
dem pec
tamus de
tali corpe
cut de Re
ideo de R
ita noſtra
nitas effi
ue chriſti
ſi autem
tra quem
non reſur
ſitis dicit
tur Orig
num ſalu
ſurgens:
miles di
mortuis.

D
co
ra
ſione dei
reſumpti
corpus il
li tate da

mortis primitie dormientium: quoniam quidē p
 hominem mors & per hominem resurrectio mor-
 tuorum. Et hoc siquidem fuit conueniēs ut uirtus
 uerbi eterni prius effunderetur in carnem propriam
 & per illam ad omnes alios: Nam humanitas chri-
 sti tanq̄ instrumentum diuinitatis ipsius in uirtute
 eius resurrectionem nostram causat: & quātum ad
 eius resurrectionem non solum in bonis sed in ma-
 lis etiam in omnibus effecit. Nam resurrectio cor-
 porum ad iustitiam dei spectat: ut i eis reddatur ani-
 mabus pro meritis. Causa uero exemplaris licet
 quo ad aliquid sit respectu uideatur: quia omnes si-
 cut ipse resument corpus proprium & unum: tamē
 quo ad conformitatem glorie dicitur proprie cau-
 sa exemplaris resurrectionis electorum. Secundum
 illud phy. iii. Reformabit corpus humilitatis no-
 stre configuratum corpori claritatis sue. Et i electos
 resurrectio christi non solum efficit resurrectionem
 corporum gloriosam: sed etiam resurrectionem aīa-
 rum ad grām ut instrumentum: sicut dictum est.
 Et quia in resurrectione animarum que fit per gra-
 tiam duo concurrunt: remissio culpe: & nouitas ui-
 te. Ideo quantum ad efficientiam que est per uirtu-
 tem diuinam: tam passio xp̄i q̄ resurrectio est causa
 iustificationis quo ad utruq̄. Sed quantum ad exē-
 plaritatem passio & mors iesu est causa efficiens re-
 missionis per quā peccato moritur. Resurrectio
 autem causa nouitatis uite: ut sicut christus resurre-
 xit per gloriam patris: ita & nos in nouitate uite
 ambulemus: ut sicut christus resurgens a mortuis
 iam non moritur: ita & nos estimantes mortuos q̄
 dem peccato esse: uiuentes autem deo non permit-
 tamus de cetero regnare peccatum in nostro mor-
 tali corpore ut obediamus concupiscentiis eius. Si-
 cut dī Ro. vi. Et quia in hoc stat iustificatio nostra:
 ideo dī Ro. iiii. quia xp̄s traditus est propter deli-
 cta nostra. scilicet: & resurrexit propt̄ iustificatiōes
 nostras efficiendas & exēplādas. Nā passio & chantas
 uite christi est omnium meritoria causa. De chris-
 ti autem resurrectione est quartus articulus. Con-
 tra quem primo erat Corinthus: asserens christum
 non resurrexisse: sed resurrecturum esse. Contra quē
 satis dictum est. Secundus error est qui imponi-
 tur Origeni. q̄ iterum passurus sit iesus pro demo-
 num salute. Contra quem dī Roma. vi. christus resur-
 gens a mortuis &c. Et contra hos errores & si-
 miles dicitur in symbolo. Tertia die resurrexit a
 mortuis.

Iesus decor precipuus Cap. xxx.

D contemplandum chnisti resurgentis. de-
 corem: attende q̄ ipse pulcherrimus flos de
 radice iesse qui in incarnatione floruit: in pas-
 sione defloruit: in resurrectione corporis gloriosa
 resumptione resloruit: ut omnium esset decor. Nā
 corpus illud sanctissimum subtile: agīe: in morta-
 litate claritatis superuestitum est gloria: ut uero sic

sole fulgentius exemplarem pulchritudinem pre-
 ferens fulgoris corporis electorum suorum: quos
 sui corporis similitudini in gloria reformabit: de q̄
 bus dicit in euangelio. Tunc iusti fulgebunt: sicut
 sol in regno patris eorum. Quod si quilibet iustus
 ut sol fulgebit: quanti putas fulgoris ipsam iustitie
 solem? Tanti inq̄ est ut sit speciosior sole & sup om-
 nem stellarum dispositionem: luci comparatus de
 cor precipuus non immerito iudicetur: immo qua-
 si omnis alia lux illius comparatione nigrescat.
 Aderit & fulgor & singularis decor in locis uulne-
 rum: quasi si in uase aureo fulgeant lapides preciosi
 qui ipsum oculis electorum suorum simul speciosum
 & amabilem reddunt: in tātam ut sua uisione
 nunq̄ possunt fastidiiri: sed continue uiuendo desi-
 derent sui speciositatem dilecti. O q̄ beatus ero si
 fuerint cordis mei reliquie ad uidendum tam inte-
 rius q̄ exterius illam desiderabilem claritatem.

Iesus orbi prelatus. Cap. xxxi.

Mnum uisionum promissa frequentius &
 exhibita solennior fuisse uidetur illa in qua
 dominus apparuit discipulis i galilea in mō-
 te ubi cōstituerat eis: propter quod & tempore sue
 passionis fuit eis promissa & de ipsa sola angelus ap-
 parens mulieribus discipulis nūnciando manda-
 uit: Non quia non intenderet ante i hierusalem ap-
 parere discipulis sicut & fecit: sed quia ibi solēmus
 quantum ad lram & magis potestatiue gloriā sue
 maiestatis ostendit: propter quod etiam ibi singu-
 lariter discipulis dixit: omnium sibi potestatem tā
 celi q̄ terre a patre collatam: propter quod etiam tā
 q̄ orbis dominus ibi mandatum dedit discipulis:
 ut mūdum uniuersum percurrerēt: omni creature
 predicantes euangelium: salutem promittentes ete-
 dentibus: damnationem cōminando incredulis: &
 sue societatis promittentes eis indiuisibilem com-
 munitiam cum dicit. Ecce ego uobiscum sum omnibus
 diebus usq̄ ad consumatiōem seculi. Istius autem
 unionis tam promissio q̄ exhibitio magni myste-
 riū fuit figura. Sicut enim hic dicitur singulariter ap-
 paruisse in monte: & ab eis adoratus fuisse: & q̄ si-
 bi sue potestatis uis reuelauit imperium: & q̄ uis
 doctrine & baptismatis dedit mandatum: & sue so-
 cietatis indiuiduum promisit consortium. Sic in
 spūali galilea transportationis cordis ab amore p-
 prio & omnium mundanorum & i locatiōe cordis
 sui in contemplatione uoluntatis & sapientie dei:
 & gloriōficatione hominis xp̄i: tāq̄ in inōte subli-
 mi uere adoraf. deus in spū & uentate: & uere ibi co-
 gnoscitur q̄ ipse est dominus orbis terre: in tātam
 ut inde delectabilius suam uoluntatem in omni-
 bus compleat. Vnde a malignis impugnan uidetur
 in quibus est tanta doctrina sapientie q̄ mens paci-
 ficata in deum: tanq̄ in nouo baptisinate ab omni
 sue distractionis labe & creaturarum turbatiōe pur-
 gatur: & tunc in omnibus tam bonis q̄ malis pro-

uidentiam & gratiam gustans boni iesu in suorum electorum secura tutela sentit expresse q̄ nūq̄ societas boni iesu quo ad utilitatē & succursū necessariū potest deesse electis. Et in hoc uere consistit pax que exuperat oēm sensū. Allegorice autē ista significat uisio q̄ in transportatione diuini cultus ad ecclesiā de gentibus debebat iesu imperiū, singulariter refulgere quo eius. ibutus deo trino & gr̄a ablutus baptismali nūq̄ romano orbis assistentia xp̄i deficeret quāti sc̄uq̄ impulsioibus petri uideretur fluctuante nauicula: qui potius ipse xp̄s semp̄ ipsius prouidus nauta fluctibus errorū minime impedire ualentibus ipse sep̄ ipsā in fidei ueritatem perduceret & in littore sue eterne glorie collocaret. Quod uere certimus esse cōpletum: dum subiectū sibi orbē terre certimus: & tanto nomen iesu sublimatū honore quod uere patet seculo toti q̄ ipse iesus magis p̄ris filius tāq̄ alter ioseph uerusq̄ saluator uiuit & dñatur non solū in oī terra egypti: uey etiā in oī loco dñationis regis e: erni. In ista autē galilea: non solū hac uice: sed pluries credendū est xp̄m sui p̄ntia cōsolationem fecisse discipulis sicut Eusebius narrat. Ad minus certū est p̄ lo. q̄ ibi apparuit simoni petro cum aliis sex in mari piscantibus: quibus p̄ noctem totā laborantibus iesus mane stetit in littore. d. eis q̄ mitterēt in dexterā nauigii rete. In quo magnoz piscū cōdusa ē multitudo sine retis scissura: ubi & ioannes primo dñm cognouit. Petrus feruētior in mare se mittens ad iesum prior accessit: applicantibus nauigio ceteris: & familiari cōsumato cōuiuio: bonus iesus ap̄oz p̄cipē petrū de suo amore questionem ter repetendo examinās pascedorū agnoz & omiū curā cōmisit: & futurā sui passionis in crucis supplitio cōsumationē predixit. Ioāne sic dimisso finire dies i cete cōtēplationis extatice: ubi mutuis p̄uilegiis se inuicem respiciūt mutuo duo dilecti Petrus & ioannes: de quoz precellentia disputare non curo: cum ipsi pacifice sint concordēs: & unus in alio dulciter se possidere sentiat quod sibi deesse cognoscit: immo eadē charitate gustauit unusquisq̄ iesu xp̄i efficacā dona in altero: q̄ a xp̄o recepta dona diligit in seipso. Ipsi enim sunt cūes illius ciuitatis: cuius participatio in idipsum. Attende autem quanti sepe petrus oñditur fuisse feruens: quia & ante resurrectionem sup aquas ambulare petuit in similitudine xp̄i: & nunc aliis discipuluentibus cū nauigio in feruore spūs se misit in mare. In passiōe ex zelo magno xp̄m defendere uoluit: & unius satellitū amputauit auriculā: un̄ & ih̄s xp̄s nunc sibi de amore pre aliis testimoniū dedit: cum dixit. Diligis me plus his: ubi secūdū glosam quent quod in ipso cognouit. Et cū sibi dominici oculis cura cōmittitur de amore iesu examiatū: quā solus ille magnus est prelatione: qui amore iesu & suage omiū dulcedine gradescit. Vbi & nota q̄ ideo h̄ sue passionis suppliciu petro predicat: ut qui uocat ad curā: ad martyriū se sentiat uocari. Quod si gladius p̄secutionis non ingerit: ipse tñ si bonus ē

pastor grande sibi martyriū iducit: dū exemplo sue crucifixę uite subditos ad crucis amorē trahit: & oīum ipsoꝝ tribulationes paupertates & defectus & pia subuentione in ipsis supplet: & in seipso cordis compassione retorquet. Quod quia bonus iesus p̄nceps pastoz plenissime fecit: ideo nunc petro dicit. Sequere me in similitudine ad subditos charitatis.

Iesus ductor exercitus. Cap. xxxii.

Acroz igitur diez quibus fidē roborauerat nascentis ecclesie iā instante. xl. die saluator noster iesus illoꝝ b̄toꝝ spirituū & sanctorū patrū qui cū ipso gloriosi de inferno alcāderant ad uocato exercitu iā tēpus instabat q̄ cū illis terras relinqueret ascensus ad patrē. Vtrūq̄ autē ex eis aliquis iā resurrexisset in carne cōsumata gloria corporis ipsoꝝ inter sc̄os est suborta cunctatio. Aliq̄bus enī uidetur pp̄ illud q̄ ap̄us sanctorū uetustamenti enumerato cathalogo. Ad hebre. xi. dicit: Hi oēs testimonio fidei p̄bati inenti sunt in xp̄o iesu dño n̄ro pro nobis melius disponēte: ne sine nobis cōsumerentur. In quo uidet ipse sentire: q̄ corporibus dormientibus in puluere: nō sit i eis cōsumata gloria donec oīum simul facta resurrectione i cōi gaudio manus etiā fiat gaudiū singuloꝝ. Et pp̄ nōnulla alia testimonia que addunt: q̄ nullius h̄ facta gloriosa resurrectio: donec oīum mēbroꝝ xp̄i sit cōsumata p̄fectio. Et quia euangelii textus multoz corpa sc̄oz q̄ dormierāt cū iesu resurrexissent testat. Qui etiam introeūtes in sc̄am ciuitatem resurrectioi xp̄i fide dignū testimoniū tribuerūt: dñt tenentes primam sniam q̄ pacto officio pro quo surrexerant in terre puluerem redierūt. Aliis autē nō minus docte nec minus pie uidet imo forsitan magis q̄ in calūniā testimonii resurrectionis dñi cum facer textus eos cum iesu resurrexissent testes: q̄ simili resurrectione eos cū ipso in puluere redisse dicat. Et ideo hi asserūt ipsos beata frui resurrectione cū xp̄o: imo & subiungunt: q̄ non est inconueniens credere: q̄ q̄ncūq̄ xp̄i resurrectionis i ecclesia dies reuoluit annua q̄ aliquibus sanctis electis ab ipso iesu resurrectionis p̄uilegiū tribuat. Quod n. resurrexerint plene uidetur probari posse ex eo q̄ beatus petrus ad iudeos loquens de patriarcha dauid: dicit. Et sepulchrū eius apud nos ē: quasi illis noluerit resurrectionis reuelare archanū. Nec tamen uoluerit dicere ipsum ibi esse sepultū: quasi iam cū xp̄o resurrexerit & solum sepulchrum remāserit uacuum. Quod etiam glosa super librum gen. quando iacob petiit in spelūca duplici sepeliri cū abrahā inuit: sic dicit. Cura fuit sanctis in terra p̄missionis sepeliri: ut ch̄nsto resurgente resurgerent. Quicquid autem sit de hoc ultimo. l. de annua resurrectione satis probabile uidetur de primo. Cum his ergo sacris agminibus benedictus iesus ad montem ap

proprie
decim ir
fatis deu
uota ma
discumb
lito salu
te come
diffe dī
qui uide
tant.
tre repel
tūcūq̄ x
se a mori
eis salua
enbus q̄
luerunt:
rarent. Et
quibus i
luerunt.
dicandū
hendunt
cum ipse
tam facit
sent ex fr
lidat in t
ris medi
tis quam
onem su
cūq̄ ele
grate &
p̄ne reco
i qua soli
opportu
eas appa
tate eoz
tūneanq̄
bili in be
iporum
potuit et
quāto pl
gis suam
tio sine t
ideo om
nius si u
tate & hi
Post h̄
patrem t
peractis
rum alta
ta circa i
mitrendi
eos long
deu deue
ducere: si
ba sermo
turbetur.
ad uos. S
do ad pa

templo fue
trahit: & oī
defectus &
pfo cordis
onus ielus
tunc petro
ditos cha-

p. xxii.

oborauerat
lie saluator
& sanctoꝝ
āderant ad
lis terras re
; aut ex eis
gloria cot
atio. Aliq
rū uetens
re. xi. dicit
it in xpo ie
: ne sine no
tūre: q̄ cor
t i eis cōst
surrectioe i
loꝝ. Et pp
nullius lit
rebꝝ xpi
xtus mul
mexisse te
tatem reſu
rū: dñt te
ro quo ſu
s aut nō mi
rlitan ma
is dñi cum
ter: q̄ ſimi
xſiſe dicat
reſtione cū
onueniens
xclēſia dies
tis ab ipſo
Quod. n.
ſe ex eo q̄
triarcha da
: quali illis
Nec tamen
uaſi iam cū
maſent ua
gen. quan
i cū abrahā
pmiſſionis
t. Quicq̄
ſurrectioe
m his ergo
iontem ap

propinquans oliueti: primo recumbentibus un
decim in ipſa aſcenſionis die in cenaculo ſyon: ubi
ſatis deuote creditur q̄ & beata uirgo mater: & de
uota magdalena: & nonnulli alii: ſicut ieſu placuit:
nota magdalena: apparuit glorioſe ieſus: & more ſo
dilectum bebant: apparuit glorioſe ieſus: & more ſo
lito ſalutatis aſtantibus cum ipſis uiſeroſa charita
te comedit. Attende autem q̄ nunc reſprehen
diſſe diſ incredulitatē illoꝝ & duriciam cordis: quia
qui uiderāt eum reſurrexiſſe a mortuis nō credide
runt. Vbi nota q̄ de hoc omnes excepta ſola ma
re reſprehenſioe digni erant. Nam mulieres quan
tūcūq̄ xpo deuote āgelis q̄ uiderāt eum reſurrexiſ
ſe a mortuis: credere noluerunt: donec per ſeipſum
eis ſaluator apparuit. Ipſi uero diſcipuli factis mul
ieribus quas nouerant nō eſſe mēdaces: credere no
luerunt: cum tamen ſeipſum uidiſſe & tetigiſſe nar
rarent. Et quod in aliquibus durius fuit: poſt q̄ ali
quibus ipſorum apparuit: alii nec ipſis credere uo
luerunt. Mento ergo quando mittuntur ad pre
dicandum gentibus chriſti reſurrectionem: repre
henduntur: q̄ ad credendum tardi fuerūt & duri
cum ipſe gentes preuēte in eis chriſti gratia erant
tam ſaciliter crediture. Licet autem tunc omnes eſ
ſent ex frequentibus apparitionibus chriſti iā ſo
lidati in fide: uoluit tamē eos reſprehendere ſaluta
ris medicus & magiſter ieſus: ut lectionē humilita
tis quam eis a principio legerat: nunc in recogniti
onem ſue defectibilitatis cognoscerent: & quantū
cūq̄ eleuarentur diuino beneficio in altū ſtatum
gratie & uirtutum ſemper ſacte humilitatis & pro
prie recognitionis domino offerrent ſacrificium:
i qua ſola ſpiritus domini eis poſt reſurrectionem toti
us apparere: & tot argumentis cum tanta difficul
tate eorum cordibus fidei ueritatem inſerere: quā
tūcūq̄ hoc deus ipſis & aliis ſua bonitate ineffa
bili in bonum conuerterit: non tamen ſine multo
ipſorum defectu: & innata malitia & duritia cordis
potuit euenire: propter quod etiam omnes electi
quāto plura beneficia a chriſto recipiūt: tanto ma
gis ſuam debilitatem cognoscūt: qua in dei ſerui
tio ſine tot adminiculis perſeuerate nequirent. Et
ideo omne dei donum quāto maius eſt & ſubli
mius ſi utiliter recipitur: tanto magis in ſua nihili
tate & humilitate recipientem plenius inabyſſat.

Post hoc blanda conſolatione pro ſuo aſcēſu ad
patrem benigne affatur: oſtendens q̄ congruū eſt
peractis pro quibus uenit carnis myſteris q̄ celo
rum alta aſcendat: ubi & de patris amore: & de mul
ta circa ipſos ſollicitudine: & quod maximum eſt de
mittendo ipſis ſpiritus ſancti munere cōſolatus eſt
eos longo ſermone. Vnde quecūq̄ es anima
deo deuota hic multa ad tuā deuotionē potes ad
ducere: ſicut ecclēſia tunc tēponis facit: aſſumēs uer
ba ſermonis que eis dixit in cena. Sicut ē illud. Nō
turbetur cor ueſtrū neq̄ formidet: uado & uenio
ad uos. Si diligeretis me gauderetis unq̄ quia uado
ad patrem: & illud. Ego ueritatē dico uobis: ex

pedit enī ut ego uadā. Si enī nō abiero paradytus
non ueniet ad uos. Tanta enī ſua uitate tenebatur
diſcipuli ſui corporalis aſpectus: q̄ ipſeiebantur i
ſua inuiſibilia rapi. Hoc autē ē ſpiritus ſancti abun
dare. ſi in inuiſibilem tā diuinitatis ieſu: q̄ beatitu
dinis cōmunicate anime ieſu ſūma contemplatio
ne ſuſtoli. Vnde non modicum eſt penſandū q̄ ſi
corporalis effigies faciei ieſu: in cuius merito tota
noſtra eſt iſerta perfectio debebat abire: ut ſpiritus
ſanctus adueniret: quo pacto pōt ſibi aliquis de cu
iuſuis creature familiaritate blandiri: uno. n. uerbo
omnis creature terrene quantūcūq̄ ſanctē nimi
am excludit familiaritatem. Sicut enim dicit Augu
ſtinus. Quo ſanctior es eo magis alliciunt: & ſub
pretextu ſermonis blandi imiſcet ſe uiscus impiſ
ſime libidinis. Crede inquit mihi: epūs ſum non
mentior: cedros libani & gregum arietes ſub hac
ſpecie corruſſe memini: de quorum caſu non ma
gis preſumebā q̄ Gregorii uel Ambroſii. Quid
etiam bernardus ſentiat de hac materia audi
quid dicat in ſermone tertio aſcenſionis. Non inq̄ ſpi
ritus & caro: ignis & tepiditas i uno domicilio cō
morantur: preſertim cum tepiditas ſoleat ipſi do
mano uomitum prouocare. Si enim apoſtoli carni
adhuc dominice iherentes: que ſola ſancti: quia ſa
cti ſanctorum erat: ſpiritu ſancto repleti nequiuērūt:
donec tolleretur ab eis: tu carni que ſordida eſt: &
diuerſarū ſpurcitiarum fantaſiſ repleta aſtrictus &
conglutinatus illū meraciſſimū ſpiritum te poſſe
putas ſuſcipere: niſi iſtis carnis cōſolationibus ſun
ditus renūciare tēptaueris? Reuera cū iſceperis tri
ſtitia iſplebit cor tuū: ſed ſi pſeueraueris triſtitia uer
teſ in gaudiū. Et tūc diſcipulis ab eo multa q̄renti
bus: ſicut apoſtoloꝝ actus narrat historia: eoḡ im
becillitatē ad talia capiēda & itelligēda corporali au
ditu declarans dixit eis. Nō eſt ueſtrum ſupple ita
inexpertū & modici itellectus ſicut modo eſtis:
noſſe tēpora uel momēta que pater poſuit i ſua po
teſtate: ſed accipietis uirtutē ſupuenientis ſpūs ſc̄i
in uos: & eritis mihi teſtes in hierl'm & in omni
iudea & ſamaria & uſq̄ ad ultimū tēre: q. d. illud q̄
alias eis dixiſſe reſert. Multa hēo uobis diceſ q̄ nō
potēſtis portare modo. Paradytus autem ſpiritus
ſc̄us que mittet p̄ i nomine meo: ille uos docebit
oia. Et licet tūc dederit p̄ceptū: ſicut Mar. reſert: q̄
irēt i uniuerſū mūdū: & oī creature euāgelii p̄dica
rēt: p hoc oīdēs q̄ miraculis & uirtutibus ſibi da
tis ad tātā eis dignitatē efferet q̄ totū mūdū illis
i cōuerſioe ſubiiceret. Oīdit: tñ ſep̄ eos i ſua redu
cēs uilitatē q̄ ad hoc nō erāt idonei: q̄tūcūq̄ a
xpo totiēs iſormati: niſi eos de nouo i maiori ple
nitudine ſpiritus ſancti uirtute ex alto ueſtret.
Propter quod narrat Lucas q̄ dixit illis. Vos au
tem ſedete in ciuitate: quoaduſque induamini
uirtute ex alto: & ego mittam promiſſum patris i
uos: ubi eis oſtendit q̄ ſpiritus ſanctus eos plene
cōſolabitur: & omnem ueritatem utilem pro ipſis
& pro aliis eorum cordibus reuelabit: & ipſos ſc̄e

res efficiet: ut possint imitari iesum in zelo diuini honoris: & conuersione mundi usque ad hilarem tolerantiam passionum. Attolle ergo contemplationis oculos quanta pietate simul fruebantur & liquecebant uiscera pietatis matris in conspectu filii in gloriosa carne: & in auditu corporalis discensus: & cogita mutuos & flammeos respectus quibus illi duo dilecti se mutuis uisceribus inferebant: & cordialium effectuum sibi refundebat archana: puto quod illas ineffabiles intimationes: & spirituales colloquutiones insensibiles aliis quibus mater & filius se intima insertione mutuo fruebatur: non est possibile exprimere ulli lingue. Sed & exteriora signa reuerentie & amoris quibus eam coram apostolis honorabat: non est dubium quod ad magnam reuerentiam illius benedictae uirginis ipsos medullitus attingebant: sed hic honoremus iudicatio: sed cogitanda relinquamus menti deuote. Potes etiam cogitare quod & ipsa magdalena & dilectus iohannes: & apostolorum princeps petrus & alii multa christo portuerunt dicere: & multas consolationes ab ipso recipere: que magis cogitanda sunt quam scribenda. Non est autem inconueniens credere quod apostoli reprehensi a christo de cordis duricia se cum multa humilitate prosternentes accusant: & petentes a recessu ueniam: se ipsos eidem cum multis lacrymis deuotissime recommendant: quorum quantum fuerit copiosior contritio & humiliatio magis profunda: tanto christi benigna susceptio fuit magis consolatoriis uerbis plena. His igitur in cenaculo syon cum multa charitate completis dicit lucas quod eduxit eos in bethaniam: quod magis credo intelligendum fore: quod pro tanto dicatur eos eduxisse: quia eis precepit quod irent ad montem oliueti: unde erat ascensurus ad patrem: & sic disparuerit ibidem ab eis denuo reuidentibus quam quod eos precedendo corporali incessu eduxerit per tantum uie spacium: semper cum eis comes itineris incedendo. Licet & istud concedere non uideatur absurdum: sed multa christi dignatione & apostolorum consolatione repletum. Potuit enim pius iesus hoc ad consolationem pusilli gregis quem relicturus erat statim corporali presentia taliter facere: ut eum solum uiderent uirgo mater & discipulorum cetus suo aspectu aliis iudeis qui forsitan in uie spacio aderant: uel quibuscumque aliis in spacio denegato: Quomocumque sit non dubium quod mater reuerenda cum sanctis mulieribus: & apostoli cum ceteris discipulis fuerunt in monte oliueti cum multa deuotione & mentis ardore congregati: ut inde saluatorem aspicerent ascensurum. Circa quem montem beatorum spirituum sanctorum patrum erat congregatus exercitus & tunc inter duas turmas iesus medius stabat utrosque in seipso & inuicem mirando amore coniectans: propter quod dictum est. Iesus ductor exercitus. In baculo enim sacratissimo crucis iordanem nostre mortalitatis transiens: nunc cum his duabus factis turmis: una in se formata per

gratiam quam & ad tempus reliquebat in terra. Altera in se ipso beatificata per gloriam: per quam & ad sue ascensionis societatem adducebat ad celos: reuerfus est scilicet ad sedem paterni pectoris: in quo eternaliter requiescit.

Iesus celo leuatus. Capi. xxxiii.

Trum autem ille benedictus iesus aliquos de illis sanctis patribus qui forsitam iam secum in corporibus gloriosis astabat in uisum sue matri & ceteris apostolis conspiciendo uisum uerit: qui & eos sint familiariter allocuti non absurdum est credere: licet sit temerarium affirmare. Pietatem non uiderent sanctorum exercitum: ipsi tamen patriosam uirginem matrem domini: quam sciebant esse suam matrem & filiam dominam: & reginam: & in cuius benedictione uentris & ipsi erant a captiuitate educi: & beatitudinis gloriam consecuti. Intuebantur etiam cum multa conuictione charitatis cordialis illos dilectos: sue fidei filios uictoriosos apostolos per quorum strenuos actus & passionum cruciatu debebat trophaeum crucis christi per totum mundum deferri & uniuersus orbis in fide abrahe promissionem possidere hereditatis eterne. Appens ergo ibi matri & discipulis iterum blandis sermonibus alloquens: & eorum commota corda extali separatione demulcens cum benignitate multa consolatus est eos: & ad futura confortans prelia per dicit eis. In mundo pressuram habebitis: sed confidite: quia ego uici mundum. Estote inquit fortes in bello: & pugnite cum antiquo serpente: & stete confidete: quia non est pugna uestra: sed dei: & ego pcedam faciem uestram in igne spiritus sancti quo ad electos: & uestros inimicos in circuitu inflamabo. Tunc matrem quanto putas amore commota: & quanto deuotissimo in gloria filii ferebatur. Nonne tibi uidetur ipse dilectus filius quasi blanda excusatione ostendere matri desiderium quo ferebatur ad ipsam quasi apertis uerbis? O mee nature dignissima genitrix: & mee peregrinationis & infantium necessitatum sedula ministratrix: & participes omnium laborum meorum: que ultimo fuisti mecum cruci confixa: matris dilectionis teneritudo requireret ut te nunc mecum absorberem in gloria nisi horum dilectorum filiorum tuorum & pusilli gregis mei indigentia moueret: quibus te matrem & consolatricem & magistram intima pietate relinquo: & te eis ut ipsorum reginam matrem & dominam recommendo. Iterum autem ueniam ad te: & assumam ad meipsum: ut ubi sum ego: & tu in eternis sis mecum quia claritatem quam dedit mihi pater dabo tibi: & ea tibi fidelissima charitate reseruo. Potes etiam rationabiliter cogitare quod uicarium sue cure pastoralis & charitatis petrum apostolum singulariter allocutus: Ego rogo pro te petre ut non deficiat fides tua: & tu aliquando conuertis confirma fratres tuos. Tibi subicienda tradidi omnia regna mundi: & tibi dedi clauem regni celorum. Nec aliud fixum erit in celo de mundo

quod illud
die: loar
per tibi
per petri
mae scia
con: qu
docer
tate illi
in signis
modis
salpina:
ostensa
oibus ri
ques co
tis maib
eoz: ou
Matth. I
Ecce ego
nionis se
uile in fi
scipulos
cahone
fore no
tis mani
quadiu
mul arte
tis dicit
ostentio
passioni
ius signa
etia inot
supplicio
neta abi
i celis. In
tut post
cin licuit
sequi gra
pium ca
bus pree
sibi uice
lore: ulul
demonu
at ta. pp
git. Vere
eis tunc fu
sanctoru
trepida u
deus. Att
ni porte
intrare. C
mu dicit
qua dñs
fortitudi
to amore
ho uenie
agnia cu
uere unu
cōreplati

illud quod tuo disponetur arbitrio. Et tu mihi dilecte Iohannes memento dilectionis & gratie: quia sepe per tibi mea probasti ostendisse precordia: dormisti super petrus istud sanctissime trinitatis sacranium: recordans tibi misericordiam in cruce diligenter exequeris officium: quia pro sacri amoris incensum ad meum finaliter deducens aplexu. O anima christi deuota igerere te mecum esse illi delirioso consortio. Intuere dilectum iesum totum insignis faciei affluentem signis intime charitatis: & modis quibus decens fuit omnium astantium consolari suspensa: ut ipsorum corda fortissime sibi attrahere per offensam sibi amoris ineffabilia indicia. Sic ergo oibus rite perfectis: misericordiam & discipulorum in terris relinquens copas: sed corda secum transportans ad summa: eleuatis manibus benedixit eis: & motu suauis & plano in eorum oculis ferebat in celum: tunc optime congruit quod Matth. scribit uerbum quod eis dixerat: Matth. xxviii. Ecce ego uobiscum sum oibus diebus usque ad consummationem seculi. Arguo meipsum quod si aliquid inceperim uelle inferere de signis amoris: quibus tunc misericordiam & discipulorum ad se corda attraxit: quod licet fecerim ut occasione cogitandi legenti tribuerem: inexpressibilia tamen fore non dubito. Pie autem cogitari potest: quod dum eleuatis manibus ferebat in celum: in principio motus aliquandiu uersa facie ad apostolos leuabat ad alta: ubi simul attendendum: quod dum uiderent in corpore ascendentis discipuli crucis signa: ostendit quod illa asportabat cum ostensione eorum supplicaturus ad patrem: & quod sue passioni nunquam in discipulis deberet piri memoria: cuius signa uidebantur in celesti patria non deleri. Per hoc etiam innotuit quod qui sanguinem pluerat pro illa uulnera in supplicio crucis: pro ipsa eadem tamen per meritoria instrumeta abundantia spiritus sancti effunderet sublimatus in celis. Intruente ergo discipuli radios mentis sue emittebat post christum: & eum corporali comitante aspectu: quod dicitur licet intueri. Adest nubes quod celestium militum obsequium gratiosum iubilantibus cunctis: & uictorie triumphum cantantibus: & mutuis se uocibus exortantibus precordia laudis de regis ascendente uictoria sibi inuicem intonabant. Quanto autem terrore & dolore: uulnere & mentis stridore ille teter & horridus demonum ceterus de illa parte aeris pro qua christus ascendente tamen proprio terrore: quod angelorum compulsionem aufugit. Vere sicut in electis multiplicabantur cantica: ita tunc sunt data dolorosa lamenta. Potuit uere sanctorum ille celestis exercitus ad celestes ciues intrépida uoce clamare. Aperte portas: quia nobiscum deus. Attollite portas principes uestras & eleuami in porte eternas: ut rex glorie triumphator possit intrare. Occurrite celestes ciues cantate deo & psalmum dicite ei: iter facite ei qui ascendit super occasum: quia dominus nomen est illi. Educit enim inuinctos in fortitudine: & electos suos in leticia. O cum quanto amore pro totam supernam commouet ciuitatem: ut si homo uenienti digno occurrat applausu: festinant illa agmina cum supernorum digne occurrere suo regi: & uere unus ex eis non remansit. Potes autem in tua consuetudine angelorum & sanctorum mutuas questiones &

responsiones inducere: que non de ignorantia: sed de exercitatione procedunt: licet autem beatus dionysius istas auctoritates de questione minorum angelorum & responsione maiorum & ipsiusmet christi ad angelos exponat & bene: non tamen illi expositioni preiudicat si sanctorum angelorum & ascendentium hominum mutuis iubilationibus applicemus. Prout enim sancti angeli admirati & dicere. Quis est iste qui uenit de edom tinctus uestibus de bosra: quasi dicat. Natura ista humana tota infecta quasi sanguine infectionis originis: ciues suos non consueuit ad summa transmittere. Quibus sancti gloriosi potuerunt respondere. Iste formosus in stola sua. id est totus innocens & uirtuosus in assumpta natura: quia quod induitur stola graditur in multitudine fortitudinis sue. Quia fecit potentiam in brachio suo: disperfit superbos mente cordis sui. id est superbos demones & exaltauit humiles homines. Quare ergo rubrum est indumentum tuum: & uestimenta tua sicut calcantium in torculari. quod dicitur angeli christi. Si in tanta potentia triumphasti: quid est quod apparet de signis possessionis recepte? Attende autem hic in mysterio quod soli christo de sua passione ingerunt questionem: quia ipse solus de illius immensitate potuit respondere: unde & dicit. Torcular calcui solus: & de gentibus non est uir mecum. quod dicitur. Sicut solus immensitatem mee passionis sustinui: ita solus mei doloris & uirtutis mensuram cognoui. Attende autem cum quanta reuerentia angelus christum ascendentem adorant: & tibi dignis uocibus iubilant. Gloria laus & honor tibi sit rex christe redemptor. Noie qui in domini rex benedicte uenis. Nunc tibi regnanti pangimus ecce melos. Benedictus es domine qui ambulas super penas uentorum. Benedictus es qui sedes super cherubin & intueris abyssos. Ecce nunc tecum ascendunt tribus tribus domini ut confiteantur nomini sancto tuo & in laude tua gloriantur ad letandum in leticia gentis tue ut lauderis cum hereditate tua. Benedicant te celi terra & mare & omnia que in eis sunt: quia uidisti nationes: implesti ruinas: conuassasti capita mortis demonum & inferni: letentur celi & exultet terra: iubilante montes laudem: quia pauperum suoribus dominus miseratus est. O cum quanto gaudio & amore inexpressibilia nobis illa celestis ciuitas cuius est participatio in idipsum in ascendentibus hominibus sanctis & occurrentibus angelis est coniuncta in pietate christo: qui fecit utraq; unum: iubilans uoce concordi. Et maximum illud Alpha decantans. Dignus est inquit agnus qui occisus est accipe uirginitatem & diuinitatem & sapientiam & fortitudinem & honorem & gloriam benedictionem. Ascendentibus autem oibus sicut in iubilo & uoce tube regi nostro iesu psallentibus sapienter: dum intraret celi palatium. Rex noster christus intonat alta uoce. Pater manifestauit nomen tuum hominibus quos dedisti mihi de mundo: nunc autem pro eis rogo non pro mundo: quia ad te uenio perenniter regnaturus. Clarifica me pater apud te met ipsum claritate quam habui priusquam mundus fieret.

*Angeli interrogant
hoies qui cum christo as
cendunt, quis est iste*

*Angeli interrogant
christum de uerbo rubri
cata,*

Pater iuste mundus te nō cognouit: ego autē notu te. Opus cōsumauit quod dedisti mihi: & nemo ex eis perit: nisi filius perditionis: ut impleatur scriptura. Tu erant: & mihi eos dedisti: & sermonem tuum seruauerūt: & nūc cognouerunt quia omnia que dedisti mihi abs te sunt: quia uerba que dedisti mihi dedi eis: & crediderunt quia tu me misisti. Pro his ergo rogo quos dedisti mihi: quia tui sūt: & omnia mea tua sūt: & tua mea sūt: & clarificatus sum in eis: & iam non sum in mundo: & hi in mundo sūt: & ego ad te uenio. Pater sancte cum essem cum eis: ego ter abam eos in nomine tuo. Non rogo ut tollas eos de mundo: sed ut serues eos a malo. De mūdo non sūt: sicut & ego nō sū de mundo. Sanctifica eos in ueritate: quia sermo tuus ueritas est. Sicut tu me misisti in mundū: & ego eos misi in mūdum: & pro eis sanctifico me ipsū: ut sint & ipsi sanctificati in ueritate. Nō pro eis autem rogo tantum: sed & pro eis qui credituri sūt per uerbum eorum in me: ut omnes unum sint. Sicut tu pater in me: & ego in te: ut & ipsi in nobis unum sint: ut mundus credat quia tu me misisti: & dilexi eos: sicut & me dilexisti. Pater quos dedisti mihi: uolo ut ubi ego sum: & illi sint mecum: ut uideat claritatem meam quam dedisti mihi: quia dilexisti me ante mundi constitutionem. Notum feci eis nomen tuum & notum faciam: ut dilectio quā dilexisti me in ipsis sit: & ego in ipsis. Ad hec pater benignus & pius potuit respondere. Fili: sicut asseris: tu semper mecum es: & omnia mea tua sūt: & ego clarificauit te in gloriosa resurrectione: & iterū clarificabo in spiritus sancti missione: & per totum mundum effundam nomen tuum: ut in nomine tuo omne genu flectatur celestium: terrestrium & infernōrum. Adhuc benedictus iesus: pater inquit gratias tibi ago: quoniam audisti me: ego autem sciebam quoniam semper me audis. Cui benignus pater. Sede adextis meis: quia sedes tua deus in seculum seculi uirga equitatis uirga regni tui. Dilexisti iusticiā & odisti iniquitatem: propter ea unxit te homo assumptus oleo leticie pro confortibus tuis. Et tu in principio mecum terram fundasti: & opera manuum tuarum sūt celi. Ipsi peribūt tu autem permanes: & omnes sicut uestimentum ueterascēt. Et sicut opertoriū mutabis eos & mutabuntur: tu autem idem ipse es & anni tui nō deficient. Ponas inimicos tuos scabellū pedum tuorum. Sed & super seruos meos & ancillas meas per quibus me rogasti effundam de spiritu meo: & dabo prodigia in celo sursum: & signa in terra deorsum: ut saluum populum meum faciam: & honorificem in secula nomen tuum. Ideo autem hec uerba hic tam proluxa inserui: quia istius solēnitatis in eis continentur ineffabilia sacramenta. Vbi potes notat cū quāto affectu relictos discipulos patri commendat: & quomodo apud patrem fideliē recepimus aduocatum. Nota etiam qualem unionē in electis postulat: quia etiā unioni diuinag: perso-

narum assimilat. Quanta autem connexionē in nobis est ipse christus: ipse excessiue declarat cum dicit Tu in me & ego in eis. Infelix ergo qui christi sanctiōis filius: in cuius perditione digne scriptura compleretur. Attende autē & pondera uerba superius posita quia uere eructauit charitatis christi precorū & mirabili efficaciam transformant: deuotam mentem in christū. Vide etiam paterna uiscera charitatis in complexu dilectissimi filii: & quomodo ipse in petito: ut iam uere possit uerificari in omnibus: quia uos me amastis. Attēde etiā quā reuerentia ipse in deum adorandum igerit agminibus angelorum. Nonne tibi uidetur de throno maesta- tis intonare: & dicere angelis sanctis. Hic est filius meus dilectus: in quo mihi cōplacuit: ipsum audite. Seruite ei cum timore: & exultate ei cum tremore: quia ipse est deus magnus dominus: & rex magnus super omnes deos. Eleuato autē iesu ab aspectu matris discipulorū: & ipsis remanentibus in monte oliueti: quāto putas eos gaudio pro iesu ascendente fuisse repletos. Et quia adhuc erant infirmis quot lachrymis pro seipis quos sic uidebant relictos credis fuisse profusus. Cogita quāto potes: quia non digne suffices estimare cum quanto dulcor osculabantur recedentis iesu illi sacro moti imprefsa uestigia. Cum quanto etiā cordis desiderio erecti respiciebant ad summa. Sed benignus iesus totus affluens pietate ad eos: eos consolari nō distulit: cum angelos suos sui recessus & redditus nuntios misit. Viri inquit galilei quid statis aspicientes in celum? hic iesus qui assumptus est a uobis in celum: sic ueniet quē admodum uidistis eum euntem in celum. Galileos uocant quasi cum iesu in celestibus transportatos. Poterant etiam sancti apostoli angelis respondere. Quo habemus respicere nisi in celum: nonne ipsum continet nostrum thesaurum iesum christum: qui nostrū cor rapuit: nos hic sine corde dimittens: non possumus decetere nisi cum iesu in celestibus cōmorari: & nobis celum liber intueri non terram: uestre autem charitatis admiramur feruorem: quomodo lo dimittentes frigem uestrum ascendere ad nos placuit aduenire: sed nūc ciate dilecto: quia amore languemus. Disparantibus angelis: & iam se discipulis una cum matre ad recessum parantibus est credendum: quia illa sacra uestigia & terram benedictam osculantes cū multa gratiarum actiōe & gaudio magno domo gratias referunt. Sed & ipsam dominam potes dulcissime intueri pro filio iubilantem: & promissionē spiritus sancti dulciter exorantem: & cordis sui exprimentem affectum: & sibi potes attribuere ista uerba.

Iesus decus angelicam

In aure dulce canticam

In ore mel ministrum

Cordis
Qui te
Qui bit
Defider
Nisi iesu
Defider
Mi iesu
Quam
Ve me
Mi dilec
Confor
Mundū
Iam celi
Sequor
Mihi to
Cum co
Iesus lau
Et eo
dilecti
Iesus in
Qui on
Hunc se
Eriilo fr
Iesus ad
Regnur
Cor me
Post illu
Iam pro
Iesum hi
Vredone
Fruī cum
Et tunc
Inuolake
mul cum
de auter
ta cong
sanctific
ascendit
maria n
nostrū ce
colorū al
angustia
centibus
it nec er
tum ho
us hō. C
leuatus
Quō ē
ic iesu n
to sibi c
ar iesu a
pprer ā
bāt ut c
tatis p
stigiū. C
rū i sua
cū ad ce

Cordis pigmentum celicum.

Qui te gustant elatiunt

Qui bibunt adhuc sitiunt

Desiderare nesciunt

Nisi iesum quem sentiunt.

Desiderate milites

Mi iesu quando uenies

Quando me letam facies

Vt me de iesu facies.

Mi dilecte reuertere

Confors paterne dextere

Mundum uicisti prospere

Iam celi regno fruire.

Sequor quocumque ieris

Mihi tolli non poteris

Cum cor meum abstuleris

Iesus laus nostri generis.

Et conuersa ad discipulos ipsa uirgo: eos potuit

dulciter alloqui. d.

Iesus in pace imperat

Qui omnem sensum superat

Hinc semper mens desiderat

Et illo frui properat.

Iesus ad patrem rediit

Regnum celeste subiit

Cor meum a me transit

Post illum simul abiit

Iam prosequamur laudibus

Iesum himnis & precibus

Vt donet non celestibus

Frui cum celi ciuibus.

Et tunc montem dimittentes: corpore reuersi sunt i

hierusalem corpore & in supernam hierusalem si-

mul cum christo ascenderant tota mente. Atten-

de autem ut breui summa comprehendam predi-

cta: quomodo ista benedicta ascensio fuit ordina-

ta congruitate: quia seruauit ordinem diuina lege

sanctificatum. Qui se humiliat exaltabitur. Qui. n.

ascendit ipse est & qui descendit. Quomodo pri-

maria nouitate: quia hodie primo gleba corporis

nostri celestia penetrauit: dum nostram naturam in

celoru alta transfuexit. Et uide q. ossa intra sepulchri

angustias paulo ante conclusa: iam nunc angelor

centibus inferunt: imo & superuntur. Nec unquam fu-

it nec erit tantu de nouo i illa ciuitate tripudiu qua

tum hodie qn in illa primo ingressu receptus e de

us ho. Quo fuit publica ueritate qn uidetibus illis

eleuatus est & nubes suscepit eum ab oculis eoru.

Quo et fuit uirtuosissima p.ate: q. p. p. p. uirtute fu-

it iesus nullo egens adiutorio sursum uectus: ut meri-

to sibi cantemus. Exaltare d. ne i uirtute tua. D. r.

at iesus ascendisse pp. p. p. uirtutis actum. Eleuatus esse

pp. p. angelor & nubis obsequio: quia illi obseque-

bat ut d. no in prebeba r auxilium ut i firmo. D. r. exal-

tatus pp. dignitatis gradum & regni quod accepit fa-

stigiū. Quo etia fuit uallata societate: q. a turba scō-

ru i sua fide decedentiu ab origine mundi quos se-

cu ad celestia ducēs ascēdebat: iter p. adens ate eos.

Quo etia fuit festina solēnitate: q. a tūc ascēdit i iu-
bilo sup. ne ciuitatis sponsus: & in uoce tube uictor-
ie triumpho dotatus. Quis h. enarrare sufficiat. Istud
enī ē festū festorū: & solēnitas solēnitatū i quo oēs
āgeli regi suo iubilāt gl'iose: sicut in Apo. scribitur
Et oēs āgeli stabāt i cōspectu throni & ceciderūt i
cōspectu throni i facies suas. Et cātantes & iubilā-
tes. Salus deo nro sedenti sup. thronum & agno.

Quā solēnitatē sic Ber. describit i sermone ascen-
sionis. Solēnitas ista charissimi gl'iosa ē cōsumatio &
adimpletio reliquarū festiuitatū & felix clausula to-
tius itinerariū iesu xpī filii dei merito quia solēnita-
tis & leticie dies agit qn sol iste sup. celestis sol iusti-
tie nris se p. t. auit obtinuit. Magna quoq. leticia
& exultatio multa nimis qn cōsciso sacco leticia cit-
cū datus ē & nre dedicauit p. mordia resurrexerūt: ue-
rū qd mihi solēnitatibus istis: si cōuersatō nra ad-
huc retinet i tris? Dico ergo si multo minus mihi
tollerabilior erit exilii huius hīratiō q. gehēna: deni-
q. nisi abiero i q. r. p. adytus nō ueniet ad uos: uides
ne quē admodū cetāq. solēnitatū ea quā hodie cele-
bramus & cōsūationē hēat: & fructū declaret: & au-
geat grām? Sicut. n. cetā oīa eius q. p. nobis natus ē:
ita quoq. ipsius ascensio p. nobis scā ē: & facit p. no-
bis: h. Ber. Vbi māfeste cōcludit: q. hec i solēnitati-
bus tenet sumū. Hodie nāq. ipse rex celorū ihs suā
humanitatē p. rne dextere collocauit in throno: ho-
die angelici spiritus nouum diuinitatis gustum in
xpō hoīe acceperūt: dū deū gustāt i amoris excessu
natur create suppositū: & p. grē unionē hoīem deū
i quē ipi totalr. trāsformati p. amoris icendiu: etiā i
illo gustāt deū. Quod sūme dulcedis ferculū nūq.
potuit i illa sup. noz. spirituū citate gustari: donec p.
xpī iesū ē eoz. gustibus dulcat ihsillatū. O q. tūc ē
iste gustus quo oēs electi i hoīe deo sūt dii. Merito
ergo illū plus q. se diligeret: i quo plus i seipsis bti-
tudis recipiūt. Hodie et illius sup. ne citatis ē restau-
rata ruia: dū spirituū neq. scī p. res deserta sedilia pos-
federūt. Hodie pax p. xpī i terris scā ē: dū eccl'ia iu-
deorū & gēturū ē unita. P. rno enī ipi apli coutebāt
gētibus: q. bus erat mādatū. In uia gēturū ne abier-
tis: sed ite tm ad oues q. pierūt domus israel. Nūc mā-
datū accipiūt. Docete oēs gētes: & p. dicate euāgeli-
um oī creatur: quasi dicat ihs: pax ē scā unus quoq.
ē pastor: & unū ouile. Nō. n. ē distinctio iudei & gre-
ci. Nā idē d. ns oīm diues i oēs q. iuocat illū. Hodie
et ē scā pax it hoīem & āgelū: dū exercitus ihu xpī
scōz. s. p. m. i cōdē ordibus cū āgelis collocat. Ho-
die ē scā pax it hūanā naturā & deū: dū ipsā sup.
oīm creaturā euectā i sue dextere collocauit cōscitū
Hodie oīm electorū mēs i celestia trāsportat: dū
thesaurus cordis ipoz. iesus xpīs celorū alta ascēdēs
eorū corda ibi posuit: ubi ipse cōsedit. Merito ergo
pnt āgeli hoībus de hac solēnitate cātare. Cōstitui-
te diē solēnē i cōdēsis: q. a hec iocūdissima dies oīm
gaudiorū aduatiōe cōdēfat. Quō et fuit sublimis
localitate q. usq. ad antiquū diē: puenit p. m. s. et
nū: & in eius dextera sibi equalis per omnia gl'iose

resedit. Quomodo fuit uiuifica largitate: quia post
 ascensum suum spiritu sancto omnia adimpleuit.
 Hanc autem solemnitatem gratiose dictatu qui
 dam describit: ubi quasi tota hec materia delectabi-
 liter continetur. Incipit autem sic.

Sequentia

Vrsum sonet laudis melos
 Rex uirtutum scandit celos
 Sublimi potentia.

Totus celi potentatus
 Erit illi laureatus
 Summa cum letitia.

Iubilant & mirantur
 Laude simul iocundantur
 Circa hec magnalia.

In dulcorem sonant uoces
 Distinguuntur per cohortes
 Astra celi fulgida.

In amore inardescunt
 Querunt sic & extupescunt
 Et respondent qui cognoscunt
 Iesu mirabilia.

Questio minorę angelorę de regis psona.
 Quis est iste gloriosus
 Sua forma speciosus.
 Tanto fulgens lumine.

Responso maiorum
 Hic est rerum procurator
 Ade lapsi reparator
 Gratuito munere.

Questio minorę de assumpta natura
 Quid est istud quod uestitur
 Cur maiestas operitur
 Que non eget tegmine.

Responso maiorum
 Hec est uestis illa pia
 Caro sumpta de maria
 Sine uiri femine.

Questio minorę de passione recepta
 Cur est uestis lacerata
 Et hinc inde rubricata
 Quasi tincta sanguine.

Responso iesu christi
 He sunt plage quas portauit
 Hic est sanguis quo manauit
 Moriens pro homine.

Questio de comitiua sanctorum
 Quis est iste comitatus
 Tā sublimis apparatus Quasi cinctus agmie.
 Quo procedit rex uallatus

Responso maiorum
 He sunt aie beate
 De inferno liberate Pro parentum crimine.
 Quo fuerunt captiuate
 Nunc simul maiores & minores lau-
 dant ascendentem.

Ergo cantent in hac die
 Tres celestes hierarchie Laudes & preconia.
 Nato uirginis marie.
 Qui moriens hostem strauit
 Et infernū spoliavit Resurgens in gloria.
 Et de morte triumphauit

Sic naturam reparauit
 Et ruinas restaurauit Equa dans fastigia.
 Nobis sanctos sociauit
 Nunc ascendit sic patenter
 Celos penetrat potēt Omnium cacumina.
 Et transcendit excellenter

Pater stringit amplexatur
 Vnigenitūq; pstrat Cui dedit omnia.
 In quo solo iocundatur
 In dextra iam patris sedet
 Vnde scās mētes implet Tribuēs carismata.
 Et conformes sibi prebet

Rex benigne nos conforta
 Et sp tibi nos cōcorda Qui adiples oia. amē
 In te ipsum nos transporta.
 Iesus largitor spiritus Cap. xxxiiii.

Ane facer ille chorus apostolorum i cena-
 culo syō reductus cū aliis discipulis ipsam
 beatam uirginem ut magistrā ueneran-
 tes: & ut dominam cum ipsa & ceteris mulieribus
 sacris orationi uacabāt. Sicut euim scribit Lucas in
 Act. Omnes apostoli a mōte oliueti Hierosolimā
 regressi erant p̄seuerantes in orōne unanimiter cū
 mulieribus & maria matre iesu: & fratribus eius. Su-
 per quo dicit Hieronymus. Ecce domino iesu ascē-
 dente i celum: cū quibus uacat i scola uirtutum: ac
 in lege mandatorum dei meditatur: ut ipsa sit for-
 ma discipline xp̄i: & uirginibus ceteris perfectiōis
 exēplum. Conuersatur etiam cum testibus resurre-
 ctionis: & ipsa testis cōuersatur cū senatoribus ce-
 li in curia paradisi sub disciplina spiritus sancti to-
 rius maiestatis diuine magistra. Inuenitur prima
 inter pastores summi regis: quorum uita iam non
 erat de tris sed de celis. In cenaculo ascēdisse legitur
 quo pascha diligētissime celebrat. Ibiq; manebat
 cū maria mīe dñi nri ihu xp̄i unanimiter aspirati cha-
 ritate p̄seuerātes i oratiōe: donec ex alto iducerēt
 uirtute. Nam quidem cum domino conuersantes
 uirtutibus & miraculis pascebantur: bene in orati-
 one perseuerabant nihil hesitantes donec acciperēt
 spiritus sancti munera que posebant. hec Hiero-
 nymus. Vbi potes uidere cum quanto mentis fe-
 uore expectabant promissum: nihil dubitantes quod
 ille qui uiuens in carne in hac uita tot eis signa di-
 lectionis ostenderat eis deficere in promissione nō
 poterat. Credendum etiam est: quod sicut christus pre-
 dixerat quod filii nuptiarum non possunt lugere: nec
 ieiunare: quod diu cum eis sponfus: & tunc ieiunabūt
 es cum auferetur ab eis sponfus: & tunc ieiunabūt
 quo carnem affligendo ieiuniis cum multis lachry-
 mis omnia signa amoris quod xp̄s eis in uita oñderat.

& dolores passionis quos in cruce pertulerat: & factos illos tactus: quibus manus & pedes eius & latera palpando tractauerat simul cum suis negligentibus defectibus & incredulitatibus conferebant durissime proprias desentes culpas & dulciter admirantes dignatiuas xpi misericordias. Accedebant etiam humiliter & deuote ut pie credendum est ad pedes sacratissime uirginis ipsorum dñi mris: & tunc cum ipsa cõferentes de oibus. Que tota spũ sancto plena: oĩ filii sui actũ erat magna & conscia: se eidẽ uirgini cõmẽdabãt hũiliter: ipsa exorantes ardẽt: ut p̄ ipsis apud filiũ intercedere digneretur: ne eorũ exitibus culpis: spiritũ sanctũ mittere retardaret. Non enim erat iguorans ille apostolicus cetus: quod nec erat spiritũ sancto uacuus: licet expectaret maiori copia uestiri: quod dona que uult dare altissimus: & uult desiderari ardentè & sibi peti instanter: ut p̄ hoc nostrũ fiat menti: quod sui futuri est doni. Qui enim iam spiritum sanctum in pluribus suis domis recepissent a xpo satis ostendit flatus ille boni iesu quo in sacra resurrectione die: in facies eorum i sus flatus dixit eis. Accipite spiritum sanctum. Quod ostendens leo papa in sermone penthe. sic ait. Spe tabat ab apostolis spiritus sanctus. Non ut tunc primo habitari ipsorum esse inciperet: sed ut sacra prima pectora & feruentius accenderet: & copiosius mūdaret: sua cumulans dona: non inchoas nec ideo nouus in opere sed ditior largitate. Si autem oratio est ascensio mentis in deum quantum tunc cum xpo transcendebant mente sursum acti etiam ab ipsa uirgine mris quando recordabantur quomodo uidebant ipsum ascendente in celum: eis benedicentem extensis manibus: in quibus apparebant signa diuine uirginis & omnium aliorum recordantes que ipsorum tractate ad diuina poterant mentes: propter quod licet numerus iste duodenarius: quo benedictus iesus qui omnia fecit in sapientia mittere tardauit promissum. Sic aliter factis mysteriis plenus tunc ex ipsius miserationis indultu processit: ut in hoc disponerentur tempora: exsiccarentur ieiuniis: elcuerentur delictis: exsubtilarentur in affectibus suis: & recolligerent dicta & acta benedicti iesu simul cum matre magistra: ut sic ex omnibus circumstantiis disponerent perfecte: ut subito arderent plenissime adueniente spiritus sancti igne. Expregiscere nunc anima que cum xpo deuota: & cogita in toto anni decursu memoralia & insignia xpi uite: que in sacris solennitatibus recoluntur natiuitatis & decursus uite: passiois acerbe: resurrectionis gloriose: & ascensionis ad celos: in deuota & arida mente recipis: & ita deuotionis in xpm indigna sis recipe spiritus sancti promissum: propter quod in his diebus: ieiuniis & lachrymis uacans: in mentis spiritu nitatis ingredi sacrum illud cenaculum: & pedibus deuoluta sacre uirginis matris: & principium mundi tota intentione eis supplicat & tibi ueniam impetrat a dilecto iesu & i suo sacro recipietes collegio: te cõsortem fieri receptatione preciosi munitis spiritus sc̄i: quo tota cum eis in xpm transformaris.

In his etiam diebus exurgens petrus in medio fratrum qui erant in numero diminutiuo: sermonem eis de duodenario numero supplendo proposuit: & forte diuine lucis cadente super mathiam: cõpletus est sacer ille numerus secundum dispositionem eternam: ut filio predictio nis exdufo: per spiritum sanctum integer seruetur. De numero enim ipsorum nullus postea mortaliter ruit. Licet de numero illorum aliorum qui receperunt spiritum sanctum in die pentecostes corruisse plures narrent. Aut enim ioanes dimachus doctor grecus: quod .xii. heresiarche ex illo numero corruerunt: de quibus exponit uerbum ioannis apostoli dicentis. Ex nobis exierunt: sed non erant ex nobis. Nam si fuissent ex nobis: remanissent utique nobiscum. Quicquid autem sit de hoc ad minus satis probari uidetur ex textu actu apostolorum: quod ille Nicolaus unus ex septem diaconibus: fuit de numero istorum .cxx. qui in die pentecostes spiritum sanctum accepisse narrent: cum tamen ipse postea a charitate cadens: auctor fuit ipsissime heresis de qua in Apoc. dñs dicit. Odisti facta nicolaitarum: quod & ego odi: hoc autem ideo diuina sapientia esse permisit: ut omnes electi in aliorum casu qui uidebantur sublimes in statu: addiscant seruire dño cum timore: & ei exultare cum tremore: & sic semper sacre circumspectionis disciplinam apprehendant quod per iram dñi de uia iusta non cadant: unde etiam licet apostoli rata fuerit nunc spiritus sancti copiositate firmati: ut faciliter potuerint omne peccatum mortale uitare: & etiam frequentiam uenialium: non tamen credo eos fore factos impossibiles ad peccandum. De ueniali enim non est dubium quod pluries peccauerunt. Gradus enim spiritus sancti in tanta perfectione quod ab ipso cadere sit impossibile: & quod nullum possit peccatum admitti. Solius est dignitatis materne ut arbitror in hac uita: que in illa sanctificatione qua facta fuit dei mater: tantam copiam spiritus sancti accepit: quanta potest matrix accipere: non unita deo unione persone: unde nec postea idignit spiritum sanctum recipere: licet nouus semper gaudiis fruere de beneficiis filiorum. Quod autem apostoli non fuerint impossibiles ad ruendum: uidetur posse probari per illum apostolum. I. Cor. ix. Castigo corpus meum & in seruitutem redigo: ne forte cum aliis predicauerim ipse reprobus efficiar. Vbi dicit quedam glossa: quod est possibile. scilicet me reprobum fieri: si corpus non castigarẽ. Ex quo uidetur quod confirmatio illa licet tantam infirmitatem dederit: ut sicut dictum est faciliter possent omne peccatum mortale uitare: non tamen fuit impossibile si uoluissent: & non debito regimine occasiones peccatorum cauissent eos peccare mortaliter nisi forte diceret quod certum est quod non peccauerunt postea & ideo fuerit impossibile: quia deus eos preuiderat & disposuerat non peccaturos. Talis impossibilitas non remouet possibilitatem contingentie creature. Nec obstat si diceret quod paulus non recepit spiritum sanctum in penthe: quia non minus habuit de spiritu sancto postea: quam ceteri apostoli. Impossibilitas. n. uoluntatis ad peccandum: non est status cõter huius uite. Hoc enim non potest uoluntati inesse nisi eius defectibus absorbeat a gratia: quod solum fieri

credo in gloria: excepta uirgine gloriosa. Non dubito tamen quod tanta sunt superuestiti gratia illi duo decim athelete expugnatores mundi: quod ualde difficile fuisset eos uicere per peccatum mortale. Et si alii cui uidetur impossibile: uolo deuotiori apostolice denegare. Apostolis igitur ut dictum est congregatis & sacris dispositioibus eleuatis dum complerentur dies penteco. qui quagesimo resurrectionis die: & ab ascensione decimo: hora tertia dum essent congregati in unum: & sederent ut quiescerent tam mente quam corpore: factus est repente de celo sonus tanquam aduenientis spiritus uehementis: & totam domum replens pre magnitudine sonitus: descendit spiritus sanctus in forma linguarum ignearum: & requieuit in magna copia super eos: sicut scriptum est in actibus apostolorum: quia apparuerunt illis dispartite lingue tanquam ignis: sediteque supra singulos eorum: & repleti sunt omnes spiritu sancto: & ceperunt loqui prout spiritus sanctus dabat eloqui illis.

Attendendum est autem quod spiritus sanctus semper animam in ueritate constituit: & idem est ueritas quod uera humilitas. Ideo ut illam maiestatem discipulus ostenderet: & debilitatem creature ingereret: factus est sonus ipsorum corda concutiens: ut in suum redacti nihilum: postea magis in deum attollerentur in altum. Sonus autem ille repentinus fuit celestis uehementis & replens. Repentinus quia nescit tarda molimina spiritus sancti gratia. Subito enim in nouos uiros transportati fuerunt: & nouam augmentationem habituum mentis: fidei spei: & charitatis: & omnium uirtutum receperunt. Dicit autem sonus de celo: quod ipse celestes efficit: ut ex tunc posset quilibet dicere. Nostra conuersatio in celis est.

Dicitur autem uehementis: quod uehementer eos timore filiali nihilauit sub deo: ut si perseveraret: uel eis adimeretur eternum. Nihilominus uehementis fuit: quod mentem ab omni carnali amore eradicans: fortiter ipsam uehebat ad spirituales ardores: unde & uehementis: quasi mentem uehens. Dicitur autem replens: quia spiritus factus eos abunde repleuit: ut non resonarent amplius per impatientie murmur: sed sic essent amore celi & iesu christi pleni: ut nihil plus possent capere de amore mundano: sic ex plenitudine superfluerent: quod tanquam dei flumina paradisi ecclesie abundantem rigaret. In specie autem ignis rationabiliter spiritus sanctus discipulis apparuit: quia sicut iter uisibilia corpora ignis est excellentius: dilatato nomine ignis ad totam celestem naturam: sicut sepe sancti dilatant in tantum ut sit principium splendoris caloris & uitalis uigoris in corporibus: Sic & ille quod eorum imitabatur mentibus: scilicet spiritus sanctus est fons radix & origo omnis sapientialis cognitionis: & & omnis meritorii amoris: & omnis spiritualis uiuificationis & operationis uirtutis. Conueniunt etiam proprietates ignis septiformi multiplicationi donorum ipsius spiritus sancti: & effectui quem in apostolis fecit & facit in uiris apostolicis. Ignis est calefactiuus: illuminatiuus: ascensiuus: quod eius est pro-

prie sursum ferri. Solidatiuus: sicut patet in luto & lateribus. Distinctiuus materiarum sibi conuenientium: & sibi inflammabilium: unde secundum gradus materias sibi conuenientes accipit. & contrarias fugit. Sicut in paleis patet & stupa que cito incenditur: & in lignis in quibus multiplicatur. Lapides uero raro & tardius in suam similitudinem adducit. Aquam uero & alia similia tanquam hostilia fridendo fugit. Et ideo distinctiuus liquefactiuus: ut patet in cera & metallo. Contrarius & incineratiuus: ut patet in pelle & omnibus aduultis. Sic & spiritus factus ut resolutone procedamus contrahit & incinerat per donum timoris: liquefacit per donum pietatis: distinguit & discernit per donum scientie: per quam discrete conuersatur in medio nationis prauae. Solidat & firmat per donum fortitudinis: per quam de omnibus tribulationibus triumphamus. Eleuat & facit ascendere per donum consilii: per quod promouet ad euangelicam seruandam consilia: & ad ardua uirtutum facit ascendere. Illuminat per donum intellectus in cognitione uirtutis dei. Calefacit per donum sapientie in ardore summi boni. Sicut autem per istos effectus ignis calefacit de corda inflamat: liquat: purificat & in similitudinem sui immutat: & per hoc metalla renouat: sic hodie spiritus sanctus per cordialem calorem liquefecit apostolorum corda: & purgans a labe peccati: & totaliter transformans in similitudinem christi nouas creaturas effecit.

Iesus clarificatus

Cap. xxxv.

Via uero spiritus sanctus omnia que dixerat & fecerat clarificando spiritualiter eos intelligere fecit sicut promiserat dicens. Sugeret uobis omnia quaecumque dixero uobis: & me clarificabit: quod de meo accipiet. Ideo conuenienter non solum in igne: sed in lingua ignea uoluit apparere. Sicut enim lingua exprimimus quicquid est in corde uerbo conceptum. Ita spiritus sanctus tanquam ipsius eterni uerbi ad fidelium corda uehiculum & expressiuum testimonium manifestauit perfecte iesum quantum status regrebat apostologum. Unde principalis intentio spiritus sancti est manifestare in cordibus nostris excellentias dei in se: & in assumpta natura. Ac per hoc nobis ostendere quantum nos amauit filius dei: qui talia pro nobis dignatus est facere. Sicut enim nihil sumus in esse gratie nisi in christo iesu: ita nihil aliud in nobis intendit: nisi nos uouos christos facere. Et ut hoc esse possumus: christi precordia nobis reuelat quantum nos amoro se dilexerit: quod spiritualissime & diuinitissime omnia fecit: quanta transformatione nos sibi uniuit: ita ut faciat nos experimento apostolicum illud sentire. *Uiuo ego: iam non ego: uiuit uero in me christus.* Tale autem testimonium dat spiritus sanctus de christo menti quam plene illuminat: ut aperte cognoscat quod omnis creatura tam celsa quam terrena a deo facta est ad fruendum summam diuinitatem: & ad honorandum illum hominem:

quem assumpsit in unitate persone. Vnde assumpta natura sublimis iesu uidetur esse principalissimum opus a deo intentum inter oia que produxit. In cuius perfectione uirtutis humana reparatio nem: & ruine angelice restauratione: propter ipsius iesu honorem statui: & consumauit appetitum: cum nihil possit deus creare plus facere q̄ ipsam sibi unire unitate persone. Quod enim melius est: deus magis diligit: & quod maius bonum est: deus magis intendit. Cum igitur natura assumpta sit melior oī creato: & magis bonum magis eam deus intendit: imo in ipsa quo ad aliquod omnium creatorum bonum intendit: dū per ipsū oia meliorauit. Et ideo nō imerito dixerim: q̄ oia creata ordinauit dominus ad honorem illius humanitatis assūpte post illum ordinem quem eis indidit glorie diuinitatis sue: & q̄ hanc excellentiam iesu christi nec ipsi apostoli ante aduentū spūs s̄cti plene recognoscebāt: nec actus sue dignitatis clementie ipsis ostensos i decursu uite iesu nouerant ponderare. Ideo spiritus sanctus adueniens omnia eius pondera monstrauit: propter quod sicut ignis congregatis lignis in magnū aceruū quando superuenit: omnia incendit inflamat: & finaliter incinerat: & quasi inuisibiliter annihilat. Sic & spiritus sanctus in apostolis fecit: quia omnia dicta & acta christi iesu tanq̄ digna congregata in eorum cordibus statim spirituali mō fecit clarescere & ardere: & omnia ex inestimabili christi amore procedere: quo quasi totus pro nobis fuit incineratus in sui humilatione profunda: & sic apostolos annihilauit in se: ut eos in christum totaliter transportaret: unde hodie proprie potuit dicere quilibet apostolorum. Et si christum usq̄ nunc secundū carnē nouerimus: sed nunc iam nō nouimus. Sic ergo uides quomodo i lingua spūs sanctus christū i eis apostolis predicauit de nouo. Et ideo sic christo i uerba & facta proferrent: & audientium mētes adurerēt: & nihil sibi attribuentes scirent q̄ non ipsi sunt q̄ loquūtur: sed spiritus patris eorum qui i eis loquitur: & in audientium cordibus operatur. Vides ergo quomodo spiritus sanctus concordat cū christo i humilitatis doctrina. Nullus enim potest plene humiliari nisi per spiritū sanctū cognouerit dei imensitatem tam i se: q̄ in aliis que pro nobis fecit & nihilitate sua tam in suis offensionibus: q̄ etiā in continue resistendo suis in nobis effectibus gratiosis. Et in hoc clarificatur x̄ps: & nos obscuramur: quia ipse est oē bonū nostrū qui nobis oia bene fecit. Cui & nos continue resistimus impie: dum sumus in hac uiciofa carne: quātūcūq̄ uideamur uirtutibus pleni: & aliorum respectu in eius gratia consumati: imo qui maior est in gratia maiorem se sentit ex se eē i hac resistentia impietatis sue. Epilogando ergo claritatem glorie x̄pi potes uideri: quia uirtus christi que abscondita uidebatur in cruce: clarificata ē i inferno dum ipsū spoliauit. Clari-

ficata est in sepulchro: dū gloriose resurrexit. Clarificata est i mūdo: dum discipulorū mentes in fide resurrectionis firmavit. Clarificata ē in celo: dū coram eorū oculis comitantibus sanctis angelis & iubilantibus patenter ascendit. Clarificata ē in dextere paterne consensu: dum inde abundanter & uisibiliter spiritum sanctum misit: qui ipso apostolorum corda illustrauit: inflamauit: & transportauit i christum: & ipso non dedit efficacissimum uerbū ad conuertendum mundū. Cuius hodie premi sit signū: dum ad petri predicationē q̄nq̄ milia: sūt cōuersi: Act. iiii.

Iesus spirans afflatus Cap. xxxvi.

Icut autem tunc in primitiua ecclesia dabatur spiritus sanctus uisibilibus signis predicantibus apostolis ceterisque discipulis. Sic usq̄ ad finē mūdi benedictus iesus eundem spiritum mēbris suis inspirare non desinit secundū illam mēsurā qua istos dū uiueret in sui amoris & doloris portauit merito: & tunc i sui fruitionis gaudio portat in illo beatitudinis regno. Totus enim influxus spiritus sancti in nos ad hoc solū est: ut in nobis fiat de nobis: quod christus de nobis fecit in se. Nihil enim sumus nisi in eo. Et ideo nullus debet nec potest in se minuere spiritus sancti afflatus sine offensa ipsius insufflantis spiritus: quia ex hoc meracissima nostra mēs que semper proprio bono resistit minuere uult illam mēsuram: quam christus sibi meruit in se: & i nobis formare disposuit. Nec dum mens nostra impia quando a spiritu sancto uult duci ad perfectionis fastigia excusare se sub similitudine aliorum dicendo. Sufficit mihi facere quod talis facit uel quod faciunt ceteri in communi: quia in situ corporis proprium locum habet quodlibet membrum & speciale officium: ad quod influit spiritus uiuificationis nature. Sic in christo iesu cuius nos sumus corpus & mēbra: de mēbro spiritus sancti influit cuiuslibet membro electo illa operati & facere que congruunt illi statui spiritualis mēsure. In qua christus iesus ipsum i se locauit in merito sue uite passibilis: & locaturus est i gloria diuinitatis. In hoc stat nostra perfectio ut non contristemus spiritum sanctum dei sibi resistendo i inspirationibus suis: quibus se nobis dignatur inserere: sed semper sumus obediētes mortificati i nobis: & solo eius ductu mobiles ad omne bonum perfectum. Ad habendam autem discretionem in istis i inspirationibus que est omnium uirtutum aunga: debes scire: q̄ quia limpide flāme i inspirationum diuinarum dum sumus in tenebris & umbra mortis non ad plenum illuminat nostrā noctē horrendam: ideo sepe uenit nobis dubitatio ne i inspiratio sit deceptio propter illius hostis astutias qui se transfiguratur in angelum lucis. Ad cuius fugiēdas decipulas notare debes q̄ influxus gratie: qui ramificantur in habitum uirtutū: donorum & bea-

titudinum sicut infra patebit impelli nos ad multiplicem actū. s. intrinsecū qui mentē perficit: & extrinsecum: qui per opus se extendit. Actus interior est quo uirtutes agunt in aīa: sicut charitas eā inflāmat ad plene diligendū deum & proximū: humilitas ad reputandū se uilissimū & omni bono indignū. Temperantia ad refrenādū animū ne delectet carnaliter in aliquo bono creato. Fortitudo: ut nulla aduersitate uacillet uel moueatur a bono. Prudētia ut semper de proximo prout debet estimet bonū: & discrete intus de omni extrinsecō formet iudicium. Iustitia ut semper sibi & deo: & proximo intendat reddere plene quod debet. In istis raro uel nūq̄ pōt esse deceptio. Nec ad ista ī te formanda etiam si possit se uellet diabolus imiscere: quia quanto plus ista crescunt tanto perfectius spiritus sanctus inhabitat mentē. Et si in istis ad spiritū sanctū non esset rebellio ipse plene dirigeret: ut in extrinsecis actibus non eēt deceptio. Exteriores autē actus sūt: ut uerbi gratia. Charitas ad deum: iubiliatio uocalis: stridor damons: & alia signa corporis: ad proximum elemosyna: obsequium ī infirmitate & necessitate & similia. Humilitatis actus extrinseci sunt humiliter respondere: extrinsecos honores uisibiliter fugere: actus uirtutis facere: & per signa exteriora omnibus se subditū reddere: & similia. Temperantie uero actus extrinseci sunt ieiunia: dura & pauca uestimēta: & similia. Fortitudinis uero ardua & dura queq̄ assumere: periculis se opponere: & in defendēdo ueritatē constantiā pretendere.

Prudentie uero actus sunt discrete loqui omnia facta tam tuā q̄ aliorū: secūdum q̄ ad te spectat debita circūstantia examinare. Iustitie uero multi sunt actus: respectu tui: sicut dignus es de omnibus tibi confusionem reddere & penitentiam talē facere: q̄ possis ad innocentiam reformari. Respectu proximi: zelus & equitas iudicii in malis: liberalitas beneficii & retributio boni. Respectu dei sicut sūt signa latrē & cultus dei in diuinis officiis & genuflexionibus & actibus corporalis orationis.

Omnibus istis insidiatur angelus sathane & sepe per excessum & sepius per remissionem ī discretis parat ruinam: que nunq̄ eis eueniret: nisi quia maligna rebellio mentis eorū qua rebellant spiritui sancto & internis actibus in quibus plena cōsistat perfectio: & in quibus non cadit excessus de leuitate meruit eos relinqui deceptioni sathane in exterioribus: ut uel ex indiscretione deficiant: uel ex tepiditate omittant: uel ex leuitate in oculis hominum uane glorie mercedē recipiant: & ad dura proximum sepe inditia dilabantur. Et hoc etiam eis accidit: quia student perfectioni uirtutum quo ad exteriores actus sepe neglectis interioribus perfectionibus mētis. In illis ergo dixi q̄ nullo modo ē diuine inspirationi resistendū: sed sine timore sequendū est: quia semper dicit ad optimum. Attende autem q̄ status istius benedicti spiritus animā reātificat per septenariū uirtutū uincendo septena-

num uiciorū: sed quia uicia uicta & iam succubentia ad hoc flant in anima sinthomatha exaltationum: & inclinationum ad ea ex quibus anima impugnetur & impedit: ne sine difficultate possit operari uirtutū exercitia. Ideo septenariū donorum datur ad expediendū potentias mētis: ad agendū datur ad tutum: & ad extinguendū illa sinthomata uiciorū. Et ut tibi aliquatū daret: scias q̄ isto mō obliquitates uiciorū repellunt: ut timor reliq̄as supbie: pietas reliq̄as inuidie. Qui enim pie ad proximum afficitur: nō ei inuidet. Scientia reliq̄as ire. Ira. n. est quasi quedam insania. Fortitudo reliq̄as accidie: que mentem ad bonū reddit ualidam & pigram. Consiliū reliq̄as auaritie. Consilium enim disponit ad spiritus paupertatem. Intellectus reliq̄as gulae que mentem facit brutalem. Sapientia reliq̄as luxurie: quia gustato spiritu desipit omnis caro. Istud etiam donorū septenarium expedit uires naturales ad actus sibi conformes. Irascibilis. n. impediti pōt ne ī actus tendat uirtutū: tā per prospera: q̄ per aduersa. Expeditur ergo in prosperis per timorem: & in aduersis per fortitudinem. Concupiscibilis impediti potest per duntiam ad proximum & per fastidium ad deum. Expeditur ergo ad proximum per pietatē ī ipsū. Ad deū per sapiētē gustū suauissimū. Rationalis uero indiget expediti in uirtutis speculatione: electione: & executione. Per donū intellectus expeditur ad uerum speculandum.

Per donum consilii ad uerū eligendū. Per donum scientie ad recte exequēdū: per donū enim scientie recte conuersamur in medio nationis prauae & peruerse. Tertio etiam istud benedictū septenarium donorū expedit uirtutū actus & officia quod satis sequitur ad pmissa. Nam timor expedit ad temperatiā. Timor enim carnes configit. Pietas uero ad uerā iustitiā: ne in crudelitatē degeneret. Scientia ad prudētia ne deuiet in astutia uulpinam. Fortitudo ad patientiā ut non tantū portet per patientiā que ē uirtus: sed etiam benigna sit ad hostes per fortitudinē que est donum. Consilium ad spem. Dū. n. consiliū ad alta uirtutū mentē uehit: merito spem erigit. Intellectus ad fidem: quia multā firmitatē fides accipit ex dono intellectus dum credita sibi lucescunt per intellectus donum. Sapientia ad charitatē: unde sicut charitas ē mater & cōsumatio omniū uirtutū: sic sapientia ē cōsumatio omniū donorū: ut merito de sapientia possit dici: uenerūt mihi oīa bona pariter cū illa: & innumerabilis honestas per manus illius Sap. vii. Ista etiā dona multū mētē expediunt ad christi passionē imitandas. Sicut enim ad patiendū mouit christum paterna uolūtas uirtus strenuitas: & humana necessitas. Sic etiā in his debemus esse christo cōformes. Diuina quidem uoluntas mouet ut cognita per intellectum: ut amata per sapientiam: ut in reuerentia habita per timorem. Humana autem necessitas mouet si cognoscatur per scientiam. Si ad eam miserandā per pietatem animus moueatur: ueritatē

frenuitas mouet: ut p̄uida in eligēdo per consiliū: ut uigorosa in p̄ferēdo & p̄sistēdo: & p̄seuerādo per fortitudinē. Expediūt etiā mirabiliter impedimēta uite actiue: & fantasmata repellūt impedimēta cōtemplationis uolatū. Non solū autē iste spūs sanctus spirat status uirtutum in incipiētibus uicia uincere per uirtutes: & in p̄ficiētibus & agētibus expedire per dona sup̄ius enumerata: sed etiā spirat beatitudinis p̄fectos h̄itus in his que culmen p̄fectionis attingunt: qui etiā gustant suauissime fructus spūs: & per quōq; sp̄uales sensus boni iesu expiunt delectabilissima sentimēta. Habitus autem beatitudinū enumerat magister p̄fectionis iesus p̄fectionē docens in monte. Et sunt septē. s. paupertas spūs: mititas: luctus: esuries iustitię: misericordia: m̄dicia cordis: & pax. Dicunt autē isti habitus beatitudines: quia mentē ad tantā p̄fectionē adducūt: ut coniūgant eā suo fini. s. xp̄o iesu q̄tum est possibile in p̄grino decursu. Anima enī sic in thomata uicio: siue inficiētis reliq; tā alta p̄fectione trāscendit: ut p̄fectissima delectatiōe feratur in oēs illos actus q̄ p̄fecte cōfigurāt amato: & hoc semp̄ in hac uita eligat p̄ summa beatitudine sua. Propter quod ex his q̄ p̄fectionē itegrāt: & ex his q̄ ad p̄fectionē disponūt: istarū beatitudinū sufficiētia declarat & ordo. Ad integritatis enī p̄fectōnem requiritur necessario p̄fectus recessus a malo: & mali occasiōibus: & p̄fectus p̄cessus in bono: & p̄fectus status in optimo. Malū autē omne: aut p̄cedit ex timore sup̄bie: aut ex rancore maline: aut ex lagore cōcupiscētie. Ideo ad p̄fecte elongandū ab hoc triplici genere mali: sunt tres necessarie beatitudines: q̄ deliciose fruuntur oppositis bonis. Paupertas enī spūs elongat a malo tumoris: mititas a malo rancoris: luctus a malo libidinis & langore cōcupiscētie. Quia uero p̄fectus p̄cessus in bono attingit secundū diuinā imitationē: & uniuerse uicē: misericordia: & ueritas: hinc est q̄ duplex est beatitudo secundū has duas uias. s. esuries iustitię: & affectus misericordie. Que si recte cōplentur in nobis: & eas indeclinabiliter teneamus: nos perducent ad statū in optimo. Et loquor de optimo huius uite: quod plene cōfirmat i optio patrię. Istud autē optimū est per limpidā cognitionē ueri: & p̄ tranquillam affectionē boni: quod fit. per m̄diciam cordis: que ducit ad deū uidendū: & p̄ pacē mētis que p̄fecte adoptatiōem filiū. Si etiā attedantur dispositiōes p̄ambule istarū septē beatitudinū: poteris uidere quomō reddūt habentē p̄fectū. Dispositiones enī p̄ambule sunt dona sapius nominata. Timor enim facit recedere a malo: & a mali occasione: & q̄ radix omniū malorū ē cupiditas. Ideo disponit ad sp̄m paupertatis: in qua simul hūilitas iungitur & paupertas: ut sic elongetur uir p̄fectus a fonte omis culpe scilicet sup̄bia & cupiditate. Hic est q̄ paupertas spūs est fundamentū totius euāge-

lici status: unde p̄mo debet hoc fundamentum, sternere: qui uult ad culmē p̄fectionis uenire. secundū consiliū xp̄i dicētis Math. xix. Si uis p̄fectus esse: uade: & uēde omnia que hēs: & da paup̄ibus. Ecce p̄fecta paupertas que nihil sibi p̄suis retinet. Et seq̄re me. Ecce p̄funda hūilitas: que facit ut homo ab negādo seipsum tollat crucē suam: & sequatur christū: qui est totius p̄fectionis p̄ncipalissimū fundamentū. Disponit ergo timor sicut uidēs ad sp̄m paupertatis. Pietas autē ad mititatē. Nam q̄ pie ad alium quem afficit: nec illū iritat: nec iritat ab illo. Scientia disponit ad luctū: q̄m p̄ sciam cognoscimus nos a statu beatitudinis relegatos in lacu miserie: & luto fecis. Fortitudo disponit ad esuriē iustitię. Ut autē intelligas qd sit ista esuries iustitię: scias qd est desiderare in te: & in p̄xiō omnē abesse defectū: & omne esse debitū bonū: ut p̄fecte merearis iustus iueniri corā iudice eq̄tatis: & cū hac iustitia q̄ i oibus rectificat animā: sic hō firmat cū est dispositus p̄ fortitudinis donū: qd sic se tenet auide i ea: ut malitiam uari: q̄ a iustitia separi: quod i martyriū flore refulsit. Consiliū disponit ad misericordiā. Nihil enī magis cōsultat deus i scriptura: q̄ facere misericordiā: quod sup̄ oia reputat holocausta. Intellectus disponit ad cordis m̄ditiam. Nam speculatio uirtutis mandat cor nostrum ab omnibus fantasiis. Sapientia disponit ad pacem. Nam sapientia iūgit nos summo uero & bono: in quo est finis & tranquillitas totius nostri rationalis appetitus: qua pace adeptā necessario sequitur superabundans delectatio spiritualis: que est in duodenario fructuum spiritus continetur ad insinuandam superabundantiam delectationum. Est enim duodenarius numerus abundans in quo insinuatur spiritualium charismatum exuberantia: quibus fruitur & delectatur anima sancta ad statum apostolicum sublimata. Qui ad designandam hanc p̄fectionem & alias nobis incognitas in ipsis fuisse apostolis in isto sacro numero est eorum cetus electus. Exinde autem homo redditur dispositus & idoneus ad aspectus & amplexus sponsi & sponse: qui fieri habent ineffabiliter secundum sentimenta quinque spiritualium sensuum: in quibus uidetur christi sponsi summa pulchritudo sub ratione splendoris. Auditur armonia sub ratione uerbi. Ipse enim est splendor paterne glorie: & uerbum procedens a paterna mente. Gustatur summa dulcedo sub ratione sapientie comprehendētis utrunque: uerbum scilicet & splendorem. Est enim ipse dilectus iesus sapientia patris: & in ipso omnes thesauri sapientie paterne continentur: quos sponsa sapidissime gustat. Odoratur etiam sponsa summam fragrantiam in bono iesu sub ratione uerbi inspirati in corde: ut dicat. Veni auster & perfla hortum meum & fluant aromata illius. Astringit autem sponsa suauissimo tactu ipsum iesum sub ratione uerbi icar-

nati inter nos corporaliter habitantis & reddētis se nobis palpabilē: osculabilem: & amplexabilem: per ardentissimā charitatē: que mētē nostrā per extaticum raptū transire facit ex hoc mūdo ad patrem. Ex his dictis manifeste colligitur q̄ habitus uirtutum prestant exercitiū principaliter incipientibus & ad opera disponunt actiue. Habitus donorū uia expediunt proficientibus & ad oculum contēplatiue disponunt. Habitus uero beatitudinum perfectis conueniunt: & utriusq̄ uite perfectionem concludunt. Fructus uero spiritus quos enumerat apostolus ad Galla. v. scilicet charitas: gaudium: pax: patientia: benignitas: bonitas: longanimitas: mansuetudo: fides: modestia: continentia: castitas: delectationes dicūt consequētis opera perfecta. Qui enim eleuatus est ad habitus beatitudinum: opera operatur perfecta in quibus delectationes sentit maximas: que fructus nomine appellantur. Non solū autem illis. xii. uocabulis que enumerat Apostolus sed etiam multis aliis similibus delectationes fructuum sentiunt: qui tamē ad hos satis possunt reduci. Sensus uero spirituales dicunt perceptiones mentales circa ueritatē cōtēplandā per experimenta probata. In his gradibus insufflationis spiritualis quibus bonus iesus per spiritum sanctū agit mentē & attrahit: consistit scala iacob: cuius cacumen tangit celum: & thronus ueri salomōis in quo residet pacificus rex & amarus in dextera patris sui: ut spūs preciosissimus & desiderabilis totus: in quem desiderant angeli prospicere: & ad quem spirat sanctarum desiderium animarū: sicut desiderat ceruus ad fontes aquarū. Vt autem ad thronum istius ueri salomonis scias ascendere: distiguo tibi sex gradus: quibus paulatim & ordinate procedens: post sextum eius dulcibus amplexibus cōiungaris. Primus est suauitas: ut. s. homo uacando & sabbatizando per meditationes sanctas addiscat gustare q̄ dulcis est dominus. Reliquie enim cogitationū diem festum agent tibi: quando in meditatione tua exardescit ignis: & ex pregustatione amoris dei incipis in corde eius suauitatem sentire. Secundus gradus est auuiditas: quando. s. anima ceperit circa suauitatē affluere: nascitur in ea tanta esuries: ut nihil eam possit reficere: nisi eum quem amat perfecte possideat: quod quia non pōt in presenti attrahere: quotidie excedit & egreditur extra se per amorem extaticū damans & dicens. Suspendium elegit anima mea: & ideo si inueneritis dilectū: nūciate ei quia amore langueo: & q̄ ebria feruore no uicio credit eum quasi posse inuenire in omni creato: unde & sepe tales persone multas simplicitates in suis feruoribus operantur. Tertius gradus est saturitas: siue omniū terrenorum fastidiositas: que ex ipsa auuiditate habet oriri: & hoc post multam experientiam. Quia enim uehementissime desiderat deum: & probauit q̄ sepe impedimentū habuit ab illis creaturis: quas sub specie deuotiōis amauerat: omnia facta satur: & fastidiosa incipit oīa

fastidire. Vnde sicut satur ut cibum sumat: potius incurrit nauseam q̄ refectionem. Sic in hoc charitatis gradu facit anima circa omne terrenū. Quartus gradus ē ebrietas que ex saturitate oritur. Ebrietas autē in hoc cōsistit q̄ quis tanto amore diligit deum ut iam nō solum fastidiat creature solacium: sed etiam querat & delectatur inuenire tormentum: pro solatio reputans omnē penam opprobrium & flagellū ut configuretur similitudini mortis eius quem diligit anima sua. Quintus gradus est saturitas que ex ebrietate oritur. Ex hoc enim q̄ aia feruet & desiderat omnia mala inuenire propter conformitatem amati: sequitur ut iam mittatur foras timor: & tanta cōcipiatur spes de adiutorio dei: & associatione dilecti: ut nullo modo ab eo se estimet posse separari: unde & secure cum apostolo dicit. Quis me separabit a charitate xpi &c. Sextus gradus est plena & uera tranquillitas: in qua est tanta pax & requies: ut anima sit quodāmodo in silentio & sōno quasi dormiens: in cena super pectus iesu cum glorioso ioāne. Hoc autem fit quando aia mortua sub deo: a seipsa tota transit: ita ut nihil uelit: nihil libeat: nisi illud quod de ipsa uoluerit ordinare dilectus. Quid enim mentē potest turbare: q̄ omnia que deus facit: uel que circa ipsam fieri permittit accipit sicut suauissimum cibum? In hoc gradu anima cōpleuit uerbum apostoli petri: omnem inquit sollicitudinem proicietes in eū: quoniam ipsi cura est de uobis. Ista anima sentit quoniam bonus est dominus & sanctus in omnibus operibus suis. Quomō autē hoc possit intelligi: & per quē modū deuenitur ad hoc: in sequenti capitulo magis patet. In tali nāq̄ mente pax est & status ultimus: & ideo ibi requiescit uerus salomō: quoniam in pace factus est locus eius. Et ideo ualde conuenienter isti gradus significantur per illos sex gradus quibus ascendebatur ad thronū salomonis. Et propterea dicitur in Canticis. iii. c. q̄ ascensum purpureū media charitate constrauit: quia impossibile est ad istam tranquillitatem pertingere: nisi charitas animam totaliter deo reddat ut mortuam & plene subiectam. Et in hoc est istius uie felicissima uita. Omnes autē istas insufflationes debet anima sic a deo recognoscere: ut semper illas sentiat ipedire: & ideo nihil habet de suo unde ualeat gloriari. Quod ostendens Augustinus in libro soliloquiorū: dicit sic capitulo. Qui sunt ueri pauperes. Scio domine & confiteor docete te: quoniam soli illi qui cognoscunt se pauperes & cōfitentur tibi paupertatē suam: ditabuntur a te: quoniam qui se diuites existimant cum sint pauperes a tuis diuitiis inuenientur exclusi. Ego igitur tibi confiteor paupertatem meam: & sit tota gloria tua: quoniam tuum est bonum: per me. n. domine fateor ut docuisti me. Nihil aliud sum: q̄ uniuersa uanitas & umbra mortis & abysus quedam tenebrosa: & terra inanis & uacua: quoniam sine tua benedictione non germinat fructum: quia non facit nisi cōfusionem: peccatū & mortē: sed quicquid unq̄

boni habui a te recepti: quicquid boni habeo: tuum habeo: si quoniam steti: per te steti: si quando cecidi: pro me cecidi. Semper in luto iacuissem: nisi tu me erexisses. Semper cecus fuisset: nisi tu me illuissesses. Quando cecidi: nunquam surrexisset: nisi tu mihi manus porrexisses. Postquam & me erexisset: semper cecidisset: nisi si semper me sustinuisset. Semper perissem: nisi me gubernassesses. Sic semper domine sic semper gratia tua & misericordia preuenit me: liberans me ab omnibus malis: saluans a preteritis: suscitans a presentibus: & muniens a futuris. Precidens etiam ante me laqueos peccatorum: tollens etiam a me occasiones & casus. Quia nisi tu mihi hoc fecisses: ego omnia mundi peccata fecissem: quoniam scio domine quod nullum peccatum est: quod unquam fecerit homo: quod non possit facere alter homo: si desit creator a quo factus est homo. Sed quod non faceret tu fecisti: quod abstinere tu iussisti: & quod tibi crederem: tu gratiam infudisti. Tu namque domine regebas me: cui seruabas me tibi: & mihi: ut adulterium & omne peccatum non committerem: temptator defuit: & ut deesset tu fecisti: locus & tempus defuit: & ut hec deesset tu fecisti: affuit tentator: non defuit tempus. Sed ut non consentirem: tu me tenuisti: uenit tentator tenebrosus ut esset: & ut eum despicerem tu me confortasti. Venit tentator foris armatus: & ut me non uinceret: tu eum refrenasti: & me roborasti. Venit tentator se transfigurans in angelum lucis: & ut me non deciperet: tu eum increpasti: & ut eum cognoscerem: tu me illuisti. Hec Aug. de uerbo ad uerbum. Vbi clare patet quod eius est sententia: quod a nobis nihil possumus facere nisi malum. Sed omnia bona uoluntas & operatio: imo quod plus est bona cogitatio a deo sit in nobis & nobiscum: & omnia fuga omnia mali a deo nobis prouidetur. Item Aug. super illud psalmi Declinatio sermonum tuorum &c. dicit sic. Qui enim sunt paruuli nisi pauperes & infirmi? Noli ergo superbiere: noli de tua que nulla est uirtute gloriari. Et intelliges quare sit a bono deo bona lex data: que tibi uiuificare non posset. Ad hoc enim lex data est: ut te de magno faceret paruulum: ut te ad faciendam legem: uires de tuo non habere monstraret: ac si inops indignus: & egenus ad gratiam confurgeres & clamares. Miserere mihi domine: quoniam infirmus sum. Hoc scrutando intellexit hic Paulus quod minimus apostolorum Paulus. i. paruulus ostendit: ideo datam esse legem que iustificare non potest: quia concludit scriptura omnia sub peccato: ut promissio ex fide ihesu christi dare credentibus. Ita domine: ita fac misericors domine: impera quod non possit impleri: imo quod imperas non nisi per tuam gratiam possit impleri: ut cum homines per suas uires id implere nequerint: omnes obstruatur: & nemo sibi magnus uideatur: ut sint omnes paruuli: & reus fiat omnis mundus tibi: quod non iustificabitur ex lege omnis caro contra te: per legem enim cognitio peccati: nunc autem sine lege iustitia tua manifesta est: testimonium huius ex prophetis: hec sunt mirabilia testimonia tua: que scrutata est anima paruuli huius. Et ideo inuenit quia humiliatus est: &

paruulus factus est. Quis enim facit mandata tua si cut facienda sunt. i. ex fide: que per dilectionem operatur: nisi eius in corde per spiritum sanctum ipsa dilectio diffundatur: quod iste paruulus etiam confitetur dicens: Os meum aperui & attraxi spiritum &c. Hec Aug. Bernardus etiam super Qui habitat: aperte ostendit quod solum in christo & in eius mento non in opere nostro debet esse spes nostra: super illo uersu. Tu es domine spes mea. d. sic. Quicquid agendum sit: quicquid declinandum: quicquid tollerandum: quicquid optandum: tu es domine spes mea: hec una mihi omnium promissionum causa: hec tota ratio mee expectationis: pretendat alter meritum: sustinere se iacet pondus diei & estus. Se bis ieiunare in sabba to dicat. Postremo uero non esse sicut ceteri hominum gloriatur. Mihi autem adherere deo bonum est ponere in domino deo spem meam: quoniam melior est misericordia tua super uitas: quia non est speciosa laus in ore peccatoris. Sperent in aliis: alii forte hic in scientia litterarum: hic in astutia seculi: ille in nobilitate: ille in dignitate: ille in alia qualibet uanitate confidat: propter te domine omnia de trimentum feci: & arbitror ut stercora: quoniam tu es domine spes mea. Speret qui uult in incerto diuitiarum. Ego non nisi a te uictui necessaria spero. Ni mirum fidens in uerbo tuo: in quo abiici omnia. Querite ait primum regnum dei: & iustitiam eius &c. Nempe tibi derelictus est pauper &c. Si mihi promittuntur: per te obtinere sperabo: si insurgant aduersum me prelia: si fremat malignum: si se uiat mundus: si aduersum spiritum caro concupiscat: in te ego sperabo domine. Fratres: hoc sapere ex fide uiuere est. Nec alius ex scientia dicere potest quod tu es domine spes mea: nisi cui intus sit persuasum a spiritu: ut quemadmodum admoret prophetam. lacter cogitatum suum in domino: sciens quod nutriendus ab eo sit. Sic etiam & Petrus apostolus ait. Omnem sollicitudinem uestram proicietes in eum: quoniam &c. Vt quid enim si hoc sapimus cuncta mur omnino abiicere spes miseras: uanas: inutiles: & seductorias: & huic uni tam solide: tam perfecte: tam beate spei tota deuotione: quasi toto seruire spiritus inherere. Sed quid impossibile: quid difficile: quod facilius debeo? aut nonne huius dicta intelligas uolo si decreueris saluare nos continuo liberabimur. Si uiuificare uolueris: uita in uoluntate est. Si prima largiatur eterna: licet ei quod uult facere. An non de facilitate non dubitas: si ipsa tibi est suspecta uoluntas: plane & uoluntatis testimonia credibilia facta sunt nimis. Maiorem hac dilectionem nemo habet &c. Deinde quando in se speranti desit illa maiestas: que tam studiose monet in se sperare: certe non derelinquit sperantes in se: adiuuabit eos: & liberabit eos: & eruet eos a peccatoribus: & saluabit eos: quia sperauerunt in eo. ps. xxxvi. Quibus meritis quia sperauerunt in eo. Dulcis causa: attamen efficax & inefragabilis hec iustitia: sed que ex fide est: non ex lege. De quacunque inquit tribulatione clama-

uerint ad me exaudiam eos. Ecce misericordia tribulationes secundum multitudinem eorum consolationes eius letificauerunt animam tuam: dum modo non ad alia conuertaris: dum modo clamas ad eum: dum modo speres in eum. Nec humile aliquid uel terrenum sed altissimum ponas refugium tuum. Quis enim sperauit in eum & confusus est? Facilius est celum & terram transire: quam eius uerbum euacuari. Altissimum inquit posuisti refugium tuum. Non accedet illuc tentator: non calumniator ascendet: non pessimus ille accusator fratrum attinget. Neque ei dicitur. Hic recolite psalmi promordia ei dicitur qui in preceione altissimi commoratur. Illuc refugies a pusillanimitate spiritus & tepestate. Que quidem duplex est necessitas fugiendi quod scilicet & ita timores & foris pugne. Minus enim fugere oportet: si uel interior magnanimitas exteriorum tumultus uirum sustineret: uel exteriori tranquillitate pusillanimitas propria foueret. Altissimum autem posuisti refugium tuum. Sepe illuc fugiamus fratres: munus est locus: nullus ibi timet hostis. Utinam magis ibi semper manere liceret: sed non est hoc temporis huius. Quod modo refugium est: quicquid erit habitaculum sempiternum. Interim sane & si semper esse non concedit: frequenter tamen est recurrendum. Neque ad omnem tentationem: ad omnem tribulationem: ad omnem denique cuiuscunque modi necessitatem: aperta est nobis urbs refugii. Sinus matris expansus est: aperta sunt foramina petre: patent uiscera misericordie dei nostri. Hoc refugium qui declinant: nihil magis si effugere non merentur. Iam quidem finis que dicta sunt ad expositionem uersus huius uidemur posse sufficere: si dixisset propheta: Quonia in te speraui: sicut in psalmo quibusdam inuenitur. Ceterum quod dicit. Tu es domine spes mea. forte amplius aliquid & sublimius sonat quod uide licet non modo in eum speret eum. Conuenientius siquidem spes nostra dicitur quod speramus: quam in quo speramus. Sunt autem forte nonnulli qui a domino obtineri corporalia uel spiritualia quilibet concupiscunt: sed perfecta charitas solum sinit quod summum est tota desiderii uehementia clamans. Quid enim mihi est in celo & a te. quod uel super terram: deus cordis in eternum. Pulchre nobis utrunque paucis hodie uerbis hieremie lectio commendauit. Bonus es domine sperantibus in te anime querenti te. Vbi sane & ipsam numeri discretionem prudenter aduerte quod sperantes quidem in domino pluraliter dixerit quod hoc uideat corde multorum. Querentem uero eum singulariter quod scilicet modo nil sperare nisi ab eo: sed nil querere nisi eum. Quod si bonus illis quanto magis isti prouide querenti illum anime responderet. Altissimum posuisti refugium tuum. Neque enim sic deum sitiens anima aut cum petro ei iterum morte faceret tabernaculum: aut cum Maria deiceps eum tangere uult in terra. Sed plane clamat. Fuge dilecte mihi: & assimilare capree hirculoque ceruorum super montes bethel. Audiuit enim dicentem. Si diligeretis me: gauderetis utique quod uado ad patrem: quod pater maior me est. Audiuit dicentem. Noli me tangere &c. Et celestis iam non ignara consilii clamat cum apostolo. Et si cognouimus secundum carnem christum: sed nunc iam non nouimus. Super montes inquit bethel super omnem

inquit principatum & potestatem super angelos & archangelos cherubin & seraphin. Neque enim sunt alii montes dei bethel quod sonat plane in dextera patris: ubi non sit pater maior eo in dextera altissimi coalitissimum apprehendere concupiscens. Hec est enim uita eterne que misit iesum christum super omnia benedictum in secula Amen. Hucusque Bernardus. Item idem in sermone de septem panibus. Tria inquit considero: in quibus tota spes mea consistit

Charitatem adoptionis

Veritatem promissionis

Potestatem redemptionis.

Murmure iam quantum uoluerit incipiens cogitatio mea dicens. Quis enim es tu: aut quanta est illa gloria: quibus uel meritis hac obtinere speras? Et ego fiducialiter respondebo. Scio cui credidi &c.

Quia in charitate sua adoptauit me

Quia uerax est in promissione

Quia potes est in exhibitione. Et licet ei facere quod uoluerit. Hic est funiculus triplex qui difficile numpitur: que nobis a patria nostra in hunc carcerem usque derisum firmiter obsecro teneamus: ut ipse nos subleuet: ipse trahat & pertrahat usque ad conspectum glorie magni dei: qui est benedictus in secula. Hec ille. Ex his uerbis patet quod sancti spem amouerunt ab omni proprio merito: & totaliter spem suam ponebant in christo: & in eius gratie dono. Quia uero quidam querunt quid facit gratia: & quid liberum arbitrium quibus uidetur insipida quo ad multos uidentur enim querere: ac si gratia & liberum arbitrium in opere meritorio eorum duo per se agentia: sed non est hic. Non enim in nostro bono opere ista duo agentia separata: sicut duo edificantes. Sed sunt unum sicut subiectum: & aliud sicut agens: ita quod operatio est totius coniuncti. scilicet uoluntatis bone: que non est bona nisi per gratiam. Et prima bonitate deus in nobis facit infundendo gratiam sine nostro merito. Alioquin gratia iam non esset gratia. Ex tunc uoluntas meretur per gratiam quam accepit: speciale tamen difficultate circa gratiam & liberum arbitrium faciunt diuersi modi: quibus gratia accipitur: & specialis conditio libertatis. Sed subtiliter intuente ualde bene dissoluit istas difficultates Ber. in libro de gratia & libero arbitrio in hec uerba. Deus tria hec bonum cogitare uelle & perficere operatur in nobis

Primum sine nobis

Secundum nobiscum

Tertium propter eos facit

Si quidem mittendo bonam cogitationem nos prouent. In spirando etiam bonam uoluntatem nos sibi per consensum coniungit: ministrando etiam cum consensu facultatem: uel facilitatem foris per aptum opus nostrum eternus operis in notescit. Sane ipsi nos prouenire nequaquam possumus. Qui autem bonum neminem inuenit: neminem saluat quem non prouent. A deo ergo sine dubio sit nostre salutis exordium: non per nos utique: nec nobiscum uere consensum & opus: & si non ex nobis: iam non tamen sine nobis: & infra. Cum ergo iustibiliter intra nos ac nobiscum aditum

cessat orare: qui non cessat bene facere. Alii uero qui passalonte uocantur: in tantū silentio student: ut labiis & naribus suis digitū apponant: & loquētes etiam bona damnant. Quidam etiam dixerūt q̄ homo non potest saluari: nisi semp pedibus nudis ambulet. Contra quos omnes & similes dicit apostolus i. Cor. x. Omnia mihi licent: sed non omnia expediunt. Ex quo datur intelligi q̄ licet aliqua a sanctis uiris assumantur tanq̄ expedientia ad salutem & ad perfectionis culmen: non tamen p̄pter hoc opposita redduntur illicita. Et expressius contra hoc est uerbū christi. Math. xviii. Si uis ad uitam ingredi serua mandata. Et post. Si uis perfectus esse &c. Ex quo, manifeste colligitur q̄ ad aliqua trahentur perfecti: ad que non sunt ligati imperfecti: sed de his supra satis dictum est. Octauus est error dicentium ecōtrario opera perfectionis nō esse preferenda cōi uite fidelium: sicut Iouinianus posuit: q̄ uirginitas non preferatur coniugio. Contra quos dicitur prima Cor. vii. Qui matrimonio iungit filiam suam bene facit: & qui nō iungit melius facit. Et sicut uigilantius qui equauit diuitias possidentium statui euangelice paupertatis. Cōtra quem ait christus. Si uis perfectus esse &c. Nonus est negantium liberum arbitrium: sicut negauit qui dixit animas que sunt male dationis non posse peccare. Et sicut multi pagani philosophos sequentes qui in multis dimittunt: & aliqui ex eis a nihilant arbitrii libertatem: ac per hoc dicunt nihil esse peccatum. Contra quos dicitur. i. Ioannis secundo. Hec scribo uobis ut non peccetis. Decimus error est priscilianistarum & etiam matranticorum dicentium homines esse fatalibus stellis ligatos: ita scilicet q̄ eorum opera sunt astrorū necessitati subiecta. Contra quos dicitur Hieremie decio. A signis celi nolite metuere: que timent gentes. Ad hūc errorem possunt adduci obseruationes dierum: & omnia fortilegia. Contra que ad Gala. dicitur. Dies obseruatis: & menses: & tempora: & annos: timeo ne forte sine causa laborauerim in uobis. Dicit autē timeo propter aliquos simplices: qui ex ignorantia sepe sine malitia talibus inuoluuntur: alias autem talia facere & talibus attendere iudicatur mortale.

Vndecimus est dicentium q̄ homines gratiam dei & charitatem habentes non possunt peccare. Quidam asserunt eos qui aliquando peccant nūq̄ charitatem uel dei gratiam habuisse: alii pessimi heretici peiores primis dicunt i baptizatis electis nullum posse esse peccatum: quātuncunq̄ scelerata committant. Contra quos dicitur apōca. secundo. Charitatem tuam primam reliquisti: memor esto itaq̄ unde excideris. Et illud Apōca. tertio. Tene quod habes: ne alius accipiat coronam tuam. Et contra hoc est tota Pauli doctrina. Duodecimus est eorum qui ea que ab ecclesia dei sunt uniuersaliter instituta dicunt non esse de necessitate seruanda: sed qui uoluerit ieiunet: & qui non: nō: ne uideatur esse sub lege. Et sicut thesotetice idest quarto deci-

mani qui dicunt decimatertia lūa pasca esse celebrandum: quocunq̄ die septimane occurrerit contra ecclesie statutum. Et eadem ratio est de quibuscunq̄ aliis a sancta ecclesia institutis. Contra quos dicitur Luce decimo: apostolis & eorū successoribus. Qui uos audit me audit &c. Et Petro singulariter Mat. decimosexto: Quodcunq̄ ligaueris super terram &c. Et contra hos omnes errores in symbolo apostolorum dicitur. Sanctam ecclesiam catholicā sanctorum cōmunionem. Et in symbolo patrū. Qui locutus est per prophetas. Et unam sanctam catholicam & apostolicam ecclesiam: sanctorum cōmunionem: remissionem peccatorum.

De septem ecclesie sacramentis.

Vnc restat considerare de sacramentis ecclesie: que sub hoc articulo continentur.

Est autem primo sciendum sicut dicit Augustinus decimo de ciuitate dei. Sacramentum est sacrum secretum: uel sacrē rei signum. Fuerunt autē in ueteri lege quedam sacramenta. i. sacrē rei signa: sicut agnus pascalis: & alia sacramenta legalia: que quidem solum significabant christi gratiam non causabant. Vnde apostolus ad Gala. quarto: uocat ea elementa egena & infirma: quia gratiam conferre non poterant. Sacramenta uero noue legis gratiam christi iesu continent & conferunt quod figurant. In eis enim uirtus christi iesu sub tegumento rerum uisibilium secretius operatur salutem: ut ait Augustinus. Et ideo sacramentum noue legis est uisibilis gratie uisibilis forma: ut eius imaginem gerat: & causa existat per ueritatem passionis iesu sibi immobiliter assistentem. Sicut ablutio que fit in aqua baptismatis representat interiorem mundationem que fit a peccatis per uirtutem baptismi i sanguine iesu christi. Sunt autem sacramenta noue legis septem scilicet: Baptismus: Confirmatio: Eucharistia: Penitentia: Extrema unctio: Ordo: & Matrimonium. Quorum prima quinque ordinantur ad uitam spiritualem. Sumitur autem uita spiritualis in eis secundum conformitatem uite corporalis in qua homo perficitur.

Primo quidem per generationem qua nascitur.

Secundo per augmentum quo ad quantitatem & uirtutem perfectam perducitur.

Tertio per cibum quo uita & uirtus hominis sustentatur. Et hec quidem sufficerēt si nunq̄ infirmari cōtingeret. Sed quia frequenter infirmatur. Ideo

Quarto per medicinas sanatio procuratur: sic est i uita spirituali.

Primo qdē eger homo regeneratō: q̄ fit per baptismū secūdu illud Ioānis. iiii. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu sancto: non potest introire in regnum dei. Secundo oportet q̄ homo ac-

cipiat perfectam uirtutem: quasi per quoddam spirituale augmentum per confirmationem ad similitudinem apostolorum: quos spiritus sanctus in eos ueniens confirmauit. Vnde dicit eis Luce ultimo. Sedete in ciuitate donec induamini uirtute ex alto.

Tertio oportet quod homo spiritualiter nutriatur per eucharistiam: secundum illud Ioannis sexto. Nisi manducaueritis carnem filii hominis & cetera.

Quarto oportet quod homo sanetur spiritualiter per penitentiam: secundum illud psalmiste ps. xl. Sana animam meam quia peccaui tibi. Spiritualiter autem & corporaliter simul per extremam unctionem: secundum illud Iacobi quinto. Infirmatur quis in uobis: inducat presbyteros ecclesie & orent super eum: ungentes eum oleo in nomine domini. Quantum ad omnem utilitatem ecclesie ordinantur duo sacramenta: scilicet ordo per quem ecclesia gubernatur: & spiritualiter multiplicatur: & matrimonium per quod corporaliter propagatur. Est autem considerandum quod predicta septem sacramenta: quedam habent communia: & quedam propria. Comune quidem est omnibus quod conferunt gratiam digne summentibus: & quod consistant in uerbis & corporalibus signis. Sicut Christus sacramentorum auctor uerbum est caro factum. Sicut etiam Christi caro sanctissima est: & uirtutem sanctificandi habet per eternum uerbum sibi unitum. Ita materia sacramentorum sanctificatur: & tum sanctificandi habet per uerba que proferuntur in eis. Vnde Augustinus super Ioannem. Accedit uerbum ad elementum & fit sacramentum: propter quod uerba quibus sanctificatur dicuntur sacramentorum forme. Res autem sanctificate dicuntur ipsorum materie: sicut materia baptismi est aqua: & confirmationis crisma. Requiritur etiam in quolibet sacramento persona ministrans illud cum intentione faciendi quod facit ecclesia: quorum trium si aliquid desit: id est si non sit debita forma uerborum: si non sit debita materia rerum: si non sit minister legitimus intendens conferre in formam ecclesie: non perficitur sacramentum. Impeditur sacramenti effectus per recipientis culpam: puta si imperatus uel fictus accedat: talis enim licet sacramentum sufficiat effectu tamen inuili: quia gratia spiritus sancti se priuat. Quia ut dicitur Sapientie primo. Spiritus sanctus discipline effugiet fictum. E contrario autem aliqui sepe non recipiunt sacramentum iusto impedimento: prohibiti: qui tamen effectu sacramenti recipiunt: propter deuotionem quam habent in desiderio sacramenti. Sunt etiam quedam propria sacramentis quibusdam. Nam quedam horum imprimunt characterem id est quoddam spirituale signum beato Iesu configuratiuum: & a ceteris distinctiuum: sicut baptismus: confirmatio: & ordo: & istis tribus commune est: quia ponunt recipientem in statu notabili: a ceteris non recipientibus separato. Nam baptismus in statu ponit filiationis Iesu. Confirmatio in statu uirilis militie & pugne contra ho-

stes ipsius Iesu. Ordo in statu dignitatis & principatus ecclesie Iesu sponse. Et quia ab istis statibus nullus debet excidere: & impossibile est deleri impressum characterem. Ideo hec sacramenta nunquam iterantur super eandem personam. In aliis uero sacramentis character non imprimitur. Ideo possunt iterari quantum ad personam: non tamen quantum ad consecratam materiam. Potest enim unus homo frequenter eucharistiam sumere: frequenter penitere: frequenter extremam unctionem suscipere: frequenter matrimonium contrahere. Non tamen eadem hostia nisi semel consecrari: neque idem oleum nisi semel benedici. Est autem alia differentia: quod quedam sunt de necessitate salutis: sicut baptismus & penitentia post lapsum: que sunt instituta ad purganda peccata: quibus existentibus homo saluari non potest. Alia autem sacramenta non sic sunt de necessitate salutis: quia sine eis potest esse salus nisi interueniat contemptus: tamen securum non reputo: non nisi toto conatu alia tria recipere scilicet confirmationem: eucharistiam: & extremam unctionem: & utique obmittere statutum ecclesie circa sumptionem eucharistie est mortale. His uisus in communi oportet quedam in speciali de singulis dicere: sed de baptismo omittitur: quia satis dictum est libro tertio capitulo secundo. Post baptismum sequitur confirmatio: cuius materia est crisma confectum ex oleo: quod significat nitorem conscientie & balsamo qui significat odorem bone fame per episcopum benedictum. Forma autem huius sacramenti est talis. Consigno te signo crucis & confirmo te crismate salutis in nomine patris & filii & spiritus sancti Amen. Minister autem huius sacramenti est solum episcopus. Non enim licet presbytero confirmandos crismate in fronte inungere: Effectus autem huius sacramenti est quod in eo datur spiritus sanctus ad robur: sicut in die pentecostes est datus apostolis: ut confirmatus confiteri libere audeat nomen Iesu Christi. Et ideo inungitur in fronte: in qua sedes est uerecundie: uel securitatis strenue: & fit ibi crux cum unctione: ut secure & sine erubescencia fidem confiteatur Iesu: & precipue rucem Christi: que iudeis scandalum: gentibus stultitia: & pati crucem Christi suauem & fragrantem reputet unctionem. Contra hoc sacramentum est error grecorum quorundam dicentium quod simplex sacerdos potest confirmare. Contra quos dicitur Actuum octauo: quod apostoli miserunt Petrum & Ioannem Samariam: ut imponerent manus super eos qui baptizati erant a Philippo diacono: & acciperent spiritum sanctum. Episcopi autem in ecclesia sunt loco apostolorum: & loco illius impositionis manuum hodie confirmatio datur. Tertium sacramentum est eucharistia: de quo dictum est supra eodem libro: capitulo Iesus panis sacra-

Quartum est penitentia: cuius quasi materia sunt actus penitentis: qui tres dicuntur penitentiae partes: quarum prima est cordis contritio: ad

quam p̄tinet q̄ homo doleat de peccato cōmissō:
& p̄ponat se nō peccare de cetero. Secūda ps est
oris cōfessio. s. ut peccōr oīa peccata quorū mēorat
cōfiteat p̄sbrō itegre ea nō diuidēs diuersis sacer-
dotibus. Tertia ps ē satisfactō p̄ peccatis secūdū
arbitriū sacerdotis: que q̄dem fit precipue per oīo
nem: ieiuniū: & elemosynā. Forma autē huius sa-
cramenti quā sacerdos debet p̄ferre est. Ego te ab-
soluo ab omnibus peccatis tuis. Reliqua de p̄cato-
ria. Misereatur tui &c. sunt de bene esse: & debēt di-
ci. Sed sine illis est itegrum sac̄m. Ex natura autē
forme patet q̄ p̄ns debet esse qui absolut' sacerdo-
ti. Nā regulare est oībus sacramētis q̄ semp debet
esse materia presens. Minister est sacerdos hēns au-
toritatē absoluēdi: uel ordinariā: uel a sup̄iori com-
missam. In casu uero necessitatis mortis potest oīs
sacerdos quencūq; cōfitemtē absoluere. Effectus hu-
ius sacrameti est absolutio peccatorū: & remissio tē-
poralis pene debite uirtute clauū secūdū illā q̄ti-
tatē quā tenet ihs intra suū secretū. Contra hoc
sac̄m est error manicheorū dicentiū homiem post
baptismū peccantē nō posse ueniā conseq̄ per peni-
tentiā. Contra quos dicitur Apoc. secūdo. Memoro
esto unde excidens: & age penitentiā & p̄ma opera
fac. Secūdus error est modernorū quorundā pa-
tarenorū: qui sicut in sac̄o eucharistie errant: sic & i
illo penitētie dicētes q̄ bonus homo pōt absolue-
re & nō sacerdos peccator. Contra quos est q̄ non
oībus p̄sonis sed solū apostolis: quorū in hoc uicē
tenēt presbyteri dixit iesus Math. xviii. Quencūq;
ligaueritis &c. Tertius error est quorundā dicen-
tiū q̄ sufficit deo cōfiteri: & non est necessaria con-
fessio sacerdoti. Contra quos est qd' in huiusmodi
sac̄i figura dixit iesus leproso Math. viii. Ostēde te
sacerdoti. Et illud iaco. v. Confitemi alterutrū pec-
cata uestra: quod ad sacerdotes refert. Quītum
sac̄m est extreme unctionis: huius materia est ole-
um oliue per ep̄m benedictū: & non debet dari in-
firmo: nisi qñ timetur de piculo mortis: qui debet
ungi in locis quinq; sensuū. s.

In oculis propter uisum

In auribus propter auditum

In nanibus propter odoratum

In ore propter locutionē & gustū

In manibus p̄pter tactū. Et ultra hoc in pedibus p̄-
pter gressum. Inungunt etiā in aliq̄bus ecclesiis
in renibus siue lumbis p̄pter delectationē cōcupi-
scētie que uiguit i eis. Forma huius sac̄i est hec.
Per istam sanctā unctionē & suā piissimā misericor-
diā indulgeat tibi deus quicq̄ oculorū uitio deliq̄-
sti: & si r̄ in aliis. Quidā autē aliis uerbis eq̄pollenti-
bus p̄ferūt formā: q̄r non est hic tantū piculum de
forma p̄cisa: sicut in eucharistia uel baptismo. Mini-
ster huius sacrameti est sacerdos. Effectus eius sana-
tio mētis & corpis qui habet & dolorē corporalem
alleuiare infirmo: & aīe expedire egressum: p̄pter
quod dicit iaco. v. Infirmatur quis in uobis &c.

Contra hoc sacramētū est error eī a p̄tiorū: q̄

cōsueuerūt circa suos moriētes quedam agere per
oleū: balsamū: & aquam in inuocationibus quas
hebraicis uerbis dicūt super capita infirmorū: quod
est contra formā ab ecclesia traditam. Sextum sa-
cramētū est ordinis. Sunt autē septem ordines. s.
presbyteratus: diaconatus: subdiaconatus: acolitatus:
ordo exorciste: lectoris & hostiarii. Clericatus autē
pprie non est ordo: sed quedam p̄fessio uite danti-
um se diuino ministerio. Episcopatus autem ab a-
liquibus dicitur ordo: nam ipsum ponit Dionysius
principalem: ab aliquibus dicitur eminentia ordi-
nis: ab aliquibus dicitur dignitas sup̄addita ordi-
ni sacerdotis. Et aliqui dicunt q̄ in cōsecratione episco-
pi non imp̄mitur nouus caracter: sed ampliatur in
eo caracter sacerdotalis: magis autē in archiep̄o: ma-
gis autē in primatē & patriarcha sup̄maxime i sum-
mo pontifice. Quicq̄ sit de hoc in cōsecratione e-
piscopali canonica secūdū omnes datur noua po-
testas presbytero in ep̄m cōsecrato: que q̄dem ita ē
indelebilis quo ad ea que sequuntur ordinem epi-
scopalem: siue uocetur dignitas: siue quicquid uis:
quia non est mihi cura de noīe: sed de re: licet meo
iudicio debeat merito dici ordo: sicut indelebilis ē
potestas que in aliis ordinibus traditur ordinata.
Ita asseritur ab omnibus initerabilem esse episco-
palem cōsecrationem: sicut alii inferiores ordines.
Vnde sicut impossibile est auferre potestātē sacer-
doti quin si conficiat confectum sit uerum corpus
christi. Sic impossibile est episcopo auferre potestā-
tem ordinandi: quin si ordinet in forma ecclesie or-
dinatum sit: & uerus sit ordo collatus. In collatiōe
autem episcopatus nouum & spirituale matrimo-
niū cōtrahitur cum episcopo & ecclesia sua. Quod
secūdum sententiam Innocentii extra de renūcia-
tione inter corporalia. Habet fortius uinculum: q̄
carnale: & a solo deo potest dissolui. Nec enim nisi
a deo dissoluitur: quando a summo pontifice q̄ uicē
dei habet in terra mutatur episcopus uel transfertur:
quod omni alio impossibile est potestati. Propter
quod cum summus pontifex multo melius integer &
unicus sponsus uicē christi totus ecclesie peregrine
in terris solennius & imobilius uinculum spiri-
tualis connubii contrahit cum romana ecclesia solo
dei iudicio: & non humana potestate soluendam:
q̄ diu idem pontifex uiuit intra corpus ecclesie
peregrine: a cuius corpore per mortē emit-
titur: uel per heresim condemnatur: etiam si prius
canonice introisset. Et ideo quantūcūq; renūciat
et summus pontifex non est in terris: qui uicē dei
super ipsum fungatur: ut renūciationē possit uel de-
beat acceptare: nisi qui uinculum spiritualis connu-
bii qd' cōtrahit cum uniuersali ecclesia uicē xpi pos-
sit dissolue: & onus pastoralis cure de illius hume-
ris amouere: uel qui possit a subiectione & reuerē-
tia sibi debita subiectam ecclesiam absoluere: & eā
ipso uiuēte alteri desponsare. Quod si fecus fiat al-
ter q̄ sic introducitur adulter est & non sponsus: &
ecclesia que sibi subiicitur fit meretrix & nō sponsa

& illa pars ecclesie que a tali prostibulo separatur ex
 hoc: si in aliquo non erret: redditur legitima spōsa
 christi: & ad ipsam totius sponsi celestis influencia
 & auctoritas deriuatur. Ad ostendendum autē
 quomodo ep̄atus sit ordo: & quomodo nō distin-
 guatur aliqui: & bene q̄ ordo pōt importare p̄tatem
 traditā ordinato uel respectu corporis p̄pi qd̄ de glo-
 riosa m̄te maria p̄petua uirgine traxit: uel respectu
 corporis mystici totius ecclesie: quod i sacratissima cru-
 ce per tolerantia mortis redemit. Primo modo acci-
 piēdo ordinē q̄ qliber p̄sbyter ita plene pōt q̄cqd̄
 est possibile respectu consecratiōis corporis iesu: sicut
 pōt ep̄us uel papa. Idcirco supra ordinē sacerdotii
 nullus est superior hoc mō. Nec ad hec pōt nouus
 character imp̄mi: uel quolibet ampliari nisi forte p̄
 tanto ampliari dicat in ep̄o: q̄ non solū pōt conse-
 crare: sed alteri dare potestātē cōsecrādi: cōferēdo or-
 dines. Et in archiep̄o p̄ tāto etiā magis ampliatur:
 q̄ nō solū pōt alteri dare potestātē cōsecrādi: sed et
 pōt ep̄os cōfirmare. Et in summo pōtifice p̄ tāto
 pōt dici summe ampliari character: q̄ p̄ suo arbitrio
 & interno spūs sancti i iustitū pōt instituire & desti-
 tuere omnē aliā potestātē intra ecclesie corpus con-
 tentā. Secūdo modo accipiēdo ordinē. s. p̄ respe-
 ctum ad potestātē traditā sup̄ corpus mystici: dicūt
 q̄ noua & idelebilis p̄tās tradit̄ ep̄o cōsecrato uel
 ordinato: qua pōt omnes ordines cōferre inferiores
 cuiuslibet xp̄iano: licet peccet dās & recipiēs mō ide-
 bito. Et hoc mō dicūt q̄ ep̄atus pōt dici uerus or-
 do. Et sic dicūt q̄ Dionysius intellexit uocando epi-
 scopatū ordinē & ep̄m ierarchā: respectu cuius pa-
 pa est summus ierarcha: q̄ summus p̄nceps totius
 ierarchie ecclesiastice: & q̄ uirtus huiusmōi ordinis
 est irregularata sine artatiōe iurisditiōis: & oīs iurisditi-
 onis ongo tanq̄ in xp̄i iesu summi dei pleno uica-
 riora quo solo ip̄am accipit: licet ab hōibz eligat̄.
 Idcirco p̄ tāto pōt dici quo ad iurisditiōē ordo ep̄a-
 lis in oibz aliis posse uariationē accipere: q̄ pōt i oī
 alio iurisditiōē p̄uari: dū a summo pōtifice pōt oī
 inferiori ep̄o subiecta plebs auferri: & legitima exe-
 cutio sui ordinis iterdici: & sp̄ale cōnubiū illoz cū
 ecclesiis p̄ticularibus dissolui: q̄ iurisditiō & regim̄
 inferiorē a papa tenet: & ipse est totius ecclesie legi-
 timus sponsus: & cui uult pōt auferre: & alteri con-
 r̄gere: q̄ in hoc uice fungit̄ summi dei. Sicut autē
 impossibile est aliquē uice dei fungi in terris preter
 summū pontificē. Sic ip̄osibile est summū matri-
 moniū cū ecclesia ip̄so catholico uiuētē dissolui: &
 etiā ab eius subiectiōe subtrahi: ut dictū ē. Et ideo
 ip̄osibile ē in summo pōtifice non solū potestātē
 summā ordinis deleri: sed etiā iurisditiōē respectu
 oīs ecclesie quolibet alterari: munui: uel augeri: q̄
 nec a tota ecclesia simul sumpta cū tota sit sibi sub-
 iecta: & in eū nihil possit: nec etiā a seip̄so renūcian-
 do: q̄ nullus pōt auctoritate p̄p̄a sp̄ōsam sp̄ualem
 dimittere uel carnalē: & q̄ nulla ordiata p̄tās pōt a
 liqd̄ i sui destructionē cū hoc sit deficiēt & nō posse:
 ac p̄ hoc nullo statuto suo uel alieno licet sibi aliqd̄

facere qd̄ p̄us nō licebat: uel aliqd̄ ip̄ediri facere qd̄
 prius poterat nō obūte renūciatiōe millesies facta:
 q̄ semp̄ anomala ē & frustra: semp̄er debet ecclesia
 ad ip̄m ut ad legitimū sp̄ōsum recurrere: & omnē
 aliū introductū ut adulter: fugere & horrere. Pre-
 dicto ergo modo siue ampliatur p̄mus: siue det̄ no-
 uus respectu p̄tatis tradite in mysticū xp̄i corpus se-
 per dat̄ aie aliqd̄ immobile q̄cqd̄ illud uocet. Et hoc
 modo ep̄atus supra p̄sbyteratū est ordo. Contra
 autē predictas rōnes adductas ab hūana iustitia: q̄
 hoc uidit pessimū opus de facto in diebus n̄ris par
 uip̄edens p̄trāseo: q̄ in lumie spūs xp̄i nullius sunt
 momēti: sed gemitus cordis mei a p̄ncipio planxe-
 rūt tātam cecitatē d̄nari in hoc mūdo: p̄ qua conti-
 nue gemo: & effundo aīam meā in cōspectu domi-
 ni iesu xp̄i eterne ecclesie sp̄ōsi: ut educat sp̄ōsam de
 manu adulteri: & ipse intra cor meū p̄ sp̄m suū ef-
 ficaciter me cōfortat: dicēs q̄ spuria uitulamiā pro
 quo alia trāslatiōe scribit̄. Adulterine plātationes
 quas p̄stibulatio p̄tenta in ecclesia generasse uide-
 tur: non dabūt radices altas: & secure me facit dice-
 re cuiq̄ per adulterium false promotō: & in ecclesia
 non legitime genito illud ludiū. Heres in domo
 patris mei esse non poteris: quia de adultera natus
 es. Et ipse christus omnipotens sponsus ecclesie cū
 se dare promittit in ea per totum orbem roma-
 num. Omnis plantatio quam non plātauerit pater
 meus celestis eradicetur: quod certa fide cito expe-
 ct̄ & impleri. O q̄ dolorosum lamētum prouocat
 uniuersalis ruina: qua die male bestie & adulterina
 earum proles sic ubiq̄ christi sponsam occidit exce-
 pta pauca eius particula quam spiritus iesu pro se
 conseruauit: ut in ipsam & per ipsam iesus quod p̄-
 didit querat: & quod deformatum est reformet: &
 quod a ueritate excidit in suum uerum lumen ad-
 ducat: faciet ipse iesus indubitātē nō propter nos:
 quia aequaliter omnes quasi errauimus: uel tacen-
 do timore pessime bestie & fugiendo uel eius reci-
 piendo caracterem: sed propter nomen suum ma-
 gnum quod uocatur iesus saluator: ut non extin-
 guat huius sanctissimi nominis sui in mūdo lucer-
 nam. Sed de his nunc transeo scripto: de q̄bus trā-
 s̄ire non possum dolore interno. Plura querant̄ de
 istis in quinto libro. c. Iesus falsificatus: Nunc au-
 tem redeamus ad sacramentum ordinis: cuius occa-
 sione predicta sunt scripta: quia in predictis diebus
 malis falsificata est dignitas & ordo papalis & facta
 est discessio: quam predixit apostolus a uero pasto-
 re: & releuatus est homo peccati & filius perditio-
 nis qui exaltatus est & eleuatus in superbia corpo-
 ris sui & operis extrinseci mundo ostensum supra
 omne quod dicitur deus: & in templo dei tyranni-
 ce sedit: & se quasi deum magis infernalem q̄ cele-
 stem ostendit. Nam de illa terra tenebrosa in qua
 ūbra mortis & nullus ordo sed sēpiternus horror i-
 hītat se ad sanctā ecclesiā deuēisse mōstrauit: dū q̄c-
 qd̄ religiōis & ordis ueritatis: unitatis & pacis i ea
 repit serpētina astutia & usurpata potētia p̄turbauit

quem dominus iesus iam interfecit in se: & cito interfectus in mala sua prole & apparenti errore spiritu onis sui: & destruet illustratione aduersus sui: uix possum exire de his uerbis pre doloribus cordis. Huius aut sacramenti materia est illud materiale signum: per cuius traditionem confertur ordo: sicut presbyteratus secundum aliquos traditur per calicis parati participationem cum hostia & uino collatione: & diaconatus per collationem libri euangeliorum. Et quilibet ordinum inferiorum traditur per collationem illius rei: que proprie pertinet ad illius ordinis ministerium. Secundum alios uero non minus doctos hi duo superiores ordines. scilicet presbyteratus & diaconatus qui conferuntur per impositionem manus episcopi: quia manus est organum organorum: ac per hoc significata altitudinem & dignitatem potestatis collate & superius fuisse gratie in susceptioe sacrorum ordinum supremorum: propter quod singulariter in his episcopus manus imponit & uerbum dicit gratie abundantis: cum ait. Accipe spiritum sanctum. Et sacerdoti subiungit. Quorum remiseris peccata &c. Hec opinio magnum habet robur: quia satis probabiliter creditur quod in primitiua ecclesia apostoli per impositionem manuum ordines contulerunt: sicut apostolus Timotheo scribit. Et tunc hi soli duo. scilicet presbyteratus & diaconatus & superior episcopalis ordo solenniter nominatur: & alii inferiores sub ministerio diaconi dantur intelligi: quos processu temporis ecclesia explicite declarauit. Quicquid sit de istis opinionibus certum est quod in actu unico datur ordo. Et ideo quia inter sapientes est dubium quis sit ille actus de duobus predictis: idcirco multum temerarium est alterutrum de illis omittere. Et ideo ualde solliciti debent esse & ordinates & ordinati: non solum de predictis duobus actibus: sed de omnibus que ad sollemnitatem sacramenti faciunt: sicut in ordinatione ecclesie continetur. Forma huius sacramenti secundum omnes est imperatiua: cum dicitur. Accipe: & ubi dantur instrumenta forma uerborum istis respondet. Illi qui dicunt quod duo ordines superius dantur in impositione manuum: dicunt quod forma est. Accipe spiritum sanctum &c. Alii uero dicunt quod est hec. Accipe potestatem offerendi sacrificium &c. Et simile aliquid in diacono cum accipit libram euangelii. Minister autem huius sacramenti est solus episcopus qui ordines confert: dominus papa hoc concedit abbatibus in minoribus ordinibus. Et uolunt aliqui dicere quod illi minores non sunt ita proprie ordines: sed dispositiones preambule ad supremos: qui non nisi ab episcopis conferuntur: sed de hoc nihil modo curo. Dicitur uero est supra quod omnes episcopi tenent totam suam iurisdictionem a summo pontifice: in quo sicut in christi iesu dei uicario remanet totus auctoritatis & iurisdictionis ecclesiastice plenitudo. Contra hanc ueritatem inrefragabilem insurgunt quidam temere sentientes: & ad sobrietatem sapere nescientes qui dicunt quod omnes apostoli immediate habuerunt auctoritatem a christo dicente omnibus apostolis. Math. xviii. Quicumque ligaueritis &c. Ita omnes episcopi immediate tenent a christo: sicut & pa-

pa. Nam ita alii apostoli sicut petrus auctoritatem ligandi & soluendi a domino iesu immediate accepisse credunt: ac scribunt. Quibus respondemus: & eos suo proprio argumento ligamus: utique uere est quod omnes apostoli immediate acceperunt a christo & uiuente iesu summo pontifice: licet pre honorare petrus in signum semper donandi principatus successione iesu: tamen iurisdictione uiuente iesu super ceteros apostolos non accepit: quo mortuo: & a mortuis suscitato: successorem suum instituit: dum sibi iohannem ultimo pascendorum agnoscebat & diuini suarum super ceteros iesus curam commisit dicens. Diligis me plus his? pascite agnosce meos &c. Ut sicut ipsum ostendit alios precedere in christi dilectione: sic ipsum pre ceteris reputauit dignum sue auctoritatis: iurisdictionis: & potestatis successione: quam in ipsum transfudit plene: ac per hoc sicut omnes apostoli acceperunt auctoritatem immediate a christo: cui erat subiecti. Sic etiam tenuerunt post mortem ipsius & ascensionem ad celos ab eius uicario beato petro: & sibi plene subiacebant imo quod plus est: & cum reuerentia & complacencia sacratissime uirginis matris dei loquar. Ipsa propter plenitudinem potestatis filii sui in petrum transfusam recognoscebat se: in quantum erat membrum ecclesie beato petro prelatice auctoritate subiecta: licet beatus petrus ipsam merito sanctitatis uel dei sui genitricem ueneraretur: ac totius ecclesie & suorum: & omnium electorum matrem. O quam summa & firma est petri auctoritas & omnium summorum pontificum christi iesu successorum. Et ideo merito dixerim: quod eius auctoritate impossibile est alterari: augeri: minui: uel imitari. Quod cum presumpsit facere perditionis filius qui decessit cum stolidia in hac parte sibi construenda caterua. Hoc in tractatu de sacramento ordinis dixi propter immobilitatem legitime institutionis papalis. Illud autem uerbum christi Math. xviii. Quicumque ligaueritis &c. non refertur ad hoc quod quilibet apostolus esset equalis petro: imo si quis inspicat diligenter intentionem loquentis: ipse loquitur congregationi: propter quam sanctam ecclesiam datur intelligi: apud quam uniuersalis auctoritatis residet plenitudo. Contra hoc autem sacramentum est error Arrii dicentis presbyterum ab episcopo non discerni: & error multorum pactarenorum dicentium potestatem solis ordinatis concessam a bonis laicis posse exerceri. Septimum sacramentum est matrimonium: quod est signum coniunctionis christi & ecclesie. Cuius autem efficiens matrimonium est mutuus consensus per uerba de presenti expressus. Et ideo forma huius sacri est omne illud quod potest mutuum ad hoc consensum exprime re. Sed nisi assit impedimentum expedit uerba expressa ferri: uel mutuo sibi dicant. Ego accipio te in meum uirum: uel in mea uxor: uel ad minus alicui modo uerba eiusdem sententie utriusque preferri debent sentire libere in coniugale uicium. Materia enim sunt persone ad contrahendum legitime: & oportet sollemniter in facie ecclesie matrimonium contrahi: quia clandestina matrimonia ut sepius malos exitus sortiuntur. Est autem triplex

bonum matrimonio. Primū est proles suscipienda & educanda ad dei cultum. Secundum ē fides: quā coniuges debēt sibi seruare alterutrū. Tertiū est sacramentū. i. indiuisibilibus coniūctionē xp̄i iesu: & quod significat indiuisibile coniūctionē xp̄i iesu: & ecclesie sp̄se sue. Est autē contra hoc sacramentū multiplex error. Primus est tacianoz nuptias dā nātium: quos secunt̄ p̄es patarenoz secte. Cōtra quos d̄r Cog. vii. Mulier si nubit non peccat. Secūdus est Iouinianū nuptias uirgitatē equat̄is: de quo supra dictū ē. Tertius est nicolaitaz: q̄ indm̄ter mutus urunt̄ uxoris: de q̄bus Apoc. ii. Odisti facta tuus urunt̄ uxoris: de q̄bus Apoc. ii. Odisti facta nicolaitaz: que & ego odi. Sunt alii multi h̄itici ēt̄ moderni: q̄ dicunt de illo abomiato sp̄u libertatis turpia q̄dam dicētes: & abomiabil̄r exercentes. Cōtra quos d̄r ad hebr̄. ultimo. Honorabile cōnubiū in oibus & thorus immaculatus: fornicatores. n. & adulteros iudicabit deus. Hoz uirtute sacramētoz: spirat̄ sp̄s sanctus sp̄uales afflatus: q̄bus anima quelibet sancta & tota simul ecclesia perfecte sanata ad eternū iesu sp̄ofaliū per seipationē a corpe euocatur.

Iesus cruce ditatus Cap. xxxvii.

Trende aīa crucifixo deuota q̄ iste tuus iesus cādidus & rubicūdus electus ex milibus creatoz oēs thesauros paterne sapiētie hūane coicandos nature icludit & collocauit in cruce. In cuius explicatiōe mysterii p̄ cōformitatē ipsoz redēptoz ad suā cruciformē uitā: & ipsi ditatur meritis: & ipse b̄ndictus iesus, omnū caput ditatur in ipsis tanq̄ in p̄p̄is mēbris. Quia uero filius dei ip̄m b̄ndictū crucis lignū fecit uitale per cōiūctionē corpis sui & hūectationē sanguis effusi in ip̄o. Ideo sp̄s sanctus qui est ip̄us emanatio filii sicut & p̄ris: dū perflat corda fidelīū ip̄m b̄ndictū crucis mysteriū in eis plāt: format: & secundū diuersos gradus unōis ad xp̄m transformata charitate dispēsat: p̄p̄ quod post effusionē spiritus sancti merito dixerit: q̄ tūc iesus est cruce ditatus. Attēde q̄ crux put a xp̄o sumit̄ & filiis dispēsat dicit dolorē & gaudiū in p̄portionata mēsurā a sp̄s sancti amore p̄cedētia utrūq̄ equal̄r dispēsat. Sicut. n. i fruiōe beatoz: a q̄bus excludit̄ oē tristabile & dolorosum deus honorat̄ & in ip̄is beatis & ab ip̄is. Et si fr̄ in inferno i tormento demonū & dānatoz: quo ip̄i eternal̄r torquent̄ absq̄ illo gaudio deus in ip̄is plene honorat̄ sed nō ab ip̄is: p̄pter quod & iuste damnatur. Sic & in ista uita q̄ inter utranq̄ est media deus laudat̄ & honorat̄ in suis electis: & a suis electis i assumptionē crucis dolorē & gaudiū cōmiscētis per opationē perfecte uirtutis. Et ideo ad intelligendū uirtuales dolores: tā xp̄i q̄ mēbroz suoz nota distinctionē tibi supra descriptā in illo cap̄o. Iesus matri cōpatēs. Distinguaui itaq̄ q̄ntuplicē crucē uirtutis.

Prima est ip̄s dñi nr̄i iesu christi.

Secūda ē sacratissime sue m̄ris.

Tertia p̄fectoz alio gradu sub ea.

Quarta p̄ficientiū & suspirantiū ad p̄fectū.

Quarta incipientiū & multū uacantiū circa extrinsecū crucis modū. Et intellige istos gradus in illis q̄ uidēt̄ a laxa uita & seculari seiūcti. In his. n. etiam aliqd̄ ē crucis quā nō cēsui p̄pter sui modicitatem modo in his gradibus cōprehēdi: licet infimus gradus hic positus ipsoz defectibus in magna sui pte iungat̄. Sicut ergo iā dixi crux cōprehēdit gaudiū & dolorē i p̄portionata mēsurā. Sicut enim duo ligna se iterfecātia faciūt crucē: q̄ i medio clauo nectunt̄. Sic dolor & gaudiū: ut gaudiū uadat i altū p̄ honorē diuinū: & dolor p̄ trāuersum p̄p̄ cōmissum flagitiū. In amore uero nectunt̄ q̄si in medio clauo: imo qd̄ plus est ab ip̄o oriunt̄ eq̄l̄r: tanq̄ a radicali p̄ncipio. Mensura ergo uirtuose crucis ē mēsurā amoris: a quo p̄cedit. Mēsurā uero amoris est mēsurā sp̄s sancti ifluxus: q̄ in illā mentē plus in fluit cui magis unit̄: & quam magis a sua malitiosa rebellioe depurat. Crux ergo xp̄i tāta est: q̄ntus est amor eius ad deū & p̄ximū. Quot ergo hūit respectus amoris: quasi tot habuit numerosas distinctiones crucis: & in illo respectu in quo amauit magis: magis crucifixus fuit. Quia ergo ipse fuit uerbo unitus p̄sonali unioe tota capacitas nature ip̄us que fuit dilatata ex personali unione quantū nō potest aliqua creatura cognoscere tota fuit repleta amore: imo tota fuit amor in uerbo. Vides autem hic crucis sue inestimabilitatē. Quantū eim uerbū dilexit: tantū suas iniurias doluit: & q̄ntum in eo dilectionis fuit tantum delectabatur se iurias uerbi dolere. Non enī eēt dolor uirtuosus: nec deo acceptus si doleret iuitus: imo sicut aliis fruebat̄ uirtutibus: ita & ista fruebat̄ suaz summa uirtutū. Vnde & sicut i rē sibi placidissimā & a se imensurabil̄r de sideratā & amatā: toto ferebat̄ mētis conatu: licet enī summe odiret̄ dei iurias: tanq̄ summa mala: tū summe uolebat̄: & summe cōabat̄ se illa malla odire. Et attēde q̄ i isto respectu nō minus doluit promalis demonū & dānatoz: licet ad ip̄os redēptio nō trāfiret: q̄ p̄ culpis electoz suoz: imo tāto plus q̄nto maior malitia & maior dei iuria cōtinet̄ i eis. Sic potes reducere oēs respectus quos hūit ad diuersa obiecta: de q̄bus dictū est supra cū ageret̄ de doloribus cordis ip̄s. Cū ergo teneas q̄ q̄ntus sit amor: tātus fuerit dolor: & amor fuit āpliat̄ secū dū exigentiā gr̄e unōis: potes aliquat̄r uēire in estimationē sui doloris imensurabil̄. Si imagieris p̄ ip̄osibile q̄ eēt unus deus uirtuosi doloris: q̄ uniret̄ hūantati iesu p̄sonali unioe: sicut sibi ueraciter unit̄ uerus deus: q̄ est deus uirtuosi amoris. Hoc autē dixi ad aliquatē expressionem imensurabilis crucis christi: licet enim ip̄osibilia supponā: ut ueritas exp̄mat̄. Ad tantum autē ascendit ista crux ih̄u in mixtura doloris & gaudiū: ut ex radice charitatis Christi: processerit sua fruitio glorioza: & sua

peregrinatio dolorosa. Secundus gradus crucis est gradus mīne dilectiōis: quā sic spūs sanctus ex purgavit a corruptiōis fomite: ut sine aliqua rebellionē defectus uel negligētie spūs sanctus oparet in ipsa: tantū eā repleuit abundantia grē: ut ipsa fuerit in oībus consummata q̄tū pōt creatura p̄fici sine unioē p̄sonali. Mēsurā ergo sui amoris fecit ī ea festimabilitatē illius uirtuatē crucis: quam ipsa ex toto se plene dolebat ī illis respectibus: q̄bus doluit filius: licet gradu īferiori & filio īpproportionali: & in illis doloribus simul se dolere gaudebat. Vnde potes uidere q̄ licet ista crux matris sit īmensurabilis respectu nri: est t̄n modica respectu mēsure filii. Sed q̄ de cruce mris & filii in p̄libus cap̄lis dictū est supra. Ideo ad crucē quā facit spūs sanctus ī aliis xp̄i mēbris accedamus. Sed qd̄ istud? an istud me p̄sumo scire qd̄ sit? miuime mihi tāte rei arrogo expiētiam: nec gloriōr ī p̄rogatiua illoꝝ q̄bus dictū est. Vobis datū ē nosse mysteriū regni dei: potius caute uolo mēsurate meip̄m: n̄t scīā qd̄ desit mihi. T̄n & si nihil oīo scirem: nihil dicerē: qd̄ scio tibi nō in uideo: nec subtraho quod nescio. Doceat me ille: q̄ docet hoīem scīam: & si qd̄ recte non dico: emēdet ille & p̄cat: qui oēs nros supportauit defectus. Iste tertius modus crucis quē sol̄ p̄fectis attribui: est cōmixtio dolor: & gaudioꝝ q̄bus ferunt & replent & agitant aīe p̄fectoꝝ. Ipse autē spūs sanctus ip̄sas agitar: replet: & eleuat ad iugiter h̄ndum pre oculis unū dolorē duplicis respectus: & unū gaudiū similiter duplicatū: dolor ē transformatio cordis ip̄soꝝ in dolēdo īmensitatē iūriarū: quas beata recepit trinitas: tā ab electoꝝ culpis: q̄ etiā a sceleribus impiis totius reprobe creature. Alius respectus doloris ē in dolēdo & cōpatiēdo doloribus: quos ex hoc & aliis obiectis humana natura portauit ī xp̄o.

Istud est ergo trāsfuersum istius crucis in xp̄o p̄fecte: & licet altū suū esset p̄p̄e gaudiū uirtuale: qd̄ mēs eoz cōcipit: dū gaudet se sic uirtuose dolere: tam ut tota p̄fectio mētis ip̄soꝝ cōprehēdat ī hac uirtuosa cruce: possumus dicere q̄ altū istius crucis est fruiū & cōtēplatio gaudiosa: qua spūs sanctus in xp̄o eos eleuat: ut fruant & gaudeāt de illo gaudio quo credūt: contēplant: & intelligūt illud gaudiū: quo in beata trinitate p̄sone diuine seip̄s gaudēt: & īfinites infinite fruunt. Secundū gaudiū est ferri in illud gaudiū: quod xp̄i hūanitas cōprehēdit fruēdo illo gaudio: quo ipse tres p̄sone fruūt: & a quo ipsa p̄sonalis unio filii dei suā capacitātē dilatat: licet n̄ possit abyssū diuinitatis cōprehendere q̄tū ē: ī quo ēt gaudet & fruit: q̄r gaudet deū ī finite īfinites suā capacitātē supare: unde & sentit sibi bonū esse q̄ uniat. Ad istius autē status altitudinē mēs hūana uidere nō pōt nisi p̄fecte deo uniat: Ad uidendum autem quādo deo perfecte unitur recurre ad fundamentum unionis. In christo enim est omnis unionis cōpletio. Vide ergo quomodo fuit facta unio p̄sonalis: & uidebis quomodo

in te debeat fieri unio amoris. Ad hoc enim ut p̄sonaliter uniat filio dei humanitatis iesu oportet ut ipsam hūanitatē in se nō esse p̄ se ens: nec supportū: nec p̄sona: ac pro hoc secutū est q̄ diuina natura ē sola in iesu per se exns: & persona filii dei ipsius humanitatis facta ē suppositū & p̄sona. Sic licet n̄ mixtū oportet in te fieri aīa quē uis ad istius crucis p̄fectionē attingere: ut q̄r uniri debes deo unione amoris: & uolūtatis: & per abnegationē p̄fectā n̄t deficiat amor p̄p̄us & reciprocus tui: & omnis cōplacencia & appetitus uolūtatis tue: ut sicut hūanitas xp̄i nō est suppositū nec p̄sona: sed radatur & inserit persone filii dei: ita ut sit sua p̄sona: sic uolūtās tua & amor tuus absorbeat per influxū spūs sancti ab amore dei & uolūtate ipsius: q̄ ipse spūs sanctus quasi uideatur esse tua uolūtās & amor: ut nihil p̄p̄ te uelis: sed solū p̄p̄ iesum: imo nihil uelis nisi ip̄m: & quod ipse. Et ut de ceteris sileam etiam in gloriā paradisi: tal̄ anime desiderii nō ferunt p̄ncipaliter p̄pter aliam cām: nisi q̄r deus uult: & quia xp̄s sibi meruit: & uult ipsam sibi sicut mēbrum inserere. Vnde nec ipsam gloriā reciproce diligit p̄p̄ se: sed propter honorē diuinum: ac per hoc sequit: q̄ talis anima oīa diligit sicut deus: ut deū sup oīa: & hūanitatē iesu super oīa: & dignitatem maternā super omnia alia: & oēs gradus sanctorū secundū refulgentiā ī eis boni diuini. Semen p̄am autē semp̄ locat in sponsi nuptiis in nouissimo loco: sed cum sp̄s uenerit: qui eā inuitauit: dicit sibi: Amice a scēde superius ad meos cordiales amplexus. In tali autē aīa sūt mirabiles aduātōes diuinorum sp̄s dorū ipsam illuminātes ad omnia: & inflāmantēs ardētissime: ipsam trāsportātes ī omnia mō diuino. Et q̄r ista in abyssum cordis iesu ītroducitur: ideo plene illuat respectu sui: respectu dei: & respectu proximi. Respectu sui cognoscit abyssales malitias infectionis sue. Vnde uidet malitias suas sufficientem causam immo deficientem ad omnia mala: q̄ unquam fuerunt facta per aliquem peccatorem: & non solum ad facta: sed etiam ad noua mala iuuenenda: & horribilia scelera: & uidet seip̄sam solum esse operatricem suorum malorum. Vnde nec carnem: nec mundum: nec diabolū inculpat de sceleribus suis imo cognoscit q̄ ex magno amore deus sibi istos temptatores dederat: ut ip̄os uincendo deū honoraret: & ipsa eēt maiori digna corā: & ipsa ex sua malitia eis succūbendo uolūtarie & deum uitupauit: & seip̄am īfecit. Videt ēt q̄ sufficiens est sua malitia totū mundū corrumpere: & ad omnia mala que sūt inducere: & ad plura alia noua aduēniēda: & hoc. s. si sua malitia nō minueret a bōnitate diuina: que ipsam artauit ad paxē uiuendū: & eā reduxit ad unū locū: & regionē unam: & eā familiā specialē. Sed si deus p̄mitteret eam semp̄ uiuere sine īfusiōe aliq̄ sue grē: & p̄mitteret eā oīa loca circuiti: & cū oībus cōuersari: & alios n̄ defenderet a suis malitiis: ne īficerēt p̄ eā. Videt & cognoscit q̄ oēs īficeret: & oīs creature usus p̄uerteret: & alios fa

eret eis abuti i cōtumeliā creatoris: a qbus oibus sola dei grā retrahit mltis mōis. Vnde potes uide re q nulla aīa q̄tuncūq; peccatix & pagana uiuit si ne multis gratis dei: licet nō hēat illā q̄ ē gratū fa ciēs: q̄r siue abbreviādo eis uitā siue alia ipedimēta p̄bēdo eas retrahit ab inumeris malis q̄ faceret: ac p̄ hoc a multis p̄is quas incurreret. Vnde & q̄cūq; dānati multa bōa īmeriti recipiūt a deo: q̄ omibus optimus ē: & solū a seipis hēnt malū dānātōis sue q̄d̄ idubitali fide credit: q̄s q̄ in ihm recte credit. In cuius merito etiā oēs dānati hoies aliqd̄ grē p̄ rāto p̄nt dici recipere: q̄r oibus ē merito xp̄i ut cre do aufert mōis p̄dictis: & p̄libus aliis peccādi fa cultas: ac p̄ hoc minuit pene acerbitas. Quia etiā p̄ moderamē tēratōis electōrū ipediunt reprobī ne tantū possint q̄tū uellet: & sepe ne tantū uelint q̄tū possent. Ex quo ēt ipsismet minuit itētio eter ne pene: & ēt q̄r ut credo per meritū xp̄i restrictus ē cursus infestōis nature: ne tantū p̄cedat ad sub uersionē potētiarū mētis nr̄e & aīe sensibilitatē q̄tū p̄ma merebat trāgressio. Vnde tā ī pagāis q̄ ī xp̄i anis mltē uident bōe cōditōes: quas īgrati uocāt naturales rectitudies: quas credo esse bñficia grē ie su. In cuius merito ut puto actū ē: ut naturalis infe stio original̄ peccati nō sic corrūpet q̄cqd̄ erat grē & nature: q̄n relinq̄rent̄ hec bōa dispōitoria ad re ceptionē fidei & gratie redēptoris: q̄ tñ nō p̄nt ad aliqd̄ bonū meritoriū: nisi iteq; in gratiā ihu donū grē gratū facientis sine aliquo ipsoꝝ merito ifun dat̄ eis dē. O q̄ miris mōis tenet̄ oīs caro grē salua toris ihu q̄ nobis sunt occulti: licet nō sit dubiū q̄ aliq; xp̄iani & ifideles p̄sequētes & itreduli sibi oc cationāl̄ ex xp̄i grā auxerit eternā mortem a p̄pa malitia p̄cedentē & resistentē. In qbus tñ & aliqñ grā ihu fulget ad minus: q̄r eis abbreviāuit uitā: & a multis malis eos ipediuit. Vnde non credo q̄ sit q̄ se abscondat a calore eius: licet in aliquo respectu reprobī faciāt sibi malū de oibus dōis dei. Et hoc ipm̄ cognoscit aīa: q̄d̄ facerēt oēs electi: nisi eis ex solo xp̄i ihu merito grā subuēisset: & multi ex eis multo peiora. Ad intelligendum autem propri am malitiā etiā in his que nobis a grata prohi bentur ualet exemplum uasis pleni ueneno mortifero: de quo licet minus recipiat nihilominus est ī clusa in uase tā sufficiens mortis omnium uiuenti um: ut uocetur merito uas mortis & cibus mortifi cationis omnem animam uiuentem. Sic est aliqua liter de anima ex sua malitia licet non permittatur in omnes actus exire. Cognoscit etiā & uidet ani ma q̄ solus spiritus sanctus eam tenet: ne delectet̄ in suis uitis & peccatis: & ne ipsa multiplicet: sibi occasiones aufert: & quod peius est uidet se dolere sepe q̄ eam spiritus sanctus impedit ne delectetur in propriis malitiis: & ne ipas opere compleat: & se uidet sic impiissimā dissipaticem sui & profun datricem in omni malo q̄ incōperabiliter plus op portet laborat̄ spiritum sanctum ad deffendendū eam a seip̄a: q̄ a diabolo: carne: uel mundo. Videt

etiam q̄ omēs uirtutes quas spiritus sanctus ī ipsa uult facere: ipsa sibi eas falsificat: inuoluit: diminuit & questionando & cauillando cōmaculat: & cōtra spiritus sancti lumen sibi falsitates & errores fodit & inquit: & ipsas diligit & defendit: ita q̄ in suis ueritatibus ipsum spiritum sanctum contumeliose quasi continue demētitur: ipsum reputans falsum in luminibus suis. Et q̄ ista non faciat: hoc solum uenit ex superabundanti lumine spiritus sancti: un de ista anima uidet q̄ tanta lumina spiritus sancti ideo sibi dantur: quia cōmunia uel modica nō suf ficerent abyssum sue inuoluptuose tenebre effuga re. Videt etiam q̄ nō permittit spiritum sanctum in se ex sua malitia resistentie & rebellionē carnali operari puritatem: quia omnes suauitates quas spi ritus sanctus dat sibi: cōmaculat: nec permittit se eleuari ad gustus spiritualis amoris carnalibus dele ctata. Et si quando eleuatur nō pmittit se tm̄ eleuari quantum uellet ille fluxus: nō postq̄ ibi est: non permittit se teneri: sed semper ex suo pondere ad ima relabitur. Et quantuncūq; ista bona destruat spiritus sancti: ipsa tamen non uult reputare se uilē: imo se reputat aliis meliorem: & bona sua accumu lat: & aliorum anihilat: & suos sibi defectus occul tat: & que deus facit in ea ex mera pietate & gratia dicit processisse de sua industria: & uidet q̄ ipsa est deo ingrata de pretentis beneficiis: & de deo con gr̄it̄ q̄ sibi maiora nō fecit: & sua peccata anihilat: diabolo: carni: & mūdo ipie tribuēdo: imo q̄ blas phemum est ipsi deo dicens q̄ ipsa uitare non po test: quia deus non uult eam adiuuare: cum tamen ipsa continue ipsum & eius adiutorium collaphi zando reiiciat. Videt etiam anima se horrere omēs austeritates & omnes penales afflictiones actuum penitentie: & inclinari auide ad delectamenta con traria. Videt etiam se fugere omnem persecutionē omnem tribulationem: & omnem angustiam: & uerecundiam: uel minorationem sui honoris pro defensione ueritatis & honoris christi: imo sic se impiam uidet q̄ ut possit habere honores & delicias huius uite: ueritatem cognitam in seruis dei in sequitur & impugnat. Videt etiam se tantum efferr̄i: & sic impie se ipsam amare: ut sola uellet uide ri sapiens: bona: & uirtutibus plena: propter quod proximo detrahit: & inuidet bonis suis: nisi p̄ blā dicias & uanas laudes sue ambitioni deseruiat: im mo nec ipsum deum diligit: nisi faciat sibi bona: & illam exaltet super omnem creaturam. Et uidet q̄ de semetipsa unum facit iniquitatis deum: ad cuius delectandam malitiam more luciferi omia or dinare uidetur: & q̄ ista impia mala non sint in se ipsa: uidet q̄ solum est ex mera dei gratia: propter quod talis horret semetipsam sicut abyssalem infer num: & armatur plenissimo odio sui: in quo est p̄fectio & consumatio omnis boni. Vnde a tali aīa nullius appetitur uindicta nisi sue malitie: propter quod sequit̄ q̄ delectat̄ ī suis opprobriis & tribula tionibus: sicut in uindicta sui horribilis hostis. Et

si a quacunq[ue] persona sibi tribulatio inferatur p[er] magno beneficio recepit: dicens q[uo]d deus & semet ipsum & ipsam animam uindicat de suo hoste maligno: propter quod proximo persequenti non irascitur: quin potius ipsum tenere diligit: sicut obedientem ministrum iustitie dei: & sibi magna beneficia conferentem. Et ideo talis anima omnes exclamaciones scripture & orationes in quibus petitur deus exurgere & prosternere hostes suos mirado: & odio sui optimo in seipsam retorquet: & de seipsa dicit deuote assumit: seipsam reputans principalissimum hostem dei: & o[mn]es suos co[n]ceptus & actus: quos ipsa a semetipsa & per semetipsam facit: reputat hostilem exercitum dei uoluntate diuinam rebellantem continue: & nitentem impedire in se & in aliis omnia dei dona: & i[n]troducere sua desideria & opera mala: propter quod q[ua]n[u]m audit carari. Exurgat deus & dissipentur &c. Videtur sibi sepe q[uo]d etia[m] sensibiliber uideat cateruam proprior[um] malor[um]: a semet ipsa per gratiam reuocata exire. & a conspectu diuine maiestatis ipsam dulciter aplexatis aufuger[et]. Et q[ua]n[u]m ad missas accedit: & dicit. iudica me deus: & discerne causam meam de gente non sancta &c. generalitatem omniu[m] malorum predictorum a se quantum est ex se g[er]itam petit deuote a causa sui accessus ad altare seperatiue discerni: & semetipsum sentit hominem iniquum & dolosum: a cuius fraude & tyrannide petit eripi. Sic & quado dicitur de ore leonis libera me domine: semetipsum sentit leonem rugientem seuissim[um] & iracundum contra omne dei donum circue[n]te[m] & querentem deuorare omnem gratie influxu[m]: & sic in similibus omibus itelligas. Nam talis status per maximum dei lumen gustat continue sanctissim[um] odium sui: certissime sciens q[uo]d deus summe bonus eum fecit inexpugnabilem: ut non possit uinci: nisi ipse seipsam uincat: & q[uo]d non possit ledi ab aliquo quocunq[ue] creato nisi a semet ipso: & q[uo]d tanta est crudelitas sui in seipsum q[uo]d non pot[est] a tyrannide crudeli proprie malitie eripi: nisi p[er] supereffluens & infinitum meritum & adiutorium iesu christi. Ex hac recognitione & odio sui sequitur q[uo]d perfecta ordinatio ad proximu[m]: quia eu[m] reputat bonum & se malum: & in illo uirtutes & gratias respicit: & defectus & uitia per charitate[m] operit: nisi forsitan prelatio[n]is officio urgeretur: & idcirco semper uellet subesse: preesse nunq[ua]m. Et uidet q[uo]d a proximo multa beneficia recipit per gratias & uirtutes quas uidet in eo. Ipse uero per malitias quas in se uidet: ut dictum est supra sentit se onerosum proximo & damnosum: & etiam toti mundo: propter quod proximo i[n] o[mn]ibus se subiicit & anihilat sub pedibus suis. Et quia gratias dei uidet in se cotumeliose stare: in proximo uero uidet stare cu[m] dei honor & mundi utilitate: gratias proximo cum multa dulcedine inuenerit & laudat: suas uero ut fermetas & uiciis multis amixtas aspicit: & ideo magis, ex eor[um] aspectibus incinerantur: & flet q[ua]n[u]m inaniter extollat. Nec ab huusmodi humilitione sui sub proximo retrahitur

propter p[ro]ximi malitiam: qui statim leuat oculos ad secretam prouidentiam dei qui sepe p[re]senti pessimos per infusione[m] sue gratie facit p[ro]gnos. De hoc Gregorius. xxviii. mo[r]g cap[itu]lo. xliii. Nemo de suis operibus extollatur. Nemo desperet eos quos adhuc frigidus uidet. Quis eni[m] crederet q[uo]d per apostolatus gloriam lapidatum Stephanum ille prece[de]ret: qui in eius morte omnium lapidatum uestimenta seruauit. Sic ergo ad ista dona uel iudicia occulta recurrimus: nullos o[mn]ino desperantes nec illis nos in corde nostro preferimus: quibus p[ro] tempore prelati sumus: quia & si iam uidemus quantum precessimus: nescimus quantum du[m] currere ceperint procedamus: hec Grego. Si autem anima libere non potest istam uirginem malitie estimare de se: ita ut in hanc uirtutem influxus spiritus sancti non possit uelociter per ipsam currere: quam agilis equus per planu[m] sciat: q[uo]d radicales tumores malitie & superbie & sui uitioli amoris adhuc uiget in ipsa: & ipsam in sui cognitione excecant: unde nec istam crucem h[ab]ere poterit in se plene. Illuminatur etiam in cognitione dei & humanitatis christi: q[uo]d de ipso sentit piissime altissime & sapientissime. Vnde de ipsa complet in se illud Sapiencie. Sentite de d[omi]no in bonitate: & in simplicitate cordis querite illum. Propter quod sentit q[uo]d non solum bene sed optime omnia fecit & uidet q[uo]d suauiter omnia disponit: & potenter omnia & singula ad proprium finem ducit: propter quod pacem habet in omnibus operibus dei: & sentit q[uo]d deus quantum ex se est omnibus creaturis optime fecit secundum exigentiam ordinis que[m] elegit. Vnde nec disputat: nec dubitat: nec ratione[m] querit de operibus eius: sciens q[uo]d uie eius uie pulchre & omnes semite eius pacifice: licet cu[m] hoc sint inuestigabiles uie eius: q[uo]d etia[m] menti quietate & illuminata dulcissime sapit. Videt enim q[uo]d ab intellectu carne artato non debet inuestigari: nec debet uelle co[m]prehendi alta profunditas sapie[n]tie eius: cuius sapientie non est numerus. Tene[n]t autem certissime q[uo]d deus in omnibus facit quantum ex se est: quantum melius fieri potest: & debet secundum exigentiam ordinis sapie[n]tie: misericordie: & iustitie: q[uo]d ordo non debet omitti: quia si omitteret non sicut omnibus honor appareret diuinus: quem solum aia ista litit. Et nota q[uo]d ad malu[m] effectum creatum uel creabilem in quantum tale diuina potentia limitatur uel coartatur: nisi possit & illum omittit: & aliter melius uel plus & minus facere: ita q[uo]d semper deo-tiue & libere super omne creatum & inensum superferat: & licet facere elegerit que non facit: & modo quo facit p[ro] meliori secundum ordinem sapie[n]tie iustitie & misericordie: secundum que[m] eius uoluntas opatur: sicut & q[ua]n[u]m: & quantum uult. Si tamen aliu[m] ordinem elegerit: imo mille milia alio[m] modo[rum] seu ordines producendi: gubernandi: beatificandi creaturas qui utiq[ue] sibi sunt possibiles & nobis ignota saluaret in eis regulas predictas: que libertatem non minuunt: sed decorant & augent: sicut in ordine

quem nūc elegit pro meliori. Et ideo ita debemus dicere q̄ deus facit semper quod est melius: & quārum potest secundū ordinem istū dū: tamen intelligamus q̄ si aliter uellet facere uel uoluisset q̄ sepe est melius quicquid deus facere eligeret: ita q̄ semper eum intelligamus omni suo effectui creato quo ad omnia libere superferri. Et ideo sic intelligas de potentia dei quo nihil eūq̄ aliter diceretur in totius huius libri decursu: p̄ quāto autem assumptio humane nature iesus in unione diuine persone terminatur: & dicit respectū ad aliquid increatū nihil hoc potest intelligi melius. Sicut deo nihil est maius nec utilius. Et singulariter intellige de excellentia uirginis marie matris p̄ ut fecunditas sibi data a spiritu sancto terminatur ad generationē diuine persone in sua humana natura. Et isto modo nihil iesu uel eius matre est aliquid factibile uel factū melius nec eque bonū: nec omnia creata alia simul sunt. Ad uidēdū autē quomodo deus optime facit omnia & tamē aliter posset facere: cōsidera aīa ī deo duplicē modū omnipotentie eius. Primus ē cōsiderare omnipotentia dei sub absoluta ratioe sue infirmitatis: non habito respectu ad ordinē quē sibi statuit in isto mundo creato secundū exigentiā misericordie: sapientie: & iustitie. Et licet uideat q̄ secundum istum respectū potentie ipse posset damnare electos & saluare reprobos: uidet tamen q̄ ille qui non pot̄ errare non elegit secundū illū modū potentie dei operantis secundū regulas misericordie sapientie & iustitie saluis naturis: quas in completū uniuersi creauit. Et licet potuerit alium mūdū facere: & alio modo: nō tamē debet anima dubitare q̄ ipse deus benedictus optimus statim enim arguit nihil optimū modū elegit & hoc sufficit anime deuote pro ratione scire: quia deus sic fecit plus querēdo: ergo optime fecit: p̄pter quod uidet q̄ nec demōibus nec dānatis sue dānationis uel minimā occasiōē dedit: imo q̄ plus est quantū requisituit ordo tū predictōꝝ misericordie sapientie & iustitie eis saluis ad iudiciā tribuit. In electis uero idē q̄ ex mera gratia nulla ratione ex parte ipsōꝝ sue salutis reuera sue p̄destinationis gratiam impit̄. Quare uero istis & non aliis sufficit aīe fideli & quiescenti in deo sentire q̄ ex sua mera & libera uoluntate & gratuita misericordia sue insiuite bonitatis p̄cedit: que quia nō potest nisi rationabilissime ager: ratio bilissimū fore non dubitat. Super creaturā uero rōnalē reprobā super quam uidet stare imobilem animaduersionē sententie iusti iudiciū dei non cogitat ex diuina crudelitate: q̄ in deo nulla ē uel ex odio ad eos: cū nihil odiat eōꝝ q̄ fecerit: sed eas nobilissimas creaturas condiderūt & sibi m̄ltos effectus misericordie magne tribuerit talē imobile sententiā precessisse: imo quanto plus humana infirmitas minus potest dei iudicia cōprehēdere: tāto debet rationabilius cogitare q̄ hoc p̄ abyssum illius iustitie & clare rationis refulgentis in ipsa non suffit intueri: que tanto magis est iusta quanto magis in eter-

nitate firma. Attende autē q̄ q̄ omnes uie dñi misericordie & ueritas: ideo tam in reprobis q̄ in electis misericordie & iustitie miscet effectus: sed etiā reprobis illis ex sua malitia effectus misericordie corruptentibus & iustitie actus incitantibus sub iustitie punitione eōꝝ dolose terminantur euetus: p̄ q̄ dū in eis effectus iustitie magis refulgere uidet̄. In electis uero per gratiam redēptiōis iesu xp̄i īfluxus sp̄s sancti licet in eis multas faciat iustitias punitiuas: ī sinum t̄n̄ misericordie eōꝝ uite decursus in fine dilabitur p̄ q̄ dū in eis misericordia superexaltat iudiciū. Attende etiā q̄ totus decursus uite electōꝝ a diuina sapientia p̄ misericordiā & iustitiā temperat̄ īfluēte gratia xp̄i in eos secundum illam mensuram qua p̄destinationis gratia illos elegit in xp̄o: & quam sibi xp̄us meruit in seipso: & ubi eos christus posuit in merito sue crucis: ibi sunt & ibi finaliter terminatur. Et ideo secundū maiores infestiones uiciorū & resistentiarū malitie p̄prie ī electis retardatur effectus gratie p̄ ipsōꝝ rebellionē: donec sapientia & iustitia contempantes cum misericordia eos in xp̄i mensurā eis in xp̄o mēsuratā adducant. Et q̄ multi sunt iefecti reputatione sui: & ad se diligendū supbe dispositi: q̄ dū quidē iustitia portare nō potest: imo nisi ista excluderetur ab eis: eoi necessario haberet dānare. Vide amorosū cursū diuine misericordie in talium procuranda salute. Sepe enī p̄destinationis gratia tales sic infectos ad maxima carumata elegit ī xp̄o: quos nisi sepe relinqueret carere in infectionibus carnis sue: de quibus ruinis eos pot̄ secundū taxatū ordinem misericordie reuelare: & de manu diuine iustitie educere peius ruerent in sui p̄sumptuosa reputatione & superbia sue mētis que ē īpuritas & magis deo odibilis & īportabilis q̄ anima habere possit. Et q̄ sicut dictū ē recognitio sue p̄funde iniquitatis & ex hoc odiū sui est fundamentū omnis status p̄fecti. Ad hoc odiū & ad hanc sui cognitionē tales uenire nō possēt: imo si deus eos duceret p̄ uia puritatis & inocētie: & eis illā puritatē daret: etiā quā postea dat post crebrā ruinā p̄ dispositiones quas habent sue presumptuose reputationis. Sic p̄ superbiā ipse ruerent q̄ saluo ordine diuine sapientie & tēperamēto iustitie & misericordie iustitia punitiua eos etenaliter absorberet p̄ quod q̄n̄ diuina sapientia & gratia uidet q̄ nō potest nos ducere p̄ uia sibi placitā puritatis & inocētie uite ad statū gratie quem nobis mensurauit in xp̄o misericorditer simul & iuste nos permittit dure tentari & aliquādo dispensatiue ī multa scelera rueri: ut sic in nobis sepe cōfusi saltem sero cognoscamus q̄ non habitat in nobis: hoc est in carne nostra bonum: & multo minus in nostra mente superba. Attende autem q̄ quia tales electi permittuntur tentari propter cordis eorum superbias edomandas: non solū debent se reputare infirmos propter porcinas tentationes quas habent: sed superbissimos demones propter occultas & radicatas in eis superbias: prop̄ quas dei gratia saluo suo ordine non potuit in eis

operari puritatem ne eis fieret in tuina. Ex qua hūi-
liatiōe in nobis effugata supbia & amore nra: qui
bus ont' oē obstaculū gratie iam ex tunc expurga-
mur a fecibus cōcipiē: ut p hoc transportemur in
statū crucis prefate. Sic ergo potes uidere q lapsus
electorū ex diuino munere in eis coopat' in bonū
Sicut bñ declarat Greg. sup illo uerbo: Job. iiii. Aut
pforabis armilla maxillā eius moꝝ. xxxiii. Et i mul-
tis aliis locis. Ibi tñ exēplificat de lapsu dauid & pe-
tri: ubi oñdit quō ex uulneribus carnis deus facit
medicamentū & sanat uulnera mentis. Quō uero
deus electos p tentationes ducat: & p tentatiōes si-
bi ppam nihilitatē oñdat & eos cadentes sup ma-
nū pietatis sue suscipiat: nec eos pmittat absorberi a
culpa sed eos releuet in maiori grā: elegāter beatus
Ber. hoc describit sup. Qui hitat: ubi de tētationi-
bus loquēs sic. d. hic premonitos eē uos uolo ne-
minē sup terrā absq; tentatiōe uicturū: ut cui forte
tollit' aliqua alterā securus: aut pauidus magis expe-
ctet: & sic perat ab una liberari: & nūq; sibi in corpe
mortis huius libertatē pfectā seu requiē audeat pol-
liceri. Qua i re cōsiderada nobis est tā benigna er-
ga nos dispensatio diuine pietatis: ut quibusdā ten-
tationibus patiat' nos diutius occupari: ne forte pi-
culosiores occurrant. Ab aliquibus uero citius libe-
ret ut possimus in aliis quas nobis uniores forte
puidet exēceri. Et idē Ber. sup Canti. dicit Ser. xiii.
Quid mihi cū uictoria si nec i prelio fui? Imprudē
tissime mihi arrogo uel gloriā sine uictoria: uel ui-
ctoriā sine pugna. Itē sup qui habitat Tot tentatio-
nibus plena est uita nra: ut nō imerito ipsa tota ten-
tatio debeat appellari. Idē in sermone de. xl. Sed qd
sumus nos aut que ē fortitudo nra: ut tā multis tē-
tationibus resistere ualeamus? Hoc erat certe quod
querebat deus: ad quod nos ducere p tentatiōes sa-
ragebat ut uidentes defectū nrm: & q nō nobis sit
auxiliū aliquod: ad eius misericordiā tota hūilitate
recurramus. Idē sup qui habitat. Cū ergo tentatiōis
spētū sentimus in cogitatione: statū fugiamus ad
ipsum: & humiliter postulemus auxiliū. Oēs enim
aliqn cadere necesse est: dū in hoc seculo detinent':
sed alii collidunt' & alii non: quia dñs supponit ma-
nū suam. Sed quō eos discernere poterimus: ut se-
gregemus iustos ab iniustis: uerū hoc interest inter
eos casus: q iustus suscipitur a dño: ideoq; fortior
resurget. Iniustus autē cū ceciderit non adiciet ut re-
surgat: imo aut in pudorē noxiū aut in ipudētiam
cadit: aut enī excusat quod fecit: & hic ē pudor ad i-
ciens peccatū: aut fit eis frons meretricis: & iam nō
deū timet nec hoīem reueret': predicatq; sicut sodo-
ma peccū suū. Iustus autē sup manū dñi cadit: & mi-
ro quodā mō etiam ipsū peccatū ei iniustitiā coo-
patur. Nōne cooperat' nobis ille casus in bonū: uñ
meliores efficiunt' & cauiōres. Nōne dñs cadentē
illū suscipit qui ab hūilitate suscipit'. In creatione &
eedēptione ceterisq; cōibus bñficis est deus oīum
sed in tentationibus tāq; proprium eū hēnt singuli
electorū. Sic enī patet est & cadentē suscipere: & eti-

pe fugientē ut uideri possit: relictis oībus aliis ei so-
li operā dare propterea expedit oī aīe deū tempa-
rendere: tāq; non solūmō adiutorē: sed etiā ipso
rem: hec Ber. De utilitate etiā tentationum dicit
grego. ix. moꝝ. ca. xi. q deus quos pdire in affena-
tionē illite libertatis cōspicit obiectiōe aduentura
frangit. Et. xix. moꝝ. ca. x. ponit' exemplū helie q
tante uirtutis extitit & tot parrator miraculorū fuit:
ut ignē de celo traheret & duos quinquagenarios
& suos cōbureret: celū a pluuiis clauderet & mom-
os suscitaret: & tñ lezabel quīs reginā tñ mulier-
lā fugit. Sed illa potentia uirtutis: ista infirmitas: ca-
stos uirtutis fuit. In miraculis mōstrabatur helias.
In infirmitatibus seruabat'. Ponit' etiam ibi exē-
plū pauli cui iesus in conuersione se oñdit: lumen
corporis ad tēpus perdidit: & lumen cordis in ppe-
tuū accepit: ad ananiam mittit': & uas electiōis uo-
cat': & post de ipsa ciuitate p fenestrā in sporta di-
missus per mug; fugit: uñ qui in celo deū cōspicit
in terra hoīem fugit. In padisū ducit': & a sathan tē-
tatur: & hec oīa q uirtus in infirmitate perficitur.
Dicit enī grego. xxii. moꝝ. ca. x. q nemo pōt pta-
rentationū subiicere: sed aliud est bella fortiter ppe-
ti: aliud bellis enormiter expugnari. Et. xxiii. moꝝ.
ca. vi. dicit q nō pōt in hac uita tentatio deesse pec-
cati: sed aliud ē peccō tentanti resistere: aliud dānan-
ti seruire. Et. xxvi. moꝝ. ca. xx. dī q bestia & diabo-
lus antrū suū ingreditur & ibi morat'. i. i mētes pec-
catōes quos tentat: & ad cōsensū & opationē pō-
cit. Sed mētes iustorū ingredit' nec ibi morat': quia
p grām phibet. Et ibi dī q cor iustorū licet sustine-
at diaboli ipetum: nō tñ est eius antrū. Et. xxi. moꝝ.
ca. iii. dicit: q tentatio hūana est qua tangimur & c.
nolentes. Sed demoniaca est: cū ad cōsensū sequē-
tes astringit: propter quod. xiii. moꝝ. ca. vi. dicit q
antiquus hostis nos ad culpā sine nra uolūtate nō
rapit: & quia quod ipse suggerit ex propria uolum-
tate implemus: quasi cum m ipso nos piter uulnera-
mus. Et. xxiii. moꝝ. dicit q tentatio ē bonū signū
quia diabolus eos pulsare negligit: quos queto in
re se possidere sentit: & ideo post baptismū se dñs
tentare pmisit: ut inueret q membra eius postq; ad
deū pferent tūc aciores isidias toleraret. Et. xxix.
moꝝ. ca. xvi. dicit q hostis plus tentat quos ad ius-
titiā enitescere cōspicit: ut plerūq; plus se uertitē
tationibus sentiant: q cū lucis interne radios nō ui-
debant: & has tentatiōes dominus tēperat. Vn-
de. iii. moꝝ. capitulo. ii. & xix. dicitur q deus suum
electū custodiendo deserit: & deserendo custodit.
Et. ii. moꝝ. capitulo. ix. dicitur q cum multa mala
electis eueniunt: dominus ex tempore dispensat:
ut que acruata perimerent possint diuisa tolerari.
Et. xxxiii. moralium. capitulo. xii. dicitur q dñs i tu-
ribus leuathā circulum ponit: idest sua potentia
eius sagatiam in tentationibus restringit ne contra
infirmitates hominum tantum preualeat: quan-
tum perditionis augmento latenter explorat.
Et. x. moꝝ. capi. xv. dicitur q deus tentatos nō de-

sent: e
pauit
capi. xv
uerfari
eueniā
ia dñs
q host
sed arm
desere
& xix
behen
per he
& q a
lunt: o
moꝝ.
diones
etiā ue
& si re
tem m
& i b
cōpic
De ne
decut
regim
ubi u
non i
satur
num.
ceps
manc
timē
tas i
mala
tus cū
nō h
ueru
elect
habe
non i
pecca
deu
qui t
stis s
est q
lecto
appe
suam
& ap
quati
dent
tas p
Et di
cata:
fidit
i. in
prece
ex ill
uifit

sent: q̄ quo nos durius ex disp̄satione dominus
 p̄cunt eo aplius ex pietate custodit. Et. xxix. mox.
 capi. xvi. dicitur q̄ spiritus sancti gr̄a tentatiōes ad-
 ueritū disp̄sando modificat: ut simul multe nō
 ueniant: & ip̄e tantūmō que fieri possūt: illustratā
 eueniat: & ip̄e tantūmō que fieri possūt: illustratā
 iā dñs animā tangant. Sed. vi. mox capi. iiii. dicitur
 q̄ hostis quasi iermis uincit: cū apte mala suggerit
 sed armatus uenit quādo bona alia latenter itacta
 delecteris alia latenter corrūpit. Et. xxxii. mox. xviii.
 & xix. cap. is dicitur q̄ in hoc distant suggestiōes
 behemot a consiliis q̄ p̄ illa aperte noxia suggerit:
 per hec autē q̄si ex bono consulens ad culpā trahit:
 & q̄ astuta eius consilia dū blanda puisione cōsu-
 lunt: cor a forti intētiōe puertunt. Dicit autē. xxvi.
 mox. capi. xx. q̄ non reprehēdimur: si male cogita-
 tiōes ueniūt: sed cū morantur q̄ in bonoꝝ corda
 etiā ueniūt: sed a cordis lumine citius hostē repellūt
 & si repētiōe tētantur: nō cōsentiunt. Quocūq; au-
 tem modo tētationes electis ueniant: pietates iesu
 cōs bonnm cōuertit: & hoc mēs delectabilis ualde
 cōspicit: cū eā sp̄s ad suū cubiculum itroducit.
 De hoc Ber. dicit i sermōe. xxiii. super cātica: loq̄s
 de cubiculo sp̄s: ubi uocat cubicū m sp̄sē modū
 regim̄is quē deus tenet circa electos. Est igit. locus
 ubi uere q̄scēs & q̄etus cernit deus. Locis omnio
 non iudicis: nō magistri: sed sponsi. Clare ibi agno-
 scitur misericordia domini ab eterno & usq; in eter-
 num sup̄ timētes eum. Et felix qui dicere p̄t: pri-
 ceptis ego sū omnū timētium te & custodientium
 mandata tua. Stat p̄positum dei: stat sentētia pacis
 timētis eū: ip̄sque etiā dissimulans mala: & remune-
 rans bona: ut merito mō eis uō tantū bona: sed &
 mala cooperentur in bonum. O solus uere bea-
 tus cui non ip̄tauit dominus peccatū. Nam quis
 nō habuit peccatum? Nemo. Omnes enim pecca-
 uerunt & egēt gloria dei. Quis accusabit aduersus
 electos dei? Sufficit mihi ad omnem iustitiā solum
 habere pp̄itiū: cui soli peccau. Omne qd̄ mihi ip̄e
 non ip̄tare decreuerit: sic est quasi nō fuerit. Non
 peccare dei iustitia est: hominis iustitia indulgentia
 dei: uidi hoc & intellexi illius sentētiē uentatē. Oīs
 qui natus est ex deo nō peccat: q̄ generatio cele-
 stis seruat eū. Generatio celestis eterna p̄destinatio
 est qua electos suos deus dilexit & gratificauit i di-
 lecto filio suo ante mundi constitutionē: Sic in scō
 appetentes sibi ut uiderent uirtutē suam & gloriam
 suam quo eius forent consortes hereditatis: cuius
 & appet conformes imaginis. Hoc igitur aduerti
 quāt nūq; peccasse: quoniā & si qua deliquisse ui-
 dentur in tempore: nō appet in eternitate: q̄ chari-
 tas patris ip̄sque cooperit multitudinem peccatoꝝ.
 Et dixi beatos quoz remisse sūt iniquitates & pec-
 cata: cum subito tanta quoq; mihi de me suborta ē
 fiducia: & infusa letitia est: quātus in loco horronis
 & in loco secunde uisionis. s. iuditiū reprobos non
 precefferat timor. Ita ut mihi uisus sim: tanq̄ unus
 ex illis esse beatus. O si durasset. Iterum atq; iterum
 uisita me domine in salutari tuoz: ad uidentū in bo-

nitare electoꝝ tuoz: ad letandum in letitia gentis
 tue. O uere quietis locus: & quem nō imerito cubi-
 li' appellatione cēsuerimus: in quo deus non quasi
 turbatus ira: nec uelut distentus cura prospicit: sed
 pbatur uoluntas eius in eo bona beneplacēs & per-
 fecta uisio ista nō terret: sed mulcet: inquietā curio-
 sitatem sedat: nec execat nisi fatigat sensus: sed trā-
 quillat: hic uere quiescit. Tranquillus deus trāquil-
 lat omnia: & quietū asp̄icere quiescere est: cernere est
 regere: post diurnas forensium quasi lites causa-
 rum dimissis ase turbis causaz molestias declinatē:
 petentē de nocte diuersoꝝ: cubiculū introeuntē
 cū paucis quos hoc secreto & hac familiaritate di-
 gnat eo certe securius: quo securus quiescentē: eo
 serenius se habentē quo placidius solū intuentem
 quos diligit. In hoc archanum & in hoc sanctuariū
 dei: si quem fortasse nostrum aliqua hora rapi con-
 tingerit poterit quidem h̄ cū ad nos redierit gl̄ari
 & dicere. Introduxit me rex in cubiculū suum: huc-
 usq; Ber. ad litterā i predicto sermone. Non prop̄
 hoc autem electoꝝ peccata sunt eis minus desēda
 & lamentanda: q̄ deus inde eis eliciat bonū. Sed tā-
 to magis debet quisq; gemere deū offendisse: quā-
 to magis sentit ip̄ius bonitatem: eius malitiam in
 offēsis horribilibus noluisse derelinquere: imo q̄si
 isti soli sc̄ant flere: & suas malitias cognoscere: &
 solum in eternum domini misericordias decantare
 Quod autem electorum peccata sint uere culpe &
 ideo displicibiles: licet sit p̄ se notum mēti illumina-
 te: q̄ impossibile est q̄ sūmo bono nō displiciat
 malitia & q̄ sūme iustus non puniat male acta: tñ.
 Gregorius hoc aperte asserit & probat libro mox.
 ix. super illud. Job. ix. uerebar omnia opera mea sc̄i
 ens q̄ non parceres delinquētī ubi dicit q̄ nequaq;
 peccato p̄citur: q̄ nullatenus sine uindicta relaxat:
 Et ibi probat q̄ delinquētī p̄citur: q̄ petrus negās
 respectum saluatoris: ad contritionis lachrymas
 uocat: & paulus in terra xpm̄ persequens ab eo de
 celo conuertitur: & non sine ultione p̄citur: quia ul-
 homo punit nel deus cum homine: unde & de pe-
 tro subdit: q̄ egressus foras fleuit amare. Et de pau-
 lo. Ego ostendam illi quanta & cetera. Similiter po-
 nit ibi exemplum de dauid: cui cum post contriti-
 onem dixisset dominus: trāstuli peccatum tuum:
 tamen post multis cruciatibus afflictus: ac fugiēs
 filii persecutionem: reatum culpe quam perpetra-
 uerat exsoluit. Similiter ponit exemplum de pec-
 cato originali: quod licet nobis dimittatur i bap-
 tismo: tamen ex hoc adhuc corporaliter obimus: &
 sic pius iesus & parit dimittendo culpam: & nō ex
 toto parit: quia semper infligit aliquam reatus pe-
 nam: propter quod patet: q̄ nullum peccatum est
 impunitum etiam in eo qui facit illud: sed maxima
 charitas iesu ip̄as penas punitiūas preteritarum cul-
 parum in electis per uirtutem patientie cōuenit in
 maxima luca meritorum: unde & ip̄as p̄uisiones
 eisdem facit cooperari in bonum. Sicut patet in pre-
 dictis exemplis. Et licet aliquas penas ab electis se

quirat dei iustitia: tamen principaliter penā soluē est piissimi iesu pena pro nobis in sua passione assumpta: propter quod electi transportantur tantum in bonum iesum: uidentes q̄ ipse solus est bonum redempte nature: quod principaliter gaudēt & dolent ī xpo iesu illo duplici dolore & duplici gaudio supra descripto. Et tātū reputant se imēsum gaudiū quod deus hēt in se: & quod assumpta natura hēt in uerbo: q̄ omnia alia gaudia huius uite quasi fugiūt ut dolore: & ideo nec ab ipsis terrenis gaudiis mentalit̄ imutant̄. Intelligē sane q̄ licet isti habeat̄ naturales passiōes & leticias quas xpi pietas ī eis duplicat: tñ quietē mētis & ordinē uirtutis ex ipsis nō pdunt. Similiter tantū reputant fore dolendū de diuinis offēsis: tam a se q̄ ab aliis ipse cōmissis: & maxime de illo crudeli opprobrio quod deus ap̄ ip̄is iudeis recepit: & a nobis ex cōtemptu recipit ī natura assumpta: & de immēso dolore quē ex his xps pro nobis sustinuit: q̄ oē aliud tristabile eis quasi nihil occurrit pp̄ quod ipi gustant gloriā xpi dei ut sūme bonum: & q̄ non potuit eis melius fieri q̄ q̄ humanitas xpi uniret̄ uerbo ī qua sūt & ipsi uniti in tantū q̄ saluo ordie quem deus statuit: nunq̄ potuit deus ip̄ismet electis melius facere q̄ xpm assumere ī unitate persone. Nec unq̄ potuissent uenire ad illū gradū ī quo gustant deum nisi per hominē assumptū: etiā dato q̄ eos saluasset sine assumptione nostre nature. Ita etiā fit magnus iste iesus in cordibus suis: ut q̄ si uideatur eis q̄ omnis creatura ordinetur ad christi honorem: & q̄ propter hoc a deo sit facta: unde & ipsum christum iesum uident ī immensitate cordis sui omnium creatorum continere gloria & pro omnibus deo gratiam & cultum patrie reddere: in tantum q̄ christus perfecte reddit gratias deo pro creatione demonū & omnium dānatorū: & q̄ uidet q̄ eorū creatio sibi & suis electis ad magnū honōis titl̄m seruit: iō ex toto xps secūscerat ut recōpēset ditati laudes & grās & debitū cultū: quē uidet illos ip̄ios demōes & dānatos in seipsis diuinitati auferre: quibus nō possūt sibi auferre qn̄ eorū cruciatibus honoretur per iustitiam punitiuam. Et sic uides q̄ in christo iesu deus recuperauit quicquid per demonem tam in se: q̄ in dānatis uidebatur perdidisse: licet ex hoc iustissimo ordine demonum & dānatorum eorum exigente malitia: nūq̄ sit saluatio secutura. Ex hac autem ratione potes uidere: q̄ christus homo omnes sedes ruentium demonum iuste possidet: & ideo iuste suis membris tribuit secundum gratiam quam eis mensura uit in merito mortis sue. Vides etiā quomodo christus iniurias loco dei recepit. In ip̄o enim iesu tanq̄ in coniuncta sibi natura deus doluit: & uiteratus fuit ab iniuriis omnium culparum: & omnium malorum que unq̄ a demone uel homine sunt commissa uel cōmittentur: propter quod de factum quem non potuerunt facere culpe in deo: fecerunt in homine assumpto: & ideo ipsi homi-

ni assumpto potestas iudiciaria ē tributa: sicut christus dicit de se. Et potestatem dedit eis iudicium facere &c. quasi dicat. Sicut ipse uice dei iniurias homino deus doluit: ita ipse illarum iniuriarum sententiam apparēs in humana natura dictabat. Ex dificatione autē istius status in cognitiōe predictorum tam sui q̄ dei: q̄ etiam proximi exeunt isti status: & uirtutum sublimia exercitia. Primus status est una obedientia dei letificata & quietata in omnibus penis: tormentis: & uerecundis: ac dānis: propter honorem dei & propter conformitatem similitudinis amati christi: & non tantum anima portat patienter: sed & letat̄: imo ad similitudinem christi iesu malibi charitate anima omnibus electis coniuncta desiderat & petit a deo pro sua maxima gratia: q̄ omnes penas & uerecundias: & omnia mala penaha electorum que debent sustinere pro peccatis suis: uel quomodo cūq̄ alter. Siue in hac uita: siue in purgatorio sibi tribuat: & ip̄am faciat sustinere: nullū aliud petens ab ip̄o deo propter istorum sustinētiam premium: nisi q̄ electi liberentur ab eis: & liberere ipsi deo fruatur. Isto modo sentit anima q̄ christus omnium electorū portauit dolores: & quātum est ex se uoluisset omnia membra sua esse ab omnibus penis etiam temporalibus libera: nisi diuina sapientia & uoluntas aliud ordinasset propter membrorum cōformitatem ad caput: & isto modo exponit Hylarius illā orationē xpi. Pater si possibile est trāseat a me calix iste. Exit etiā iste status ex experiētia predictę crucis: ita q̄ semper occupat mētem suam in christo dīcō. Et hoc quinq̄ modis. s. semper aliquo istorum modorum mētem suā replendo de ip̄o christo. Primo cōtēplādo eius naturā diuinā & humanā: & personalē unionē. Secundo eius dulcissimā nomia. s. filius dei: imago patris: uerbū: sapientia: lux: splendor: radius: & cādor lucis eterne. Et quo ad humanitātē: iesus sanctus inocēs: ipollutus: rex regū: & dominus dominātium: nazareus: crucifixus: filius uirginis & paupis mulieris: magister: ueritatis: & similia. Et nomina designātia p̄sonā ī duplici natura: sicut christus scarnatus: emanuel: & similia: in quibus anima gustat sapide. d. sp̄so. Oleū effusum nomen tuum. Tertio modo implet se christo: cōsiderādo eius uite exemplum: paupertatem: humilitatē: patientiā: ieiunium: & omnia alia que in ultimum mortis supplicium terminantur. Considerando quarto eius uerba que sunt dulcissima. Quinto singulariter considerando ea que per suum corpus transierunt: uel inflata fuerunt a malignitate persequētium. Sicut sunt clauis & lancea: uel sibi inherētia ex uoluntaria assūptio ne nostrorum defectuum. Sicut sunt cibi & potūs: & ipsorum purgationes: que quanto sunt uiltora: tanto magis dignatiue assumpta: ac per hoc magis in eius amore transformatiua mētem deuotam. Exit etiā status alius ex cognitiōe predicta: q̄ plene elongatur ab omni causa mali: quia

in osbu
nallum
si omni
dum ei
amore.
at uel e
ip̄o &
uina gr
sceler
natus
suis pe
ip̄a hat
re q̄ el
est que
xii. po
phanu
paulo
liter la
futurę
rem p
obedi
de uir
pius.
rebell
super
tua in
tentu
in ele
us de
carna
nō d
latio
eis se
total
ip̄a t
solat
dei u
se ip̄
& c
omi
cuiq̄
nibi
deft
ip̄u
tanc
nat.
facit
eos
& b
cum
Q
in
affi
ribi
ctū
nō
tim
cur

In osibus semp uidet deum optimum: & ideo deo nullum dat defectum: seipsam nō potest uidere nisi omnium malorum radicē & abyssalē infernū: ut dictum est supra: proximum semper uidet cū omni amore. Et si aliquē uidet peccare: nō ipsum despicit uel ei insultat sed compatitur & lamentat pro ipso & considerat q̄ ipsa multo peius ruisset: nisi diuina gratia prouidisset: proximū autem quātūcūq; sceleratū p̄ tanto sibi preponit: q̄r donec nō est dānatus ultimo: semper credit q̄ deus eruet ipsum de suis pessimis malis: & ad maiorem gradū gratiē q̄ sua habeat ip̄m eleuabit: uel saltem ip̄m pōt eleuare q̄ est multo minus indignus q̄ ipsa sit. Et hoc est quod dicit Gregorius in libro. xxiii. mor. capi. xii. ponens exemplum de Stephano: & paulo. Stephanus enim si statum presentem considerauit in paulo multo se illi p̄ferre potuit: dū eum sic crudeliter lapidauit xpm̄ confitentem. Sed si prouidit eius futurū statum in ap̄latus gradu: multū se illi imparē potuit reputare. Exit etiam de hoc ductilis obedientia q̄ semper inspirationi interne obedit & de uirtute in uirtutem eius ducatu p̄cedit: & quāto plus p̄ficit: tanto plus se sub deo humiliat & suam rebellionē accusat: & tāto semper sibi magis sentit superesse quo tendat: & sub ducatu gratiē sic ē mortua in suo abnegato: q̄ sic quietatur in suis penis & tentationibus non delectatis nec cōsentitis. Sicut in eleuationibus & gustibus mētis. Et tanto securus delectatur in his q̄ displicent sibi secundū suum carnalē affectum: quāto magis ē secuta in eis q̄ ibi nō delectatur nisi propter honorē diuinū. In consolationibus uero quātūcūq; sp̄ualibus si uidet se in eis semper sibi est suspecta ne delectetur in ipsis nō totaliter pp̄ deum sed pp̄ suiipsius amorē. Et quia ipsa toto suo studio insudat pp̄rio amore mori & i solam dei uoluntatem transferri: ideo studet in sola dei uoluntate stabiliri: ut i ea sit mortuum: tam de se ipsa: q̄ de omnibus creaturis: & uoluntatis plena & contenta de eo quod fecit deus in se ipso: & in omni creato: & maxime de mensura distributa unicuique electo in participatione meriti mortis xpi: ut nihil uelit de se: nec de aliquo creato: nisi illud qd̄ p̄ destinatrix gratia unicuique disponit in xpo iesu: pp̄ ipsius ineffabilē charitatē. Ratio autē huius contentationis uolūtatis est: q̄r iste sublimis status illuminat & certificat mentē q̄ deus in omnibus optime facit: & q̄ omnes electos ducit p̄ illā uia q̄ melius eos ad predictū xpi meritū adducit: & q̄ oīa mala & bona facit & pmittit deus euenire ad melius secundū illum optimū ordinē quē ab eterno elegit. Quia uero xpus iesus illud qd̄ in se ipso compleuit in nobis per spiritū sanctū uegetat & facit nos sibi assimilari de nouo & superiora mēbra cooperari minoribus hierarchico ordine statuit. Id circo ille perfectus status qui descriptus est supra quietis mētalis nō inducit negligentia nec uirtutū conatum: & cōtinuum gemitum orationū excludit: quin potius cum ponit animā in perfecto charitatis ardore: totā

eā euiscerat ad fugā omnis mali in se: & ad succursum pximi omnibus modis quibus decet: & ad cōtinuum gemitū ut qd̄ factū est in celo xpi iesu de complemēto uolūtatis diuine fiat & in terra membrorū suorum: & est sollicita exorare p̄ succursu diuino tam sibi q̄ pximo: q̄r ipsa ē bene certificata q̄ istud quod est factū in xpo de nobis debet p̄ influxum spiritus sancti totū fieri p̄ nos ut assimilēmur & configuremur nostro capiti xpo iesu. In quo: & per quē quicquid boni agimus opamur. Quomō enim potest in illa anima negligentia cadere q̄ tota in se est mortua: & solum uiuit in xpo: & totā se immolat deo pro honore dei & pro salute pximi nullo respectu habito boni proprii: sed solū beneplacito dei & similitudinis cordis iesu xpi. Aut quomō cadit supra spiritū libertatis in illa anima incomparatio ad proximū in tribulationibus: quādo ipsa aīa est tota sic data amorī eius: q̄ omnes eius tribulationes petit a domino sicut dictum est supra super se euenire si deo placeat: & illum liberari ab eis: unde ista aīa optime fugit pestem illius uenenati erroris: spiritus libertatis: imo potius malignitatis. Illi enim mortis filii ex hoc uerissimo principio: q̄ nos nihil boni possumus sine gratia: uolūt: q̄ quicquid facimus sit a gratia: ac per hoc comedere: & fornicari: & similia dicunt in nobis nō esse culpas: q̄r gratia mouet: ut dicunt ad ista. Sed hec illuminata crux gratiē dicit q̄ libertas arbitrii defectiua stat cōter dum sumus in uia cū gratia: & ideo potest cōtra lumē grē & diuine legis agere secundū suū malitiosū appetitum: & sic agendo destruit in se gratiā & hoc est peccare: & q̄r hoc libere elegit contra remorsū gratiē: & imperium legis diuine: ideo se auertit a deo ac per hoc facit sibi falsū deū delectatione quā elegit: pp̄ qd̄ iustissime in eternum damnatur. At e contra aīa illuminata in hoc gradu licet uideat q̄ p̄ se nullum bonū potest. Videt tamē q̄ male agere pōt: & sufficit ad dānationē: & q̄r habita gratia pōt ex malitia pp̄ria operari contra gratiā: & ex sola grā pōt gratiam custodire: & secundū illam operari. Et q̄r gratia ramificatus in habitus uirtutū donorū: & beatitudinū quorū ē strenue: facilius: & delectabiliter operari similia xpo iesu: & omnia cōtraria asp̄nari: idcirco talis aīa est in continua fuga malorū & exercitio bonorū: q̄r semp sicut debet recognoscit a grā: & quādo ab his deficit uel bonū obmittendo uel malum cōmittendo semp se recognoscit ream & solā cām & sibi est quasi infernus uitiis subdi affectu uel actu uel in his delectari: uel bonū fastidire ex qua sibi uidet iferri iuste a diuina iustitia alium ifernū penalē & e contra est sibi deliciosa paradisi a uitiis habere affectum liberū: & operari secundum similitudinē uirtutum dei hominis xpi iesu: & uidet q̄ gratia pp̄rie habet assimilare deo animā secundum uirtutes quas opatus ē in assūpta natura unde totū ipectrum cordis talis aīe grā inducit ad eligendū q̄ xpus elegit: & fugiendū qd̄ fugit: & in his solis quiescit. Unde diligit uirtutes pp̄ se: & odit uitia pp̄ se. Nec ūg

ē aīa pfecte recta donec diligit bonū uirtutū pp se & malum uitioꝝ odit pp se. Excludit ergo solū status p̄dictus uacillationē fidei in credendo q̄ certissima est: q̄ quicquid petit p̄ electis accipiet: uel melius. Excludit etiā anxīa inquietitudinē mentis: quid uelit facere xp̄us de seipsa uel de alio quocūq; & curā superflua de futuro: q̄ in solo presenti tota rapta in deo & quietata in cogitando & trāformādo se in dolores & gaudia p̄nominata superius nō dubitat quin deus in omnibus p̄uideat ad melius electoꝝ: & ad complēdū in mēbris: quod in capite iam est factū. Ipsa uero sic est contenta de eo quod sibi & aliis deus fecit in xp̄o q̄ ip̄i deo renūtiat de omni alio bono q̄d possit sibi dari nisi in xp̄i merito amoroso: & hoc est uere esse pauperē & abnegatum in xp̄o. Isti autem statui ip̄e benedictus iesus uidet participiū tribuere duplicis status quē i seip̄o habuit in hac uita. Sicut enim simul ip̄e fuit uiator & cōprehensor & mabyllatus in doloribus & frui-tione trinitatis b̄tē. Sic mirabili & desiderabili mō concedit tali aīe: q̄ duplici p̄dicto dolore i sua cruce transfigitur: & ad gustandas illas duas gl̄ias eleuatur & ista duo mutuo se argumētant. Quanto enim plus gustat & amat illas duas gl̄ias. s. trinitatis & dei hoīs: tanto plus horret: dolet & sēt̄ illos duos p̄dictos dolores & iniurias factas ip̄i deo & hoī assumpto: & quanto plus in istos dolores trāformatur: tanto magis se conuertens ad illoꝝ gloriā iocū datur & aliquādo absorbetur solum a gaudio. Aliquando trāligitur a dolore. Aliquādo mirabili modo unū nō ipedit aliud: sed in utrūq; tota transfertur q̄d male inexperta mēs potent estimare. Et in huiusmodi operatōibus quibus spiritus sanctus maris modis agit atiam sibi deuotā: ualde parum cōcludūt sophismata philosophantiū: qui falsis rationibus sepe pbant ipossibile fore multa fieri que mens illuminata cognoscit certa experientia in se a pio iesu esse completa: & cū hoc clare cognoscit q̄ uisitatus modus sapientis iesu est ista abscondere a sapientibus & prudentibus: & ea puulis reuelare: & quasi in omni materia multū intrinseca deuotioni iesu idē cōtingit: q̄ in ea multi studentū huius tēporis sicut in re sibi ignota calculāt sibi multa uerba uaria & indocta: & sp̄itus sanctus ostendit suis discipulis: q̄ in his sola illa experientia facit artem.

In tali autē transportatione cordis est multiplex gradus. Aliquando enim sic absorbetur: ut a se tota transeat in amatū & nihil sentiat de se uel de nullo. Aliquando pōt sentire q̄ circa se fiūt: licet sensibus non possit libere uti. Aliquādo pōt libere sensibus suis uti sed non pōt uacare extrinsecis curis proximi. Aliquando uero tanta sp̄itus sc̄i fortitudine roboratur & tanta capacitate dilatur: ut plene trāformata in suprema parte sue mēt̄is repleta: tā de xp̄i crucifixione: q̄ gloria possit sine sua dānosa distractione plenarie curis intendere proximoz: imo tunc solū est status prelationis perfectus: q̄ sic ē p̄ donū sp̄us sancti roboratus. Sentit autē aīa tantam

fortitudinē sui in deo: ut facile & **ionundum** sit sibi omne peccatū mortale uitare: & multitudinē sibi alium: & talis mens si ex deliberatione eligeret aliquādo peccare uenialiter: plus horret istū suum defectū: & magis corā deo de hoc facit lamētū q̄ faciat sepe mēs ifirma si caderet in mortale. Et talis mēs studet ex tota se oēs attractiuas consolationes sēsum deuitare: unde plus timet excedere i delectationibus sēsum: que sibi a diuina bonitate conceduntur ut eis utatur q̄ mens infirma studet fugere delectationes peccatoꝝ: unde studet ieiunare fugere delectationes ab omni delectamento tereno: & studet fugere oīa lamēta q̄ posset facere de suis penis: & illatis iuris sine peccato. Et studet simpliciter fugere solatia creature: nisi inquātū in deū tendūt totā se & sua cōmittens deo. Aliq̄ etiā sic absorbet a trinitatis gloria: ut tūc ieiuet ab omni creato: & i nulla creata gloria delectetur: & nec se ipsā sentiat: sed solum deū. Et hec est perfecta pax: & lectus sponsalis m̄imo nii anime & dei. Et hic sponsus adiurat omnes creaturas quātūq; btās: ut merito dicant filie hierusalem: ne hanc dilectā excitare & inquietare p̄sumat.

Attende autē diligenter: q̄ totus conatus istius status est mētē sub diuina obediētia plenissime stabilire: & a seipsa totaliter deficere: ut possit transire i uirtuales perfectōes similitudinis iesu xp̄i & sue matris sanctissime: pp q̄d cū multa dulcedine tenet in imicos suos in p̄ntia dei: orando p̄ ip̄is: & libenter inuenit uias quibus cū utilitate aiay suay possit eis exterius seruire: & etiā sp̄ualiter & tēporaliter p̄mo uerē. Affectus uero amicoꝝ maxime carnaliū & sibi tēporaliter obsequentium licet gratāter recognoscendo debite ponderet: tamen ē sibi semper suspectus: ne execratio amoris pprii eū decipiat i eis. Peccantibus autē & reuentibus tanta cōpatitur miseracione: ut quasi mater uidetur eos p̄turire de nouo & lamentabiliter eorum desinet scelera & ardentissima charitate in conspectu dei se suis bonis spoliare: cum tamen semper in se nihil uideat: dona tamē dei eis applicat usq; ad ultimum sue salutis. Ex quo etiam sequitur q̄ in p̄dicte charitatis uigore sibi oīa duplicatur: tenet tñ circa eos debitas distinctionis cēsuras: secundum q̄ ip̄ismet peccatoribus & cōmuni statui expedit uidetur: maxime si ad eū pastoralis cura pertineat nec p̄pter hoc attēdit multorum huius tēporis p̄hiseoꝝ duritiam qui in aliorum ruinis & penis uolunt mundo suam hypocritalem iustitiam ostentare: qui impii nō attendunt q̄ crudeliter pdunt animas: pro quibus benignus iesus dignatus est mori: qui quassatam arundinem non confregit & lignum fumigans non extinxit. Si quādo uero status p̄dictus dispensatiue p̄mittat in inspiditatem bonorum decidere: q̄ iugum dñi suaue sibi asperum uideatur: impios se reputāt & se benedictum iesum dementiri accusant qui dicit. Iugum enim meū suaue est & onus meū leue &c. Et ut breuiter cōcludā ad istū statū reducit alta p̄fectio quā deus dare dignat i uia in natura corrupta. Mal

is q̄ spectat ad p̄fectiōem huius crucis regre supra libro. ii. ca. v. Et lib. iii. cap. tertio. Quarta crux q̄ proficientiū esse uidetur: in hoc consistit: q̄ aliqua principia superioris status preguſtat: & ad illū statū quando deus animā preuenit i gustibus: toto mē- quando conatu anhelat. Quia uero multū a p̄fectio- nis deficit: ideo quando diuini priuatur gustibus: ſtati de ſua ſtimitate deſpat: nec credit niſi cū mul- ta formidine & obſcuritate: q̄ deus eam multū re- nere diligit: nec q̄ eā uelit erigere ad uias p̄fectio- nis ſequēdas. Multū iſta uacillat inter bonū & ma- lum: modo uitā imutat: & ſibi multas regulas de ſuprapoſitis firmat: & quādo ſentit uel modicum guſtū: ſtatim ſe credit aſcendere ſup pennas uento- rum. Et quia adhuc non ē ſeiſa uacua: ideo, mul- tum libētē guſtat deū ut ſeiſum p̄mouētē: conſolantē: & dotantē uirtutibus: & niſi ſibi cau- at ſuper uentū proprie reputationis ponitur & all- ditur ualde. Sed quia benedictus ieſus eā ad p̄fecti- onē elegit: ſtati ipam lumine ſue claritatis illuſtrat: & in ſuū rediens nihilū: ad horā amorē illius caſti- gat: & eā totā ſemetipſa euacuat. Sed poſt modi- cum ipa in ſeiſam reintare p̄mittit: ita q̄ ſibi mi- ſericorditer ſubtrahit ſentimentū quod dedit: pro- pter quod anima talis portat ſemetipſam ut clauū i corde: quē tenere dolor eſt ex remorſu conſcientie & extirpare non preualet. Aliquando datur ſibi humilitatis ſenſus: ut querat & circueat per creatu- ras quas ſpirituales audit: & quaſi per eas ſe credit poſſe deuenire quo rēdit. Et quia deus ipſum ſem- per i humilitate nutrire diſponit: ſepe per eorū uer- ba & confortia multa bona ſentimēta & ſeruorum guſtus ſibi dominus uidetur tribuere. Permit- tit autem dominus i his ſibi multas ſimplicitates: & ſepe deceptiōes: quas tamen ex radice pie inten- tiōis & ſua bonitate ſupportat: & ad utilitatē mul- tarum experientiarū ei tribuit euenire. Hic ſtatus non poteſt ſemetipſum p̄fundare in cognitione ſue abyſſalis malitie: quia cecitas ſua ſemper uela- men excuſationis apponit: nec poteſt plene in re- ctam ſerri eſtimationē proximi: imo ſepe uiros p̄- ſectos propter ſuam experientia de modico deſe- ctu qui forte ē p̄fectus iudicat: quia tamē tendit ad p̄fectum: in tali iudicio nō durat. Hic ſtatus cum dulcedine fruitur amico & ſuauiſſime ſtrin- git i brachiis coram deo. Et licet uelit ſerri propter p̄ceptum domini ad inimicorum amorem: tamen cū difficultate: & ad minus cū modico ſapore po- teſt ſerri in eorū amorem: & adhuc habet de uela- mine malitie ad excuſandū ſuum defectum: dicen- do q̄ eos bene diligit in quantū perſequuntur & af- fligunt. Sed zelo mouetur cōtra eos: quia deſtruunt cōmune bonum. Quia uero ad p̄fectum tendit ſemp eſt ſibi in his ſuſpecta iudicis: & licet difficul- ter: tamen exterius eis ſeruire conatur. Aliquādo uero contingit q̄ tales erūt dotati gratiſ gratis datis pro utilitate proximi: & prop̄ exteriores pe- nitentias quas libenter faciūt & fecerūt ad magnā

famā deueniūt populorū. Et quia eis uidetur q̄ re- uerentia populi & fama cedat in eorū utilitatē & diuinum honorem: ſepe hic zelator efficitur fame ſue: & quaſi uxorē propriam uult cuſtodire intactā ſide & ſuos mordaces horret ſicut deſtructores cō- muniſ boni & reuerētiam ſanctitatis: & laudū pre- conia uidetur guſtare: ſicut conchilia ſiue marine oſtree rorē celi: omnes laudes ſibi factas credit ex- puritate mentiū: & ex diuina ordinatione procede- re: omnes mordentes & detrahētēs ſibi credit cū diabolo cōmercium habere: & ſepe extra ſe effuſus ſeiſum in ſemetipſo ubi eſt totus defectuoſus nō uidet: ſed in ore populorū ſe conſpiciens: talem ali- quādo ſe reputat: quā lē ipſum aduſatores popu- li mentiūt. Et in hoc q̄ uidet ſua exemplaritate uel predicatione conuerti: quaſi ſe credit ad partici- pium uirtutū ieſu acceſſiſſe: quia ſecum ſe uidet q̄- ſi populi ſaluatorem. In his autē omnibus abyſſa- les deceptiōes ſui carnalis amoris impiē latent: & ubi ſe dicit zelare ſalutē populi & honorem dei: ibi ſuam uanitatē & luciferanā ſuperbiā cecus paſcit. Quod ſi miſer ille uellet ſeiſum de propria ceci- tate conuincere deberet ſe examinare q̄tū ſtudit & p̄fecit in portādo hilariter ſuas reprehēſiōes: detractiones & infamias pro ſuſtinetia ueritatis: & quātū in ſuis opprobriis & penis ſtudit honora- re deū et proximū: iſta cū mētis et corporis leticia ſupportādo: & inferentes uisceraliter diligendo. Quod ſi iſte nūq̄ uoluit: uel ſi habuit amare ſuſti- nuit: certus ſit q̄ in laudibus populi: & in zelo ſue fame amorem carnalē ſuimet in contumeliam dei nutrit. Non dico autem q̄ iſte debeat mala facere: ut incurrat infamia: ſed debet laudes horrere: ſicut falſitatis preconia: cū in ſe ipſe ſentire nō debeat ni- ſi malū: propter quod ſibi debet uideri q̄ i hoc ex- acerbet deus: quā laudat peccator: iniquuſq̄ benedi- cit. Attendendū ē uero: q̄ aīa que in his alte- rationibus a domino adducit ad p̄fectū: quātū- cunq̄ uideat magnā ſui utilitatē i populo: & ſi ali- quādo permittat tali ſagitta ſerri: nullo tū modo poteſt i hac p̄cuſſione ſubſiſtere: quia iā incipit ſue utilitatē cognitione repleti: & iā deſiderat i ſolū ie- ſum trāſportari: propter quod moleſtiſſimū eſt ſi- bi applauſu populorū laudari: & quādo uitare non pōt: portat ſicut purgatoriū ſibi datū ſemp contra laudes ſuos quos nouit defectus opponēs: & i his tantū p̄ficiat: q̄tū ad p̄fectionē tendit. Si uero ſe ſic laudibus populi nō opponit: ſed ut crudelis lamia māmas nudat ſuarum appetū gratiarū: qui- bus lactat ipios catulos ſui faſtus: abſit q̄ talē cen- ſeā in cruce proficientiū cōtineri: quā potuiſ uel infi- ma cruce inferius poſita: que multū hypocriſis hēt amixtū: talis cōtinen cēſendus eſt: uel ſi multū ad talis laudis acceptionē dilabit: i cruce ſue uanitatis: p̄bit excludus ab oī cruce uirtutis: niſi reſurgat & ſi ipſa conſiget clauis ſupbie eleuatus: ſicut eleuatus fuit i cruce p̄icerna ipū pharaonis: q̄ in hoc myſte- rio diabolū reſentat: cui & hic celos ſue uanitatis

ministrat: & q̄ peius est se seruire dño gloriat̄. Et esto q̄ nō ad rātū ascēdat sui faustus ut dānari mereat: tamē oēs uirtutes mētis sue p̄dicta labes sic dā nosa cōtrahit: & augmētari, nō sinet ut i uiam spūs eū teneat super uanū. Respectu etiam dei status iste nō est clarificatus nec quietatus: imo sepe opa dei discutit: & quid de seipso deus facere intēdat anxia sollicitudine querit: & q̄ adhuc semetip̄m minus diligit licet ad spūalia bona q̄ ea nōn pōt ut uellet possidere pacifice de dei sepe cōquerit̄ bonitate: & sepe est incredulus de altis uirtutibus p̄fectoꝝ. Et q̄ benedictus iesus ut pia mater amorose: ut pius medicus p̄ efficaces medicinas hūc intendit ad p̄fectionē adducere: ideo ipsum sepe ut eū i p̄pria recognitione expertum faciat: tentationibus subiicit spūalibus & carnalibus & noua uitia i suis p̄onibus uanitatibus inexperta in x̄po excitari p̄mittit: gustus & delectationes suas subtrahit: imo etiā lumina q̄ dederat sibi obscurat: & cū tā mēte q̄ carne sic tribulationibus circūngit: & ut iste quasi se reietū a deo hēat reputat̄: unde & sepe cū multis lachrymis clamat. **Quare oblitus es mei & q̄re cōturbas me:** imo sepe quasi p̄pe desperationē eū sic dimittit ut lamētum iob sibi deus uideatur de nouo formare. Vade etiā timens se totaliter dānandū sepe dicit: **p̄eat dies in qua natus sum.** Sed q̄ deus ip̄m ad p̄fectionē adducit hic eū non dimittit nec quasi de sua dānatione p̄prie eū dolere p̄mittit. Sed q̄ uidetur sibi q̄ a planta pedis usq̄ ad uerticē ip̄e totus & in tus & extra sit dei iniuria: ideo tanto excēdescit odio cōtra se q̄ si nō timeret deū offēdere seip̄m totū si posset cōteret: ut lagūculā figuli cōtritiōe p̄ualida. Tūc factus ē magis lamētōꝝ scripture: & ualde bene retorquet in se & ea recolligit p̄ scripturas: quia multa sunt & dolorose p̄clamat: & dolor mentis illius: aliquando eū reliquat in contritionis lachrymas: & cū magno gaudio sue nihilatis gustu ip̄sū sic sub deo inabyssat ut clamet & dicat: **peccauī sup numerū arene maris & mlt̄plicata sūt peccata mea.** Et non sum dignus uidef̄ altitudinē celi p̄re multitudine inq̄tatis mee: q̄m irritauī iracūdiā tuā: malum corā te feci. Et similia multa adducit. Aliq̄n uero duriori supplitio lachrymis priuat̄ & contritionis dulcore: sed sic **repelitur** experiētia suoz̄ maloz̄ & sic p̄ tūc euacuat̄ experiētia uirtutum in se q̄ i odiū sui totus dissecari uidetur & in eius mēte fit turbo tēpestatis quo experiētia certa qua sua malitia palpat tanq̄, hūilitas ex una parte pugnat & una data superbia cōtra se ipsum & in magna pte tota sancta sic eū ex alia parte facit excandescere in iram & horrorem totus esse sui q̄ cōfringitur & desiccatur: stridet dentibus: & quasi i omnibus ossibus cōquassatur: & se sepe pugnis pcutiens affligitur fortissime q̄ cōscientia eū retrahit a sui dilaceratiōe totali q̄ sic amara gustū hēt de odio sui q̄ uidet̄ sibi q̄ suorum dolorū remedium foret si totum se dentibus rodere posset. Tunc & locū solitudinis petens nō eū lachrymis q̄ ignis iracūdie sui quasi omnes cor

poris humores absorbit: sed cū terrifico rugitu tā dolorosos rumores mittit ad celos: q̄ q̄si ictus fulguris de suo corde ad confringendū celū uidet̄ exire & in principio quasi p̄pe desperationis foueat̄ multū longe a desperationis malitia clamat. **Vt qd̄ deus tardas me suffocare in peis?** **Qui cepit ipse me cōterat soluat manum suam: & succidat me: & hec mihi sit consolatio: ut affligens me dolore non parcat.** Tuncq̄ in odiū sui rugitus & cōmotiones tales facit in uentre suo tam mentis q̄ corporis: q̄ uidetur quoddā infinitū tonitruū: q̄ in nubis cōstrictione iactetur. Puto aut̄ q̄ inter dolores uirtuales iste sit magis afflictuus: & magis corrodere uidetur omnes potentias tā mentis q̄ corporis: & in tantū ascendit: q̄ anima potius eligeret oīa martyria que unq̄ fuerunt facta q̄ tanta dolorū dissecatione percindi. Et in isto solo filio uidetur stare sentimētū gratie ipsius anime: q̄ deū nōlet offēdere p̄ omnibus bonis & malis que possent fieri uel appeti a mente creata: & cū hoc solū nolit nihil aliud in se uidet̄ & hec ē causa dissecatiōis p̄fate. **Quādo uero post istas dissecationes mentis sicce diuino effectu incipit fluere in lachrymas dolorosas cum tanto dolore: & con tantis lachrymis: & cum tā alto clamore si liceat: imo aliquando licentiā dolor usurpat: clamat & dicit. Exurge quare obdormis domine? & similia quia non solum sanctos & angelos & ipsum deum pietatis fontē uidet̄ ad sui miserādū inducere: sed & celū & terrā & insēbiles lapides secū ad lamēta puocare uidetur: uidet̄ q̄ celis ip̄o perare.** **O celi estis uos facti saxei q̄ p̄ uos nec ros nec pluuia distillare uidetur. Sū ego mons gelboe: Viri dauid, maledictione dānatus a quo uel saltē p̄mitie spūs effugant̄?** **Et tu deus cui p̄prie ē miseri ri semp̄ & parcere sola te mea uincit malitia: q̄ continēs i ira misericordias tuas.** Impossibile autē esset exp̄mere quot lamētōꝝ & flagelloꝝ genera in illa mente formātur. Per istas autē alterationes cōsolationū & tribulationū tandiu mētē ducit altissimus: q̄ diu putredo sue reputationis educat̄ ab astra tuosis cauernis mētis illius: & donec eā sic suis repleuerit ignominiiis q̄ nūq̄ possit de se nisi malū ēt̄ tire: tūc eam mortuā sub suis pedibus sterat̄. Sicut in superiori est supra descriptum statu. In his enim tribulationibus est nexus coniunctionis istorum duorum statuum. Et quia in his tribulationibus est sciat se appropinquare ad ostium: quo in sponsi introducatur cubiculū. Sicut autem tu uidēs q̄ arbores uero alie stature & duratiōis magne longiori tempore & profundius figurat̄. Sic benedictus & sapientissimus deus & secundū q̄ animas ad maiores p̄fectiones asciuit. Siceos in experimentis proprie malitie magis affligit: ut profundius in humilitate fundentur. Et quia quanto natura est nobilior: si sit infecta tanto est ad sui reputationem procliuor. Ideo sepe tales mirabilibus cōfractiōibus q̄ssat̄: & supbas eoz̄ mentes p̄

modos superius dictos tam diu per istas angustias circumrotat donec totaliter confracti mortui a se trahantur & in istis altissimos statum formet. Sepe autem faciliore vias tenet ipse spiritus: qui ubi uult spirat: & uocem eius audis: sed nescis unde ueniat aut quo uadat: lo. iiii.

Mensura istius crucis est secundum quantitatem desiderii quo ad superiores status perfectionum aspirat.

Ad uidentium autem quomodo in ista cruce quam in sequenti diuersis gradibus mens proficiat in deum: & quomodo diuersis gradibus recepte gratie mens in suo malo deficientes ad perfectionem formetur: multum ualeat quod dicit Gregorius. xxii. Mora. ca. xviii. super illo uerbo Iob. ca. xxxi. Et in humero meo portem illum: ubi dicit quod cum mens a uite corruptibilis amore diuertit: quasi quibusdam cordis passibus ad interiora proficit. Et ibi dicit quod nemo repetere fit summus: sed dum quotidie per perfectionis mentum mens in altum ducit: ad hanc ascensionis cuiusdam gradibus peruenit. De quibus subdit. Per singulos gradus meos pronuntiabo illum. Et adducit uerbum psalmi. Deus in gradibus eius cognosceat. Et illud secundum aliam translationem. Exercitatus sum & defecti paulisper spiritus meus. Et dicit quod spiritus hominis est spiritus elationis: & quod per occultam gram ad amorem dei tempore desuper mensura proficimus: quod quanto in nobis quotidie de dei spiritu uirtus crescit: tanto noster spiritus deficit: & quod malum nimium non a nobis subito penitus amputat: bene paulisper defecisse dicit. Tunc uero in deum plene proficimus: cum a nobis ipse fuditur defecerimus. Et ponit exemplum a domino in euangelio traditum: ubi dicit: per qualitates frugum distincta sunt incrementa mentosorum: primum herba: deinde spica: deinde plenum frumentum in spica. Nam paulisper in unaquaque anima in fine gratie humor exuberat: ut herba in frugem crescat: & ideo nemo proximum cum adhuc herba uidet de frumeto desperet. Item ponit exemplum de Daniele quod cum audiuit uocem angeli iacebat in terra: postea erexit se super genua sua. Tertio stetit rectus & tremens. Nam iacentes uerba dei audimus cum in peccatis sumus. Super genua uero erigimur: cum proficientes cor a frenis separamus. Postremo erecti sed tremantes stamus: tunc a terrenis desideris perfecte subleuati: uerba dei quo plus cognoscimus: plus timemus. Item ad idem facit quod Gregorius dicit ibidem. xxxi. Mo. xxix. & v. sequentibus captis: in quibus dicitur quod miles dei a proximeua conuersatione proficiat: & a minimis ad maiora succrescat: & quibus gradibus ab inferioribus ad superna perueniat. Primo. n. suscipit fieri fortitudinem: deinde facit peccatorum confessionem: postea incipit se ad alia in quibusdam sustollere: & in quibusdam inherere terre: quod conuersi omnium in bona malisque moribus sunt permixta: deinde cogitans de futuro iudicio letatur panem & timet: quia iohannis iam bonis: spe de iudicio letus: & necdum finitis omnibus malis perfecte securus non est: sed est imans seruire dominicam presentiam formidat: dicit iudicem diligere: & timedo tenuit timere: & considerans formidinem pro carnali actione oriri: incipit carnem per abstinentiam domare: deinde tanto

sublimius fraudem hostium conspiciat quanto distinctius corpus proprium quasi hostium adiutorem premit a deo: ut etiam in alieno corde huiusmodi tentamenta deprehendat: & a mente proximi imundorum spirituum accessum prohibeat: de quibus callidus hostis terribiliter dei militem tentat: & si superare non potest: saltem superare conatur: ut uel sicis quem defendere consueuerat perimat. Sed miles dei non propterea curam proximi dimittit: nec tentationibus cedit: propterea quod dolosus hostis ad actora tentamenta se uertit. Tentat enim dei militem non solum de manifesta nequitia: sed etiam insidiosae de uirtutis elatione: nec non quedam difficultates perplexae eius conatibus opponit: sed ipse contra tot argumenta bello seipsum discutit: & quicquid in se terrenum repperit: quotidie proficiendo consumit: & propter alium quod praeue suboritur agere: recta non metuit: & ad agenda fortia ante insontia temperamenta non trepidat: imo & de tentationibus exultat: quia tanto robustius uirtutes custodit: quanto ex tentatione concussus infirmitatem suam humiliter agnoscit. Deinde proficiens longe prenotat de unaquaque re: cuius uitii pugnam succrescat: ac mala insidiosa conspiciens: primo ne mala quolibet secundo sero considerat ne incaute bona faciat: & postquam praua subiecerit: etiam ipsa sibi subicere recta concedit. Et quia ex bonis mala oriuntur: uigilanti studio conspiciat quomodo ex doctrina arrogancia: ex iustitia crudelitas: ex pietate remissio: ex zelo ira: ex mansuetudine torpor oritur: & ideo ab eis cauet.

Quia ergo sua cogitatione omne uitium prius quam surripere possit aspiciat: ac etiam perpendat: que turba iniquitatum prouat: si mala a se ingredi uel pauca permittat sagaciter deprehendit: tam capitalia uitia quam alia ex eis nascuntur: & ipsa omnia prudentem deuitat. Hec omnia prolixè deducit Gregorius: ubi loquens de equo quem dominus Iob describit. Quia crux est incipientium: que proprie consistit in fuga peccatorum mortalium: timore supplicii: & amore premii mixto tamen cum hoc amore dei. Sed in istis inferioribus raro uenit in eorum mente amor dei: nisi predictis duabus circumstantiis sustentatus. Isti multum uersantur adhuc circa amorem sui. Sed qui solebant amare ad delectamenta carnis: & mundi uanitates: & fugas corporaliu passionum: modo se amant ad fugienda eterna luppicia propter suum datum: & ad acquirenda celestia premia propter delectamentum proprium quod spectant. Istis propter suam debilitatem parum posset sapere amor dei: nisi ipsum consideraret ut utile sibi: & ideo in christi passionem feruntur cum multa compassione: quia eam pro eis sustinuit: & libenter deplorant dolores sui corporis: quia adhuc pauperes intrant ad illos mentis conatus: & multum dulciter ferunt in christum: cogitantes quod cum ista dolorosa morte eos ex magno amore saluauit: & quia pauperes habet de lumine: magis ex isto respectu ferunt in christum passum: quam in eo quod in sua morte tantum refulsit in christo altitudo suae uirtutis: & tam sublimiter honorauit deum. Quia uero

multū ipi adhuc semetipfos diligunt: nec nouerūt quid ē esse abnegatū sub deo & quomodo omnia optime facit: licet hoc cū labore credant: ideo sepe querunt & admirantur quare deus tanta uoluit sustinere: cū posset solo uerbo saluare: & quare sic uoluit ab electis semp in doloribus uitā duci. Et quia adhuc sumi uitiore stant in naribus suis licet propē eas predictas peccata fugiant: tamen est eis magna pena opera abstinēte facere. Quia uere semiple ne ad perfectionē aspirant: & eā adhuc nō cognoscūt in habitibus mentis: ideo ad eam nituntur in austeritatibus corporis: que q̄ sunt laboriose multū: magni ponderis ipsas reputāt apud deū. Et quia benignus deus sepe eis nouitales feruores p̄ gustādos tribuit: ex quibus ad tempus sepe cū multa facilitate omnia austerā supportant: credunt iā se perfecti omnis culmē attingere: q̄ tamē adhuc cognoscere non merētur: pp̄ q̄d sicut modicū experti se facile enūtiāt: & de proximis multipliciter hinc inde sentiant: & sepe uiros perfectos qui iam macerauerunt carnē: & pp̄ perfectionē mentis se portant carne p̄ mortuos: ex quibus debilitati corpori cōdescendūt: carnales iudicant & a spū excedisse. Et ut breuiter tibi dicā suo ibuti sensū uellēt omnes ad sui similitudinē regulare: & quicquid eis nocet pp̄ suas miseras: credunt omnibus mortifere: & quicquid eis pfuit ad fugiendū peccatū: & adhuc est eis necessariū pp̄ sui p̄pinq̄uitatē ad ipm: totū uolūt a quocūq; ieruari. Quod si non fit: lacerant detrahunt: & dicunt tales de spiritu nō curare: pp̄ quod talibus p̄t spūs perfectionis dicere. Inimici nostri sūt iudices. Quia uero tales ml̄ tē se & sua diligūt: ideo quasi omnia p̄pter suum p̄fectū faciunt: & de suis spūalibus bonis ualde parū essent pximis liberales: unde & orationes suas & omnia q̄ faciunt solum ad suā salutē retorquēt. Et si aliquando p̄ aliis psalmos uel missas dicunt: multū se eis seruire estimant & ponderāt. Et ut breuiter tibi cōcludā sicut parū intrinsecant in cognitione dei: & sic etiā parē intrinsecatur in amore dei & pximi: & nisi deus statim in omnibus ad nutū satisficiat: conuerūtut & gemunt: & q̄si de omni re sibi displicibili que eis accidit unā longā texturā tribulationū cōponūt: etiā de qualibet tripha. Et sepe contingit q̄ opera sua ualde modica tanti menti estimant q̄ magno puncto ē deus ūde retribuāt tantū bonū. Sed posset deus eis respondere sicut & facit cū postea eos illuminat: q̄ clauahominis fatui non est tāti precii quāti a sua stultitiā ponderatur. Attende autē q̄ istorū impfectorū quo ad presēs triplicat differētia. Quidam enim sunt quos intendit deus per diuersos gradus paulatine perducere ad perfectum. Quidam uero sunt qui pharisaica p̄sūptione sui imbuti suas imperfectiones perfectiōes credūt: reputāt & defendunt. Quidam uero qui licet suas imperfectiones cognoscāt: & perfectos reuerant & diligāt: p̄prio t̄m amore recurui & parē diuino igne inflāmati: quia ad salutē suā statū quē habēt sibi credūt sus

ficere: non satagūt p̄ficere & forte intendūt in cursu sue pigritie grossā peccata cauendo cōcludere di es suos. Istis est durē penitētiā facere nisi quā nō possunt uitare: t̄m adhuc aspirant ad bonū: & q̄d in se nō possunt uel uolūt: in aliis diligunt: & deuotamente se illorū mentis ipsos defendēdo cōiūgūt. In his sepe cōtingit: q̄ merito istius boni deus ipos a proprio torpore excutiens ad uiam p̄fectus uel p̄fectionis adducit. Et q̄ isti ex sua imperfectione appetunt statū honorabilē inter illos cū quibus uiuūt: deus sepe occulto beneficio illos a suo appetitu defraudat: & illū quē diligebant mūdiciū eis cōturbans & destruens sic confusus ad sui cognitionē adducit. Raro enim contingit q̄ affectus dilectionis ad bonos: & iporū deuota defensio nō finaliter at trahit p̄ diuersas uias defēsores ad currēdū post eos. Illi uero qui spū pharisaico ibuūt multis scaturiūt malis: sepe enim cōtingit q̄ occulto iudicio magis q̄ b̄nicio dei eis datur austeritatis spūs & cuiusdā compositionis morē: quibus ad p̄latiōis statū idonei iudicantur. Et q̄ isti semetipfos ut dictum ē supra: & omnia sua estimant ualde magna: planonis officia cū multa auiditate abiant: & tamen sepe cū impudētia canilosa & astutia uulpina pcurant. Et licet raro contingat q̄ i talibus ipsi non possint suas presumptiones aduertere: tamen proprio amore ceci semetipfos deludunt: dicentes q̄ hec cum sua multa pena faciunt: propter honorem dei: & cōmunis boni: & quasi uideretur eis q̄ ad hoc deus eos creauerit: ut ex suis sufficientis: alios regentes alius preferantur. Isti singulariter gloriantur in poplōre fama: & quicquid in se superficialis uirtutis potest cognosci: totū portant in oculis populorum: & q̄ per tales sepe populus uidetur spiritualem uirtutē recipere: istam suā uanitatē q̄ toti sunt fumus sibi ipsis abscondunt sub honore dei: & proximorum salute. Et hic currunt illa malla uitia: q̄ in alia cruce tibi descripta sunt supra. Specialia tamē mala hic sequuntur: quia in peiori istius radice fundantur. Ut autem tam reprehensiones interni afflatus: q̄ etiā auctoritatum sanctorum ualidos ictus possint a sua correctione excludere: qui uanitatis uitium effaciter arguunt: statim dypeum uane excusationis opponunt: dicentes se non querere honorem proprie persone: sed religionis uel societatis sue. Et quia talis status habet aliquid igneum non uitat grossā peccata: & uirtuales operationes aliquas operatur. Quia uero reliquias peccatorum spiritualium: & sepe gula: & uestimentorum & aliorum que uidentur licita suo corpori detinetur: idcirco quasi omnia officia sua spūalia sub specie utilitatis dātiū & sub pretextu q̄ ampliet diuinum cultum: & quasi: sub misericordie actu quo abunde teneat suum collegium ad questum temporalium nitē ordiare. Nec dicit se simoniaicum: quia dicit q̄ p̄cipaliter itēdit honorē diuinū. Quia uero poplūs nō dat libēter nisi illis quos reputat idēgere: & in magna scitate p̄sistere: cum multis similitiōibn

oculis populorū sepe falsas p̄tendūt idigentias: & mentiuntur cruces austeras: & simulāt pro eis oīones longas: & modis q̄bus possunt nitūt eis ostēdere statum suū omnes alios status superare. Et si quis oriat̄ p̄fectū uirtutis: quia tales pharisei uident per ipsorū uitā suos denudari defectus: & id quod esse perfectionē ostendebant populis: apparet uitiorū caterua: ex quo sequit̄ q̄ deuotio poplī ad eos minuitur: & durius sequi formidat̄: ne eis temporalū abundantia subtrahat̄: contra talem spiritum se armāt: dilacerat̄: & suffocant: & sepe si detur facultas duris p̄secutionibus anihilare nitunt̄: dicentes talem spiritū esse sup̄stitiosum: & perfectionis nō tenere regulas: sed potius esse hypocritas: & prop̄ capitis: & q̄ noliat sequi statuta maiorū: & seniorū exempla: seip̄os seniores uocātes: cū tamen non senectus temporū sed probatio uirtutū senes ponere debeat in exemplū: cū tanto iunioribus ex sua inflectione sint peiores & pluriū aggregatiū defectu am̄: quātō in eis a iuuentute sua semp̄ de malo ipeius excrucuisse noscunt̄: que eos nūc ad tantā deducunt insanā: ut fraterne inuideant gratie: & ueritatem uelint nolint agnitā prosequant̄. Ipsi enim a iuuentute sua seniorū suorum priorum p̄fectiōis statum fundantiū dimittentes exempla: trāsgredient̄ statuta: & paulatine defluentes ad ima: sic demersi sunt in baratrū uitiorū: ut iā occulta mēs eos tenere diligens: & cū tota qua potest sollicitudine mirā illos: examinans non possit cognoscere uel uidere q̄ tales sic particularit̄ i omnibus decident̄: possint dici in numero saluandorū: cū in eis aperte sue p̄fessionis fractio uideat̄. Eorū autē altera superbia meruit eos sic execari horrende: ut cū ipia pertinacia uitia sua tanq̄ uirtutes defendat̄: & horrendas tētatiōes seu trāsgressiōes cōmunes utilitates ostentare nitunt̄: & i sanctis uiris spiritu ueritatis accensis: uirtutes esse uitia mentiunt̄: & sacre obediētes regule: quia eorū uitia fugiūt: nomināt trāsgressiōes: & eis noīa ifamie multe repperunt & mischiantur ipie: ut in eis possint maculā repperire: & si quē defectū in eis ex sua infirmitate repperunt: illū magnificant & diffamāt: & ut horrendū flagitium dura p̄uisione confundūt: & quantum possunt nituntur studere ut spiritus p̄fectiōis taliū sic diffamet̄: q̄ a populo sic contēnatur q̄ i suis miseris & miserabilibus uitis nomē p̄fectionis remanere solū modo uideatur. Taliū malitiam Gregorius xvi. Mora. ca. xxvii. aperte describit. d. Sancti uiri aliena etiam parua mirātur: sua uero magna despiciūt. At contra arrogantes aliena etiam magna despiciunt: sua que uel parua sunt admirantur: & plerūq̄ de suis malis bona estimāt: de alienis autem bonis mala sentire nō cessant. Nā dum propriā gloriam querunt: perniciose student ut q̄ quid uirtutis ab alijs agitur: iniquitatis nota lacere tur uel uitio: & bone actionis pondus uertūt i malam criminis. Hi dicentes se christū colere: cum

potius persequuntur: & moysi se dicentes discipulos esse: patrum leges euacuāt: dum dicūt se seniorum sequi exempla seip̄os seniores uocantes: cum tamē non senectus temporū sed probatio uirtutū senes ponere debeat in exemplū &c. ut supra. Licet autem eorum uitiōsitas menti illuminate pateat: & p̄fectiones uirtutum uitorū spiritualium quos persequūtur: christi solari luce clarescant: tamen ex sua ambitioe & malitia excecātur: ut persequentes christum in eis iactēt: & dicāt christo obsequium se prestare: imitatores impiorū iudeorū q̄ dicētes se honorare deum patrē: crucifixerunt eius filium: & dicētes se discipulos Moysi: & obseruatores legis crucifixerūt illum prophetā quem eis dixerat: & finē legis christum abominabiliter reiecerūt. Sic & hi impii & ceci dicentes se christū colere: & eius euāgelium se uere: ueritatē euāgelicā & p̄fectionem uite christi in suis pauperibus crucifigunt.

Nota autem illa octo ue: que contra phansecos christus pronūciat Matthei. xxiii. ubi uocat oēties ip̄os cecos: & si applicare sciueris: uidebis istorum malitie cōuenire: imo nec laborare oportebit: q̄ aperte & clare ip̄orum malitia applicabit: si tamen ip̄orum malitiā non ignores & uitia. Infelices hi ad quos phariseorū uitia transferunt. In his relictet egyptiaca malitia & herodiana crudelitas: quia nascentē christū per uirtutis spiritum in suis pauperibus persequuntur: quasi melius fuisset illis si i seculariū defectibus remāssissent: q̄ sub scola humilitatis iesu christi superbia addiscerēt: & sub paupertate eius questum auaricie facerent: & sub eius crucis specie delicias mēdicarēt. Istos uidetur christus describere cum loquēs phariseis dicit Matth. xii. & Luce. xi. Cū imundus spiritus exierit ab homine: ambulat p̄ loca arida querēs requiem & non inuenit: tūc dicit. Reuertar in domū meā unde exiui. Et ueniens inuenit eam uacantē: scopis muadatā & ornatā &c. Spiritus imundus est secularis uite lapsus. Iste tūc ab homine exiit: cū statum religionis assumit: ambulat p̄ loca arida ab humore gratie: q̄ circuit offēdētes circa secularia: ibi req̄ nō inuenit: q̄ sicut dicit Job. xxx. Absorbetur fluiū & non minabit̄. i. secularē statum trahit ad suū consensū: qui status licet sit dictus imēdiatē aridus propter defectū gratie: uocat̄ tamen fluiuis propter aquas lasciuie: & propter lubricū multiplicatē culpe. Hūc ergo absorbet & non minat̄: quia seculares decipit & nō contētat̄. Habet enim fiduciam q̄ iordanis isuat in os eius. Iordanis. n. interpretat̄ descensus humilis: & significat statū religiōis. De hoc statu hēt fiducia q̄ i os suū isuat: quia eius humilitatē p̄ p̄sūptiōis sp̄m: & per alios modos lapsus maculā festiat. Et hoc ē q̄ dicit: Reuertar i domū meā unde exiui. i. in religiōsam aiām quam prius possedi. Videt autē eā uacantē: scopis muadatā & ornatā. Vactura i istis ē defectus p̄fectiōis p̄missē. Sepe. n. i istis contingit: q̄ nunquam ad p̄fectionem sue p̄fessionis: nec aspirauerunt desiderio: nec

pertinuerunt actu extrinseco. Mūdatura scope est exclusio secularis uite: qua illos grossa peccata que cōter seculares cōmittunt: uitant ab istis. Ornatura ē quedā religionis apparentia qua ceremonialiter culti sanctos & cōpolitos in aliorū oculis se ostēdūt: & etiā sepe tales semetipsos credunt. Ex his duobus diabolus plene confidit q̄ mētem talē p̄ ip̄ū alia uitia possidere possit. Vnde uadit & assumit septē alios spūs nequiores se qui sunt hi. Primus spūs p̄sumptionis & superbie & maxime de statu sancti tatis & p̄sidentie & regiminis aiag. Secundus spūs uanitatis & uane glorie & maxime in exterioribus cultibus hypocritalis apparētie & faustuositate sup̄stitionū suag. Tertius spūs rapacitatis & auaritie & maxime expoliationū paupum & questus peccuarum sub sp̄e honoris diuini cultus & exaltatiōis s̄i status. In quo implicat symoniaca uenditio spūali um offitiorū: & uenditionis missag. Et est hic mirabilis error: q̄ cū ip̄i abūdēt & affluant: q̄d̄ p̄ter tā in excessibus edificiorū q̄ uestium: q̄ etiā cōuiuioe suoḡ nulla misericordia ferunt ad paupes: quin & ab eis incōpassiue recipiant elemosynas: quibus indigerent ip̄i paupes plus q̄ ip̄i rapaces: qui quidē pauperes sepe sibi subtrahūt necessaria: ut possint istis tribuere: & dicunt: dominus retribuet eis plura. Et dispensationes incertoḡ & testamētoḡ tā uoracitate sibi assumūt ut sepe nulla uel modica p̄ ceteris egēs distribuēda relinquere uelint: quin potius si aliḡ iuēiūt siue secl̄ares siue alii q̄ suā noscentes abūdanā & rapacitates p̄dictas de aliis egēs & pop̄lis & uiduis & uerecūdis paupibus curā gerāt: & p̄dictis copiose n̄ tribuāt. Suscitat cōtra illos bellum & dicunt q̄ sunt in discreti & indeuoti in deum: q̄ meliores paupes non cognoscunt. Et si alii qui eoḡ edificia excessiua reprehēdunt & dicāt eos tēpore caritatis & gueraḡ & necessitatū cōium de paupibus paḡ curare: & minus abunde omnia ad se trahere: dicunt tales reprehēsores: uel sibi non dātes similes esse iude qui pietatē redarguit magdalene. d. quid perditio hec? potuit enim istud uenūdan̄ multo: & dari pauperibus. Matth. xxvii. Et illud. Pauperes enim semper habebitis uobiscum: me autem non semper habebitis. Cū tamen ecōuerso possent eis dici: q̄ cū ceteri pauperes alii fatientur & sepe si boni sunt receptis solis necessariis alia renūtiēt largientibus: hōḡ irrationabilis rapacitas semp̄ hētur ad extorquendū p̄ta. Qui si de elemosynis in aliis nō egeāt: mutant loca de locis aptis ad sp̄intuales gemitus transferentes se ad seculares tumultus: diruunt edificia sepe sufficientia & bona & mutātes quadrata rotōdis: q̄ semetipsos i uirtutibus altēdificare nesciunt: & nolūt semp̄ in distractiuis negotiis occupati: nūc cōfessiones & familiaritates diuinitum: nūc sepulturas usuranorū cū delusoriis cōtractibus ad se metipsos attrahūt p̄p̄ lucrū. Ita q̄ ip̄oḡ auaritie uidetur p̄phas & nephas infatiabilis & inexplēbilis appetitus. O phisei ceci hecine iste est paupertatis amor & euangelice perfectionis status

& emulatio p̄urie paupis iesu xpi? Sed em loquor? Fatuus sū uel ad minus ab eis fatuus reputabor: q̄ excecati in operibus suis dicūt se cū magdalena ungere pedes dñi: p̄p̄ quod per totū mūdū debet suorum excessiuoḡ edificiorū mēoria tanq̄ rectū christi euāgelii dilatari: & omnibus appere q̄ ip̄i sūt uerit cultores dei qui tanta in eccl̄esius & locis suis expēdūt. Et q̄ de talibus multi murmurāt: & spūs qui oritur in uiris uere p̄fectionis talia euidenter mala ostendit. Ideo sequitur quartus spūs neq̄ in phiscis p̄dictis. s̄. spūs murmuratiōis & inuidie: quo detrahunt bonis & eoḡ operibus uirtuosis: ex quorū cōsideratione in oculis populoḡ eoḡ remissa uita uilescit. Ad quē sequit̄ quintus spūs neq̄. s̄. spūs impugnationis ueritatis apte. quā ueritatē q̄ mordet eoḡ malitiosa uitam: sustinere non possunt. Et ad hec sequitur sextus spūs. s̄. spūs excecationis uolūtarie quo ip̄i nitent̄: es sua remissa defendere & colorantes appetenti scopa ceremonialis status sui scripturas deprauant ad suos colorandos excessus & eas nitunt̄ ad hoc attrahere repugnātes. Ad quod sequitur septimus & ultimus spūs omnium malorum suorū consumatio. s̄. spūs obdurationis obdurate & finalis impenitentie qui in eis ex p̄dicta cecitate insurgit. Et ex istis sequit̄ q̄ nouissima istius hois in tali obsessione neq̄ spiritū multo sunt peiora sua priori seculari & carnali uita: licet & sepe i multis talium stent isti septem spiritus neq̄ cum spiritu imūditie occulto & palliato: propter quod dicit̄: q̄ istos assumit secū. Et quāto tales hypocrite dicit̄ & ostendunt plus se impugnare illū imūditie spiritum propter populoḡ fauorem: tanto sepe eum itimius receptat̄ ho spiritio i occulto: licet cōmunis status istorum phariseorum magis sit in scopatura & ornatura p̄dictis quando aperte imūditie se abscondit: ut possit mentes talium per septē supra dictos nequiores spiritus plenius possiderē. Ecce ad q̄ malum finem uenit corruptio status alti & negligentia ad perfectionis fastigia ascendendi. Absit autem ut talium sic peruersorum hypocritalis peritientia possit dici uirtuosa crux sed magis supplicium latronis sinistri qui deum in pena blasphemauit: & mercatio iude impii qui christum numero denariorum uēdidit: unde & merito laqueus se suspendit: quia dum aliis pant foueam persequētes spiritum innocentem in suis sceleribus sepe sic pēdent: q̄ diffusis uisceribus suorum secretorum scelerum medii crepare uidentur quia manifestatis eorum defectibus ad magnum contemptum ueniūt in populo & dero. Quorum consiliū longe sit a me & ab eorum consortio me tam uita q̄ anima nunc sunt disuncta. Hec autem ideo sic seriose descripsi ut christi discipulus qui uult per uiam p̄fectionis gradatim incedere sciat istos discernere & eos tanq̄ omnis p̄fectionis pestem discat omnino cauere. Illos autem imperfectos: quos p̄ p̄fectum gratie diuina sapientia intendit ducere ad p̄fectum: quasi omnino separari a phariseorum

superclio. Sed in defectibus aliorum imperfectoꝝ ad suū p̄p̄ose hūliationē sepe finit iuolui. Cōiter tñ isti paulatine formant̄ & adducūt ad p̄cipiū uirtutū: que in cruce p̄ficiētū sunt descripte: & nūc unā ueniatē: nūc aliā facit eos apprehendere: & sim p̄ter in silibus ruis ariditatū & defectū & altercatō nibus nūc bonoꝝ: nūc maloꝝ eos incipit exercere. Quia uero iste status multū est adhuc de p̄ssus: ma le sciunt ponderare suos defectus & p̄fectus: & iō cū deū gustant: dicūt in sua quā reputant abūdātia. Nō mouebor ī eternū: sed cito si dñs faciē auerte ret: imo quia p̄p̄ eoz̄ īfectionē auertit nīmū cōtur bāt: unde oportet q̄ a uiris p̄fectis tales more p̄ uuloꝝ: ad uera supportent̄ & in suis tribulationi bus eis adiutoria experta p̄mittant: uerū ē q̄ non sunt sufficientes adhuc credere nec acquiescere ei q̄ est sc̄dm altā doctrinam sermoni: propter quod & p̄fecti debent esse docti: ut sic suū sciant cōtempore sermonē: q̄ eis sic cibus non suffocatiua oppressio: quod tā paucis est datum. Istoz̄ crux est paulatine suspirare ad uirtutes superius descriptas & sepe in suis openibus & doloribus multum sentiūt de affli ctione: paḡ de leticia: ita q̄ eoz̄ crux non plene est equa: occupatio autem eis salutaris est occupari cir ca cogitādos actus uite christi: & maxie crucis eius & sic paulatine proficiendo pueniēt ad altas p̄fecti ones cordis iesu sc̄dm mensuram eis acquisitam a xp̄o. Nota uero q̄ multis aliis modis p̄nt sub his crucibus uariū status distingui in fluxiui spūs ie su: qui uariis & innumeris modis format sui corpo ris mystici membra. Nec sic precise distinguūt sta tus predicti: qn̄ sepe inuicē misceant̄ imo sepe uiria infirmi status aliqua remanēt per sapientem & iustā p̄uisionē iesu in his qui p̄ grām suam iam substan tialē in multis obtineant sumū gradū: nec concedi tur eis dē posse operari in aliquo uirtutis genere si ne multa difficultate: quod aliqñ opant̄ facili ter in firmi qui ipan gradu istis grām iesu xp̄i p̄cipiāt: & hoc ut in eis oīum uirtutum custos & decor humi litas conseruet̄. Et sic patet q̄ diuersis modis ī suis membris per afflatū sui sp̄itus crucifixi: Iesus cruce datur: dum uario modo electi sue crucis simili tudini conformantur.

Iesus electam eleuans. Cap. xxxviii.

D loquendum de sacratissime matris nostre br̄issime uirginis marie consūptione & trāsi tu: incipio a uerbis deuotissimi eius filii b̄ti Ber. in principio cuiusdā sermonis de assumptione. Hoc ingt totum decurat igitur: & aureus sermo. tota reliceat maiestate. Voluntaria oris mei b̄npla cta faciat sibi dei genitrix: dñā mundi: celi regina: ipsa consensū acuat: dirigat stilū: & linguam paup̄is uenustiori respergat eloq̄o: illustret domū hanc da noni lumine: & suo conuentu suā p̄nūā donare di-

gnēt. Sublimis ista dies est splendidior sole reful gens in qua uirgo regalis ad thronū dei p̄ris euehitur: & in ipsius trinitatis sede reposita naturā ange licā sollicitat ad uidendū: tota cōglomerat̄ angelo rum frequētia: ut uideat reginam sedentē a dextris dñi uirtutū in uestitu deaurato in corpe imaculato. circūdatā uarietate uirtutū: multiplicitate distinctā. Hec est illa dies que celoꝝ officinas sublimiori gra dū cumulat: ānua mūdo angelis continua: conti nuans hoies angelis: & angelos hoibus felici fede ratiōe cōiungens: hec Ber. Et de sua matre sacratissī ma uirgine mana iudicio meo nullus locutus ē de uotius: nullus feruentius: nullus copiosius: nullus sublimius: nullus iocūdius: nullus fecūdius: nullus cl̄ dius n̄l̄ us ad mouēdū p̄ccōres & iustos ad ip̄ius m̄ris deuotionē efficacius. Sed & ipsa uirgo hōrata mater & dulcis iesus primus memorie Ber. dulcius sibi sublimē ipenderunt honorē: dū intra m̄ne as sūptiones solēnia ipsam adoptatum sibi ad m̄ num gremiū assumpserunt. Sed nūc ad stilū m̄ ne gl̄ie redeamus quā dñs Iesus eius filius dulcis sime inuitauit: sublimissime eleuauit: triūphalissime ei occurrit: iocundissime eā glorificauit: potentissi me coronauit: immediatissime eā sibi locauit: & fon tem diuinitatis eius plenissime reseruaui. Sed de duobus primis principaliter nunc intendo dicere: de aliis uero in sequentibus. Sed añ oīa uolo te sc̄if sicut dicit Hiero. si querat̄. .i. qd̄ post ascensionem & aduētū spūs s̄cti br̄issima uirgo m̄ egerit: unū p̄ certo ē q̄ uirgo maria sancta corpe & mente per m̄asit: & dicit q̄ gabriel arch̄angelus ac si celestis pa niphus intactā custodiuit. Et ioānes ap̄l̄ s cui xp̄s eā de cruce cōmisit dicit q̄ eius uniuersaliter cōuer satio cū ap̄l̄ is usq̄ ad disp̄sionē eoz̄ fuit: quos de ī carnatione xp̄i & de resurrectione: & de aliis secre tis filii eos & ut pia mater instruxit: credo q̄ sibi mi rabilia dixit. Sicut illa que ap̄lius cognouit de ma gnaliū filiū q̄ sit datū uel donatū ī hac uita omibus aliis quibuscūq̄ lo. tñ eidē amplius ac specialius us q̄ ad uite finē deseruiuit. O felix ioannes in oibus ditatus & dotatus singularissimo amore dilecti tui iesu qm̄ p̄mo te de nuptiis quasi ad suū nuptialem amorē elegit: & uirginem mūdā ac si p̄pnā spon sū seruauit. Inter discipulos familiaris & dulcis se tibi exhibuit: pectus diuinū tibi ad recubitū strauit recedēs de mundo: te loco sui sue matri substituit dulcissimis uerbis: de quibus supra dictū ē: & tāto tēpore te sue m̄ris sanctissime cōturberno fru uoluit: nō nisi in oleo seruētis amoris te martyrizari sustiuit: ubi a pilis t̄paliū te fecit abradi. In sula tibi aens turbinē tranqlauit: & tibi una die totū decur sū ecclesie demonstrauit simul quasi omnia dona electis danda non solum in hac uita: sed quasi etiā in futura tibi sublimissima eleuatione: & delectatio ne iocundissima reuelauit. A ueneno nocementi te libere reddidit: tibi ēt iocūdisimus cū dulcissima m̄re & ceteris ap̄l̄ is apparens ad conuiuium suum amorosissime inuitauit: & tali sufflatorio seraphico.

ardore incendit: ut sic flāmeus ad suos eternos amplexus accederes: & ultimo in splendidissima luce: & dulcissimo & candidissimo manna te hanc uitam consumari fecit. Sic te priuans mortis dolore: sicut te a carnis corruptione seruauerat. In oibus his dilecte iohannes typum tenuisti illius felicissimi status: quem pre omnibus principaliter descripsisti ecclesie. scilicet finalis ad contemplationem per paupertatis spm̄ sublimissime eleuande. In cuius etiam signum omnium apostolorum: ultimus post longū tēpons spacium felici somno nunc martyrio euocaris ad celum. Hic tantus ac talis fuit sacratissime uirginis singulariter uice omnium filius: unde Ber. dicit ipsum & gabrielem: duos uirgines comites per duos principales leones throni salomōici designari. Non intelligas autē q̄ curia celestis nec tota beatissima trinitas: nec iesus filius fuerint cōtenti unū uirgini assistere de ciuibus paradisi. Nā sicut sue regine & eterni dei m̄i iugiter assistebat multitudo militie celestis exercitus & sublimissimo diuinorū gustu: ut supra primo lib. dictū est mater eius actu continuo in remissa permansit: unde dionysius cū ad eam uidendā introductus fuisset: uidit tantū splendorem & angelorum multitudinem innumerabilem circa eam & propriam uirginem tāta luce fulgere: ut dixisse referatur q̄ eam ut deum adorasset p̄ magnitudine glorie quā uidebat nisi euangelica fuisset fide coactus. Continue ergo inflamationes & indicibiles anagoges cordis uirginet fuerunt inuitationes inestimabiles quibus ad pprie sedis filii uocabatur tranquillum. Nihilominus ipse dilectus filius: & sponfus iesus introducit Cant. iiii. Dulcissime matri blandiens: & eam ad celeste palatium iocunde inuitans. Veni ait de libano sponsa: ueni de libano: ueni coronaberis: de capite amana: de uertice fami & hermon: de cubilibus leonum de montibus pardog. Non imerito ut ait Hiero. de libano: hoc est de candidatione uenire iubetur. Erat enim cādidata multis meritorū uirtutibus dealbata niue cādidior spiritus sancti muneribus. Attende autē i predicta inuitatione meritum: quia de libano: premium quia coronaberis: transitum intermedium ad quem inuitatur: ueni: ueni: ueni. Fuit cādidata uirgo candore uirginalis innocentie: unde conceptus cordis eius quasi omnes nazarei fuerunt candidiores niue: nitidiores lacte: sapphiro pulchriores Treñ. iiii. Fuit candidata candore conuersationis honestissime & omni uirtute composita: ut illa principalissima uxor agni credatur: cui datum est ut openat se byssino splendenti & candido Apoc. xix. Omni enim tempore fuerunt uestimēta huius uirginis candida: & oleum eleuate intentionis de suo capite non defecit: & ideo iesus eius sponfus & filius eam commendat. d. Cāti. i. Tota pulchra es amica mea & macula non est in te. Fuit candidata cādore sapie: quia fuit candor lucis eterne: & certe speciosior sole. Nam secundū Ber. profunditate sapie ultra: q̄ credi ualeat beatissima uirgo mana diuine

faciente penetravit abyssum: & quantum conditio creature patitur illi luci inaccessibili uidebatur imerita: quod sicut est uerum in patria. Sic fuit etiam uerum in uia: secundum q̄ patitur conditio peregrina. Huic ergo tali ac tante triplex inuitationum facit iesus sponfus. Siue propter triplex meritum: siue propter triplex premium: siue propter triplicem transitum: siue propter ipsius transitum triplicem respectum. Nam sicut tripliciter candidatur: sic tripliciter coronatur ut infra dicitur: & nunc tripliciter inuitatur. Veni ergo uirgo de loco miserie huius mundi. Surge ergo propera amica mea & ueni: huius uite relinquendo miserias: propter quod addit Cant. ii. Columba mea in foraminibus petre in cauerna macerie. Nam p̄ns corpus quasi plenum foraminibus sensuum: & penalitibus passionum merito comparatur petre perforate: & macerie depulse uel pro tanto uocat eam columbam in foraminibus petre in cauerna macerie: quia q̄diu uixit dilatato intuitu: & spacio uolatu per foramina passionum corporis iesu: & per cauernam uulneris lateralis continue i eius doloribus genuit: a quibus doloribus nunc ad resurrectionis gaudium inuitatur.

Veni secundo progrediēdo per chore hierarchiarum celestium: nam inuitat eam iesus: ut per medium angelorum transiens eorum uallata societate: omnium creatorum spirituum superet dignitate. Surge inquit Cant. ii. propera amica mea: columba mea: formosa mea & ueni. Iam enī hyemps transit imber abiit & recessit: flores apparuerunt in terra nostra: hi flores sunt angelici spiritus qui apparuerunt in terra ad sacram uirginem educēdam de huius uite ergastulo hi ascenderunt cum uirgine ascendente desuper riuos aquarum: & sicut dies ueni &c. Tunc ueni dulcissima mater sponsa & filia iugredere i hortum deliciarum ad secretum inaccessibile & delectamentum diuinarum personarum in medium trinitatis beatissime introducta: ueni ait Cant. v. in hortum meum soror mea sponsa messui myrthā meam cum aromatibus meis. Comedi fruuum cū melle meo: & bibi uinū meum cum lacte meo. Hic est hortus ille assueti benedicti dei qui regia manu & cultu confusus erat. In hoc horto factū est grande conuiuium pro comestione & nuptiis hester: quam amauit rex deus trinitas super omnes mulieres. i. super omnes creaturas: & posuit diadema regni super caput suum & uoluit eam esse reginam. Istud ē diadema spei & corona glorie qua uirgo coronat ut intra trinitatis gloriam ipsa sola plus sit euecta: & plus beatissime trinitatis gloriam diligit: capiat & sentiat: & fruatur ea: q̄ omnis alia pura creatura simul sumpta: de cuius gloria post filium participant uniuersi: propter quod sequitur in auctoritate premissa: coronaberis de capite amana & cetera ut ostēdat: q̄ sua gloria tantum redundabit in alios q̄ post filium iesum: ipsa est singularis rōsalutaris peccōg. Nā in amore uirginis tā ipse iesus q̄ tota trinitas sceleratissimis peccatoribus frequē

indulget. q. d. ueni dilectissima mater mea coronaberis de capite amana: quia corona tua est tante potentie: q. omnia quantūcūq; pessima scelera quibus uolueris dimittentur: & in eorum conuersione coronaberis. Amana enim inimicus ei: uel angustiatus eum: seu comprimens eum: aut coangustiator eius interpretatur. Et potes uidere q. per scelestos significat peccatores. San. n. feros hermo anathematizatio. Cubilia leonum sunt uiolente rapine superbiorum quibus sine contritione quiescunt: pardi secundum gloriam propter crudelitatem uel uarietatem malignarum artium: montium nomine significant magnitudinem nocuenti. De his omnibus coronatur uirgo: uel eius meritis conuertunt: uel eius meritis a suis filiis deuincuntur: unde per predicta nomina possunt intelligi diuersa uitia de quorum uictoria tam in se: q. in dilectis suis uirgo gloriosissime coronatur: unde & rationem subdit principalem: qua tam uirgo: q. alii coronantur. scilicet inamabili amore filii dei: que in carnis assumptione nimio fuit uulneratus amore: propter quod dicit uulnerasti cor meum soror mea sponsa: uulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum: & in uno crine colli tui: unde ibi glosa dicit: pro amore tuo carnem superasti: & uulneribus primis in cruce uulnerasti cor meum. Nam primo genita redemptionis filii sui iesu fuit uirgo beata & plus pro ipsa redimenda uenit: q. pro omni alia creatura. In ipsa autem fuit duplex unitas. scilicet lucidissime contemplationis: qua tota fuit unita in filium: & fuit summa omnium contemplatrix: propter hoc dicit. In uno oculorum tuorum id est in uiuifica attentione omnium tuorum contemplatione aspectuū. Perseuerantissime actionis. Ipsa enim fuit summa: & quo ad aliquid sola dilectissimo filio iesu ministratrix: & usq; ad finem sibi asistit donec expirans in cruce clamauit. Consumatum est: unde ad opera sua ad honorem & ministerium filii & corporis sui mystica unitiue collegit: propter hoc dicit: In uno crine colli tui. Ipsa enim fuit collum immediate coniunctum capiti iesu: per quā etiam ei totum corpus iungit electore: uno ergo colli crine intelligit unitas perfectionis exterioris ministerii: nam capilli sunt extrinseci & longi operientes collum. Notatur ergo in summa duplex perfectio in hac sacratissima uirgine actiue. scilicet & contemplatiue pro quibus in ipsa perficiendis iesus singulariter humanat & patitur: propter quod in his se dicit uulnerari ab ipsa: licet etiam possit dici q. ex hac perfectione uirgini data per sue passionis meritum ipse iterum uulnerat amore & complacentia ad sue postulationis uerbum: ut nihil negare possit quod ipsa petere uoluerit per remissione scelerum quorūcūq;. Ad ostendendum autem q. in utraq; uita predicta uirgo beatissima fuit in omni perfectione consumata: & quanta perfectione a filio inuitata ascendit ad celum: ponit eū gellium illarum duarum sororum Marthe & marie:

per quas utriusq; uite significatur perfectio: unde & illud euangelium mystice expositum est totum gloriose uirginis matris dei: unde ibi describitur sue contemplationis perfectio in humili sessione ad pedes iesu: & in auditu diuinissimi uerbi: & in optime partis electione: que nulla uiolentia est ablata: imo nulla actiua potentia extrinseca interrupta. Sicut de hoc & de aliis eius uirtutibus supra primo libro per plura sunt dicta. Attende autem quattuor circa contemplationem uirginis. Primum est tranquillissima quietatio totius uirginei status: que catur a profundissima anihilatione sui sub pedibus filii: in qua anihilatione summe congaudebat se sibi filium superponi. Et quia in his duobus est summa illuminatio mentis: tā pro se q. pro aliis: & summum sentit mentum amaritudinis passionis iesu: & summum dñū supra omnia impediencia statum mentis: & etiam istud causatur ut plurimum a gratia precedentis superne actionis. Ideo pro his omnibus dicit marthe. actiue: erat soror nomine maria: que interpretatur illuminata uel illuminatrix: stella maris uel amarum mare: uel domina. Pro duabus autem conditionibus. scilicet pro mentis quietudine & profundissima humilitate dicit: q. sedens secus pedes domini audiebat uerbum illius. Vbi & nota tertiam conditionem que sequitur ad duas primas. Sicut enim nulla unquam creatura uiatrix tantum habuit mentis fixationem & quietudinem: nec tante profunditatis abyssum: sic nulla unquam ita attente audiuit per contemplationis tranquillum: nec intellexit sic sublimiter ipsum uerbum: ubi & nota immediatum coniunctionis gradum ad filium quia sedebat secus pedes eius: quia eius requies est immediate sub filio & super omnem aliam creaturam. Per istud etiam sedere secus pedes datur intelligi: q. erat sibi delectabilissima requies in omnibus christi uestigia imitari. Predictam autem contemplationis sublimitatem superlatiue iesus commendat cum dicit: optimam sibi partem elegit maria. Nam optimum est supra quod nihil est: & pure creatura supra uirginem non est factibilis status seu consignabilis. Et quia iste status est datus uirgini honorabiliter: ideo primo fuit sibi datum copiosissimum donum: unde hunc sublimem statum posset mereri: ac per hoc eligere. Hanc ergo dignitatem uolens christus in ipsa exprimere esse ex merito magis dicit. Elegit sibi: q. datum est sibi. Per istud autem sibi datur intelligere huius status incommunicabilitatem. Nam purissima uirgo inuida non est: & ideo se totam quantum est ex se effudit gratis filiorum. Quāuis autem omnia meruerit post filium: & in filio omnibus electis: gradum tamen maternitatis & ad illum sequentia non nisi sibi eligere potuit. Licet in ipsa omnes possideant hunc gradum: sicut & in benedicto iesu omnes sentiunt se unitos. Tangit etiam sue contemplationis continuatum & non interruptum actum: cum dicit. Que non auferetur ab ea: licet enim generaliter exponatur quod contemplatio in patria non aufertur: sed

*Virgo quomodo in
ministravit Chr;*

perficitur. Nihilominus credo q̄ singularem pre-
rogatiuam uirginis uoluit iesus ostendere qua sibi
in conceptione eiusdē iesu fuit datū: ut nll̄a alia oc-
cupatione uel causa: ex tunc optima pars contem-
plationis que posset dari in uia per interruptionem
actus uirgini sit ablata. Pro perfectione sue actio-
nis nota: q̄ sicut nūq̄ fuit similis contemplatrix: sic
nūq̄ fuit similis ministratrix: nam alii induunt pau-
peres de lana ouis: ipsa induit summū diuitē de san-
guinibus suis purissimis. Alii de panno: ipsa de cor-
pore suo. Alii pascūt pauperes de pane extrinseco:
ipsa pauit deum humanatum lacte suo. Alii suscipi-
unt pauperem hominem in tugurio: ipsa suscipit
deum immensum in corpore suo: cui peregrinata
in terris ipsa facta est hospitium gratiosum. Alii pp
deum ministrant infirmo: Maria ipsa iesu deo i pau-
perculo corpore infirmato affectuosissime ministra-
uit: ipsum lauando: ipsum fasciando: in presepio re-
clinando: in brachiis baiulando. Alii consolant̄ plo-
rantes homines: maria paruulum deū plorantē: &
ipsa cum iesu paruulo cōpassionato affectuose plo-
rans: ipsum dulcissime consolatur: & suauī allocutō-
ne blanditur. Alii sunt solliciti ne aliquid deficiat in
opi: Maria sollicitissima est ministrare & māibus la-
borare ut subueniat deo homini pro salute omniū
indigentium. In quibus omnibus hec martha que
interpretatur prouocans uel intans: siue dominās
sua actione strenuissima diabolū prouocauit ad bel-
lum: & irritauit ad scandalum: & sibi dñata est i trū-
phum: ut merito de ea dicatur: q̄ martha iatagebat
circa frequens ministerium. Alii incarcerationis & uul-
neratos homines uisitant: & eis compatiuntur dū
uiuunt: & mortuos sepeliunt: Maria deo homini ie-
su pro nobis capto & ligato & dura carceratione li-
gno crucis affixo: & uulneribus dilaniato tanto do-
lore compatitur ut sit inexpressibile etiam angeli-
ce lingue. Et quia stetit iuxta crucem in doloris for-
titudine: & nūq̄ per impatiētiam cecidit. Idcirco dī
Que stetit & ait. Et quia contemplatio diuinitatis
nihil sibi de doloribus minuit: sed auxit sicut dictū
est supra: idcirco introducit lamentari. d. Domie
non est tibi cure &c. Et quia sollicita ruminacione
omnium dolorum iesu: & eorū que circa ipsum fie-
bāt: erat tota cruciata doloribus: q̄ d' optime uidebat
iesus. Iō hoc grate recognoscens dixit sibi. Martha
martha sollicita es & turbaris erga plura. Solus at̄
iesus potuit hoc dicere: quia solus potuit maternos
dolores mēsurare. Porro ait unum est necessarium:
me iesum filium tuum mori atrociter: te matrē cō-
mori similiter: & mundum redimi liberaliter. Di-
uinitas quam contemplabatur maria optimam p-
tem accepit impassibilitatis: que sibi non auferetur
recepta morte in assumpta natura. Marthe reliquū
tur dolores passionis mee: & clauī spine: spūta: fla-
gella: clamores dolorosi: & aperta uulnera ruminā-
da: & sparsio sanguinis mei recondenda in amaritu-
dine cordis sui: & corpus mortuum cum mortali-
bus lingultibus amplexandum: osculandum:

& sepulture tradendum. Marie reseruat̄ resur-
rectio immortalis: & gloria deiformis: quia chri-
stus resurrexit a mortuis tam non moritur. Sic et-
go uides quomodo per hoc euangelium uirgini
uite perfectio in dei matre uirgine commendatur.

Potest etiam in hoc euangelio perfectio presen-
tis uite: & future glorie comprehendī uirginis ma-
tris dei. Nam primo comprehenditur perfectio
sue sanctificationis & uite ante iesu ortum. Secū-
do ipsius iesu conceptio. Tertio perfecta cum iesu
& post iesum conuersatio. Quarto eius felix af-
sumptio. Pro primo intrauit iesus in quoddam
castellum. Nam tunc primo intrauit iesus in eam
quando eam sanctificauit. Intrauit autem quoddā
castellum: quia tunc uirginem castellum fecit nobi-
le & singularissimum. Nam castellum tria faciunt.
Muri edificatio

Turris erectio

Et montis sublimatio uel uallis ministratio.

Muri edificatio fuit uirginitatis consecratio. Nam
in prima sanctificatione: fuit edificatum in dei ma-
tre uirginitatis sigillum: & impenetrabilis murus
uirginalis munditie. Et uere fuit structura muri hu-
ius ex lapide lapide. Erectio turris fuit plāratio hu-
militatis: qua de se in nullo presumens sollicita spe-
culatione precauit iacula hostis & humilitatis ich-
bus tāq̄ potentissimis sagittis superbum confodit
luciferum. Hec turris dauid ex qua mille dypei pen-
dent Canti. iiii. In gloriosa uirgine omnis armatu-
ra fortium: hec turris libani que est nasus sponse re-
spiciens contra damascum: quia sancta uirginitas
facit uerecundam uirginem & prudentem a longe:
refugiens omne quod possit murum uirginitatis
infringere. Eleuatio mōtis: uel edificatio uallis idē
signant. Nam montis subleuatio significat paupe-
tatis altum & perfectum mundi contemptum: hec
est naturalis mons euangelice eminentie: que &
ad nullum afficitur temporale sed in humano pla-
no fit arce fortalicium: dum circa murum terra eu-
cuatur & fit grande concauum: & significat paupe-
tatem que euacuat omne terrenum: ac per hoc fit
fortalicium inexpugnabile: & quietum sine timore
accessus. Et ideo in tali castello fit lectulus salomo-
nis pacificus & quietus. In tali castro est abundan-
tia celestis panis: & super eius muros angeli sūt cu-
stodes. Pro secundo dicit q̄ mulier quedam mar-
tha nomine accepit illum in domum suam. Nam
tunc eum suscepit: cum de eius utero iesus carnem
assumpsit. Pro tertio uero totum quod supra di-
ctum est de actiua & contemplatiua. Pro quarto
dicit: Maria optimā partem elegit: nam elegit op-
timam omnes alias superantem.

Claritate uisionis

Charitate fruitionis

Vicinitate locationis

Sublimitate honoris

Vniuersitate possessionis

Et uirtuositate influxus siue largitionis.

Sic ergo uirgo gloriosissima dulcissime a iesu filio ad gloriam iuitat. Secundo sublimissime eleuat: & ad hanc eleuationem potentissime exorat a filio: ut sibi uideat dicere illud Esa. li. Eleuare eleuare cōsurge hierl'm. Vere. n. ipsa fuit hierl'm tota pacifica: & tota de dei uisione illustrata: & ea ad eleuationem tā glorie mētis q̄ glorificationi corporis iuitat iesus: ut ad sui similitudinem resurgat a mortuis. Quis posset exprimere sublimes eleuationes quas uirgo beatissima suscepit a filio dū hic uiueret: quas recepit dū ad gloriam hic trāsiret: quas nunc possidet: dū in throno glorie iuxta ipsum residet. Certe ineffabiles sunt oī lingue. Sed lingua scripture multis figuris hanc triplicem eleuationem nobis in uirgine māifestat dū eleuatā eam ostendit.

Dū hic uiueret in merito: eleuatione gratiosa
Dum hinc transfret in premio: eleuatione gloriosa
Dum sublimiter residet in patrocinio: eleuatione fructuosa. Eleuata namq; fuit in carne, uiuens.
Per eminentiam sanctitatis supra munditiam uirginum & angelorum.
Per excellentiam conuersationis supra obedientiam martyrum & confessorum.
Per euidenciam cōtemplationis supra sapiam prophetarum & ap̄torum. Et hanc triplicem eleuationem nobis ostendit scriptura in eleuatione arche. In eleuatione rote. In eleuatione aquile. Pro primo dicit Gen̄ vii. Multiplicate sūt aque p̄ exuberantiam gr̄e sublimantis & sanctificantis. Multiplicatio enī aquarū in archa: est plenitudo gr̄e in maria. Ipsa ē enī fons hortorum: & puteus aquarū uiuentium Cant̄. iiii. Et quasi hortus irriguus & sicut fons aquarū: cuius non deficiunt aque: Esa. lviii. He aque leuauerunt archā hanc: in qua saluatū ē uniuersū semen generationis electe in sublimem a terra ab oī terreneitate: & amore infecto. Dicit autē in sublimem: quia ad hanc puritatem & munditiam nulla pura creatura ascendit nec angeli: nec uirgines. Nā angeli habent mundiciam in mente. Virgines enī & mente & carne: sed cum quadā utriusq; p̄fectione sup̄ oēm creaturam eleuata est in sublimem. Secundo fuit eleuata per excellentiam conuersationis designata in eleuatione rote: de qua Ezechiel primo. Apparuit rota una sup̄ terram iuxta aīalia habēs quattuor facies & aspectus rotarū: & opus earū: quasi uisio manū. Cum eleuantur aīalia de terra: eleuantur simul & rote: spūs enī uite erat in rotis. Per illā quattuor aīalia intelligitur doctrina euāgelica: p̄ illā rotā que habet quattuor facies recte intelligit uirgo maria que habet quattuor uirtutes secundū quas regit uita actiua in oimoda conformitate ad perfectionem euāgelicam. Et qm̄ he uirtutes licet uniant in gr̄a: distinguntur tam̄ in opatiōe sua: ideo pluraliter subdidit q̄ rote eleuantur: quia uirtutes in ea fuerūt in summo p̄fectionis tā ad agendū: q̄ ad patiendum in tāta incomprehensibilitate hūano intellectu: ut merito dicat q̄ aspectus rotarum & opus earum quasi uisio maris: unde inestimabiliter superauit omnem

obedientiam & actionem martyrum & confessorum. Nā in oibus fuit pondus difficultatis ad bonū: & p̄nitatis ad malū. In gloriosa uero uirgine nullum fuit retardatiuum: ideo rota fuit uolubilis secundum omnem spiritus sancti nutum. Tertio per excellentiam contemplationis & hec designata fuit per eleuationem aquile: de qua Iob. xxxix. Nunquid preceptū tuum eleuabat aquila: & in arduis ponet nidū suum? Quod ista aquila sup̄ oēs aues fuerit eleuata: & omnes quoscūq; inuauerit sapia: require supra. Sic ergo uirgo gloriosa fuit tripliciter eleuata i merito. Hanc triplicem excellentiam elegantem exprimit spūs sanctus Cant. vi. Vbi dicit de uirgine.

Que est ista que p̄greditur quasi aurora consurgēs in sanctificatione.

Pulchra ut luna in conuersatione

Electa ut sol in contemplatione

Terribilis ut castroꝝ acies ordinata i oīum p̄dictorum connexionem. Secundo principaliter eleuata in premio eleuatione gloriosa ad culmen dignitatis altissime: latissime: & firmissime ut sit regnū uirginis altū latū: & sempiternū. Que tria in eleuatione diuine magnitudinis diuine sedis: & montis imobilis figurantur. Pro primo dicit. Eleuata ē magnificencia tua sup̄ celos. Singularis dei magnificencia fuit uirgo gloriosa in cuius exaltatione plus magnificatur deus: & que sua humiliatione deuotionum dilectione: & gr̄e actione: & oīum bonorū dei fruitione plus magnificat deū: q̄ oīs creatura alia si ual sumpta: unde merito dicit. Eleuata est super celos. i. sup̄ angelos uniuersos. Quia sicut filius dei sedet ad dexterā maiestatis in excelsis: Hebr. p̄mo. tanto melior angelis effectus: quanto differentius pre illis nomen hereditauit. Quod nomē est ut si uere deus per gratiam unionis. Sicut & mater iesu tanto melior est omnibus angelis: quanto pre oībus abūdat i dignitate maternitatis diuine. Pro. ii. dicitur secundi Re. iii. Quomodo iurauit domus dauid sic faciam cum eo ut transferatur regnum de domo saul & eleuetur thronus eius super israel & super iudam adan usq; berabee. Thronus iste in quo regescit & sedet dauid noster māfortis & uultu desiderabilis iesus: dei genitrix fuit que eleuata fuit ad latitudinem regni: ut de ea possit dici q̄ non solum dñatur a dan usq; berabee: sed dñatur a mari gratie usq; ad mare glorie: & a flumine diuinorum influxuum usq; ad terminos orbis terrarum regnans supra omne creatū. Pro tertio dicitur Esa. secundo. Erunt in nouissimis diebus preparatus mons domus domini in uertice montium: & eleuabitur super omnes colles. Mons iste in quo beneplacitum est deo habitare in eo: & de quo abscessus est lapis sine manibus: est uirgo gloriosa de qua sine humano opere natus est christus iesus lapis angulans: qui repleuit uniuersam terram. Hic mons eleuatus est supra colles: quia altitudo uirginis ut est dictum: est sublimissima super summos. Et

latissima sup cūctos: & firmissima & inconcussa: ut non possit moueri stabilitas montis q̄diu durat firmitas lapidis. Nec regnum matris quandiu regnat iperū plis: d̄r enim dān. vii. potestas eius ptas eterna que non auferet: & regnū eius quod n̄ corrūpetur. Hec triplex conditio eleuationis uirginis in primo fuit simul Esāie. vi. preuisa. Vidi aut d̄m sedentē super soliu: quia imobiler regeuit su per gloriosa uirginē mariā rōne dignitatis firmissime. Soliu inq̄ excelsū & eleuatū rōne dignitatis altissime: & plena erat oīs terra maiestatis eius rōne dignitatis latissime. Et idē decebat sc̄dm Ber. quia nec in mūdo locus dignior fuit uirginali utero quo dei filiū maria suscepit. Nā in celo sublimior regali folio: quo mariā mare filius sublimauit. Tertio principaliter fuit gloriosa uirgo eleuata eleuatione fructuosa in patrocinio: dū residens in folio iuxta filiū militantē ecclēsiā dirigit expediendo uia: protegit repellendo pugna: irigat ipetrandō grām: ut ī ipsa sit oīs grā uie & uentatis & oīs spes uite & uirtutis: Ecclē. xxiii. Hec eleuatio fructuosa figurata fuit in figurā uirge: arche moyse: & nebule. Pro p̄mo d̄r: Exo. xiiii. Eleua uirgā tuā & extēde manū tuā super mare & diuide illud: ut gradiat̄ filii isrl̄ in medio mari p̄ siccū: uirga ista ad cuius eleuationē p̄ paratur uia pp̄lo dei: est gloriosa maria cuius patrocinio oīs amaritudo pene de pp̄lo dulcoratur diuidit̄ & siccāt: uñ Ber. O quisq̄s intelligis te in huius seculi p̄suauio magis inter procellas & tempestates fluctuare q̄ ambulare: ne auertas oculos a fulgore huius fideris si non uis submergi p̄cellis. Si iactaris supbie undis &c. respice stellā: uoca mariā: ipsa nāq̄ est que dedit in mari uia: & inter fluctus semitam firmissimā. Pro secūdo d̄r numeri. x. Cū eleuaret̄ archa dicebat moyse: Surge d̄ne dissipent̄ īmici tui: & fugiat̄ qui te oderūt a facie tua qm̄ nāq̄ eleuata fuit uirgo gl̄iosa ad celestia: imunita & dissipata fuit demonis potētia: ut p̄ ipsa dicatur illud Ecclē. xxiiii. Sup̄bor & sublimiū colla uirtute calcu. Pro tertio d̄r Iob. xxxviii. Nūqd̄ eleuabis ī nebulā uocem tuā: & ipetus aquarū opient te: uox eleuata ī nebula est grā ipetrata p̄ uirginis orationem ad quā sequit̄ impetus aquarū: q̄a p̄ ipsam impetratur influentia grāe & remissio pccōrū: ideo dicitur Ecclē. xliii. Medicina oīum ī festinatōe nebule: hoc est in festina ascensione uirginis marie: quia oēs q̄ uolūt fiūt p̄ticipes gr̄e sue. Ber. Mana oībus omnia facta est: sapientibus & insipientibus copiosissima charitate debitorē se fecit: oībus misericordie sinū aperit: ut de plenitudine accipiāt uniuersi. Predicta triplex efficacia uirginalis patrocinii designatur simul in electione nubis: de qua dicit Numeri. x. Eleuata est nubes de tabernaculo federis p̄fectiq̄ sunt filii isrl̄ per turmas suas. Nā de hac legitur. Exo. xiiii. q̄ populum deducebat quātū ad primū: defendebat quātū ad secundū: obūbrabat quātū ad tertiu. Nā aliquādo precedebat: aliquñ sequebat̄: aliquñ supefferebat. Sic ergo multip̄r describit̄ uir-

ginis eleuatio: ut merito dicat̄. Iesus electā eleuans.

Iesus dux laureatus. Cap. xxxix.

Qui sufficeret exprimere celestis curie solennitatem qm̄ surrexit rex iesus festius & laetus & decore regali laureatus: & totam commō uit ciuitatem: ut oēs ciues celi occurrerent matri dei ascendentī? Nā tūc fuit cōpletum: quod sc̄di Re. vi de dauid est dictū. Adduxit archā dei cum gaudio & erant cū dauid septē chori uideh̄cet celestiu spiritū: p̄iarchaz: p̄phaz: ap̄loz: qui transierant: marty: cōfessoz: atq̄ uirginū: ut impleat̄ in m̄e n̄ra il lud. Ecclē. xxiiii. In plenitudine sanctorū detentio mea. O solēnitas imperialis o iubilus inexpressibilis qui non pōt exprimi: nec taceri: dū dauid & oīs isrl̄ deducunt in iubilo archā federis uirginē. s. gloriosam. Hoc figuratū fuit. iiii. Re. ii. Vbi dicitur q̄ surrexit rex salomon in occursum m̄is sue & adorauit eā: uel sc̄dm Iosephū: & amplexatus est eam: positusq̄ est throno matri regis: & sedit ad dexteram eius ubi nota magnificā obuiationem. Mirificā adorationem: altissimam sublimationē: & immediatā cōiunctionem. Surrexit ergo ipse rex benedictus iesus sue dulcissime matri occurrens. Vnde & quo ad hoc: sicut dicit Ber. hec assumptio aliquid habet excellentius filii dei ascensione: quo ad triūphalē occursum: quia soli angeli iesu potuerunt occurrere filio: tñ matri ascendentī filius ipse iesus cū tota curia tā angeloz q̄ iustoz solēniter occurrens: eā euexit ad b̄te confistorium sessionis. Non solū autem iesus deus hō laureatus corpore glorificato: sed ipse rex deus trinitas potest dici sacratissime uirgini triūphaliter occurrisse: non motu locali: sed cōplacencia fauorali: & glonificatione & influentia principali. Nā pater per quādā appropriationem occurrit: amplexatur sponsā castissime dilectionis: singularissime fecundationis: sollicitissime educationis: q̄ singulari munditia uirginitatis patri cōplacuit: cui & filiū suū unigenitū dedit: quē de castissimis suis uisceribus concepit & pepit: & diligentissime ipsū nutriuit: hanc ergo sponsā coram tota celesti curia pater amplexatur dulcissime: & recognoscit m̄em unigeniti sui. Domū inquit Esā. in persona patris maiestatis mee glonificabo. Vnde & ab ipso recipit fontalem fecunditatem ad oēs generādos electos & etiam ipsos angelos in gustu aliquo & gradu expertie diuinorū. Et ex hoc habet a p̄re rōnem primitatis & sublimitatis imperialis post filium super omnē creatam naturam. Occurrit & ipse filius in diuinitate sua omnibus manifestans hanc eē uerissimam genitricem sui: que ipsum concepit: peperit & nutriuit: & fideliter sociauit in assumpta natura: & ideo filiali reuerentia ut matrem dignissimam eam dicitur adorasse. O bone iesu omnipotēs eterne deus: qd̄ ē q̄ mulierē adoras? Adoro inq̄: quia duo faciūt eā adorādā. s. Ratio maternitatis: & meritum humilitatis. Nā & m̄nitas in ea fuit lingu-

laris & humilitas incomparabilis. Adorat ergo Iesus matrem: non qualemcumque: sed singularis sufficientie: singularis magnificentie: & singularis diligentie. Singularis inquam sufficientie: quia sine semine uiri sola ex spiritu sancto concepit. Singularis magnificentie: quia nulla preter ipsam deum genuit: nulla alia post partum uirgo permanit. Singularis diligentie quia nunquam ulla mater tantum dilexit & tantam sollicitam pro filio suo fuit: imo nec omnes alie simul sumptae. Sicut ergo in ipso conceptu nullum habuit socium. Sic in isto honore nullum habuit confortium. Et sicut in tali filio nullam habuit parem: ita & in hoc honore nullam habuit comparabilem. Ita & in gloria nullam habebit creaturam equalē. Vt etiam hunc honorem requirit in uirgine meritum abyssalis humilitatis: nam quod se humiliat exaltabit. Et quia in humilitate non habuit creaturam similem: in exaltatione non habebit confortem.

Est enim triplex modus premiandi uirtutes. Primus est per euacuationem: ut in fide & spe: quibus euacuat: succedet uisio fidei: & tentio spei. Secundus per completionem: ut in charitate: & in pluribus uirtutibus cardinalibus: quibus addetur completio sine defectu. Tertius est per operationem. Sicut in paupertate & esurie lectum & humilitate: quibus deus promittit hec tria. Vide ergo quomodo in regina uirgine eius humilitas & diuina bonitas uidentur contendere. Maria se humiliat & solum deus eam exaltat. Maria non se solum humiliat sed in humilitate sub omni creatura se in abyssum: & deus non solum eam exaltat: sed super omnem etiam angelicam creaturam magnificat: & sublimis deus eam ut suam uenissimam matrem reuerenter adorat: & ad eam honore inestimabili corporaliter se inclinatur. Errant ergo quicumque querunt altum: nisi per humilitatis profundum cuius erroris ruina testis est superborum. O stupendum privilegium: & inaudite altitudinis fastidium: ut a muliere dei filius quodammodo recognoscere uideatur suum esse humanum. Quid non debuit uirgini concedere: quia tantum uoluit honorare? Certe isto respectu honoris non respiceret dei filius milia milia seraphim: & finities infinitos. Sed nec ipsi omnes insimul possent uere ipsum diligere: & uere ipso frui: ut filio uteri sui: hoc summo gradu iter gradus pure creature omnes summi seraphim in uirgine sublimantur: quoniam in quantum sunt idem quod uirgo in ipsa & per ipsam gustant diligunt: & fruuntur dei filio ut naturali ipsoque filio ex inestimabili dei dilectione facti filio creature. Sicut autem hec lra adorauit eam describit honorem quod dedit matri a filio. Ita lra Iosephi: apertus est eam: pretedit amorem qui debet ipsi a sponso. Tunc enim beata uirgo quasi altera hester de tridinio seipse. i. de ecclesia militante adducta est per totam militiam celestis exercitus ad cubiculum adfluxerit beati. f. & summi dei: ita ut illi conueniat illud. ps. lxxii. Tenuisti manum dexteram meam &c. Quod fuit hodie uere completum quoniam omnes celestes hierarchie uiderunt eam ascendentem: & delitiis diuinorum amplexuum affluentem enixa super dilectum suum. Certe sibi soli & filio note

sunt in plenitudine delitie amplexuum mutuoque: quem eundem spiritum filium habet & spiritum: licet possumus si uolumus sponsalium patri attribuire per appropriationem. Occurrit & ipse spiritus sanctus recognoscens fornacem sui amoris & officinam sue mire operacionis. In qua & de qua fabricatum est corpus mundissimi dei filio: & noua infusa anima: ambo simul tamquam humana unam naturam integram & perfectam in persona filii dei uniuert: ostendit spiritus sanctus expresse oibus sanctis & electis: quod in hac officina: & per hanc fabricavit quicquid in gratia misericordie operatur: & quod in hac totum igne uirtuose operationis redulit: quod unquam dare disposuit creature. Sic igitur tota trinitas uniformi & concordi uoluntate hanc inestimabilem uirginem ostendit esse.

Suam sponfam incommensurabilis charitatis
Celi reginam inaccessibilis dignitatis
Mundi dominam inparticipabilis potestatis
Electorum omnium genitricem piam inefficabilis
pietatis.

Omnium dei hostium conculcaticena triumphalissima
inaccessibilis strenuitatis.

Omnium thesaurorum celestium dispensatricem largifluam
per sue complacentiam uoluntatis. Et hic est thronus qui
positus est a tota trinitate beatissima matris regis iesu gloriosissime uirgini marie. Thronus inquam eburneus qui
debet castitati: quem ipse salomon. iiii. Re. iiii. uarie
adornauit. Nam uirtuti promittitur regnum celorum: Matth. xix. Sunt eunuchi qui se castrauerunt pro regno celorum.
Thronus etiam saphireus qui debet paupertati que celestia non terrena sectatur. Sapphirus enim celestis est coloris. Ezech. primo: quasi lapidis sapphiri similitudo throni. Paupertati etiam debet regnum celorum: Matth. v. Beati pauperes spiritu quoniam &c. Thronus etiam soleus: qui debet humilitati que abscondit & adubrat omnem suam excellentiam. ps. lxxxviii. Thronus eius sicut sol in conspectu meo. His igitur schematibus uirgo maria pauper & humilis in perpetuum coronata triumphat. Gaudent & letantur angeli quia uident reginam hodie primo in curia celestis: iam & maiori federe coniunguntur hominibus: quia & si uiderent hominem deum in assumptione sublimatum nunquam tamen hominem purum omni alteri creature prepositum. Letatur & celestis curia: quia post ingressum illius diuini corporis iesu: cum quo forsitan aliqua sanctorum glorificata corpora ascenderunt: nullum in decore regio preter uirginem uiderant ascendisse. Quilibet celicus ordo occurrit inueniens in uirgine aliquid speciale: tuncque completum est quod scribitur ludo. d. xiii. Occurrerunt omnes ad eam: a minori usque ad maiorem & cetera. Et sic cunctis letantibus assistit regina a dextris filii: dum sedet ad dexteram regis. Hec est dextera misericordie: in qua placuit regine nostre regnare: ut possit miseris misericordie subuenire.

Astat ergo ad succurrendum contra tentamenta demonis.

Astat ad intercedendum contra indignationem iudicis.

Astat ad excusandū defectū nostre infirmitatis.

Astat ad subueniendum accipiens pro nobis plenissime influxum diuinitatis. Sed astat uere regina.

Quia summi regis mater per generosam conceptionem.

Quia summi regis filia p generosam adoptionem. Quia summi regis sponsa p gloriosam assumptionē. Sed astat in uestitu deaurato: q̄a in corpore glorificato: ex eius splendore post filiū tota clarescit sc̄itas paradisi. Patet ergo ex dictis sup̄ius quō triūphalissime sibi occurrit: & quō eā sibi imediate locauit. Sed in sequēti uersiculo etiā plus patebit quō iocūdisissime eā glorificauit: & potentissime coronauit: licet iam pateat ex predictis.

Iesus matrem glorificans. Cap. xl.

Vantū dilectus iesus glorificauerit dulcissimā suā matrē: licet ex supradictis aliquatū clarescere uideat: tñ sp̄s sc̄us hoc declarat i

Canti. cū de eius gloria itroduct celestes sp̄s admirari ca. viii. Que ē ista que ascēdit de deserto delitiis affluēs inixa sup dilectū suū ubi in ipsa admirant excellentiā psonalē: que tota fuit exēplū religionis. Que est ista: gloriā singularē qua tota fuit pfectus deuotiōis: ascendit semp enī ascendebat dū uixit: magnificentiā uniuersalē qua ipsa fuit honor hūane cōditionis de deserto. Hoc enī fuit miniscū de hūano genere a gr̄a derelicto talē uirginē posse ascēdere. Opulentiā uirginalē quātū ad fructū subuentiōis p se & p filiis a fluxit delitiis: gr̄am icōcabilē pp uinculū cōiunctionis: quia inixa sup dilectū suū. Sup hanc nāq; secūdū Ber. inicitur m̄ illa felitior: & in aureo icinitorio diuine maiestatis in cūbens: inter sp̄ōs: imo filii sui brachia req̄scit. O quāta dignitas q̄ sp̄alis potētia initi sup illū quem āgelice p̄ates reuerētur asp̄icere: hoc fuit maximū quod fecit angelos admirari. Nā uiderant eā ascēdere i uita sua ad filiū charitate cōforti. Nā sicut iesus sedet a dextris p̄ris in portionibus bonis p̄ris. Sic ista b̄ndicta uirgo in portionibus b̄ōis filii sui iesus iuxta ipsum i throno sublimata cōsedit: hoc stupeūdū pdigiū q̄q; mulier sic diuine glorie sociatur. Apoc. xii. Ioā. describit dicēs. Mulier amicta sole: & luna sub pedibus eius: & in capite eius corona stellarū duodecim: ubi Io. dilectus huius m̄ns eā intuetur i speculū cōtēplatiōis: q̄a dicit eā h̄re solarē amictū: lunare scabellū: & stelleū diadema. Contēplat ergo signū: quod recte fuit signū filii hoīs: qd̄ hodie i celo appuit. Nā signū opit & claudit signatū. Et ipsa dei filiū opuit: & in utero suo clausit. Signū etiā ducit in signatū noticiā: & ipsa sup oēm creaturam ducit in filiū sapiam. Exaltabo ait iesus p E. saia xlix. ad p̄pos signū meū. Solent astrologi dicere solē i medio mēsiū igredi nouū signū: unī i medio

mensis augusti signat sol i uirgine. Sol etiā q̄ est in signo i quo creatus ē magnos terre fecunditate facit effectus: propter quod: hodie fit nobis secundissimus sol iustitie. Nam moratur in uirgine in cuius utero ē creatus: unī hoc signo apparēte i celo recipit peccator ueniā. Iustus gram: tentatus uictoria: btūs leticiā: & tota trinitas gloriā. In hoc signo uirginis astronomi xp̄iani clementiā: gr̄am pleuerantiā: & gloriā speculāt: unde de signo clementie dī hester. v. q̄ rex extendit uirgā aureā i signū clementie. Extendere uirgā est magnificare uirginem gloriosā: unī sicut hester osculata est uirgā & mutauit regis sn̄iam: & ipetrauit p populo suo ueniā. Sic & hec. De signo gr̄e dī. Gen. ix. Arcū meum ponā i nubibus &c. De signo uictorie. i. Machab. vii. dato signo adiutorii a deo comiserūt iudei cū nichanore: & maiorē ptem exercitus eius uulneribus debilē factam fugere cōpulerūt. De signo glorie: Eccle. xlii. A luna signū diei festi: luminare quod minuit in cōsumatione: & occultat aspectibus hoīum: & tñ est a sole illuatiissima: & tunc erat festum neomenie apud iudeos. Sic beatissima uirgo maria i assumptione ab oculis hoīum absconsa a tota b̄rissima trinitate dei formata: & filio dei cōiuncta festū nobis consecrauit. Sic ergo cū iouanne respice signū gloriose uirgis in speculū cōtēplationis. Respice secūdo sue dignitatis fastigium i solatiū nostre peregrinationis. Nā regine pcedentes ad nuptias ornant ad decentiā: honorant ad reuerentiā: & coronat ad gloriā. Sic & regina uirgo maria ornat sole: honorat lune suppeditiōe: coronat duodenario stelle: ubi sol sit sibi uestimentū luna taperiū. Stelle capitis ornamentū. Dicitur autē ornata sole: nō solū ppter splendore diuinitatis in eius mēte: que eius menti sup oēm creaturā splēdit it nec solū q̄ gr̄ia hoīs super oēm creaturā ornata fuit sicut ip̄sus dignissima genitrix qui uerus sol ē. Sed etiā quia splēdor glorie aie excellentissime uirginis gloriificate resplenduit. Sicut Hiero. de uirgine nō abnuat. Et Aug. argumētis astruit. Et bernardus indubitanter affirmauit. Aug. media & rōnes sunt Mundiciā eā uocat: quia expurgata fuit a carnis libidine: ergo a corporis putredine: quia iesu & gloriose uirginis matris marie una caro fuit. Sed xp̄us corruptionem non uidit: ergo nec mater. Item q̄a plenitudo gratie ipsam expurgauit a fomite: ergo a fomitis sequela que est in generatio. Itē xp̄s precepit matrem honorari: & suam matrē potuit ab opprobrio uermis defendere: ergo licet debuit facere quod decens fuit & sibi honorabile. Item quia xp̄s uult q̄ qui ei ministrat ipsum sequatur. Sed sicut angeli quia christo ministrant mente sequuntur ipsum in gloria anime ante diem iudicii. Sic enī uirgo gloriosa sibi plenissime ministrauerit: & mente & corpore ipsum plene gloria secuta est in utroq;.

Item secundum Hiero. Nō fuit possibile manā n̄ possidere plene gloriā eterne claritatis. Et sc̄dm Augu. xii. sup gen. Et secundum ber. de diligendo

deum. Non est hoc plene possibile aie nisi resumpto corpore. Ergo ex utroq; cōduditor q̄ necesse ē uirginē in gloria resurrexisse. Itē scdm aug. nullus dubitat q̄ iesus hoc potuit. Minus certe debet dubitare q̄ uoluit: quia hoc filialē reuerentiā decuit. Itē in integritate uirginitatis matere: plus potuit grā q̄ natura: ergo & in corporis corruptōne hoc debuit potuisse. Itē quia nūq; corpus eius fecit iesus honorari i terris. Ex quo sequit̄ q̄ ipsum gloriose honorari in celis. Certe supuacuū uidet̄ mihi ad hoc rōne pbandū fidelibus laborare cū reuelationes certissime ab ip̄o iesu & eius mīe sicut fidelibus suis fecit. Ipsa ergo uirgo maria ē glōsa i quadruplici dote designata in sole. Nos ergo filii imitemur eā in amictu solari: quantum ad
 Decorē honestatis in gestu.
 Splendorem ueritatis i intellectu
 Feruorē charitatis in affectu
 Virgorē operis in effectu.
 Sed honestas obtegitur p carnalitē ut nō habeat decorē: ueritas eclipstat̄ p cupiditatē ut nō habeat splendorē. Caritas extinguit̄ p ociositatē ut nō habeat feruorē. Strēnuitas anihilat̄ p hypocrisim & uanitatē: ut nō habeat uigorē. In longū p̄r ista de duci quātū ad huius temporis malitiā: dū in derisio deturpatur uita: ad questū conuersa est scia unde nō curant nisi de scīs lucratiuis. In religiosi charitas ē repida uel nulla: & opatio uel anihilata: uel hypocrisis & uana. Noie aut̄ lune mutabilitas & sepe caduca & tēporalia designant̄. Ois autē mutabilitas: uel ē nature ut in creaturis: uel est fortune ut in tēporalibus bonis: uel culpe in pccis: uel pene in miseris. Bene ergo luna sub pedibus uirginis esse describit̄: quia ois natura uirginis potestati subster nit̄: & ab utraq; ecclesia triūphante & militante pedes uirginis adorant̄: ut de ea dici possit illud deuter. xxxiii. Oēs sancti in manu eius sunt: & q̄ appropinquant pedibus eius accipient de doctrina illius. Noie etiā lune tēporalia designant̄ in q̄bus sepe eo quis fit deterior quo ē ipsius abundantior. Idē est de honoribus huius uite: quia multi p dignitatis gradū accedentes ad deū ab ip̄o recedūt p uite demeritū: hanc lunā habuit uirgo sub pedibus calcando p uoluntariā paupertatē. Et hic est optimus modus possidendi oia deuter. xi. Ois locus quē calcauerit pes uester: uester erit. Tertio habuit mutabilitatē culpe sub pedibus p pfectā gratiam: unde ois culpa cecidit sub pedibus uirginis: quia p̄ cincta fuit uirtute ad bellū. O q̄ pulchri sūt gressus tui in calciamentis filia p̄cipis. Cant. vii. Quarto noie lune mutabilitas pene notat̄ i miseris: hanc uirginē habuit x̄ps sub pedibus in resurrectōe gloriose: quādo caligo ois miserie sub pedibus strata fuit: & ascendit sup cherubi & uolauit. Tertio in producit̄ uirgo coronata stellis. xii. Prouer. iiii. Dabit capiti augmenta grāz: & corona indyta preget te: un̄ & ad coronā eā uocat cū sibi dicit: ueni de libano coronaberis. Nō coronat̄ autem nisi q̄ legit

me certauerit. Sed maria. xii. fortissima certamā habuit: de quibus felicissime trūphauit. In quolibet eorū accepit coronā gloriose diuine similitudinis: Esaie. lxii. Eris corona glorie in manu dñi: & diadema in manu dei tui. Coronā spei speciosa diuine similitudinis. ps. xx. posuisti in capite eius coronā de lapide precioso. Coronā luminosa diuine pulchritudinis: Esa. lxi. Gaudēs gaudebo in dño: & exultabo in deo meo quia induit me uestimētis salutis & indumentis iustitie circūdedit me: quo ad utraq; stolā quasi sponsū decoratū corona: quia respectu oium inferiorū tenet uicē sp̄si & uirilis p̄sidentie & influente fecundatiue. Respectu autē iesu & totius trinitatis br̄e tenet uicē recipientis in summo singularissime sponse: ppter quod subdit. Et tāq; sp̄s iam ornatā monilibus suis: licet autē ibi loānes uelut describere ecclesiā primitiua que instar gloriose uirginis honestate: sapia: charitate: & uigore maiestatis iesu uestita erat sole iesu pfectionem euuagelicā & lunā tēporalium in figurale corticē legis & mūdā prudentiā nocturnalē & ifrigidatiuā tenebat sub pedibus plenarie calcans spernens ac precellentiam. xii. Apostolorū hēbat in suo capite tāq; in suo nūcio supremo: & in sp̄ualis mētis utero habens x̄pm & totū corpus eius mysticū: clamabat tā gemitu suspirioq;: q̄ sono p̄dicationū: tñ multo fortius hoc de uirgine plenius intelligi hēnt: que singulariter totū corpus mysticū sum̄ cū uero x̄pi corpore suo portauit in utero: & in continuis doloribus cordis sui assimilatis doloribus filii singulos p̄tunuit. Et i corona. xii. stellaz singl̄r attribuit̄ uirgini tota corona. xii. ap̄log: q̄ eius meritis fuerunt electi: & post ruinā in x̄pi morte i fide reformati: & p̄ eius istructionē edocti: & per eius orōnes & suspiria sp̄s sc̄o repleti: un̄ & uirgini singulariter attribuitur tota per ipsos facta uictoria mūdi: quia ipsa uirgo ē singulariter illa ciuitas Apoc. electos omēs cōtinēs: in qua in typo. xii. apostolorū ponūt. xii. p̄ciosoz lapidū fundamēta: & similiter. xii. margarite ex q̄bus fiunt. xii. porte i typo. xii. euangelicorū uiroz: per quos. xii. tribus israel cōuertēt̄ & denuo totus mūdus: sicut infra dicit̄. Quibus oibus tāq; stellis. xii. uirgo p̄clarissima coronat̄: quia tota illorū perfectio post filiū sacratissime uirgi attribuitur & ab ea efficacissime generat̄. In cuius signū inuicatio. vi. & vii. status q̄ i francisco & eius ple finaliter cōplebūt̄: ut infra dicit̄ i sancte matris uirgis funamētū ecclesie accepit: dū in loco sancte marie de portūcula statū euagelicū i utroq; sexu p̄ franciscū & clarā p̄fectissime ichoauit. Cui etiā ecclesie secunda die Augusti uirgo br̄issima a filio suo obtinuit in celis & franciscus a papa in terris indulgentiā remissionis plenarie omnium peccatorum: uides ergo q̄ iocunde ch̄istus matrem glorificauit: & q̄ potentissime & triumphaliter coronauit.

Iesus sors reueratus. Capi. xli.

Erto glorificatione uirginis marie mris dei
 dixerim fontē diuinitatis iesu plenarie refe-
 ratū. Ipsa enī tantū accepit de dei gloria: q̄tū
 est pure creature donabile in eternū: & proportio-
 nabiliter plus ei q̄ oibus aliis creaturis simul sūptis
 est datum. Sicut enī ceteris in uia p̄ partes dant̄ grē
 In maria autē se totā effudit grē plenitudo. Sic & in
 patria diuine glorie p̄cipatio quodā mō p̄ partes
 datur: sed maria totā diuinitatis penetravit abyssū:
 & quantū est possibile creature sine p̄sonali unōe
 luci illi increate est imersa. Et si considerentur que
 dicta sunt supra, maxime de occurſu trinitatis beate
 apparet q̄ ipsa p̄ se inestimabiliter plus p̄cipiat de
 gloria trinitatis brē: q̄ ois pura creatura alia siml̄ sū-
 p̄ta: quod ex hoc p̄bo euidenter. Nā firmiter tener
 ecclesia q̄ ipsa est supra oēs ordines angeloz̄ exalta-
 ta: ac per hoc alius q̄ ipsa ipsam ad sedē luciferi assū-
 met: quia de hoibus oīum angeloz̄ ruina supple-
 tur. Sed nulli dubiū ē uere catholico & deuoto: q̄
 beata uirgo in hora qua fuit facta mater dei habuit
 plus de substantialitate grē q̄ unq̄ habuit aliqua cre-
 atura: uel ad minus in sanus ē qui eam cuiuscūq̄ ma-
 ximo non equaret. Quid super hoc addidit capaci-
 tatis & plenitudinis per superuentionem imensura-
 bilem spūs sancti matere generationis inestima-
 bilis amoris. Sed quantū sup̄ addit in gratia: tantū su-
 per addidit in gloria. Nihil ergo est grē uel glorie ī
 creatura inferiori simul sumpta: quod non sit ī ea
 multo precellentius secūdū doctrinam dionysii q̄
 oīa dona inferioroz̄ precellentius a superioribus ange-
 lis habent: uult enim dionysius q̄ oīa inferioroz̄ or-
 dinū dona in superioribus sint in tanta precellentia:
 q̄ quasi non est comparatio: quin potius oēs supio-
 res ordines inferioribus cōparant̄: ut circūferētia ad
 centrū. Quod si ita est cum uirgo gloriosa sit supra
 oēm ordinē: ac per hoc faciat ordinē per se: qui nō
 patit̄ propter dignitatē incōcibilem multitudi-
 nem p̄sonaz̄: sequitur q̄ ipsa ad oēs inferiores an-
 geloz̄ ordines & hoīum simul sūptoz̄ iproportio-
 nabiliter est prelata. Quicq̄ ergo ē glorie dei amo-
 ris & fruitionis in oī inferioris glorificata natura tam
 angelica q̄ hūana: multo precellentius est in uirgi-
 ne matre dei: & quātū gradus materni amoris & di-
 gnitatis requirit̄: tātum sup̄ oēs participat dei glo-
 riam & fruitionē inestimabilē ad quā nullus attingit
 etiam gradu multū inferiori. Nec hic attendas
 alioz̄ numerosam multitudinē: quia hoc nihil fa-
 cit ad rē maioritatis glorie substantialis: quia ī sp̄i-
 tibus idē est maius quod melius: quin plus est de
 substantiali gloria in uno seraphi: q̄ si in infinitum
 per impossibile multiplicarentur secūdū numere
 angeli inferioris ordinis. Nullus autē ordo est ī ce-
 lo qui tantū sup̄ ordinē imediate sibi comunctū
 quātū materna dignitas & gloria uirginis dei ma-
 tris sup̄ ordinē seraphicū: & oē creaturam inferius.

Ad hanc intelligentiā pōt manuducere confide-
 ratio graduū & capacitatū supioz̄ corporalium ec-
 clesiasticorū ordinū & huius uite iurisdictionum.

Nā in corporalibus mundi uides q̄ superiora con-
 tinent quicquid cōtinent inferiora: & inestimabiliter
 plus. In ordinibus ecclesiasticis uides: q̄ quid p̄t
 ordines inferiores: pōt sacerdos incōpabiliter plus.
 Sic episcopus super sacerdotes in iurisdictionibus
 etiam temporalibus q̄ ecclesiasticis uides quō glā-
 tim se continent & superant usq̄ ad sumū monar-
 cham. Sic & in iurisdictione spūali proceditur usq̄
 ad summum papam. Sic & in gradibus glorie sapi-
 entissimus deus plenissime ordinauit. Multa autē
 ad hoc ualentia dicta sunt li. primo cum de filio dei
 iesu per sacratissimam uirginem ageretur cōceptū.
 In glorificatione ergo sacratissime uirginis marie
 matris dei facta est ultimata referatio fontalis di-
 uinitatis iesu: ut nūq̄ tantū debeat referari in ista illam
 in oī creatura alia simul sumpta. In abyssum ergo
 gratie tue beatissima uirgo aborbe me paruulum
 tuum indignū & impiū impugnatorem perfectio-
 nis filii tui & tue: & quia in te claudō hunc librum
 claudar & ego cum omnibus tuam paupertatem
 amantibus: & tuam gloriam expectantibus inter
 maternum tuum piissimum sinum: per illum amo-
 rem oī pure creature incōcibilem quem portasti ad
 filiū dei iesum dulcissimum filiū uteri tui: & ad to-
 tam beatissimam trinitatem que ipsam in te incar-
 nauit: cum qua uiuis & regnas post filium tuum;
 secunda imperio celi in secula seculorum Amen.

Benedictum & adoratum sit nomē domini no-
 stri iesu christi ī celo & in terra: & in mari: & in om-
 nibus abyssis: quia per ipsum oīa facta sūt Amen.

Explicit liber quartus arboris uite crucifixe iesu:
 fratris ubertini de casali ordinis minorum.

ora con
imabil
quid p
er plus.
ionibus
quò gda
monar
tur usq
orie sapi
lta autè
filio dei
ceptu.
is marie
lis divi
ra illam
m ergo
ruulum
perfectio
librum
ertatem
us inter
am amo
rafti ad
& ad to
re incar
tuum:
Amen.
mini no
& in om
Amen.

ke iesu:

Incipit arbor

Iesus profeta

conuertendus
& desiderabile
tus liber: ut sic
lum quem pr
rū per minim
Iesum in Fran
intelligentiā
in ecclesia for
cens in ipsa: q
et figurari: qu
singl' cōiui
nōpore in iesu
quorū trāsear
namus. Hi au
riformiter &
sublimissima
mētī noui fir
tem status ec
net ille liber.
oēs septē stat
mos ad mod
tum: ia quo
hacū. In sexta
suis que sun
& totū decur
eternae glorie
babylonicae
sue hierico e
septimo ple
autē usio est
signaculis q
septem tubi
ta de mulier
xii. capitulo
pit xv. capit
magne bab
ua sponsa: &
sunt fulgur
p'ncipio. xv
dmconis &
nē totius o
Et uidi thro
li & elemēt
rali declina
cursus plus

Incipit arboris uite crucifixe iesu Liber quintus.

Iesus prolem multiplicans. Capitulum primum.

Recurfus aliquo modo actibus uite dilecti iesu & sue deuotissime matris: ipsiusque assumptis in gloriam maiestatis: consummata felice arbore crucifixe uite iesu & sue reuerendissime matris: ad multiplicem utriusque prolem in propagata ecclesia

conuertendus est stilus tanquam ad abundantem fructum & desiderabile arboris memorate: in quo inchoat quoniam liber: ut sic deueniamus ordinato progressu ad illum quem principaliter intendimus euangelicum statum per minimum minorum Franciscum: imo per ipsum iesum in Francisco in ecclesia renouatum. Ad quorum intelligentiam est notandum quod septem status fuerunt in ecclesia formandi & propagandi per uirtutem iesu lucetis in ipsa: qui possunt per septem filios Iob mystice figurari: qui per singulos dies & in propriis domibus singulis conuiuuium faciebat. Sic & hic status quilibet suo tempore in iesu spiritus sancti pinguedine coniuuat: de quorum trasemus mysterio: ut ad aliqua interiora ueniamus. Hi autem septem status sub multis figuris multipliciter & multiplici repetitione describuntur ab illa sublimissima aquila Ioanne in Apocalypsi: qui fuit testameteri noui singularis propheta. Nam secundum septem status eosdem: septem principales uisiones continet ille liber. In quarum qualibet maxime in quibus primus oes septem status uidetur concurrere. Ita tamen quod quinquagesimos ad modum cuiusdam carnalis concurrere ad sextum: in quo uidetur quedam dilatatio: ac si carnalis in facit. In sexta uero & septima uisione quid tamen uidetur istis que sunt propria illorum temporum occupari. Unde & rotundum decursum ecclesie ab initio sui usque ad finem eterne glorie plene describit. Sed & impugnationes babilonice ciuitatis similiter circuit: & quasi alter Ioseph hierico expugnans: qui multiplicatis circuitibus in septimo plene facit corruere muros eius. Prima autem uisio est de septem ecclesiis. Secunda de septem signaculis que incipit quarto capitulo. Tertia de septem tubis que incipit sexto capitulo. Quarta de muliere amicta sole cum suis liberis que incipit xii. capitulo. Quinta de septem phialis que incipit xv. capitulo. Sexta de damnatione meretricis magne babilonis: & de nouis agni nuptiis cum noua sponsa: & incipit an. xvii. capitulum ubi dicitur. Et facta sunt fulgura & uoces & tonitrua: secundum alios in principio. xvii. cap. i. Septima est de finali damnatione draconis & omnium reproborum: & de finali glorificatione totius orbis & omnium electorum infra. xx. cap. m. Et uidi thronum magnum: uel a finali renouatione celi & elementorum. c. xxi. Et uidi celum nouum. quod in generali declinatione istorum aliquo modo potest cognoscitur plus iesu: & status septem plus eius spiritus. Ideo

de his aliqua generaliter sunt uidenda. Nam specialis declaratio totius libri Apocalypsi exponi exquirunt.

Tangemus ergo breuiter quantum requirit materia ista. Primo qui sunt status ecclesie in his uisionibus descripti: & qualiter describuntur. Secundo quare per septem uisiones distinguuntur septem status prefati: & quare in sexta & septima non sic aperte sicut in ceteris distinguuntur. Tertio de ratione ordinis septem statuum & septem uisionum. Et quare primus & secundus uidentur simul currere: & tertius & quartus. Et quare in quinta & sexta non agitur de septem mulieribus bonis uel malis: sicut de septem sigillis uel septem tubis. Quarto quare sextus status describitur notabiliter per inanes quinque primis. Et quare sexta & septima uisio solum finale statum ecclesie uidentur describere. Quinto unde possit litteralis intelligentia trahi septem statuum predictorum. Sexto quare predicti status siue spacia temporum non equantur. Septimo quod predictis septem statibus conuenit adaptatio septem dierum originalium septem mundi etatum: & septem notabilium preliorum sub legis ueteris littera contentorum: & septem sacramentorum: quibus ecclesia a christo sanatur. Quantum ergo ad primum sciendum quod primus status est foundationis primitiue: & precipue in iudaismo ab apostolis facte. Secundus confirmatoris probatiue per martyria facta a paganis in toto orbe. Tertius doctrine illuminatiue ad clarificandum fidem: & hereses confundendas. Quartus sicut in anchoritice uite in solitudine uentis austerissimae. Quintus sicut in condescensu sub monachis & clericis temporalia possidentibus. Sextus est renouationis euangelice uite: & expugnationis secte antichristiane sub pauperibus uoluntariis nihil possidentibus in hac uita. Septimus prout spectat ad uitam istam est quedam quieta & mira participatio future glorie: ac si celestis hierusalem uideatur ascendisse in terram: prout uero spectat ad aliam est status generalis resurrectionis omnium. Potest tamen sumi pro beata quiete sanctae anime: & hoc modo est idem quod septima etas que inchoat a quiete anime christi in sepulchro. Et hoc modo generalis resurrectio est status octauus: in cuius mysterium christus octaua die surrexit. Primus status proprie incipit a spiritu sancti missione: licet & alio modo ceperit a christi iesu predicatione: & alio modo magis remoto ab ortu ipsius iesu.

Secundus proprie cepit a persecutione facta sub Nerone: quousque & alio modo ceperit a lapidatione Stephani: uel etiam a passione christi. Tertius proprie cepit a tempore Constantini imperatoris ad fidem christi conuersi: seu a tempore beati Siluestri: seu a tempore Niceni concilii contra arianam heresim celebrati.

Quartus cepit a tempore magni Anthoni: seu a tempore Pauli primi heremite: uel secundum Ioachim a tempore Iustiniani augusti: sub quo habemus magna culta. Quintus uero proprie cepit a tempore Caroli magni. Sextus uero iniciatus est a tempore scraphici uiri Francisci: plenius tamen apparebit in

damnatione babylonis meretricis magne: quoniam perfectio an uel in uinis eiusdem spiritus secum signabit futuram malitiam christi. Septimus autem uno modo inchoat ab interfectione illius antichristi quem iudei recipiunt. Alio modo ab aduentu iudicis christi. Primi quattuor status solent aliquando per quattuor aialia designari: quorum primus apostolorum & pastorum leoni in auctoritate & constantia similitur. Secundus qui est martyrum uirtute in sacrificiis mactato. Tertius doctorum & confessorum hominum ratione predicto. Quartus uirginum seu cõtemplatiuorum aquile. Quintus assimiliatur seculi generali a quattuor aialibus sustentate: a qua dicitur manare iudicia iustitie & misericordie. In sexto uero & septimo semper est noua inchoatio: ut infra patebit. In primo eminet principatus plationis & cura pastoralis. In secundo onus passionis & pugna triumphalis. In tertio sonus predicatiois & tuba magistralis. In quarto ornatus sanctitudinis & uita singularis. In quinto zelus reuerentis & ira iudicialis: ac uita cõdescenditua & cõuentualis. In sexto forma christi formatoris ecclesie reformas. In septimo uero gloria deiformis ipsam felicitans & consummas. Siue in sexto eminet fructus charitatis. In septimo uero gustus felicitatis. Propter quod in primo peminet pastores ecclesie catholice. In secundo pugiles christiane militie. In tertio pcones christiane sapie. In quarto obseruatores uite celice. In quinto iusti zelatores & pii regularis sanctimonie. In sexto reformatores uite euangelice. In septimo pregustatores eterne glorie. Describuntur autem hi status a iohanne non solum per bona eis propria: sed etiam per mala eis oppõita. Primo autem triumphans uirtus sanctorum qua in tolerando & expugnando mala aduersario: huerunt: non posset nobis plene absque illo: descriptioe malorum monstrari. Secundo quod opposita iuxta se posita clarius elucescunt: & inspectio unius cõtrarii plim cõfert ad alterius noticiam. Tertio ad monstrandum quod corpus reproborum cõtinue in hac uita currit cõmixtum & cõfusedum cum corpore electorum: cõfiderat per cõtrarium proportionalis exercitus reproborum. Quarto quod mala pœalia exterminantia reprobos: que deus in quolibet statu infligit: multum cõferunt ad clarificationem & cõsolationem electorum: et etiam quod per huius exterminia declarantur plenius fines statuum priorum: & initia sequentiũ: & ideo huius exterminia referunt in libro Apoc. Quantum ad secundum. scilicet quod per septem uisiones distinguuntur septies status predicti: & quod in sexta & septima non sic. Debes scire quod prima ratio est ad idem sub pluribus signis & similitudinibus plenius exprimentum & magnificandum. Nam aliquid proprietates predictorum statuum exprimentur per unam uisionem: que non exprimentur per aliam: & magnificetius concipimus magnitudinem alicuius rei quando sub pluribus solennibus signis nobis ingeritur itueda. Secunda est ad idem firmiter confirmandum & impmendum. Vnde Gen. xli. dicit Ioseph Pharaoni: quod autem uidisti secundo ad eam rem pertinens sonum firmitatis indicium est: eo quod fiat sermo dei: &

uelocius impleatur. Tertia est quod nullus septem statuum predictorum esset perfectus absque septem donis superioribus tactis. Quilibet enim status eget cura pastoralis & pugna triumphali. & tuba magistrali: & sic de aliis. Quodlibet etiam predictorum donorum seu officiorum eget cõpensatione ceterorum ad suum debitum & congruum cõplementum. Nam cura pastoralis non potest cõpleri & cõgrue exerceri absque pugna triumphali & predicatio: & absque ornatu sanctitatis uite: & sic de aliis. Ille autem status in quo unum donum peminet: & cetera illi deseruiunt tanquam ad eius perfectionem ordinata denotatur incõgrue ab illo dono: & tunc etiam per nomen eius doni cetera designatur sub eius ducatu & perfectione inclusa. Et ideo quodlibet donorum predictorum potest subdistingui in septem partes seu proprietates: ita quod prima inappropriata cõmdeat primo statui: & secunda secundo: & sic de aliis: ut sic sint septies septem.

Patet. n. primo hoc de primo dono. Nam pastoralis cura infligit primo ouium ppagationi. Secundo earum defensionem ab ibribus & lupis. Tertio earum directioni seu deductioni. Quarto earum pasuali refectioni. Quinto morborum cure pie & morbidarum medicinali extirpationi. Sexto ipsarum plene reformationi. Septimo ipsarum in suum originale reductioni & recolectioni. Constat autem quod ppagatio appropiat plationi apostolorum: defensio pugne martyrum: directio doctrine: refectioni deuotioni anachoritarum: curatio zelo cenobitarum: reformatio perfectioni euangelici status: reductio ingressui eterne uite. Patet hoc etiam de secundo. scilicet pugna quod in quolibet statu inuenitur. Nam prima pugna fuit contra carnalem ceremoniam & intelligentiam iudeorum. Secunda contra idolatriam paganorum. Tertia contra perfidiam arrianorum & ceterarum heresum. Quarta contra sectam saracenorum.

Quinta contra fecem & mixturam falsorum christianorum quod in quinto tempore enormiter multiplicantur. Sexta contra pestem antichristi & suorum sequentium. Septima contra aciem demonum in agone nouissimo ecclesiam ubique circũdantium. Vel si sexta diuidas in duas: quarum prima est antichristi mustici: secunda uero antichristi proprii: tunc illa de gog non ponitur inter prima septem capita draconis: sed in cauda ipsius. Vnde & in Apoc. xvii. dicitur: quod bestia habens septem capita est de vii. & tunc est ipsa octaua. De tertio dono. scilicet tuba magistrali patet. Nam doctor intendit fidei seruare: roburare: explicare: deinde per opera obseruare: & unicuique secundum suam proportionem cõtentare. Intendit etiam auditores christi cõfigurare: & eos ad eternam gloriam pducere. Et patet istorum actuum cõmidentia ad septem status predictos.

De quarto. scilicet de sanctitudine cõtemplatiuorum & anachoritarum patet. Nam cõtemplatio septem statuum ecclesie & diuinarum perfectionum in eis resurgentiũ habet mentem cõtemplatiuam pficere secundum septem actus predictis statibus ridentes. De quinto. scilicet de zelo reuerentis quod designatur in phialis patet quod est septiformis: put fertur contra genera reproborum iudeorum: paganorum: arrianorum: saracenorum seu maicheorum: relaxatorum christianorum uite euangelice impugnatorum: quod fantasti-

tas rationes
rumpere: & si
mortem an
cõtra quoru
deinde cõtra
adolefcenti
Quarto cõ
& stabilis se
missam. S
desluxũ. S
oblitũ. D
nouarõe spi
qr forma sei
qr crescit in
sunt gradus
augmẽti &
pat aliqd d
mario uite:
cluidit. D
tuũ predicto
gustus dei i
cõtra gradus
hoc pfectissi
medius ad r
cem pter sui
fecerit dies u
sic distingu
quarto nota
ratio est ad de
erit successu
inueniũ qu
redundantia
statuũ huius
tionis hmi
describit fel
danda in hac
nos huius f
Idcirco sept
etione tẽpe
culi dicit. F
tuba dicit t
nũ. Et in se
secundũ ali
onẽ. Atten
Asse lra r r
te sapia det
dũ status se
nibus paze
figuris hor
ecclesie ob
ens aut fui
quo de pñ
dubitaret
cõditões il
absens cog
& futura q
straret. Et
n pphete

as rationes fere omnes articulos fidei nunt' cor-
 ruptio: & final' corruptorū perfectionis date post
 mortem antixpi. Item ē septiformis: put fertur
 cōtra quorundā ecclesie p̄mitiue fatuā infantia: ac
 deīde cōtra pueritiam inexptam. Tertio contra
 adoleſcentiā leuē per oēm uentū erroris agitātam.
 Quarto cōtra p̄tinaciā inexptā quasi in loco uirilī
 & stabilī se firmantē. Quinto cōtra senectutē re-
 missam. Sexto cōtra seniu decrepitu frigidum &
 desluxū. Septimo cōtra mortis exitū despatū & sui
 oblitū. De sexto. s. de forma xp̄iformi: seu de re-
 nouatōe spūs & charitatis fructus: patet hoc ip̄m
 q̄ forma seu fructus iste sicut icohat' in icipientibus
 q̄ crescit in p̄ficiētibus: & p̄ficiunt in p̄fectis: & quot
 sunt gradus p̄fectionū: tot sunt gradus alcēsus siue
 augmēti & quodlibet p̄dictorū. vii. donorū partici-
 pat aliqd de forma xp̄i & uite eius. Et idcirco refor-
 mario uite xp̄i omnīū illorū p̄p̄tate uirtuosam in-
 cludit. De septimo et patet q̄ i quolibet. vii. sta-
 tuū p̄dictorū est aliqua q̄etatio spūs i deo: & aliquis
 gustus dei in quo ē illius status sabbatū. Sic. n. p̄fe-
 ctus gradus charitatis p̄tingit ad p̄fectū gustū: ac p̄
 hoc p̄fectissime sabbatizat: sicut ih̄mus ad infimū:
 medius ad mediū. Item qlibet statuū hūit aliq̄ pa-
 cem p̄ter sue aduersitatis noctē: ut ex uespe & māe
 fieret dies unus. Quare aut' p̄dicti sex status nō
 sic distinguūtur in. vii. uisione &. vi. dicet' infra in
 quarto notabili: licet de. vii. hic tibi dicā: q̄ prima
 ratio ē ad designandū: q̄ i eterna & finali gloria n̄
 erit successio statuū: sicut in hac uita. Secunda ad
 inuendū q̄ excessus eterne gl̄ie in summa unitatis
 redundātia cōprehēdit p̄fectōes omnīū donorū &
 statuū huius uite: nec distinguit' secundū artos perse-
 ctionis limites. Tertia est: put per statuū septimū
 describit' felicitas sanctorū facta post mortē antixpi
 danda i hac uita: ut mōstret' q̄ illa ē finis & termi-
 nus huius seculi & breuis respectu priorū tēporū.
 Idcirco septima uisio nō explicauit successiuā disti-
 ctionē tēporē: p̄pter hoc in aptiōne septimi signa-
 culi dicit'. Factū est silentiū media hora: & in septia
 mba dicit' breniter: factū ē regnū huius mundi dei
 n̄i. Et in septima phiala nihil pōit aliud nisi factū
 secundū alios q̄ ibi imediate post sextā icipiūt uisi-
 onē. Attendendū aut' q̄ prima uisio septē ecclesias
 Aſye l̄ral' r̄tagit: ad quas loānes scribit: que ordinā-
 te sapia dei hūerunt tales cōditiones ad designan-
 dū status septē t̄porē futurorū. In reliqs uero uisio-
 nibus paḡ uel nihil est l̄rale: nisi q̄ uerū est sub illis
 figuris hominē uidisse: & illis. vii. status generales
 ecclesie obscure magis describit' q̄ dare. Cōueni-
 ens aut' fuit q̄ excellēs p̄phetra hēret aliqd l̄rale: in
 quo de p̄nti posset sua p̄phia cognosci: ut ex hoc n̄
 dubitaret' de futuris per sp̄m sanctū loq̄. Et ideo
 cōditōes illarū ecclesiarū q̄ sic erant per sp̄m sanctū
 absens cognouit: ut sic cognouit absentia loco: sic
 & futura que adhuc nō sunt i t̄pe cognoscere mō-
 straret'. Et hic est etiā q̄ Etaias & Hieremias & cete-
 ri p̄phete p̄dixerunt aliqua suis t̄pibus uētura: que

facta sunt fidedigna. Secūda ratio quare sic ob-
 scure locutus ē: fuit ne si p̄p̄tates futurore operū
 & statuū dare p̄dicarent: impedirent certamā uni-
 cuiq̄ septē statuū occurrurā. Tertia ē ut indigni
 excludant' a gr̄a donorū: & intelligētia diuinorū lu-
 minū & statuū per uelamīa scripturarū. Quarta
 est: ut dei gl̄iosa opa & ipsorū archana ex hoc hēan-
 tur in maiori estimatione & reuerētia: & ut intelle-
 ctus eorū & p̄ceptio soli xp̄i merito & gr̄e describa-
 tur: qui quos uult ad ista intelligēda illuminat.

Quantū ad tertiū nota q̄ optime isti status sunt
 ordinati. Cū. n. xp̄s ih̄s & eius primitiua ecc̄lia sint
 radix & cōplementū omnīū statuū sequentiū: de-
 buit ipse primo introduci cū sua benedicta m̄se & e-
 lectis discipul' & q̄ suo statui obſistit sua impia sy-
 nagoga: ideo necesse fuit aggredi p̄mū bellū post
 hoc. Secūdo cū ipse ih̄s eēt omnīū deus dñs &
 redēptor ad cōfusiōnē illius ipie synagoge: q̄ ih̄m
 repulerat: debuit ipse i totū orbē omnīū terrarū: na-
 tionū diffundi: que cū eēt idolatre & pessimis mo-
 ribus imbuti: oportuit fieri bellū fortissimū ad ta-
 lia excludēda. Tertio in fine huius belli debuit
 rotus orbis subiici scepro xp̄i: put factū ē t̄pe con-
 statini. Et q̄ tunc xp̄i diuinitas & hūanitas eius &
 beatissime trinitatis fides toti orbi debuit clarius ex-
 plicari: ex tūc claruit ordo doctorū. Quia uero hūa-
 nus sensus nō preualet itelligere eternā dei genera-
 tionē: & p̄sonarū distictionē: & naturarū unionē in
 p̄sona iesu: & sic de ceteris p̄funditatibus fidei. Id-
 circo p̄sumētes de subtilitate intellectus sui: iuste sūt
 traditi deceptionibus demonū: ac p̄ hoc in multas
 hereses sunt plap̄si: p̄pter quas oportuit moueri
 tertiū bellū sacrorū doctorū cōtra insidias heresum.
 Quia uero intelligētia diuinorū paḡ aut nihil pro-
 dest absq̄ uita p̄fecta secundū diuina dicta: ideo in
 quarto statu resulsit celestis uita anachoritarū: & p̄-
 cipue in desertis arabie egypti tali uite congruis.
 Quia uero infectio hūani generis & sue carnis nō
 patit' tā arduā uitā in hoc seculo p̄durare: casus au-
 tē a statu tā arduo grauē hypocrisim & remissionē
 aut aptā apostasiā inducit: talis autē lapsus cū p̄rio
 lapsu p̄fidarū heresum dignus ē iudicio & extermi-
 nio gr̄adi. Idcirco circa finē quarti status cōtra h̄ti-
 cos & hypocritas & remissos supuenit secta sarace-
 nica oīa fere deuaſtas & subiugas: & ideo cōtra illā
 motū est quartū bellū. Ecclesia enī xp̄i que nullo
 mō a mūdo debet excludi in paucis suis reliquiis
 fuit a deo defensa: & in unā ptē terre recollecta. Et
 q̄ erūt cōgruētiore sede Petri & romāi impit: ideo
 in q̄nto t̄pe qd' cepit a Carolo magno facta est de-
 senſio. & recollectio ista: qui multū fortiter satacē-
 cam bestia expugnauit. Tūc & cōgrue instituta est
 uita cōdescēsiua: ut nequeūtibus in arduis p̄durare
 daret' locus gr̄e i mediocri statu. Et q̄ nō seruanti-
 bus cōdescēsiua & cōia debet feruere zelus corre-
 ptōis: idcirco sanctorū p̄mū cōtra subditos fortiter
 zelus exarsit. Et q̄ cōdescēsiōis gr̄a multi de facili
 abutunt': & in cōsuetudiales relaxationes decidūt

que & enormiter crescūt. Idcirco circa finē qnti tps
creuit tāta relaxatio uite ad ea que carnis sunt: q̄ to
ta spūalis uita xp̄i uidet̄ exsufflata de medio: sed de
hoc magis dicet̄ in sequenti cap̄o. Quia uero
post tāta dei dona & post tantorū statuū magnalia
sic horribiliter uere diuinā iracundiā ad iudiciū p̄
uocat: idcirco in fine qnti status & i initio. vi. recte
dī babilon meretrix cōdēnari: & ille magnus terre
motus fieri: q̄ in aptione sexti signaculi est descri
ptus. Et qm̄ post plenitudinē gentiū debet secun
dū ap̄l m̄ oīs israel cōuerti ad xp̄m: & i fine opis de
bet esse p̄fectior oīs forma: & suo exēplari p̄fectius
assilari. Ideo tūc singl̄r debet apparere p̄fecta reno
uatio xp̄i uite: & seq̄ cōuersio synagoge. Quia ue
ro hoc nō debet nec cōgrue pōt fieri sine fortissi
mo & uirtuoso certate: idcirco i eodē sexto statu do
cet liber Apoca. fore grauiſſima certamīa duplicis
antixp̄i mistici & apti. Post hoc autē cōueniēter
claf̄ sanitas pax & p̄gustatio glorie in eclesia con
tēplatiua: & tandē in eterna gloria: multe autē alie
sunt huius ordinis rōnes que dimittunt̄ ad p̄sens.

De ordine uisionū que describunt̄ in apoca. sci
as q̄ secundū ordinē septē donorū seu officiorū uel
statuū p̄scriptorū ordinant̄ uisiones i Apoca. libro.
Nā prima ē de septē ep̄is & eorū ecclēsiis & directi
us respicit pastoralē curā & eius septiformitatem: &
cōueniēter est de angelis & eius ecclēsiis: q̄ status
pastoralis totus debet esse in p̄sona platoꝝ angeli
cus: & pro subditis sollicitus. Secūda uero que ē
de p̄liis designatis in eqs: & eorū eq̄tibz respicit
directiorem certamen martyꝝ & eius septiformitatem:
& rōabiliter ē ista uisio de sigillis & aptura eorū: q̄
sumum dei secretum ē: q̄ suos electos tot mar
tyriis subiicit: cuius secretū ap̄itur cū uictoria subse
quitur. Tertia uero que ē de septē angelis tubici
nātibus directe respicit sonorā p̄dicationē doctorū
& eius septiformitatem: & recte describit̄ in angelis
cū tuba: q̄ doctores debēt esse & uita & contēplati
one angelici & artius uiuere q̄ aliis imponunt ad
modū tube. Quarta ē de muliere amicta sole: &
eius uirginea ple: & hoc directius respicit statu uir
gineū & contēplatiuorū & eius septiformitatem: &
optime in muliere amicta sole: q̄ talis status celestis
est & nō terrenus. Quinta ē de effusione vii. phia
larū: & respicit zelū correctorū & eius deformitatem:
& dī esse de septē angelis: q̄ q̄ debet aliū zelatiue
comigere: debet in se angelicā uitā oñdere. Sexta
est de dānatioe meretricis: & bestie hēntis capita se
ptē: & de nouis nuptiis agni & sue spōse post mere
tricis dānationē fiendis. Hoc directius respicit reie
ctionē babilonice prauitatis & renouationem forme
xp̄i: & septiformitatem p̄fate reiectionis & reno
uationis. Nā in occisione p̄mi capitis bestie fit p̄ma
renouatio: & sic de singulis. Septima uero que ē
de finali glona ecclēsie respicit septimū donū patē
ter & eius deformitatem. Vnde est ibi celū nouū &
terra noua: & oīa inouata. Multe rōnes mire & ma
gnifice sunt illius libri nobis occulte: q̄ sicut: dicit

Hierō. Plura hēt sacramēta q̄ uerba. De secunda
pte huius tertii notabilis: q̄ primus status & secun
dus uident̄ simul currēt. Et circa hoc debes scire q̄
si per status intelligat̄ eorū dona & officia: tunc in
quolibet tpe currit̄ oēs: & etiā aliq̄n in una p̄sona
continent̄ oēs. Vnde Petrus fuit pastor: martyr: &
doctor: & solitarius sepe & austerus: & plerūq̄ cō
descensiuus: & euāgelice uite p̄fessor: & maximus
celestiū degustator: sic loānes: sic Paulus: sic ceteri a
postoli: sic multi sequētes pastores utri p̄fecti: put
uero status distinguūt̄ ab iuicē per certā p̄prioꝝ
donorū & officiorū p̄minētā ad multitudinē p̄so
narū in ipsis cōcurrentiū: sicut cōcurrit̄ p̄mus cū ini
tio secūdi. Primo q̄ apostoli fundauerūt ecclē
am: non solū inter iudeos: sed inter paganos & ex
ipsis: & ideo ad eos uincendū oportuit ab eis pati.
Secundo q̄ decuit eos xp̄o passo conformari
cuius erant filii: ac fidem quā p̄dicauerūt sanguine
cōfirmare. Tertia cōis est oibus statibus: debuit
enī sequēs inchoari ante cessionē prioris. Nā p̄pter
maiorē cognitionē statuū: rū q̄ sicut infans forma
tur in utero m̄ris añq̄ p̄ exitū distinguat̄ ab ea: & si
cur paulus p̄us nutrit̄ & docet̄ a p̄re: añq̄ ip̄o mor
tuo fiat heres eius & f̄ctor domus sue. Sic expedit
sequētē statu formari: & nutrirī i utero prioris: & p̄
cipue regi ab eo quasi a tutor̄ uel patre. Vnde & sta
tus doctorū: i choatus ē tpe martyꝝ. Nā Clemēs in
Alexādria doctor origen̄ doctoris famosissimi cla
ruit cū ip̄o añ tēpus beati Siluestri fere p. vi. annos:
q̄uis. Origenes p̄dicauerit usq̄ ad Fabianū papam
sicut & status monachorū & canonicorū q̄nto tēpoꝝ
multiplicatus cepit sub quarto tpe. Sic & sextus sta
tus a beato Francisco & ceteris paup̄tatis ordinibus
inchoatus ē: durate adhuc q̄nto & cōcurrēte cum
ip̄o iā p̄ annos centū. Et hic ē q̄ huius status ua
ri fines & uaria assignant̄ initia. Dat̄ & alia rō: ut si
prior status oīo deficeret añ initii sequētis: desola
retur terra a lumie utriusq̄: est & alia. Aliq̄n .n. in
choat̄ sequēs status añ finē prioris: ut p̄bet̄ & ip̄u
gnet̄ a zelatoribus primi. Et hoc hēt rōem q̄n̄ p̄
mus p̄pter suam imp̄fectionem debet effugari &
mutari in melius: & hac rōe xp̄s incepit sub ueteri
lege: & renouatio euāgelice uite sub fecibus q̄nti.
Aliq̄n uero sequēs inchoat̄ ante finē prioris & p̄fe
ctionis: ut initii sequētis exēplariū & plenius p̄
cipet p̄fectionē prioris. Et hac rōne status martyꝝ
sub apostolis: & status monachorū & canonicorū
sub anachontis incepūt. Sp̄alis autē ratio assignat̄
ēre t̄tius cū quarto doctorū cū anachontis cōcurrēt
se dicitur: nō q̄ p̄sone fuerint in eodē statu: sed q̄
fuerūt in eodē tpe: ideo autē eodē tpe cōcurrēt
q̄ sicut affectus exigit noticiā intellectu: nec ista no
ticia est sancta absq̄ sancto affectu. Sic exercitatio
affectualis & contēplatio anachontarū & sanctorū
idiotarū eguit p̄claro lumie doctorū: nec illud clare
esse potuit absq̄ p̄cellētia uite. Vnde ad mutuū ob
sequiū & ad meridiū uniuersi orbis tūc ad fidē con
uersi simul clarificandū & inflāmandū debuerunt

simul illi du
amore: q̄ nō
etorū p̄mitti
enī uisione
tur q̄ date su
fertū. Quod
ex cronis
thanalius su
pōt etiā Hy
charius & Is
& Beniamī:
goni nazan:
num dictus p
cōcordie sta
tēpore p̄oꝝ
ni usq̄ ad tē
nus ille in m
satis tertius
Sextus, u
sed in celebr
yriū. Et q̄ r
imitada cōk
angel eorū
mēdant̄ & c
est differenti
tris facta nu
martyribz
In sexto aut
tormēta cor
tilitatis rōnu
aut per silā
fuerūt in m.
& q̄ plus ē
q̄bus satis d
lob. Stringi
erit hūane r
pus tormēt
cula tortor
diuie p̄tatis
xp̄i falsi xp̄i
phas cōtra
ta: tpe aut p
ccc. annos
ta uisione ē
solū de una
pter distinc
secūda de p
ta de septē
ret̄ tota ec
finē seculi
qua cōstitū
oibus stati
lierē unā se
& uarios e
tibus. Sext
unā meret
contra ple
sione desc

simul illi duo status cōcurrere: sicut autē noticia p̄t amore: q̄r nō pōt amari nisi cognitū: sic status doctorū p̄mittit ante statū anachoritarū. In quarta enim uisione Apoca. xii. ostēdunt cōcurrere: ubi dicitur q̄ date sunt mulieri due ale aq̄le ut uolaret i de lectū. Quod autē de facto insimul cōcurrerūt patet ex cronici. Nam Antonius magnus & doctor Athanasius simul fuerūt: & ambo tpe Cōstantini tē p̄fēt etia Hylari & Ambrosii doctorū floruerūt. Macharius & Isidorus & alius Macharius & Moyse & Beniamī: & tpe Hieronymi & Augustini & Gregori nazanzeni multi fuerūt anachorite: ut ex eorum dictis patet: secūdu uero Ioachim libro tertio cōcordie status ecclesie nō sumit proprie: primo tēpore p̄ore anachoritarū sed solū a tēpore Iustiniāni usq̄ ad tēpus Caroli. Suponit enī q̄ illo tpe status ille in multitudine solēniori claruerit. Sed hic status tertius & quartus status etiā tpe distiguitur.

Sextus uero currit cū secūdo nō in eodē tēpore sed in celebri martyre multitudine: q̄ utrobicq̄ martyriū. Et q̄ tpe tribulatiōis ē amouēda correctio: & imitāda cōsolatio: ideo sola secūda & sexta ecclesia angelicorū non rephendunt: sed multipliciter cōmōdant & cōfortant. In modo martyriore magna est differentia secūdi & sexti: nā martyria ab idolatris facta nullū certamen dubitatiōis inferebant martyribus p̄pter nimia euidentiā pagāici erroris. In sexto autē tpe nō solū ppulfabant martyres per tormēta corporū sicut fuit factū a pagāis: aut p̄ subilitate rōnum: aut per itorta testimōia scripturarū: aut per falsationē sanctitatis hypocritarū: que omnia fuerūt in martyriis hereticorū: imo cū oibus p̄dcis: & q̄ plus ē cū falsis miraculis a tortoribus factis: de quibus satis dicit Grego. xxxii. mox sup illo uerbo Iob. Stringit caudā suā quasi cedrū: pensemus aut q̄ erit hūane mētis illa tentatio: q̄n pius martyr corpus tormētis subiicit: & tria ante eius oculos miracula tormēta facit: ppulfabāt eos per falsam imaginē diuine p̄tatis & auctoritatis. Tūc. n. surgent pseudo xpi falsi xpi uicarii cōtra electos: sicut Anna & Caiphas cōtra xpm. Erūt ergo tormēta intēsiue maior tpe aut paganorū fuerūt extēsiue plā: nā quasi p̄ccc. annos durauit p̄secutio. Quare uero in quarta uisione & sexta non agit de septē mulieribus: sed solū de una tm̄: dicendū q̄ q̄r in p̄ma uisione propter distinctionē statūū egerat de septē ecclesiis: in secūda de peptē sigillis: in tertia de septē tubis: i q̄n ta de septē phialis: ne p̄pter talē distinctionē crede ret tota ecclesia sanctorū ab initio xpi & etiā usq̄ i finē seculi non esse una: idcirco in quarta uisione i qua cōsistit meridies ecclesie de gētibus describit in oibus statibus unā esse ecclesiā electorū: quasi mulierē unā sole amictā: attamen hēntem prolē uariā & uarios exercitus cōmēdentes septē dracōis capitibus. Sexta uero docet totā cateruā reprobōrū esse unā meretricem: & unā bestia hēntem septē capita contra plem septuplā sancte mulieris in quarta uisione describe: unde & in sexta eadē replicat bestia

de qua mētio facta fuerat in quarta. Circa quartū quare. s. status sextus describit̄ semp̄ notabil̄r p̄eminēs q̄ncq̄ primis: & sicut status priorē & tanquā initiū noui seculi euacuās quoddā uetus seculū: q̄d in fecibus q̄nti repit̄ multipl̄r deturpatū: debes scire q̄ hoc hēt rōnes altissimas & multas: sed ad p̄ns tres tm̄ tangimus: quare p̄ma ē ex solēnitate triū p̄sonarū dei: & triū finaliū p̄fectionū seu proprietatū xpi. Prima nāq̄ p̄fectio xpi & clarificatio nomis sui est eius singularis p̄sona: & p̄sonal̄ unio in diuina natura cōsistēs: ex qua sibi soli cōpetit p̄prietas adoptionis: & secūdu hoc fuit xps finis legis ueteris: secūdu apl̄m Roma. x. Secūda ē eius singularis & exēplaris uita quā apl̄s iposuit: & i seip̄o exēplauit: & i libris euāgelicis solēniter scribi fecit. Huius autē uite p̄fecte imitatio & participatio ē: & debet eē finis nr̄e actiōis & uite secūdu illud. Finis p̄cepti ē charitas: que. s. imitationē xpi uite p̄fecte cōsumat. Tertia xpi p̄fectio est eius eterna gloria secūdu beatificationē utriusq̄ nature: & in hac est finis totius beatitudinis nr̄e: secūdu illud apl̄s p̄mo Cor. xv. Deinde finis cū tradiderit regnū deo & patri. Sicut ergo ad solēnizationē xpi redēptoris decuit uetera expelli: & totū orbē gentiū per ipsius fidē & grām reuouari: & hoc sub aliquo solēni tpe & p̄ opera solēnia: sic ad celebriore solēnizationē uite ipsius iesu decuit aliud sequēs tēpus statui: in quo mutatis ueteribus itez renouaret̄ orbis per lucē & gratiā uite iesu renouate in mūdo. Sicq̄ tertio reiecta tota uetustate huius seculi renouaret̄ & cōsumaret̄ seculū per gloriā & in gloria xpi in omni resur̄rectione cōpleta: p̄pter quod dicit̄ Esaiē. xxx. Erūt lux lune sicut lux solis: & lux solis erit septēmpl̄r sicut lux septē diez: in die qua alligauerit dñs uulnus populi sui: & pcussurā plage eius sanauerit. Nam i prima die aduētus xpi p̄sone in mundū lunaris defectus cerimōiarū legis in xpi solarē lucē & grām cōmutat̄. & ipsa lux solis. i. gratia ecclesie de gentibus que xpm̄ credit redēptorē cū multis tm̄ imp̄fectionibus distractionis temporalium maxie in statu quinto: & in fecibus finis eius: & in statu sexto septēmpl̄r in plena clarificatione & reformatiōe xpi uite in mundū: ubi & dabit̄ plena clarificatio super abundans respectu p̄ore tēporū: tunc autē erit sicut lux septē diez splēndidissima: q̄n in luce glorie dei formis uidebimus sicuti ē: & hoc terno die secūdu plus & minus alligat̄ & sanat̄ uulnus corrupte nature. Ex hoc autē cōsurgit solēnissima & p̄clarissima rep̄ntatio summe trinitatis & unitatis dei i generalibus statibus mūdi. Nā secūdu hoc tēpus patrū xpi & ueteris testamēti magis rep̄ntat deum patrē ut secūdu ad filiū generandū. Ad hoc enī fuit tota lex & p̄phā & totus prior dei populus a deo uirtual̄r secūdatus & singl̄r electus & ordiatus: ut xpm̄ singl̄r p̄cederet: p̄mitteret: p̄dicēt: cōcipet & pturret: & sic status ueteris testamēti appropriaret̄ patri: xps uero deus homo & dei filius & hominis mundū renouās & redimēs quo ad primū aduen

isti in carne dicitur sibi appropriare statum noui testamenti: & sic status ecclesie de gentibus appropriatur filio. Sancta uero & singularis participatio & solennitatio sanctissime sue uite & charitatis in scripturis ubique appropriat spiritui sancto a patre & filio procedenti: & utriusque clarificanti: & ideo congrue reputat per subsequens tempus renouationis orbis per uita christi: in quo prior populus iudeorum qui fuerat patris imago: & populus gentium qui fuerat filii: & postquam suscepit christum iam fere totus a christi fide uera defectit: & sub antichristo peius deficit: restituetur & reuinetur sub uitali & uiuifico calore & lumine uite christi per uiuificum & unitiuum eius spiritum & patris sui. Status uero eterne glorie tribus temporibus per edictis succedens affiliet unitati & essentie matris personarum: quod ibi erit deus omnia in omnibus: & omnia unum in ipso. Ex hoc autem non interdum personarum diuinas separate: nec ipsarum cultum sed proprietatem & appropriationem temporum distinguere. Secunda ratio est ex parte diuersarum perfectionum seu diuersorum graduum eiusdem in ecclesia christi distinguere & ordinare introducendum dogma. Sicut enim multi gradus perfectionum sunt iter in firmum & supremum: sic decuit quod ecclesia ab infimo ad supremum accederet per gradus iter medios: tanquam per pambulas dispositiones percurreret ultimam formam. Et ideo ut finis ecclesie concordaret fini synagoge seu portis seculi: in cuius sexta etate tanquam finis portis seculi ueteris elegit deus sextum tempus ecclesie ad suam formam & uitam in ipso perfectionem exprimentum. Si autem contra istam rationem obiectiones perfectionum quoniam status non est gradus superior ad quatuor status priores: ascendens & approximans ad finale perfectionem predictam: imo secundum supradicta uidetur esse infima conditio & magis distrahenda quam fuerit in ecclesia. Triplex est ad hoc responsio.

Prima est quod licet condescensio quoniam status in intimis pro quibus sit: sit imperfectior in sanctis tamen arduas perfectiones portans statum in hitibus metris tenentibus: & ex sola charitate & firmitate salute condescendenti bus est ipsa condescensio ad perfectionis augmentum: per ut patet in christo infirmis condescendente. Unde Ade subtracta est fortis costa ad formationem Eue: & repleuit deus carne pro ea: pietate condescendens per robore solitarie austeritatis. Secunda est quod primi status remanserunt in mento & in fama & in scripto & in celesti sanctorum premio. Et ideo suffragantur huic qui toto: ut in perfectione ad perfectionem ascendat: sicut etiam status omnium patrum ueteris testamenti conuersioni iudeorum suffragabatur per tempus pro quo fiet. Tertia est quod non solum portans perfectiones disponunt ad ultimam & supremam: imo etiam ipsarum remissiones & causas enormes ac iudicia terribilia per istas inflata: licet non sic disponant per se sicut prima: sed omnia per accensum: tamen istud per accensum multum deus attendit. sepe in operibus suis: ut gratia & gloria & honor sibi soli attribuat de omni bono. Ex hoc commendabilior apparet gratia donatoris & perfectionis ultime: & exemplo peritorum casuum: & iudiciorum timore eius humilior: sincerior: formatius ac prudenter & firmiter assumit: & seruat altitudo status supremi ex mera gratia sine meriti ratione donati.

Et ideo talis perfectio contra non introducitur: uel non plene clarificatur: nisi in defectu priorum ex multis precedentibus casibus. Et hec est ratio apostoli ad Galatas. in. multum deducta: ubi & dicit quod conclusit scriptura omnia sub peccato: & alibi. s. Roma. xi. conclusit ei dicens omnia in crudelitate: ut misericordia donetur ex mera christi gratia & fide: & non gloriatur omnis caro cotam illo.

Tertia ratio ad principale huius partis est ex respectu duplicis populi gentilis & iudaici per christum conuertendi. Licet enim iudaicus esset primo ad christum solenniter deducendus: nisi gratia iesu tam impie rebellasset: ac per hoc se fecisset indignum: & nisi incomprehensibilis & rectissimus ordo diuine predestinationis astruisset: nihilominus non erat sic finaliter excludendus quoniam circa finem seculi aliquid solenne tempus sue reseruaretur conuersioni: & hoc duplex lumine argumentum ad probandum sextum tempus ecclesie esse solenne. Primum est quod si in conuersione gentilis populi fuit solennis renouatio totius mundi hinc sua solennitatem & opera: non minus decet hoc fieri in conuersione israel: imo quanto magis christus & eius mater fuerunt singuli illi populo dati: & ex eis nati: & cum eis conuersati: & sicut principaliter salus huius populi fuit a deo per prophetas expressius promissa patribus: & iuramento firmata. Ita perfectior & solennior & christo honorabilior est illi populo conuersione reseruata. Unde non in mento sibi seruatus est finis seculi & ecclesie: ut sicut in ipso populo iudeorum principium & finis ecclesie christi & omnis boni totius mundi: & in gentili populo sit ratio subadiuncti seu medii inserti. Et hoc expresse exprimitur darus intellectus ueteris testamenti. Sed & doctrina christi in parabolis suis & operibus pluribus: & maxime in parabola adolescentis & senioris filii: cum pater ad se uerorem egressus introducit eum. d. Luce. xv. Fili tu semper mecum es: & omnia mea tua sunt: per quem intelligitur perfecta habitatio in donis spiritus sancti populi iudeorum: & perfecta coniunctio christi uite. Similiter & in resuscitatione filie Archisynagogi: per quam christus uenerat rogatus a patre: & in medio introducit curatio muliens fluentis sanguine: per quam est gentilitas figurata. Secundum argumentum ad probandum est: quod populus gentilis: qui iuxta predicta primo conuerti debuit: sic fuit per idolatriam cecus & rudis moribus & incooperatus: quod statim in primo introitu non fuit sufficienter aptus & dispositus ad plenam intelligentiam lumini alti & perfecta mutatione uite christi. Et ideo per diuersa curricula temporum debuit magis ac magis illuminari ad intelligentiam fidei: & per diuersa exemplaria statum & sanctorum educum debuit successiue subleuari ad assequendam perfectam uitam christi. Rursus sicut omnia dies habet mane: meridiem: & uesperam: sic & omnis status populi dei in hac uita decurrit. Nam in eterna uita erit semper meridies absque nocte. Tempus ergo plenitudinis gentium sub christo iesu debuit ante conuersionem populi iudaici herere mane & meridiem & uesperam: sicut & ille populus etiam sub lege Moysi. Et hoc iam uidemus quasi in facto completum: & a iohanne in Apocalypsa descriptum. Nam eius mane comixtum tenebris id-

latie fuit at
no meridies
& uita doct
ius solis fui
noctem in f
expimur: &
eam fuerit
forte summi
qui precessit
dictum est in p
transibit o
formate: po
dei: quod post
& apparebit
regula refor
& septima u
tu ecclesie. F
sexto & septi
mum tempus: i
dici. Et not
mus respect
ginis & sue
cia conuerc
ubi quod omni
quod quolibet
cerens anse
trahit princip
in uisionib
obscure: i se
applicat: m
multice ad a
bus infimul
li dare mof
nes describi
pre aliis dei
re quod quibet
tem status
fons ad nu
planiter: & c
septima uif
medio & fi
pio & fine.
per tanquam
& mediato
mitteret xj
us ecclesie &
sui statu
omniui cos
plimū ord
dix. Secūdi
si cōductu
li. Tertia u
fructibus f
magnū lau
tur. Quin
per modū
status def
& poculū:

latie fuit ab initio usq; ad Constantinum. Eius ue-
ro merities fuit in p̄clara doctrina & contēplatiōe
& uita doctore & anachoritarū. Declinatio uero hu-
ius solis fuit in q̄nto tpe: cuius uespam & iā quasi
noctem in fecibus huius q̄nti cū nimis doloribus
expimur: & cū Babylon meretrix & bestia portans
eam fuerit in suo summo: & miror si iam nō est: &
forte summū eius trāsīuit ī turbīnibus mortis filii
qui p̄cessit: tūc dī nox eius tenebrosissima: de qua
dictū ē in ps̄. Posui tenebras & facta ē nox: ī ipsa p̄-
transibūt oēs bestie silue. Ipse sunt bestie sexta die
formate: post quas īformatus ē homo ad imaginē
dei: q̄ post has cōuertetur israel cū reliqs gētium:
& apparebit xp̄iformis uita imago iesu ī euāgelica
regula reformata. Ex p̄dictis aut̄ patet quare sexta
& septima uisio describūt princip̄ r̄ solū finalē sta-
tū ecclesie. Fir. n. hoc ad plenius designandū q̄ in
sexto & septimo statu debet fieri solēnis finis prio-
rum tporū: & quoddam sanctū & nouū seculū itro-
duci. Et nota q̄ q̄n dī q̄ status sextus est perfectissī-
mus respectu p̄orū: nō intelligit respectu xp̄i & uir-
ginis & sue societatis ī sanctis apl̄is: sed quo ad ini-
cia cōuersionis gentiliū ī multitudine ip̄fecta: licet
ubiq; oīs cōmendatio statūū debeat sane intelligi:
q̄ ī quolibet ē aliquid p̄rogatiue sp̄alis in quo p̄t
certens añferri. Circa q̄ntū. s. unde possit litteral̄ r̄
trahī p̄ncipalis intelligētia septē statūū p̄dictorū
in uisionibus Apoca. debet scire: q̄ licet multum sit
obscure ī sex uisionibus qd̄ cuilibet statūū debeat
applicari: maxie q̄ nihil sic dī īsr̄l̄ de uno statu: q̄n
multice ad aliud possit referri: tñ ex duobus uel tri-
bus insimul cōpatī p̄t intellectui illuminato & fide
licetare mōstrari q̄. vii. status p̄dictos intēdit loan-
nes describere: & sextū statūū & septimū sic solēnis
pre alijs demōstrare. Ad qd̄ intelligendū debes sci-
re q̄ quilibet uisio hēt quoddā radicale se hēns: ad sep-
tem status sequentes: sicut radix ad ramos: & sicut
fons ad uos ipsos continens triformiter: cāl̄ r̄: exē-
plariter: & collectiue. Hoc aut̄ nō fit dare in sexta &
septima uisione huius libri: agitur de p̄mordiali ac
medio & finali statu ecclesie: xp̄s aut̄ put̄ in princi-
pio & fine Apoca. dī: est alpha & o p̄ncipiū & finis:
p̄ que tanq̄ p̄ extrema subintelligit q̄ ipse ē mediū
& mediator. Et ideo decuit q̄ ī his uisionibus pre-
mitteret̄ xp̄s tanq̄ radicale & fontale p̄ncipiū toti-
us eccleie & oīum statūū eius: ac deīn ī medio p̄ces-
sū statūū īfulgeret eius mediatio: & ī fine q̄ ipse eēt
omniū cōsumatio & finis. Et ideo sic uisiones ut
p̄mū ordinant̄: q̄ p̄ma ps̄ eaȳ ē tanq̄ fons & ra-
dix. Secūda uero quasi stipes q̄nq; nodorū: seu qua-
si cōductus ex fonte deductus hēns q̄nq; respiracu-
la. Tertia uero est quasi ramorū diffusio cū folijs &
fructibus suis: seu quasi emissio aque ex cōductu in
magnū lacū: ex quo tota ciuitas dei potat̄ & irriga-
tur. Quinq; enī status ecclesie describunt̄ hic quasi
per modū strīcti stupitis uel cōductus. Sextus uero
status describit̄ quasi geta fructio p̄ esum fructūū:
& poculū aquarū: sicq; cū septēatio statūū resulget

ibi admirabil̄ r̄ mysteriū trinitatis. Quia uero xp̄s ē
cā efficiēs & exēplaris: & etiā contētua omniū sta-
tūū: ideo radix uisionū p̄ponit̄ sub hoc trino respe-
ctū. Transeo aut̄ q̄ illū textū nūc exponere non uā-
cat: tñ claret intelligēti quē xp̄s introducit. In sexta
uero & ī septima uisione nō p̄mittit̄ sic plene talis
radix: primo q̄ in quq; uisionibus p̄cedētibz satis
patebat xp̄m eē radicem: Secūdo q̄ illa que cōtinē-
tur in illis duabus uisionibus in iudiciis & bñficiis
sunt tāte altitudis: q̄ nō potuit dubitari illogē xp̄m
esse radicē & cām. Tertio īsr̄l̄ p̄t dici q̄ ut qd̄a fi-
nis solēnis p̄eritorū: & quoddā solēne initiū noui
seculi mōstrat̄ esse in sexto statu: & plenius in septi-
mo. Idcirco sexta & septima uisio nō agūt de quq;
tpibus p̄oribus: nisi solū cōmemoratiue & cōsuma-
tiue ad diffictiōnē sexti & septimi status plenius de-
clarandā. Et idcirco non oportuit talē radicē p̄oi:
que ut dictū ē oēs status comprēhētorie cōtinet.
Accedētes ergo ad p̄ncipale p̄positū dicimus q̄ ī-
telligentia litteralis istorū statūū p̄batur & trahitur
ex duobus uel tribus insimul cōpatīs. Trahitur
enim primo ex p̄ncipalibus duabus tpibus uisio-
num. s. ex radicali & ex finali: & ex ordine quinq;
priorū mēbroz ad sextū & septimū tanq̄ ad finem
suū. Secūdo trahit̄ ex doctrina noui testamenti
ad Apoca. cōpara: sicut & litteralis intelligētia p̄-
phetaz ueteris testamēti in pte trahit̄ ex libris lega-
libz et historiis. Tertio trahit̄ ex p̄p̄hiis finaliū
tpum in ueteris testamēti sentētiis scriptis. Quod
aut̄ ex primo trahat̄ breuiter sic declaro. Radix ue-
ro uisionū illaz apte demonstrat̄ q̄ inchoat̄ a xp̄o
incarnato passo & resuscitato. Ultimū uero mē-
brū ipsaz & ultima uisio libri Apoca. apte demon-
strat̄ q̄ ip̄az finis simpl̄ r̄ est uita eterna in fine secu-
li reuelada: secūdu qd̄ aut̄ eius p̄fecta p̄cipatō in
uita ista paulo añ finē seculi degustanda. Sextū ue-
ro mēbrū ipsaz uisionū in sexta uisione libri Apo-
ca. declarat̄: q̄ in sexto tpe ecclesie est reuelanda sin-
gularis p̄fectio uite & sapie xp̄i: & q̄ uetustas p̄oris
tēporis ē sic uniuersaliter repellēda: ut uideat̄ quod-
dam nouū seculū seu noua ecclesia tūc formari: ue-
tenbus iā deiectis. Sicut in xp̄i p̄mo aduētū forma-
ta ē noua ecclesia: ueteri synagoga reiecta. Et hinc ē
q̄ in his uisionibus p̄ntat̄ triplex xp̄i aduentus.

Primus in carne mundū redimēs & ecclesiā fun-
dans. Secūdus in spiritu euāgelice uite reformāf
& p̄ficiēs ecclesiam p̄mitus iā fedatā. Tertius ad
iudiciū glorificans electos cunctaq; cōsumans. Li-
cet alius secūctis aduētus sit in toto decursu eccleie:
& etiā in gl̄ificatione sanctorū: q̄ in omni statu spi-
ritus xp̄i p̄ficit omnes sanctos. Nihilominus recte
& congrue per quandam anthonomasiam appro-
priatur tempon sexto: q̄ in eo singulariter uidetur
iesus uenire ad suam uitam in sancto spiritu in sua
ecclesia renouanda: & seip̄m uidet̄ quasi in electis
formare per similitudinē uite sue. Rursus quicq;
mēbra sic distincte & intercalariter erunt inter radi-
cem uisionū & inter septimū membrum q̄ ex hoc

ipso apte insinuat pro ipsa designari quinq; solēnia
tempora cū suis solennibus statibus & opibus de di
uinitate percurrentibus ab initio ecclesie usq; ad sex
tum statu. Que aut essent ista tpa uel opera: aut in
quo pūcto inchoarent & finirent non potuit a no
bis cōter scrij uel iuestigari nisi per realē & manife
stū aduentū ipsoꝝ: ac preclarā & solēnem imitatio
nē status sexti: aut per reuelationē spālem dei. Et iō
sicut solēnis imitatio noui testamēti facta in sexta
mūdi etate cū p̄cursione quinq; etatū elucidat intel
ligentiā p̄phay: quo ad primū xp̄i aduentū: & quo
ad tpa ipm̄ p̄currentia: sic solēnis nūciatio sexti
status cū p̄cursione. v. priorū elucidat intelligentiam
libri Apoca. & ceteroꝝ libꝝ: p̄phalū: quo ad se
cundū xp̄i aduentū: & quo ad tpa p̄currentia tam pri
mū q̄ secundū aduentū: pp̄ quod in ip̄o sexto tpe
erit iōi sapie xp̄iane septupl̄ lucēs sicut lux septem
dieꝝ. Quod autē ex secūdo. s. ex his que scripta
sunt in euagelijs & epistolis cū collatione quorum
dam in Apoca. scriptoꝝ trahat l̄salis intelligentia p̄
dictay sic declaro. Nā in ap̄tione sexti signaculi di
cunt. xii. tribus israel signate: & tūc innumerabilis
populus uniuersū orbis adducendus ad xp̄m Ro.
aūt. xi. dicit apostolus q̄ cecitas ex pte p̄durat i isrl̄:
donec plenitudo gentiū intraret: & tūc ois israel sal
uus fiet. Ergo ex utriusq; collectōe habet q̄ i statu
sexto ecclesie debet plenitudo gentiū intrare: quia
tūc i sexto signaculo dicūt signari tribus isrl̄: & ois
isrl̄ cōuerti ad xp̄m. Itē Paulus ibidē dicit: q̄ si deli
ctū iudeoꝝ delicta sunt. mūdi: & diminutio eorū
sunt diuinitē gentiū: q̄to magis plenitudo eoꝝ. Er
go secundū ap̄t. m. si cāus iudeoꝝ: in primō christi
aduentū uenit per accēs ad diuitias collisionis & fi
dei gentiū: multo magis cōfert ad hoc ip̄m plena
cōuersio iudeoꝝ circa hñē mūdi siēda. Et sic patet
q̄ ex utriusq; collatione hētur q̄ i sexto tpe eccle
sie debet plenitudo gentiū cū toto israele plenius cō
uerti ad xp̄m: q̄ fuerit in primō tpe casus iudeoꝝ a
xp̄o. Itē iub sexto angelo tuba canēte scribit̄ descen
dere angelus hēns faciē solis: & i manu librū ap̄tū
qui. s. liber erat prius uisus septē signaculis clausus
& clamauit q̄ in tempore septimi angeli tuba canē
te cōsumabit cōsiliū dei per p̄phetas suos euā
gelizatū: datoq; libro loāni. i. contēplatiuo & euan
gelico statui per loannem designato dixit sibi: op
portet te itēꝝ prophetizare populis & gentibus &
linguis & regibus multis: subditq; de ciuitate san
cta calcanda mens. xlii. Et de duobus testibus
eodē tpe p̄phetaturis & p̄digia magna facturis: &
tandē resurrectionem & occisionem ipsoꝝ: & p̄ter
septē milia hominū tūc a deo occisā: reliq; i timorē
sunt missi: & dederūt gloriā deo. i. ad xp̄m. sunt
conuersi. Christus autē Math. xvii. dicit q̄ Helias uē
turus est & restituet oja. iuxta quod Malach. ultio
dī. Ecce ego mittā uobis Heliam prophetam anq̄
ueniat dies dñi magnus & horribilis: & conuertet
corda patrū ad filios: & corda filioꝝ ad patres. Er
go ex istoz mutua collatione hētur q̄ in sexto tē

pore ecclesie debet liber xp̄iane sapie plenius ap̄ri
& comedi: & uniuersis gentibus itēꝝ p̄dicari. Et q̄
Helias cū altero cōteste ubi cōfido sit tūc uentu
rus ad conuertendū corda iudeoꝝ ad fidē & intelli
gentiā sanctoꝝ p̄m & p̄phay: & ut iesus asserit uē
turus est ad restituēda oia: sicq; cū suo cōteste occi
detur a bestia que ascendit de abyssō: put dicit loā
nes ibidē. Quomodo autē tertio ex p̄phis
p̄bent̄ predicta scias q̄ ex ip̄is p̄batur: q̄ maior ps
israelis erat excidēda in primō xp̄i aduentū: & totū
orbis gentium tunc conuertendus ad christum: &
q̄ post quandam plenitudinem t̄pis debet itēꝝ p̄
cellenter conuerti: & cum toto israele in christo iō
cundari. Ex quo habetur q̄ mundus primo conuer
sus debuit fere totus a xp̄o conuerti ante generalē
conuersionem iudeoꝝ: quod iam multū uidemus
esse completum. Quomodo autē hoc ex prophe
tis probetur huius uōri cursus huic operi interiret
non permittit: quia tractatum prolixiorē exigē.
Sed nunc supponatur quia forte de hoc faciemus
speciale tractatum: tamen spiritus in hoc euiden
ter satis illud manifestat percurrenti textum. p̄phe
tarum cum lumine ipsius iesu. Ex predictis patet q̄
principalis intelligentia sexti & septimi membri ui
sionū Apoca. fortius probatur: & probari potest: q̄
intelligentia intermediorum inter ipsum & sextū:
seu inter radicē & sextum membrum: & ita clara
intelligentia ipsorum dependet ab intelligentia sex
ti. Sicut & ratio eorum que sunt ad finem depēdet
a fine. Vnde autem probentur septem membra ip
sarum uisionum principaliter referri ad eodē se
ptē status ecclesie facile est aduertere: tam ex hoc q̄
septimum membrum cuiuslibet eorum principaliter
& clare refertur ad eundem sextum statum eccle
sie: & ultimū mēbrum ad ultimū statum: q̄ ex hoc
q̄ initū ipsarum uisionum aperte inchoat a primo
christi aduentū & ab initio ecclesie primitiue: q̄ ex
hoc q̄ in membris intermedijs ponitur secundum
tertium quartum: aut aliud a parte designans suc
cessiuum ordinem inter ipsa: sicut in uisione de mu
liere amicta sole. Item multum patet ex hoc q̄ si
omnia priora mēbra uisionum ad inuicem cōfe
ras: & similiter omnia secunda: & sic de alijs. Aperte
uidebis omnia prima ad idem primū referri cōcot
diter: & similiter omnia secunda ad idem secundū:
& sic de alijs. Et hoc iterum uerum est q̄ prima in
telligentia eiusdē primi multum clarificatur ex mu
tua collatione omnium priorum. Et idem est de
omnibus alijs mēbris. Vnde etiā probetur ibi tñ
esse septem uisiones principales: facile colligitur ex
predictis: quia quelibet quinque priorum sic decur
rit ab initio ecclesie per medium usque ad finem: q̄
ex hoc quelibet aperte se exhibet ut unam totā.
Sexta uero sic p̄ncipaliter iussit ad monstrandū dā
nationē babilōis: & ea que post eius dānationē ul
q; ad finē mūdi sequunt̄ q̄ apte declarat se eē unā
uisionē totalē. De septia uero quōcūq; eā incipias fa
tis patet. Si q̄ tñ uisionē ligatōis sathāe usq; ad eius

solutionē
ita q̄ ip̄a si
sistere: q̄ se
septima &
de septia: &
ad. vi. scias
equat̄: imo
mēdo eius
cis in Caro
ano xp̄i. Si
dunt fere.
mul sumpt
quos secū
status ap̄t
sumit a tpe
Si uero sum
longus sta
ano saracē
egyptum &
septingent
depopula
pellima: qu
stra tempore
nem diuer
dei qui ista
las gratiarū
noꝝ: tñ pos
fuit. n. fid
loxo instar
bitō discuti
christi & lu
cili dicitur
ro martyres
nium dant
tia uirtutis
turna. Prim
propter ma
propter ma
illius trium
tione nero
state qui m
te fuerunt
q̄ ad pacem
si totidem
martyrum
rium fructū
in electis si
dum appa
fectione fi
to statu pa
platiuorū
quam in u
& uigor ui
chontarum
rum durau
in quibus
ut dictum
ncipiendō

solutionē & dānationē ponat p̄ una uisioe totali:
 ita q̄ ip̄a sit septia: & alia ultima sit octaua n̄ curo re
 sistere: q̄ secūdu diuersos respectus est ibi assignari
 septima & octaua: iuxta quod alibi dī bestia fuisse
 de septia: & nihilominus eē. viii. Quantū autē
 ad. vi. scias q̄ predci status sed. in spacia t̄porē non
 equat: imo q̄ntus durauit p̄ quingētōs annos: su
 mēdo eius inītiū a translatione imp̄i romani a gre
 cis in Carolū magnū scā ut dī octuagesimo p̄mo
 āno xp̄i. Sumendo uero eius inītiū a p̄re Pipio: ad
 dunt fere. lxx. anni. Quattuor at̄ primi status insi
 mul sumpti durauerūt minus octingētis ānis: inē
 quos secūdu status martyx̄ longe plus durauit q̄
 status ap̄loz. Quartus ē status prout eius inītiū
 sumit a t̄pē iustiniā durauit circa centum ānos.
 Si uero sumatur ab antonio magno multū fuisset
 longus status: sed post cētū annos p̄dcōs a iustini
 ano saraceni oēs illas partes destruxerūt: acceperūt
 egyptum & hierusalē & affricā. Et circa annos dñi
 septingentesimo uigesimo ceperūt hyspaniam &
 depopulauerunt sardiniam: & fuit ista fera bestia
 pessima: que a quarto tempore ecclesie usq̄ ad no
 stra tempora plurimam stragem dedit. Ratio au
 tem diuersitatis horum temporū licet sit ī secreto
 dei qui ista distinxit secundum influentias diuer
 sas gratiarum: & preciositatem temporum nō an
 nos: t̄n̄ possumus ad hoc cōgruētis assignare. Dif
 fusio. n. fidei p̄ ap̄los ī orbē uniuersū debuit eē ue
 lox instar lucis solaris: & istar fulguris ī uniuersa su
 bito discurrens. Hoc enim maxime fuit in gloriā
 christi & lucis sue: unde in apparitione primi signa
 culi dicitur exisse uincens ut uinceret. Martyria ue
 ro martyres configurantia christo passō & testimo
 nium dantia christo & eius fidei & posteris reliquē
 tia uirtutis exemplum debuerunt esse multa & diu
 rna. Primo propter maiorem gloriā christi: &
 propter maiorem coronam maioremq̄ societatem
 illius triumphalis militie: unde & a prima persecu
 tione neronis usq̄ ad persecutionem Iuliani apo
 state qui mortis filius uisus est idolatriam renoua
 re fuerunt circiter trecenti anni: & a passione xp̄i us
 q̄ ad pacem christianis datam sub constantino qua
 si eodem anni: qui numerus bene congruit statui
 martyrum pro fide trinitatis recipientium centena
 rium fructum martyrii. Stupor aut̄ fuit ueritatis xp̄i
 in electis suis quarto tempore paruo secundū mo
 dum apparente respiraculo durauerunt in tanta p̄
 sectione fidei & uirtutis. De tertio uero & quar
 to statu patet: q̄ doctrina doctorum & uita contē
 platiuorum debuit habere suam durationem per
 quam in utroq̄ ostenderetur plena dantias luminis
 & uigor uirtutis: licet loachim dicat q̄ status ana
 thonitarum proficiendo decreuit: unde dicit q̄ pa
 rum durauit propter malitiam illarum regionum:
 in quibus uisus est floruisse ad horam. Incepit enim
 ut dictum est a iustiniāno secundum ipsum tamen
 accipiendo ab antonio & paulo & hylarione c̄lus

durauit. Alias autem fragilitas humane carnis non
 patitur tantum statum diu in altitudinem perdu
 rare. Quintus uero status pluribus ex causis de
 buit esse longus. Prima est quia eius conde
 scensio nostre infirmitati proportionabilis potuit
 in multitudine perdurare. Secunda quia in ipso
 debuit terminari tempus plenitudinis gentium:
 prout distinguit a tempore cōuersiōis iudeo
 rum inter que debuit esse gaudis euacuato uete
 rum carnalitatū ex uniti remissione nascentiū: &
 hoc p̄ grāde iudiciū punitiū. Ut aut̄ hoc iudiciū
 appeat iustius & maturius debuit diu tolerari ipi
 us infirmitas: & per diuersos status religionū eius
 citari iniquitas: uñ in isto quinto florauerunt mona
 chi nigri: orti sunt monachi albi tanq̄ duplex mis
 sio nūciorum pro fructu uinee ihu ad filios tāq̄
 cultores euāgelice uinee: post quos mult ad eos d̄
 us pater filiū suū. i. euāgelicū statū in similitudinē
 filiū uiuētis qui uenit in line quinti status ad inti
 mandū sextum: quē cultores extra uinea ut infra pa
 tebit eiecerūt: & impie occiderunt pp̄ quod malos
 male perdet: & uineam suā locabit aliis agricolis.
 ipsi sunt enī illa meretrix condemnāda in texto sta
 tu post cuius excessum noua sp̄ola cū magno illa
 coniūgit̄ agno. Tertia ratio quare debuit plix
 durare est: q̄ post tot certamina in p̄mis quattuor
 statibus habita decuit dari ecclesie longam pacem:
 ut oñderetur grā copiosa. Nā propter horredas he
 reses que in ecclesia pullularūt a tēpore constantini
 usq̄ ad tēpus saracenoꝝ inundauerūt: digna fuit ec
 clia tunc tēporis non defendi. Vnde & bestia sara
 cenica & pus etiā arriana maxime in quattuor pess
 mis gētibz in quibus tunc inualuit: grecis: ḡotis:
 uandalis: longobardis tantū deuastauit ecclesiam:
 q̄ Greg. magnus circa finem quinti temporis fe
 re credit extremum iudicium adesse. Sicut patet in
 ome. super illud. Erūt signa in sole &c. & sic debu
 isset esse exigente iustitia q̄ & hoc ipsum aperte
 demonstrat aptio q̄nti signaculi ubi facti introducū
 tur dñm ad iusticiam puocare. Sed ex m̄ia tandū
 est supportata imperfectio quinti status pro com
 plendo numerū electorum & propter alias rōnes
 quanplures quas propter prolixitatem omitto.

De sexto uero statu uidetur loachi uelle dicere
 ī aliquibus locis q̄ parum durer q̄si. n. sexto & septi
 mo non uidetur dare nisi duos tercenarios ānorū
 Nam xlii. generatiōes ipse distinguit artificiose &
 prudenter sicut uir illuminatus et sanctus & ad intel
 lectū sexti t̄pris ecclesie sp̄alissime illustratus: sed uar
 io mō. Sicut in dc̄is fuit. & maxie libro q̄rto de cō
 cordia in fine & ī p̄ncipio expōnis sup̄ Apoc. ipse
 accipit sextum & septimū sigillum: & maxime
 septimū. Quicquid sit de hoc non est dubitādum
 ecclesiam a dānatione babilonis: idest ecclesie
 carnalis usq̄ ad finem seculi habere t̄rum tem
 poris sp̄acium: q̄ totus orbis & totus israel con
 uertatur ad christum: & q̄ illud tēpus crescat a ma
 ne, per gradus cōgruos usq̄ ad meridiem: deinde p̄

gradus congruos decreseat ad tantā uesperā & no-
ctem iniquitatis: q̄ uix iueniat fides in terra: & q̄ pp
abundantiam malitie x̄ps quali cōpellatur ad iudici-
um uenire. Absit enī q̄ tertius status principalis se-
culi qui est sextus noui testamēti appropate gerēs
imaginē sp̄itus sancti sit momētaneus: aut tanto
opi iproportionabilr breuiatus. Quod aut sic de-
beat descēdere ille status primo patet rōne. Rādicu-
lū est enī dicere q̄ summā p̄fectionē ecclesie q̄ erit
in cōuersione iudeor̄: & totius orbis post mortem
antix̄pi magni: deus nolit durare nisi per .xxx. & .l.
dies uel menses: ut aliq̄ fabulant: & q̄ tūc simul cū
tēpestatibus antix̄pi facta post ita plena cōuersionē
& nulla subsecuta generali ruina culpe: deus uelit
iterū subito tēpestatem generare: seu generalē iudi-
ciū inducere: & statū q̄ in summa p̄fectionē de nouo
formauerat nihil uelit durare: & debitū cursum &
occasum hēre. Vnde prout septimus status sumit i
hac uita: in fine debet malis pessimis abūdare: q̄d
aptē ondit x̄ps Luce. xviii. d. Cū uenerit filius hōis
putas iuuenit. si. super terrā? Certe si ueniret ad iudi-
ciū imediate post cōuersionē iudeor̄ & orbis ter-
re post mortē antix̄pi: nunq̄ tantā fidē in terra q̄tā
tūc iueniret: & iā tūc dies dñi ad iudiciū non ueni-
ret tanq̄ fur: nec sic diluuii dies: q̄ oēs essent parati.

Secūdo cōtrā dicit iesus Mathei. xxiii. q̄ sicut fu-
it in diebus Noe ante diluuiū erant comedētes &
bibētes & nubētes &c. & nō cognouerūt. i. nō cre-
diderūt: donec uerit diluuiū. Ita erit aduētus filii ho-
minis. Et paulo atē dicit q̄ surgēt pseudo christi &
pseudo p̄phete facturi tribulationē maximā: & lu-
minaria obscurabunt: & tūc uidebūt filiū hōis ue-
nientē in nubibus celi. Vnde finis status septimi &
finis q̄nti: & finis q̄nte etatis mūdi. s. finis synago-
ge assill'ant sibi. Sed q̄ semp corruptio melioris est
peior: ideo peior est malitia finis carnal' ecclesie i q̄n-
to statu q̄ malitia synagoge: non q̄dē in ope: q̄ ni-
hil pōt esse peius q̄ x̄pm p̄sonalr occidere: sed mul-
to peius ingratitude & in tantoꝝ bonor̄ corrup-
tione: q̄to maior est grā ecclesie q̄ synagoge. Et q̄
tutura p̄fectio ecclesie contēplatiue erit omniū sum-
ma: deo eius corruptio erit omniū pessima in tan-
tū q̄ ex hoc seq̄tur uniuersalis mūdi ruina. Sed q̄
oipotēs & optimus iesus semp de maiori malo in
uniuersalibus statibus elicit maius bonum. Idcirco
de illo malo eliciet summū bonū. s. beatitudinem
cōpletā omniū. Sic & de malo meretricis babylo-
nicę eliciet reformationē p̄fectionis uite: & statū opti-
mū ecclesie contēplatiue qui erit optimus de hac
uita. Et s̄s̄r de malo synagoge elicit primā refor-
mationē gentilis ecclesie. Vnde & in his tribus tē-
poribus dī iesus singl'r iudicare. In primo synago-
gam. In secūdo meretricē babylo nicā. In tertio to-
tā mūdi machinā: de ultimo est patens. De primo
dī Math. iii. a Ioanne paptista. Iam securis ad radicē
arboris pōita ē. Et paulo post. Cuius uētilabrum i
manu eius. Et Luce. iii. s̄s̄a. Vbi Ioānes ostēdit q̄
deus debeat iudicare synagogā. De secūdo uero dī

in tota sexta uisiōe. xviii. ca. ubi agit de iudicio me-
reticis magne. Quantū ad septimū sciendū q̄
predictis statibus adaptant' opa septē dieꝝ: forma-
tionis mūdi. Nā in primo statu ecclesie ortus ē ihs
lux mūdi: eiusq̄ fides illuxit orbi: diuisitq̄ lucem si-
dei a tenebris p̄fidie: & maxie synagoge. In secū-
do uero statu martyꝝ factū est i celo. i. i celesti eccle-
sia firmatū patiētie & cōstantie martyꝝ. pp q̄d de-
sideria uite supne diuisa sunt a desideris huius uite
quali superiores ab inferioribus. In tertio uero sta-
tu doctōꝝ & pontificū seq̄strate sunt aque nationū
idolatrantiū a terra fidelīū tpe Cōstantini: & appa-
ruit arida exclusa tēpestate martyꝝ: & p̄tulit ec-
clesia herbā uirentē simplicīū: & ligna pomifera do-
ctōꝝ fructuum eminentiū sp̄ualis doct̄ne. In
quarto uero fulserūt anachorite i celo. i. i uita celesti
quali lumina celi ecclesie: quor̄ patres fuerūt sicut
sol: multitudo uero sicut stelle in locis suis solitarie
fixe: q̄dam uero actiui inferiores fuerūt sicut luna.

In quinto uero tpe quo ad eius p̄ncipiū fuerūt
sp̄ualiores monachi uelut aues uolantes: clerici ue-
ro com mixti gentibus fuerūt quasi pisces i ags. In
hac autē die dictū ē. Crescite & multiplicamini. Nā
quā enī i p̄teritis t̄pibus sic monachi uel ecclesie in
tali uita que cōueniret p̄sibus ordinate uiuentibus
tantū creuerūt: q̄tū in q̄nto tpe: q̄ nō tū clericor̄
& monachor̄: uex̄ etiā eccl'iar̄ & monasteriorum
nō est facile numer̄ iuenire. Vnde quīs uita mona-
chor̄ quarti tēporis fuerit elatior: nō tñ fecundior:
nec sic hēns sensum uiuū: & ternerum pietatis. Aues
enī & pisces p̄abundāt i sensu luminaribus celi: hac
tñ icipiūt mīsteria prauitatis exsufflante: q̄ hac die
creata sunt mūda p̄ter & imunda. Sunt. n. pisces &
aues mūdi & imundi: & i fine huius quanti imū-
dicia sup imundiciā inūdauit. In sexta autē die si-
cut i sexto tpe primo creata sunt irrōabilia. s. iumen-
ta: & reptilia: & bestie: q̄ in fine q̄nti & in p̄ncipio
sexti inūdauerūt iumēta carnaliū: & reptilia auaror̄
& bestie supbor̄: & tñ simul cū hoc creatus est hō
ad imaginē dei cū muliere ex ip̄o formata. Quia or-
do euāgelicus tanq̄ hō rōnalis ad dei imaginem fa-
ctus in hoc sexto tempore creatus est: & ipsi iesu su-
biicit omne terrā: p̄erit enim oibus primo for-
matis: & distinguetur in collegio prelator̄ & sub-
ditorum quasi i uxorem & uirum. Dies uero sep-
timus erit benedictus beatificatus: & liber ab omni
opere & labore seruil: & fruēs pace q̄ exupat omnē
sensum. Secūdo isti status assill'ant septē mundi
etatibus: sicut enī in p̄ma creatus est orbis: & gene-
ratio Cayn occiso Abel segregata ē a generatōe fili-
orum dei: & a generatōe Seth: sic i primo statu for-
mata est ecclesia: & a filiis x̄pi iesu homicida syna-
goga est p̄ ap̄os sepata. Et sicut i p̄ncipio secunde
etatis fabricata ē archa p̄ Noe iussu dei: i qua semen
electum a diluuiio saluaretur. Leuataq̄ archa in al-
tum super montes requieuit altissimos diluuiio ex-
siccato. Sic in secundo statu per robur factorum
martyꝝ in eor̄ fide ecclesia est saluata a diluuiio pa-

ganor̄: &
leuata est i
romanor̄
ē i tertia e
egyptiis in
Dathā &
el absorbu
latina gen
ta ē lex in c
gulariū sta
reticos p̄ i
mlia hic u
iects syriis
cata hier' n
uit. Sic & i
re extirpati
de Italia: &
Gregoriū
uix: secun
Petr̄: ordi
nitus q̄ an f
re destruct
tribubus p
suā: nec ex
ante. Sic de
& latina ec
dos pus p̄
statutis ē l
la p̄or̄ hei
tūc circa fi
sū. Sic
& ueritat
noua uita:
uus hō Fr
x̄po iesu ci
ta & regul
cōsua & se
clausa ē: n
tat' cuius
& nouā s̄
expectam
tus dñi in
aiar̄ defu
bit: quod
pultis & r
dicat. Ioh
amodo iā
Sic certe ē
tur q̄ attē
nē status
cōtinue i
dū q̄ hū
poribus i
matis. Vi
prelia sep
gnat: in c
statū p̄
cundū eu

ganog: & p diluuiū sanguinis martyre tūc effusi e-
 leuata est fides & eccl'ia sup uerticē regū & imperii
 romanog: idolatrie diluuiū exsiccatō. Secundo
 ē t' tertia etate submersis sodomus i mari mortuo:
 ē t' tertia etate submersis sodomus i mari mortuo:
 egyptiis in mari rubro: data ē lex populo & chore:
 Dacia & Abyron: ceterosq; scismaticos de filiis isra
 el absorbit ira dei. Sic in tertio statu luxuria & ido-
 latina gentiū p mortē xp̄iq; sanguinē submersa. Da-
 ta ē lex in cōsiliis p̄m eccl' iusticog: decretoꝝ & re-
 gulariū statutoꝝ populo xp̄i: & sup scismaticos he-
 reticos p̄imos tūc efferbuit ira dei. & multa sunt si-
 milia hic inde. Sicut & in quarta etate Dauid de-
 lectis syriis & phylisteis: ceterisq; hostibus & edifi-
 cata hierl'm diuinū cultū p psalmodie iubilū āplia-
 uit. Sic & i quarto statu eccl'ie a Iustiniano impato-
 re extirpati sunt heretici ariani de greca: affrica &
 de Italia: & paulo post de hispania: & per magnū
 Gregoriū q fuit quasi alter Dauid quē deus reppit
 uig: secundū cor suū: āpliatū est cultus dei in sede
 Petri: ordinauitq; eccl' iasticū officiū: & tantū solen-
 nitatis q̄ an fuerat ordinatū. Sicut etiā in q̄ta eta-
 re destructa iudea & hierl'm p chaldeos: & p̄s. x.
 tribubus p assyrios restitutus populus iuda i terrā
 suā: nec ex tūc pullulauit in eis spina idolatrie sicut
 ante. Sic destructis oriētalibus eccl'is p sarracēos:
 & latina eccl'ia fere uastata p eos: & ē t' p longobar-
 dos p̄s paganos: & factos postmodū arianos: re-
 stratus ē latinus populus p Carolū: nec ex tūc ido-
 la p̄og: hereticog: tantū inuaduerūt i eis: quīs sicut
 tūc circa finē fuit ceca heresis māicheog: & ualden-
 sū. Sicut i secūda etate reiecto carnali iudaismo
 & uetustate p̄oris seculi uenit nouus hō xp̄s ihs cū
 noua uita: lege & cruce: Sic i sexto statu apparuit no-
 uus hō Franciscus cū euāgelico statu q̄nq; plagis a
 xp̄o iesu crucifixus & cōfiguratus in carne: cuius ui-
 ta & regula sicut & xp̄i p̄sona tūc fuit nō dubiū cru-
 cifixā & sepulta. Sed & sigillis impioꝝ sub lapide
 clausa ē: ne a morte resurgat multis custodiis depu-
 tatis: cuius clarā resurrectionē & ascensionē sublimē
 & nouā spūs sancti pentecosten cū multo gaudio
 expectamus. Et sicut septima etas a sabbato ge-
 nis dñi in sepulchro iniciata ē: cōtinēs q̄tē & pacē
 aiāz defunctog: Sic & septimo statu plene cōple-
 bit: quod nūc in multis sanētis p̄sonis mundo se-
 pulchris & mortuis cernimus esse cōpletū: ut de illis
 dicat Ioh̄: scribe. Beati mortui q in dño moriunt:
 amodo iā dicit spūs ut requiescat a laboribus suis.
 Sic certe & hodie uero Iohanni speculati p̄dicta dici-
 tur q̄ attēdat & scribat q̄ta pace fruunt ad similitudi-
 nē status septimi aliq̄ aīe mortue mōdo: que quasi
 cōtinē in extatico spiritu reuēscūt. Tertio scien-
 dū q̄ hii septē status cōformant septē preliis & tē-
 poribus sub lege seu sub israelitico populo consu-
 matis. Vnde & Iochin sanctus abbas secundū illa
 prelia septem signacula libri ueteris testamenti assi-
 gnata: in qbus signabant septē prelia septē spūaliū
 statū predictog: in xp̄i eccl'ia consumada. Et se-
 cundū eundē i primo signaculo fuit p̄secutio egypt

tiog: in secūdo chananeog: in tertio syriog: i quar-
 to assyriog: in q̄nto chaldeog: in sexto percussa Ba-
 bylone a medis fuit itēz preliū assyriorū a sancta
 ludith deuictū: & i tpe septio hester bellū Aman q
 populū debellare uoluit iudeorū. His autē septē si-
 gnaculis in labore cōpletis secutū est septimū: in
 quo reuēscitur a scripturā laborū reedificato tēplo
 sub Esdra & Neemia. Nihilominus in fine huius
 septimi fuit antiochus impius templū cōtaminās:
 cui restiterūt strenui machabei. Post hoc autē appa-
 ruit iesus in carne. Igitur primo bello quod fuit ab
 egyptiis corruēt conflictus iudeorum cum xp̄o &
 apostolis. Secundo facto a chananeis corruēt
 conflictus paganorū contra martyres. Tertio a
 tempore Dauid usq; ad Heliam & Heliſcum facto
 a syriis & philisteis: & a scismate decem tribuum cō-
 tra regnum iuda: correspondet conflictus multarū
 gentium arianarū. Quarto uero facto ab assyri-
 is captiuantibus decem tribus: & fere deuomentū
 regnū iuda: correspondet uastatio sarracenorū
 de qua dictum est supra. Quinto uero facto a
 chaldeis seu babilonicis: correspondet conflictus
 spiritaliū xp̄ianorum quinti tēporis: quem a car-
 nalibus & quasi a babilonicis patiunt: maxime cir-
 ca finē quinti: sub quo per meretricium babilonis
 spūs tenetur oīo captiuus. Sexto uero corruēt
 noua percussio babilonis: quā de nouo plene fieri
 expectamus: ubi & filia ludith & Hester: agnus ies-
 sus bellorum triumphator demōstrabitur electis.

Septimo uero facto ab antiocho correspondet cō-
 flictus futurus a nouissimo Gog in fine septimi.
 Nec dubiū q̄ cōtra ip̄m preparabit iesus strenuos
 machabeos: post quog: mortē ad iudiciū uēiet tri-
 umphator iesus oīa discussurus. Septē etiā status
 predicti septem sacramentis cōformant. Nam primus
 status fundatōis ap̄tog: conformat baptisimat-
 is regenerationi. Secundus uero militie martyre
 conformatur confirmationi: per quam xp̄iani p̄p̄e
 ponuntur in statu pugilum. Tertius uero docto-
 rum assil'at sacerdotali ordini: qui secundū Diony-
 sium est illuminatiuus. Refectio uero eucharistie
 deuotioni anachoritag. Penitētia uero multum
 congruit & expedit iniquitatibus q̄nti status.

Matrimonii uero nuptias xp̄i & eccl'ie i sexto
 fiendas optime prefigurat. Vnde & in sexta uisiōe
 dicitur. Gaudeamus & exultemus q̄ uenerūt nup-
 tie agni: & uxor eius preparauit se. Vnctio autē ex-
 trema cōgruit suauitati & paci status ultimi: in quo
 uenficabit illud de filio reguli: heri hora .vii. reliq̄t
 eū febris. Ex p̄dictis patet facill' q̄l' p̄ iatelligen-
 tiā libri Apoca. elucidat' obscuritas ueteris scripture
 & māifestat' distinctio .vii. statū eccl'ie: quasi septē-
 pliciis xp̄i plis. Illā scripturā elucidat p̄mo p concor-
 diā. Si .n. septenarios i scripturis p̄itos coaptēs ad
 septenarios Apoc. innumera mysteria tibi clarescēt: ut
 uerbi gratia: quare lex post sex ānos laboris uoluit
 super terrā sabbatizare āno .vii. aut post septē septe-
 nas annoꝝ statuit annū iubilēū: annū remissionis

aut post septē hebdomadas a pasca legē dari: & pē thecost: s colli: aut septē lucernas luceri in candelabro: aut mariā leprosam septē diebus stare extra castra: & capillos Sampsonis distingui in septē crinis: aut Iob hēre septē filios: & septē milia ouiu: aut q̄ sapia septē colūnas dicit excidisse. Et Esaias septem mulieres unū aphēdisse uirg dominum ihm xpm & sic de aliis septenariis scripturaz. Secūdo multū elucidat scripturā distinguēdo tres fines seu tres xpi aduētus in pphetis idistrictē uolutos. Sicut enī uiro distātī a magno mōte duas magnas ualles seu planicies inter se cōtinēte: ac p cōsequēs ex hoc terro uidet mōs ille: nō ut trinus sed tm̄ ut unus mōs nullis ualibus distinctus. Ex quo uero uir iste stat super primū montē: uidet primā uallē & duos mōtes uallē illā cōduētes: ex quo stat in mōte secūdo: sicut i medio uidet duas ualles cū montiū ipsam includentiū trinitate. Sic iudei qui fuerūt primi ante xpi aduentū quasi añ primū montē nō distixerunt inter primū & postremū: sed sumpserunt totū prouino: semel tm̄ expectātes messiā: xpiani uero statū ecclesie sextū pētes distinguūt qdē iter primū & ultimū tanq̄ iā pōiti sup primū: & tanq̄ uidētes mediū cōuersionis spatiū gentiū: quod inter primū & ultimū cōtinēt. Cōiter tm̄ nō distinguūt iter illū qui est in extremo iudicio: & iter illū q̄ erat in statu sexto: qn̄ secundū apl̄m xps illustratione sui aduētus i terficiet anti xpm. Qui aut statuent in sexto tpe ecclesie uel in spū uidet & distinguūt ipm̄ a primo & postremo: uidetq̄ hāc distinctionē in libris pphicis: & in his que a xpo & apl̄s dicta sunt de finali xpi aduentu: & de finali statu mūdi artificiose cōtineri. Tūc etiā uident q̄ licet opa priorū qnq; etatū concordent cū qnq; p̄mis ecclesie statibus: & septē prelia seu signacula sub lege cōpleta cōcordēt cū septē ecclesie statibus. Nihilominus mutatio uetere institutio nouorū facta in quolibet p̄dictorū p̄ncipaliter dirigit significandū mutationē & renouationē factam uel fiendā in tertio xpi aduētū p̄fecto. i. in p̄mo statu ecclesie & i sexto & i extremo iudicio. Vnde & spūs p̄phicus ueteris testamēti ad hos tres p̄ncipaliter currit: nec mirū q̄ p̄ncipalis intētio eorū de xpo & circa xpm̄ fuit p̄phare eius aduentū in carnē passibile & redēptionē nr̄am per eius mortem fiendā: ac deidē post cōuersionē plenitudis gentiū: promittere cōuersionē oīs isrl̄is: & postremo mundū iudicandū a xpo per reproborū penā: & electorum gl̄iam oīa consumāte. Vnde in diuersis uisionibus libri Apoca. miris & occultis modis ad hec tria maxime ad secundū & tertiu p̄phas ueteres & figuras Ioānes spū sancto plenus adaptat. Ex quibus clarescit de his que diximus intētio p̄phetarū. Hos aut septē status plixius deduximus: q̄ multū ualet cōsiderare p̄dicta ad intellectū totius scripture: & maxime Apoca. & ad uitāda picula huius t̄pis: qui sumus iā a centū annis initio sexti: & submergimur a fecibus quinti. In cuius fine status xpianus & ipse iesus in eis uilificatus est multipl̄r: sicut isra dicit:

Vnde ipsa uilificatio minor secūda sequenti capitulo continetur.

Iesus uilificatus

Cap. ii.

Sicut ex p̄dictis patet quintus status ecclesie fuit zelatue correptionis: & pie condescensionis multiplicatis t̄palibus i ecclesia largiflua deuotiōe fidelium: & ipsa ecclesia multo sublimius q̄ p̄us sup oēs reges & principes triumphante exaltata. Fuit aut cōueniēs t̄palia ab oī p̄tate iesu ecclesie sue dari. Primo ad ostēdendū q̄ ipse ē creator oipotēs uisibilis & inuisibilis: & q̄ oīs creatura est sibi plene subiecta: & ideo creatura sub diuersis circūstantiis & regulis pōt sancta ecclesia bene uti: & hoc ad confutandā heresim ipii Manichei & sequentiū ipm̄. Secūdo ad ostēdendū q̄ deus non reprobatur etiā i nouo testamēto statū diuitiū: regū: principū: & baronū: licet ipse in paupertate: & humilitate: & austeritate crēis uixerit in hac uita: propter quod etiā ad formandum uariū statū in ecclesia uoluit ipam eccl̄iā honoribus extollere: & i tēporalibus abūdere. Quia etiā cōueniēs fuit q̄ regia p̄tās & mūdi dominiū secundū aliquē statū p̄tatis uite i suis uicariis sfugeret ad iformādū oēs reges & diuites q̄ ad formā p̄tate scōrū p̄tificū deberēt tenere i honoribus humilitate & uilitate sui: & familiarem & dulcē cōdescensionē populi: & simul cū rigiditate iustitie cōtra malefactores hērent: pietatē miē sup bonos: ut silr̄ discerent diuites in exēplo p̄torū ecclesie diuitias nō in p̄p̄is huius mūdi expēdere: nec de eis i nutrāto suorū corpore lasciuire: sed ad modū renūculi dño oblati i ueteri testō in medio pinguedis t̄palium macie abstinētie cōseruare & adipem abūdatie t̄palium paup̄ibus indigētibus elargiri: hec qdē in p̄mis ep̄s & abbatibus q̄nti t̄pis: & et q̄nti plenius refulserūt: zelo seueritatis puniētes abutenes p̄mo iō crucifixi: & ipm̄ piissime i miē opibus dispēsantes: in q̄bus ē tāta refulsit humilitas: ut quibet eorū dicere uiderēt ad p̄lationē assumptus cum hūilli rege Dauid. Exaltatus aut hūiliatus sū & cōturbatus. Nā nō assumebant nisi uirtutibus plenuocatoē spūs sancti: q̄bus p̄latio onus erat p̄mens sollicitudie: & sue dignitatis r̄cognitiōe: nō honor eleuās uāitate. Alia rō fuit ut magis eēt grata & r̄cognita p̄fectio xpi uite in paupertate & despectu & cruce. Ex hoc enī q̄ ecclesia p̄ honores & t̄palia ad tantā spurcitiā malorū deuēit: patet q̄ modus uite xpi quē elegit i carne passibili fuit p̄fectior oīo alio ad t̄palia se hēndi. Ad quā qdē cognitionē si lucidā nō deuēisset ecclesia: nisi expta fuisset tantā sentinā malorū: q̄ ipam i suis t̄palibus nō opp̄sisset: ac p hoc nō ita grate suscepisset sublimissimū donū crucifixoris uite euāgelice sibi dāde. Patet itaq; q̄ la p̄iēti cōsilio spūs sancti ecclesia ē i t̄palibus exaltata: nā p̄ter rōnes p̄dictas p̄uidit eterna electio multos per illā uiam saluandos: q̄ martyre supplicia & alta paupertatis culmina non fuerunt apti suscipere

ac per hoc d
expedit elec
clia mode
rificibus &
sic scuerint
tate in delici
to paucissim
rū icruit: q̄
in trasgressio
istū in scabi
ciūt q̄ntū st
clie fardis
sibi multa n
correxerit su
Er in aprior
ta sanctorū:
la inūdantia
stellaris clari
t̄palium quasi
apuisse dicit
scimia: in cru
numeris sua
p̄p̄er qd̄ ta
dent cultū
magnā p̄bu
tatenorū diu
talia & oēm
pia sit & cec
ut diceret ec
maifeste ap̄
& moāchis:
xime q̄ illi
uite sanctita
ta humilitate
redēt ecōt
huitus quini
tinus dei ap̄
Dnico: & ec
mi putei he
pugna hui
plicationē l
nec de corri
Et hic illud
dam uilific
re: q̄ in tāta
nouā prolē
iudiciū mo
ostunt cal
opp̄mebāt
istorū duos
fidelibus h
maxie cū la
duos paup̄
rio suo mō
tia facti ne

ac per hoc & defecissent i illis. Vnde & secundū q̄
expedit electis q̄ sunt in terra: semp̄ deus statū i ec-
clesia moderat̄ hoc pro ifirmis. Imp̄fectis uero p̄
uificibus & clericis fuit uirtus probata sublimis: dū
sic scuerint hūilitatē seruare in honoribus: austeri-
tatē in deliciis: & in abūdantia paupertatē. Quia ue-
ro paucissimoz: ē istud: ideo paulatine relaxatio tan-
tū creuit: q̄ illud qd̄ fuit in uirtutis instrumentū:
in trāgressiōne ip̄portabilē cōuersum. Lapsū aut̄
istū in secabuz q̄nti t̄pis oēs q̄nari Apoca. q̄ respi-
ciūt q̄ntū statū itupēdo mō declarauit. Nā q̄ntē ec-
clesie sardis dī nomē hēs q̄ uiuas & mortuus es: &
sibi multa mala dicit & paucissima bona: & si nō se
comexerit subitū & improuissimū iudiciū cōminat̄.
Et in ap̄tione q̄nti sigilli iroducat̄ tāta impatien-
tia sanctor̄: licet scirēt etiā mistica q̄ nō uident̄ ma-
la inūdantia plus portare. In cantu uero q̄ntē tube-
stellaris claritas status ecclesiastici, in tantā auariciā
tp̄aliū quasi in terrā dicitur cecidisse: q̄ puteū abyssi
ap̄uisse dicit: q̄ oēm uiā malefaciēdi in sup̄bia: in la-
sciuia: in crudelitate: in symonia: & i aliis malitiis in
numeris sua mala exēplariate subditi submīstrat:
p̄pter qd̄ tantū ē uilificatus ihs in statu illoz q̄ u-
ident̄ cultū eccl̄ie regere: q̄ deformitas uite illorū
magnā p̄buit occōnem: ut iundaret multitudo pa-
tēnoze diuersaz heresum: maxie māichee q̄ tēpo-
ralia & oēm actū carnis condānat: licet. n. heresis i-
pia sit & ceca tñ occōnem accepit sue renouatiōis:
ut diceret eccl̄iam in receptōe tp̄aliū deuiasse: quia
māifeste appebat pessimus abussus eoz: in clericis
& mōachis: & eos imitātibus malis xp̄ianis: & ma-
xime q̄ illi q̄ iter eos dicunt c̄pi maximā p̄tendūt
uite sanctitatē in paupertate exteriori austeritate & fi-
ctā hūilitate: in q̄bus uitia oppōita ecclesie multū
reddūt ecōtrario eā uillē. Quia uero plenior malitia
huius quinti status maxie apparet in cōtēptu spi-
ritus dei apparētis in eo in uiris p̄fectis Francisco &
Dñico: & eoz uirtuosa ple: quā fumus huius pessi-
mi putei horrēda lepra infecit: in quo maxime stat
pugna huius q̄nti cū p̄ncipio sexti. Ideo plenā ex-
plicationē hoz maloz dimitemus describere: do-
nec de corruptiōe hoz nouoz statū differemus.
Et hic illud quod supra in fine p̄cedētis cap̄li secun-
dam uilificationē uocauimus ihu xp̄i sufficiat dice-
re: q̄ in tāta uilitate tūc t̄pis erat ecclesia: q̄ nisi per
nouā prolē sp̄s paupertatis subuēisset iesus: iā tunc
iudiciū mortis erat ecclesia subitura: sicut expresse
oñdunt calamitates heresum: que ecclesie sup̄ficiē
opp̄mebāt. Sed & piissimus iesus ad clarificationē
istoz duoz lumiarū tā summis potificibus q̄ aliis
fidelibus hoc ip̄m pl̄ibus reuelatōibus declarauit:
maxie cū lateranensem eccl̄iam ruine p̄ximā hoz
duoz paupez humeris sustētari: lux uera ihs uica-
rio suo mōstrauit. Sed ut de hoc trāseamus: euidea-
tia facti necessitatē hoz ordinū manifestat.

Iesus Franciscum generans

Ca. iii.

Bundantibus in fine q̄nti iumentis lasci-
uie reptilibus auaritie bestiis superbie: &
his oibus tota deturpata cōuersatōe eccl̄e
sue pegrine: ac p̄ hoc ipsam corrodēte hypocritali ca-
terua ipietatis heretice: licet idignaret̄ zelotes iesu
cōtra malitiā sponse: que in magna m̄titudine post
adulteros dedabat: non cōtinuit tñ i ira misericor-
diā suā: sed ultimā citationē ad ecclesiā q̄nti t̄pis de-
stinauit: suscitās i medio eius uiros ueritatis excelsē
cupiditatē extirpātes: uoluptatē exterminātes: di-
gnitatē recusantes: duplicitatē execrātes: ueritatem
defendētes: charitatē incēdentes: honestatem refor-
mātes: ac xp̄m ih̄m singl̄r̄ pre ceteris imitātes: q̄ &
exēplo sue uite fortissime arguerūt deformatā eccl̄e-
siam: & uerbo p̄dicatōis excitauerūt plebē ad peni-
tentiā: & argumēto defensionis cōfuderūt prauita-
tē hereticā: & patrociniō orōnis placauerūt irā diu-
na. Inter quos in typo Helie & Enoch Franciscus
& Dñicus singl̄r̄ daruerunt: quoz primus seraphi-
co calculo purgatus: & ardore celico inflāmat̄ us to-
tū mundū incēdere uidebat. Secundus uero ut che-
rub extētus & p̄regens lumie sapie clarus & uerbo
predicationis secūdus sup̄ mūdi tenebras clarius ra-
diauit: quas p̄prietates p̄mitus i filios transfude-
runt: licet in utrisq̄ splēdor & ardor in abūdantia spi-
ritus cōiungant̄. Quia uero totū malū q̄nti tē-
ponis fuit: in deprauatione uanitatis multiplicis q̄
ex cupiditate & abūdantia tēporaliū trahit: fomētū:
idcirco ille qui tp̄alia radicalius a se & a suo statu ex-
cludit: ille p̄ncipalis dī huius t̄pis reformator. Et q̄
in ip̄o sextus status ecclesie inchoat̄: in quo debet
esse reformatio xp̄i uite: ideo pōt dici q̄ ipse p̄ illū
primū hominē figurat̄: quē deus deliberato cōsilio
post q̄nq̄ diez opa fecit ad imaginē fil̄ itudis sue:
ut cūctis t̄pibus dñet̄. Adde hic quō per hoc non
intēdis dicere q̄ sancti sexti status sint maiores apo-
stolis: qui ratione indiuisibilis christi sequele intelli-
guntur fore exceptuati omnibus aliis comparati:
quorum Dominicus in spirituali reformatione ac-
cipitur in uniuersali & pleno & perfecto terrenoz
cōtētu. Licet autem uterq̄ predictorū sanctor̄
plene & perfecte secundum suum statum calcaue-
rit mundū: & calcandū mādauerit proli sue. Quia
tamen nunc assumpsimus tractare de illo: cuius sta-
tus singulariter impugnatur: nunc a corrupenti-
bus euangelicam uitam & a principio fortius exti-
tit impugnatus a subdolis magistris impugnantibus
paupertatem altissimā. Idcirco ad istū singula-
riter conuertemus sermonem: cui & singularis po-
test dici q̄ ipse fuit signaculum similitudinis uite
christi: tam uestigio conuersationis: q̄ fastigio con-
templationis: q̄ prodigio admirationis: q̄ etiam
priuilegio consignationis uulnez passionis sacra-
tissime iesu christi. Nam si de conuersatōe loqua-
mur q̄ta similitudine uitā christi passibilem studie-
rit imitari quis enarrare sufficiat: Nam totum studi-
um eius publicum & p̄uatum ad hoc tendebat: ut
xp̄i uestigia opta & obliuioni tradita i se & in aliis

renouaret: & istud fuit singulare priuilegium istius
 bñdicti Frãncisci: quo uita iesu primū meruit uniuersaliter & sollicitè in statu cōmuni & durabili ordinis sui ecclesie sancte dare. Nā licet sancti apostoli huius uite fuerint singularia fundamēta post ipm summū & primū lapidē angulārē xpm iesum: quo oīs edificatio ecclesiastici status construit̄ creuit & cōsumatur: q̄ tamē sicut ex p̄dictis patet synagoga fuit pro culpa p̄fidie excludēda: & gētilitas nō fuit ad tante altitudinis receptionē idonea. Idcirco statū p̄fectionis euangelice uite ostēdit spūs sanctus apostolis nō esse tūc t̄p̄is in multitudine trãstundē dum. Vnde nec ipsi illū statū ecclesiis quas rexerūt: impoluerūt seruandū: sicut ipsi impositum a xpo ac cepant: & plenarie seruauerūt. Nā hoc seruabat̄ tertio generali statui totius mundi: in quo singl̄ r̄ representat̄ spūs sancti p̄sona & ap̄tioni sexti signaculi siue sexto statui ecclesie: in quo erat dāda ecclesie xpi uita: & ad principiū p̄fectionis uite iesu: quasi factō nouo circulo: & noue ecclesie initio redeūdum ad primā. Et idcirco dixi tibi supra q̄ hic sextus status singl̄ r̄ respicit xpi tempus: in cuius figura in ap̄tōe sexti signaculi Vidi ait Ioannes alter angelū ascendēte ab ortu solis habentē signū dei uiui: ubi & dicit loachin sup Apoca. Angelus iste est ille quē xps per cōcordiā respicit futurus ī p̄ncipio tertii status. Sic ergo patet q̄ illuminatio data loachin dicit ī p̄ncipio sexti status unū angelicū uirḡ mūdo dari: quē xps per cōcordiā respicit: q̄ uite xpi renouator singulariter appebit. Et ego audiui a solenni doctore illius ordinis q̄ frater Bonauētura tūc general̄ minister & doctor solēnis p̄ntē p̄fato doctore q̄ mihi dixit: q̄ in cap̄o parisiensi solēniter p̄dicauit: q̄ ipse erat certus & certificatus q̄ beatus Frãnciscus erat angelus sexti signaculi. & q̄ ad litterā de ipso & eius statu & ordine euangelista loānes intellexit: & q̄ in spū ipm uidit q̄n p̄dicta uerba ptulit: & suoz filiorū p̄fecte xpm imitantū collegiū aspexit in oibus senariis huius libri. Et hic p̄dictus frater Bonauētura ibidē cū maxio seruire asseruit: ut ab illo audiui: si mēoria me nō fallit: scire se certissime p̄ solēnes & idubitabiles reuelatōes factas talibus p̄sonis: q̄ de hoc non poterat dubitare. Cōstat autē mihi q̄ hoc scribo p̄ multa testimoia sanctorū fratrum antiquoz q̄ tā ipi beato Frãncisco q̄ p̄libus sotiog: quoz apostolica uita oēm suspitionē excludit ab intellectu nō p̄fido: iuido: subuerso dare extitit reuelatū: q̄bus & fundamentū ordis & p̄fectus: & horrēda ruina: & defectus & resurrectio gl̄iosa ī sil̄itudine solaris aspectus xpi uite: non unica reuelatōe sed inumeris: & eis idubitabilibus māifesta fuerunt sic dare: q̄ ista sub idubitabili certitudine asserēbat: nec ē negligendum testimoniū deo deo sancti & maioris perfectionis uiri: q̄ in diebus nr̄is extiterit: q̄tū in exterioribus colligi pōt signis sanctissimi fr̄is Ioānis de parma: qui generalis istius ordinis fuit & clarissimus doctor & uirtuosissimus p̄dicator & tāte p̄fectionis in austeritate & hūilitate & charitate contēplatiōis

sublimitate & solitudine: & fuga oīs uāitatis mūdāe & totus zelo dei corosus pro deprauatōe quā uidebat huius status & ecclesie: & tante constantie in huius ueritatis assertionē multis p̄pter hoc patientissime portatis persecutionibus & uilificationibus maximis: p̄ quibus etiā nō omisit corā pluribus summis pontificibus & q̄ pluribus cardinalibus hanc ueritatem ardentè asserere: q̄ merito iter uiros zelotes & seraphicos: & celestis ecclesie magnos sanctos a ihm sincere diligētibus & imitantibus certissime reputat̄. Nā & ipse in seruire spūs seniles confortans actus & uigorē gratie nō nature. iiii. loānes euangeliste discipulus errantē Asyā xpo iūgere cupiebat. Et ob hoc ab illius t̄p̄is pōtifice obtēta licētia dū illuc p̄cederet: & ad ciuitatē marchie Camerinū noīe puenisset a xpo iesu: quē in p̄fecta obseruatiōe euāgelii & regule & testamēti beati p̄ris Francisci sincere coluerat ad celestē gloriā euocat̄: cuius glorificationis in celis tam multiplicia miraculorū testimonia gl̄ificatorū suorū humiliū ihs reddidit mūdo: q̄ raro memi me legisse alicuius sancti magis multiplicata miracula a multis diebus. Nā & mortuos plures suscitauit: & a piculo mortis ap̄to q̄ plures eripuit: cecis: mutis: surdis: fractis: cōtractis: aridis: & omniū infirmitatum necessitatibus in tāta copia subuenit: q̄ q̄to minus a carnali ecclesia quā arguebat fortissime extitit approbatus: tāto magis uideatur in celesti ecclesia numerosa miraculorū opatiōe dotatus. Hic autē plenissime asserēbat: sicut & ego auribus meis in dignis ab eius sancto ore audiui: q̄ sextū signaculū in Francisco & eius statu accipiat ortum: & q̄ in cōfusione uite & regule sue per transgressores filios & eius fauētes malos p̄latos debebat iniquitas ecclesia cōsumari. Illius inq̄ que nō hie rusalem & sponsa iesu nominatur: sed Babylon & meretrix & ipudica: cuius iudicium clarificationem christi uite plenissimam reddet: & pro cuius damnatione in sexta uisione Apoca. tam solēne a sanctis cantatur alleluia. Credo autem uerissime ueritatis sue defensorem iesum. Ideo tam multiplicia miracula ad inuocationem huius uiri sanctissimi ostēdisse: ut ueritas quam ipse predicabat ecclesie carnali: & a carnalibus filijs Francisci multum odibilis: omnibus habentibus fidei oculos ut certa resurgeret: & ut a deo de celis indubitable testimonium accipiēs firma fide & deuote seruetur. Nam & ego tunc iuuenis qui semper contremui ī meis transgressionibus de inobseruantiā status promissi quāto anno ante eius felicem transitum expressum uerbum audiui ab eius ore sanctissimo: intuens ī eius angelicam faciem. Vnde ait secure filii quia añ quat tuor annos deus tibi expresse ostendit quem debes sequi: & cuius ueritatis uerbum debeat inuolabiliter obseruari eram in loco giēci: ubi angelicus uir angelicam uitam ducens in festo beati iacobi octauo. kl̄. augusti dum conq̄rebar: postq̄ oīa peccata mea confessus fuerā: q̄ nesciebam quē seq̄ deberē: quia tam prelati ecclesie q̄ prelati ordinis hanc

relaxatione
 nebat. Ipse
 lachrymarū
 cētū ī rece
 postea. xx.
 tinuatōe se
 motis ager
 uiuere p̄p̄
 sus in die p̄
 Salomon r
 ctū dei loar
 ru scire: & li
 gitare de h
 cea penetra
 dā oīa p̄dicē
 uiderē p̄ntē
 deas seq̄.
 etrinā mea
 Hec pro me
 sine dicit: q̄
 gnaculi p̄ri
 liū angelū q̄
 ueris & best
 e. Sed & illū
 de celo refer
 celi iesu desc
 gnā tā obse
 fore: q̄ argue
 fidentiū im
 ite christo fru
 fortitudie sp
 lon a uero d
 Apoca. pleni
 pulū electoz
 de & audio
 dū ihu xpi:
 naria regule
 dio Babylōi
 tes Asye ded
 gelici status
 p̄phice p̄dic
 Nunc igni
 angelū sexti
 nia: sed p̄fē
 tu solis desc
 semp de uirt
 tionē xpi uir
 buit signū d
 in corpe suo
 xi. Vita autē
 tet obseruati
 paupertate ext
 nō nostre sal
 ma cōdes: cēf
 flitis. Sed eū
 tu & p̄fectio
 pro se & pro
 na uirḡis cu

relaxationē uite non solū sustinebat: sed etiā im-
nebat. Ipse uero eis oīo cōtraria loq̄bat: & tūc mihi
lachrymāti ad sanctos pedes eius ut credo genufle-
ctēti i recessu protulit uerbū p̄fatū. Quarto uero āno
postea. xx. ut credo die marci in p̄dicte doct̄ie cō-
tinuatōe feliciter migravit ad celos: & dū ego in re-
motis agerē: & i m̄l̄is distractionibus & mestitiis
uiuere p̄pter status ip̄fectionē lectionis officio p̄-
sus in die p̄tecof̄tes subito dū ad alia tenderē: Frās
Salomon m̄ster marchie uenit ad locū: asserēs san-
ctū dei Ioannē decessisse: & inumeris miraculis cho-
ruicare: & licet mēs mea eēt ad alia intēta: & nihil co-
gitare de his que a sancto audiuerā: subito ac si lan-
tea penetrasset cor meū ad sp̄s x̄pi ueritatē sequē-
dā oīa p̄dicta mihi reuocant ad mentē: & ac si ip̄m
uiderē p̄ntem cordi meo infigebat dicēs. Ecce quē
debeas seq̄. Nā deus non est testis mendatii: q̄ do-
ct̄inā meā tanta multitudie miraculorū cōfirmat.
Hec pro memoria & testimoio illius b̄ndicti sancti
sunt dicta: quē & ip̄m nō dubito ad angelū sexti si-
gnaculi p̄tinere: uere puto ip̄m figuratū fuisse p̄ il-
lū angelū q̄ Ioanni admirati oñdit sacramentū mu-
lieris & bestie: & dānationē meretricis magne. xvii.
c. Sed & illū angelū credo fore: q̄. xix. c. descēdisse
de celo refert. Nā & ille de uita celi: & influxu regis
celi iesu descēdit. Et hic singl̄r h̄uit potestātē ma-
gnā tā obseruādi euāgelicā uitā in medio trāsgres-
sore: q̄ arguēdi ceruicēs durissimas quorūcumq̄ pre-
sidentū impiorū. Sed & terra totius ecclesie q̄ uolu-
it ch̄isto fructificare illuaria ē a gl̄ia uite eius. Iste i
fortitudie sp̄s cōtinue exclamauit: q̄ impia Baby-
lon a uero dei cultu ceciderat: & illa q̄ illud cap̄m
Apoca. plenius m̄āifestat: & cū toto suo cōatu po-
puli electorū hortatus est exire de medio eius. Vn-
de & audio q̄ illos sanctos imitatores Fr̄ncisci imo
d̄ni ih̄u x̄pi: q̄ m̄ltas p̄secutiones passi sunt p̄ obser-
uātā regule & testamēti p̄ris sui: cū nō posset i me-
dio Babylōis in obseruātia euāgelii uiuere: ad par-
tes Asye declinare cōsuluit: donec reformatores euā-
gelici status pius ih̄s ecclesie dignaret cōcedere: eis
p̄p̄lice p̄dicēs eos illic saluādos a facie tēpestatis.
Nunc igit̄ redeamus ad p̄fectionē Fr̄ncisci quē
angelū sexti signaculi fuisse nō solū aliena testimo-
nia: sed p̄fectissima sua uita declarat. Nā ipse ab or-
tu solis descēdit: q̄ p̄ actus ortus uite x̄pi passibilis
semp̄ de uirtute in uirtutē ascendēs sanctā cōuersa-
tionē x̄pi uite cōfigurauit. Et in hoc excellēter ha-
bit signū dei uiui: p̄ cuius uite merito etiā singl̄r
in corpe suo h̄ere meruit uere signa uulnē: crucifi-
xi. Vita autē x̄pi singl̄rissime fult: ut ex euāgelii pa-
ter obseruātia in crucifixione: in hūilitate p̄funda: i
paupertate extrema: & in seruore charitatis: & deside-
rio nostre salutis: & per supplicii sui crucis: & piissi-
ma cōdescēsiōe & cōpassione peccatoribus & af-
flis. Sed eius q̄maxia p̄fectio fuit in interiori cul-
tu & p̄fectione charitatis diuine: que actu cōtinuo
pro se & pro oībus mēbris suis: ditati cui erat i p̄so-
na unitus cultū debite seruitutis ip̄edit. Quātū ad

austeritatē uite lege legendā: i qua licet modicū sit:
tamē eius mirā austeritatē p̄cedere poteris: q̄ ei be-
nedictus ih̄s uirgo & uirginitatis filius puritatē uole-
bat transfundere: & i carne corrupta sui cōtinua ip̄i
us crucifixione non pōt plēa mūdicia uiuere. Idcir-
co piissimus iesus ut nos aiaret ad n̄re corrupte car-
nis crucifixionē austerā p̄ seruandā mūdiciā: diui-
nam suā carnē multiplici cruce dū uixit affl̄xit: q̄d
ip̄ius legitimus filius & imitator Fr̄nciscus atten-
dens tāa rigiditate discipline i uictu: uestitu: & ha-
bitaculo: somnio: & aliis similibus sensuales appe-
titus arcebat: ut uix necessaria sumeret sustētatiōe
ture. Et licet post longā penitētiā inocēs eius ca-
ro nullo p̄pter offensam idigeret flagello: cōtinuo
tū ei renuabat austeritates & onera: custodiēs & ip̄e
p̄pter alios uas duras. Vnde & corpus suū fr̄em a-
sinū appellabat: cui cōtinue duos ip̄onebat labo-
res: aspa tegumēta: & stramenta p̄bebat: & ip̄m uili
& paruo pabulo sustētabat: & ut plenā cordis obti-
neret mūditiā ab omni familiaritate que iterius
posset inficere & exterius male edificare sic abstine-
bat p̄fecte: q̄ quasi nullā mulierē in facie cognosce-
bat: & eay cōfortia tanq̄ puritatis pestē summo o-
peū uitari iubebat. Et q̄ se i uale lachrymarū cogno-
scebat degere cōtinue uiuebat in fletibus: p̄ quod
ad tantā sinceritatē mētis & munditiā carnis deue-
nerat: ut iā uideret statū inocētie affectus. Nā &
legit̄ in legēda sua quasi creaturis oībus etiā insen-
sibilibus impasse: ut in hoc gradu gr̄e inocentiā ex-
cedat nature. Nam & ignis suū contēpauit ardorē:
& aqua imutauit saporē: & aer i nocte clarā p̄buit
lucē: & petra sicca lapidū reddidit fontē: ut sic ino-
cētū Fr̄ncisco p̄bent elemēta seruire. In hūilitate
uero p̄funda & extirpatōe totius mundane glorie
sic p̄fectissime imitatus est x̄pm: ut & se & ordinē
suū toti mundo uoluerit subiicere: & ut posset esse
omnium minimus nihil uoluit de auctoritate ec-
clesie habere: nisi hoc solum q̄ eius auctoritate pos-
set sanctum euangelium obseruare. Nam salutem
animarum uolebat procurare cum humilitatis uir-
tute: non cum pomposa auctoritate: & omnino li-
cet haberet summos pontifices plures ad suam uo-
luntatem propter sanctitatis deuotionem plenarie
inclinatos: nullum unq̄ priuilegiū uoluit petere uel
recipere: i quo posset sua humilis subiectio minui:
quia uolebat omnibus subiici: & sic per humilita-
tis subiectiōem in ch̄sti charitate omnibus d̄nari.
Sciebat enim q̄ humilitas tractabilis quasi res
mollis dum duro cedit: durum intra seipsam indu-
dit: durum uero dum duro resistit & oppositum &
seipsum confringit. Propter quod in sancto testa-
mento Fr̄nciscus precipit omnibus fratribus pre-
latis & subditis: ut nullam litteram ab apostolica
sede peterent: nec pro predicatione exercenda: nec
pro p̄secutione uitanda. Dicebat enim humilis
Fr̄nciscus q̄ dum humiliter ab ep̄iscopis & sacer-
dotibus licentiam peterent: ip̄os ecclesie pasto-
res ex humilitatis exemplo edificarent: q̄ & si ne-

garent ipsos per patientiā & humilitatē cōuerterēt:
 & in seip̄is paciētē portādō cōseruaret̄ p̄fectionis
 virtutem: q̄ si auctoritate p̄uilegii cōtra p̄latos uo-
 lūtatem fr̄es hoc facerēt in seip̄is tali auctoritate e-
 lati: nō hūiliter sustinerēt: & prelatos alti cordis ad
 resistendū eis & detrahendū mouerēt: & sic dū du-
 rō duro collidit̄: in utroque scandalū exatāt: & uer-
 bū ueritatis sine efficaciatē p̄ponit̄: q̄r humilitatis ex-
 emplū non in loquēte uidet̄. Si autē semel uel bis
 uel tertio etiā ip̄i prelati p̄dicationē frat̄ū impedi-
 uerint: si semp̄ hūilitatē & patientiā ostēderent: &
 populo p̄dicabūt factō: & durū cor prelati emolliēt
 sancto exēplo in tm̄ ut nō solum concedat: sed &
 regret & appetat talū sanctoꝝ frat̄ū p̄dicationem
 audire: & r̄c plus edificabit una talis p̄dicatio q̄
 mille in cōtentōibus & m̄iorata hūilitate: quod &
 ip̄e probauit: ut legēda cōtinet in ep̄o imolē. O
 q̄ plene apparet q̄ ualidior fuit uia Francisci. Nā &
 nūc multi auctoritate sunt fult̄i: & multi cōtra resi-
 stētē elati: & multiplicatis uerbosis sermonibus ra-
 ro cōuersio sequi uidet̄. Vnde & in fr̄ibus ip̄m mo-
 lestātibz q̄r nollent in tā p̄funda hūilitate oibus
 subiici cū euulatu magno uocis r̄ndit. O fr̄es mei o
 fr̄es mei uos uos uultis mihi auferre uictoriam mū-
 di. Nā x̄ps misit me mundū uincere in p̄funda oibz
 subiectione: ut amore ad ip̄m trahā aīas per hu-
 militatis exēplum. Et addebat fr̄es mei dū omibz
 uos hūiliabitis oēs cōuertētis: & qui uos impie p̄-
 sequēt ueltra p̄bata paciētia cōuertēt ad x̄pm: &
 uestroꝝ satagēt pedū uestigiaz osculari. Nec tm̄ de-
 beo uelle desiderare sub spe salutis alioḡ libertatē
 hēre: q̄ ego uelim meā p̄fundā hūilitatē que statui
 meo cōpetit p̄dere: q̄r in hoc & ego in uirtute pro-
 ficio: & populus in salute in misericordia. Similia di-
 cebat fr̄ibus: nolēs eos ab omni pōpa ecclesie exclu-
 dere: & in hūilitate seruare. Vnde & p̄pter hoc ip̄os
 uocauit: m̄iores: ut maiores non p̄sumerēt fieri: nec
 statum prelationis aliquo modo ip̄os uolebat ap-
 petere. Vnde d̄no hostiensis suo patri dixit. Si uultis
 q̄ faciant fructū in ecclesia dei tenete eos ī statu uo-
 cationis eoz: & ad prelationes ecclesie nullatenus
 ascendere permittatis. Quantū fructū fecerint as-
 sumpti ad status ecclesiasticos de hoc ordine & de
 aliis ordinibus paupertatis: narrent hi qui sentiūt: di-
 cant de eoz excessibus conturbati. Nā satis cogno-
 uit mūdus eos ascēdisse dignitate: sed descēdisse uir-
 tute: & in multis eoz factis p̄batur q̄ ī tali promo-
 tione relaxationem proprie uite quēserūt non per-
 festum conuersionis aliene. Nam abstinentes pri-
 mo efficiuntur gulosi pauperes tenacissimi & auari
 & despecti: superbi & fastuosi: & qui de mundo exi-
 erant religiones intrātē ad mundū redeūt digni-
 tate assumpta: dum p̄entes ditant: & de pauperibus
 non curant: & qui cōsueuerant p̄dicando pro aīaz
 salute zelare: nunc uidentur plus multis aliis aīaz
 salutē negligere: solū ad cōgreganda tēporalia pro-
 se & pro parētibus anhelare: & q̄to magis ab infan-
 tia in ordinibus fuerant paupertate uacui: tāto magis

nunc uidentur satagere reimpleri. O q̄ uerus p̄p̄he-
 ta fuit Franciscus: & q̄ta mala in ordinibus fecit ista
 promotio. Nā quasi ad hoc uidet̄ studentū itētio
 tēdere: & in his qui aliq̄ sufficientiā hēnt uidet̄ hec
 ambitio ebullire. Vnde & curias circuūt: moras cū
 prelati contrahūt: adulant̄ eis dē: & non solū nō re-
 cusant: sed quasi totis conatibus per astutas uias &
 simulationes & cauillationes procurāt: & ad tantū
 deuenerunt q̄ uidet̄ cōpleri sicut populus: sic & sa-
 cerdos: & sicut clericus: sic religiosus ambiciosus &
 uagus: & q̄ sic intrāt nō est m̄ix si non edificat̄ sed
 conturbāt. Parē ē hoc: & pro malitia tēporis deficit
 sermo. At ecōtra hūilis Franciscus ad cōseruationē
 humilitatis p̄funde: & ad cōfusiōnē ambitionis
 future noluit ad sacerdotiū p̄moueri. Sciebat enim
 q̄ usq̄ ad clarificationē sexti status non erat regim̄
 aiāz per uiam prelationis dandū utiliter sp̄ū paup̄-
 tatis. Nam tūc fuit noui apostoli ip̄i describuntur
 colūne status futuri: sicut expresse angelo philadel-
 phie x̄ps p̄mittit: haud dubiū q̄ in typo huius sta-
 tus. Vnde sibi dicit̄ q̄ modicam habet uirtutē glo-
 sa. i. humilitatem. Prius enī debuit status paup̄ta-
 tis in hūilitate probari: ut postea in prelatōe nō ad-
 disceret extolli: Quia uero multi suā sup̄biā palliāt
 q̄ nisi fuissent p̄uilegia nō potuissent clericorum
 portare molestias. Dupliciter ex beati Francisci uer-
 bis possumus respōdere: unū est q̄ uis p̄fectis q̄-
 les debent hi esse nihil debet esse molestū nisi q̄do
 cōpellunt̄ ad peccandū. Ad hoc autē nullus potest
 cōpelli inuitus. Et si dicas q̄ tribulationes multas
 imponderēt: quas non possent ex sua imp̄fectione
 portare. Respondēdum est q̄ tales nō debuerūt ui-
 am tate p̄fectionis assumere: nec per suas imp̄fectō-
 nes debēt statū p̄fectionis destruere. Aliter res-
 pōdeamus q̄ q̄r a p̄ncipio ip̄i cepunt clericis resi-
 stere: & tēporalia per uiam questus & deuotōis mis-
 sage minus auide rapere. Idcirco ceperūt durus mo-
 lestare. Sed si suā humilitatē & paupertatē seruassent
 in sua puritate dulce eis fuisset molestias sustinere:
 nec poterant multū affligi: quia uihil hēbant perde-
 re: & si in uno loco affligebant: uolebat Franciscus
 eos fugere. nō per p̄uilegia resistē: & ire ad alia lo-
 ca per penitentiā facere: hoc docet secundū euange-
 liū qd̄ p̄misimus dicēs ex ore iesu. Si uos p̄secuti
 fuerint in una ciuitate fugite in aliā: hoc sanctū p̄ns
 Frāncisci repetit sanctissimū testamētū. Sed quō hoc
 audiēt: qui ad modū magnoḡ diuitū palacia edifi-
 cant: & a temis sue origis uix p̄nt per suoz prelatō-
 rum p̄cepta auelli: & ibidem sanctos fratres aliūde
 ortos sustinere non p̄nt: nihil hēnt hi tales faciē cū
 Frāncisco: sed est timendū ne sit cū diabolo ps eoz.
 Et cū hi libēter audiāt q̄ Frānciscus & eius status ē
 ecclesie reformatio: & mūdi sustentamētū si uolūt
 sup̄ alios sup̄bire: quō sup̄bia reformabit̄. Er q̄
 uer̄ ē p̄mū: idcirco notū ē q̄ nunq̄ mūdus debuit
 hēre tate hūilitatis p̄fundū post benedictū iesum
 & hūilimā matrē & ap̄ loꝝ collegiū. q̄tū status hic
 pauper̄: m̄ioḡ: & quo q̄ recesserūt est deformatio

Augmētā
 calcauerat:
 p̄ hoc ostē
 de mūdō:
 bus huius
 iesu semp̄
 us cū m̄ta
 lestū esset
 franciscus
 x̄i: & ea s̄
 cere: tm̄ qui
 scandalū pe-
 sumā obed
 apposuit fr̄
 tes aliq̄d qu
 ditris dixit:
 uare: & nō
 ma ī scā reg
 seip̄o dixit
 mei: sed uo
 ditōes suas
 stis dei mar-
 dia francisci
 tate: nec ma-
 bus obedir
 tibus nō ok
 cū prelatus
 p̄ope uel ol
 lumus plus
 fuerit minū
 nato. s̄. loas
 mo semī. s̄.
 magnā mi
 est secreta n
 nimo data
 uestigabile
 sit dispensā
 cōpat min
 ceter figura
 eiscul lasciu
 ortu pleno
 cōuertebat
 aīa p̄deba
 ferētis am
 in qua pler
 & accubitu
 noticie fact
 beniamī. v
 stolas opti
 cōtinere q̄
 ioseph quē
 te postus
 oīa cōtinē
 beniamī ic
 tā euāgelū
 qua excessū
 q̄ stolas o
 Nā p̄mo

Augmētata. Et quia franciscus humilitate supbiā
calcauerat: iō supbos demōes auctoritate arcebat:
p hoc ostēdens q status suus supbiā exsufflabat
de mūdo: quod qdē fiet inuitis supbis corruptori
bus huius status. Nā si quis more frācisci hūilitatē
iesu semp portaret p oculis: p dulci similitudine ipsi
us cū mīta cordis dulcedie se oibus subdeēt: & mo
lestū esset sibi aliis p̄cipe: nō pere: licet aut bñdictus
franciscus hūilitatē & obediām cōmendaret p ma
xie: & eā sic seruaret: q frī locio semp eā uolebat fa
cere: tñ quia p̄uidit q iuxta iter obediē ipii debebāt
scandalū ponere: p̄cepturi cōtra regule paupertatē: iō
simā obediām iponēs subditis: h tā ipsi: q̄ platis
apposuit frenū salutis: dū platis dixit. Nō p̄cipien
tes aliqd quod sit cōtra aiām & regulā n̄ram: & s̄ b
ditis dixi: obediāt i oibus que pmiserūt dño obser
uare: & nō sint cōtraria aiē & regule: hec obediē for
ma i scā regula cōtēta ab illius corde manauit: q̄ de
scipso dixit. Descēdi de celo: nō ut faciā uolūtatem
meā: sed uolūtate eius q misit me: & tñ phīseis tra
ditōes suas discipulis iponētibus dixit. Imitū feci
stus dei mandatū pp traditōes uas falsas. Nā obedi
ciā francisci: nec maiorē puritatē: nec maiorē itēgni
tatē: nec maiorē pfunditatē cōtinere pōt: qā i omī
bus obedit: & in traditiōibus falsis regulā destruen
tibus nō obedit: qā illud obedire ē apostatāre. Nā
cū prelatus p regulā auctoritatē hēat cōtra regulam
p̄cipe uel obedire: ē a regula apostatāre. Quid uo
lumus plus p̄seq de hūilitate frācisci: cū ipse i omī
fuerit minimus minor: ut merito cōpet̄ minimo
nato. s. loas q liberatus fuit occisione athalie: min
mo semī. s. grano synapis: quod creuit in arborem
magnā minimo sancto. s. paulo ad eph. iiii. cui datū
est secreta mysteria nūciare. Mihi aut oium scōr̄ mi
nimo data est grā huius in gentibus euāgelizare: i
uestigabiles diuitias grē xpī: & illuminare oēs que
sūt in tenebris & in umbra t̄n̄e: sicut dicitur in scō. Et etiā
cōpet̄ minimo frī. s. beniamī q franciscū multipli
citer figurauit i hortū in quo m̄tem occidit: q̄ fran
ciscus lasciuiā quinti t̄pis intermedio ortus & i suo
ortu pleno regula reformata occidet in scōlatu: qā
cōuersabat cū p̄re i terra chanaan: & p̄ris aiā ex eius
aiā p̄debat: qā semp cū uolūtate p̄ris eterni i celo
seruētis amoris xpīformis uitā plenarie obseruabat
in qua plene p̄m bñplaciti uolūtas q̄scit i ornatu
& accubitu: quē a frē ioseph recepit: & in reuelatōe
noticie facta s̄ribus in suo aduentu. Nā ibi d̄r q ps
beniamī. v. ptibus aliōr̄ fr̄m ptes excessit: & q. v.
stolas optimas sibi dedit: & q̄ postea nō se p̄tuit
cōtinere qn s̄ribus diceret in p̄ntia beniamī. Ego sū
ioseph quē uēdidistis: tñ cyphus sapie ioseph oculū
te positus i sacco: fecit eū p̄us ut latronē i duci: hec
oia cōtinēt gen. xliii. & xliiii. O francisce uerissimus
beniamī ioseph p̄mogenitus fecit te sedere ad mē
sā euāgelice uite: cū s̄ribus tuis ceteris sc̄is: ibi pars
tua excessit alia. v. ptibus sacratōr̄ uulnē: p q̄ qn
q stolas optimas recipies p̄mior̄ i tuo aduēu. ii.
Nā p̄mo se s̄ribus iudeis scdm carnē xp̄s reuelabit

ga reformata tua regula & cū ipsa tota ecclesia pp̄s
israel ad euāgelicā uitā & xpī plenā noticiā reducet
sed p̄us opprobriū latrocinii p̄cedit: iā ipsum oculū
uidemus: dum in sacco humilis obseruantie pau
pertatis & despectus filioꝝ tuor̄ cyphus euange
lice sapie & obseruantie regule tue: & c̄ssimi testi
cōtinēt absconditus: i quo uere iesus uerus augur in
p̄dictis paupculis speculat̄ futura. Et nūc pp̄ hunc
cyphū quē portāt uidemus eos more latronū tra
ctari: & sicut inimicos xpī uinculari: flagellan: excōi
cari: & hereticos reputari extraneos a bñdictione ie
su: & quasi more alterius ioseph nō cōmouent u
scera tua sup frē tuo beniamī? Nūqd̄ reduxisti te ad
secretū thalamū: ut ibi facias cōpassiōis fletū? Egre
dere foras piissime iesu & irruē sup collū tuum: ut
utriusq̄ cōpleat̄ desiderū. Nā & utruq̄ & deside
riū & collū est unū: & oñde q̄ ipse est legitimus fi
lius & uterius tue sc̄issime & pauprime m̄ris: & da
q̄nq̄ stolas gloriosissime resurrectionis frācisco: ut il
lis uisus audeat ad tuā uitā accedere donū sp̄s p̄ris
tuis: ut sic cognoscat q̄ tu uere uiuis in spū paup̄ta
tis: & dñaris uelint. nolit sup tenebras trasgressore
ut de te uere dicat̄ illud. Mortuus ē: & quasi nō est
mortuus: sicut enim reliquit post se: sicut appuit in
frācisci p̄sona te reuixisse: sic nūc appareat: piissime
iesu i eius ple: ut hūilitatis spū reformata. Quia
uero signū singulare xpī iesu & aduentus eius fuit
predicata uingitas hūilitas & paupertas: & de dua
bus p̄libatū ē modicū: i. in paupertate: thesau
rū absconditū: p quo cōquiredo uendēda sunt oia:
iesus sapia p̄ris cōstituit & ad hāc obseruandā suo
exēplo alios induxit: & in eā euāgelicā p̄fectionem
cōstare decreuit. Nā in hoc ē firma petra: in qua do
mus fundat̄ euāgelica nullis obruēda collisōibus
fluctuū: nec amouēda in uētor̄ flatibus & himbri
bus pluuiar̄: nec cōcutiēda ic̄tibus tēpestatū: huic
in hac uita iesus possessionē pacificā regni celorum
tradidit: cū tñ aliis uirtutibus solū de futuro pmise
rit. Quia qui uerā paupertatē in seruore sp̄s imitan
tur necesse est de celestibus uiuāt: quia de bōis fr̄is
nō curāt: & dulces micas que cadūt de mēsa ange
lor̄ in p̄nti exilio felici palato degustāt: hec ē illa p
prie uirtus altissima xpī iesu in qua singulare signū
eius ip̄imitur his qui eā in sue p̄fectiōis ambitu
fatagūt obseruare. Nā nihil p̄fectionis illi deerit: q̄
hāc uirtutē plena fide: seruētissimo amore obseran
tia inuolata sponfabit: nec solū ē uirtus ista pauper
tas: sed uirtutū oium p̄fectio & regina. Nā omniū
uirtutū cacumia sue obseruatiōi substernit: & super
oia obseruantē iesu dei filio cōfigurat: unū & in hac
renouatione consistit p̄fectio omnis status pp̄e
quod franciscus emulator similitudinis iesu a sue
cōuersationis primordio ad scām paupertatē queren
dam & oī studio secūdam xpī similitudinē obser
uādā totum suū conuertit conatū: nihil dubitans
aduersi: nihil timens sinistri: nullū subterfugiens la
borē: nullam declinans corporis egritudine: si dñe
paupertatis possit frui amplexibus. Incepit curiosus

explorator inquirere: circuire uicos plateas ecclesie & status singulorum punctari: querens ab eis quantum diligunt euangelicam paupertatem. Erat uerbum absconditum audientibus & uelut barba: ab omnibus statibus ignoratum horrebatur solo auditu: & quasi loquenti maledicebatur: dicentes pauperis quae queris tibi sit & filiis tuis & semini tuo post te: nobis det delictis profui: & diuitiis abundare: quo audito franciscus a comibus statibus: ibo ait ad optimates pontifices & loquar eis: ipsi enim cognouerunt uiam domini & iudicium dei sui: quod forsitan hi comites ignobiles sunt & stulti domini sui iesu semitam ignorantes: sed & ipsi pontifices durius uiderunt dicentes. *Que nam hec est doctrina noua quam isers aueribus nostris: quos potest uicere sine temporalium possessio: ne quid melior est quam presens nostri quod dederunt nobis temporalia: & in temporalibus abundantes ecclesias possideant.* Quid est quod dicit nobis modicum pauperis: ne scimus quod loqueris. Admiratus franciscus & paupertatis spiritus ebruis ad orationis studium conuertit se: cepit inuocare iesum paupertatis magistrum. O domine iesu ait ostende mihi semitas tue dilectissimi me paupertatis. Sitio enim quod testium uetus noui fuit figura illis promissisti: quod omnis locus quem calcauerit pes uester uerit erit: calcare est contempnere pauperis omnia calcat: ergo omnium est regina. Sed domine mihi pie iesu miserere mei & domine paupertatis. Nam & ego eius amore anxior: nec sine ipsa requiescere possim: domine mihi tu nostri quod me de ista iam orasti: sed & ipsa sedet in tristitia ab omnibus repulsa: facta est quasi mulier uidua: domine gentium uilis & contempnibilis: dum omnium regina uirtutum & conuenit sedens in sterquilino quod omnes amici eius spreuerunt eam: & facti sunt eius inimici: & ipsos peribant iam diu est adulteros & non sponfos: uide domine iesu quia paupertas per tanto est regina uirtutum per quanto relictis angelorum sedibus descendisti ad terras: ut ipsam posses charitate perpetua desponsare & omnes perfectionis filios in ipsa: & ex ipsa: & per ipsam producere: que & tibi cum tanta fidelitate adhesit quod & in matris utero inchoauit suum obsequium dum corpus aiatum ut creditur habuisti omnium minimum: sed & oriente ex utero in praesepe sancto recepit & stabulo & conuersantem in mundo sic omnibus te priuauit: ut capitis inclinatio faceret te carere. Sed & fidelissima conforcia dum ad bellum nostre redemptionis accederes: te est comitata fideliter: & in ipso passionis conflictu indiuiduus armiger astitit: & discipulis recedentibus & negantibus nomen tuum ipsa non discessit: sed te tunc cum toto comitatu suo: principum fidelibus sociauit: imo ipsa me propter altitudinem crucis: que tamen te sola tunc fideliter coluit: & affectu anxio tuis passionibus iuncta fuit: ipsa inquam tali me te non ualente contingere domina pauperis cum omnibus suis penunis: tamquam tibi gratissimus domicellus te plus quam unquam fuit strictius amplexata: & tuo cruciatu precordialis iuncta: propter quod nec sibi uacauit crucem polire: nec rusticano more copere: & ipsos clauos ut creditur non in sufficienti numero uulneribus fabricauit: nec ipsos exacuit: nec poliuuit: sed tres rudes & aspos & obtusos adiuuandum tuum supplicium prepa-

rauit: & dum sitis moreris ardore: ipsa fidelis sponsa sollicito affuit: ut nec modicum aque posses habere: sed & per satellites ipsos tante amaritudinis confecti: poculum gustare potius potuisti quam bibere. In cuius igitur sponsa se strictis amplexibus aiam emisisti: sed nec ipsa fidelis sponsa tuis defuit exequius sepulture: nec tibi aliud quod in sepulchro in unguentis in lintheis habere permisisti nisi ab aliis mutatum: nec hec scissima sponsa tue resurrectioni defuit: quia in eius amplexibus gloriose resurgens in sepulchro omne mutatum & aduentum reliquisti: hanc tecum asportasti ad celos: mundanis reliquisti omnia que sunt mundi: & tunc domine paupertati signaculum regni celorum: ad signandum electos uolentes incedere per perfectionis semitam reliquisti. O quis non diligit domine paupertatem hanc pro omnibus: a te peto hoc privilegium consignari: exopto hoc thesauro ditari: potestulo ut mihi & meis in eternum sit proprium pauperis: me iesu propter nomen tuum nihil posse sub celo proprio possidere: & aliis rebus semper cum usus penuria dum uiuit caro misera sustentari: cuius petitioni piissimus annuit: & paupertatis altitudinem & affectum inuicem & intellectui reuelauit: & affectu plene seruare concessit: & singulari privilegio super omnes sanctos priores in eius plebe transfundere uoluit: ut eius religioni sancte hoc solum sit proprium: nihil posse in eternum sub celo habere proprium sed alienarum rerum uiuere stricto usu. Et quia franciscus sanctam societatem domine paupertatis & mundane persecutionis quas christus legitimas uxores habuit noluit dissociare: sed utraque equa charitate diligere: imo unica quia quasi non sunt diues: sed una. Idcirco ut plene possideret regnum celorum: quod utrique est datum omne illud quod postea persequentes arcerere uoluit abdicare. Et propter hoc quod ius privilegiorum & paupertatem exufflat & perfectionem anullat: & sic diuortium monachii sancti perurat: idcirco nullam uoluit bullam: nullum privilegium: nisi hoc solum quod sua paupertas maculari non posset: quo nunc gemit in statu suo: posteror se subdole spoliatum. Nam & hic status a hierusalem descendit in hiericho & incidit in latrones: qui ipsum non semiuuam reliquerunt: sed plene mortuum: & iam quadriduo fetentem putredine inluserunt sepulchro: & tali possessione furere amentia gloriantur: hanc ruinam sanctus preuidit: cui & singulariter in tota uita sua obuiare contendit. Nam & in legenda dicitur: quod in hoc singulari status suo offendebar aspectus si quid in fratribus uideret quod paupertati non per omnia consonaret: docebat fratres ut pauperum more pauperulas casas erigerent: quas non habitarent ut proprias: sed ut peregrini & aduenae alienas: hoc est dictum quod uolentibus eos inde expellere: nullo iure suo uel alieno: nulla proprietate: nulla astucia: nulla more dilatione resisterent: sed tamquam penitus aliena dimitterent cum plena domini confidentia: arbitantes per spiritum sanctum ad loca alia suis occultis instinctibus etiam persequentium rabi se uocari. Et hec est causa quare paupertas & temporalis persecutio sunt fortes & clauis regni celorum noui tamen promissorie: sed pos-

De paupertate

fessine conceduntur: quia temporalis persecutio potest
 forum mundum auferre: paupertas uero euangelica
 nihil quod mundi sit potest defendere. Et quod primum
 detestissimus creator nulla creaturam sine loco fecit: pau-
 ptas uero & persecutio in mundo locum non habeant eis
 possessorie: ex nunc eis celicis sedes dedit: certe aialis
 homo non percipit ista: nec ipse ostor macularum domine pau-
 ptatis: nec qui eius confortium in angaria portat: uel eius
 paupem uel dolo fermentat: poterit ista sentire:
 sed qui habent spiritum christi qui paupertatem docuit & ser-
 uauit: cum christo ista sentient & in corde obseruant. De
 legenda prius quod mandabat domos erectas dirui: aut
 freres ex inde amoueri: si quid in eis percipet quod ratio-
 ne appropriationis uel supertu contrarium esset euan-
 gelice paupertatis: hanc dicebat sui ordinis fundamen-
 tum cuius structura religionis inuit: ut ipsius firmi-
 tate firmitur: & euerisione funditus euertat. O quod do-
 lorosa consequentia sequitur ad predicta. Nam si scissimi-
 mi patris uerba sunt uera: immo quod de ipsis dubi-
 tate filius est hereticum esse in regula sua: sequitur quod cum
 dolore attendimus quod non est firma religio: sed euer-
 sum a locis singulis totis uiribus est excocicata
 paupertas: quod tantum in oculis mundi patet: ut
 singulis ciuitatibus sumptuosiora palatia ceteris &
 curiosiora loca: & maiora mundane uanitatis insi-
 gnia sunt ista: que a talibus pauperibus construun-
 tur. Hec sunt uerba & significata: que quidam sanctus
 doctor huius sancte paupertatis professor & zelator
 strenuus in quodam suo tractatu quem de comertio
 paupertatis fecit: inseruit: gemens & ipse super malis
 que uidit: qui tamen nostro respectu nihil potuit intue-
 ri. Nam sicut molaris lapis magnus rapido cursu in
 man proiectus descendit ad fundum. Sic a tempo-
 ribus illius doctoris & citra pondus amoris tempo-
 raliu sic traxit huius status multitudinem ad pro-
 fundum: ut iam non malum reputent paupertatem ex-
 pellere: sed nephas & apostasia putent. per uera pau-
 ptate zelare: unde qui de paupertate contra publicos ex-
 cessus loquitur maxime ipsos transgressores iudi-
 cans: hostis publicus reputatur: & hoc dico si de illa
 paupertate sit sermo quod perfectio professionis indi-
 cat: que omnia ita de medio tollit. Dicit ergo uir il-
 le sanctus introducens dominam paupertatem conqueri
 de ruina. Surrexerunt quidam in nobis: qui non erant
 ex nobis quidam filii behai: loquentes uana: opera
 res iniqua: dicentes se esse pauperes cum non essent:
 & me quam dilexerant toto corde gloriosi uiri de quibus
 locuta sum spreuerunt & maculauerunt sequentes
 uiam balaam ex bosor: quod mercedem iniquitatis
 amant: homines corrupti mente & a ueritate pri-
 uati: existimantes questum esse pietatem homines assu-
 mentes sancte religionis habitum: qui nouum ho-
 minem non induerunt sed ueterem palliarunt: defrahe-
 bant senionibus suis: & eorum qui sancte conuersa-
 tionis institutores fuerunt: uitam & mores in oculis
 mordebant: nocentes eos indiscretos & imiseri-
 cordes: crudeles: & me quam assumpserunt dicebant
 quod osam: insipida: turpem: inculta: exanguis: & mor-

tuam: & multa dicit doctor ille sanctus ad prouocandum
 gemitum super paupertatis ruinam quam paulatine cernebat. Sed nunc non alienis indigemus
 uerbis: quia publicis factis non solum amatores pau-
 ptatis prouocantur ad gemitum: sed ceteri homines
 mundi scandalizantur per malum exemplum: & di-
 uites & potentes faciunt in densum: quod tales excessus
 facientes uelint pauperes noian. Sed redeamus
 ad paupertatem sancti: qui eam nunc sponsa: nunc
 sorore: nunc matrem: nunc dominam: nunc reginam ap-
 pellare solebat. Et quia sic paupertatem plena fide
 amabat: pauperum puifor deus tante sufficientie fra-
 tisci penuriam fecit: quod in multis miraculis nec cibum
 nec potus: nec domus deerat: cum pecunie & artis
 & nature facultate defecisse constabat. Qualis fue-
 rit intentio francisci in paupertate seruanda ipse on-
 dit: cum fratri Richerio de marchia uiro sancto & no-
 bili: & beato patri multum dilecto de paupertate que-
 renti: respondit cum infirmitate de qua mortuus est
 in domo episcopi assisinas iaceret debilis: pater sanctus
 que uerba cum suo latino habet interpono: sicut scilicet per
 soas beati francisci multum continuus: frater leo ma-
 nu sua conscripsit. Interrogauit autem sic frater Richie-
 rius de obseruantia regule quo ad paupertatis arti-
 culum dic mihi pater intentionem tuam quam habes
 modo & credis habere usque ad diem mortis: ut ualeam
 certificari de intentione de uoluntate prima
 & ultima: utrum nos fratres clerici qui tot libros habemus:
 possimus illos habere: quis dicamus quod sint religionis.
 Dixit ad eum beatus franciscus: dico frater
 quod hec sunt mea uoluntas & est prima & ultima mea
 intentio si fratres mihi credidissent: quod nullus frater debe-
 at habere nisi uestimentum. Sicut regula nostra nobis
 concedit cum cingula & femoralibus. Hec est re-
 sponsio sancti: postea dicit sanctus frater leo: quod beatus
 franciscus dixit sicut per reuelationem acceperat: quod
 religio firmi minorum est quidam pusillus grex que
 filius dei in hac nouissima hora patri suo postulauit
 dicens. Pater uellem quod faceres & dares mihi quedam
 populum nouum & humilem in hac nouissima hora:
 qui esset dissimilis in humilitate & paupertate ab
 omnibus aliis qui precesserunt & esset contentus
 habere me solum: & ait pater dilecto filio suo. Fili-
 mi factum est quod postulasti: & addebat beatus
 franciscus. Non est magnum si domus uoluit habere
 quendam paruam populum inter ceteros alios
 qui precesserunt qui esset contentus habere ipsum
 solum altissimum & gloriosum: unde beatus franciscus
 dicebat sicut ex reuelatione acceperat: quod ideo
 uoluit ut uocarentur fratres minores: quia iste est
 populus quem filius suo patri postulauit. De quo
 dicit in euangelio ipse filius dei. Nolite timere pusillus
 grex: quia complacuit patri uestro dare uobis regnum.
 Et iterum. Quod uni ex minimis meis fecistis: mihi
 fecistis. Quod licet de omnibus pauperibus spiritualibus
 dixisset: recipere tamen predixit religionem fratrum
 minorum esse uenturam in ecclesia sua: postea sanctus frater leo mouet que-

tionem dicens. Si uero aliquis frater uoluerit dicere: cur beatus franciscus tempore suo istam districtam paupertatem: sicut dixit fratri R. non fecit fratres obseruare: & obseruando non mandauit: nos qui cum ipso fuimus respodemus sicut audiuimus ex ore eius: ipse fratribus hec & alia plura dixit: ac in regula plura scribi fecit: que cum assidua oratione & meditatione a domino postulabat pro utilitate religionis: affirmans eam esse penitus domini uoluntatem. Sed postquam ostendit eis grauiam & importabilia uidebantur: ignorantibus tunc que erant uentura in religione post mortem eius: & quia multum timebat scandalum in se & in fratribus: nolebat cum ipsis contendere & coram deo se excusabat. Item dixit idem: quod quodam tempore quidam minister petebat intellectum beati francisci de capitulo paupertatis. Respondit beatus franciscus. Ego sic intelligere uolo quod fratres nihil debeant habere preter uestimentum cum chorda & femoralibus: sicut in regula continetur: & qui necessitate coguntur possint portare calciamenta. Et dixit ad eum minister. Quid faciam ego: quoniam habeo tot libros: qui ualent magis. I. libris: hoc autem dixit quia uolebat eos habere de conscientia sua: maxime quia cum reprehensione conscientie habebat tot libros cum sciret beatum franciscum intrinsece intelligere capitulum paupertatis: & dixit ad eum beatus franciscus: frater nec de beo nec possum uenire contra conscientiam meam: & professionem sancti euangelii quam plessi sumus.

Vnde dicente hoc beato francisco: minister sanctus est tristis. Videns autem beatus franciscus illum esse turbatum cum magno seruore spiritus dixit ad eum in persona omnium fratrum. Vos fratres minores ab omnibus uultis uideri & uocari obseruatores sancti euangelii: & in operibus uultis habere oculos. Verum licet minister sciret quod secundum regulam fratres tenentur sanctum euangelium obseruare fecerunt remoueri illud capitulum de regula: ubi dicitur. Nihil tuleritis in uia &c. credentes se non teneri ad obseruantiam perfectionis sancti euangelii. Qua propter beatus franciscus cognoscens hoc per spiritum sanctum coram quibusdam fratribus dixit: putant fratres ministri deum & me decipere: immo ut sciant & cognoscant omnes fratres se teneri ad obseruandam perfectionem sancti euangelii in principio & in fine regule uolo quod sit scriptum quod fratres teneantur euangelium domini nostri iesu christi obseruare: ut fratres sint inexcusabiles coram eorum deo: que dominus pro salute anime mee & fratrum posuit in ore meo. Ex quo ipsis annunciaui & annuncio uolo ipsis operibus ostendere & domino operante in perpetuum obseruare: unde ipse ad scriptam sanctum euangelium obseruauit a principio: ex quo fratres habere cepit: usque in diem mortis sue. Similiter dicit frater leo: quod beatus F. nolebat quod fratres essent cupidus de scientia & de libris: sed uolebat & fratribus predicabat: ut studerent habere puram & sanctam simplicitatem: orationem sanctam & dominicam paupertatem: in quibus edificauerunt sancti & primi fratres: & hanc credebant

se curiore uiam pro salute anime: non ut despiceret & contempneret sanctam scientiam: imo omnes qui erant sapienter in religione & omnes sapientes nimio uenerabatur affectu: quemadmodum ipse testatur in testamento suo: dicens sanctos theologos qui ministrant nobis uerba diuina debemus honorare & uenerari tamquam ministrant nobis spiritum & uitam: sed futura proficiamus: cognoscebat per spiritum sanctum: & etiam multoties fratribus dixit: quod fratres multi sub occasione edificandi alios dimitterent uocationem suam: uidelicet puram & sanctam simplicitatem & orationem sanctam: & dominicam nostram paupertatem. Accidet illis quod unum crediderunt postea accendi ad deuotionem & amorem dei propter intellectum scripture: inde occasionaliter remanebunt intus frigidi & quasi uacui: & sic ad pristinam uocationem reuerti non poterunt: maxime quia amiserunt tempus uiuendi secundum uocationem. Nam multi sunt qui totum studium suum & sollicitudinem suam die nocteque ponunt in scientia: dimittentes uocationem suam sanctam: & deuotam orationem: & cum aliquibus uel propter predicauerint uel nouerint aliquos inde edificari uel conuerti ad penitentiam instant: uel se extollunt de lucro alieno: quoniam quos credunt suis uerbis edificari uel ad penitentiam conuerti: dominus edificat & conuertit orationibus sancte fratrum: licet illud ipsi ignorent: quod sic est uoluntas dei ut illud non aduertant ne ideo superbiant. Isti sunt fratres mei tabule rotunde: qui latitant in remotis & desertis locis: ut diligentius uacent orationi & meditationi: sua & aliorum peccata plorantes. Quorum sanctitas a deo cognoscitur: & aliquando a fratribus & hominibus ignoratur: postea dicit idem sanctus frater leo: quod fratres omnes tam minores quam predicatorum informabat ad opera: dicens eis quod propter prelationem & officium & sollicitudinem predicandi non deberent dimittere sanctam orationem: ut per eleemosynam & operari manibus suis sicut alii fratres propter bonum exemplum & lucrum anime suae & aliorum: unde ipse tamquam fidelis zelator christi dum corpore fuit sanus impabat in se quod docebat fratres suos. Post uerba illa dicit sanctus frater leo: quod bis in duobus locis cum mirabilibus modis quos omnino negauit licentiam unum nouicio tenendi psalterium licet ille nouicius diceret: quod minister generalis uolebat sibi concedere: sed deuotus ille nolebat habere nisi de licentia sancti qui iam cessarat officio regimini ordinis propter relaxationem quam uidebat oriri. In secunda autem uice dixit illi nouicio: & ego iam tentatus fui habere libros. Sed ut de hoc cognoscerem domini uoluntatem tuli librum ubi erant euangelia domini scripta & orauimus dominum ut in ipsa operatione libri suam uoluntatem de his mihi ostendere dignaretur: & oratione finita in prima operatione libri occurrit mihi uerbum illud sancti euangelii: uobis datum est nosse mysterium regni dei: ceteris autem in pabulis: & ait. Tot sunt qui accendunt ad scientiam quod beatus est qui fecerit se sterilem amore domini dei: postea elapsis pluribus mensibus cum esset beatus franciscus apud ecclesiam sancte marie de portu

iumentula iuxta cellam post domum in uia: & iteq; il
 le fr locutus e sibi de psaltio. Cui dixit btus franci-
 scus: uade & facias inde sicut dixerit tibi minister
 tuus: quo audito frater ille cepit redire p uia un ue-
 nerat: btus aut fran. remanens in uia cepit considera-
 re id quod dixerat illi fratri: & statim clamauit post eu
 dicens. Expecta me fr expecta: & sic iuit usq; ad illu
 dicens illi. Reuere mecum fr: & ostende mihi locu
 ubi dixi tibi q; faceres de psalterio sicut diceret tibi
 minister tuus: & puenientibus ad illu locu ubi illi
 dixerat uerbu illud. b. f. inclinauit se coram fratre: &
 frans flexo genu dixit: mea culpa fr mea culpa: qm
 geuq; uult esse frater minor non debet habere nisi
 uenias: sicut regula sibi cōcedit & femoralia: & q
 necessitate cogit uel ifirmitate possint portare cal-
 ceos: un quotquot frs ueniebat ad eu ad habedu
 cōsiliu eius: tale trisu exhibebat eis. Itē narrat idē ff
 leo: q; dū pī sanctus iaceret in palatio de quo dictū
 est supra ifirmus: unus de sociis scī dixit ei: pī igno-
 sce mihi: quonia q; tibi dicere uolo: iam plures con-
 siderauerūt. Tu scis quēadmodū olim p grām dei
 uiguit in puritate perfectionis tota religio: quō. s.
 unuersi frs cū seruore & sollicitudine i oibus ob-
 seruabant scām paupertatē. s. in puis & paupculis edi-
 ficatis: in puis & paupculis utensilibus: i puis & pau-
 pculis libris: in paupculis uestimentis. Et sicut i his
 in & in aliis exterioribus: unius erant uolūtatis: sol-
 liciti seruare oīa que pertinent ad nostram pfectio-
 nem & uocationem: & bonū exemplum. Sic erant
 unanimes in dilectiōe dei & pximi: nūc aut a puo
 pccata cepit hec puritas & perfectō dissimiliter ua-
 riant: licet multi dicant & excusent frs: & pp multi
 uolunt dicant nō posse hec seruari a fratribus: imo
 multi fratres de his magis q; de suprascriptis credūt
 pp m inde edificari: & ex ipsis uidet magis hone-
 ste pp illa uiuere & cōuersari. Vñ quasi p nihil ipu-
 tant uia simplicitatis & huius paupertatis: que fuerūt
 iūmē & fundamētū nre religionis: qua pp hoc cō-
 siderantes: credimus q; tibi displiceat: sed plurimū
 admiramur: si tibi displiceat cur sustines: & nō corri-
 gis. b. f. dixit: dñs indulgeat tibi fr: quonia uis esse
 mihi cōtrarius: & aduersarius & me implicare i his q;
 nō ptinent ad officū meū & ait. Viquequo habui
 officū frim: & fratres manserūt in pfectione & uo-
 catione sua: licet ab initio mee cōuersionis ad xpm
 infirmus fuerim: cū pua mea sollicitudine eis satisfi-
 cebam exēplo & predicatione. Sed postq; cōsidera-
 ui q; dñs frim numez multiplicaret: & q; ipsi pp cu-
 piditate & inopia spūs a uia recta & secūra p quam
 soliti erant abulare declinare inceperūt: & ampliorē
 uia sicut dixisti incedere: non attendentes suā pfe-
 sionē & uocationē: & bonū exemplū: nec dimitte-
 re iter quod iā ceperūt pp predicationē meā & exē-
 plū meū recōmendauī dño & ministris fratru reli-
 gionē: Quonia licet tempore quo renūciaui & di-
 misi officū frim corā fratribus me excusare in capi-
 generali q; pp infirmitatē meā de ipsis curā & solli-
 citudinē habere nō possem: tñ si scām uoluntatem

meā frs ambulassent & ambularent pp ipsoz: con-
 solationē nollē q; aliū ministrū haberent pter me
 usq; in diē mortis mee: quonia ex quo fidelis & bo-
 nus subditus uoluntatē sui prelati cognoscit & ob-
 seruat: puā sollicitudinē p̄latū habere oportet de il-
 lo: imo tantū gauderem de frim bonitate & conso-
 latus essem pp lucrū meū & salutē ipsoz: q; si iace-
 rē in lecto infirmus nō grauaret me satisficere eis.
 Et ait meū offiū ē spūale: uidelicet prelatio super
 fratres: quia de deo dñari uitis: & debeo illa emen-
 dare: non possum predicatione & exēplo: nolo car-
 nifex fieri ad pcutiendū & flagellandū sicut ptates
 huius seculi: quonia confido in dño q; ahuc i. imi-
 ci iuisibiles qui sunt castaldi dñi ad puniendum in
 hoc seculo & in futuro eos q; transgrediunt māda-
 ta dei: sumēt de illis uindictā: facientes ipos corrigi
 ab hoibus huius seculi in opprobriū & uerecūdiā
 ipsoz: & reuertent ad pfectionē & uocationē suā.
 Verūtū usq; ad diē mortis mee exēplo & opatōne
 nō cessabo docere fratres ambulare p uiam quā mi-
 hi ostendit deus: & ego oñdi eis & ipsos informa-
 ui ut sint inexcusabiles corā dño: & ego corā ipso de
 ipsis: & de me nō teneat ulterius reddere rationem
 unde tunc in suo testō fecit scribi q; oēs domus fra-
 trū ex luto & lignis deberent cōstrui: signū sancte
 paupertatis & humilitatis: & q; ecclesie que p fratri-
 bus cōstruūt essent pue: imo uoluit ut hoc inci-
 peret reformari: & maxime de domibus ex luto &
 lignis cōstructis: & de oibus aliis bonis exemplis
 in loco sancte marie de portiuncula: que fuit p̄mus
 locus: ubi postq; fratres manserūt: cepit dñs fratres
 multiplicare: ut in eternū esset hoc memoriale cete-
 ris fratribus qui sunt uenturi & erunt ad religionē
 Sed quidā dixerunt q; hoc non uidebatur eis bo-
 num q; domus fratru deberent cōstrui ex luto &
 lignis: quonia in multis puincis cariora sūt ligna
 lapidibus. Et beatus franciscus nolebat contendere
 cū eis: quia erat ualde infirmus: & quoniam erat p-
 pe mortē: quia pag; postea uixit: unde scripsit po-
 stea in testō suo. Caueant sibi fratres ut ecclesias &
 habitacula & oīa alia que pro ipsis cōstruunt: q; pe-
 cuniā non recipiant nisi esset sicut decet scām paup-
 tatem quā regula promissimus: semp ibi hospitan-
 tes sicut aduene & peregrini. Nos uero qui cum ip-
 so fuimus: qñ scripsit regulā & fere oīa sua scripta:
 testimoniū phibemus: q; plura fecit scribi in reglā
 & aliis suis scriptis de quibus plures fratres fuerūt
 sibi contrarii & maxime prelati: unde accedit q; in
 his in quibus fratres fuerunt contrarii beato franci-
 sco in uita sua: nūc post mortē essent ualde utilia to-
 ti religioni. Sed quia ipse plurimū timebat scanda-
 lū: condescendebat uoluntatibus fratru: sed sepe di-
 xit hunc sermonē. Ve illis fratribus q; sunt mihi cō-
 trarii de hoc quod cognosco: q; uoluntas dei est p-
 maiori utilitate religionis: licet inuitus cōdescendā
 uoluntati eoz: unde sepe dicebat sociis suis. In hoc
 ē dolor meus & afflictio q; ea que cū multo labore
 oīois & meditationis a deo p misericordiā suā obti-

neque pro utilitate presentis & futura totius religionis & ab ipso sibi certificatus: quod secundum uoluntatem eius sunt & alii qui fratres ex auctoritate & prudentia sue scire euacuatur & sunt mihi contrarii dicentes. Ista sunt tenenda & ista non. Sed quia ut dictum est tantum timebat scanda- lum quod multa permittebat & in multis condescendebat uoluntatibus eorum que non erant secundum uoluntatem suam: huc usque uerba sancti leonis. Ex quibus clare patet quod perfectissimus zelator fuerit altissime paupertatis & illius que uere euangelica debet dici. Et ex his apte daretur: quod ex tunc mala cepit pullulare: ra- dix: que nunc in pessimum fructum excreuit. O gressus dolor fuisset primo cordi si oculus corporis uidisset mala temporis nostri: uidit autem in spiritu & tristatus est: & fuit sibi causa sicut pater ex predictis quasi resignauit firmo officio: quia cursu future ruine impedire non poterat. Quo autem hoc diuine prudentie congruum fuerit: quatum Iesus dederit infra dicemus. Quo uero amicus sponsi Iesu franciscus in seruire chantatis & desiderio fine salutis ipsi Iesu se studuerit conformare: ex hoc manifeste clarescit: quod a principio conuersio- nis usque ad finem semper in ardore amoris Iesu quasi ignis excreuit. Nam afflatus spiritus sancti caminum cordis sui iugiter incendebat: unum & subito ad auditum amoris diuini excitabat: afficiebat: inflamabatur in tantum: ut quasi iugiter uideret cum spiritu sancto clamare: sulcite me floribus: stipate malis: quia amore langueo. Ex omnibus creaturis hunc suum incedebat amore. Con- tuebatur in pulchris pulcherrimum: in infirmis autem infirmitates quas pius Iesus pro nostra salute portauit: de omnibus sibi scalam faciens ad apprehendendum dilectum. Tanta autem singularitate amoris in christum crucifixum transformabat continue quod non solum mente sed & corpore ipsius Iesu crucifixi effigie meruit figurari: zelus uero superne salutis tantum sua depascebat uiscera: quod non se reputabat christi amicum: nisi continue fo- ueret animas quas redemit: hinc sibi in oratione lucta: in predicatione discursus: in exemplis dandis excessus. De isto amoris seruire multa sunt in legenda: maxime istud notabile signum electionis eterne ad seraphicum statum quod aiebat cum iam perfecte christum induerat: quod cum adhuc in habitu seculari uiuere: uocem domini expressiuam amoris absque cordis imutatione audire uix poterat tale censum pro temporalibus elemosinis conferre nobile prodigialitate dicebat: & eos quod pariter appreciabant oblatum diuini amoris censum iudicabat stultissimos: pro eo quod solius Iesu amore nobis regnum con- quisitum eternum: & solius Iesu qui nos in tanto excessu amauit multum sit amor amandus: unum cum apostolo possumus secure dicere: propter Iesum & amorem ipsius omnia detrimentum feci & arbitror ut stercora: ut christum lucrificaria. Et quia in solo amore est plenus & perfectus dei cultus: & totum esse humane nature christi Iesu fuit quedam perfecta dei cultura pro se: & pro omni creatura plenissime deum colens regratians & laudans: & omnis boni principium recognoscens: ac per hoc in hoc omnis creature defectum supplens: sicut de hoc alibi dictum est. Idcirco eius conceptio humana dei esse de spi-

ritu sancto: propter quod ipse circa sue predicationis primordia uolens hunc perfectum dei cultum per abun- dantissimam sancti spiritus repletionem secundum quod homo in seipso ostendere dicebat de se luce. iiii. Spiritus domini super me propter quod unxit me &c. In hoc perfecto dei cultu emulato sue perfectionis franciscus Iesum studuit imitari. Nam continue pro mentis incendium imola- bat deo ipsum. Sed & per rigorem ieiunii & aliarum austeritatum continue macerabat corpus exterius in atrio sacrificans holocaustum: & in templo interius cocremans thymiam. Tantum autem desiderabat pro martyrii sustinentiam christo crucifixo esse conformis: quod trina uice labore repetit ad transitum infidelium: ut effusione sanguinis sui pro honore nominis Iesu se posset sibi offerre sacrificium medullatum. Et quia de oratione simul cum contemplatione dicitur: in qua est uerus dei cultus: idem pertranseo: sed quod manus hominis in effusione sanguinis franciscus facere noluit: hoc manu sua sanctissima Iesus fecit ipsum mentaliter & corporaliter martyrizans & uulneribus doloribus & uulneribus sue sacrificii crucis: unde de eo potest dici illud Hebræorum. vii. Assimulatus filio dei manet sacerdos in eternum. Quia uero tota benedicti Iesu uita fuit peccatoribus data in redemptionis precium: in conuersationis exemplum: in contemplationis speculum: & secundum temperamentum congruentem in eruditionis mysterium: & infirmitatis debiliu condescensuum remedium. Idcirco piissimum Iesu imitator. f. in his quantum poterat studebat imitari Iesum sine saluti & infirmitati piissime condescendens. Pietas enim que secundum apostolum ad omnia ualet francisci erat sic radicata in intimis: que non solum ad nature consortes sed ad omnia creata piissime mouebat. Spaliter tamen ad animas christi Iesu precioso sanguine redemptas: cum cerneret eas inquinari aliqua sordibus peccati: tanta miseratio- nis tenerritudine cum fletum abundantia ferebat: ut eas uideret tamquam in christo continue putrescere: unum etiam aialia ac si eius pietatis affectum perciperent sic plene afficiebatur ad ipsum: ut miraculose domaret ferocia: domestificaret siluestria: mansueta doceret: & brutorum naturam hominum iam lapsa rebellis ad sui obedientiam inclinaret. Sicut in legenda sua in lupis & falijs & lepulculis: in piscibus & pluribus auibus: in agnis omnibus pluribus miraculis est conscriptum. Quid mirum ergo si pietas cordis sui ad membra ferebat Iesu: que tam tenerrimo affectu ad bestiales mouet? Nec est mirum si in predicatione sua scissima corda conuertebant ferocia: quibus in seculo & uerba documentum & facta prestant ex- plura & charitatis scintille fulgurantes in facie emitte- bant iaculum: & piissime compassionis signa prebeant unguentum: sed & tota mundi machina multiplicatis miraculis reddebat testimonium. Nec mirum quia missionem ad predicationis officium non propria presumptione: sed dei reuelantis compulsionem susceperat. Nam cum esset ita uirtutibus plenus: diuine ueritatis illustratus fulgoribus ardor aplexu sponsi & salutis proximi in suo corde mouebat consistit. Nam aplexu sua gratia & sollicitudinem appetebat: gemitus omnium pauperum uero pabulo pietatis condescensionem instan-

issime n
peditor
seruū tu
descend
indignū
tu man
pōt sup
dei uiro
placitū
tanto f
cundū d
dei sup
deret sag
& pedes
deranda
sup mul
signū fu
q p spm
cebat: nē
sione sp
nūm q
cis sign
pedibus
pus emc
crucē xp̄
Et licet i
qualitat
ad interi
quietati
ca meror
seminat
extergel
plationi
ardorib
iesu am
ppos:
gurare:
nū mur
regione
tie cele
bus: q
promō
eti dno
culore
ciscus e
modic
turbis
foze ex
formā
cebat:
uoluit
netā n
contex
luit est
ta pop
te solū
tus m
bus ei

tissime requirebat: humilitas dicebat ad iesum. Impeditionis lingue effectus sū: ex quo locutus es ad serū tuū. Amor tue imitationis me impellit. ut cō descendā ad pximū. Vilitas retrahit: quia sētio me indignū. Et quia totū me tue uoluntati supposui: tuū mandati impiū expectabo: quia tuū ipiū oēm pōt supplere defectū. Reuelatiōe itaq̄ facta sancto dei uiro siluestro: & sacratissime uirgini clare: q̄ bñ placitū dei erat q̄ ad p̄coniū predicationis exiret: cū tanto seruore: & cū tanta corporis agilitate cepit se cundū diuinā uoluntatē p̄currere: ac si facta manu dei sup eū nouā induisset de celo uirtutē. Et ut oñderet sapia iesu q̄ p̄dicatio francisci hoies bestiales & pedestres faceret ad celestia cognoscenda & desideranda alatos. Primus sue predicationis impetus sup multitudinē auitū est directus: sed & in hoc etiā signū fuit q̄ spūs ueritatis in eo ad futura uolabat: q̄ p̄ spm̄ p̄phie multis multa futura predixit & p̄dicabat: nō in doctis humane sapie uerbis: sed in ostē sione spūs ueritatis: & tantū fuit in aīay zelo contiuus q̄ postq̄ fuit seraphico calculo manū xp̄i crucis stigmatibus insignitus: quia pp̄ excrecentes in pedibus clauos ābulare non poterat: faciebat corpus emortuū p̄ ciuitates & castella circūuehi: ut ad crucē xp̄i ferendā crucifixis eloquiis ceteros aīaret. Et licet multa tēperantia & edificatiōe cunctos: in qualitate ciborū cōformaret se ceteris: regressus tñ ad interiora solitā retinebat abstinentie p̄citātē & i quietationibus relictis turbāz solitaria q̄rebat amica meritoribus: lachrymis deuotionis rigabat: quod seminauerat uerbo & consideratione sue fragilitatis exurgebat: si quid pluris adhesisset ibi in contemplationis excessibus multiplicatis splendoribus & ardoribus charitatis & refortificatis uiribus ex dilecti iesu amplexibus cum tanto seruore spūs redibat ad p̄pos: ut uideret sermo eius celestibus iaculis fulgurare: oīs etas oīs q̄ sexus approperebat uix nō uū mundo datū & cernere & audire. Fugabant a regione demonia pre timore uirtutis: aderat militie celestis exercitus iubilans in tā magnificis laudibus conditoris sui. Cōuertebant p̄ccōres pessimi: promouebant ip̄fecti: cōfirmabant & letabant p̄fecti dño opante & sermonē confirmāte multis miraculorū sequentibus signis. Non obliuiscēbat franciscus quin sēp̄ rediret ad solitudinis locum post modica spacia tēporē: licet etiā clū conuersaret cum turbis & die ac nocte quantū poterat de medio ip̄forē exiens solitudini & cōtemplationi uacaret: hāc formā cōuersandi & p̄dicandi continue s̄ribus idicebat: pp̄ quod ut pie condescenderet ad pximum uoluit loca s̄m̄ esse uicina habitationibus hoīum ne tā nimia fieret cōmixtio & ut possent quietum cōtēplatiōis & orationis conseruare studiū. Sic uoluit esse uicinus q̄ extraneus: sic uoluit loca esse iuxta populos q̄ & extra eorū habitationes in locis q̄te solitudini congruis locarent. In hoc piū imitatus magis iesum: q̄ ut daret exemplū predicatori bus euangelici status sic condescendendi aliis q̄ s̄

cte solitudinis iura seruarent. Triplici ex cā legit se sepasse a turbis: nam aliq̄n pp̄ recreationem quietis: ut Mar. vi. dixit iesus discipulis suis. Venite seorsum in desertū locū & requiescite pusilli. Quandoq̄ uero cā orationis ut luce. vi. d̄r factum est i illis diebus exiit orare in montē & erat p̄noctans in oratione Ambro. Ad precepta uirtutis suo nos format exēplo. Quandoq̄ uero propter uitiationem humane laudis: ut ioānis. vi. d̄r quando uoluerunt eū rapere & facere sibi regē post miraculū de panibus: propter quod fugit itere in montē ipse solus. Et similiter qn̄ uoluit p̄fecta docere: ut Matth. v. uicens iesus turbā ascendit in montē: ubi Criso. per h̄ q̄ non in ciuitate & foro: sed in monte & solitudine sedit erudiuit nos nihil ad ostentationē facere & a tumultibus abscedere: maxime cū de uitis disputat oporteat. Nostri lector p̄dicta dicit dauid q̄ filii alieni claudicauerunt a semitis suis: claudus licet male p̄ uiam gradiatur. Non ergo hi sunt filii alieni: quia nec bene nec male per uia regule gradiuntur: hi sunt ergo filii subuersores & p̄prie regule scorpiones: imo uenus apti leones & illa mala bestia que supra q̄ credi pōt uniuersa uastabat q̄ nihil est uite fran. nec p̄missē regule: quod non sit p̄ eos fractum conculcatū & deuoratū. Cum tāta admiratione ista scribo q̄ cor uidet sc̄di per mediū: & uix manus ad dilacerationem cōtineo & uocē a furioso damore. Nā ego q̄ interiora palpo & uideo tantam conuenientiā inter regulā & uitam: inter p̄rem & filios: quantam inter albū & nigrū: inter agnum & lupū: inter iustū & impium: inter couersores aīarū: & subuersores crudeles. Nā non solū nolunt seruate quod promiserūt: sed sicut sepe dictū est & sepe flendum est uolentes seruare atrociter p̄sequūt. Et nonne uides quicūq̄ oculos habes q̄ non sufficit eis circuire p̄ forē: nisi & in medio fori constituant locū suū: certe q̄ oīa non sint in foro hoc non est quia non desiderent: sed quia ibi se locare nō p̄ualent: sed ubicūq̄ sunt forē faciunt: forē uoco multitudinē hoīum: quia manibus & pedibus reptant ut ad loca sua cōfiliū gentiū trahant. Nec in hoc cuiuscūq̄ status collegiū uel p̄sone p̄iudicium formidant. Quod luce clarius pater ex capitis uanitate procedere: ex qua nihil uident nisi mūdum famā & gloriā queritare. Et licet dicant se p̄ utilitate aīay facere: pōt eis dici q̄ stulta ē utilitas aliena in qua salus & professio dissipatur propria. Sed nū qd̄ franciscus plus hūit de zelo animay ut sic loqr̄ in ungue pedis sui q̄ ipsi habeant: uel se habere possent simulare in tota distractione assūpti exercitii. Sed uis uidere mendaciū q̄ non est zelus aīay: sed questus tēporalium & pecuniay & mundanorum fauorū. Nam tales paupibus & dare non ualētibus cōiter se familiares non exhibent nec eorū sepulturas uel p̄nias affectant: nec aliā religiosā domū que simul cū eis salutē aīay p̄curet: p̄nt in sua uicina sinere. Nō ergo est aīarum zelus sed hūane cupiditatis questus. Et licet dicat multa uerba uulpina &

dolosa ad suorū uelamen defectuū: que tñ nullā ap
parentiam in ueritate spūs habent: hoc tñ non pnt
ip̄i uelare hoī scienti uita eorū & regulā & sanctis-
simū testm̄ & alia uerba bti francisci: que p dei reue-
lationem asseruit: quin ipsi sunt transgressores status
p̄missi & contumelie p̄ris sui. Tamen nec hic nec
alibi assero q̄ de necessitate salutis sit totius ordinis
seruare testm̄ sanctissimū: & alia perfectionis opa: q̄
beatus. f. de euāgelij perfectione esse asseruit: sed be-
ne dico constanter q̄ p̄ris refutare testm̄ scissimū: &
eius nolle seruare monita: non est plene seruare euā-
gelicū statū: & est magne retrocessionis indicū: un̄
etiā ibi icipit dedinatio p̄fectionis eorū: que nunc
terminata est in ruinā: licet enim seruare regulā secu-
dum declarationes & dilatationes quas procurauere-
runt a multis romanis pontificibus sit seruare suffi-
ciēter q̄tū p̄riet ad necessitatē salutis: nō tñ illis mo-
dis seruatur illa sūma p̄fectio quā b̄tus. f. asserit se
a x̄po accepisse: & quā ipse seruauit in se & uolebat
a fratribus obseruari. Sed est quidam alius modus
qui utiq̄ potest dici euāgelica p̄fectio: sicut & il-
li sūmi pontifices asseruerūt in suis scriptis. Sed qd
his imoramur uerbis: quia iudicio diuino factū est
q̄ quanto plura quesierunt circa hoc declaratorum
remedia: tanto magis ruerunt: un̄ & a tempore quo
Nicolans tertius ultimam declarationē fecit que q̄
rū potuit uisa est regulam exponere: adaptando ad
modū obseruantie: q̄ tēpore suo fuit sibi notus: ac
si lapis molaris fuisset appensus ad uentrē ordinis.
Sic postea oibus relaxationibus: quasi in maris p̄-
fūdū p̄cipite se imersit. Palpauit ego quā in multis
ānis in ordine steterā: & licet restrinxerit multos ex-
cessus quos uidebat in respectu illo curare se credēs
tñ tantū ordo relaxationis est scō: q̄ medicina scā ē
mortifera: dum phibet aliquid districta cēsurā: un̄
mundus timeret murmurare de suis excessibus: &
unde ipsi sunt occasionaliter relaxati: unde nec mū-
dus ignorare hodie potest si comparer facta & scri-
pta: quin etiā suarū expōnū & declarationū & dila-
tationū appeant transgressores. Et est stupor qua-
re querit expositio sup̄ lram sic aptam: quia nulla
difficultas est in regule intelligentia. Sed in hoc est
difficultas: q̄ illorū uita concordet cū illa lra: & sēp
fratres uoluerunt in uita ruerē: & concordia cum il-
la sūme perfectionis lra querere. Et hanc conordi-
am uoluerūt p̄ auctoritatē sūmi pōtificis obtinere.
Sed nec hoc miraculū subest potentie dei: cū nō sit
posse sed deficere & mentiri facere: uel dicere con-
tradictoria simul uera: & oīs homo q̄ hēat darā in-
telligentiam & sciat grāmaticā: si palpauerit uitam
& legerit regulā: cognoscet apte: q̄ sicut ens & nō
ens hec duo cōtradictorie opponūt: un̄ & magnā
cām hēnt ex eorū transgressione illi q̄ dicunt: q̄ p̄-
fectio euāgelica adhuc non est romane ecclesie da-
ta: falsū est tñ quia data est in francisco: sed in malis
successoribus est corrupta: nec debet de nouo dari
sed per dei potentia & bonitātē infinitā eadē susci-

tari. Nā p̄ mō uerū est q̄ sunt cōmixti inter gētes
& didicerunt opa eorū & seruiērūt sculptilibus eo-
rum: & factū est illis in scandalū: & quod dolorosi
us est imolauerunt filios & filias suas demōis: dū
spūalia sua officia sunt in questū symoniacū & adu-
latoriū quasi uniuersaliter conuersa: ac p̄ hoc demo-
nibus imolata: hoc est forū in quo hodie religiosi
ut plurimū constituūt loca sua. Non sic franciscus
quē p̄fectus iesus ad imaginē uite sue: in similitudinē
conuersationis sue: in p̄fecta obseruantia euāgelij
ad honorē sui: & salutē ppl̄i sui: p̄fectissime quā-
tum humana fragilitas patit: & quātū requirit men-
sura sue gratie figurauit: ut in ip̄o possit uere iesus
dicere. Suscitauit mihi dñs semē aliud p̄ abel: quia
pro choro apl̄ico p̄ martyriū imolato: & synagoga
prius fundato: suscitauit iesus franciscū & eius statū
in orbe romano. Sic ergo patet quō franciscus fuit
filius b̄ndicto iesu fastigio conuersationis. Quā-
tū autem in ip̄o uita contēplatiua refulsit: q̄tūq̄ in
suis studiū orōnis amauerit: ex dictis in uita sua ali-
qualiter patet: pp̄ quod ad similitudinē iesu senties
franciscus corpe se peregrinū a dño: cū iam ad terre-
na desideria p̄ charitatē x̄pi iesu totus eēt factus sp̄-
ris in sensibilis: sine intermissione orans sp̄m deo cō-
tendebat exhibere p̄ntē. Erat oratio contēplanti
solatiū: dum supernarū circuitu mansionū: angelo-
rum conciuis iam factus eorum contēplabatur
archana: ac feruenti dēsidērio querebat dilectum: a
quo solum eum carnis pies disūgebat. Erat & op̄a
ti p̄fidiū: dum in omnibus que agebat de sua dis-
fidens industria per orationis instantiam a benedi-
cto iesu dingi postulabat: modis q̄bus poterat fra-
tres ad orationis studium incitabat. Et ipse sic con-
tinue sollicitus erat orationi uacare: ut ambulās &
sedens: laborās & uacans: intus & foris: semper ui-
deretur orare: ita ut appareret sancte orationi non
solum quicquid erat in eo cordis & corporis: uerū
etiam operis & temporis dedieasse. Suspendebatur
multotiens tanto contēplationis excessu: ut su-
pra semetipsum raptus: & ultra humanum sensum
aliquid sentiens que agerentur circa se omnino ne-
sciret. Et quia spiritus hominis ex solitudine con-
gregatur ad intima: & copula sponsi fugit turbatū
spectamina: idcirco solitaria loca querens ad eccle-
sias derelictas nocte oraturus pergebat: ubi licet de-
monum horribiles sustineret pugnas: qui se cum
manu ad manum sensibilibus conflagabant: uolē-
tes impedire orationis studium: tamen de ipsi ui-
ctorialius triumphans remanebat solitarius & pa-
catus. Tunc nemora replebat gemitibus: ubi ipse a
fratribus aliquando ip̄sum obseruantibus audi-
tus est clamorosis uocibus pro peccatoribus a
pud dei interpellare clementiam: & deplorare ab-
ta uoce: quasi coram se positam dominicam pas-
sionem. Ibi uisus est nocte orans manibus ad
modum crucis protensis: toto corpore suble-
uatus a terra: nubecula quedam fulgente circū-

datus:
circa co
sapien
q̄ in
bus ob
paret a
studiū
duxera
ctinā
prurax
Ibi a de
pore su
bum ce
in lege
uelatus
ip̄os fr
tribus
nihilor
cedere
uixit: &
mortis
sed fruf
stulta c:
licet in
giti
uestigi
filiis m
si alter
la & un
dum c:
tiam: p
ille qui
q̄ nō e
fidelis
i regul
regule
cui ni
contr
plequ
minu:
tarius
onibu
tentis
ce anc
le cū f
cabitu
q̄ sen
gule i
postu
uellet
uerfa
cutio:
in luc
bis p
socii
diui
tris f

status: ut illustrationis mirabilis intra mentē: mira
circa corpus plustratio testis esset. Ibi occulta dīne
sapientie pandebant: ibi dicit qđ i regula scripserat
qđ in scīssimo testamēto posuit: & quicquid fratru
bus obseruandū mādauit. Nam & sicut certissime
patet ad tantam serenitatē mentis indefesū ofonis
fructū cū continua exercitatiōe uirtutū uirū dei p
duxerat: ut quis nō hēret sacrag litterarū pitā p do
ctrinā: eterne tamē lucis irradiatus fulgoribus: scri
pturarū profūda miro itellcūs scrutaretur acumie.
Ibi a deo obtinuit darum spiritum pphie: quo tem
pore suo multa predixit futura: q̄ secundū eius uer
bum certitudinaliter euenerūt. Sicut de multis patet
in legenda. Ibi singulariter & clarissime sibi fuit re
uelatus ordinis processus: & uia quā xp̄us uolebat
ip̄os fratres tenere: quā continue idem sanctus pat̄
ribus explicabat uerbo: & monstrabat exēplo. Ibi
nihilominus reuelata fuit uia ruinosā qua fratres in
cederent: quā & modis quibus potuit impediuit dū
uixit: & dū intraret itra limia gloriosi iesu in lecto
mortis decubās: in sanctissimo testamēto phibuit
sed frustra quo ad peruersos: q̄ eorū p̄sumptuosa &
stulta carnis prudentia: & malitia obstinata p̄ualuit:
licet in luce uerborū eius & sanctissimi testamēti le
gitimi filii q̄q̄ hoc tempore pauci profiscantur p
uestigia iesu ch̄sti multis persecutionibus a carnis
filiis molestati. Nam & iste pater sanctissimus: qua
si alter abraham duos filios habuit: unum de ancilla
& unum de libera. Qui autem de ancilla: secundum
carnem natus est & secundum carnis prudentiam:
plane claret ipsum ut plurimum incesisse. Sed
ille qui de libera per repromissionem non dubitās
q̄ nō est mētitus xp̄us seruo suo francisco: nec ip̄e
fidelis seruus franciscus mētitus est in his q̄ scripsit
i regula & in sanctissimo testamēto. Et ideo p̄ ip̄ius
regule a titudinē & lre obseruantia incedentes se
cū nil dubitant ibi impossibile uel inobseruabile
continere. Sed sicut tūc qui secundū carnē natus ē
p̄sequeretur eū q̄ secundū spiritū: ita & nūc. Nā nō
minus modo uerum ē q̄ tūc: q̄ iste ismael uir sagit
tarius ē undiq̄ filios legitimos & regule p̄secuti
onibus: reprehensioibus: preceptis iordinatis: & sen
tentis duris sagittās. Sed quid dicit scriptura. Eii
ce ancillam & filiū eius: q̄ nō erit heres filius acli
le cū filio l. bere. Nā dicitur est abrahe. In ysaac uo
cabitur tibi semen: licet & illū faciā i gentē magnā
q̄ semē tuū est: hūc ancille filiū & in obseruantia re
gule illegitimū cū magnis cordis gemitibus eiici
postulamus. Non quidē ab hereditate paterna sibi
uellet in regule incedere uia: sed a sua operatione p̄
uersa & ab usurpatione falsi noīs: & legitimi perse
cutione heredis. Nā & pater sanctissimus hec omnia
in luce cōtēplationis & fieri preuidit: & exp̄ssis uer
bis predixit. Sic & i dictis & i scriptis sancti uiri &
socii sui fratris leonis repentur expresse. Et ego au
diui a uiro uirtutis & sanctitatis p̄bato legitimo pa
tris filio reuerendo toti orbi ubi cognoscitur frate

conrado de ofida: qui quinquaginta ānis uel circa
tunica chorda & femoralibus diues in medio nati
onis prauē & peruersē p̄ uia regule & sanctissimi te
stamēti sine querela incedit: licet ip̄e inumeras per
secutiones & examinatioēs ac si foret hereticus: q̄
regulā obseruat a filiis carnis sustinuisse p̄batur: li
cet etiam omnes q̄ gemūt sup malis populi sui ip
sum reuerēat ut patre: & q̄bus dei p̄uidētis etiā ab
his q̄ eū ip̄uguerūt aliq̄s obtinuerit sp̄s libertates:
& sustineat ubicūq̄ pp̄ timorē populi: cuius fauo
rē sicut & de ceteris faciunt illius scī uiri famositate
mēdicāt: ab hoc tñ scō uiro frate cōrado p̄ ies audi
ui q̄ ip̄e oīa p̄dicta & m̄to plura & maiora audiuit
a frate scō leone p̄dicto & a scīs p̄ribus frate maseo
& a frate cesolo & a pluribus aliis scī uiri sociis: q̄ &
ip̄e expectat cū flectibus compassiōe desiderio uide
re cōplectā. A magna etiā ego multitudine fratrum
qui cū sanctissimo patre frate egidio uixerūt cū fa
miliaritate multa hominū priorū sententiā audiui: &
multorū maiorū & ab eodē scō patre p̄dicti q̄ uiderē
tur incredibilia donec erūt cōpleta. Nā sicut deo cha
rus & scūs uir scūs masseus miles de perusio q̄ nu
per migravit ad celos p̄ ies mihi narrauit cū lachry
mis Sanctus uir egidius tāto eiulatu clamabat sup
regule destructionē quā uidebat: q̄ ignorātibz ui
am sp̄s quasi uidebatur isanus: nec potuisset susti
nere: nisi q̄ inumeris uicibus fuit certificatus a xpo
iesu de huius fine ruie & de renouatiōe sanctissime
regule & totius ecclesie. Huiusmodi uero uiri scī
egidii sanctitatē quis enarrare sufficiat: ip̄e enī fuit
quartus frater mior: tertius legitimus patris filius:
qui tanta uigorositate opum prius seruiuit in exer
citiōe actiue ut uere sicut martha circa plurima uirtu
tum exercitia & actiue ministena p̄ labores manuū
p̄ obsequia leprosorū: & p̄ alia uilitatis opera conti
nue satagere uideretur: i q̄bus p̄seuerauit donec sic
fuit raptus i cōtēplatione ab influxu amoris iesu: q̄
magis eius celestis q̄ terrenus uidebatur uiuens in
carne. A multis audiui q̄ uiderūt q̄ statim nomina
ta gloria paradisi i illius rapiebatur dulcedinē p̄ mē
tis excessum. Hic q̄n uidebat lcores ul' ad studia as
pirātes irrisorie de pugnis ambax manuū faciebat
tubā: p̄ eo q̄ sicut exponebat exp̄sse q̄ ip̄orū studi
um & sciētia uidebatur ad quandā uanā tubā fame
& pompe seculi ordinata. Hic uideō carnalē gloriā
quā habebāt filii uani de miraculis scī patris: p̄dixit
se impetrasse a domino ut propter sua miracula nō
erigeretur uana fabrica: nec gloriaretur ociosa uita
illorum qui se glorientur patres habuisse sanctissi
mos: quorū nolūt uestigia imitari. Nā pp̄ euidētī
am scitatis signa istius beatissimi scī patris egidii q̄
uniuersaliter mundo patebant: multi expectabant
fratres quasi similia per ip̄m fieri uel maiora q̄ per
beatum patrem Franciscum fieri sentiebant: qđ q̄
ip̄m nō latuit in uigore spiritus: audio ip̄m respon
disse p̄dicta. Et addidit q̄ pp̄ sua bñficia nō edifica
rent maleficiū cōtra regulā edificū excessiui p̄ mira

cula q̄ a dño obtinet: q̄nimo si posset ad ruinã scõ
 rü toto conamie niteret: licet pp idubitalẽ rueretã
 quã ad sc̄m prẽm br̄m. F. hẽbat: sustineret q̄ sup cor
 pus suũ notabilis fieret eccl̄ia ql̄ẽsuãlĩ pplo igere
 ret sue eminẽtia sc̄itatis. Sed omnia alia edificia for
 tissime phorebat. De uirtutibus & cõtẽplatiõibus
 & q̄si cõtinuo mẽtis excessu: i quo usq̄ ad finẽ uite
 sue p̄seuerauit & se exercuit: hic sc̄s p̄ Egidius nõ
 posset breuĩ explicari: q̄ magnũ uolumẽ p se sc̄ita
 tis sue uita rezeret. Tertio fuit similis hic euan
 gelicus uir Fran. bñdictõ ihu pdigio admiratiõis:
 unde cõnẽit sibi illud Eccl̄e. xlv. Similẽ illũ fecit in
 gloria scõgẽ. Gl̄ia scõgẽ in hac uita ẽ claritas miracu
 loge: i q̄bus br̄s Fran. ihu sil̄is singulariter fuit. Ut
 .n. ad tram nos cõuertamus: hic sicut ih̄s aquã i ui
 num cõuertit: panes multiplicauit: & de nauicula i
 medio fluctuũ maris miraculose imota p se a terra
 abducta docuit turbas audiẽtes i littore. Huic ois
 creatura q̄si ad nutũ uidebat parere: ac si in ip̄o eẽt
 status inoẽtẽe restitutus. Et ut cõsa taceã: cecos il
 luminauit: surdos: daudos: palyticos: oĩum ifirmita
 tũ generibus laborãtes curauit: leprofos mũdauit:
 demões effugauit: capriuos eripuit: uaufragis suc
 currit: & q̄plures mortuos suscitauit. In q̄bus om
 nibus uix est iũctus sil̄is illi: q̄ tot miraculis in uita
 & i morte claruerit iam a statu eccl̄ie primitiue.

Quarto fuit sil̄is p̄uilegio cõsignatiõis: un̄ sin
 gularẽ sibi cõuenit illud Dani. iii. Sp̄s quart̄ sil̄is
 filio dei. Fuit. n. q̄rtus iẽ p̄cipales leuitas: Stephã
 nũ: Laurẽtiũ: Vicentiũ: & frãcisum. Fuit & q̄rtus
 iẽ ordinũ p̄iarchas: bñdictũ Augusti. Dñicũ & frã
 ciscũ: & hoc quo ad latios. Nã iter grecos fuit pri
 mus regule istitutor p̄clarus uir Batilius: cuius re
 gula ad p̄fectionẽ euãgelii magis uidet̄ accedere.
 Hic uero Frãcisus fuit signifer

Sigilli auctõntatis
 Vexilli strenuitatis
 Et signaculi charitatis.

De q̄bus ista dicet. Fuit ergo filio dissil̄is nõ sil̄
 tudie eq̄l̄itatis qua lucifer eẽ uoluit sil̄is altissimo.
 Esa. xlii. sed sil̄itudie cõformitatis: q̄lis ẽ sil̄itudo
 addiscẽtis ad istruẽtẽ: acq̄scẽtis ad cõsulẽtẽ: obedi
 entis ad ip̄antẽ: imitãtis ad exẽplãtẽ. Hoc aut̄ p̄p̄e
 ẽ cũ uolũtas n̄ra uolũtati diuie cõformãt̄ i uolito:
 i uolẽti mortuo: & uolẽdi mõ: & i sine itẽto: ut uõ
 litũ sit bõitas: motiuũ charitas: modus liberalitas:
 finis dei felicitas qua dei uolũtas cõplet̄ in oĩbus.
 Sed ultra has sil̄itudies fuit i. F. corporalis cõsignati
 õis singl̄itas: ut pp singl̄itatẽ incoĩcabilẽ: & p̄mis
 t̄pibus iẽptã: possit de deo admiratiue it̄rogare
 p̄sõas. Quis sil̄is deo i filiis dei? Hic. n. fuit singl̄a
 riẽ filius dei bñdictõ ihu

Subiectus ad honorãdum
 Attentus ad imitãdum
 Gratus ad recognoscẽdũ
 Promptus ad obedẽdũ

Consignatus ad testificãdũ & deuincẽdũ: & iflam
 mãdũ & trãformãdũ totũ mũdũ p̄fectionẽ sequi

uolẽtiũ i sil̄itudinẽ crucifixi. Sed heu cui fil̄es dica
 hoies generatiõis huius q̄ recesser̄t de uia p̄is sin̄
 Sil̄es sũt pueris sedẽtibũ i foro: & loq̄ntibũ ad i
 uicẽ Lucẽ. vii. Sil̄es sũt pueris: q̄ uoluptuosi: sedẽ
 tibũ i foro: q̄r desidiõsi: & loq̄ntibũ ad inuicẽ: q̄
 negociosi. Nõ qdẽ de his q̄ acciderũt i xpi passiõẽ:
 sicut eũtes emans: de suis uanitatibus & mũdi ru
 moribus: q̄r tumũtuosi. Hos tumultus quos i eis
 ab̄itio & locoḡ appropriatiõ: & chantatis extid̄io:
 & uãitatis effusio pepit: sentiũt puuli q̄ i medio eo
 rũ uiuũt: q̄ admodũ bar: char: puar: i mari turbulẽ
 to corruptiõis huius status p̄dcõgẽ tẽpẽstatiõis a
 gitãt. Hi sũt. iiii. uẽti pessimi q̄ pugnat̄ i hoc ma
 gno & horrido mari. Vtinã iam nũc istãte q̄ta no
 c̄tis uigilia & appropiãte aurora uẽiat ad nos ih̄s
 cũ patre n̄ro. F. & has trãgressiõis uĩdas faciat nos
 calcare.

Iesus seraph alatus Cap. iiii.

Ofq̄ uir sc̄us & deo charus. F. uita redem
 ptõis ihu obliuioi a mũdo traditã in sua
 cõuersatiõẽ scã descriperat: & i regla sta
 tuerat euãgl̄ica: sicut ifra dicet̄: ut plene toti mun
 do cõstaret q̄ hec erat uita ip̄ius saluatoris ihu quã
 i regla & uita descriperat. Ipe piissimus & miscors̄
 i generatiõẽ futurã ih̄s sc̄is p̄fectionibus malas ex
 positõies & trãgressiõies: quas pati debebat regla
 euãgelica: & imutatio. F. p̄fcã: ut toti mũdo cõsta
 ret talia opãtes eẽ mortis ih̄os: & ihu crucifixõ cõ
 trarios: ut puo possit istitutiõẽ regle t̄pe: tã uita
 .F. q̄ istituta regulã signo sui p̄õthci cõsignãt̄ m
 raculo oĩbus sc̄is iãdito i carne b̄ti. F. ip̄mẽs sil̄i
 tudinẽ uulnẽ: sue sacratissime passiõis: quas bien
 nio suo sacro portauit i corpe armiger xpi. F. cõtra
 naturã uiuẽs ap̄to latere: ex quo saq̄e sãguinẽ fũde
 bat mẽorale effusi p nobis sãguis dei uini. Stupẽ
 da sũt hec signa: & i maximã reuerẽtiã sc̄i: & amo
 rẽ piissimi ihu: & i secuntatẽ idubitabilẽ seq̄le xpi i
 ducẽtia cõtẽplãtẽs. Nã sũt

Rememoratiua ex pte dei
 Demõstratiua ex pte sancti
 Pronostica ex parte nostri Nã piissimus ih̄s i hac
 impressiõẽ sublimi demõstrauit
 Suã beniulõtiã acceptantem Franciscũ
 Diuinã suã prouidẽtiã prouidẽtem de ip̄o
 Suã iustitiã conferuantem ip̄m
 Suã potentiam contra naturam ip̄mentem i ip̄o.

Nã i signũ beniulõtiẽ acceptãtis aico suo fide
 lissimo: imo dilectissimo filio: imo alũ se sue sil̄itu
 dinis ip̄sit characteres: sue carni ip̄mẽs q̄nq̄ spe
 ciõsissimas margaritas siḡtiuas celestis thesau. v.
 lipidissimos lapides expugnatiuos golie aduersã
 ri. v. uernãtissimas rosas ornatũas nuptialis thala
 mi. Sic dilecte spõse p̄sõne. F. p mẽte & carne inq̄
 ens p Aggeũ prophetã. Ponã te quasi signaculũ:
 qm̄ elegi te: ponã inq̄ ih̄s quali p temetip̄m nõ p
 aliũ appuit: sicut i sua p̄sõna non i alia carnẽ assum
 p̄sit: & in sua carne cõuersatiõẽ passibili p̄fectionẽ
 euãgelicã exemplauit. Sit p semetip̄m franciscum
 in sue p̄fectionis acceptate signaculum figurauit.

Dicit
 ẽ in oi
 p̄it eq̄
 nalis u
 gi te q
 ex oibu
 ut forti
 iesu i ca
 .n. lap
 leri: sig
 uationi
 ferat p
 sue cruc
 sc̄p̄erã
 ad p̄p̄e
 in cam
 fugiẽdi
 nõ uidi
 cisco cu
 illud. E.
 uatione
 testimo
 ta mea
 ob reco
 põt obl
 memor
 sanguis
 calcãt.
 iustitiã
 ce picta
 ur. Et p
 ram cõ
 aie & cã
 signauit
 sua pte
 bi esse r
 pore pe
 tanta p
 cuti fuc
 dei: un
 protec
 thau: si
 de con
 ut non
 dei tra
 in sacri
 mẽtẽ c
 filius. D
 te quil
 non ay
 rentia
 bitent
 per su
 nerat
 sectus
 obferi
 sic ape
 lus de

Dicit autē quasi signaculū pp defectū analogie q̄ ē in oī alia p̄fectione extrema a x̄po iesu. Nō enim p̄t equari adoptio gr̄e & generatio nature: & p̄so nalis unio cōformitas uolūtātū. Dicit autē qm̄ ele gi te quasi mera gr̄a te feci āgelū sexti signaci que ex oībus filiis gr̄e ad hoc elegi: q̄ ifirma mūdi eligo ut fortia queq̄ cōfūdā. Secūdo hec signa ex pre iesu i carne fran. demōstrāt sapiam puidētē. Rex .n. sapientissimus illud qd̄ nulla uult obliuione de beri: signo sue maioris appentie signat. Et q̄ reno nationē sue passionis quā in corde francisci sculpe serat p̄ continuā trāsformationē sue crucis: & ipius sue crucis p̄fectionē uirtuosam quā in regula scā de sc̄p̄erat: nulla uolebat maculatione fucari. Idcirco ad p̄petuā rei memoriā sue passionis signa ip̄ressit in carne francisci: ut nō dicat humana legnities ad fugiēdum x̄pi uestigia occasiones exquirēs. Signa nō uidimus: iā nō est p̄pha. Sed dicit iesus de fran cisco cuilibet ip̄ius legitimo filio & imitari sollicito illud. Exo. xiii. Erat quasi signū i manu tua. i. obser uatione cōpleta regl̄e p̄missē. Erit signū i carne. f. testimoniu i dubitable q̄ p̄ ipsum reuocata est ui ta mea. Sequitur: & quasi appensū āte oculos tuos ob recordationē: ut sicut qd̄ ante oculos p̄det nō pōt obliuioi tradi. Sic nec a mentibus filioꝝ cadat memoria patris sanctissimi: nec peat obliuione fusus sanguis iesu x̄pi q̄ in nouis francisci uulneribus re calefcit. Tertio signa felicia uulnerē signauerunt iustitiā cōseruantē. Domus euāgelice signatur cru ce p̄cta: ut sub p̄tectione papali p̄sistere cognoscā tur. Et pontifices pp̄ hoc cōsignāt ecclēas ut ipsa ram cōsecratio uideatur. Templū ergo sanctissimū aīe & carnis francisci & regulā institutā ab ip̄o con signauit & consecrauit pontifex sumus iesus & sub sua p̄tectione accepit: ut de cetero nullus audeat si bi esse molestus: q̄ stigmata domini iesu i suo corpore portat: & fratribus plene constaret: q̄ regula ē tanta p̄tectione munita: q̄ quicūq̄ hanc regnlā se cuti fuerint: pax sup̄ illos & misericordia & sup̄ isrl̄ dei: unde primo super franciscū signatū fuit thau protectionis diuine. Sed & eius est officiu signare thau: super frontes uiuorum gementiū & dolentiū de conculatione & transgressione regule & cōsigne ut non pereat in exterminio iminētis p̄sursu quo dei ira seuit in regule transgressores. Quarto in sacris uulneribus sancti signat iesus potētā ip̄ri mētē qua imprimat terrorem aduersariis: & amorē filiis. Nam he sunt littere anulo regis assuen signa te quibus nullus contradicere audeat: quantūcūq̄ non appetat imitari sed i filiis legitimis tantum po tentia iesu amorē imprimat & uigorem: ut non du bitent: q̄ sicut uirtus iesu uitam francisci sensibile per supernaturalē potentiam tenuit in corpore uul nerato. Sic etiam contra naturales nostre carnis de fectus uirtus iesu ipsos p̄teget & p̄tegit in litterali obseruatiā rigoris illius sanctissime regule sup̄ quā sic aperte influit uigor sanguinis crucifixi. Certe nul lus debet dubitare: quin tota eius uita regetur a

christo siue in tribulatione: siue in consolatione: siue in infirmitate: siue i sanitate: qui uoluerit hu ius sanctissime regule seruare promissum: nec i eius obseruantia permittet aliquid euenire nisi salutife rum & perutile obseruanti: hoc est signum de quo dicere potest iesus francisco illud. Exo. iiii. Ego ero tecum autem hoc habebis signum q̄ misi te cum eduxeris populum meum de egypto sacrificabis domino in monte sancto: hoc est signum quod ie sus promittit ad populos exaltandos: hoc ē signū funiculi coccinei qui pendet in fenestra corporis francisci: quo. Raab meretrix a iericho exterminio defensatur. Aspiciant ergo elephantes sanguinem uue aut mon in rubentibus uulneribus patris sui: acuant prelium contra omnes obseruantiam san cte regule impugnantēs: nō dubitantes per impri mentis iesu potentiam sub signo uirtutis sue cele stem uictoriam affuturam. Vide igitur in sacris signis quibus regula sigillatur piissimum iesum: sc̄a cte regule obseruatores amplexantem beniuolen tiam: ut legitimos filios illustrant e sapientia: ut consiliarios suos ac secretarios ac mundo predi catores & nuntios conseruantem iustitia: ut dome sticos proprios roborantem potentia: ut sue uinee operarios ac ex his omnibus reficientem sufficiētia temporalī autē affluentia spiritali: ut in uigore spiritus primum querant regnum dei & iustitiam eius: nō dubitantes q̄ omnia mala adiciuntur ple nissime a promissore iesu qui huius promissionis pignus dedit eis signa sacratissime passionis in car ne a maculis patris ip̄soꝝ: hoc ergo ē: q̄ significat sacratissima uis nera ex parte dei. Ex pte uero p̄ris sanctissimi sunt ista signa insignia

Intensū decoris: siue mūdissime puritatis
 Incēsi amoris: siue ardentissime charitatis
 Immēsi uigoris: siue strenuissime p̄bitatis
 Impensū honoris: siue sublissime dignitatis

Primo decorē oñderūt post mortē cū i candidis sima carne r̄surrectiōis sp̄m p̄mōstrate clauī nigre scerent: & uulnus lateris ut uernās roseus flos rube ret. Sed in uita fuerūt signa perfecte expurgationis ab oī corruptione i aīa & i carne. Speculū enī macu latū: & aqua turbata uel lutoſa nō reddūt sp̄m: sed politū speculū & aqua p̄unissima & quieta. O q̄ per fecte redderet speculū figurā oppositā qm̄ tāte esset uirtutis q̄ etiā ex parte plūbi redderet sp̄m decorā & clarā: sicut faceret ex pte uitri. Vitri similitudinē tenet aīa. f. plūbi caro. Quātus ergo dcor puritatis fuit i frācisci aīa ad reddēdū imaginē redēptoris ie su qm̄ & i carne sic sculpta fulgebat redēptoris eius figura: Certe iestimabile signū puritatis. f. fuit talis figuratio euaporās i carne satis est p̄babile: & mul tū deuotū credere: q̄ seraphica manus iesu tunc illā carnē purgauit ab oī rebellione. Vere de eo pōt dī ci illud. Ezech. xxviii. Tu signaculū similitudis ple nus sapētia & p̄fectus decore i deliciis pacifi dei fu isti: oīs lapis p̄ciosus operimentum tuū. Similitudo p̄ris ē uerbum dei speciosissima sp̄s & formosissi

ma forma. Pulcherrimus ergo & ueritissimus erat fran. q. signaculū dicit similitudis tā formose. Cādor. n. est lucis etne: & speculū maiestatis: & imago bonitatis illius: pbat p̄spectiuus: q. quāto mediū ē purius & sincerius: tāto magis p̄ceptiuū specierū. Quia igit corpus. f. fuit sic figuratum specie crucifixi: signū ē q. caro fuit purissima: & ania puritate quasi deificata. Tu igit. F. signaculum similitudinis plenus sapiētia. Sapiētia. F. erat celica: desursū descēdēs: pudica: pacifica: modesta: suadibilis rationis cōsentēs: plēa misericordia & fructibus bonis. At ecōtra multoz sapiētia ē terrena: q̄stiosa aialis: quia uoluptuosa: diabolica: quia litigiosa & impugnatua bonoz. Sequit̄ perfectus decore. Fuit. n. perfectus decore uirtutū: morū: & stigmatum. Hūc. n. decorem pbat Innocētia: qua bestiolas & auiculas affectu desiderabili ad se traxit.

Caro que post mortē quasi glorificata respēdit. Anima que sub specie stelle prefulgide in empireo se recepit. Sed & miracula q̄plura qbus postmodū choruscant. Secūdo fuerunt insignia ardentissime charitatis. Bñ ē fornax accēsa qñ flamma exiit p̄ lata. O quo amore. F. ardebat: cui aplissimi cordis r̄gio n̄ sufficit quin flāma amoris euaporaret p̄ qnq. corporis aptural fecit sibi fenestral ignis ille uiolēt: q. itra fran. aniam claudi nō poterat: & ideo penetrauit & incēdit carnē uicinā: ut postmodum cūcta mundi climata isflāmaret. O quāti uigoris ē ille ignis q. mare humi dū icēdit: Et quid caro ad ignem spūs sancti: nisi humidum mare flamma eius exstinguens? O q. ardebat desiccata ab omni amore mūdi regio mētis fran. quādo sic hūide carnis sue flāmescebat & rubebat spiritus sancti igne. Pone me ait ih̄sus ut signaculū sup brachiū tuum: quia fortis ē ut mors dilectio: dura sicut ifernus emulatio: lāpades eius lāpades ignis atq. flammaram. Aque multe nō potuerūt extinguere charitatem. Vide ornatissimū charitatis processum: primo quidē fuit i corde: pone me ait ieh̄sus ut signaculū sup cor tuū. Iesum ut signaculū super cor ponit: qui nihil itra cor nisi ih̄m recipit. Secūdo fuit i opere: ut signaculū ait sup brachiū tuum. Signaculum super brachiū est ieh̄sus: quādo oia sunt ad honorem suū: & ad sue imitationis exemplū. Omnia ait apostolus i gloria dñi nostri facite: quia fortis ē ut mors dilectio. Mors uno ic̄tu trifurcato separat animā a mūdi habitatiōe: a suoz societate: & a carnis uniōe: ac p̄ hoc ab omni passiōe nudū emittit: cuius dilectio morti comparatur post ieh̄sū & apostolos: ita plene sicut dilectio isflāmati Fran. & eius staturus. Nam tria p̄dicta in eo fecit plenissime spūs sancti amor: sed & uirtuti mortis sue regule perfectio comparatur: quia mētem quā eius obseruantia accipit: ab amore mūdi fūditus occidit: & uere ad hūc amōre sequit̄ dura: sicut ifernus emulatio. Sicut. n. ifernus nulli p̄cit: sic amor i corde fran. & in uita uirtute emulationis ad similitudinē crucifixe uite

iesu: q. nulli p̄cebat tēpori: loco: cōditioni: p̄sona: infirmitati sue cuiūq. resistēte: quin omnia superans semp & ubiq. uellet x̄pi uestigia imitari. Non memini me i tam bona significatione repperisse i fernum. Recordent̄ ergo filii in oī afflictioe & p̄sura q. dura sicut ifernus emulatio. Emulamini ait apostolus carismata meliora: nihil melius x̄pi uitae cuius lāpades ignis atq. flāmarum: quia incendūt & illumināt totū mundū: & aque tribulationū q̄ tuncunq. multe magis accendūt charitatē sic flammata q̄ extingūt. Erupit autē hic ignis spūs sancti in lāpades flāmarum per fenestras uulnerum Virtute imaginatiōis p̄dicte Virtute admiratiōis p̄motiue Virtute dilectiōis tā apparētis iesu: q. suscipiētis. f. perfectiue. Nam sc̄dm mūdi sapientes imaginata fortissime contigit in te acciderūt. Sequit̄ enī multum corpus animā i actionibus suis. Et ideo cōtinua imagiatio x̄pi passiōis que a p̄cipio fuit in corde francisci fuit magna dispositio ut ad hāc realitatē ueniret. Nā & circa cōuersionis sue p̄mordia appuit ei ieh̄sus uelut crucifixus: & memoria passiois eius uisceribus cordis eius a deo ē ip̄ressa medulitus: ut & plagas dilecti ih̄u oculus mētis q̄si iugit̄ cerneret: & uix exterius a lachrymosis gemitibus cōtinere ualeret. Huius passiōis inhabitantis itra mētē Fran. fuerūt idicia oracula celitus sc̄a: tam in palacio cū armis cruce signatis quod ip̄e uidit: q. ip̄a appitio quā nūc diximus sibi sc̄am: q. crux quā uidit frater Siluester ex suo ore p̄cedētē: & crux gladialis quā facer uidit pacificus uiscera sua transfigere: & forma crucis i sua eleuatiōe i aere: cū de titulo crucis sc̄issimus p̄dicator imitator francisci p̄dicabat antonius: iuxta qd̄ p̄spexit aḡlicus uir monaldus. Sed & saq. thau: qd̄ i facie francisci ip̄am uenustās appuit q̄si sex testimōia credibilia facta sūt nimis: dū ab hac septia i qua ih̄s eadē ip̄ressit stigmata: accipiūt testimonium firmitatis. Et hīc tanq. dispōnes p̄mbule cōgrue p̄mittūt. Sc̄do fuerūt imp̄ssa uirtute admiratiōis p̄motiue. Nā pepit oues iacob uanos fetus i aspectu uirgag. Hac admiratiōe suspēsus. f. i uisiōe dilecti ih̄u sub spe seraph totus p̄mouebat: ut ip̄ius figuraret effigie. Intellexit nāq. dño reuelate q. ob hoc huius uisiō sic suis fuerat p̄ntata cōspectibus: ut aicus x̄pi p̄nosceret se nō p̄ martyriū carnis: sed p̄ icēdiū mētis totum i crucifixi ih̄u similitudinē trāssformādū. Sed t̄tio uirtute dilectiōis fuerūt ip̄ressa p̄fectiue. Nā igneus ih̄s sc̄itillās diuinitate & hūana facie apparente supra cor & corpus francisci tam flāmeū ignem & uigorosū effudit: ut fieret cor suū taq. cera liquecēs: quia diuinus amor habet uim laq̄fatiua ut ē dictū & uim figuratiua ad modū cere fluentis in sculpturam sigilli. Sic. F. & mēte & carne totus fluxit itra sculpturam uulnerum apparentis dilecti & transformatus est amans in amatum: igitur ignis hēt uim resiliuam & depascens terrestrem materiam semp tendit ad sūma: quia eius ē proprium sursum ferri:

ideo ig
laccet
subuex
de seip
ab omi
uis amo
re amo
go fili
seraph
one in
iesuculi
sentien
latum f
sus in
ordinis
fucifer
suoz ic
meis m
sanctus
in legē
it dea sit
discreti
ne impe
& multa
uideban
perire q
taceret:
uisione
limior. C
f. tenet
teneat h
uirtutis:
ti: quia i
erant te
Et stren
lis perit
tur. f. sū
posi: sū
firmam
Stent. f.
damēti
ecclesie
compre
gelice r
mūdi. H
Humili
Patient
Pauper
Charita
Oratio
Leuate:
mās uir
x̄pus u
identior
tū qd̄ p
lias: ib
sublimi
uelibu

deus ignis diuini amoris depascens cor. F. & carnē
 facedens: eam figurando in flāmauit & ad sua alta
 subuexit. Completum est in illo qđ autē petebat
 de seipso. Absorbeat queso domine mentē meam
 ab omnibus que sub celo sunt ignita & mellifua
 nis amoris tui: ut amore amoris tui moriar: qđ amo
 re amoris mei dignatus es mori. Intelligent er
 go filii effigati patris i corde incendio appantiōis
 seraphice qđ effigari debent ipi ignea iesu crucifixi
 one in mente: ut sint quasi quidā xpicole crucifixi
 iesuculi sua uita uiuentes in p̄m se transformatos
 sentientes in passibili carne. Intellexi fuisse reue
 latum sanctissimo patri qđ ipse singulariter erat mis
 sus in mundum ad restaurandū ruinam seraphici
 ordinis. Non enim ē dubiū qđ de illo ordine fuisset
 lucifer si sterisset & summus: ūde magnam stragē
 suoy: icōpariū i illo ordie fecisse creditur que de flā
 meis mēbris iesu reparari debet. Affirmabat etiā
 sanctus ille frater maseus qđ uisionem uidit: de qua
 in legēda habetur qđ sedes illa qđ uia uidit seruari. f. fu
 it deā sibi fuisse luciferi: qđ frat̄ bonauētura hūana
 discretionē conticuit: propter detrahentiū morsus
 ne imperuualibilis in illis p̄mordiis esset sermo. Sic
 & multa alia magnalia facti tacuit: maxime illa que
 uidebantur nimis defectum transgressionis disco
 perire quā oculis suis cernebat in filiis: licet nec oīa
 tacerit: sed qđ sub clāco multa dixit: ūde & i illa
 uisione occulte posuit qđ sedes illa ceteris erat sub
 limior. Credo autem qđ quo ad multa locū luciferi
 tenet in celo: sed quis locū eius quo ad omnia
 tenet hoc iesu dispensatori sedium est seruandum
 arbitrio: nā nec ipse nec mater illa sunt sede conten
 tiquia ipsam impropo. cionaliter atecellūt. Fu
 erunt tertio signa. f. insignia strenuissime probitatis
 Et strenuissimos milites faciūt reges prouidi i bel
 lis periculosis regalia insignia bainare. Quia igit
 tur. f. sūmum regis iesu signum suo gestauit i cor
 poi: singulari p̄ualuit pbitate. Firmū aut apostolus
 firmamētū dei stat hēns signaculum hoc. ii. thy. ii.
 Stent. f. in bello tentationis i modū firmiff. mi fun
 damētū. Et nōne ut renouatum sūdāmētū edificū
 ecclesie stabiluit? sicut per uisionē domini inocētū
 comprobatur. Primū fundamentum est ip̄e euan
 gelice religionis & futuri sublimissimi tertii status
 mūdi. Istud fundamentum
 Humilitas profundauit
 Patientia conquadravit
 Paupertas extersit
 Charitas comendauit
 Oratio & comtemplatio in fabricā erexit.
 Leuate ait hier. i syon signū. Syon speculās & refor
 mās uirā xp̄i iesu aīa fuit. f. ubi sicut in altiori loco
 xp̄us uexillū posuit qđ licet sit eminentior situ & em
 dentior uisu: nō tñ piculosior casu: Nā ibidē est al
 tū qđ pfundū: qđ q se humiliat exaltabit: & ubi hūi
 litas: ubi ē sapia xp̄iana. Quarto fuerūt. f. insignia
 sublimissime dignitatis. O quanta dignitas eidem
 uestibus cū iesu celi rege uestiri: hec est purpura re-

gis iuncta carnalibus humanitas. f. xp̄i iesu fluens r
 uulis sanguinis proprii in quo quasi in sanguine pi
 scis uirginē suā carnē iunxit. Hac purpura uestiuit
 Ihs rex militem. F. dū fecit sibi palliū coccineū: dū
 carnē suā aspe. sit sanguine uulnē: hoc fuit maxie
 dignitatis fastigiū: ut merito sibi cōueniat illud Ec
 cle. xlv. Corōa aurea sup caput eius exp̄ssa signo sc̄i
 tatis. Sic ergo significat signa insignia uulnē crucifixi
 mira ex parte francisci. Ultimo ex parte nostri sūt
 significatiua mirabiliter nā sūt efficaciter
 Excitata tepidos ad deuotionē exemplariter
 Adducta deuos ad directionem fiducialiter
 Cōfortantia timidos ad tuitionē sublimiter
 Attollēta ifirmos ad fruitionē feliciter.
 O quātū excitant tepidos. Nā primo extrahūtur
 uexilla picta & cruces picte & mortue: & per manū
 peccatricē sepe fabricate: & sit sibi reuerētia pp me
 moriā crucifixi. Quid igitur faciēdū est imagini ur
 ue sanctificate flāmee sculpte in carne. F. digito dei
 uiui? O quāte reuerētie est uidere: tangere minimū
 opus qđ manibus suis iesus fecisset: quāto magis
 illud sublime opus qđ ad totius mūdi inflāmatio
 nem sic sapienter sic amabiliter fecit: sculpsit figura
 uit: inflāmavit: & consecrauit? O quāte reuerētie
 locus iste facer mōs alucne: in quo sic singulariter
 sic sublimiter & sic familiariter: sic efficaciter in for
 ma seraphica dignatus ē iesus apparere & fundatio
 nē tertii status mūdi: sic sigulare: sic inflāmare: sic in
 signare: non solū hominibus: sed seraphicis spiriti
 bus reddere. Vere locus iste est domus dei & porta
 celi: uere locus sp̄ualis incendii quē illi duo seraph
 magnus & puus uoluerūt sua presentia inflāmare.
 O misera & gelida aīa mea cui indigne cōcessum ē
 habitare i fornace celestis incendii: & ibi de flāmeo
 iesu & ab ip̄o inflāmato. F. insipido stilo scribere. Cer
 te si non esses dura glatie frigidior: nūq̄ posses i te
 subsistere tāto probato p̄ puissimi iesu misericordiā
 igne sed fons omnis mali quicquid iesus & piissima
 eius mater & eius signifer. F. sui infundunt incēdii
 aqueus tuus hūmor carnis & mundi superenatans
 extinguunt. Non est remediū bone iesu nisi celum
 & terrā sic incendas qđ mee inestimabilis frigidita
 tis mensura: uelim nolim undiq̄ uallata flāmescat.
 Mirum est autem qđ mihi accidit: qđ licet ex debi
 litate de mōte sacro descenderim ut alibi scriberē:
 non potuit nec minimū uerbū scribi: qđ huic opi
 posset aptari imo totū oportuit destrui & refici ite
 rato. Pone ignem tuum iesu piissime & influenza
 tue apparitionis seraphice in hac tua scriptura tran
 funde & ne malitia actōis & tui uilissimi instrumē
 ti fructum legentis impediāt inuisera tui amoris
 icendium i scriptura: ut supra legentes tuus ignis
 scintillet & eos aiet ad tuam passionē descendā:
 sequendam: & imitadam ad uitam euāgelicā &
 pmissam ad obseruandam dimissis deuotionibus
 accēdat. Testis es tu radix iesse qui stas i signū
 populoz & qui ad excitandos tepidos insignifi. F.
 qđ nihil aliud i hac scriptura me mouit: & utinā tibi

placere q̄ semper nomē ignoret actoris: ne instru-
menti malitia efficaciam tue principalis influentie im-
pediret: fiat tamē uolūtas tua pauper pietatis iesu
sicut i celo & i terra. Sed & tu pat̄ frāscice p̄de chri-
sto stigmata tibi i hoc sacro loco ipressa: ut cito tua
regula reformet̄: & nō tam tepida q̄ gelida corda
tuo isflament̄ exēplo: imo christi sanguine renoua-
to. Secūdo sunt ista signa ex hoc dirigentia deu-
os: quia facta plus movent q̄ uerba: & operationes
sunt credibiliores sermōibus. Idcirco facta nō solū
uerbo iesus x̄ps dixit deuos stigmata imprimen-
do. F. Nam in cōpitis uiarū erigūtur cruces: ut uia
regia cognoscat̄: & ab ip̄a nullatenus deuietur. Pro-
pter quod & uia regule signata fuit signo iesu. Sed
heu nō crediderūt uerbis signi prioris: declinantes
a semitis suis. Nā & Daniel p̄phetica scripsit signa
uisionēq̄ post dies multos. A. domine iesu uisio
ptelata ē i dies: quia usq̄ hodie i cōmuni nō serua-
ta ē regula sic signata: & iā desolatiōis eius plus q̄
septuagelimus annus: lōgior fuit nostra captiuitas
q̄ illa quā fecit filia babilōis misera filiis isrl̄is. Assū-
me ergo altēz Zorobabel seruū tuum: & pone eū
quasi signaculū: & facegredi sermonē a facie tua:
ut iterū reedificet̄ hierusalē & templū quod in ea
destructū est: quia nisi captiuitatis huius abbrevia-
ueris dies: saluari nō potent omnis caro. Tertio
sunt hec signa isignia fiducialit̄ confortatia timi-
dos peregre transeūtes p̄ barbaras natiōes. Confi-
dunt quādo deserunt lras securi conductus. Sed iā
nunc i carne. f. regulā sigilasti ip̄o precedēte intrep-
de deduxisti populū tuū precedēs in colūna ignis
& nubis: & uidētibus incredulis filiis fecisti signa i-
gētia: & custodisti ab omni uia p̄ficiētes: sed non
desuerūt cucumeri & pepōes pori & cepe: & allia:
& olle carniū egypti que faceret̄ p̄idos retrorsum
cōuerti. O quot p̄strata sūt corpora i sepulchris cō-
cupiscētiē: & quot de regula murmurauerūt q̄ a ser-
pētibz perierūt. Nā & illa p̄sumptuosa Maria p̄u-
dētia carnis: quā uocauerunt discretionē puidā nō
loculos sed amplos thesauros i libris: calicibus: pa-
ramētis: & palaciis faciētē: usq̄ hodie extra castra
regularis obseruat̄ie i claustris & magnificis locis
perclurā leprosa. Cura eā pater sanctissime & potē-
tissime iesu: & imple faciem eius ignominia: quia
pate: suus amoreus & mater cethea nimis abunde
sup faciem cōuersatiōis extrinsece abominabili-
ter spreuit: & eā fetidissime maculauit. Cū eam pa-
ter misericordiarū ad preces fidelis tui. f. quasi alte-
nius Moysi cui ip̄sa detraxit: suam corrupendo
regulam: dicens per falsam discretionem q̄ & si-
bi dominus ē locutus. Nam iudiciū manifeste sup
eam est: quia corpus eius apparet candens lepra si-
cut nix. O mala nix: que refrigerasti corpus itra: &
extra mundum seculariū exccast̄: purga eam pur-
gator fordiū n̄ray iesu: quia impleti sūt dies purga-
tiōis eius. Et saltē miserere illi pauperule tue ma-
tri uere genitrici marie: que i stabulo hūani oppro-
brii: & in p̄sep̄io usus paup̄rū in paupertatis pau-

niculis te reclinat exul & pegrina: uō i bethleē sed
i nra exteris natiōes: ubi etiā tuū p̄sep̄iū deuia-
tiū molestia p̄turbat: & puulus tuus sp̄s natus i
eis herodiana crudelitate q̄ntur: uigulat: uinculat:
& occiditur: & uox flentiū suoz i rama auditur: &
tua gratiofa rachel slet filios suos p̄sequi: & n̄ uult
consolari quia nō sunt i pace dimissi sanctā regulā
obseruare. Nā ltrere securi cōductus tui in stigma-
tibz. f. sunt p̄sumptiōe temeraria dilacerate: & in-
nerates sub eius cōfidētia ad nihilum iam redacti.

Fac q̄so quod sequit̄ opus iesu in hoc ultimo
iiii. signo: nā sūt attollētia hūiles ad fructiōē. Ele-
ua ergo hūiles tuos i signū tui hūilis filii: fac appa-
rere i celo corporis gl̄ificati. f. fac ip̄m resurgere q̄
dormit i tre puluere. Nā & p̄dixisti p̄ os Hieremie
prophete sc̄i. xxxii. Et ip̄met i libro signum: & te-
st̄ s̄ adhibebit̄ i tra beniamī. O dñe ip̄ressisti signū
i libro. f. sed reposuisti illud i uase fictili & usq̄ ho-
die thesaurus euāgelici agri nō emittit̄: & liber fi-
gnatus & sigillatus uulneribus tuis cōtēntur. &
cōplesti uerbū tuū: quod i tra beniamin filii dexte-
re tue possideat̄ possessio altissime paupertatis: de q̄
dixisti i libro signato. Hec sit portio ustra q̄ p̄du-
cit̄ i terrā uiuentiū tui dilectissimi fr̄es totalit̄ iherē-
tes nisi aliud p̄ nomie dei n̄ri iesu x̄pi i populū
subdit celo h̄: uel Cōpletū est sc̄issime pat̄ qd̄ p̄-
misisti i illo p̄pha: q̄ erat̄ filii israēl & filii iuda iu-
git̄ faciētes malū i oculis eius ab adolescentia sua:
quousq̄ nūc exacerbāt te i ope manuum suaz. Et
nūc dñe tradisti eos & p̄ncipes eoz: & p̄phas eoz
& ciuitatē scām in manu regis babilonis: & dilace-
rauerūt libz: que signasti lexuo tuo. f. Misere ergo
n̄ri p̄ misericordiaz: cōfirma nobis ēptiōis euāge-
lici thesauri libz signatū: i quo posuisti stipulatio-
nes & rata uerba. f. p̄missiōis q̄ dixisti patri n̄ro. f.
& signa forissecus uulnera patētia in celo & i tra: p̄
p̄ qd̄ cōuēcio te hodie oium tuaz. p̄missionū p̄ e-
ctoz ihu p̄ illud iuiolabile testamētū qd̄ renouasti
in carne. f. & p̄ illud imobile iuramētū: qd̄ sibi p̄
temetip̄m appēs iurasti tangēs sacrosca manu tua
libz: que cōsecrasti carnis sue: & seraphico cal̄o si-
gilasti. Adiuro igit̄ te i loco p̄missiōis huius p̄ illa
q̄ mēorauī sacratissima signa tua: ut puulis orpha-
nis deformes sc̄issimū testamētū p̄ris qd̄ reiecerūt
a p̄ncipio filii abalienati retrorsū: p̄ qd̄ mēto tra-
didisti eos i desideria sua: ut faciāt ea q̄ nō cōueni-
unt. Et ego miser de retrocedētibus sui & sum: sed
hoc solū hēo sp̄i: q̄ gemo super malis q̄ uideo: &
quasi cōt̄ue cor mihi sc̄idit̄ p̄ dolore & desiderio
cū multis puulis tuis quoz gemitus & cōt̄epus
tibi p̄ssime pat̄ allego quos i eis formasti: ut p̄fi-
cere digneris desideria q̄ imisisti. Nā cū eis ut dixi
toto corde desidero seruare iuiolabilit̄ sc̄issimā re-
gulā quā signasti sp̄ū p̄missiōis sc̄o: & sc̄issimū te-
stamētū. f. p̄ris n̄ri: quod nō sine effusione sanguis
dedicasti: & confitebor tibi hodie peccata mea &
p̄m meoz. Respice q̄s dñe ad hūilit̄: rem n̄ri mi-
nā imiauti sumus dñe plus q̄ oēs gētes. Nā occi-

dimur: &
mus nec
re nec exi
saluberrū
ueritatis i
is occidi
re: & sub
mee con
gunt poj
scriptura:
dilaceran
nec tabie
hi uerius
ergo dor
nobiscun
gni sum
magnun
per uitā
nre ondi
uita tua r
diam tua
curus es:
sancti ore
p̄phe pri
tūmetōn
inipide c
illime iesi
& nūc loc
hoc sacrat
mane in:
ad gl̄iā p̄
gelū imi
di qui a p
sp̄s sanc
tus in ser
phica affi
dendus i
me crucis
non aliū
ignitas se
tus es de
sancti ab
li nec sin
iesum pe
crucifixū
ne ut eis
totius m
sillimus
paupertā
& a terre
norum. I
sum mo
do & on
uati. Et
sterilis: t
tus es cō
ruptum
cristi fra

dimur: & iugulamur in uia spiritus tui & non aude-
mus nec in dolore clamare nec ostendere nos senti-
re nec exterius lachrymar nec dicere q̄ mors nō sit
saluberrima uita. Deus meus q̄ durus est hic carcer
ueritatis tue q̄ nō solū uentus uinculat & in plate-
is occidit: sed ipsa ueritas cōpellitur se ipsam nega-
re: & sub dñio mendacii profiteri. Nam & si hec
mece confessionis contritio ad manus illorū qui re-
gunt populum tuum deueniret: tota huius libelli
scriptura: puto q̄ nō deficeret scarpellum scribe ad
dilacerandum librum: nec arula hyemalis algoris
nec rabies furiosa ad comburēdum ipsum nec mi-
hi neruus nec locus lutosus deficeret. Hic. Intuat
ergo domine & respice opprobrium nostrū & fac
nobiscum misericordiam: non propter nos: quia di-
gni sumus omni malo sed propter nomen tuum
magnum quod pollutum est inter gentes & pro-
pter uitā tuā sanctissimā: q̄ mēdatio trāsgressionis
nre oñdit mūdo leprosa: & i ppat ecclie tue scē q̄
uita tua nō appet i ea. Expectamus ergo misericor-
diam tuam quā festināter mittere digneris sicut lo-
cutus es ad patres nostros & sicut locuti sūt huius
sancti ordinis tui licet maculati trāsgressorē ifamia
pphe priores q̄ & mala q̄ patimur pdixerūt: & re-
iurēctōne quā petimus pmiserūt: locutus sū ergo
in ipide de uulneribus sancti tui q̄ apparitio tua pi-
ssime iesu crucifixe compon sacro impressit. Sed
& nūc loquēdū restat de inchoatione quā fecisti in
hoc sacratissimo monte in eius parte. scilicet occidentali
mane in aurora circa festū exaltationis sacre crucis
ad gl'ia patris nostri & ad cōfirmationē status euā-
gelici imitationē solēne generalis tertii status mū-
di qui a ppprietate attribuitur spūi scō. Nam q̄ ipse
spūs sanctus amor est ad iniciādū eius statū: qui to-
tus in seraphico amore flāmescit: digne formā sera-
phicā assumpsisti q̄ totus ardor spūs sancti diffun-
dendus in eternū super creaturā humanā de ardore
tue crucis & de tui imensurabilis amoris plagis &
non aliunde manat: Ideo inter alas splendor &
ignitas seraphice apparitōis tuā crucifixiōe digna
tus es demonstrare: ad oñdendū q̄ iste status spūs
sancti abundanter in hoc consistit: q̄ tui perfecti fi-
lii nec sint nec sentiāt nec exterius ostendāt nisi te
resum per ardorē spūs sancti p indignis omnibus
crucifixū. Et id circo in latere montis occidentali ma-
ne ut eis occidatur omne ppriū & sit in eis plene
totius mundi occasus & transformationis uite grō-
sissimus & nouus ortus. Et quia hoc fit p spiritum
paupertatis q̄ sterelis ē terrenis & fecūda celestibus:
& a terre ualle sublimis & separata a strepitu mūda-
norum. Idcirco uigē seraphicādū. F. duxisti ad excel-
sum montē solitariū & siluestrē & separatū a mū-
do & omnibus mūdi delectationibus sterilē & pri-
uatū. Et licet ubiq̄ felix iste mons sit tēporalibus
sterilis: tamē in illa parte quā tua apparitōe digna
tus es cōsecrare erat faxi magni eminētis & alti pre-
ruptum ubi nihil comestibile nascitur: & ibi conse-
cratū franciscū ut psignares statū istum super te be-

nedicte iesu petrā stabilē cōstitutū & ab omni alia
spē preruptum diuisum & separatum in altitudine
tue pauperrime uite tanq̄ in celestibus diuitiis fecū-
datum & ab omni delectatione mūdi priuatū &
mente & corpore in tua crucifixione transfixum &
transformatum: propterea patrem nostrum ibi cor-
poraliter transfixisti. Sed q̄ adhuc statū nullus
potest ascendere nisi per te sibi dent pēne ut a qui-
le. Ideo sex alis tā splendidis q̄ ignitis altus & or-
natus dignatus es apparere. Splendor alarū est lu-
minosa clarificatio scripturarum q̄ huic statui per te
datur sine studio paganico curioso & uano supbe
inflatuo & simplicitate cū qua est tua facta sapida
fermotiatio distractuo qd̄ itelligēs. F. scripsit i se-
raphica regula. Nō curent nesciētes lrās litteras di-
scere: sed attēdant q̄ sup omnia debēt habere spūi-
tum dei & sanctam eius operationē orāi semper ad
deum puro corde hoc est studium i quo datur splē-
dor alarū tuarum paterne glorie splendor iesu & in-
telligētia scripturarū potissime uerborum tuorum
sanctissimorū in quorū plena intelligentia sapientia
interna consistit. O q̄ turpiter errant qui aliunde
q̄ a te eterno uerbo se credunt uerborū tue tempo-
ralis dignatiue locutionis itelligentiā obtinere sed
expiētia docet uicq̄ hodie q̄ qui alia uia inceserunt
euanuerunt & uani facti sunt: & manifeste cōuincū-
tur errasse. Ignitura alarū tuarū ignitionē cordiū hu-
ius fornacei status pfigurat: psignata similiter i aia-
libus ezechielis de quibus dicitur q̄ hec erat uisio
discurrens in medio aialium. Splendor ignis: & de
igne fulgur egrediens & q̄ aialia ibāt & reuertebā-
tur in similitudinē fulgoris coruscātis. Et q̄ simili-
tudo aialium & aspectus eorū quasi carbo ignis ar-
dētium & quasi aspectus lampadarū. O benedicte
ihu talia aialia tu fecisti i mōte sacro isto. Nā quod
libet eorū est cōpositū ex aceruo carbonū ignis ar-
dētium & ex continūa collectione & ruminatione
igneorū actuū uite tue in carne passibili a principio
tui sanctissimi cōceptus & uirginalis ortus in utero
& ex utero sanctissime tue manis & usq̄ ad exitum
de mundo in duro supplitio crucis & ex lucētibus
lāpadibus tue lūiose resurrectionis & quadragenari
dignatiue pbatōnis ipsius usq̄ ad sublimē ascensū
onē & collateralē sessionē eterni patris. Nō mirum
si talia aialia ad imperū spūs tui uadunt & reuertēt
in similitudinē fulguris choruscantis. Nā sūt que
dam aiate effigies tue sacratissime uite q̄ tuus spūs
uiuificauit solus de quolibet eorū cōtinue sentit &
clamat. uiuo ego iā nō ego uiuit cōtinue in me xpūs.
Nā mobile eorū sicut dicit Dionysius de seraph se-
per est ad diuina cōtinuum actu tamē etiā superferui-
dum. His uero proprietates cōueniūt quibus pro-
priū p igneū tuū spiritū est sursum in te ferri: in te reli-
quari omnes tibi assimilare: nūq̄ sufficit dicere: om-
nem humorem cōcupiscentie deficcari: omnia
tenebrosa clarificare dura emollire cruda decoque-
re: presūptionem pelleam extensam contrahere
frigidam & aqueam mundane conuersionis uitā

in te facere ebullire: & uitalē calorem i eis facere & fouere: & i tui similitudinem omnia transformare: non in propria materia sed in aliena luce. O quot alia sunt que i hoc tuo spiritali igne abscondisti timentibus te. Quodlibet etiā horū sanctorū animarū ē sex alis alarū iuxta descriptionem Ioānis: q̄ & ipse fuit unū & p̄cipale ex istis: & iporū typum i singulari tui dilectiōe & i scubitu delitioso sup tuū sacratissimum pectus: & in oleato martyno: & abra sione capilloꝝ suorū i sancto exilio isule trāquillate & sublimate: cōtemplationis reuelate: & in lapido esu & absconditi māne: & i sine reuentionis & mortis seraphicē quasi liber signatus mira tui sapiētia tenuit: & mentibus a te. illūinatis explicat & ondit. Sed & adhuc sacrarū alarū senarius sic filios tuos ornat bone iesu: sicut & tu ornatus dignatus es appare: ut due ad caput extēdantur: due totum uellēt corpus descēdentes ad pedes: due ad uolādū platera extendant. Quis hunc mysticū alarū tuarū ornatū plene presumat exponere? Dicā paruulus tuus quod serio: & quod a prioribus a te illuminatis accipio. Sed parce q̄ i cōpleta expositione deficio: & uir pollutus labijs ego sū: & idignus loq̄ de tanto mysterio. Sed he mystice ale multiformi expositione multa figurāt. Nā primo respectu tui sublimis iesu dei hominis iste ale p̄fectionē i tuis filiis istā ostēdit: ut due que extēdunt ad caput significent reuerentiā tuorū magnalium: quaz̄ una ala ē grandis estimatio tui eē. Alia exluxa p̄sumptio p̄scructatiōis temerarie: due que descēdūt ad pedes: tuorū iudiciorū abyssalis cognitio: & iporū timorata formido. Due quibus ad uolādum totis ornatus extendunt: sunt fides tue redemptiōis: & spes p̄misse beatitudis. Nam tota cōpositio corporis: & alarū iporū charitas ē & ignis. Alie due que uelāt caput sūt quies pacifica i receptis donis: & excluda temeritas p̄sumptiōis de aliis q̄bus contentant: & nolūt cognoscere de tua magnificētia plus q̄ reuelare dignans: nec ultra data dona p̄sumūt. Due q̄ descēdūt ad pedes: sūt sancta estimatio tuorū iudiciorū: & magnifica cōgratulatio beneficiorū omni excluda iuidia: q̄ scrutari nolūt: sed humiliter reuereri: nō dubitantes te optimū temp̄ optime facere. Due quibus uolat sūt plenum & perfectū exercitium utriusq̄ uite sc̄dm̄ dona a te data misericorditer: i quo tibi seruiūt fidelit̄ nō deuiantes: nec supra nec infra. Felix que sic alare dignaberis. Aliter ut due prime sūt respectu tui. s. aspectus ueritatis & hausus charitatis. Due respectu pximi: uis illuminatiua & uis islamatiua. Due respectu sui: innocentia: iustitia: custodia: & diligētia. Aliter iste ale ut duas habeat respectu tui bone iesu: que sūt deuota oratio: & idefessa gratiarum actio: iuxta documentū apostoli primo ad Corin. quinto. Qui docet sine intermissione orare: & in oibus gratias agere. Duas respectu pximi: que sūt remissio iniunarū & largitio elemosynarū. Duas respectu sui: quibus uolent continue ad deum suū: que sūt intentio re-

cta: & actio perfecta. Dicit etiā dilectus tuus Dionysius de angelica hierarchia: q̄ in seraphi primus binarius alarū significat supnas eorū intelligētias: & medius medias: & infimus infimas: & possunt accipi pro uisione eorū que sūt tote bone iesu que est omnium prima: & pro uisione eorū que ad ipm̄ spectāt que ē media: & pro uisione eorū que sūt eis extrinseca: que ē oium infima. Et dicit Dionysius q̄ per alas tenētes caput designat iporum reuerētia ad nullatenus p̄scructādū altiora sua facultate. Per alas uero tegētes pedes reuerētia ad nō percrutam dū nimis p̄funda. Per alas uero medias q̄bus semper uolat monstrabat eorū ineffabilis & altuola motio opationū imitatuaz̄ dei mensurā facultatis sue nō excedētum: nec ab illa deficientiū: hec inter omnes pie iesu mihi placet expositio: quam & supra me fecisti ponere substācialiter: & nūc i dictis filii tui repire licet. Et alit̄ possit dici multipliciter sicut reuelabis cui uolueris: q̄ intellectū das paruulis tuis. Nā & p̄ sex alas p̄t significari intelligentia sacre scripture cōtinentis opa sex etatū: uel altiuola dei dilectio & clarificatio ex ipis opibus surgens: quā singularit̄ das seraphicis tuis. Tertius autē ordo alarū seu ualde in altū: & expāso & uolatus amoris appropriat seraphi sc̄dm̄ Dionysiu: quia cognitio uolatiua i deū & charitas plene transformatiua in honorē dei: perfectionē sui: & utilitatē pximi: isti statui felicissimo conueniūt: quem apparitiōe seraphica hic cōsecrauit ihs. Et hec tria p̄fectissime faciūt cognoscēdo & amādo benedictum iesum tā in se q̄ i omni creato: propter quod quo ad charitatē descripti sūt ignei: ut dictū est supra quo ad cognitionē dicitur a christo: q̄ i circuitu & itus plena sūt oculis: q̄ p̄spacit̄ & circūspēcte uidet sua iteriora & exteriora: & interiora diuinitatis iesu: & exteriora assūpte nature. Et similiter interiora & exteriora ecclēsie & sacre scripture: & p̄cauet̄ hostiles insultus ipiorū: & i circuitu ambulāt: & insidias diaboli: q̄ tanq̄ leo circuit querēs que deuoret. Et dicunt̄ requiē non habere die neq̄ nocte idest nūq̄ cessare a dei laude: qui ē trinus in p̄sonis: & unus in natura in diuinitate. Et ipse iesus est trinus i natura & unus i p̄sona i nostre redemptiōis opere. Et nota q̄ sanctis animalibus attribuit illuminatus Io. actū indefesum & continuum laudis diuine: q̄ est sūma p̄fectio patrie: quia status iste seraphicus q̄ i angelico uiro francisco & in isto sancto mōte ē ichoatus sublimat animā quātū patit̄ peregrinatio p̄ntis uite ad imitatoriam contemplationem: iubilatiōe: & gratiaz̄ actionē patrie. s. i quibus anima a suo amore reciproco tota excluda absorbet̄ a diuina laude & gratiaz̄ actiōe ut totum suum esse & uiuere sit deū laudare & sibi gratias agere. Et hoc ē illud quod magister p̄fectiōis iesus primū & p̄cipalit̄ docet petendū ab eterno patre cū dicat. Sanctificet̄ nomē tuū. De his autē dictū est in orōne dominica. Isti igitur benedicti seraphi ei uiri i typo seraphi sic describunt̄ in esaiā: in di-

positione ornatus quo ad alas ut dictum est supra. Sed & ibi ostendit in eis multiformitas actus: quia ipsi seraphi sunt fratres: quia affixi quieti inestimabilis eternitatis: clamantes: quia accessi laude incomprehensibilis maiestatis. Sic & tui uiri seraphici quos in hoc tuo sacro monte formasti in primo parte per charitatis incedenti: stant per uictoria uitioque: uelant per paruipendenti meritorum: omnia referentes in te christum omnibus omnia merentem: uolant per contemptum terrenorum: plene suppeditantes mundum: clamant per desiderium eternorum: in omnibus & ex omnibus te ipsum laudantes creatorem suum: & per te hominem ascendentes ad te deum laudantes gloria trinitatis in se: & refusa in tua assumptam naturam modo inestimabili omni merito. His modis est allata tua scissima & seraphica regula: quam hic plantasti: fundasti: & confirmasti in morte hereditatis tue: & omnes observatores sic facit per alios ornatos: & multiformitate actuum uirtuosos. Nam duas glorias predictas supra libro: capitulo beatissime trinitatis in se tibi assumptas homini plenissime communicate per te & pro omni creato facit suos professores gustare: & a tanta magnificentia in paruitate propriam resiliere: & a se deficere. Unde & sunt contenti de illo solo: quod in te & per te est eis communicatum de gloria predicta trinitatis beate: & est sua beatitudo te beatissime esse: & sua cognitio te omnia scire: & sua perfectio te in nullo posse deficere: nam in te: & non in se subsistunt. Et hec due ale quas hec sancta regula portat in te capite suo istius: quia ea notat in altissima paupertate cum dicit. Hec est illa celsitudo altissime paupertatis &c. Quod autem hec paupertatis celsitudo duas alas predictas contineat: memini mihi supra ostendisse in capitulo de tuo de sermo bone iesu. Alie due que extendunt in latum & ornant dexteram & sinistram in utraque uelantes & protegetes: sunt perfectio duplicis uite actiue & contemplatiue: in quibus sume phisic hec tua scissima regula. Nam per sinistram ala actiue dicit: fratres quibus dedit deus gratiam laborandi laborat &c. Pro alia ala attendat quod super omnia desiderare debet habere spiritum dei &c. Sic bone iesu perfectos in se professores per geminam aliam predictam reddit etiam alatos & perfectos respectu filiorum tuorum qui uiuunt in mundo quasi duabus alis descendentibus ad pedes: uiaque prima est edificatio uite: secunda illuminatio doctrine. Pro prima dicit. Moneo quoque & exhortor eosdem fratres meos: ut quando uadunt per mundum non litigent &c. Pro secunda dicit. In predicatione quam faciunt sint examinata & casta &c. Sed quia in alas dignatus est bone iesu ostendere crucifixam effigiem: ideo in hoc docuisti sanctam regulam tuam suos perficere professores: dum ad perferendas persecuciones: & inimicos uiscerale diligendos: efficaciter inducit dicens: & habere patientiam in infirmitate: & ita diligere eos qui nos persecutentur & reprehendantur & arguantur &c. Quod bene stigmatizasti & alasti hanc sacratissimam regulam: quam seraphicus pater. F. in pelle sue conuersationis portabat descriptam: & per tuam munitionem: ac per hoc indubitabilem & authenticam. Alie hec tua regula triplici binario ornata alata: dum in triplici principali uoto gemina uolat ala.

Nam alie regule quasi uidentur ordiate ad perficiendum proprium solum subiectum: unde dicuntur moachales quasi unius custodes. Hec uero est euangelica que facit uirum perfectum. Huius perfectio est post propria perfectione simile in aliis generare: quod secunda ala sibi addit ex eo quod tota ordinasti ipsam ad predicationem mundi & eius conuersionem. Paupertas itaque ipsius est alata: dum omnia sua distribuit: & per exemplum & per uerbum predicationis ad distribuendum alios inducit. Castitas est alata: dum & in se est mundissima: & per conuersationem cum imundis uerbo & exemplo in eis munditia parit.

Obedientia est alata dum non solum obedit ad perfectionem sui agendo & contemplando: sed etiam ad conuersionem proximi predicando: peregrinando & discurrendo. Hec est illa benedicta mulier amicta sole sub cuius pedibus stat defectibilium temporalium luna: cuius prout est filius masculus uir perfectus qui rapitur ad deum: & ad thronum eius. Contra hanc surgit draco terribilis cum capitibus & cornibus suis a quo se plene defendit hec sancta mulier tua sponsa: dum in quolibet uotoque suorum dat due sibi ale predictae aqle magne: sicut dicitur in apoc. xii. O uertit in luctum cithara mea: nam omnes ale predictae uidentur auelli: dum & in seipsis huius professores deficiunt: & mundum mala exemplaritate contempunt. Nam & in multis obliquat intentione & peruerit actio: perstreperunt litigiose cause: pauperibus rapiunt elemosine: tepescit oratio: & per gratiam actione surgit ingratitude: paupertas fit opulenta: ac per hoc castitas maculata: obedientia proterua: predicatio uana: inutilis & questuaria. Cogruit huic fletui illud Dan. vii. Aspicebatur donec auulsa sunt ale eius & sublata est de terra. Sed predictis alis seraphicis utinam non infererentur ale in locis priorum spirituum malignorum: de quibus dicitur Apoc. ix. de malis locustis que exierunt de puteo abyssi. Vox alarum earum sicut uox curruum & equorum multorum currentium ad bellum. Tali uox alarum uox est sicut

Curruum quantum ad iactantiam fastuositatis
Equorum quantum ad lasciuiam uoluptatis
Multorum quantum ad imoderantiam cupiditatis
Currentium quantum ad inconstantiam prauitatis
Ad bellum quantum ad inuidiam ueritatis & interne diffensionis & iniquitatis.

Tali male ale dicit Hierem. ii. In alis tuis iuentus est sanguis aiarum pauperum & innocentium. Sed redeamus ad seraphicum uirum. F. sic appitione seraphica ihu conuersionem: & uideamus quomodo iste benedictus est angelus sexti status. Nam conuenit sibi & eius pluri in hac sua signatione quod scribit Io. Apoc. iii. angelo filadelphie: filadelphia autem interpretatur saluans adhesionem domini. Quod proprie est ista sancta religio: & istius religionis sanctissimus pater ista filadelphia & eius angelus. Nam hic saluat hereditatem uite christi & plena adhesio crucis sue. Optime sibi conueniunt omnia que illi dicuntur angelo: que omnia non uacat exponere. Sed accipiamus triumphalem uictoriam eius. Qui uicerit inquit factus erit columbam in templo dei mei: & foras non egredietur amplius: & scribam super eum nomen dei mei: & nomen ciuitatis dei noue iherusalem que descen-

dit de celo a deo meo & nomē meū notū. Quod hic & alibi iesus dicit dei mei: uel aliquid simile nō dicit nisi ratione sue humanitatis tantū secundum quā est subiectus patri & sue p̄sone & sp̄i sancto: tanq̄ deo suo: uerissimus eius cultor: p̄ premio autē huius uictorie sciens q̄ uincēs ē. f. de quo cantat q̄ uincit mūdū & uiciū se uicto, uictor idytus. Nō autē q̄ h̄ sibi p̄mittit illud qd̄ p̄prie spectat ad hūc tertū mūdi statū p̄ abundantissimū sp̄s sancti islu xū. f. uictoriosū ingressū in xpm: q̄ in isto ingressu & mēs intrat in deū hoīnē iesū: & deus hō & eius uita intrat in ip̄m. Ideo h̄ duo tangit. Primū sub figura colūne intrantis tēplū: Secūdū per ea que sc̄i buntur super ip̄m: ut tēplū sit immēsa sc̄itas diuini esse intra quā introducitur mēs infirma stabilitōe in contēplatiua erectiōe in totius diuini cultus sup̄portatiōe p̄ sustinētiā ifirmo: ip̄fectionis rotūditate: uel quadratura uirtutū. Taliter intrat mēs seraphi ea in deū modū colūne firme recte sustinētis tectū & coīter est rotunda uel quadra & intra tēpli ambitū inclusa. Si uero p̄ tēplū intelligatur materialis ecclesia: sic colūne tēplū sustētant & ornant & in medio stant. Et hoc modo stat. f. & quilibet eius filius in religione sancta & in dei ecclesia. Sicut & in celesti curia suo modo stant. Nam superiores ordines sūt sustentatiui inferiores: ip̄osq̄ hūilis simplicitas & simplex sp̄ualitas se hēt ad inferiores q̄ sunt minus uniti & magis dispersi: sicut centrū ad spherā: aut sicut sp̄s ad corpus. Et hoc ostendit typus tēpli occupantis maius sp̄atiū q̄ colūna: ut sicut i primis apl̄is fuit ecclesie fundatio in fide. Sic i istis fit erectio ecclesie & sustentatio alte & finalis cōteplationis & p̄fectionis ip̄ius: pp̄ qd̄ sibi dicitur: q̄ foras nō egredietur amplius: nō solū quātū ad exitū apostasie: sed quātū ad distractionē cuiusq̄ occupationis terrene: in quo includitur amor paupertatis altissime a quo nullo modo uult exire. Quo ad ea que scribunt sup̄ ip̄m. Scias q̄ i tali mente tria scribuntur: p̄mō excessiua uisio & dulcis cōteplatio diuinitatis triū personarū & beatificae glorie qua se in uicem fruūt. Et hoc notat per hoc q̄ dicit. Scribā super illum nomē dei mei. Nam sic intrat dei gl̄ia in animā: ut in hoc sūme beata sit: q̄ de dei beatitudine sūme letat. Secūdū qd̄ inscribitur est totius ciuitatis dei & collegii sanctorū: siue in uia: siue i patria p̄fecta coniuncto: quasi in hoc consistit: q̄ talis anima in omnibus plene possidet ea & q̄ sūt oīmentis sua tanto iocundius q̄ propria: quanto in illis indignitatem non respicit: sed se semper sentit i dignam: & bonorum omniū uasfaticē: huiusmōdi autem ciuitatis dicitur descendere de celo a deo: q̄ tota oritur sanctorum letitia ab imensitate dei deligata per celum: sic tamen q̄ infinitum est inferior deo. Aliter etiam descendit de celo: per hūilitatē nō solū sub deo sed etiā in suo proprio celesti loco reputans se indignam ac per hoc de ipso descendens. Pro ut autem hic ponit reformatio sexti status per hierusalem nouam significatur pacifica contē-

platio dei & reformatio mundi per plenum mūdi cōtemptum que dicitur noua q̄ nouo dono a deo facta. Et hoc singulariter supra. f. & uiros ei similes dicitur inscribi: quia tota in eis habet iniciari: fundari: sustentari. Tertium quod inscribitur est contēplatio xpi secundum q̄ homo: & ut redemptor: & ut mediator est. Et hoc notatur per hoc q̄ dicit. Et nomen meum nouum. Dicit autem nouum: quia unio sue hūanitati i diuina persona: & illud qd̄ in eo factum est: & per eum est illud in quo cōsistit tota renouatio electorum. Et attende q̄ ideo ultimo ponit nomen suum: ut ostendat perfectum contēplationis modum: qui est a deo descendere i ciuitatem sanctorum: & in xpm iesum redire: & ibi quiescere per dulcem amplexū: ut sic fiat circulus gloriosus a deo per sanctos in deum hominem sanctum sanctorum. Vide autem quomodo isti statui datur singularis clarificatio notitie dei & totius ciuitatis sue: & singularis ingressus & notitia in opus redemptionis nostre: & in xpm iesum. Super hunc autem benedictum franciscum est scriptum nomen dei patris: dū factus est pater spiritualis religionis mūdi. Nomē uero noue hierusalem sibi inscriptum est: cū per suauitatem amoris est eius mēs digna facta ut uocetur xpi sponsa & mater pia & matris genitrix p̄lis iesu. Nomen uero christi iesu nouum sibi inscribitur: cum crucifixi effigies non solum eius mente sed in corpore figuratur: ut sic antonomasice intra omnia christi membra christus uocatur: portans inter illos primatum. De quibus dicitur. Nolite tangere chnstos meos. Vide autem q̄ ordinate tanguntur illa que eidem patri fuerunt i hoc sacro mōte collata: quorum: primum est perfecta mundi & suruictoria. Secundum est contēplationis iocunde & alte & stabilis fundamentalis iniciatio. Tertium est multiplicande prolis perfecte promissio. Quartum est perfecta uulnerū christi & sui nominis crucifixi impressio: pro primo dicit. Qui uerit. Nam in isto loco austero solitario ieiunans & orans plene se ipsum uicit & mundum. Pro secundo dicit faciam illum colūnam i templo dei mei: & foras nō egredietur: & scribam super illum nomen dei mei quia super firmissimam petram etiam ad litterā ip̄e. f. noua templi dei colūna fuit in hoc in isto sacro monte corporaliter positus: & i sublimi illa appitione christi de notitia dei singulariter illustratus: & in statu gratie & paupertatis unitiue eternaliter confirmatus. Vnde dicitur q̄ lectabatur in gratioso aspectu quo a christo sub sp̄te seraph cernebat se cōspici. Addens q̄ is qui sibi appuerat aliqua dixerat q̄ nulli dum uiueret aperiret. Certe talia fuerunt demagnalibus diuinorū qd̄ nō plene sufficiūt humane aures audire. Pro. iiii. d̄. Et nomē ciuitatis & c. q̄ tunc fuit sibi p̄missum q̄ ordo suus usq̄ ad finem mūdi duraret: & sibi reuelata est & sue regē mors & resurrectio. Et audiui unū stupendū qd̄ cū nulla temeritate assero: sed deuote deuotis recito. Audiui autē a scō uiro fratre Corado & a pluribus aliis

fide dignis: q̄ b̄t̄s Franciscus post suam glorifica-
 tionem in celis reuelauit sancto fratri leoni: & ali-
 quibus aliis reuelatum dicitur: q̄ i hac appatione
 christus predixit Francisco tribulationes sui status
 & ecclesie: & condēnationē & corruptionē sue re-
 gule: & tantam confusionē mentium spiritualium in
 uirorū: & filiorum suoz propter uniuersalem im-
 pugnationem istius regule: q̄ ad eorum conforta-
 tionem & illuminationem ipsū resuscitaret piissi-
 mus iesus in corpore glorioso: & ip̄m faceret p̄di-
 ctis paruulis suis uisibili apparere. Quid de hoc
 erit potest expectari deuote: sed non assen temera-
 rietatem deuotiōi multū ratio suffragatur: ut sicut
 Franciscus fuit singulariter similis xp̄o ih̄u simili-
 tudine passionis: sic sit etiam sibi cōformis pre aliis
 anticipatione resurrectionis: & maxime ad confor-
 tandam fidē & ueritatem de euāgelica uita: quā uo-
 luit renouare in Francisco que eisdē modis patitur
 a carnali ecclesia: sicut infra patebit: a q̄bus synago-
 ga passa est xp̄i p̄sona: ac p̄ hoc i. F. resurgente resur-
 gat. Pro quo aut̄ continet̄ in auctoritate prefata
 Apoc. nomen meū nouū. Nā i scriptio nois ih̄u: cu-
 ius cognomē est crucifixus est ip̄ressio noua & in-
 audita uulne: i. F. carne uiua: p̄ qua ip̄ressione cō-
 cludit̄ i legēda. Disparēs uisio mirabilē i corde ip̄i-
 us reliq̄t ardore: sed & i carne nō minus mirabilem
 signoz ip̄ressit effigiē & c. Si quis uelit subtilit̄ tex-
 tum Apoc. ip̄picere: mirabilis & desiderabilis i scri-
 ptio & ip̄ressio b̄nd̄c̄i ih̄u promittit̄ uir̄i seraphicis
 t̄ri status m̄di & eccl̄ie sexti. Nā sexto angelo ut
 nūc audistis mira sit i scriptio i sexti signaculi ap̄tio-
 ne. Ascēdit angelus h̄ns signū dei uiui. In cātu sex-
 te tube appet angelus q̄si i similitudie xp̄i: q̄ librū
 h̄t ap̄tū. In q̄ta uisioe Apoc. p̄ sexto statu & sci il-
 lius t̄pis dicit q̄ uidit supra montē syon agnū stan-
 tem: & cū eo. c. l. iiii. milia h̄ntes nomen eius: & no-
 men p̄ris eius scriptū in frontibus suis. Et q̄r ut ex
 toto isto libello patet figura & p̄fectio xp̄i ih̄u i al-
 tissima paupertate & extrema cōstitit: ideo sextus an-
 gelus phialā iracūdie dei i flumē magnum eufrate-
 m effudit: p̄ quē t̄pialium abundantia itelligit̄: q̄r
 in hoc est ita illius sexti status: & i hoc sentit dei ira-
 cūdiā q̄ paupertas euāgelica fermētat̄: quā t̄n p̄ tres
 sp̄s imundos i modū ramaz p̄cipit ip̄ugri: quos
 nūc non uacat exponere. Postremo i sexta uisio-
 ne introducūt̄ hui sancti: ut nuptiali cōnubio q̄si ele-
 ctissima sp̄sa ih̄u sibi cōiūcti: & amplexibus strin-
 gi: & facie ad facie figurari: osculātes sp̄sū: ab eo
 recipietes fecūditatē sp̄s sci. Nā hoc significat tā-
 ta iubilatio illius iocūdisimi al̄a p̄ nuptiis agni &
 uxore eius: cuius nuptialis fecūditatis & oīum p̄-
 dictoz precessit i choata p̄fectio i aia. f. cuius calor
 ab āplexu seraph corpus. F. ap̄uit i quinq̄ locis: ut
 plene sp̄sa sit apta fecūditati sp̄s: tā i gressu affe-
 ctū: q̄ in māibus op̄ū: & q̄ maxime i t̄rformati-
 one cordialissima oīum intimo: & i aptione lat̄is si-
 gurata. Felix hic mōs sc̄us: quē tāto p̄uilegio altissi-
 mus ih̄s dignatus ē i signare. Vere mōs dei mons

p̄guis & mōs libani puritatis: mōs syon specula-
 tiōis diuioz: & mons p̄fectionis legis q̄si sinai: in
 quo non. n. mādatū sufficētie. sed cōsiliū supero-
 gatiōis p̄fē feligioni igne icendit̄ & sc̄ificat. Ibi ar-
 det rubus: & nō cōburit̄ spina: q̄r in illa lege ardet
 cōcupia: & nō remittit̄ p̄ccā. Et hoc reuelauit d̄ns
 moȳsi. Hic ardet appens ih̄s: & cōsumit cōcupiam
 & purgauit oīs p̄cc̄i sc̄oriā in. F. & icēdit seraphicā
 regula patā ad p̄fēis semitā toti mundo. Hic est
 mons tēpli dei mons moria: i quo pacificus n̄r ue-
 rus Salomō ih̄s templū edificat: non de lapidibus
 ferro quadratis et politis: sed dei xp̄i clauis: lācea:
 & spinis q̄dratis & sculptis in uir̄is plenarie mūdo
 crucifixis: & p̄ abyssum nihilitatis p̄prie supra im-
 mobile fūdamētū passiois sue fundatis: & cemēto
 charitatis seraphice i diuisibili cōiūctis. Vere uo-
 cabit̄ mōs iste mōs tēpli domini: mōs sanctifica-
 tus & terribilis apparebit locus iste demonibus: &
 per carnalem sensum impugnationibus euāgelicis
 status: ueris uero imitatoribus crucifixi: & successo-
 ribus Francisci semper apparebit deus esse secum i
 loco isto: & in his que hic facta sunt erit domus
 dei & porta celi.

Iesus normam constituens Ca. v.

Vangelicam uitā p̄fectio totius nostre
 creature ih̄s in se: & i sua dulcissima matre
 tanq̄ in montibus sanctis & i mobilibus
 fundamentis i omnimoda p̄fectione locauit: d̄s
 uirgo natus de uirgine ip̄a cum sua sanctissima ma-
 tre in extrema paupertate: in profundissima humi-
 litate legi humilit̄ obediens: & eterno patri usq̄
 ad durum supplicium crucis in p̄fecta op̄atione
 uirtutū & diuinorum continua contemplatione:
 indiuisibili conjunctione uixerūt diligentes inimi-
 cos: & solum pro salute inimicorum totam suam
 uitam exponentes et tendentes in mortem. Nā
 nul ū amicū habuit nisi quem inimici dilectione
 p̄uenit. In christo ergo iesu et in sua s̄ctissima ma-
 tre euāgelice p̄fectionis fundatur regula: et h̄c
 suam p̄fectionem analogice in apostolos trans-
 fudit: et eis seruandā imposuit. Idcirco non solum
 euāgelica quia in christo et a christo instituta: sed
 etiam dicitur apostolica regula: quia a christo iesu
 apostolis imposta: et ab ip̄is usq̄ ad mortē serua-
 ta: hec in ecclesia non fuit per apostolos transfu-
 sa ut dictum est supra: nec eā habebat ecclesia quā
 do ip̄am benedictus iesus in. F. renouare incepit.
 Quod ex hoc liquet aperte: quia sicut i tertio capi-
 tulo legende dicitur dum uitam euāgelicam sibi
 a domino papa Franciscus p̄teret confirmari: no-
 uum aliquid & supra uires humanas arduum car-
 dinalibus aliquibus uidebatur quod exsufflatum
 est: quia hoc erat ih̄u christi euāgelium blasphemare.
 Patet igitur q̄ fundamentum euāgelice & apo-
 stolicę regule in ecclesia quātum ad renouationem
 ip̄ius fecit iesus de Francisco. Quod h̄ sit eadē

quã aplis iposuit: patet ex p̄mo motiuo. ex p̄gres-
 su medio: & ex cõformatiõis ultio: & obseruatione
 f. i. factõ & explicatiõis sue int̄tionis nõ semel: sed
 pluries uerbo expresso. Nam motiuũ fuit auditus
 euangelii dũ missã audiret de apostolis cũ lectũ est
 euageliũ in quo discipulis ad predicandũ mittẽdis
 formã tribuit euagelica in uiuẽdo: ne uidelicet pos-
 sident aurum uel argentũ: nec i. zonis pecuniã
 nec peram in uia: nec duas tunicas hẽant: nec dese-
 rant calciamenta: nec uirgam. Continuo eni. f. fer-
 uore cordis omne sollicitudinẽ apposuit qualif au-
 dita perficeret & se in apostolice regule transforma-
 uit rectitudinem. Et q̄ sp̄ualis hitus in euangelio
 apostolis non iponitur: sed uniuersaliter eis dicitur
 q̄ tollant xpi crucem. Idcirco. f. per crucifixi doctri-
 nam habitum in modicũ crucis formauit: ut cruci-
 fixa mens sub crucifixi tũica militaret. Promotiuũ
 huius regule fuit apertio libri euagelici p̄ inspiratio-
 nem sp̄s sancti: in cuius trina apertioẽ perfecta ex-
 p̄p̄riatio & p̄fecta sui abnegatio & uite carnalis cru-
 cifixio & iesu sequela p̄fecta occurrit: hec ait uir sã-
 ctus est uita & regula nostra omniũq; q̄ nostre uo-
 luerit societati cõiungi. Inter p̄motiã etiã & nostri
 int̄tẽti p̄batua est illud: qd̄ eodẽ. iiii. c. legẽdũ cõti-
 net q̄. f. famulus xpi. f. scripsit sibi & fratribus suis
 simplicibus uerbis formulã uite in quo sancti euan-
 gelii obseruantia p̄ fundamento idissolubiliter col-
 locata: pauca q̄dã alia iseruit: q̄ ad uniformẽ uiuen-
 di modũ necessaria uidebantur: q̄ etiã plenitudinẽ
 obseruatie euangelii peteret sibi p̄ regula cõfirmã-
 ri a papa: hoc ostendit ibidem formido repugantiũ
 p̄ talis status ardua nouitatẽ: & inexperiẽtia in tẽ-
 poralibus p̄teritis in ecclesia. Ostendit etiã illumina-
 ta allegatio uenerandi uiri domini ioãnis de factõ
 paulo episcopi Sabini dũ dicit cũ petat hic paup̄ cõ-
 firmari sibi formã euangelice uite &c. Ondit etiã
 hoc cõtinentia formulẽ illius tũc cõposite quã ego
 legi & hẽbã in manu quando ista scripsi in qua m̄-
 titudo euangelicorũ consilioꝝ continetur & habet
 duplũ uel triplũ de littera: licet nihil plus hẽat in sã-
 tẽtia q̄ hec sacra regula quã nũc hẽmus q̄ postea fu-
 it p̄ spiritũ factũ scripta & diuino celitus dato testi-
 monio: & papali munimine cõfirmata. Cõfirmati-
 uũ & ultimũ huius regule fuit ipius ad cõpendio-
 sa uerba reductio celica testificatio & papalis confir-
 matio. Pro p̄mo dicitur. iiii. c. legende: q̄ post mul-
 tum p̄fectũ ordinis modico. f. tempore ante ipressi-
 onem sacrorũ stigmatũ fuit dei reuelatione cõmõ-
 tus in uisione de micis panũ & hostia confecta: & i-
 lepra que sequebatur & digne sumẽtibus. Cũq; nõ
 intelligeret mysteriũ uisionis: uigil in oratione p̄si-
 stens audiuit uocem de celo dicentem sibi. f. mice-
 p̄terite noctis uerba euangelica sunt hostia regula:
 lepra iniquitas. O q̄ dolorose uidemus hanc uisio-
 nẽ uenficatã. Sed de hac lepra satis dictũ ẽ supra &
 infra dicitur si tñ de ea satis dici potest: hanc igitur
 uisionem secutus est in montem quẽdam iuxta re-
 ate: ubi dicitur fons colũbe cum duobus uiris uir-

tutis & sanctis: frate rufino & fratre leone sp̄s sc̄o
 ducẽte cõscendit: ut & nomen loci emanationi spi-
 ritus sancti congruit: quia & ibi regula in qua initia-
 tur tertius status mundi qui spiritui sancto attribui-
 tur: de spiritus sancti fonte processit: ubi pane tatũ
 & aqua contentus ieiunans scribi fecit regulã: sectũ
 dum quod sibi spiritus sanctus reuelauit: quam ui-
 carius suus traditam sibi seruandam perdidit post-
 q̄ de monte sanctus cõscendit. Sed iterato uir
 sanctus ad locũ solitudinis rediit: & ieiunãs orãs &
 flens eã instar prioris repauit: q̄ & p̄mã & secundã
 ac si ex ore dei uerba suscipet sp̄ũ sancto flante con-
 scripsit. Hec est illa que hodie p̄ totũ p̄ sũmũ p̄-
 tificem confirmata destruit. In hac in principio con-
 tinetur p̄ fundamẽto idissolubili regula & uita mi-
 norũ fratrum: hec est dñi nostri iesu xpi sanctũ euan-
 gelium obseruare & in fine cõcluditur tãq̄ cõfirmata
 p̄fectõ. f. paupertatem & hũilitatẽ & sc̄m euageliũ
 dei qd̄ firmiter p̄missimus obseruemus: p̄ qd̄ pat-
 ret q̄ intentio fuit beati. f. ad illa eadẽ se obligare &
 ordinẽ suũ totũ: ad q̄ cognoscere poterat xpm apo-
 stolos obligasse. Et ut expediã me de quarto & qui-
 to sic semper. f. & eius p̄motiã uiri p̄fecti seruau-
 erunt de factõ. Sic se intelligere & intellexisse q̄ntũq;
 occorrebat loquẽdi materia exprimebat efficacissimo
 uerbo. Sicut in uerbis sancti fratris leonis sup̄scri-
 ptis cõtinet̄ expresse. Et qui de hoc dubitat: aspece
 in plano: curuũ in recto: ambiguũ in certo fatagit i-
 uenire. Absit autẽ q̄ in tali p̄missione aliquid cõ-
 tineatur piculi: q̄ omniũ nostrorũ piculoꝝ exsuffla-
 tor iesus nihil piculosũ cõsuluit uel mandauit. Et p̄-
 fessio sancti euagelii & eius obseruatia non aliter in-
 telligit̄ q̄ tradita reperitur a xpo: & apostolis iposi-
 ta: uidelicet consilia ut consilia: & precepta ut prece-
 pta seruauerunt. Et quicquid sub precepto aplis est i-
 positum: transgredi est mortale: & non aliter. Et q̄
 de hoc posset esse uaria sententia. Ideo sapiens iesus
 & sp̄s sc̄s hec clarificans posuit mundissimã pun-
 tatẽ extremã paupertatem: obediẽciam plenissimã
 & abnegationem sui perfectam: tãq̄ totius euageli-
 ce perfectiõis fũdamẽta sub uoto stabili & firmo
 omnia alia in quibus uerbum precepti uel equipol-
 lens non exprimitur sub consiliis continerentur: siue
 in regula: siue in euageliis conscribantur. Nã sicut
 bene dicunt i hoc tam sũmi pontifices q̄ doctores
 ad nullum aliud consiliũ sub uoto obligatorio ad
 mortale se obligant euangelice regule p̄fessores ni-
 si sub tali uinculo in regula sit expressũ. Sed & ego
 non recordor nec scio q̄ aliquod perfectiõis con-
 siliũ sit impositum apostolis sub p̄cepto: extra il-
 la que in regula continerentur. Ceca certe multũ est &
 impia illa opinio q̄ dicit q̄ p̄mittentes aliquã regu-
 lam uel sanctum euageliũ obseruare obligamur:
 sub uinculo mortalis peccati ita si transgredimur ea
 q̄ ibi sunt per modũ consilii: sicut ea q̄ ibi sunt sub
 uerbo p̄cepti. Sed nec aliter xps intendit nisi ut cõ-
 silia sint ut cõsilia: nec alit̄ apli seruauerunt: nã xpus
 cõsuluit apostolis oẽ ueniale uitare. Sicut & quilibet

lapiēs cōsuleret: maxie cū dicit Mat. v. Estote ergo pfecti sicut & p̄r uī celestis pfectus ē: quod magis secundum debitam analogiam potuerūt in desiderio habere apostoli q̄ in facto. Nā & iacobus dicit. iiii. c. In multis offendimus omnes. A quo se non excludit et̄ lo. Si dixerimus peccatum nos nō habere mendacē facimus deum. Et apostolus ad Gal. ii. dicit: q̄ petrus reprehēnsibilis erat. Vbi Aug. dicit expresse q̄ peccauit uenialiter. Ex quo certū est q̄ consiliū erat pretermisum: tamē insanus est uel q̄ ista ap̄lo ip̄tetur ad mortale peccatū: uel qui dicit eos non fuisse obligatos ad seruandū sanctum euāgelium. Hic igitur nec alibi ī toto hoc libro nihil intendo dicere contra papalem sententiā: sed p̄nam ip̄e ex cōmunicat supradictos errores. Quo ad testimoniū celicum quod ista regula habuit a domino ihu christo: audi lector & recode in penetrabilibus cordis tui. Nam quod sequit̄ a sancto fratre Conrado predicto & uiua uoce audiuit a sancto fratre leone qui presens erat: & regulā scripsit. Et hoc ip̄m in quibusdā rotulis manu sua cōscriptis: quos cōmendauit in mōasterio sancte Clare custodiendos ad futurorū memoriā dicitur cōtineri. In illis autem multa scripsit: sicut ex ore patris audiuerat: in factis suis uiderat: in quibus magnalia continentur de stupēdis sancti: & de futura corruptiōe regule: & de futura renouatione ipsius: & de magnaliis circa regule institutionem & renouationē a deo: & de intentione beati Francisci super obseruatiā regule: sicut ip̄e illam eandem intentionem dicebat se accepisse a christo: que idustria frater Bonauentura omisit: & noluit in legēda publice scriberē: maxime quia aliqua erāt ibi in quibus etiā ex tunc deuiatio regule publice monstrabat̄: & nolebat fratres ante tēpus extraneis infamare. Clare autē q̄ multo melius fuisset ea scribere: quia nō tanta postea forsitan fuisset secuta ruina: maxime istud quod sequit̄ iara ex tunc non seruabat̄: cū multo dolore audiui illos rotulos fuisse distractos: & forsitan perditos: maxime quosdam ex eis. Narrauit autē & scripsit sic sanctus frater leo: q̄ ip̄o cū beato Francisco ieiunante in mōte pro regula cōscribenda: spiritus diaboli qui a principio contra hanc sacratissimā regulam offendicula excitauit: timore humano cōmouit multitudinem ministrorū & aliorū qui reputabant discreti cōuenire reate: qui accedētes ad fratrem Heliam sibi dixerūt: q̄ ex parte ip̄os ascenderet ad uirgē sanctū: & diceret sibi uerba que ista scribent̄. Cūq̄ ille dixisset ne qua q̄ audere accedere: quia timeret a sancto dura maledictione ferri: maxime quia nūq̄ ali quid cū tanto spiritu fecit: cū quanto nūc istam regulam facit cōscribi. Multis hincinde dictis finali ter conueniūt q̄ simul pergeret ip̄e cū eis. Quia uero semper erat de increpatione sancti timidus: deo disponente noluit cū illis fratribus mōte ascendere sed una cū eis p̄ uallē profundam cui sancti cela eminebat in altū subitus ip̄am cellā aduenit. Disposuit autem timore & reuerentia p̄teritus tria uice

sanctum uocare ex nomine ip̄o uero non respondēte retrorsum redire. In primo autē clamore quo clamauit. F. statim admiratus uir factus e cela foris exiit ad rupis prurptū: uidentē: tantā multitudinē fratrum simul cū illo in uale cōsistere: admiratus qd̄ querebat requirit. Cui ille helias ex oīum p̄sōa alta uoce r̄ndit. Isti sūt ministri & discreti frēs italie: q̄ cognoscētes tui rigore sp̄s: & audientes q̄ nouā cōscribi facis regulā tibi denūciant p̄ se & pro aliis q̄ nolunt q̄ aliquid facias scribi quod eos obliget: nisi man. festauens eis. Audiēs hec uir scūs eiulatu magno uocē leuauit ad celū dicēs. Fortissime dñe audis quid isti iā dicunt? Tūc piissimus ih̄s cōpassus angustiis sc̄i: & confirmationē plenā uoleus facere future generatiōi: lamauit alta uoce de celo: ita q̄ per uallē & montē intellecta fuit & audita uox clara dicēs. Fran. ego sum ih̄s q̄ tibi loquor de celo. Regula p̄ me est sc̄a: & tu nihil ibi posuisti de tuo. Ego cognosco adiutoriū quod dare uale: & fragilitatē nature: & istis pensatis scio q̄ regula ualde bene pōt seruari: & ideo sicut scripta ē: uolo q̄ seruet̄ ad istam sine aliqua glosa: & qui nolunt receāt: q̄a ī ea nihil uolo mutari. Audito tonitruo uocis xp̄i: exultrauit uir sanctus ī sp̄u: & fr̄ibus dixit q̄ astabat in ualle. Audistis b̄ndictū ih̄m fratres mei: uultis q̄ faciā iter uobis dici. Videtis apte q̄ regula est dñi nostri ih̄s xp̄i: nō mea: & q̄ ip̄e quicquid ē ibi posuit. Tremefacti frēs percutiētes pectora: capita submittūt: & ueniā petūt: & b̄n̄ ictione recepta ad p̄pria reuertunt̄. Hec testat̄ ille scūs frater leo q̄ p̄sens fuit ad omnia: & dñm ih̄m christum loquentē audiuit. Quis ergo de cetero erit incredulus. Nō ergo de cetero obduremus corda n̄ra ī regule obseruatiā: q̄ in persona illoꝝ oībus de celo locutus est iesus dans testimoniū regule sancte & apostolice. Et in signū q̄ hec est apostolica regula: ip̄am i. xii. distinxit capitula: quali i. xii. fūdamenta apostolica: & in. xii. portas p̄ q̄s intrat̄ ī euāgelica uita tanq̄ noua hierl̄m q̄ descendit a deo d̄ celo: ī quibus portis scripta sūt noīa. xii. ap̄loꝝ & agni: nec dubiū q̄ si uiuus aq̄ uiue p̄cedit de sede dei & agni ī mediū platee eiul: q̄ influxus sp̄s sc̄i abūde diffundit in latitudine charitatis: p̄ quā solā euāgelica regl̄a constat̄ assumit: utilit̄ p̄mittit: & inuolabilē obseruat. Et quia ut ex p̄dcis patet ī tractatu paupertatis a ih̄u & ap̄lis obseruata ē paupertas extrema: nō solū ī hitu ex p̄p̄tatiōis int̄no: sed ī figuris paupis usus exterius declarātibz ea. Idcirco utrūq̄ ī hac sacratissima regula cōtinet̄ sicut efficacit̄ zelator paupertatis & huius regl̄e p̄fessor: & ualde solēnis dencus frater Hugo de digna ī bello quē cōpegit & nominauit de finibus paupertatis iuxta uotū mōꝝ: ubi apte cōcludit q̄ sicut nihil hēt quo ad diuinū sub celo p̄p̄riū: ita ex p̄fessiōis uoto debet seruare paupertatis isigne quo ad strictū & paupē usum. Et ī fine cōcludit: q̄ hoc ē huius scē religiōis p̄p̄riū ī uniuersis & singulis q̄ nihil ī his q̄ transeūt pōt habere propriū. Nihil. n. eis magis improprium q̄ proprium: & nihil

magis propriū q̄ hoc ipsum qđ nihil ē possideat
 ipropriū amō & usq; i sempiternum. Et ad probā
 dum pauperē usum includi intra huius p̄fessionis
 uotum aliqua de suis uerbis intrifero. Dicit q̄ oīs
 religio & quelibet pars religionis habet isigne su
 um quo ueraciter se dicit a cuius insignis excessu p̄
 tenso exterius mēsurat interioris religionis & eius
 cuiuslibet partis excessus. Interior quidē religio in
 ip̄a interior consistit uoluntate: exterior uero quod
 insigne dicitur interioris foris in ip̄a sp̄e & cū uolu
 mus mēsurare cōfugaliter sit uel esse debeat iterior
 ad exteriorē cōfugimus: & ex illius altitudinē in
 terioris altitudinē mēsuramus. Alioquin cū pauper
 tatē nostrā ceteroz cōferimus paup̄tati: falso recur
 rimus ad nostrā exteriorē: quatenus ex nostre exce
 ssu exterioris: ad eoz exteriorē inferamus: q̄tus sit aut
 esse debeat excessus nostre interioris ad eoz interiorē.
 Et sicut tunc est uerbum uerū: qñ qđ est in dicente
 est in uerbo. Ita quoq; est uerū signū qñ qđ est in si
 gnato est in signo: alioqn uerbū & signū utrunq;
 mēdax & falsū. Cū igitur exterior paup̄tas signum
 sit & uerbū interioris esse debet interius in re: qđ re
 fulget foris i sp̄e: alioqn uero nō est hec adequatio
 aut opa p̄ uiribus nō prestat: & sic nō ē religio: sed
 potius hypocrisis & superstitio uel maifesta trans
 gressio. Habet igitur paup̄tas extrema que i iterio
 ri p̄fectione cōsistit suū uerū insigne: p̄ quod exte
 rius se dicit: qđ quidē est facultate suppetēte de ne
 cessitate p̄fectionis interne. Ita q̄ sub eadē p̄missi
 one cadit interior p̄fectio & suū isigne unde & di
 cit idē doctor sic. Extrema paup̄tas ē q̄ status alicu
 ius uniuersos & singulos equaliter includēs: & rege
 oīm p̄prietatē excludens insignibus ip̄am in ultio
 declarātibz decora ē. Paup̄tas itaq; mior: paup̄
 tas extrema est: eo q̄ his conditionibus oīo dotata
 est. Hec enim pariter uniuersos & singulos icludit:
 ut liquet ex ip̄a sumi p̄fessionis cōsulatione. Dicimus
 inquit q̄ nec in sp̄ali nec in cōi debet p̄prietatē h̄re:
 & regula fratres nihil sibi a p̄priet: nec locū: nec do
 mū: nec aliquā aliā rem. Porro insignia q̄ miores in
 extremo cōsistere paup̄tatis declarant: & eoz statū
 q̄ plurimū eo ip̄o decorant in eoz regula euidenter
 expressa sunt. Primū quidē q̄ in his q̄ ueniūt ad or
 dinem indicitur in usus paup̄ez erganda facultas
 Secundū uero uestimētoz uilitas. Tertiū est muta
 torie uestis ablata numerositas. Quartū pedū nu
 ditas. Quintū interdīcta eq̄tandi p̄positas. Sextū
 pegrinatio & inestimabilitas. Septimū uictus & ue
 stitus mendicata necessitas. Octauū acq̄rendi pecu
 niā & recipiēdi sublata possibilitas. Nonū uero uo
 cabli despectabilitas. Noīs despectabilitas ob hoc
 inter insignia paup̄tatis numeratur extreme: q̄ hoc
 est horrendū insigne q̄ qui minor debet esse mun
 do: uelit tēporalibus abūdare. Dicit autē idē doctor
 sic. Nulli q̄ uoto astrictus sit ad obseruatiā insigniū
 extreme paup̄tatis licitū est aliquibus uti unde seq̄
 tur destructio extreme paup̄tatis. Ordo autē mino
 rum p̄. ex in uniuersis & singulis uoto astrictus est

ad obseruatiā insigniū extreme paup̄tatis. Ordi
 ni igitur minor: nec in uniuersis & singulis licitū ē
 aliquibus uti: unde sequitur destructio insigniū ex
 treme paup̄tatis. Probatio maioris patet ex illo pri
 cipio. f. q̄ uno uoto abdicatur oīa uoto incōpossibi
 lia: uti enim aliquibus unde sequatur destructio ex
 treme paup̄tatis incōpossibile ē uoto insigniū extreme
 paup̄tatis. Probatio minoris patet ex illo principio
 uidelicet q̄ quicquid illicitū est alter in genere pro
 fessoz p̄pria immutare uolūtate aut est enim illicitū
 deo phibente: aut hoīe uices dei tenente: aut
 efficaciat sponte iā inite obligationis obliſtēte. Cū
 igitur in ordine mior: uniuersis & singulis cōstet
 esse illicitū insignia paup̄tatis extreme digesta sup
 nis p̄pria imutare uolūtate nec sit illicitū deo pro
 hibente nec hoīe uices dei gerente: relinquat q̄ ē li
 citū efficaciat nō sponte inite obligationis obliſtē
 te. Ordo igitur mior: p̄t i uniuersis & singulis ad
 obseruatiā insigniū extreme paup̄tatis uoto aſtri
 ctus est. Huius. n. imutare uoto insigniū paup̄tatis
 extreme incōpossibile hec rō illius sci uir: p̄bauerat
 autē supius principia in quibus se fūdat. Probat au
 tem postea idē doctor q̄ eidem fratribz ex regula
 cōceditur usus reze ad sustentationē nature: & ad
 illa officia ad que ex uoto regule obligantur. Sicut
 ē uti libris & scriptis ad diuinū officiū celebrandū.
 Nā p̄ficere in notitia diuinaz scripturaz licet non
 sibi phibeatur ex regula: nullo tamē modo ip̄onit
 quin magis excluditur ex uerbis regule in quātum
 nimia sollicitudo de hoc & fastuosa uoluntas app̄
 endi in his purā simplicitatē & inocentia & hūilita
 tem pfundam: & orationis & deuotionis ingē istā
 tiam ad q̄ efficaciter regula inducit sua distractione
 & uicioſitate ip̄ediunt. Nec predicare ip̄onit nisi ex
 aminatis & a p̄p̄batis a generali mīstro quin potius
 p̄sumptionē in talibus multū subtrahit. Sed sic exa
 minatus dicit q̄ sint examinata & casta eoz eloquia
 ad utilitatē & edificationē p̄p̄i: anūtiando eis uirtia
 & uirtutes: penā & gloriā cū breuitate sermonis. Et
 licet hec supponant scientiā & scientia studiū: & stu
 diū usū libroz: tñ ex his q̄ dicta sūt supra de uerbis
 sci fratris leonis: quomodo r̄ndit fratri Richerio &
 mīstro & nouitio petenti psalteriū: patet q̄ nō fuit
 itentio beati. f. q̄ fratres haberēt tot salmas labore
 ad usū p̄p̄ium: imo nec unicū libz: imo sicut dixit
 sanctus leo ex ore ipsius uolebat q̄ i cōi ad hoc hē
 rentur libri sufficiētes & pauperes nō superflui nec
 curiosi: nec alii a p̄p̄ati. Et patet q̄ nō fuit itentio
 patris q̄ isti hoīes rudes & grossi niterēt p̄ studiū
 litteraz in quo pagz pficiunt extinguere deuotiois
 spiritū: & obsequiose hūilitatis exercitiū: nec q̄ p̄
 hoc acq̄rerent sibi quātūcūq; de licentia numerosā
 tatē libroz: & cōp̄ositorz sermonū. Sed si q̄ hēbāt
 naturalis ingenii industriā: & super infusam gratiā
 ad scripturaz intelligentiā ex quibus essent habiles
 sine dāno spiritus sui contēpato studio libroz cō
 muniū ad predicatiōis officiū uoluit talibus a mi
 nistro generali officiū imponi: & tales adhortatur

ad debite pferēdū uerbū dei. Nā ista effrenata mul-
tudo p̄dicatorū q̄ nūc ē: q̄ cōiē & i uita & i sc̄ia d̄si-
cūt: nūq̄ fuit de itētōe sc̄i. Et luce datus patet q̄
& i se & i aliis fructus ipedit aīar: dū ad cōtētōne
āmbitionē: curiositatē: uanitatē: & q̄stū: ut p̄rimū
in multis p̄dicatio ē conuersa. Sciāt ergo singuli:
q̄ de itētōe. F. & regule subale est eis paupes esse
deuotos: opolos & hūiles. Accidētale uero & ex-
traneū sine istis & nociuū populis p̄dicare. Illis ue-
ro su p̄pōitis & sufficiētia litterature: & q̄maxime
seruons spūs q̄ melius p̄dicat b̄nplacitū est ihu &
sc̄e regule: & pri. F. q̄ ad hoc testatus ē statū suum
missum a deo: ut primo exēplo uite postea uerbo
doctrie ad amorē crucifixi gētem attraherēt. In utē
si libus ergo cōibus tā diuinorū officiorū q̄ librorū
ad studiū scripturaz fuit intentio. F. addiscere illos
q̄ in scriptura p̄ficerent: & populis predicarēt. Nā
approp̄ata cuiusq̄ ut dictū est. F. horrebat. Dicit
idē doct̄or illuminatus. Sane sūmope cauendū ē ne
sub colore necessitatis excessus se igerat supfluitatis.
Supflui nāq̄ adiectio in signū paupertatis extre-
me destruo ē: & ideo uoto insigniū paupertatis ex-
treme supfluū incōpossibile: icōpossibile autē su-
pfluū: quo ablato sufficit reliquū. Excessus autē su-
pflui cōsistit maxime i numero: quātitate: sūptu &
decore. Duo igit supfluūt si unū sufficit: multū si
par: sūptuosum si uile: speciosū si despectibile. Ce-
teq̄ ubi necessitas ueracit̄ icōgruit: & si paupertas
nūq̄ i signe t̄n paupertatis necessitati cedit: hec p̄dicū
doct̄or. Et ex quibus & i oibus aliis p̄dictis patet
q̄to lumie spūs sc̄i. F. per illū in se h̄itantē dum ad
celū uellet ascēdere sc̄issimū condidit testamētū.
Nā oīa que ibi dicit: & p̄cepta q̄ facit ad purissimā
obseruatā euāgl̄ii & p̄misse regule subalī ordināf.
Nā illud qd̄ uidet̄ grauius de lris non petēdis q̄s
dubitat q̄ ius p̄uilegii hēre est aliqd̄ ius h̄re. Et nū
quid nō ē hoc cōtradietoriū uoto nihil p̄itus ha-
bēdi? nec i aliquo iure: nec i aliq̄ re? & t̄n regula di-
cit nō cōsulēdo: sed p̄cipiēdo. Fr̄s nihil sibi appro-
priēt: nec locū: nec domū: nec aliquā rē: res & aliqd̄
q̄ h̄ negat̄ sū duo trāscēdēda: & sū uniles negati-
ue cui p̄ictaris affirmatio cōtradietorie aduersat̄.
Sed ait. Papa potuit dispensare & fecit: & dixit nos
n̄ teneri ad m̄datū testamēti. R̄ndeo q̄a hoc p̄-
uidit futuroz inspector. F. f. h̄c status sui dissipatio
nē magis q̄ disp̄sationē futurā. Idcirco q̄tum ex se
fuit uolēs obuiare prohibuit hoc nō peti: nec ego
dico teneri te ex stricto iure hūano p̄ceptis sc̄issi-
mi testamēti: nisi i q̄tū itra substātia p̄ceptoz regu-
le idudūt̄. Sed dicit: si papa nos absoluit: t̄n nos
obligas. Dico q̄ nolo absolui ego a successiōe p̄-
na. Et sicut dixit illuminata dei dara: uolo absolui a
pcc̄is meis a papa: sed nō ab obseruādis cōsiliis ie-
su x̄pi. Quicqd̄ autē i p̄fectione exprop̄atiōis: & in
signum extreme paupertatis includit̄ in iesu ch̄-
risti cōsiliis ē idusū. Et licet papa possit facē de mo-
nacho nō mōachū: nūq̄ t̄n pōt facere q̄ mōachus
obseruet̄ regulā: & habeat p̄roprium. Sicut nec ip̄e

pōt facere contradictoria simul uera: q̄ tu sis sine
omni p̄prio: & petas & p̄cipias aliqd̄ proprium.
Quod si utilit̄ & sc̄e fecit p̄ utilitate cōi de mona-
cho nō mōachum dat sibi nouū statū. Sic & uiuere
sc̄dm p̄uilegia papa ia contra id qd̄ est i regula p̄-
missum: uel a sc̄o expressū: est facere unū alium no-
uum statū: & destruere primū. In quo quidē statu
si sc̄dm regulā uirtutis a spū sancto fit ē qd̄ salus:
sed nō illa q̄ erat i principio. Et si p̄uilegia addunt
ad p̄fectionē: est i secūdo p̄fectio noui status. Si di-
minuunt est nouū statū cōcedere respectu prioris
absq̄ dubio ip̄fectū. Non oportet autē h̄ uerba
multiplicare: q̄ oēs declarationes sup regulā facte
fuerūt cōdescēdentes ip̄fectiōi: & p̄uidentes trāf-
gressiōni. Et licet in coḡ obseruatia sit salus illius
qui regulā sc̄dm illas declaratiōes p̄mittūt: ac per
hoc sit obseruatia regule illo modo: t̄n cecus est q̄
nō uidit: q̄ hec nō est obseruatia sc̄dm itentionē
& expositionē. f. q̄ melius oibus utpote illumina-
tus a x̄po cognouit itentionem euāgelii & statū
sui. Ibi ergo deuotio inchoauit q̄ descēdit i h̄c
abyssum i qua nulla seruat̄ declaratio: ubi petita est
destruētio sc̄issimū testamēti. Et ad illud redeundū
est: ut per priis uestigia in recto itinere gradiat̄: nec
hic aliqd̄ dico quod i eius obseruatia non seruet̄
ad salutē regule: nec ip̄e unq̄ dicit nec dicere potuit
q̄ sua declaratio ip̄oneret fr̄atibus seruare regulā:
sc̄dm illam p̄fectionem quam beatus fr̄sc̄iscus i
suo posuit testamēto: sed potius ab illa p̄fectione
& obseruatia testamēti paterni: sicut & p̄decesso-
res fecerat̄ fr̄s absoluit. Et sicut p̄dictus sc̄s fr̄at̄
hugo se excusat & ego. Dicit. n. sic. Ne quis me re-
gule iudicet expositorē: sed potius ex regula: uel ex
eo q̄ euidentius existit regula regule defēsozem.
Quis. n. glōsā regule: quis expōnem: quis deniq̄
iudicabit cōmētum: si aduersus eos q̄ aspey in-
ueniūt in plano: curuū in recto: ambiguū in cer-
to: aliud i regula: uel ex eo q̄ euidentius existit regu-
la ad regule defensionē in argmētum adducitur?
Certe cū in toto decursu huius op̄is patet aduersus
glōsantes regulā: & per malā obseruatiam confrin-
gentis impetus mei sermōis decurrit: ut lra regule
& sine glōsa aliqua obseruet̄. Igitur ex p̄dictis collī-
gitur q̄ piissimus ihs in cōstitutione huius regule
principalis ē actor: & hec ē illa eadem uita & p̄fe-
ctio que i euāgelio continet̄: & miro spūs artificio
in hac p̄ eius spūm confecta regula breui cōmpen-
dio includitur & plenarie replicat̄.

Iesus tunc renouatus Ca. vi.

Iesus cōsignator seraphici uiri. F. & sacratissī-
sime regule institutor non solū sue passio-
nis renouauit memoriā: sed euāgelice p̄-
fectionis in utroq̄ sexu renouauit uitā. Nam p̄ do-
ct̄inā & F. monita deo charissima & sponsa sc̄issi-
ma dara renouauit p̄fecte: & eidē & filiabus eius le-
gitimis: & regulā eiusdē p̄fōnis cū sua illi spū sc̄o
docētē dictauit: quā sacratissima uirgo p̄fēssima imi-
tatrix ihu paupis spōsi sui cū tāta discretione & ex-

E. iiii

tremo usu paupertatis extreme impleuit: ut uere & ipsa
& eius filie totae seraphice appent. Nec modicum uer-
bum sustinere poterant aures ille sanctissime quo ut
dicunt humanam discretionem: sed realiter serpentina p-
suasioue altitudinem paupertatis promissis deficeret: Vnde
& a domino papa alexandro uolenti eam a uoto pau-
peratis absolueret: & possessionibus monasterium ditare.
respondit illuminata uirgo supra positum uerbum. scilicet
a peccatis non ab obseruandis consiliis iesu christi ab ipso
se uelle absolui. Tantum uero sciuit facere serpens an-
tiquus persuasionem illo: quod iam a sua paupertate defece-
rat: & purificatione illius quod illius ordinis erat iter car-
dinales protectores: dominus loanes de urbinis quod fuit
postea nicholaus papa tertius qui sibi nouam regulam
ipse composuit cardinalis exnis & ab altissima pau-
peritate deiecit: & in gradu uilissimo respectu prioris alti-
ssimi collocauit: quod manifeste daret: si prime regule
quam per spiritum sanctum. scilicet composuit: & huius regule
quam hic dedit legatam texture. Nam tantum differunt: quam
tum altum & immundum: crudum & insipidum: seraphicum & per-
fectum. Et quod ipse etiam protector nostri ordinis erat:
fecit dura precepta mandari per mundum: quod nullus fra-
ter presumeret dissuadere illis foronibus quod non recip-
ent suam perfectionem quam fecerat per urbanum papam bul-
lari: perfectione alterius regule refutata. Sed persecu-
tiones & comminationes multe facte sunt fragili illi
sexui aliquibus monasteriis ex eis per multos annos
resistentibus: ne sua perfectio commoedaretur ab eis.
Certe utrum hoc a spiritu sancto fuerit nisi sicut a permit-
tente & puniente peccata regis exitus docet. Nam mo-
nasteria illa que seraphica charitate ardebant in austeri-
tate & oratione & continuis lachrymarum gemitibus
& opere manuum: & exercitatione uirtutum facta sunt
ociositate & litigiis & tot imperfectionibus & defe-
ctibus plena ex tunc: quod quantum in sanctitate institu-
tores regularum illarum differunt: tantum uidetur differre
obseruantia earundem. O quantum dolor mihi est cogi-
tare quod aliqui homines sua sapientia immo presumptuosa stul-
ticia auli fuerunt uniuersaliter euangelicum statum in toto
femineo sexu corrumpere & mutare: quem a principio
iesus in utroque constituit: & in beato. scilicet & sponsa sua
clara cum tota perfectione reformauit: & per totam mira-
culam per ipsum lapidem per marium factam claram: dico gloriosi-
tatem in celis sic magnifice confirmauit. Nam dicere pi-
culosum & stolidum esse statum euangelice perfectionis
in muliere est blasphemare christum qui suam ma-
trem sanctissimam eandem secum paupertate seruare
uoluit. Sicut patet ex his que in tractatu de sua pau-
peritate sunt dicta. Et eodem consilio uiris & mulieribus
euangelicam perfectionem suauit. Inde incepit ruina &
usque ad nos licet alio modo est plenarie deriuata. Non
obstante tamen malitia istorum iesus per. scilicet & clara
est renouatus in femineo sexu: sed per tertium ordinem
quem pater sanctus instituit fuit in omni statu ecclesie
renouatus. Nam status ille qui ordo penitentium di-
citur mares & feminas: clericos & laicos: uirgines
nuptas: & uiduas in sancti patris institutione admit-

tit: & datur eis per spiritum magne perfectionis regula
& forma uicem secundum gradum quem spiritus sanctus tali sta-
tui expedire ditauit. Sic & tunc in omnibus regionibus
orbis romani exemplo istorum lapidum ignitorum. scilicet dico
& fratrum suorum plebes auabantur ad penitentiam gemitum
& multitudine uigoroza ad currendum post christum per semi-
tam regule renouate. Et ideo celeriter tota ecclesia
quali hortus irriguus celestium horum nubium salutarium
gata pluuia multiplici pullulatione uirtutum fuit dei
munere secundum data. Nam sancta paupertas quam sola defere-
bat per sumptibus faciebat ipsos fratres ad omnem obedi-
entiam promptos: robustos ad labores & itinera expe-
ditos: & quia nihil terrenum habebat: nihil quod timebat
amittere: securi erant ubique nullo pauore suspensi: nul-
la cura distracti: tantum quod absque metis perturbatione uiue-
bant & sine sollicitudine diei crastinum & serotinum ho-
spitium expectabant. Multa quippe eis in diuersis partibus
orbis inferebantur communita tamque personis despectabilibus &
ignotis: uerum amor euangelii christi adeo ipsos facie-
tes effecerat ut quererent potius ibi esse ubi persecutiones
paterentur in corpore: quam ubi cogniti scitantes ipse
mundano possent gloriam fauore. Ipsa quoque regis pe-
nuria superabundans eis uidebat ubertas: quod dum exteri-
us deficiebat delectabilia mundum: superabundabat in eis
suauitas spiritus sancti: uidebatur inuentibus hominis alterius
seculi quippe & mente & facie in celum intenti sursum
omnes trahere conabantur. Predicant christum iesum & hunc
crucifixum in super excessiua charitate cunctorum: non indo-
ctis humane sapientie uerbis sed in oratione spiritus & ue-
ritatis. Non miris si ex talibus cultoribus cepit iesu
christi uinea germinare germine odoribus & pducitis
ex floribus suauitatis honoris & honestatis ube-
res fructus afferre. Et quod non erat occupati in curiosita-
te studii & phaleratione sermonum libere iesu christi & di-
gnatiua opera uita eius continue reuoluebant & ibi a ma-
gistro ueritatis accipiebant auidem quod aliis effudebant
abundem: & quod placebant sermone & continue fouebant
oratione & lachrymarum imbribus irrigabant. In talibus
sermonibus docuit per sanctus suos primos filios baiulo
uerbi dei prouidere quod dicerent: & plus fructificauit
sancta simplicitas in crucis sermone: quam salerata popositas
que nostris temporibus abundauit in tanta gratia summo
pontificum cardinalium platorum aliorum: & clericorum multo-
rum regum & principum nobilium & comitum personarum receptus
est ordo ut omnis sexus cum multa reuerentia infra pauca tem-
pora satageret uideret nouos uiros magis ecclesiasti-
cos quam terrenos. Et quod de se sibi progressu sapientia christi iesu
infatibilem notitiam euangelice uite assilare uoluit sacre &
gratiose infantie sue assumpte uature. Nam sicut sua
persona nata fuit in synagoga ex mundissima uirgi-
ne spiritu sancto secunda: & cum magno honore fu-
it a pastoribus uisitata a regibus a dorata: & mune-
ribus honorata: & a sancto iene symeone factis ma-
nibus baiulata. Sic conueniens fuit quod in ecclesia quoniam
temporis per spiritum paupertatis sancta ornet
religio: quam & in manibus sue perfectionis baiularerit
summi pontifices & iubilaret christo iesu per nouo lumi-

nis ortu & gloria plebis dei. Sed & reges & principes & populi letarentur pro appentia noui spūs totam orbis faciem renouantis. Sed sicut sacri pueri iesu non fuit tuta infantia quin hostis herodes impius se paret ad iugulandum simulata pietate: suis cultoribus spondens obsequiū. Sic & inchoata ista uita sanctissima: statim hostilis concupiscentia que suppeditabatur per ipsam: & fraudulenta inuidia q̄ in orru gratie contabescit insidias paraucrunt: sicut sequens capitulum demonstrabit.

Iesus despectus iterum. Cap. vii.

Hristus iesus patris eterna sapientia: spiritu uite sue in ecclesia renouatum: in almo sancto confessorio francisco per eandem semitas ducere uoluit: per quas ipse pius iesus dignatus est incedere in decursu uite sue assumpte nature. Et idcirco ad similitudinem persequentes herodis qui pelliceus interpretatur uiros pelliceos in pelle sue appentie: & mundane in eis refulgentis prudentie gloriantes: cetui sanctorum simplicium hostis procuratione maligni immisceri permisit: hī tāq̄ uetus fermentum in mixti azimis sinceritatis. f. ceperunt totam massam paupertatis & simplicitatis illarum columbarū uolantium impediendo corrumpere: & sub specie antiquorū prim sanctorum & antiquarū religionū eorū hīlitudies itra hūc seraphicū statū & nouū itroducere uelle sō spē prudentie: & cōseruari magis ordiate ac fructificatiōis utilions eccle: uin & loca illa primaria i tuguriunculis consistentia edificare muris: paulatine libros multiplicare in fauore nobilium sub specie salutis ipsorum & aliorum sibi complacere ceperunt: seipos circa extranea ista distrahere: & paulatine paupertatem ditare humanitus scām simplicitatem instruere: & ignitum illū ardorem seraphicum sue refrigerationis aqua tepescere facere. Et quia in seruore incendiū prim illa eorū frigiditas satis magnus calor mūdo gelido appēbat: declinato illa mortis prenuncia uisū eis aliene salutis condescensio pūida: ac per hoc dei honoris procuratiua: multo amplius q̄ paupertas simplicitas austeritas: & utilitas illa prima a sanctissimo patre fundata. Et quia uir ille zelotes. f. spū dei plenus i his presentiebat pfectionis sibi a xpo iesu reuelante rurnam: cepit talibus fortiter resistere: & eorum carnis prudentiā mortiferam predicare: & eorū opera transgressionis initia cum multo zelo sancte ire destrueret: unde & in legenda etiam scribitur: q̄ mandabat domos erectas dirui: uel fratres exinde amoueri: & multa circa hoc & stupenda fecit in confusionem astutie ipugnantū spm̄ eius: que frater bonauentura in legenda modicū pertranscundo tetigit: q̄a nolebat antique nostre ruine initia legentibus publicare: ac per hoc licet dispensatiue deus hoc permisit: & secundum humanā prudentiā hoc ipse fecerit:

fuit tñ magna occasio cecitatis multorum: quia pferuens zelus sancti contra mortis initia est absconsus. Refero unum qd̄ semel audiui relatōe certissima cōtra supfluitatē & curiositatē hītuū factū a scō Nam cum frater helias q̄ semp̄ uidebat̄ sicut caro concupiscere contra spiritum sancti: licet sub specie discretionis & boni fecisset unum habitum: qui i lōgitudine & latitudine & magnitudie manicarum & caputii: & preciositate panni illam uilitatem multo deformem quā sanctus instituerat uidebatur excedere: uocans illum coram multis fratribus dixit q̄ sibi prestaret habitum quem portabat: qui illum induens super suum: facta subcictura & gestibus in rugatione tunice & aptatione caputii in capite & i toto corpore: quos in spiritu preuidebat fiendos a filius cepit elevato capite: inflato pectore: fastuosa maturitate incedere: & cum uocis boatu fratres in aspectu stupentes salutare inflata & insipida uoce dicendo. Bone gentes dominus det uobis pacem. Quo facto in seruore spiritus cum iracundie signo contumeliose extrahendo habitum: longe proiecit & dixit ad heliam audientibus aliis. Sic incedent bastardi ordinis: postea in suo habitu despecto breui & stricto: in quo sicut ceteri primi fratres mūdi crucifixo uidebatur: mutata facie in mansuetudinem piam: & oibus gestibus corporis alteratis: in charitatis pie & humilitatis profunde inditia: cepit per illos eosdem fratres incedere: & cum tanto eos affectu: eis dando pacem domini salutarem: q̄ affectus salutis eorū uidebatur in facie rilucere. Et dixit ad heliam & ceteros fratres: hic est modus incedendi in legitimis filiis meis. Quo facto cepit in medio fratrum sedere: & eos in uerbis efficacibus ad conseruationem sue paupertatis & uilitatis inducere: & in undantiam futuram pullulantium defectuum aperire. Ne uero credas spiritum. f. deceptum fuisse in helia: scias q̄ semel ceppi i quadā historia quā nūc pretermitto propter breuitatem q̄ dum helias secū dum istum mundi fastū quadā die frēs & pauperibus non curasset indignatus uir deo plenus precepit sibi q̄ in crastinum multo meliorem refectiōnem studeret fratribus preparare: quia ipse uolebat dispositio mense esse. Cūq̄ coquinarium & alios despectos fratres ordinate iuxta se collocasset: dixit helie & aliis qui se reputabant aliquid esse. Ite sedete sicut uultis uos alii. Nam in die precedenti helias illud simplicibus dixerat. Cūq̄ captata hora turbatus helias sanctum patrem de in discretionem argueret dicens: q̄ uiros famosos qui sustinebant ordinem confudisset. Sanctus pater spiritus auctoritate recepta super ipsum clamando respondit: helia helia tua fastuosa pompositas & carnis prudentia: & tui similitudinem meum ducet ad nihilum: & totam ueritatem euangelici spiritus uacuabunt. Sed stupendum est de isto deo qui talem te cognoscit: & uult q̄ in tuis manibus ordinē derelinquam. Credo q̄ talem dat eis pastorem: quales futura

oues esse cognoscit. Innumera fuerunt talia & ma-
 iora in quibus a principio in celo huius religionis
 factum est prelium magnum: & semper. fran. tanq̄
 alter michael euangelii dux: & eius legitimi filii cū
 dracone pugnabant uenenatas astutias detegētes.
 Semp enī fuit in sacro isto ordine spūs seraphice p̄
 fectōis trāsfusus: licet nūc p̄ uniuersalē crucifixionē
 sicut infra dicit̄ in malorū inundantia sit sepultus.
 Quia uero ad tantam p̄fectionē malum ī facie sua
 non auderet accedere antiquus hostis ad solita ar-
 ma recurrit. Nā corruptōnes status euāgelici & pau-
 larinas ruinas: puidencias utiles & religiosas ordi-
 nationes & cōformitates ordinū p̄cedentiū nomi-
 nabat: & facta relaxatione p̄ma ut eā posset obtine-
 re pacifice magnū mur̄ resistētie ne ultra proce-
 deret. p̄mittebat dicēs p̄ fr̄es quos sua fecerat instru-
 menta ad hoc ad sc̄m: & post ipsius translatōnē ī ce-
 lū ad ceteros uiros uirtutis hoc oīo est necessarium
 uirtuosū & puidū fieri: sed nequaquā sustineremus q̄
 ultra paup̄tas sc̄a uiolaret̄ in aliquo: quia in illa su-
 mus stabili affectione fundati: & sicut semp̄ scdm̄
 t̄pa deducens eos ad peiora uersutus serpens p̄ ta-
 les modos eos deduxit ad calamitatē in qua mō in-
 fecibus eos tenet. Sed sicut ex supradictis uerbis s̄c̄i
 fr̄is leonis patet: & ex his que dicit̄ legēda: nūq̄
 potuit sc̄m p̄rem in aliquo tali facere cōsentire. Sed
 q̄n̄ uidit se cū eis infructuoso labore cōsumi: gemēs
 tolerauit quod corrigere non potuit. Semp̄ t̄n̄ pre-
 dicebat cū dolor̄ que futura cernebat: & q̄ sicut no-
 uus hō & nouus ordo non debebat ī his que pau-
 pertatē minuūt: & ulitatē & despectū: & crucifica-
 tionē corporū cōformatiua ad iesum crucifixū ad
 aliq̄e priorē statū respicere uel ordinē: nisi solū ad
 uestigia dñi iesu xp̄i: unde cū semel fr̄es lr̄ati & sc̄c̄i
 dñi mūdū discreti ad dñm hugolinū cardinalē: qui
 postea greg. ix. ē di. us in capitulo generali propo-
 suisset dicentes q̄ b̄t̄s. f. uerba prudentie & cōfor-
 mitatis ad alios ordines audire nō poterat: ac p̄ hoc
 rogabat ipsū dñm q̄ fr̄em. f. de hoc humiliter ad-
 mōeret. Idē p̄f̄ & p̄tecor ordinis q̄ ex magna deuo-
 tione ad sc̄am mariā de portiuncula ad cap̄m ge-
 nerale aduenerat b̄t̄m. f. uocauit ad p̄tē: & dixit. F̄f̄
 .f. multa bona tibi fecit altissimus & inter alia ma-
 guos tibi dedit prudentes & lr̄atos: & qui nouerūt
 dicta sc̄c̄e & priorē ordinū instituta: qui & sunt suf-
 ficientes: & nō solū ordinē: sed & mūdum regere:
 oportet ergo te eorum consiliis regi: & paulatē
 prioribus ordinibus conformari. Cui illuminatus
 a deo. f. humiliter & constanter respondit. S̄c̄te p̄f̄
 & dñe mi scio q̄ hec non sunt uerba uestra: eamus
 ad fr̄es oēs: & ego corā dñatione ur̄a eis utiliter se-
 cundū uoluntatē dñi m̄debo. Cūq̄ fuisset ī medio
 totus seraphico feruore flagrans cū multa humilia-
 tione sui ueritate p̄ua cepit loqui. Fr̄es mei hoīem
 simplicē & sine aliqua sufficientia uas p̄ditum sine
 sc̄riptura sine aliquo bono me iesus xp̄s elegit: ut
 quod in me fecerit soli sue bonitati & infinitissime
 potentie tribuat: & statū nouū & uitā suā perfectā

uoluit mihi & uobis ex inestimabili misericordia
 dare indignis: & dixit mihi q̄ unā p̄fectionē nouā
 per nos uolebat dare mundo prioribus t̄pibus ec-
 clesie inext̄p̄a: & ideo dixit mihi q̄ ad nullū factū
 uel ad uerba eorū in informatione status nr̄i aten-
 derē: nisi solū ad ipsum & ad suā piissimā m̄sem &
 apl̄icū statum: & in his que facio eius consiliū reg-
 ro: & suam uoluntatē de oībus que ad ordinē istū
 spectant exoptulo. Nō ergo allegetis mihi aliq̄d
 aliud: quia ipse uoluntatē suā plenissime mihi ic̄i-
 gno manifestat. Auditis his stupuit dñs cardinalis
 & fratribus dixit. Quiescite fr̄es: & sequamini pa-
 trem uestrū: quia in eo habetis securū cōductū. In-
 numera fuerunt alia in quibus uirtuose resistētie s̄c̄i
 fr̄is in opibus miris & uerbis refulgent: & rela-
 xatiōes inchoate in astutia hūana & conatibus de-
 monū declarāt: que oportet p̄p̄ breuitatē omitte-
 re. Nā etiam demones cōsiliū fecerunt tunc t̄p̄is q̄
 nō poterāt de nouo statu obtinere uictoriā: nisi sū-
 os nobiscum ponerēt: & sub maiori uirtutū specie
 nobis uitia p̄pinarēt. Sicut tunc reuelatione uindic-
 ta est monstratū: & modus ruine declarat. Ex his ui-
 des manifeste: q̄ a principio simul cū p̄fectione or-
 ta est infectio status nr̄i: & uix puerperū euāgelice
 uite in uita. f. quasi in cuna p̄lep̄ii potuit pacē hēre:
 nū & in francisco p̄ntato in cap̄it̄o celesti statū uita
 eius captiuata in egyptū aufugit: q̄ statim refutato
 sanctissimo testamēto humano timore quasi timo-
 re herodis ex tunc uixit in tenebris ignoratiē sui sta-
 tus. Quātū autē zelum habuerit postq̄ iā cesserat
 officio: omnibus fratribus exprimens dei uolunta-
 tem & suā: de obseruantia regule patet ex subscrip-
 ta lr̄a quā in fine dieꝝ suorū capitulo generali dire-
 xit q̄ oībus fra- tribus in hac forma. In nomine sum-
 me trinitatis & sancte unitatis: patris & filii: & spūs
 sancti. Amen. Reuerendis & multum diligē-
 dis fratribus uniuersis generali ministro religionis
 minorum domino suo & ministris ceteris generali-
 bus & custodibus & sacerdotibus fraternitatis eius-
 dem in christo humilibus: & oībus fratribus sim-
 plicibus & obedientibus primis & nouissimis: frat̄
 .f. homo uilis & caducus uel paruulus seruus: salutē
 in eo qui redemit nos & lauit in preciosissimo san-
 guine suo: cuius nomen audientē: adorate eū cum
 timore & reuerentia p̄ni ī terra dominus iesus xp̄s
 altissimi filius nomen illi qui est benedictus in se-
 cula. Amen. Audite domini filii & fratres mei:
 & auribus percipite uerba mea: inclinate aurē cor-
 dis uestri: & obedite uoci filii dei. Seruate in toto
 corde uestro mandata eius: & consilia perfecta mē
 te implete. Confitemini ei quoniam bonus: & ex-
 altate eum in operibus uestris: quoniam ideo misit
 uos in uniuerso mundo: ut uerbo & opere detis te-
 stimonium uoci eius: & faciatis scire omnes: quo-
 niam non est omnipotens p̄ter eū. In disciplina &
 obedientia sc̄a p̄seuerate: & que p̄missis ei bono
 & firmo proposito adimplete: tanq̄ filiis offert
 se uobis dominus deus. Deprecor itaque

omnes fratres cum osculo pedum: & ea charitate qua possum: ut omnem reuerentiam & omnem honorem quicumque poteritis exhibeatis sanctissimo corpori & sanguini domini nostri iesu christi: in quo que in celis & que in terris sunt pacificata & reconciliata sunt omnipotenti deo. Rogo etiam in domino omnes fratres meos sacerdotes qui sunt & erunt & esse cupiunt sacerdotes altissimi: quod quicumque missam celebrare uoluerint puri pure faciant cum reuerentia uere sacrificii sanctissimi corporis & sanguinis domini nostri iesu christi: sancta in tentione & munda: non per ulla terrena re: neque timore uel amore alicuius hominis: quasi placentes hominibus sed omnis uoluntas quantum adiuuat gratia omnipotentis ad eum dirigat & solum ipsi summo deo tantum placere desideretis: quia ibi ipse operatur sicut sibi placet. Quonia sicut ipse dicit hoc facite in mea commemoracione. Si quis aliter fecerit: iudas traditor efficitur. Recordamini fratres mei sacerdotes quod scriptum est de lege moysi: quam transgredientes in corporalibus sine ulla miseracione per suam domini moriebantur: quanto maiora & deteriora merentur pati supplicia qui filium dei conculerint & sanguinem testi pollutum duxerint: in quo sanctificati sunt: & spiritui gratie contumeliam fecerint: despicitur enim homo pollutus: & conculcat agnum dei quoniam sicut dicit Apostolus: non diiudicans & discernens sanctum panem christi ab aliis cibariis uel operibus: indignum manducat: cum dominus per prophetam dicat. Maledictus homo qui opus dei facit fraudulenter. Et propterea sacerdotes qui nolunt hoc ponere super cor: in ueritate condemnantur dicens. Maledicam benedictionibus uestras.

Audite fratres mei si beata uirgo maria sic honoratur ut est dignum: quia ipsum portauit in scissimo utero. Si baptista iohannes contremuit & non audeat sanctum dei uertice tangere. Si sepulchrum in quo per aliquod tempus iacuit ueneratur: quantum debet esse sanctus iustus & dignus: quod non iam mortuum: sed in eternum uictum & glorificatum: in quem desiderant angeli prospicere contractat manibus corde & ore sumit: & aliis assumendum prebet. Videte dignitatem ueram fratres sacerdotes & estote sancti: quia sanctus est & sicut super omnes per hoc mysterium honorauit uos dominus: ita & uos super omnes ipsum diligite: reueremini & honorate: magna miseria & miseranda infirmitas: quando ipsum sic prentem habetis: & uos aliquid aliud in toto mundo curatis: totus homo pauet: totus mundus contremiscat: & celum exultet: quoniam super altare in manibus sacerdotis est ipse filius dei uiui. O admiranda altitudo & stupenda dignatio: o humilitas sublimis: o sublimitas humilis: quod dominus uniuersitatis deus & dei filius sic se humiliat: ut pro nostra salute sub modica panis formula se abscondit. Videte fratres humilitatem dei: & effundite coram illo corda uestra: humiliamini & uos: ut exaltemini ab eo. Nihil ergo de uobis retineatis uobis: ut totos uos recipiat: quod se uobis totum exhibet. Moneo preterea & exhortor in domino: ut in locis in quibus fratres morantur una tantum celebretur missa in die secundum formam sancte ecclesie. Si uero in loco plures fuerint sacerdotes: sit per amo-

rem charitatis alter contentus audita celebratione alterius sacerdotis: quia presens & absens repletur quod eo digni sunt dominus iesus christus. Qui licet in pluribus locis esse uideatur: tamen indiuisibilis manet: & aliqua detrimenta non nouit: sed unus ubique sicut ei placet operatur cum domino deo patre: & spiritu sancto patet in secula seculorum. Amen. Et quia qui est ex deo uerba dei audit: debemus proinde nos qui spiritus diuini sumus officii deputati: non solum audire & facere que dicit deus: uerum etiam ad insinuandam in nobis altitudinem creatorem nostri: & in ipso subiectionem nostram uasa & officialia cetera custodire: que continent uerba sua sancta. Propterea moneo omnes fratres meos & in christo conforto: quatenus ubicumque inuenierit eterna uerba scripta: sicut presens ueneretur & quantum ad eos spectat si non sunt reposita bene: uel dishoneste iacerent in loco aliquo dispersa: recolligat & reponant: honorantes in sermonibus dominum qui locutus est. Multa enim sanctificatur per uerba dei & uirtute uerborum christi altaris conficitur sacramentum. Confiteor preterea deo patri: & filio & spiritui sancto & beate marie perpetue uirgini: & omnibus sanctis in celo & in terra: & generali ministro huius religionis nostre: sicut uenerabili domino meo: & omnibus sacerdotibus ordinis nostri: & omnibus aliis fratribus meis benedictis omnia peccata mea. In multis offendi mea graui culpa. Specialiter quod regulam quam domino promisi non seruauit: nec officium sicut regula precepit dixi siue negligentia siue infirmitatis mee occasione: siue quia ignoras sum & idiotus. Ideoque per omnia oro sicut possum generalem dominum meum ministrum: ut faciat regulam ab omnibus obseruari: & clerici dicant officium cum deuotione coram deo: ut possint per ueritatem mentis placere deo: & non cum laxiuitate uocis aures populi demulcere: & non attendentes melodiam uocis: sed consonantiam mentis ut uox concordet menti: mens uero concordet deo. Ego enim promitto hec firmiter custodire: sicut dedi mihi gratiam deus: & fratribus qui mecum sunt obseruanda tradam in officio & ceteris aliis constitutis. Quicumque autem fratrum hec obseruare noluerint: non teneo eos catholicos nec fratres meos: nolo etiam ipsos uidere nec loqui donec penitentiam egerint: hoc dico de omnibus aliis qui uagando uadunt postposita regule disciplina: quoniam dominus noster iesus christus dedit uitam suam ne perderet sanctissimi patris obedientiam. Ego frater fran. homo uilis & indigna creatura domini dei dico per dominum iesum christum generali ministro totius religionis nostre: & omnibus generalibus ministris qui post eum erunt & ceteris custodibus & guardianis qui sunt: & erunt: ut hoc scriptum habeant operentur: & studiose reponant. Et exoro ipsos ut que scripta sunt in eo sollicito faciant custodiri: ac diligentius obseruari: & secundum benedictum omnipotentis dei nunc semper donec fuerit mundus iste benedicti uos a domino qui feceritis ista: & in eternum domini sit uobiscum. Amen.

Quia uero istud uidet dei stupendū iudicium
 q̄ tanta p̄fectio quasi simul in ortu deficeret. Idcirco
 tibi aliquas ratiūculas pono ex q̄bus hoc conti-
 gisse uidet: tā ex pte n̄ri q̄ ex pte dei: q̄ etiā ex pte
 eccl̄ie status quinti. Ex pte q̄dē n̄ri: quia p̄mpti su-
 mus aspa fugere: de sulimis dei ueritatibus dubita-
 re: diuina oracula etiā de uia secura i dubiū ducere.
 & magis p̄p̄o sensui: q̄ alterius sp̄ū inherere. Si b̄n̄
 notas hec ē cā ruine. Nā herodes pelliceus de suo
 corpe nimis tener aspiratē paup̄tatis cepit uelle le-
 nire: & ueritatē euangelice uite in dubiū possibilita-
 tis obseruantie ducere. Oracula dei cepit in. f. dubi-
 tare & precepta sp̄s sc̄i p̄ eū data sue prudētie post
 ponere: dicens magis deū honorari i his que car-
 nalis prudētia suggerebat: & si bene notas principi-
 um ois ruine fuit questionatio de p̄cepto. Nam si-
 gnū est q̄ nō uult uel grauāt obedire uel dubitat
 de p̄cipite q̄ cām p̄cepti ānullando utilitatē: & q̄
 rēdo uia aliā nitit̄ p̄scrutari: uñ ab hac ichoauit ser-
 pens p̄thoplaustū seducēs. Cur inq̄t p̄cepit uobis
 deus &c. dānū in obseruantia & utilitatē in trāsgres-
 sione suggestit. d. Scit deus q̄ apient̄ oculi ur̄i. In-
 quacūq̄ die comederitis eritis sicut dii &c. uidetis
 q̄ cecitatē in obseruātia: sciam i trāsgressione mē-
 tit̄. Sed uere nō uidebāt malū obseruātes p̄ceptum
 & sic erat cecitas luminosa: sciuerūt p̄ trāsgressio-
 nē oē malū quod uenit sup̄ eos: & sic fuit sc̄ia & ex-
 p̄ientia dolorosa: uere sic p̄ncipiū ruie istius religio-
 nis fuit querere: quō illud quod iesus de celo mise-
 rat posset ad l̄rām obseruari qd̄ tñ ipse uidebat ser-
 uari sine glosa: & adiutoriū p̄mittebat: uñ patet q̄
 dubitauerunt de p̄mittente. Nec. fran. & egidius
 quasi ioseph & calceph exploratores p̄missionis dīne
 potuerūt rebelles & incredulos ad dei p̄missa eri-
 gere. O q̄ p̄p̄a est figura: patet etiam q̄ maiore uti-
 litatē mendacio seducti quesierunt deuiādo p̄ inor-
 dinatā ordinationē locorū librorū: & similiū q̄ s̄acte
 paup̄tatis & puritatis p̄missionē seruādo. Et sicut
 demō p̄mos p̄entes assecurauit a pena dicens. Ne-
 qua q̄ moriemini: sed eritis sicut dii. Sic istos excecā-
 do assecurauit a culpa dicēs. In hoc intentionē euā-
 gelici non offendi: sed honorē ipsius multiplicius
 cumulari: extollens ipsos ad sui status appentiam:
 ac & si his cetens itey: replicaret. Eritis sicut dii. Nā
 sic eorū apuit oculos: ut eis pulchra faceret oīa dele-
 ctabilia mūdi: que uirtus sancte regule obscurabat.
 Et quia hūana infirmitas postq̄ incepit pedē de lu-
 brico ponere: se usq̄ in fundū lubricū p̄ducit: &
 maxie si in declinatōe mortis lubricū statuāt. Ideo
 ex pte infirmitatis hūane satis patet rō quare hic sta-
 tus hūerit ruere in p̄fūdū: & semp̄ corruptio melio-
 ris est peior: & delicatioris complexionis eius ē fir-
 mitas corrosiua: idcirco corruptōnes intrantes no-
 bilitatē cōplexionis euāgelici status: habuerūt eum
 ad pessima deducere: respectu status sui: & ueloci rui-
 na prosternere. Nā multū est status auis corruptus
 si nudata alis & p̄nis sup̄gradiat̄ pedibus: licet ad
 huc uentre non reptet more serpentū. Nec se de-

bet nō cecidisse auis a suo statu dicere sic incedens:
 licet gradiat̄ minus icōpōsite q̄ bufones. Quia ē
 humana cecitas que a p̄sūptione orit̄ crescit cre-
 scente p̄sūptione & diuino iudicio: ex hoc me-
 retur nō solū derelinqui a sublimitate gr̄e: sed etiā
 a cōi influxu diuinorū noticie. Idcirco recedente a
 talibus luce gr̄e: fiunt in eis tenebre palpabiles to-
 ti mūdo: quas tñ ipsi obstinata mēte durius obce-
 cati lucē asserūt utilitatis cōis: uñ fit q̄ nō solū non
 possunt corrigi: sed correptores: communis utili-
 tatis nomināt corruptores: & cōtra hoc horribiles
 pugnas mouēt. Ex pte dei multiplex ratio sumi-
 tur. Nā primo diuina iustitia regit se relinquētē re-
 linquere: & a se recedentem p̄mittere deuiare: & de
 se diffidentem auxilio nō fulcire: & sue carnis que-
 rentem delicias: & horrentē molestias: tentatiōibus
 relaxationū exponere: & celesti consolatione priua-
 re: & p̄prio sensu cōtra diuinū consiliū innitentem
 p̄mittere excecari: & cōuersionis fugientē remedia
 p̄mittere obdurari: & cateruā uitiorū sequentē: per-
 mittere ad tantā malitiā deuenire: q̄ uia p̄fectōrū
 hēant ipugnare. Ex pte etiā diuine sapie fuit cō-
 ueniens ut mūdo ostēderet tenebras suas quibus
 p̄mo habuerunt lucē sapie sue: que in euāgelica ui-
 ta refulget: uelut tenebras refutat. Nā simile fecit
 de predicatōe sue p̄fōne. Itē p̄ hoc uoluit maiorem
 suam sapiām ostendere: ut infatuaret mūdi pruden-
 tiam & euangelicam uitā ab eis electā in simplici-
 bus faceret clarius refulgere: etiam mirabilis dei sa-
 pientia refulsit & refulgebit plus q̄n̄ in tot ciuillati-
 onibus sophismatū: & in tanta sapientia: licet stoli-
 da magiorū mundi & p̄horū repugnantium sim-
 plices suos illuminat: & per rectā uiam euangeli-
 ce obseruantie perducit & per eos hanc dei esse sapi-
 entiam: & totam oppositorum inflatiuam sapien-
 tiam esse mentis insaniam mundo luce clarius de-
 monstrabit. Item ex parte potentie. Nam sicut
 potentius fuit a morte resurgere: q̄ se preferuare a
 morte. Sic magis sua potentia honorabitur: dum
 hanc uitam sepultam sub lapide obstinationis gr̄a-
 dis: & sigillis multe auctoritatis sub armatura cu-
 stodie hostilis uiolenter in morte detentam inui-
 tis quibuslibet gloriofam excitabit a morte prostra-
 tis uelut mortuis impietatis custodibus: & i cecita-
 tis sue mendacis derelictis personis despectabili-
 bus: quasi mulienbus annunciabit gloriam resur-
 gentis. Maiorem etiam potentiam ostendet: dum
 hos simplices sic per obseruantiam regule in per-
 secutione prostratos: subito princeps mundi fa-
 ciet ad euangelium reformandum. Ex parte eti-
 am misericordie & bonitatis dei ratio sumitur: qui
 per istam relaxationem multos infirmos ad uiam
 salutis perduxit: licet minoris qui per aliam nulla-
 tenus uiam peruenissent. Item magna misericor-
 dia dei in electos suos hic refulget: qui de malis
 aliorum eos gloriosiores efficit: & in eorum per-
 secutionibus & cecitatibus mirandas electis fa-
 bricauit coronas: & in ruinis huius status utilissi-

mas eis prouidit cautelas. Et breuiter in hoc plene monstrauit iesus: quod hec est uita sua: quia similibus modis eam duxit: quibus precessit sua persona. Et sicut ex sue persecutione & reprobatione & occisione synagoga est a cultu dei eiecta: & spirituali matris matris sepeata. Sic & carnalis ecclesia ex similibus operibus euangelicam uitam in reprobam sensum & babilon meretrix pessima nominatur: quantum ad illos qui in eius reprobatione consentiunt cuius horrendum uitium in sexta uisione Apoc. describitur.

Ex parte etiam quinti status ecclesie debuit talis corruptio euangelice regule faciliter euenire. Nam cum in ortu ipsius per. f. magna relaxatio & corruptio omnis status abundaret & uita euangelica uerfaretur in medio: faciliter in manibus eorum potuit infici sicut persona sana in aere pestilente: & in hoc maximam infectionem deus ostendit esse in hoc quinto statu: quando sic subito tantam sanitatem sua infectione occidit. Quia etiam in statu. f. respectu relaxationis inuente magis refulgebat austeritas: que prelati ac religiosi ceteris & populis in predicta relaxatione uiuentibus: & non immerito apparere potuit excessiua: & humanis uiribus tam longa infectione prostratis impossibilis: & propter experientiam diuinorum que relaxationi sue tales dei pietatem inclinant indiscretam & a deo non requisitam poterant secundum suam carnalem sapientiam reputare regule litteram. Idcirco tepescens spiritus in terra degentium ad suam relaxationem: sub specie uirtutis & discretionis fouendam magnam habuit adiutorium: tam ab inclinatione pontificum qui credebant se in hoc dei pietatem & misericordiam & salubrem prouidentiam imitari: quam etiam ab exhortatione & exemplaritate relaxatarum religionum: quam etiam a deuotione & largitiua ministracione temporalium a multitudine populorum. Et idcirco summi pontifices huius status prompti & liberales ad spiritualem rigorem regule inflectendi: & ad exponendum regulam secundum appetitum fratrum: & ad concedendum priuilegia que ordinem istum redderent indytum in ecclesia quinti status & in hoc crediderunt deo seruire: & forsitan multum ex tali meruerunt deuotione quia dei ignorabant archanum & uidebatur eis salubriter prouidere ecclesie: si istum ordinem secundum talem considerationem ad amplam capiendam multitudinem in quadam latitudine uiuendi respectu restitutionis primarie confouerent: Sed propheta Esaias uerum dixit huic ordini quia multiplicasti gentem: non magnificasti leticiam. Quod. f. ad litteram exposuit de hoc facto: addens quod nequaquam deus in multitudine filiorum inuiliu delectatur. Et quia non est mirum si puer sumens mammas baiule preter copulationem quam ex matre traxit: naturam suam alterat a nutrientis natura: idcirco non est mirandum si ordo iste alterauit perfectionem primariam infectus in uicibus quinte opulencie enutritus. Quia uero istorum perfectio quantumcumque degenerans semper alte emicu

it super relaxationes innumeras clericorum et multorum religiosorum: hinc est quod quasi semper ad istum ordinem aspexerunt: tanquam ad perfectionis magis: pro quod isto riu continuata declinatio maxime ruine aliorum prestauit fomentum: & modica relaxatio in his uisa ad maximas illos induxit: pro quod horrenda fuit danositas corruptio huius status. Et intellige quod secundum proportionem suam eodem modo in ruina processit ordo firmipredicatorum a perfectione primaria quam beatus dominicus propagauit: imo quod peius est: duo hi ordines emula transgressione concertant quod continue possunt peius deficere ab imitatione paterna. Nam emulant se inuicem in acquisitione libertatum & priuilegiis in familiaritatibus regum cardinalium: principum: & potentium: in acquisitione & multiplicatione regum temporalium: in fastuositate predicationum: in confessionibus testamētis: sepulturis diuinitum: & dispensatione pecuniarum in mutationibus locorum: & immanibus edificiorum: & in omnibus que mundi pompam & instantiam uidentur inducere. Et quia respectu aliorum religiosorum & clericorum uita mundana seruare uidentur ab adulteriis & talia uidentur punire: & in noticia scripturarum & in aliqua compositione morum extrinsecorum polleere uidentur: ideo quasi omnia eorum uicia a populis superportant. Et quia sanitas horum ordinum maxime euangelici non potuit sine horrenda infectione ecclesie & negligentia corrigendi ad tam manifesta & publica transgressoria deuenire. Idcirco nunc in his ultimis temporibus & ultimo fine quinti tanta corruptio inundauit in tota ecclesia: pro quinto angelo ecclesie Sardis dicit Ioannes. Nomen habes quod uiuus & mortuus es: & ostendit uniuersalem corruptionem illius ecclesie: nisi quia inquit habes pauca nomina in sardis qui non inquinauerunt uestimenta sua. Et hi absque dubio sunt ille reliquie quas nobis deus pro seipso reliquit: in quibus reformabat munditiam septimi status: pro quibus sequitur ambulabunt mecum in albis: quia digni sunt. Quia uero fumus formationum ecclesie uidetur usque ad stellas inficiendas accedere: ut quasi uideatur tota de libro uite electorum deleta. Idcirco uiuentibus tantum allectum in mundicie huius temporis sic promittit iesus dicens. Qui uicerit sic uestietur uestimentis albis: & non delebo nomen eius de libro uite. Et quia in fine huius quinti pro pseudo pontifices: ut infra dicitur compulsi sunt christiani ueritatem abnegare & confiteri mendacium: idcirco talibus qui huic pestilencie contradixerunt iesus promittendo subnectit. Et confitebor nomen eius coram patre meo: & coram angelis eius. In apertione etiam sexti signaculi hoc exponendo pro ultimo fine fecis huius introductionem aie scorum interfectorum pro uerbum dei & pro testimonium quod habent &c. Et licet omnia uerba illa habeant diuersum sensum: secundum diuersas huius quinti temporis partes pro se tamen in ultimo inundante habent unum respectum ad sanctos qui sunt in celo: & alii ad illos qui sunt in terra. In primis autem est interfecta omnis miseria: & sunt mortui huic uite. In secundis autem quia de eis intendo prosequi est mortua huius quinti status concupiscentia: &

ideo tãq̃ in mundo mortui dicuntur stare sub altare dei: quod ē crux & passio iesu xp̃i & uentus fidei eius sup̃ quo nos & nra offerimus deo pri: sub hoc stant: tum quia uere subsunt xp̃o & eius passioni & ueritati sue fidei tanq̃ sup̃iori: tum quia a xp̃o & sue passionis merito protegentur: tũ quia sub alis glorie sue abscondunt: nunc in spe a malis huius uite: & eternaliter in gloria abscondent: tum etiam quia ob altaris huius fidem & deuotionem ad eius imitationē iugiter imolant. Dicuntur aut̃ interfecti pp̃ uerbũ dei & testimoniũ quod habebat: quia mortui sunt mũdo: ut obseruent ueritatē euangelii iesu xp̃i: & de ea testimoniũ reddant mũdo. Dicuntur aut̃ clamare uoce magna: quia pp̃ inundantiã maloz que uident in xp̃i contumeliã & sui status iudare fortissimo desiderio expetunt dei iustitiam in r̃probos: & dei misericordiam liberantē electos. Vt q̃ quo dñe aiunt sanctus & uerus: quasi dicant: cum sis sanctus: non potes non odire tantã iniquitatē: & cum sis uerus nõ potes nõ implere mala que cõmuniatus es reprobis: & bona que promisisti electis. Iudicare aut̃ & uindicare sanguinē scõge est dare iudiciũ oñsiuũ meritis & perfectõis uite quã tenent: & horrende malitie pueroz: per hoc designat q̃ a multis etiã sc̃is uiris pp̃ tantoz maloz odiũ: iminere putabitur finis mũdi. Designat etiã sc̃os huius temporis admirari: quare h̃ tanta pax malorum eis durat que facit eos in dei contumeliã: & scõge iuriam amplius insanire. Designat etiã q̃ magna lra totius futuri orbis nullis aut paucis sũt apta: usq̃ ad finē status quinti: & ideo illis sc̃is qui stãt uere ut mũdo mortui sub altari crucis iesu reuelabitur & iam est in pte reuelatũ: q̃ quiete expectent gl̃io sa m̃soria & dona sc̃abilia: que sub quarta aptione sexti signaculi mundo dabũt. Quia uero durũ est in tanto turbine expectare: ideo d̃r q̃ date sunt eis singule stole albe: quia secundũ diuersos tẽpogz gradus dant eis conscie purificate ab horreda uita illorũ cũ quibus hitant: & contẽplatiões sublimate de uoluntate pudentie dei. Per hoc aut̃ q̃ requiescat tempus adhuc modicum: datur intelligi quod in uoluntate dei requiescunt continue in expectatione dei suspensi. Ad hanc requiem inducit eos moti uo triplici. Et primũ est cõpletio numeri electoz in quo consistit honorificentia sũmi dei: & nihil de sua predestinatione relinquat iplendũ. Secundũ est mutua confraternitas & cõis obsequiositas sũmi pri: cum dicit. Cõserui & fr̃es eoz: quasi dicat: eiusdẽ pri sunt filii: & eiusdem euageliũ erũt serui.

Tertium est conformitas tentationũ: & martyrii eorũdẽ cum dicit. Interficiendi sunt sicut illi: quasi dicat. Ad hoc conuertendi sunt qui uidentur modo inimici: ut sil'ia cum illis pp̃ iesum sustineant.

Et hec sunt ualde notabilia: ut ois zelus iracundie in ueris seruis iesu contra peccantium malitiam conuiescat: & in salutis illoz expectatione & procuracione dulcescat. Vt aut̃ inundata malitia in corruptione euangelice uite que nunc est ex scriptura

plenius elucescat: audi quid dicitur in cantu quiute tube. Apoc. ix. Vidi ait stellã de celo cecidisse in terram: & data est ei dauis putei abyssi & aperuit puteum abyssi: & ascendit fumus putei: fumus fornacis magne: & obscuratus est sol: & aer de fumo putei: & de fumo putei exierunt locuste in terram: & data est eis potestas sicut habent scorpiones terre potestatem: & preceptum est illis ne lederent sentũ terre neq̃ omne uiride: neq̃ omnem arborem: nisi tantum homines qui non habent signum dei in frontibus suis: & dictum est illis ne occiderent eos: sed ut cruciarent mensibus quinq̃. Et cruciatus eoz ut cruciatus scorp̃ii cum pcutit hoĩem: & in diebus illis querent homines mortem & non inuenient eam & desiderabunt mori & mors fugiet ab eis. Et similitudines locustatum similes equis paratis ad prelium: & super capita eoz tanq̃ corone similes auro: & facies eorum tanq̃ facies hominis: & habebant capillos sicut capillos mulierum: & dentes eorum sicut dentes leonum erant: & habebant loricas sicut loricas ferreas: & uox alarum illarum sicut uox curuum equorum multorum currentium in bellum: & habebant caudas similes scorpionum & aculei erant in caudis earum: & potestas earũ nocere hominibus mensibus quinq̃ & habebant super se regem angelum abyssi cui nomen hebraice abaddon: grece autem apolion: & latine habet nomen exterminans. Ve unum abiit: & ecce adhuc ueniunt duo ut hec sunt illa que in gemitum nostri temporis & in cauda quinti status maxie post corruptionem euangelice uite aquila nostra iohannes p̃dicit futura. Absit aut̃ q̃ ego animal terrenum p̃mittam tibi hec referere ad plenum: sed inter innumeras significationes quas spiritus sanctus hic habuit malitiam huius temporis non dubito litteraliter hic contentam: & principale littere significatũ ad ista referri: sicut & alie quinq̃ partes huius libri ut dictum est supra. Ad euentiam autem huius littere nota q̃ communia mala omnibus ecclesie statibus & humano generi coia: erant tria grauissima circa finem quinti temporis uentura. Quoz primum fuit horrenda & effrenata laxatio clericoz monachorum & uulgarium plebium. Secundum a predicta sumens occasionem est pestifera inundatio hereticorum manicheorum ualdensium: & similitium heresum. Tertium est multiplicatio hypocrisaria religiosorum & spiritus christi: & uite eius ab omnibus impugnatio: quis sub diuersis modis & fraudibus & ostensis fallis defensionibus eius: ex quibus tribus simul sumptis fit tam perplexa tentatio: ut fere in errorem inducantur electi: immo ad tempus permittuntur errare: sed finaliter per christi misericordiam liberentur: unaquaq̃ autem istarũ triũ tẽtationũ tangitur in hac pte: & ideo oportet hanc litteram tibi exponi. Pro primo autem pro enormi relaxatione quasi omnium tanguntur septem. Primo fontalis cã relaxatõis huius que fuit casus eoz & abbatum in enormes cupiditates &

amb
uideb
pro h
.i. in t
uis pu
Puteu
tem c
mens
Apire
it per
carnal
& mal
niace
ecclesi
morer
& seue
ter inf
& zelu
mitate
ri uen
cordiũ
Tũ qu
a subd
ducerr
& neg
re: sed
subdit
p̃cipita
rã deu
talia in
apto ia
& de o
die: &
mus e
flama
los int
sed eti
religic
sunt si
um ra
qui ae
nus &
lis pla
uantiũ
in terr
oēs n
multa
gis tr̃
praua
dicur
et sp̃u
oēs d
effret
quia
mine
simi
mod

ambitiones & lasciuas uite quorum status primu uidebatur in ecclesia quasi in celo fulgens stella: sicut pro hoc dicit: uidi stellam de celo cecidisse in terram: .i. in terrestrem auaricia & lasciuia: & data est illi clauis putei abyssi &c. .i. data est ei potestas apicendi ipsum. Puteus abyssi habet infernalem flammam: & fumositate rem obscuram: & profunditatem uoraginosam quasi in mensam & innumeris: & societate demoniacam. Apire ergo puteum abyssi in populo quinti status fuit peruerso exemplo & regimine malo soluerunt frenum carnalis concupiscentie & auaricie & terrene astutie & malicie: & secularis lasciuie: ac pompose seu demoniace superbie: quod quidem frenum erat prius in ecclesia tam per dei & suorum preceptorum ac iudiciorum timorem: quam per sanctorum prelatorum disciplinam rigidam & seueram correptionem ad se & ad suos subditos fortiter infrenandos: & etiam per sancte societatis exemplum: & zelum nequeunt in se nec in locis tolerare enormitates predictas. Fuit prelati in predicta gradatueruentibus data seu pmissa potestas apicendi puteum cordium ad concupiscendum & effundendum mala predicta. Tunc quia malum quod a prelati geritur facile trahitur a subditis in exemplum & sequitur ipsum ut caput & ducem. Tum quia prelati non solum dissimulantibus & negligentibus mala subditorum corrigere & punire sed etiam fauorem presentibus his qui peccant: grex subditorum de se pronus ad malum cito labitur & tandem precipitatur. Tum quia ob culpam huiusmodi prelati deus permittit subditos tentari: & a demonibus ad mala impelli. Secundo tangitur grauitas mali de apertio iam puteo exeuntis cum ait. Et ascendit fumus &c. fumus iste est omne extrinsecum malum opus & signum &c. de cordiali flamma luxurie: auaricie: superbie: ire: inuidie: & maliciose astutie procedens. Et quanto iste fumus est maior et grossior: et de maiori et de peiori flamma exiens: tanto plus pungit et confundit oculos intuentium: et tanto plus non solum coram fidelibus sed etiam infidelibus solarem fidei ecclesie et totius religionis christiane claritatem obscurat: hec autem omnia sicut sicut quidam aer medius per cuius purum et perspicuum radius ueni solis iesus uenit ad locum deuotorum: qui aer in predicta malitia est horribiliter obscuratus & fetidus factus. Tertio tangitur quedam spiritualis plaga quorundam pestiferorum de predicto fumo exeuntium: cum subdit. Et de fumo putei exierunt locuste in terram. Quauis per has locustas possint designari omnes mali christiani status corrupti: quorum malitia est multa & publica & multorum lesiua & cruciatiua: magis tamen proprie quo ad hunc primum sensum designat prauam multitudinem clericorum & monachorum et iudicum et ceterorum curialium qui plurimos et temporaliter et spiritualiter pungunt et cruciant multis modis: quia omnes de fumo putei exierunt: quia de prauo exemplo effrenationis prefate originem sui mali traxerunt: et etiam quia quasi infernales ciues et demones magis quam homines de puteo inferni cum predicto fumo exempli pessimi uidentur exisse. Vocant autem locuste: tunc quia ad modum locustarum alte saluunt per relationem: et hoc po-

stremis crucibus quia ueram gloriam quasi finaliter intendunt in omnibus: et ad terram recidunt semper per cupiditatum affectus. Tunc quia istarum locustarum aliter potestatem crucibus saluunt proponendo. scilicet in fine penitentiam agere: et sic spantes ad gloriam eternam saluunt: pedibus uero anterioribus et toto ore adherent terre uirentia cum cetera rodentes: Tunc quia locusta est animal paruus: et secundum legem mundum habetque alas non ad altum et diuturnum uolatum: sed ad infimum et modicum. Et ideo parum designat hypocritas habilitatis et iudicie contemplatiui uolatus simulatores aliorum uitam detractionibus corrodescentes: & aliorum bona temporalia deuorantes: siue per auctoritatem ecclesiasticam: siue per oblationem quasi sanctis factam: siue per questum quasi sub specie pietatis exactum: siue per symoniacam fraudem: primum etiam designat leues & uolantes clericos & monachos sectantes carnalia: deuorantes spiritualis uite uirorem. Quarto describit potestatem nocendi eis a deo permissam & cohibitionem ipsius per misericordiam dei prouidam cum subdit: & data est illis potestas nocendi sicut habent scorpiones terre. Scorpio apparet facie blandus & quasi brachijs amplectendum expansis: sed cauda retro pungit & nocet suum toxicum infundendo. Sic perfecti hypocrite cum quodam exteriori & anteriori blandimento & fauore explent finaliter suas intentiones malas: siue temporalia extorquendo: siue cum his cum quibus se iungunt suas explendo luxurias: siue transfundendo in eos suas uitas pueras. Deinde per cohibitionem subdit. Et preceptum est illis ne lederent fenum &c. per fenum &c. uirentia designat simplicem humilitatem & uirorem fidei pie & honeste uite seruantes: per arborem uero perfectos & solidos: facientes fructum eminentium operum. Non permittit ergo deus eos ledi: nisi prius ipsi seipsum ledant per prauum consensum: & per hoc finaliter ostendit pius ihesus christus electis suis omnia mala predicta non permittit nocere: facit eis proficere ad pertingendum ad illam mensuram meriti quam in seipso & in sua morte eis eterna predestinatione disposuit. Carnalibus uero qui signum fidei & charitatis iesu non habent in fratribus. .i. in constanti & aperto consensu mentis: nec in facie exterioris operis: tam in spiritualibus quam in temporalibus nocent. Et tamen in his secundum limitatem dei prouidentie coartantur: pro quo dictum est illis ne occiderent eos. .i. non permittuntur a deo: ut sic repente eos in eterna morte precipitent: quin quidam sunt in hac uita sensibili possunt per penitentiam ab illorum lesura sanari. Quinto describit grauitatem doloris predictam sequentis puncturam: unde subdit. Sed ut crucerent mensibus quinque &c. Secundum Ri. quinque mensibus cruciantur carnales peipso: quia per quinque sensus adherent transitoriis. Permittuntur aliquando pro illorum oblatione affligi a reprobis: ut sic ab illorum amore retracti ad uera bona querenda assurgant: uel per quinque sensus: uoluit designare totum tempus quinti status ut quinquarius quinario responderet: non quod in

toto quinto tempore sic inundauerunt huiusmodi locuste: sed quia ex copia temporalium ecclesie & monasteriorum quinti temporis data cepit occasio & in censuum predictorum malorum: & etiam quia in eo sepe fuerunt aliqui similes predictis locustis. Alias etiam decursus quinti status iam dictis annis durauit: in cuius fine sine dubio non uersatur: uel quia carnales quinti temporis uacant precipue delictis & cupiditatibus quinque sensuum in iuuenili etate: que maxime floret circa etate tricenaria. Ideo cruciatum ex hoc tempore designat per quinquaginta dies. Per cruciatum autem designatur hic pungentius remorsus conscientie & timor gehene: qui fidelibus cum predictis locustis in gratia predicta cadentibus non potest discernere defensionem. Designat etiam iram & offensam: quam temporaliter damnificati & iniuriati habent contra predictas locustas. Designat etiam merorem & consternationem quam multi de tantis malis per locustas factis concipiunt: ita quod propter periculum ruendi in tentationes predictarum locustarum uiuere pertimescunt. Multi etiam per euersionem tantorum malorum & tantorum periculorum tentationum quibus quasi nesciunt quid credere debeant: propter aperta martyria: & non inueniunt: propter pacem temporis quinto datam: fit eis in pace amaritudo amarissima. Sexto describit septem malas proprietates: & ultimo octauam superius positam harum malorum locustarum: pro prima dicit. Et similitudines locustarum similes equis patris in prelium. id est sunt fortes & animosi & prompti: & a demonibus quasi ab equitibus uel equitantibus agitati: ad omnem iram & uindictam & ledendum homines tam spiritualiter quam temporaliter & ad falsificationes: & horrenda lingua expediti. Pro secundo dicit. Et super capita eorum. id est equorum tanquam corone similes auro. Nam gloriantur cum male fecerint: & per superbiam & temporalis glorie affluentiam & per plerique suorum uictoriam reputant se quasi coronatos reges: & etiam sepe sibi promittunt eterna premia: quia dicunt se pugnare pro ecclesie libertate. Signanter autem dicit tanquam corone & similes auro: quia eorum spes & gloria non est uera: sed uana & falsa: nec auge celestis glorie: sed animalium similitudinis fraudulente. Pro tertia dicit facies earum sicut facies hominum: quia fingunt se humanos & modestos & cuncta rationabiliter agere. Pro quarta dicit. Et habebant capillos mulierum: quia cogitationes eorum & actus realiter sunt molles & effeminati: & alios ad mollietatem pertrahentes. Pro quinta dicit. Et dentes eorum sicut dentes leonum erant: propter crudelitatem detractorum uitam & famam alienam rodentium absque conscientie freno: & precipue suorum emulorum: tunc propter impiam rapacitatem temporalium per symoniam & modo quocumque. Pro sexta dicit. Et habebant loricas ferreas. id est sic sunt armati dura pertinacia: ne spiritus iesu intret ad eorum corda: quod nulla possunt sagitta diuina eloquii aut increpationis salutare penetrari. Pro septima dicit. Et uox alarum earum sicut uox curruum equorum

currentium in bellum: id est fama & sonus tumultuosi uolatus eorum ad opera sua maligna: & ad sua propensa extrinseca nutrienda: sic est tumultuosus subditorum cum quibus habitat turbatiuus: ac si super illos populos hostilis ueniret exercitus: quia etiam alae quibus uolare uidentur clerici: est cultus dei in diuis officiis: ut ostendat pessimus modus quo illud faciunt. Dicit quod sonitus alarum est sicut sonitus currum & equorum currentium in bellum: quia sic tumultuose & concitose illud percurrunt: ac si finem officii intendere de bellare: & magis uideretur rumor curruum perturbatum quam carus uel deuota prolatio prouocatum ad celestes dulciores. Pro octaua dicit. Et habebant caudas similes scorpionum: & aculei erant in caudis earum: & potestas earum nocere mensibus quinque. Per caudam designatur finalis & occulta intentio: uel actuum sequela: per caudam autem scorpionis uenenosam: & quam uult pungere uersus superiora & anteriora recuruatam: designatur intentio & efficacia uenenata in prauis eorum moribus uel erroribus & hoc sub fraudulenta specie: quasi per hoc ducatur & stimulet ad reuerentiam dei in suis uicinis: quam si ad bona superiora & anteriora primum exempla. In caudis igitur locustarum sunt aculei. Tum quia subtiliter & acute penetrant corda illorum quibus se familiariter applicant. Tum quia puncturam peccati & remorsus in corde illorum relinquunt. Tum quia sepe eos in temporalibus astute & subtiliter ledunt. De mensibus quinque est supra expositum: licet ultra hoc possit dici: quod per has locustas significatur mali prelati in quibus non est legitima auctoritas: nec legitimus usus clauis: tunc potestas talium non est nisi nocere: quinque mensibus: quia non potest nocere nisi per penitentiam & in bonis temporalibus. Nam in spiritualibus potest illos quidem quod non habet uigorem illuminate fidei cruciare per formidinem suarum sanctorum: sed nequaquam occidere: quia talibus a uero cultu dei & animarum regimine desistorum sine non potest aperire uel claudere celum. Et quia hoc in fine quinti temporis erat futurum: ut infra dicitur: ideo hoc credo a spiritu sancto predictum. Septimo ostendit summum regem ipsorum: quia enim uidentur fideles: licet moribus prauis: ne ex hoc credantur esse de regno & familia christi. Ideo contra hoc subdit quod habebant super se regem angelum abyssi: cui nomen hebraice abaddon: grece autem apolion: & latine habens nomen exterminans: hoc ultimum dicunt aliquid addidisse latinum interpretem: quia liber in greco est scriptus. Ideo autem nomen eius hebraice & grece traditur: ut ostenderetur quod omnium malorum de omnibus nationibus hic talis est princeps: uel per excellentiam malitie: uel per immensitatem potestatis uel uniuersitatem. Possimus autem cum hoc dicere: quod non est inconueniens quod spiritus sanctus per os iohannis nomen istud expresserit in lingua latina: cum ipse bene sciret quod quintus status ecclesie ad latinam magis pertinere ecclesiam: & tales locuste cum rege suo hanc principaliter deuastarent:

licet autem per angelū abyssi uniuersaliter possit intelligi diabolus: tamē cū hoc uidet mibi q̄ hic angelus abyssi uocetur ille qui per abyssalē malitiā de monū & illoꝝ pcurationem malignā: & iuuipius ambrosiosam astutiā: que in omni malo erat in abyssata ad gradū summi pōtif. ci nō canōice sed fraudulenter ascendit: quē sic tyrannice usurpauit: ut su pra q̄ credi posset uniuersaliter cōtrastaret: qui fuerunt in gemitibus preteriti tēporis: scunt q̄ pprie additū est: & latine hēns nomē exterminās. Nam licet in multitudine locustarū sint diuersē pprietates male predictē a diuersis malis locustis diuersimode picipate: si quis subtiliter oculos mētis aperiat: & oēs modos & actus uite & regiminis huius exterminationis diligēter examinet: uidebit oēs tanq̄ in malorū principe cōniri: ut merito dicat̄ angl's abyssi & rex huius pessime uastitatis. Deinde p̄ secūda tentatione. s. manicheorū hereticorū & patorū inūdantiū est expōitio sancti abbatis loachū q̄ stella de celo cadēs fuit aliq̄ clericus scia literarū imbutus: qui clauē scientie prauū dogmatis & potestātē inuestigādī pfunda sapie false non dei accepit a p̄re mēdaci. Puteus autē abyssi est pfunditas hūane malitiē & astutiē adinventionis false: de qua fumus erroris pcedit solē & aerē obscurantis: quia nō solū plebei sed & multi sacerdotes & iligiti: multiq̄ pncipes & milites fuerūt hoc errore infecti. Heretici autē ex hoc errore geniti sunt locuste de fumo putei exeuntes: quos apostolus. i. thy. iiii. satis aperte & literaliter tangit dicens. Spiritus autē manifeste dicit q̄ in nouissimis t̄pibus discedēt quidam a fide attendētes spiritibus erroris & doctrinis demoniorū & hypocritis loquentiū mendacium: & cauteriatā. i. adustā & corruptā hēntiū suā conscientia phibentiū nubere: & abstinere supple docentiū a cibus quos deus creauit &c. Ad istam enī māichei condēnat matrimoniū & oēm creaturā corporalē: tanq̄ secundū eos a deo malo creatā: & ideo a q̄busdam cibus dicūt abstinendū: sicut ab augmētatiuis substantiē dei mali in edētibz ip̄os: & ex hoc etiam cōdemnat matrimoniū: q̄ per eiū actū dicūt augēti substantias a deo malo creatas. Non autē pmittuntur ledere fenū. i. simplices fideles q̄ interrogati ab hereticis mox aures auertūt: dicētes nō esse suum: sed clericorū disputare de fide. Non etiā possunt ledere arbores. i. pfectos & pitos in fide: sed solū carnalios signo dei carētes. i. zelo fidei: ac reuerētia xp̄i & ecclie sue sancte. Quod autē nō pmissum est occidere sed cruciare mēlibz q̄q̄ dictū est respectu illoꝝ carnaliū: quos nō oīo in suū errorem trahūt: sed solū suis stimulis in dubiū ualde cruciatuū inducūt: detrahēdo. s. fidelibus pp̄ mala exēpla que i prelatis & clericis abundare demonstrant. Vnde & hec est una de maximis causis: que illi apparētiā prestat errori. Hec autē istarū scorpionū faciūt sub blanda spē & cōpassione atq̄: quas dicūt se uelle ad uia salutis reducere. De predictis autē sic scorpionali stimulo & dubio fortiter cruciatis: non tñ i eorū heresim

traductis: nec a uera fide extinctis subdit q̄ tales q̄ rent mortē & non inueniēt: q̄ predictū cruciatum ad maiorem mortē reputāt: & ante eligerent mori q̄ p̄dictis stimulis cōtra ueritatē fidei cruciari: sed n̄ uult iesus eos mori: sed sic tentationibus exerceri. He locuste sunt quasi equi parati in preliū: q̄ pro suo errore defendēdo & p̄pagādo sunt aiosi usque ad mortē. Per faciem autē hūanā ficta humilitas: per dētes uero leonū uera imānitas designat̄. Per capillos uero mulierū qui longiores sunt q̄ uiroꝝ designatur otōnis plixitas & opandi assiduitas quibus suū erroꝝ debili ratione ornant: & in his qui pfecti dicunt̄ inter eos in suppliciu oculis apparēter componūt. Designatur etiā carnalis malitia & superfluitas regē & relaxatio uite: quam suis credētibz cōcedunt: qui de suis pfectis non sunt: concedūt autem illis oīa mala facere: dūmodo final' uelit ab eis manū impōitionē recipere. Per alas autē designant̄ hi qui apud illos uocant̄ pfecti: qui gradū uerborum strepitu cōtra omnes resistentes sue fidei se uolare paratos asserūt ad modū equorū currentiū ad bellū. Habēt etiā sup se regem angelū abyssi: q̄ unū quē dicūt apostolicum hēat super se: cui sunt oēs sabie cti. Licet autē abundauerit heresis circa finē quinti status: in cuius finē tentatio mistici antxp̄i qui est p̄curfor & prepator uie illius magni & aperti: p̄ quē debet fieri ut in septima uisione dicitur iudiciū metreticis: q̄ tamē fundamentū illius tā mistici q̄ apti non debeant esse pncipaliter de erroribus manichei satis patet. Primo q̄ hec secta hactenus p̄ p̄les doctores & p̄cipue per augu. est sufficēter cōiūta & exufflata de medio. Nā hic suo tpe iundant in Africa: & ipse solēne uolumē contra faustū composuit manicheū. Non est autē apud deū consuetū q̄ reprobata & cōiūta plene itēꝝ reducat̄ in preliū principale. Vnde contra hanc impiā sectam nō oportet diutius insudare: nisi solū circa uilissimas feces scopis lacalibus extirpādas. Nihilominus q̄ ille filius mortis nulli fidei stabilis erit: non est incōueniens q̄ dum nitetur ascendere q̄ & hanc sectā & alias pessimas sibi fauentes sustineat: donec i culmine positus uolet se deum facere predicari. Secunda ratio est quia finales tentationes debent esse sic subtiles & philosophice apparentes: ut quasi electi si esset possibile in illos inducantur errores. Secta autem paterenica & manicheorum habet multos ita bestiales errores: q̄ non sunt apti seducere sapientes. Vnde prophetia pagāica unum summū deum ponens: & temporalia sub aliquo respectu magnificans & exufflans ista que sunt fidei: in quibus intellectus captiuatur humanus magis ad hoc apta uidetur. Quod & apostolus per spiritum sanctum uidetur presensisse: cum dicit ad Col. ii. c. Videte ne quis uos seducat per philosophiam & inanem fallaciā secundum huius mundi elementa: & non secundum xp̄m. Quod diabolus ualde bene presentiens iam uidetur preparasse materiam: dum sectam Aristotilis per religiosos in culmine posuit.

sicut infra dicitur. Tertia ratio ad hoc est ex respectu ad exercitium & illuminationem electo. ut tam ex influxu spiritus sancti: quam ex tentatione diaboli procurandum: sicut enim patet ex supradictis totus impetus spiritus sancti ad fundandum tertium statum generale mundi: & sextum particularem ecclesie est ad renouationem perfectam euangelice uite: quam totaliter destruit pagana secta. In his ergo magis spiritus sanctus exercebit electos: quam in confutatione erroris bestialis manichei. Et quia diabolus hoc ualde bene presentit: ideo per uiros religiosos sic paganos inuoluit errores: & sic procurat eos principis fidei commiseri: quod multum preparauit apparatus: ut ueritas euangelii sub illis dolis de medio exsuffletur. Intellige autem quod dolus erit talis: quod destruent euangelium: defendere euangelium se iactabunt. Et sicut pontifices: & scribe: & pharisei se defendere dicebant legem: & legis cultum: & honorare deam: & tamen ipsi crucifixerunt filium dei legis medullam & finem. Sic similibus modis similes istis in ecclesia dicent se tenere locum christi: & ueritatem docere euangelii & tamen ipsi ueram medullam euangelii & perfectionem uite christi horrendis transgressionibus & malitiosissimis condemnationibus crucifigent. Ad hoc est impetus diaboli contra influxum spiritus sancti. Et hic sicut in alio capitulo exponam tibi: & est supra expositum satis & iam plene completem. Vtrum autem aliquid aliud solentius & apertius circa perfectionem euangelicam condanandum sit futurum ignoro. Nam illud quod factum est sufficiens excludit a uero dei cultu: facientes & ipsos esse pessimos hereticos & antechristianos uera ratione concludit: si pertinaciter persistierint in eisdem. Ad primum ergo & tertium sensum hanc locustarum magis currit generalis impetus reprobationis & malitie quinti status. Possunt autem literales expositiones de his locustis superius facte in primo modo expositionis ad hanc tertiam expositionem de hypocritis impugnatoribus christi uite faciliter applicari. Et ideo pro tertio sensu generales conditiones transcurro. Casus enim huius stelle de celo in terram hantis clauem putei abyssi ipsorumque impietatis est quorundam aliorumque & doctiorumque & nouissimorum religiosorum causam terrenas cupiditates: & in pagano curiosas scias: & in multas opiniones piculosas: sectas diuersas: & scismata in ecclesia excitates. Acceperunt enim in genium & clauem & ad capiendam & extollendam doctrinam Ansto. & Auero. & plurius paganorum: & quasi in aliis nihil studet: & ad excogitandum profunda & uotatio sua dogmata obscurata solent sapientie christiane & euangelice uite: & pugnant aerem religiosi status maculantiam mitis dolis: in tantum quod quidam eorum dicunt paupertatem altissimam nihil habentium in corde non esse de substantia perfectionis euangelice status: & quod melius est habere sufficientiam aut saltem necessaria in corde & contemplatiuo que hoc non habet: iniqua & imperfecta consistit: & qui proprios sumptus portaret: quasi oculos in predicatione euangelii non desicit: sed superrogat perfectioni. Alii ue-

ro his contradicentes dicunt usum paupertatis & artum debitis circumstantiis regulatum: ut dictum est supra non cadere sub uoto euangelice paupertatis: quod & de facto in uita ostendunt ipsi se credere multum relaxate uiuentes: imo contrarium asserentes quasi hereticos condemnare nituntur. Quidam etiam seculares magistrum abundantiam temporalium in corde propositum in suis scriptis paupertati extreme pauperis iesu christi: imo & ipsam condemnauerunt impie: ut dictum est supra. Quidam etiam maioris apparentie dicunt quod sacerdotes curati descendunt secundum gradum: si euangelicam perfectionem uoto religionis assumunt: & quod se subicere homini pro deo: quod est plene abnegare seipsum imperfectis conuenit non perfectis: dicuntque quod paupertas non est uirtus: quia paupertas non dicitur in corde certum sit quod magis positum ponat in anima: quam corde uirtus. Unde & ipsa uirtus est perfectior: uel aliquid corde uirtute melius. Alii etiam filii diaboli hoc ipsum dicunt de uirginitate: quia non tenet medium in delectationibus tactus: imo quod tales horrendo incidunt in extremum. Quidam uero solum seculares sed religiosi talia dogmata pagana suis theologis tractatibus miscuerunt: ut ex his multi clerici peruersi phantases occasione accepta omnes articulos fidei negant reicere propter unitatem dei: dicuntque per se ipsam solum mundanam esse ueram: & humano regimini sufficere ad uirtuose uiuendum: dicuntque mundum ab eterno fuisse: & deum per se & immediate nihil posse operari de nouo: quia quicquid immediate potuit fecit necessario ab eterno. Sequunturque errores Auero. & non ponunt in libero arbitrio nisi quandam falsam insufficientem & chimericam libertatem. Malus est iste puteus abyssi: & pessimus fructus eius. Nam de fumo predicti causi & aptionis: licet non quo ad omnes errores predictos exierit locuste: religiosi paganice phantases sequaces leues & uolatiles cupidi & carnales hypocritarum uiuentes: & uirtutis perfectionis queque rodentes: qui contra omnes eis non faueres aciosissime cunctantur quasi equi currentes in bello: & contra statum uirore spiritualium eorum hypocritismum perfecta conuersatione denudantur: zelum amarum: & bellum acutum assumunt. Vox autem alarum: id est suarum sententiarum quas altissimas & peruolantes esse presumunt: in multis litigiis clamoribus & furis est sicut uox rotarum: & tumultuosi exercitus currentes in bellum. Hec autem que iam diu est fuerunt inchoata continua succrescentes defectuoso augmento mala consumationem preferunt de propinquo. In his tamen malis non permittunt ledere: uel nocere spiritum perfectorum: quasi arborum: nec etiam simplicium uirore spiritus uite christi seruatum: uel de uoto adherentium eis. Ceteros uero hinc inde uacillantes: qui bene uident se a sua professione delicere: nec tamen habent nouum scriptum in fronte mentis ut ea uelint: uel posse se credant plene seruare. Sic uenentis aculeis rationum & exemplorum suorum cruciatur quod mori perlingerent: antequam uiuere in tanto conscientie cruciatu. Bene nouerunt hoc illi qui sunt in religionibus relaxatis: qui tamen a spiritu dei non sunt plene mortui: sed a relaxationibus locustarum percussi & tracti.

Nam illi qui nō totaliter cruciantur sunt de numero
 uistarum percutientū: mensibus autē quinque du-
 rat tēpus: potestas locustarū & cruciatus pculforū:
 quia dū tēpalia eis abnndabunt & sensuales appeti-
 tus eorū quinq; mētib; designati: iter eos uiuentes
 ut dictū est taliter cruciabit. Hoc autē defectus a-
 postolus. ii. ad thymo. iii. describit apte. d. Hoc autē
 scito q̄ in nouissimis diebus instabit tēpā piculosa
 & erūt hoīes seipos amātes: cupidi: elati: superbi:
 blasphemī: parentibus nō obediētes: supple q̄ fun-
 dauērūt religiosos status: ingrati: scelesti: sine affectō
 ne: sine pace: criatores: incōtinētes: imites: sine bēi-
 gnitate: p̄ditores: pterui: tumidi: ceci: uoluptatum
 amatores magis q̄ dei: hēntes spēm pietatis supple
 diuini cultus & zeli aiā & religionis: uirtutē autē
 eius abnegātes. i. suas regulas nō seruātes. Nā in re-
 gule obseruātia religiōis est uirtus: q̄ uero tēpā Pau-
 li pseudo erāt aplī filies illis: ideo subdit: & hos. i.
 horū similes de uita. Ex his enī sunt q̄ penetrant do-
 mos: & captiuas ducūt mulieres oneratas peccatis:
 que seducunt uariis desiderijs: semp discētes & nū-
 q̄ ad sciam ueritatis pueniētes: & q̄ semp adiscunt
 studio uano: ideo nō illuminant ad ueritatē a spiri-
 tu sancto: & ideo sequit impugnatione ueritatis per
 eos dū subdit. Quēadmodū autē iohannes & mam-
 bres restiterūt Moysi: ita & isti restiterūt ueritati ho-
 mines corrupti mēte reprobī circa fidē. Quia uero
 eorū grauis & ultima ad nocendū ptās nō est nisi p
 breuē tēpus: quod pp electos breuiatū est: & q̄ hic
 nōse quinq; mensū expm̄itur. Ideo apostolus sub-
 dit: sed ultra nō proficiēt: insipientia enim eorū
 fuit manifesta: erit omnibus sicut illorum fuit: li-
 cet hi autē quinq; mēses sūt supra expositi: forsitā
 tamen per quinq; mēses designant ad istam: q̄ for-
 te tāto tēpā uel circa pmittent huius locuste atroci-
 tis seuire. Sicut & iudei in quinq; uel sex mētib; ul-
 timis xpm̄ fuerūt atrocius persecuti: sicut a festo se-
 nophēgie usq; pasca: quod tūc fuit. viii. kl. aplīs: &
 tūc put iohannis. vii. di. Querebant enī eū iudei in
 terrificare: pp quod in iudeā ambulare nolebat. Per
 facies uero hoīs in locustis significat in his hypo-
 critis blādimentū adulationis & ptēsa hūana discre-
 tio in oibus suis factis. Per capillos uero mulierum
 fibriles & lōgos significat subtilē & cōtinuata solli-
 citudo & excogitatio defendēdi sua transgressoria
 opa: & relaxatōis sue statū: de talibus capillis ordi-
 nates caput suarū intētionū oīdentes plebib; se
 oīa ista faciē pie pp dei cultū & utilitatē populorū:
 quasi dicētes se esse martyres pietatis ad xpm̄ p ta-
 lia opera cōcipiendū i eis. Hiero. per mulierū capil-
 los dicit q̄ hēnt conceptus & actus uoluptuosos.
 Quia i his est realis rapacitas & deuoratio eorū ex
 quibus deberēt paupes sustentari: ideo dī q̄ dentes ea-
 rum sicut dētes leonū erāt: q̄ uult aliqd de ore eorū
 eruere: pbabit i eis dētes nō dubiū leoninos: & q̄
 nullā de talibus rep̄hēsiōē sustinere possunt: nec
 pmittūt ad intima sua intrare cōpunctionis spiritū:
 & semp in oibus iuēniūt dux excusatiōis obsta-

culū: idcirco dī q̄ hēbant loricas quali loricas ferre-
 as. Quia uero in oibus his malis dnt se esse dei pu-
 giles & equi defensionis eius: ac per hoc coronadi
 faciēt. Idcirco dī q̄ super capita talū erāt corone si-
 miles auro. Reasr autē ipsi sunt coronati hedera an-
 trochi p trāgressiōne p̄nti: sed si nō cōuertēt coro-
 nans coronabit eos dñs tribulatione inferni. Et no-
 ta q̄ quinq; mēses forte significat q̄ i fine quā sta-
 tus erat xpi spūs crucifigēdus quali quinq; plagis
 in ueracibus imitatoribus suis: ut uere possent dici
 maibus & pedibus & latere uulnerati. Nam per ma-
 nus significat appētia celebris auctoritatis ecclesie
 generalis & seq̄la multitudis: quibus manus cōfodi-
 unt uirore spūaliū eis cōtraria iponētes. Vnde dicūt
 eos esse iobediētes & cōtumaces p̄latis suis & eccle-
 sie dei: & uiros paucos & ceruicilos: & diuersos a
 tota multitudie ordīs sui. Pedes uero per quos in
 fundamēto uero figimur trāfigunt i uiris euāgeli-
 cis: q̄ cōtra scripturas & cōtra p̄ogē p̄m cōia docu-
 mēta dicūt eos figi i p̄pā stultitia & uisionibus ua-
 nis: & q̄ ipossibilia accipiūt obseruare: & cōtra exē-
 plū xpi & apostolorū loculos hēntiū ut dicunt eos
 uiuere asseuerāt: latus uero trāfigūt: dū fauore ami-
 citie & ptatis eorū: & oblatiō p̄missionibus: & icul-
 sis terroribus multos cōcipiētes spūm euāgelice re-
 gule a talū uirore imitatione perturbāt. He autē lo-
 custe āgelū abyssi de quo dictū ē supra singl̄r hūe-
 runt regē suū i suo statu: q̄ per eius potentia uiros
 euāgelicos de latina ecclesia eiecerunt: & tanq̄ regē
 suū in statu suo falso magnificis p̄dicationibus ex-
 tulerūt. Vide ergo q̄ exp̄sse malitia huius tēpis i cā-
 tu q̄nte tube expm̄it. Sed & i oibus gnans Apoc-
 sifia declarant: & nō solū in gnariis: sed et in senari-
 is: q̄ bonū paup̄tatis renouatū i tertio decio cēte-
 nario in ordibus medicatibus ad sexti signaculi re-
 ferē insignia & corruptio ipsoꝝ maxie euāgelici
 status ad sexti ultima seculēta: cuius seculēta ut pa-
 tet m̄l̄ tip̄r ē spūs iesu illusus piter & despectus.

Iesus falsificatus Cap. viii.

Icut autē pius & patiens ih̄s post illusiōē
 & despectū & post m̄l̄tas iuinas fuit cruci-
 fixus & mortuus: sic & post m̄l̄tas illusio-
 nes spūs sui i relaxatōibus m̄l̄tis mortificata ē ueri-
 tas nō solū uite sed scie & doctrine & p̄latōis roma-
 ne. Ut autē uideas quō hec mala fuerūt a spū scō p
 iohannē p̄dicta: & ut m̄l̄toꝝ dictorū & dicēdorū sit
 magis ueritas clara: oportet q̄ distinguamus diuer-
 sa initia sexti status & ultima sexti: q̄ i isto interme-
 dio debuit p̄cedere tētatio mistici antixpi: sicut i
 plēo statu sexti debet isurgere tēpestas antixpi ap-
 ti. Sicut autē i synagoga & ecclesia siue status legis &
 euāgelii simul bellādo cucurrerūt usq; ad destructō-
 nē hierl̄na factā p Vespasianū & Thytū. Sic iā p cē-
 tum annos & usq; ad deuastationē ecclesie p atixpm̄
 aptū currūt siml̄ feces ecclesie & claritas noui status.
 Dicūt ergo aliq̄ de iniciatiōe sexti signaculi q̄ ice-
 pit i reuelatōe factā abbati iohannē q̄ q̄i pus solen-
 miter in ecclesia hūc statū describendo p̄dixit. Alii di-

cū q̄ incepit i cōuersione beati Francisci: q̄ fuit euāgelice uite fundator. Alii dicunt q̄ incepit i zelo renouati spūs uiroꝝ spūaliū de uita Francisci rebellātiū trasgressionibus uolentiū regulā & sanctissimū testamentū p̄ris obseruare p̄fecte: & a condēnatōe obseruātie euāgelice uite in uiris eisdē. Alii autē q̄ ab exterminio Babylonis per .x. cornua bestie q̄ d̄r antixps aptus. Sane oēs has sentētias credo ueras: & diuersis respectibus solēnem ueritatē hēre. Quos respectus nesciētes distiguere doctrinā multoꝝ illuminatorū falsam estimauere doctrinā. Nam rales d̄rias i ichoatōe eccl̄ie p̄ euāgelii tibi tradā. Nā Lucas inchoat euāgelii xpi a Zacharie sacerdote: cui de loāne p̄curatore facta ē p̄missio & p̄phica reuelatio de xpo statū uerturo. Math. uero ab humana xpi generatōe. Marcus a xpi & loānis p̄dicatōe. Ioannes a uerbi trinitate. Sic sexta opatio a reuelatōe facta scō abbati loachi & filiū sue p̄dicatōis exp̄sse sūpsit initiū. A renouatōe uero regule euāgelice p̄ seraphicū uir. F. sumpsit sue plātatiōis exordiū. A p̄dicatōe uero & zelo spūaliū suscitatorū: & a noua babilōe reprobatorū sumpsit reffloritōis seu repululatiōis augmentū. A destructōe uero babilōis sūmet sue clarificatōis cōplemētū: iuxta qd̄ dicimus euāgelii obseruantiā clarificatā: q̄n obseruatiā legalii est facta mortifera: & hierl̄m trena destructa. Si milia repies in p̄phis. Nā initiū .lxx. annorū captiuitatis uno mō est a .xiii. anno Iosie: sub quo cepit Hieremias eā p̄dicare: & teriant̄ i p̄mo āno Dani. Sicut pater Zach. i. Si ē hēs de .lx. ebdōadibus dān de qbus trāseo. Et sicut p̄phie diuersis mōis ad illa inna & fines aptant̄: sic & i uisōibus Apoca. cont̄git. Si ē hēs exēplū i introductōe eccl̄ie p̄ xpm. Nā nō ē dubiū q̄ ml̄ta facta ē ipletio p̄pharū i xpi ortu: ml̄ta i sue p̄dicatōis decursu: ml̄ta i sue amorose mortis trāsitu: ml̄ta i spūs sancti i die p̄tecostes a bundati descēsu: ml̄ta i exitu ap̄loꝝ a synagoga p̄fidia: ml̄ta ēt hierl̄m & synagoga destructa. Sic & sc̄dm istos modos diuersos diuersa eccl̄ie d̄ gētib̄ sumunt̄ inna: & cursus plēitudis t̄pm eius diuersimode teriant̄. Nā numerus t̄pis eius apte describit̄ in pl̄ibus locis apoc. q̄ numerus est mille. cclx. āni: sup̄ quē numerū abbas loachin oēs suas reuelationes fundauit: q̄ fuit uir magni lumis & uirtutis: & maxie libros cōcordie noui & ueteris testamēti: in qbus mira p̄portōe .xlii. generatōes secundi status. sc̄c̄e eccl̄ie de gētibus. xlii. generatōibus status p̄mi: quas Mat. p̄it sic cōcordādo describit. Accipit autē .xlii. tricenarios ānoꝝ p̄ .xlii. generatōibus secūdi status. Quare autē sic accipiat tricarios p̄ generationibus singul̄ ondit libro. ii. d. q̄ nouū testamētū differt a ueteri: sicut sol a luna: & ideo generationes ueteris testamēti ad modū lune crescētis & decrescētis p̄ dist̄l̄es ānos currūt. In uouo autē debuerūt eē stabiles: sicut q̄ xps sol iustitie regnat i ppl̄o xpiano: & subdit: igit̄ i testō nouo nō secundū carnē accipiēda ē generatio sed sc̄dm spūm. iuxta illd̄ Math. i. Quod i ea natū ē ex spū scō ē. Et qm̄ .xxx.

ānoꝝ erat xps qm̄ cepit hēre spūales recte spatiū generatōis i nouo testō. .xxx. ānoꝝ: numero teriat̄: maxie cū hoc significet̄ i nūero dieꝝ: qbus ml̄ier pacit̄ i solitudine a facie serpētis: accepto die p̄ āno: & mille. cclx. diebus p̄ totidē ānis: multa dicit̄ ibi de ista materia. Attendendū autē q̄ spūs sanctus p̄phicus sepe tangit̄ mentē ad generalia unius status: & ex illis generalibus dimittit̄ postea negotiari itel̄ eētū hūanū: & i illo tali negotio p̄t̄ se fl̄itas imisceri: nō t̄n̄ p̄ hoc p̄mū lumē ē fl̄m: & illa fl̄a cōcl̄io elicita p̄ rāto nō ē erronea: q̄ nō ē p̄tinaciter affirmata: & ab ill̄ nō nisi cū dubietate accepta: licet aliq̄n simpl̄ p̄ferat̄. Hoc dico q̄ generalia status tertii scūs hic abbas & cōditōes opationū sexti signaculi clara luce p̄spexit. Sp̄ales uero cōditōes & certas significatōes t̄pm sub opinioē descripsit. Et iō ē excusandus: q̄ cū luce aurore sexti status fuit i teneb̄ris sexti: t̄n̄ illa general̄ significatio cōcordie inchoādo numerū ml̄tis a xpi ortu: quā ip̄e abbas accepit usq̄ ad t̄ps suū magnā hēt̄ rōem & notabilē ueritatē. Dicit̄ autē li. ii. concordie: q̄ tertii status inna p̄sto sunt: & ip̄e fuit usq̄ .m. ccv. & āno seq̄nti q̄ fuit sextus generatōis .xli. fuit fundatus inna tertii status. F. ichoatē statū euāgelicū renouare. Ex tūc autē oīs p̄secutio facta euāgelico statui ad p̄secutōes p̄t̄net antixpi: & i seq̄nti generatōe .xlii. cepit p̄secutio quorundā maḡoꝝ cōdēnantū euāgelicā paupertatē. In ip̄a ēt fuit Fredericus .ii. cū suis cōp̄licibus eccl̄iam dei atrociter p̄seq̄ns: cuius adhuc imanet mala cauda. Prout autē ichoat̄ istud t̄ps a christi baptis̄mo: sic i generatōe .xli. cepūt hi duo ordines euāgelici p̄ totā eccl̄iā latinā i doctrina florere: & i .xlii. generatōe ml̄ti fuerūt errores pilius anxpiano rū heresum fundamta: q̄ fuerūt p̄ ep̄m & maḡos dānati. Prout uero ichoant̄ .m. cclx. āni a xpi morte sic i .xli. appuerūt mala Mafredi & Conradini: cōtra quos rex Carolus ē uocatus. Et i .xlii. generatōe Petrus rex aragonū iuasit regnū Sicilie: cuius opus nō dū finē accepit. In fine at̄ .xlii. ab icarnatōe xpi. m. cclxxxiii. ānis trāfactis q̄ st̄ ab eius passioē & morte: & ascēsu ad celos: & missioē spūs sc̄i recte p̄dcūs numerus ml̄ieris: i quo t̄pe ip̄a mulier i apl̄is ē fundata cōplet̄ p̄dictus numerus q̄ ml̄ieri attribuit̄. c. xii. & tūc illa horrēda nouitas reiectōis Celestini pape & usurpatōis successoris sup̄ eccl̄iā ē adducta. At tēde autē q̄ cōgrue ibi i .iiii. uisōe ē dictū post rap̄tū filii sui: haud dubiū xpi ihu q̄ ē beatissimē uirḡis & totius eccl̄ie sp̄sūs & filius q̄ ml̄ier fugit i solitudine: p̄p̄ qd̄ tria siml̄ itelligūt̄. Primus i status xpiane p̄fessiois a statu iudaismi factus seq̄stratus & solitarius. Secūdus spūalis & celestis cōuersatio & cōtēplatio q̄ ē a carnalibus solitaria: ad quā tūc fuit eccl̄esia subleuata. Tertiū ē gētilitas rōana: q̄ tūc erat a deo & diuino cultu deserta. De hac solitudine dicit̄ Esa. xxxii. Erit desertū i chermel. i. romana eccl̄ia sic pinguis i gratis: sicut p̄us fuerat iudea & chermel. i. iudea i saltū reputabit̄: & hitabit i solitudine iudiciū & iustitia. Et ca. xxxv. Letabit̄ deserta & i uia: &

extrabit solitudo: & florebit quasi lilium: & mlti
sunt filia i pphis: & seqt i apoc. q i deserto gētilita
tis hēt locū a deo parū: ut ibi pascāt ea diebus. m.
cclx. certū ē aut q a xpi morte fuit synagoga repro
bata. Vnde ppe qtu ad illā loh. xii. dī. Nūc iudiciū
ē mūdi: q illa debebat iudicari. Et q tūc sicut i ra
dice diabolus de gētilitate expelli: idcirco seqt nūc
pnceps huius mūdi eiicit foras. Hoc aut ad lram
mūdi: hīs qn gētilēs dixerūt. Dñe ihm uolumus ui
dere. Notabilis ergo finis istius mansiois uidet si
gnari i fine. m. cclx. anoz: ab hoc terio: ut tūc uidea
tur hec mātio iterūpi: quo ad regimīs romane ec
clesie ueritatē: quod magis dedarabo ifra: cū qntā
ptē uisionis huius his fecibus qnti tps applicabo.
Do aut tibi duo mysteria qbus cōueniens fuit tāto
tpe iudeā relinq & statū euāgelicū i gētilitatē pte
di: anq cōuerteret incredula synagoga. Nam sicut
plebs iudeoz nolēs credet duobus exploratoribus
terre pmisse. xl. diez nūo pagrate: put dī Nu. xiii.
Sic pro incredulitate eius ad pdicationē xpi & loh.
m. cclx. diebus seu tribus ānis cū dimidio factā da
ret sibi i pēa ānus pro die: ita q nō itaret terrā san
ctā: seu statū redēptōis xpi: usq dū cōsumaret. m.
cclx. āni: dī ei sic Nu. xiiii. Filii urī uagerūt i deserto
ānis. xl: & portabūt fornicationē uestrā dōec cōsu
mant cadauera pīm i deserto iuxta nūm. xl. diez:
qbus cōsiderastis terrā: ānus p die iputabit. Se
cundū mysteriū ut unitas & simplicitas & hūilis p
uitas xpi ihu pdicātis i carne mortali oñdat redun
dare i plenū: seu ānuale solis circuitū: & ut ex hoc
plenius appeat q tēpus ecclie in plēitudie gentiū
& hēt notabilē plēitudinē: sicut usq ad xpm plēni
tudinē hūit tps ueteris testamēti: & de hac dī Gal.
iiii. Ac ubi uēit plenitudo tps misit deus filiū suū.
De pma uero plēitudie gentiū dī ad roma. xi. dōec
plēitudo gentiū itrauerit: & sic oīs israel saluus erit:
& hoc uocat aposto. mysteriū. i. ualde secretū ibidē.
Nūerus aut. m. cclx. diez cōtinet i se. xlii. mēses an
noz: ut sicut p. xlii. mātioēs cucurrit ppl's i deserto
ab exitu de egypto usq ad igressum terre pmisse:
& ab Abrahā usq ad xpm currit Math. p. xlii. gene
ratōēs. Sic etiā i deserto gētiliū p. xlii. mēses. xxx.
qñ spūaliū generationū a recessu eius a synagoga
usq ad reditū eius ad illā itroducendā ad xpm i fi
de cōcurrit. Hic aut nūs pp diuersa mysteria nūoz
idudēda uarie noiat: ut pfectōēs mltiplices oñdat
i eo. Nā noiat tps: & tpa: & dimidiū tps: q sūt tres
āni & dimidius. Noiant. xlii. mēses: & m. cclx. diez
ut et pp pnam cām ab intellectu excludant idigni.
Quia uero mysteria nō sūt certa pp eoz uariationē
mltis mōis possibile ordie cōgruo p euidentiā scī
appet: tūc q illud itēdebat spūs scūs i mysterio clau
dere qd pcedū appet: idcirco ad facta nri tps acce
damus & qntā ptē huius uisionis ad h applicemus.
Quia uero hec uisio. iiii. sub typo mlieris uidet ec
clesiastica describere dignitatē: q i pmo est mlier a
meretrix iudicāda. Idcirco i ista uisione qnta ps sūmi
tatē maloz plātōis ecclie i suo peiori uidet descri
bere. Recordare at q sicut supradixi tibi pphas ui

phicē xpi aduentū i eadē lre textura pdicere: & i aliq
pte lre magis se offert unus: & i alia alius: tñ totū si
mul itellectū pphie elucidat: ac p hoc ē obicūra in
telligētia i pphis. Sic & hic liber plēissimus & fecū
dus i sensibus plura cōtinet i sua textura. Tñ q m
sticus anxp̄s parat uia apto: idcirco sp qn de uno lo
qt: reliquū itus claudit: mysticus anxp̄s nō erit ue
rus platus: sed pseudo xp̄s: & spūm xpi i uita euan
gelica condēnabit: ut dcm ē supra: & idcirco tenet
typū Anne & Caiphe xpm condēnantū. Apertus
anxp̄s faciet iudiciū de babilōe. Nō dubiū: q fo r
te iuēiet iā eā iudicatā: & postea pugnabit cū uerita
tis pcoibus Enoc & Heliā: q iacebūt mortui i plate
is ciuitatis magne: q dī spāl'r Sodomā & egyptus:
ubi & dñs eoz crucifixus ē. Vide lectōr mysterium
ad tps istud circa spūales Enoc & Heliā. F. i. & Dñi
cum: qui missi sunt precones secundi aduentus
christi: sicut & illi tertiū aduentus ad iudiciū: & pu
gnabūt. imo pugnauerūt cōtra mysticū anxp̄m in
platea ciuitatis magne. i. i latitudine relaxatōis ecclie
iacēt mortui i statu corrupto i filiis: q ad initia ec
clesie sunt plapli. i. qbus uitis cōsistit mysticus an
xp̄s: q oia uita i uno ipio magis i plēitudie appe
būt: uel iā appuerūt. Nā sicut iste aduētus medius
xpi ihu dī rēouatio spūs eius euāgelico statu dato
ecclie i mltis psonis: licet āgl's hēns signū dei. F.
sit pncipal' i eis. Sic anxp̄s iste mysticus: q huic repu
gnat aduētui i caterua feculēta qnti status: q i locu
stis ē supra expōita continet. Licet sit ibi unus ulti
mus rex eoz pp oimodā pncipalitatē i malo: ad tā
tū aut malū nō poruisset subito deduci scitas plato
rū qnti tps nisi magno tpe pūs icēpissent ruere p
ābitōēs pōpofas: & tpaliū fastuositates supfluas &
mltiplicatas: symōiacas auaricias: & electōēs puer
fas: & carnales pmotōēs suoz: & negligētias spūa
liū cultuū & altaz uirtutū: ut sic malis dispōibus p
ābul' pōitis: tandē diabolus posset huius pessimi i
troducere malā formā. Nā lafon & Menelaus & al
chimul & mlti alii symōiaci & hōicide pcedūt: anq
ueiant ānas & caiphas i qbus synagoga efficit dei
cida: sic & i eccl'ia mlti plēi uitis: & apietēs uias ml
tis malis: & multaz occissores uirtutū pcessēt: anq
āgelus abyssi pōeret rex locustaz: q occidit xpi spi
ritū & euāgelicū statū eius: quē paulo an Celestius
eū pcedēs i lrimis. F. filiis p bullā autēticā ordiaue
rat reflorere. Nec uideat hoc modicū: q successu tē
poris breui deus hoc fuisse scelus maximū declara
bit. Et bñ ita paz uidebant reputare pncipes sacer
dotū & phisei occisionē xpi quā fecerūt: cū dicebāt
Mat. xxvii. Recordati sumus q seductor ille dixit
adhuc uiuēs: post tres dies resurgā: xpm & eius res
urrectionē derisionē hēntes: nec p eius morte scā
emiserūt unū cyathū uini bibere: qn potius sola
ritis de eius morte uacabāt. Testē iuoco oiporentē
ihm: q i hoc sacro mōte in testimoniū sacratissime
regule & doctrie. F. ipm dignatus ē p semetipm se
raphico calculo cōsignare: q sicut ipossibile ē euā
gelicā regulā euacuari: & significare xpi. F. i suo itoi
tu i celū fuisse seductū uel seductorē. Sic ipossibile
est qn illā lra & pūlegiū euāgelice regule & sancti

limi testamēti: quā bullauit bone mēorie celestinus
 n̄ uicet ad tāta exaltationē spūs ihu xp̄i p̄ totū mū
 dū: quē cognosceret oīs futura natio q̄ i illa p̄fectōe
 tūc inuadāta erat nūc p̄n̄ is itētio spūs ihu xp̄i: nec er
 ret eccl̄ia i cognitōe mali qd̄ fecit: q̄ nisi p̄ suas re
 laxatōes occidisset euāgelicā uitā & illos duos tes
 tes p̄d̄cōs q̄ hodie iacēt i sua platea sine capitibus
 cōiunctioni p̄fectionis paterne: non potuisset ipsa
 deuēire ad tantā calamitatē: q̄ ueritatē uirtutis al̄s
 auctoritatis i sūmo capite p̄ intrusionē erroneā & du
 rationē uiolentā tanto tpe p̄didisset. Nā hi duo tes
 tes ueritatis reconstātia restitissent: q̄ nūc testimo
 niū mortis sue fuerūt pseudo p̄phe illius mistici añ
 xp̄i. Ad plenā aut̄ declarationē totius istius tra
 ctatus & sup̄iorū oportet q̄si totū librū apoca. ex
 p̄ōi: i q̄bus dare patet istius t̄pis ruina: si spūs ihu li
 brū signatū ap̄ire dignet̄: sed cursus huius uolūis n̄
 admittit: sed saltē q̄ntā p̄tē q̄rte uisōis ad p̄n̄s addu
 co: q̄ ic̄ipit. xii. c. i. fine. Et iratus ē draco i mulierē: &
 abire facere preliū cū reliquis & cetera. Iratus draco
 d̄r: q̄r tāto magis i eccl̄ia sunt: q̄to magis a sc̄is cō
 fessus fuerit: & q̄r una uia p̄tractus p̄ illā eandē n̄
 audet refluxere. Ideo dololus d̄r abire i nouā mali
 tiā iuēire. Et q̄r circa finē q̄rti status p̄ saracēicā besti
 am & hereses m̄ltas oriētiales: p̄les p̄riarchales de
 uastauit eccl̄ias: iratus q̄ romanā tanq̄ xp̄i singulare
 sponfam: & ab ip̄o p̄tectā nō potuit fermētare: nec
 p̄ hostilitatē destruer. Iō ip̄a siciliabus suis orbata
 d̄r: q̄si reliq̄. i. a p̄ori uastitate relicta: & q̄r i ip̄a fuit si
 des uera: & uita sc̄a: & auctoritas certa quo ad p̄mū
 cursū q̄nti status i pontificibus sc̄is: iō p̄ his tribus
 tria dicit: p̄ p̄mo q̄ sunt de seie eius: p̄ secūdo q̄ cu
 stodiūt mādata dei: p̄ tertio q̄ hēnt testimoniū ie
 su xp̄i. Et q̄r istā sanctā eccl̄ia nō potuit uicere p̄ he
 reses & martyria: nec p̄ saracēica bella: ideo q̄siuit ue
 nenū iducēdo relaxationē omniū uitioꝝ & effrena
 ta multiplicacione temporalium. Quātum ad hoc
 dicit. Et stetit sup̄ arenā maris q̄si dicat t̄palibus se
 eccl̄ia iuuit i extirpatōe heresū t̄palibus resistit bel
 lis saracēoꝝ: pace t̄pali fugit mortes martyrioꝝ. In
 t̄palibus ergo q̄bus nūc uirtuose utit̄ oportet q̄n
 tū p̄liū excitare: n̄ ad aufereñ sibi sicut erat q̄rtū bel
 lū saracēoꝝ: sed ad p̄curandū āplius inūdare: ut p̄
 ueris eoz̄ usu efficiat̄ uitiosa: & sp̄ōsō odibil̄: & mi
 hi adultero uiro coniungatur. Temporalia autem
 per arenam terream puluerosam & sterilem signifi
 cantur. In his durauit tentatio iam annis quingētis:
 & statū textus currit ad ultimū q̄nti status: ubi taliū
 maloz̄ fuit inundata turbulēta: quā noīe maris ap
 pellāt: cū dicit. Et uidi de mari &c. Et licet istud ca
 xiiii. hēat suā reuelationē ad añxp̄m aprū: tñ nūc ap
 plicamus ad suū p̄curōrē mysticū. Attēde aut̄ q̄
 in hoc libro q̄n̄ sit cōpatio maris & terre: si referant̄
 ad fideles & fideles: uē p̄nu significant̄ noīe mar
 is pp̄ fluctuatōes i erroribus & p̄ccis: & secūdi no
 mie terre pp̄ stabilitatē h̄dei & secūditatē op̄ez̄. Si
 aut̄ laicoꝝ & clericoꝝ p̄mi sunt mare: secūdi terra.
 Si r̄ si clericoꝝ & religiosoz̄ p̄mi sunt mare pp̄ flu
 ctus sup̄bie: & sp̄umas luxurie: & abyssum astutie:
 & aquas abundātes t̄pal̄ opulētie: & cōtinuū mo

tū auaritie: & amaritudinē caudicatōis & male ui
 re: & m̄ltis aliis cāis. Religiosi dicunt̄ terra pp̄ con
 ditiones oppōitas q̄ repiunt̄ i terra: q̄ refulgere de
 bēt in eis. De utroq̄ statu hic describit̄ diuersio cur
 su & ordie mala bestia ascēdisse ad aplicā sedē: de q̄
 bus nūc agimus. Pro p̄ma dicit q̄ uidit de mari. i.
 de tēpestuosa uita clericali bestia q̄si uastia ascēdisse
 q̄r ascēdit usq̄ ad summū eccl̄ie statū. D̄i aut̄ habet̄
 vii. capita hec bestia secundū Ricar. q̄r abūdant̄ i ea
 vii. capitalia uitia: & .x. cornua: q̄r elate & sup̄be effert̄
 tur cōtra decalogi mādata. Dicit aut̄ .x. diademata
 esse sup̄ cornua: q̄r letat̄ cū malefecerit & exultat i a
 rebus pessimis. Dicit̄ aut̄ silis pardo pp̄ dolos ua
 rietates & fraudes & simulatōes quas ic̄t ad explē
 das diuersas malinas: q̄si diuersos colores induere:
 pedes eius sicut pedes ursi: q̄r imundos & rapaces
 hēt affectus. Os eius sicut os leōis: q̄r cōminatiue
 & terrificē & cōcertiue i suo furore magis uidet̄ le
 onine fremere q̄ loq̄ hūane: nisi q̄n̄ uarietas pardi
 req̄reret. Seḡtur. Et dedit i li draco uirtutē suam &
 p̄ratem magnā. q̄r i uirtute & ueuenata fraude dia
 boli ascēdisse uidet̄ & regnasse tyrānicē: & uolunta
 tē suā i multis cōplesse. Seḡt̄. Et uidi unū de capiti
 bus suis q̄si occisum i morte: & plaga mortis eius
 curata ē: & admirata ē uniuersa terra post bestia. Di
 ctū ē ibi q̄. vii. capita sunt. vii. p̄ncipalia uitia: i q̄bus
 sup̄bia p̄ncipat̄: que i hoc i ip̄o fuit summa: q̄ se ui
 dit quan deū sup̄ orbē regnare: & cōtra oīa iura cō
 munia nullo ap̄iete os orbē eccl̄ie tyrānicē usurpare.
 Hoc caput accepit plagā mortis: dū p̄ duos car
 dinales colūnes in hoc utiq̄ dei milites licet in e
 ius p̄motōe magni fuerit p̄ccōres: forsitan cū cete
 ris diuio iuditio demētati: q̄ alicui aico ruelauit mi
 sericorditer: q̄ si hūisset peiorē: ip̄m p̄mississet a dia
 bolo locari i sede: q̄r hoc peccata eccl̄ie exigebant.
 Tūc inq̄t p̄ hos duos cardiales plagā mortis acce
 pit: q̄n̄ publice p̄ eos dictū ē & solēniter publicatū:
 q̄ canōice nō irranit uiuere Celestio: cuius signa
 tio cū tāta malitia & fraude p̄curata p̄ hūc reducto
 rem & alios cōplices suos nō ualuit: qui nullo mō
 potuit i signat̄. nō. n. aliquo mō debuit excecata ec
 cl̄ia reticet̄: q̄n̄ potius uentati faueret. Et licet m̄lti
 m̄lta dicāt de itētōe faciētū plagā: ego tñ credo ue
 re q̄ fuerūt a spū d̄ni agitati fame & ueritatis solide
 cōprobata in m̄ltis. Sed & testimoniū ē magnū q̄
 spūs d̄ni rexit eos: q̄r i p̄secutōe p̄terita ad magnū
 culmē p̄fectōis ascēdisse dicunt̄: miraculose i m̄ltis
 p̄secutōibus dicunt̄ a deo p̄tecti. Hoc unū saltem
 magnū mirabile patet mundo: q̄ cū p̄dicta bestia
 sic terrificē p̄sideret: & minis & muneribus & dolo
 sitatibus inumeris: & ut mihi cōstat diuinis oracul
 sanctis p̄sonis factis a deo malignoz̄ spūum auxi
 lis: q̄r ēt usq̄ ad me secretissimoz̄ suoz̄ reuelatiōe
 ueꝝ esse puēt: nullo tñ mō ad eoz̄ cōprehensionē
 potuit puēire. Cecus ē certe q̄ nō uidet eos dei p̄te
 ctione saluatos. Sed esto q̄ mali hōies eēnt: & ma
 litiose hec dicerēt: qd̄ nō credo: imo hoc p̄ magno
 mūere idubitātē teneo sibi i spiratū a xpo. Nūq̄d
 nō debuit ceca eccl̄ia exaiare audita & uidere q̄ nū
 q̄ in t̄pibus p̄teritis sūp̄ accidit: ut ifra ostēdā: & q̄

istud pambulū est ad dissolutionē uniōis naturae in ihu: q̄ erit error principalis maximi antixpi. Hoc ergo fuit plaga mortis: q̄r oīo hic debuit mori sup̄bia auctoritatis eius: sed curata est plaga mortis eius: & admirata ē uniuersa t̄ra post bestia. Modus at̄ cure eius ista describit̄ eodē ca. narratis mal̄ que fecerat cura eius: cū dicit. Et uidi aliā bestia ascendē rem de terra: & hēbat cornua duo sicut agni: & loq̄bat̄ sicut draco: nisi hec mala bestia ascēdisset: q̄ humilis esse debuit: plaga mortis illius fere nō potuisset curari. Hec bestia ascēdens de terra ē religiosoz caterua: q̄ ad dignitates eccl̄iasticas iā ē diu multū ascēdere aspirauit: q̄ cognoscēs pardus ī medicinā plage sue multos pmouere curabat: & iō ip̄a anhelās ascēdere q̄tū potuit ueritati restitit: caput pessimū uulnerati & cur̄ adhibuit medicinā pdicādo: asserēdo eius legitimā auctoritatē & snias extollēdo. Cām aut̄ quare hec mala bestia curare potuit: hanc rā legitime mortis plagā exp̄mit loannes cū dicit: q̄ hēbat duo cornua similia agni. Cornua quibus agnus sine macula ih̄s uētilauit mūdū & expugnauit diabolū fuerūt sc̄itas uite & ueritas doctrine. Et q̄r mūdus hic usq; hodie ī religios̄is nouis medicātibz credidit. Idcirco istis duobz cornubz. sc̄ia q̄ crediderūt eos ueritatē scire: & sc̄itate credita q̄ n̄ dubitabāt eos tāte fl̄itati uelle fauere. Sic fuit oīo curata plaga ueri uulneris: nec magis firmata fuerit cruenta bestia horz cura: q̄ debilitata fuerit mortiferi uulneris p̄cursura. Potest et̄ p̄ hec duo cornua ī religiofa bestia significari eminētia duoz ordinū: qui uident̄ ih̄m p̄griū & pauperē & sc̄m maḡm singulariter imitari: ac p̄ h̄ s̄iles esse eis q̄ fuerūt ī cura pdicte bestie in diuersis gradibus p̄ncipales: t̄n q̄r ex eis cardiales: archiep̄i: ep̄i: & ordinū illoz prelati lectores: & maḡi alii & magni & pui cōiter pdicabāt pdicta: nō mix̄ s̄i tātoz uiroz caterua apturā uulneris īmensi repelere & curare potuerit. Et t̄n ita fuit l̄timus ictus q̄ multitudo inūabilis ferā mortē in auctoritate bestie uel credebat p̄ certo: uel cū multa pplexitate cōscie & dolore uiuebāt. Et in h̄ fuit p̄p̄e p̄uctio caude sc̄orpii locustaz q̄ hic impius abyssū angelus p̄sidebat. Vt aut̄ pateret mūdo q̄ falsa & mortifera cornua fuerūt ista: dicit loānes q̄ absit q̄ fuerit uera cornua agni: sed ip̄ia hypocrisis simulata. Vnde dicit q̄ hec bestia loq̄bat̄ sicut draco: q̄r sp̄ū diaboli cecata & demētata: & uāitate & sup̄bie appetitu honoz & p̄uilegioz suoz: & timor̄ pdendi ea agitata & ip̄ulla a uerbis simulatoris & bestia cōmendātibus plena: q̄cqd̄ sit de aliis conditionibus eius de auctoritate sua magnifice loq̄bantur. Vt aut̄ ap̄lius dedaret mala q̄ fecit hec bestia: dicit q̄ fecit oēs h̄tantes ī terra adorare bestia primā cuius plaga mortis curata ē: q̄r oēs ferūt eius auctoritatē reuereri: & ad eius indulgentiā falsam totū mūdū cū miris adoratiōibus adduxerūt. Et signa magna d̄i fecisse: & ī p̄tate p̄oris bestie ī cōspectu eius: ita ut ignē de celo faceret cadere ī terrā in cōspectu omnium hominū: q̄r ī cōspectu eius & ubiq; p̄ totū

mūdū plenitudie auctoritatis eius fult̄: ac si ī cōspectu eius pdicabāt ueritatē & sc̄itatē auctoritatis sue ignē furētis iracūdie dei & eterne mortis facientes sup̄resistētes descendere de celo fidei xp̄iane: & et̄ ignē sp̄ūs sancti & eterne b̄ndictōis dei falsa promissione sp̄odentes oibus adorātibus p̄ obedientiam hūilē huius male bestie uolūtātē. Vnde & p̄ sentētias faciebāt occidi oēs q̄ nō adorabāt imaginem bestie. i. q̄ eius bestiales snias tanq̄ maline sue imagies nō seruabāt tanq̄ ueras & diuinas. Ne aut̄ crederes q̄ cōminatio posset nocere uel iuuare p̄missio: dicit sp̄ūs sc̄ūs p̄ os loānis q̄ hec bestia seducit h̄tantes ī terra: q̄ seduxit a ueritate & seq̄la p̄mi ueri pontificis totū mūdū & huius malitiose bestie subdit p̄tati. Potest aut̄ dici q̄ per illa signa magna de celo itelligunt̄ tria: q̄ falsificabat illa mala bestia tanq̄ faciēs tria horribilia signa s̄a corā mūdo: & totū facebat ī uirtute p̄tatis p̄oris bestie: q̄r nō audebāt sic sublimato & potētī resistere: & sperabant istis adulatōibus p̄ eā ad dignitatē ascēdere: sicut & ī multis cōtingit ad ip̄oz finalē ruinā. Primū aut̄ signū fuit gr̄adis auctoritas eccl̄ie totius: q̄ ī colegio cardinaliū uideat̄ cōsistere: & ip̄i hoc fecerāt: ac per hoc cōtradicerē erat: ut dicebāt eccl̄ie auctoritatē destruire: & cōtumaciē nō obedire. Sed hoc fuit falsū simū signū: q̄r ī hoc ē maxia auctoritas eccl̄ie q̄ a deo ē: nō a seip̄a. Et iō eo ip̄o ē potētissima: quo p̄ seip̄am nō p̄t destrui: nec p̄ aliud minus deo. Dicere ergo cardiales uel eccl̄ia hoc nō posse: ē dicere eccl̄ia s̄me posse: sicut eo ip̄o deus ē s̄me oip̄otens: quo suā oip̄otentia sibi ē ip̄osibile destruerē. Sic & piissimus deus potentia suā ī summū p̄tificē trāsfundēs licet electionē ip̄ius eccl̄ie cōcesserit: eiectionē t̄n suo t̄m iudicio seruauit. In hoc ergo signo mala bestia eduxit h̄tantes ī terra. Scdm̄ signū fuit gr̄adis sapie & uniuersal̄ snie maḡorum suoz q̄bz cōtradicerē uidebat̄ stultū: hereticū: & insanū. sed hoc fuit s̄m signū: sicut & p̄mū: q̄r sc̄oz snie magis ē standū: quoz fuit diuina sapia: q̄ istatue scie huius t̄pis seductorii: q̄ aere fumoso & ceceo pagae scie ē ifecta: & ideo ip̄i erāt stolidi errātes & infānii: q̄r ex p̄sumptōe capitis sui p̄sumebāt sanctor̄ p̄m̄ & doctor̄ & cōsilioz diffinitōibus contrare. Sicut abūde p̄t̄ p̄bari: p̄currēdo sc̄oz canonū instituta. Tertiū signū fuit sophistica argumētatio rōnū: quas ex subtilitate hūani igenii semetip̄m palogizātis: ac p̄ hoc seductoris & seducti: ad hec p̄bāda p̄p̄is adducebāt d̄ntes ml̄ta iania. De q̄bz p̄oimus t̄m duo: quoz unū ē q̄ papa potest oia diffinire: & noua cōdere: secundū q̄ cuilibet licet suo iuri resignā. Quoz p̄mū ē irrefragabiliter uerz: sed pessime adductū ad p̄positū: cū d̄i q̄ papa p̄t statuere q̄ ois papa possit resignare: & de h̄ nouū ius facere. Cū. n. deus possit oia: seip̄m nō p̄t destruire: uel statuere se non esse. Sic nec papa aliqd̄ potuit statuere: q̄d̄ auctoritatē p̄p̄iam faciat uacillare: nec p̄t aliqd̄ statutum facere: q̄d̄ sibi uel successoribus suis tribuat uel minuat posse: nec ali

quid determinare quod sancto euāgelio & canonibus
 bible inueniat ueraciter repugnare. Sicut est iste anti-
 xpianus articulus in quē errorē malitia succedentis
 bestie occulto suo iudicio permisit deus incidere sim-
 plicē celestium: quod magis ut arbitror subiectiue: quā ma-
 lignē in hoc lapsus est: non aduertēs tantū malū seq-
 & credēs se redire sine dāno ecclie ad suā optatam
 getē. Credo. n. quod in hoc p̄uaciter nō firmatus fuis-
 set: si collegū cardinaliū nō acceptasset errorem: sed
 stulti facti sunt p̄ncipes mēpheos sapiētēs cōsiliarij
 Pharaōis & dederūt ecclie cōsiliū insipies: sed sic exi-
 gebant sue p̄ores malitie: de quibus dictum est supra.
 Immobilē auctoritatē summī p̄ntificis xp̄s ihs on-
 dit: cū dicit: Tu es Petrus: & sup̄ hāc petram edifica-
 bo eccliam meā. i. sup̄ me petra firmā. Et sicut im-
 possibile est dicere: quod hūana natura renūciat unio-
 ni diuine: sic est impossibile est quod ihs caput ecclie renū-
 ciet regimē ecclie pegrine. Sic impossibile m̄lti repu-
 tant quod eius uicarius & n̄niuersal̄ sp̄sus sūmus p̄-
 r̄ifex possit separari ab officio regimē ecclie: & ma-
 xime mō fraudulēto & fallaci. cui fuit utiq; celesti-
 nus. Et quod an̄xp̄s ap̄tus illā unionē diuinā xp̄i iesu
 separare n̄ref: ad quod dispōit assertio possibilitatis se-
 pationis summī p̄ntificis ab ecclia. Id circo dixerūt
 quod hic est error an̄xp̄ianus: & quod inuētōr huius erroris
 est mysticus an̄xp̄s illius magni p̄curator. Huic con-
 cordat loānes in canōica sua p̄ma. iiii. c. oīs quod soluit
 iesum in carne uenisse: hic est an̄xp̄s. Quod autē istud
 m̄rimoniū sp̄uale sic in xp̄o significet. Dicit ap̄osto-
 ad Ephe. v. loquēs de m̄rimōio. Qui uxore diligit:
 seip̄m diligit: nemō unā carnē suam odio hūit: sed
 nutrit & fouet eā: sicut & xp̄s eccliam: quod mēbra su-
 mus corpis eius de carne eius & de ossibus eius: p̄-
 p̄ter hoc relinquet hō p̄rem & matrē suā: & adhere-
 bit uxori sue: & erūt duo in carne una. Sacramētum
 hoc magnū est. Ego autē dico in xp̄o & in ecclia: quāsi di-
 cat licet sit unio magna uiri carnal̄ & uxoris: tñ in-
 estimabil̄ maior est iter xp̄m & ecclia: ac p̄ hoc eadē est
 iter summū p̄ntificē & eccliam totā: quod ipse est xp̄us
 eius. Huic cōcordat exp̄sse decretal̄ Innocētiū extra
 de trāsa. ep̄i. inter corpalia. Falsitas secūdi p̄ncipiū quod
 dicitur quod cuiuslibet licet renūciare iuri suo p̄p̄riam
 allegatōis nō esset digna trānsiōne: quod papal̄ auctori-
 tas nō est ius hōis: sed sūmi dei: a cuius collactōe &
 destitutōe depēdet: sicut patet in decretali p̄allegata:
 in qua dicitur quod m̄rimoniū p̄ticularis ep̄i & sue ecclie nō
 p̄t n̄t p̄ dñm separari: & cū sit p̄ summū p̄ntificē: quod
 uice dei fungit nō debet dici fieri nisi p̄ deū: cuius
 auctoritate fungit: nec ulli ep̄o licet auctoritate p̄-
 p̄ria a sua ecclia separari: ubi ad p̄p̄riū patet quod ius e-
 piscopi nō est in p̄tate ep̄i: nec ecclia ecclie p̄p̄e: nec su-
 p̄ioris archiep̄i: nisi solū in p̄tate illius quod fungit plē-
 ne uice dei. O quod exp̄ssū & irrefragabile argumentū
 est istud ad p̄ncipale itentū: quod impossibile est summū
 pontificē renūciare: quod enī sup̄ eū uice dei fugit sup̄
 terrā: ut eum absoluat ab unioe sacramental̄ cōiugij
 sp̄ose xp̄i: cui eā xp̄s immobil̄r alligauit. Certe sola

mors hoc uicū diuidit: quod sūmo p̄ntifici dat a ca-
 pite p̄ncipali iesu: sicut uidet mēbris util̄r expedire.
 In signū huius isepabil̄ uniois usq; ad mortē. In his
 ultio cū dixisset ihs Petro: pasce: pasce: pasce: p̄lixit
 ei martyriū mortis sue: & postea dixit: seq̄re me. quod
 d. hoc est me seq̄re sollicitē oues pascere: & eas nūq; di-
 mittere q̄tacūq; necitate: sed p̄ eis martyriū sustine-
 re. Ius ergo p̄ntifici nō hōis est sed dei: nisi fortitan
 abitiofōr quod nō ad aiaḡ salutē sed ad cordis sui ab-
 tionē p̄ fraudulētās malitias p̄ntificatus procurat.
 Sed redeamus ad textū apoc. quē exp̄obeamus. Au-
 disti tria mala signa & falsa quod hec bestia quod p̄libus lo-
 cis nocat pseudo p̄phiam p̄ falsa sc̄itatis & sc̄ie ap-
 pentiā & p̄p̄li seductionē malā fecisse dī in fauorem
 poris bestie corā mūdo. Seq̄t. Et dātū est illi ut daret
 sp̄m imāginē bestie: & ut loquat̄ imāgo bestie: quod
 diabolo p̄curate: & dei iudicio p̄mittere cōcessū est
 hnic pseudo p̄phe & bestie ascendētē de terra: ut au-
 ctoritas illius p̄me bestie quod real̄r erat exanimis & si-
 ne uita diuini iuris appeat uita & sp̄ualis: & quāsi lo-
 cutōe recta canōice itroducta: & ut inie eius tanq̄ a
 uero p̄lato solutionē uel ligaturā l̄timā loq̄ret: ac li
 bestie imāgo loq̄t. Quod at̄ seq̄t quod oēs pusillos:
 & magnos: & diuites: & paupes: & liberos: & ser-
 uos faciat h̄re charactēre bestie in māu dextra: aut in
 frōtibus: & ne quis possit emere uel uēdere nisi h̄eat
 charactēre nōis bestie: aut nom̄: aut nūm nōis eius
 hoc est charactēre bestie portare in frōte: uel nom̄: uel
 nūm nominis: p̄tatem eius māifeste cōfiteri quo
 ap̄ p̄mū: & magnificare quo ad secundū: & oēs sen-
 tētias eius firmas tenere quo ad tertiū. Portare ue-
 ro predicta in dextra est id quod mandat efficaciter:
 adimplere. Non posse autem emere & uendere sine
 his est non posse beneficia in ecclia cōseq̄re uel cō-
 ferre: & sp̄itualia commercia predicādi legendi sa-
 cramenta ministrādi sine his nō posse facere: quod
 ad litteram uidimus esse completum: & per bestia
 hanc efficaciter predicatum. Certe tunc surrexerunt
 pseudo christi: id est falsi pontifices: & pseudo pro-
 phete: falsi iligiosi: & dederūt signa magna p̄dicta
 & p̄la s̄p̄lia. Nā depōiti sūt ep̄i: archiep̄i: cardiales: &
 m̄lti alij p̄lato res̄iosi: p̄f̄ficarcati: & sp̄uali gladio
 occisi & aliis supplicis corpali morte mortui: quod p̄-
 dictos charactēres noluerūt portari: & quod peius est quod sit
 specti erat de hoc licet portaret malū charactēre: quod
 in cōtra uiros uirtutis n̄ erat p̄mpti mala facer̄ p̄ i-
 pio bestie sui status piculo s̄biacebat: un̄ & ad s̄ram
 uidimus quāsi oēs p̄lato curie characterizatos signo
 bestie & leuātes in h̄ueris publice cōtra ueritatis pu-
 gilles falsas crucef quibus est pseudo p̄phe missi p̄ mū-
 dum a bestia p̄p̄os cōsignabāt. Quia uero h̄ fuit
 opus sapia dīna ad tātā cognoscēdā fraudē. Idcirco
 seq̄t: h̄ est sapia: quod h̄t itellectū cōputet nūer̄ bestie
 nūerus ei hōis est: & numerus eius sexcēti lxxvi. cū in
 toto isto li. sit sapia ih̄u m̄ltū necessaria: n̄ est dubiū
 h̄ singl̄arissime eē p̄fūdistima sapie sue mysteria: quā
 sapiētissimus ihs dicit h̄ est sapia. Ne at̄ hac oīo nos
 dimittat inanes adiuuat nos cū dicit. Qui h̄t itel-

leſtū ſupple p ſpūs ſancti donū cōputet numerū beſtie. Nume. us. n. hoīs ē q̄ſi dicat: malitia hūana & aſtutia n̄ dei potētia: & electio canonica eū leuauit i ſede: & numeroſe eius ſn̄ie hūane ſūt: n̄ dīne. Et q̄r p nos eſſet i poſſibile tātā fraudē detegere: ul eius numere cōputare: ideo miſericordit̄ nos iuuit apponēdo: & numerus eius ſexcēti. lxxvi. h̄ dicit. Ioa chim q̄ miſticū ſignificatū noīs eius n̄ pōt a nobis ſciri ul exponi ul q̄quo ſuelet̄ nomē ipius. Opor tet. n. p̄mo ſciri q̄o iſte nūerus ſc̄dm l̄ram cōgru at noī eius: ne ſpūalis iſtellectuſ q̄ ſeq̄ ſit q̄ſi iānis. Et Ri. dicit: q̄ ſacti doctores dicūt: cū liber iſte gre ce ſit editus: ē numerus iſte ſecūdū grecos q̄rēdus: apud quos oēs l̄ſe aliq̄ue numere ſignificant. Spūs ergo ſactus p hos duos doctores nos mittit: p unū .f. Ri. ad grecos: p aliū. ſad Ioa ch̄ ad p̄pū nomen beſtie. Audi ſtupēdū & iocūdū b̄n̄ficiū ſpūs ſancti. Ego audiui a duobus uere euāgelicis uiris quorū unus optie ſcit grecū: & alius aliq̄tulū: q̄ dum lege ret ad mēſā ille q̄ melius ſcit librū luſtini martyris doctores greci ſup apo. & ueniſſet ad hūc locū qd̄ idē luſtinus cōputādo l̄ras grecas cōpōit ex litteris huius nūeri apud grecos nomē iſtud b̄n̄dictos qui noīatiuus ſingularis huius noīs latin̄ b̄n̄dictus: & dicit q̄ hoc ē nomē futurę p̄dicte beſtie. Quid da nus ad p̄poſitū dici pōt. Ille q̄ legit mihi dixit ſic eē duo q̄ audierūt dū legeret ad mēſā illis paupibus euāgelicis q̄ timore utriuſq̄ beſtie p̄dicte cōfugerat ad grecos: ut ibi paupcule uicitarēt: dixerūt mihi q̄ tota illa cōgregatio paup̄ ſpū hoc audito ex ultauit & riſit: & q̄ legebat ſubriſit ſiſr dixit ad fr̄s Si b̄n̄dictus de anagna q̄ nūc regnat ſciret hoc ipe miteret totis uiribus ſuis ut hēret & cōbureret librū iſtū q̄ ſic apte ei uſapit ſiſitate. Si at̄ iſtud nomē referat̄ ad ſc̄dm beſtiā q̄ dedit ſp̄m̄ imaginē eius: & p hāc ſc̄dm beſtiā iſtellegat̄ ſucceſſor eius: ſicut i ſra exponet̄: apte tūc uidet̄ q̄ pprie nomē eius eſt iſtud: nā ipe fuit ſpū ſcō faciētē p̄po noīe ſui p̄de ceſſoris uocatus: ut oñderet ihs mūdo hoc noīe ſiſi tatē auctoritatis p̄mi i hūc p̄pe fuiſſe trāſuſa: & q̄ ipe erat illa beſtia mala aſcēdes de tra r̄i giōſi ſtatus q̄ falſas ſn̄ias p̄me beſtie carētes oī ſpū uite aiare & loq̄ facere: dū eas tāq̄ ueras ſeruauit & fecit ab aliis obſeruari. Sed de hoc iſtra. Applicādo uero hoc. no mē beſtie ad p̄ſeudo p̄phas de q̄bus loq̄bamur: nota q̄ magni doctores duo noīa cōpoſuerūt latia q̄ p̄dictis duobus cornibus falſo ſiſantibus agnum p̄nt p̄pe adaptari: quorę p̄mū ē dicor lux: ſc̄dm do li crux. Et ex eiſdē l̄ris ordinatis alī cōponūt. In q̄ bus l̄ſe numerales apud latios cōponūt p̄fectū nu mēre noīs beſtie: & ſuplūt due l̄ſe. o. & .r. q̄ n̄ ſigni ficat̄ nūere aliq̄ue ſed cōponūt hāc ſyllabā i auribus ſideliū or. Nā i p̄dicte uocabul̄ ſūt he l̄ſe nūales. d q̄ ſignificat̄ q̄ngēta. c. cētū. l. q̄ngēta. x. decē. v. q̄ngē. i. unū: q̄ ſiml̄ iūcta faciūt ſexcēta. lxxvi. Dm̄ ē at̄ q̄ duo cornua reſioſe beſtie erant fama ueritatis ſc̄ie & ſc̄itatis uite: i p̄ma. i. i ſc̄ia ip̄i dicūt̄ dicor lux q̄ ſe reputat̄ i ſapia mūdi lucē. Sed uere i ea ē dici n̄

eē q̄r iā p cōuerſionē ad pagāica ſtudia: & p nauage ſacre ſcriptur̄: de cuius ueritate paḡ i eiſ ē: niſi ſam. ā In ſc̄do ip̄i ſe ſputat̄ p p̄niam crucifixos: & oñdūt de ſe p̄p̄is uerbalit̄ magnas cruces: ſed q̄r ſpūs ſan ctus hāc crucē hypocritale & dolofā oñdet: idcirco i ſc̄do uocabulo optie dī doli crux. Quia uero q̄n mūdo cognoscere icipiet ſic turpit̄ ſe p eos i q̄bus cōfidebat fuiſſe deceptū: fortiffime horrebit fraudē tātā: idcirco addit̄ .o. & .r. ut̄ oſtendatur horror im portabilis quem ex hoc mundus incurret. Ex pōito ergo textu p iſta mala beſtia religioſa: redea mus ad explicāda mala que ſupra refert̄ textus poſt curā huius uulneris p̄petraſſe hāc ſacilegā beſtia: ubi p̄mo p̄mittit q̄ adorauerūt draconē q̄ dedit po teſtatē beſtie: ubi ē ſingl̄r notādū q̄ ſpūs ſcūs uult hec oñdere: q̄ ip̄m p̄ papa tenere: & eius ſc̄ias p̄ſe qui quo ad aliquos malitioſos pitos fuit̄ q̄ſi diabo lū adorare: & adorauerūt beſtiā d̄ntes: q̄s ſiſis be ſtie? & q̄ poterit pugnare cū illa? Ad l̄ſam. n. facta tā ta p̄dicatōe p mundū p p̄ſeudo p̄phas q̄ ipſe erat l̄tinus papa: & q̄ illi duo milites xp̄i & cardiales ca tholici cū oībus eos ſequentibus erant patreni: & q̄ omniū p̄ccōre remiſſio dabat̄ eūtibus ad eos ca piendū: occidendū: & diripiendū bona ip̄ore: & ip ſis fugatis & caſtris eorę deſtructis: ipſis fugietibus de mūdi aſpectu: tūc totus mūdo cepit flecter̄ col la: & beſtiale eius auctoritatē adorat̄ & diceſ. Quis unq̄ inē papas fuit̄ huic ſiſis in potētia: & q̄s poſit pugnare cū eo: ſi iſtos tā indyotos tā potētes fuga uit de mūdo: quis ultra cōtra eā apparere audebit. Seq̄. Et datū ē ei os loquēs magna & blaſphemiā Narrēt hi q̄ audierūt & uidēt̄ textū hūc malitiā eius dū n̄ magna i ſupbia ſed maxia: & n̄ blaſphemiā in ſingulari: ſed blaſphemias i p̄ali contra xp̄i ſp̄m̄ & eius ſcōs & dixit & fecit. Seq̄. Et data ē ei pt̄as fa cere mēſes. xlii. h̄ numerus ſignificat̄ pp̄ q̄dragena riū & binariū p̄niam n̄ q̄lētūq̄ ſed p̄niam p̄fcorū pp̄ p̄ceptū geminū charitat̄ i quo ē p̄fca dilciodei & p̄xi: cōtra hos ē data ei potētia mēſura lūatica & n̄ ſolea: q̄a pp̄ t̄palē potētiā i t̄palibus ſudatā q̄ſi lu ne mēſura datū ē ei i t̄palibus p̄eiſ poſſe ſcōs afflige re n̄ i auctoritate ſpūali ſol̄ ihs eos in ſpū & regno gr̄e & gl̄e poſſe ledet̄ ul ligat̄: & idcirco pt̄as eius lūaticis mēſibus: & n̄ an̄is ſolaribus miſtice mēſura tur: cum dicitur mēſibus. xlii. Quia ſingulariter cō tra uiros perfectos ſua iracundia exardebat: q̄r iſtis ſpiritus ieſu ſuggerebat ipſum eſſe p̄dictam be ſtiā & nō papā pp̄ qd̄ ſeq̄tur. Et apernit os ſuū in blaſphemias: ad deū blaſphemare nomē eius & ta bernaculū eius & eos q̄ i celo hitant: licet tota uita eius et auctontas & uerba fuerit̄ oīum p̄dcōrū: blaſ phemia ſingl̄r tū uerificatū ē i p̄ſcutiōe quā fecit illis ſcis uiris q̄ ſeruabāt regulā & ſciſſimū teſtamē tū bt̄. ſ. immo euāgelhū d̄ni n̄i ihs xp̄i. Nā bullā d̄ni celeſtini p̄dicta ſciſſima cōtinētem deſtruere & blaſphemare: & apire os ſuū i blaſphemias ad deū .f. ihs: imo p̄rem & filiū & ſpūm̄ ſcūm̄: q̄ illā uitam i aſſupto hoīe mūdo dederūt: & p illā uitā notiſi-

cāt nomē ihu: & singl r i se uiuētibus sicut i pprio
 tabernaculo regesit: & talibus hitationē celicā tri-
 buit: nō terrena pp qđ dī blasphemā nomē eius
 & tabernaculū eius: & eos q i celo hitāt. Quia ue-
 ro istos duos cardinales p̄dictos pp talē cam talr
 tractare: fuit deū blasphemare: p quo pugnabāt: &
 nomē eius. i. auctoritatē noīs eius quā defēdebāt:
 & tabernaculū eius. i. factā eccliam q apđ eos sp̄ua
 lit erat: & eos q hitāt i celo: q post plenā cōuersi-
 onē a p̄teritis malis: & grā deo patiētā i aduersis:
 fecit eos i contemplationē & p̄tectione celica hitare.
 Quia uero utrūq̄ genis p̄dcōg scōg t̄paliter de
 ecclia expulsi: nec mūdo latino appere pmisit: iō
 dī q datū ē ei bellū facere cū scīs & uincer eos quo
 ad t̄palē potētā: p q̄ subdit q̄ data ē illi p̄tāl i oēm
 tribū & ppl̄m & gētē & linguam. Quia uero tota
 mltitudo ecclie carnal ruerent ei fuit subiecta: iō
 de p̄dcis tribus ppl̄is & linguis & gentibus dī: q̄
 adorauerūt oēs eā. s. bestia. Et q̄ i hoc fuerūt freni
 nō celici: iō dicit q̄ hitabāt i tra: & q̄ istud fuit re-
 p̄batiōis n̄ elcōis iō dicunt nomia eorū n̄ ē scripta
 i li. uite agni: q̄ ē occisus ab origine mūdi. Et q̄ rā-
 lia uidere i ecclia scā dei ignorates dei iudicia ad in-
 paciam puocat: iō scōs & electos ad hec q̄ sūt oc-
 cultissima attēte cōsiderāda iducit: & q̄ uult p̄dice
 re iudiciū dei sup hāc bestia: iō auditū excitat dicēs
 Si qs̄ habet aures audiēdi audiat. Dicit at̄ si qs̄: quia
 rarus fuit q̄ hoc aī fcm̄ notauerit. Seq̄t: q̄ i captiui-
 tatē duxerit: i captiuitatē uadet: q̄ gladio occiderit:
 opp̄tet eū gladio occidi. Quia. n. p̄dixerat curā ul-
 nenis eius & excellētā p̄tās q̄ scōs uincebat: capti
 uabat & occidebat: ne ista crederēt a deo n̄ iudicari
 subdit p̄dicta: q̄ licet p̄ captiuitate iferni & gladio
 sine oris ihu sint idubitalr uera: tñ uidet mūdos
 hec i p̄dcā bestia dei mirādo iudicio fore cōpleta:
 cū fuit uilissime captiuatus i gladio m̄ te uilitatis
 & fuge & p̄secutiōis ē mortuus. Et q̄ iudiciū pu-
 blicū qđ facit de malis i p̄nti ihs: & facit de hac be-
 stia: & certitudo iudici qđ facit de futuro scōg pa-
 tiētā iuuat ad mala tolerāda p̄ ipos illata: idcirco h̄
 dī: h̄ ē paciā & fides scōg q̄ i hoc iuuat eorū paciā
 q̄ h̄ uidet aliq̄ dei iudicia & i futuro idubitalr expe-
 ctāt oīa iudicanda. Aliq̄ possumus uulnus bestie &
 curatōnē eius exponer: ut uulnus ip̄ius sit horrēda
 mors & finis eius: & solēnis percussio auctoritatis
 eius supbe tāq̄ p̄ncipal̄ caput eius scā p̄ idytū phy-
 lippū igē fracōg i cōsilio cōgregato p̄sius p̄tūsi-
 cum & doctōg c̄icōg rel̄ioōg p̄ncipū militū: &
 ppl̄ōg m̄l̄ōg die p̄cursoris ihu ul̄ i crastio i quo
 solēni statuit examiare facta p̄dicte bestie p̄posi-
 tis horribilibus q̄ de ea ad eius aures puenerāt: ex
 q̄bus n̄ xp̄i uicarius: sed uere antixp̄i magni p̄cur-
 sor si pbata fuerit danissime appebit n̄ solū ex p̄dcā
 q̄ usurpauit sibi sedē ecclie: sed q̄ uita eius scelestis-
 sima esset & heretica: si p̄fatus rex pbaret p̄posita.
 Nā tāto uulnex ex tūc ē p̄cussa eius auctoritas: ac si
 uice dei uulnus ifluxisset i caput eius. Prefatus rex i-
 dytus in h̄ actu extrāsecō n̄ dubiū pugil xp̄i: un̄ ip̄e

stati: q̄si post miserabilr captus & mortuus uideba-
 tur seculo: sicut corpe ita & auctoritate i oibus p̄ se
 factis mortuus ē: q̄ oēs credebāt statū oīa eius opa
 ānullari. Sed statū post ip̄m ascēdit p̄dcā bestia de re-
 ligiōis tra. s. b̄ndictus eius successō: q̄ nomē istud
 sp̄ū scō faciēte ad illuminatiōnē fidelū: licet h̄ ip̄e n̄
 itēderit. s. b̄ndictus elegit: & n̄ dubiū q̄ i uirtute p̄-
 oris ascēdit: & sup suo pessimo fūdamēto cōtēptis
 duobus p̄dictis uiris cardinalibus ueris & i uirtute
 scl̄anis potētē & r̄gis sicilie poris bestie auctoritati
 fauētēs falsis admulsi cardinalibus: & ueris exclusis
 intrusul ascēdit: q̄ faciēs pullularōes sue origini debi-
 tas & i inuis sequēl̄ poris errorē: uisul ē dat sp̄m̄ ima-
 gini bestie p̄me: & facere eū loq̄. Hec bestia dī h̄re
 cornua sil̄ia agui q̄ famā uire & icie: ut p̄ta i magi-
 stro tāti ordīs p̄rito tāq̄ magna cornua i ip̄o: ppl̄s
 attēdebat ex q̄bus uiuificata sūt i op̄ione multorū
 opa p̄decessōis: & uniuersa tra admirata ē post be-
 stiales snias p̄me: maxie facta nescio cuiuimōi fi-
 cta cōcordia cū p̄dcō p̄cūiēte r̄ge: dixitq̄ mūdos
 q̄ de celo nullus auderet poris bestie snias expu-
 gnar: tūcq̄ occisus ē. i. r̄putatus excōicatus q̄cūq̄
 p̄dictas snias noluit adorār: & negociatō sp̄ual̄ ē i
 ecclia phibita oibus q̄ n̄ h̄rēt signū huius bestie
 & p̄dicte quorū auctoritas pari falsitate p̄currit: li-
 cet istius ultie bestie p̄ tāto sit peior: p̄ q̄nto maio-
 ris hypocrisis pallio uen sil̄itudinē p̄tendebat. Sed
 hec uere loq̄bat sicut draco: q̄ a diabolo mota oīa
 poris seq̄bat mala: & sic totū textū adapta: hec aut̄
 i suo maligno ope xp̄i nomē & eius tabnaculū in
 celesti uita scōg uiroq̄ euāgelicorū de q̄bus dcm̄ ē
 supra p̄nciosius blasphemauit: dās durissimas snias
 cōtra illos catholicissimos uiros: ut sicut heretici
 dānarent. Nō mireris ergo si nomē istud misticū
 lit̄alius ad hāc scđam bestia r̄ferri uidet: q̄ hec est
 tāto peior p̄ma q̄nto mal̄ poribus ad magis nocē-
 di fama factitatis accreuit. Nā isignis crudelitas &
 ifamia oīs mali p̄me bestie ab ātūquo publicata per
 mūdū q̄si oēs xp̄ianos ad horrorem suarū sniarū &
 opū idicebat. Huius uero pseudo p̄ph̄e: nam sica
 ioh̄e uocat: tātū mūdo fama cōplacuit: ut de eo &
 eius op̄ibus nulla uideret orin suspicio: q̄ cecitas ē
 usq̄ hodie m̄l̄tos sapiētes demētār uidet: q̄ tñ opa
 al̄iul n̄ dicūtur tener. Sed he sūt tenebre palpabiles
 cū luce clarius cōstet scđm̄ oīa canōica iura: q̄ si p̄-
 mus n̄ fuit uerus p̄otifex: nec iste. In tātū at̄ ista est
 peior bestia & nocibilior p̄ma: i q̄ntū scm̄ suū i ocu-
 lis simplicium uidet maculā n̄ h̄re. Nam p̄ma erat
 ita horrida bestia: & sic horrido mō intrusa: q̄ uix fu-
 it h̄ o i mūdo sibi ita cōiūctus pp̄ oīa mala q̄ cōcur-
 rebāt i ea: q̄ i eius n̄ uacillaret sniis. Et p̄us itroitus
 suus oibus ip̄ossibil̄ uidebat. Sed istius bestie hypo-
 critalis appētia sic uidet uiuificasse oīa scā illius: ut
 m̄l̄tiā n̄ dubitēt tenere qđ ab isto cōfirmatū uide-
 tur: un̄ cū de ātūxpo dicat duo sibi q̄si male cōpos-
 sibilita. s. horrēda & ap̄pta malitia oīm ultra q̄ credi
 pōt destructiua & stupēda hypocrisis & simulatō q̄
 amagno antixpo uerificari poterūt p̄ diuersis t̄p̄

bus ut p̄mū i sine: secūdū i p̄ncipio cōpleat. In his duobus q̄ sūt mysticus at̄ixps ecōtrario ē cōpletū: q̄ p̄mus fuit aptus uastator: h̄ callidus & timidus s̄fator. Et q̄ i p̄mo cognoscēdo n̄ erat difficultas: sed i portādo aduersitas: idcirco de p̄ma bestia dictū ē: h̄ ē pacia. Quia uero i secūdo n̄ fuit tāta ferocitas sed hypocritis & calliditas: & ad cognoscēdum maxia difficultas: idcirco i secūda bestia dī: h̄ ē sapia q̄ h̄t ite: lectū cōputet numez bestie: q̄ h̄ō ē carnalis & carnalr p̄sides. Et ad hec pp̄ stupēdā appentiā quā uidebat p̄tēder̄ sua auctoritas curauit sp̄s sc̄us p̄ unū mysticū numez nomen eius p̄dicare: & lras noīs eius numerat i greca lingua i q̄ h̄ liber est scriptus: un̄ supradictū ē q̄ Iustinus martyr sup̄ hūc locū ex lris grecis hoc nomē cōposuit: benedictos .i. b̄ndcū: nec uacat a mysterio q̄ lingua i q̄ h̄ lib̄ scriptus ē & ab illo sc̄o martyre cōpositus: n̄ h̄t. b. sed u. ut ondat q̄ p̄ istū n̄ b̄ndcō daret eccl̄e ut spabat sed ue. dū ue p̄oris malitie cōfirmaret. Et q̄ tal̄ erat ista tēratio: ut nisi breuiaret: salua n̄ fieret oīs caro: idcirco misericors ih̄s dies breuiavit istius. Et q̄ malignitas operum illius: ac per hoc damnositas eccl̄ie i isto tāq̄ i nutrimēto deuat: ideo pp̄ illius nomē ad huius dignitatē fuerit: q̄ p̄pa malitia & illius usurpatio fuit huic sc̄e bestie desponsata hōz duoz figura fuit i anna & caipha: nā de anna dī q̄ erat socer caiphe: q̄ eius filiā h̄bat uxore. Sic & p̄mus fuit socer istius q̄ adulterā filiā suā eccl̄iā nō catholicā xp̄i sponsā sedē usurpatā cepit ab ip̄o & p̄ ip̄m. Et licet utriusq̄ cōsilio occisus sit xp̄s: sub anno t̄n̄ p̄ntificii caiphe extitit crucifixus. Sic & ab isto atrocior crux & mors data ē xp̄i uite in p̄dictis paup̄ibus florescētī. Nota uero q̄ ueneditos ē nominauit singularis i greco: sed i latio formā h̄t ac cufatiui p̄lalis: q̄ licet p̄mus fuerit et apud grecos notatiue famosus in malo: abo t̄n̄ apud latinos de usurpata auctoritate & malitiis accusant: nā licet i cepisset callide ut hypocrita & timidus satis patet mūdo q̄ erat i curia: q̄ malitiā p̄mi sc̄ipiebat seq̄: ut sui adulterii gener aptus. Et q̄ nō fuisset portabile onus misericors ih̄s ap̄tanti tāti mali cōmētū. Vi de ēt q̄ p̄pe his duobus cōpō duoz noīm latino rū de numero noīs bestie a doctoribus sc̄a sp̄u sc̄o dictate iā dudū anq̄ iste due bestie apperēt secūdū ip̄oz p̄betates aptant. Nā p̄ma bestia i oī p̄pa eccl̄iastica & magnificētia ip̄iali uisus ē dicere dicor lux. Secūdus ex falsa sc̄itatis appentia merito dī do li crux: & ista duo faciūt plene mysticū at̄ixp̄m tā in his duabus bestiis: q̄ i tota carnali malitia q̄nti status quo ad ultimū fecis eius: nā clerici uolūt lucere oī huius mūdi p̄spitate: quā religiosoz hypocritis dolose se fugēt mūdo mētī. Innumera oracula diuina fecit d̄ns seruis suis. licet hoc pateat illuminatis mētibus ex dei scriptū: & eoz opibus de his duabus bestiis mal: q̄ nec alr bene potuisset sustinere maloz iacturā: un̄ ego itellexi a p̄sona fide digna q̄ dixit mihi adhuc uiuente bestia p̄ma: q̄ p̄ns erat ip̄e q̄n̄ una p̄sona i seruitō dei p̄ oīa ab at̄iquo p̄bata dixerat illis duobus cardinalibus de colūna dū fuerēt a facie illius se. pētis. Armetis uos ad paciam:

q̄ p̄mitto uobis q̄ post istū hēbitis unū peiorem. Cūq̄ illi stuperēt & ml̄ta dicerēt: reputātes ip̄ossible q̄ aliq̄s peior illo cōsurgeret: illuminata a deo p̄ dicta p̄sona m̄dit: dicite mihi si iste q̄ regnat cū oībus malis suis i cōsprū mūdi sc̄itatis famā hēret: n̄ eēt b̄n̄ peior q̄ sit: q̄bus m̄dētibus q̄ sic subiūxit: tā lē hēbitis uos: q̄ i fama sc̄itatis exns istius mala seq̄tur. Scio p̄sonā cui xp̄s dixit i raptu: q̄ n̄ erat papa nec cardinalis: sed fr̄ p̄dicator: cui cū isdē d̄no allegaret: q̄ nullo uiuēte alio erat electus: & a duabus p̄tibus cardinaliū at̄riquo: & legitimo: ac p̄ hoc legitimus uideret: m̄dit ih̄s: oues omēs n̄ fuerūt uocate ad gregē: sed malitiose cōtēpte: & iō pastor n̄ ē nec fuit h̄ q̄ sic fuit electus: h̄ fuit i die natiuitatis b̄tissimi ih̄u illo sedē usurpate. Itē alia uice uni fuit oīsa splēdidissima sedes auro gēmis & margaritis ornata: nimia pulchritudine fulgēs: ad cuius sedis latus cathena ferrea applicatus malleus p̄debat de formis & niger: & hāc sedē circūstabat b̄tūs petrus & b̄tūs ioh̄es euāgelista: & seraphicus uir fr̄ciscus Cūq̄ q̄libet dixisset cam̄ sue p̄ntie illi & ml̄ta alia q̄ nō scribo: dixerūt uidētī: hec ē romana sedes: mal leus ille teter & niger: q̄ extra ē cathena ferrea applicatus ē iste b̄ndictus q̄ tpali uiolētia q̄ adhuc n̄ fuit ueritatē exurgere applicatus ē sedi: n̄ t̄n̄ ē itra: q̄ uidet̄ papa & n̄ ē: sed n̄ dubites q̄ statī altissimus eū occidet: & a xp̄o ih̄u dabit̄ sedes tali: hoc fuit circa mediū madii: & modico post ip̄e decessit: post cuius trāsitū die d̄nica sequētī illi eidē fuit reucllatū sic a d̄no ih̄u xp̄o. Scias q̄ licet aliq̄ cardinales at̄riq̄ conent̄ illū quē deus elegit i sede ponere: t̄n̄ mō n̄ poterūt p̄ualere: quia rigor mee iustitie p̄mittit ad hec gūda mala oriri sub cōtinuatōe p̄oris malitie: & fiet unū grāde malū isti eccl̄ie de tra lōginq̄. & plura dixerūt singl̄aria opa t̄rii successoris quē dixit sedē opp̄surgē anq̄ sederet ille: de quo dixerat ei dē q̄ legitie sederet & oīa iformaret. Ml̄ta sūt silia i oraculis dei de q̄bus p̄trāseo: q̄ ēt scripturas hoc declarat̄es cursus uolumis n̄ p̄mittit adducere: Sed t̄n̄ p̄trāsi bo phialā q̄ntā iracūdie dei de q̄. xvi. capoc. Et q̄ntus āgelus ait effudit phialā suā sup̄ sedē bestie: & factū ē regnū eius tenebrosū: & māducauerūt linguas suas p̄ dolorē & blasphemarūt deū ce li p̄ doloribus & uulneribus suis: & n̄ egerūt p̄niam ex opibus suis: applicando ad feces huius q̄nti: iste angelus q̄ phialā ire dei effudit sup̄ bestialem sedē amatiū tpalia & negligētū sp̄ualia eccl̄e: licet sit totus cetus p̄dicatoz q̄ a p̄ncipio abūdātē tpalium hāc bestialitatē deo displicere clamauit: singl̄r t̄n̄ in hoc sine āgelus h̄ sūt illi uiri uirtutis q̄ cessioi & se di ab h̄is bestiis occupate zelo sp̄s sc̄i se opponēt̄es regnū eoz p̄dicabāt oībus tenebrosū: q̄ ita cito ab h̄is bestiis & ab eoz caterua pp̄ dolorē uulneris q̄ i eoz auctoritate faciebāt denorati fuerūt q̄ nullū fructū i eis facere potuerūt. Et ut ondat̄ur furor gr̄adis iracūdie hāz bestiaz i istos & affectus eos totalit̄ deuoradi: dī q̄ māducauerūt linguas suas. Nā lingue secūdū Ricardū sup̄ hūc locū sūt p̄dicatores sc̄i q̄ sūt lingue p̄ctōrū eis date pp̄ ip̄oz cōuersionē ad deū: has cōmāducauerūt q̄n̄ simul ne

quissime cū suis sceleribus eos deuorat. Et q̄r talia
facit ē impie blasphemare deū bñficiū q̄ has scās li
guas eis milit. idcirco dī q̄ blasphemauerūt deū ce
li p̄ doloribus & uulnibus a scāyē linguayē rephē
sione infictus: & q̄ nō egerūt p̄niam ab opibus su
is malis. Licet at̄ septe phiale respiciāt q̄libet suū tē
pus: q̄r tñ singl̄r iunt q̄nta uisio Apoc. ut oñdat q̄
oīa mala eccl̄ie i fine q̄nti ueniūt sup eā adduco t̄
bi oēs: breuit̄ oñdēs q̄ i iactura hāy duayē bestiayē
sup eccl̄iam singl̄r dīna iracūdia eas effudit exigēti
bus oibus p̄cedētibus malis & oibus bñficiis. pp̄
eoyē i grantudinē i hoc malicioso tpe dissipatis. Pri
ma phiala effusa ē i t̄ra & factū ē uulnus pessimū &
seuū int̄ hoīes q̄ hebāt characterē bestie & i eos q̄
adorauerūt bestia & imagiūē eius. Per t̄ra īfīmā in
telligūt̄r sc̄lares iter quos q̄ seuū uulnus guerrayē
& discordie lit factū p̄ has malas bestias gemitus
xp̄ianitatis pdamat. Secūda phiala effusa ē i mari
& factus ē sanguis tāq̄ mortui. Per mare intelligit̄
scriptura: sup cuius doctoribus iracūdia dei effusa ē
ut scripturas puererēt & sanguinē et̄ni dei & imu
tabilis ihu xp̄i q̄ auctoritatē lumī pōt̄ficis idelebi
lē fecit: fecerūt licut hoīs mortui: q̄a ad modū hūa
ni p̄ncipatus dixerūt ip̄am de hoīm cōsensu posse
mutari & ab hoīe occidi: & idcirco seq̄t q̄ oīs aīa
uiuēs i mari. i. utens sacra scriptura secūdū errorem
eoyē mortua ē i hac herefi horrēda. Aliē facti sūt do
ctores sicut hoīs mortui & sine sanguie uiue cō
stare: q̄ m̄lti q̄ p̄mo dicebāt hoc eē ipossibile: uī
dētes uigore bestie facti sūt tanq̄ mortui a corde &
solēnit̄ def̄minauerūt eē ueyē q̄d̄ pus ipossibile af
firmabāt. Multi ēt q̄ ueritatē hebāt i corde tāq̄ hēn
tes sanguinē mortuū n̄ fuerūt auli p̄feri: & sic mor
tua ē oīs aīa uiuēs i eoyē doctrīa. Tertia phiala effu
sa ē sup flumia & fōres aquayē & factus ē sāguinis
p̄ flumia & fōres q̄ a mari exeūt intelligūt̄r sc̄ie utri
usq̄ iuris q̄ secūdū r̄udamta sacre scripture p̄cedūt:
q̄ recte tace sūt sanguis qui significat horrēda uio
lentā mortis & deceptiōnē mortiferā plebis: dū cō
tra omniū scōyē p̄cedētū doctrinā & scōyē pōt̄ifi
cū iura hūc pessimū sanguinē mortis itroduxerūt
eccl̄ia bibēdū pp̄lis. Sed & ip̄i p̄mo execati hunc
horidū sanguinē usq̄ ad feces biberūt. Iustū autē
fuit licut clamat angelus aquayē q̄ iuriste sāguinē
biberūt: q̄r sāguinē fuderāt p̄phayē: & p̄ p̄phas in
hoc loco intelligunt̄ scōyē patrū statuta q̄ p̄cul fanē
modū quē debēt iuriste tenere i causis sectandis &
aduocadis. Et q̄r puerissime usi sūt iuribus ponen
tes fl̄m i ueyē: & ueyē i fl̄m: ac p̄ hoc q̄si sanguina
uerunt iura. Idcirco iustū fuit q̄ ip̄i execarent: & p̄
ueritate q̄ ibi ē de immobili ueritate palpabili bibe
rēt hoc sāguinolētū mēdatū mortis et̄ne. Angelus
ergo aq̄yē ē ueritas scōyē canonū p̄ eos p̄uersa q̄ da
mat q̄r hoc iustū ē ut similia patiant̄. Alius āgelus
ē chantas pximi q̄ eoyē spoliatiōnē idebitā uitat: &
lucrū t̄paliū i aduocatis si adest modificat: & q̄r hec
fuit i eis p̄uersa a lōgo tpe q̄r p̄ horrēda auaritia: &
sf̄hicabat & plōgabāt cas: ideo dī. Et audiuit alēū
supple āgēū dicētē & cōfirmatē p̄dcām sniam. Eti
am dñe deus op̄s uera & iusta iudicia tua q̄r super

caput aduocayē p̄ eoyē horrēdū mē latū posuisti
bestia q̄ totū lucrū ip̄oyē absorbit: nartēt ip̄i si hoc
ē ueyē. Nā oēs cas ul̄ q̄si oēs ip̄e p̄ libito symōiace
& carnal̄r diffinibat sine aduocayē patrocinio &
lucra maligna q̄ p̄ abusū cōsueuerūt sparim fieri p̄
uarios officianos curie ip̄e q̄si total̄r extraxerat ad
seip̄m. Quarta phiala effusa ē i sole: p̄ solē calidū &
clayē itelligit̄ religiosus status q̄ ardet debet char
tate & fulgere ueritate. Sup istos ira dei supuēt cū
ip̄os i hac aiaduertiōe iduci p̄misit: dū cōtra op̄mi
onē totius mūdi sic solēnit̄ hac pessimā bestia p̄di
cauerunt. Seq̄t. Et datū ē illi affligere hoīes estui &
igni & estuauerūt hoīes estu magno: & blasphemā
uerūt nomē dei hēntis prātē sup has plagas neq̄
egerūt p̄niam ut darēt illi gl̄iam: estu liccat̄ uirētia
igni liquat̄ ēt lapides & dura metalla & pent oīs
hoīs uita. Religiosis ergo i hac iracūdia dei datū ē
estu & igne affligere hoīes q̄r pp̄ seruet̄issimā p̄di
catiōes q̄s fecerūt cōminantes pp̄lis exliccatiōnē
oīs gr̄e i p̄nti & i et̄nū icēdiū de futuro: m̄lū hūc te
nerēt papā & eius seruaret̄ snias. Idcirco cōtra natu
rale iudiciū & lumē cōe gr̄e xp̄iane ex talibus cō
minatiōibus faciebāt cōlicias fidelīū diuersis lucris
& ipulibus estuar. Et q̄r ut dēn ē supra seruāt̄ eius
mandata i pia fuit deū blasphemare: iō dī. Et blas
phemarūt nomē dei. Et q̄r ad hāc blasphemā mo
uebāt p̄dicto timore decepti: ideo subditur: hēntis
prātē sup has plagas q̄si dicat imo dicebāt. Si non
esset h̄ dei potētia n̄ plene dñaret: & hostes suos de
lessēt de mūdo. Et q̄r taliū pseudo religiosoyē p̄di
catiōe faciebāt secure mala q̄ mādabat: idcirco seq̄t
Neq̄ egerūt p̄niam ut darēt illi gl̄iam. Quīta phi
ala effusa ē sup sedē bestie: & factū ē regnū eius: e
nebrosum: p̄ret̄ expōem q̄ de hac phiala facta ē supra
pōt̄ dici q̄ singl̄r sedes bestie ē collegiū cardinalīū
sup quos singl̄r regnauit eos plene suppeditado:
q̄ facti sūt tenebrofi execati & excōicātes mūdū &
oēs cōtrariū p̄dicātes singl̄r māducauerunt: maxie
duo uiri p̄dicti cardiales p̄nt̄ dici lingue alioyē quas
corrosērūt siml̄ cū bestia p̄ dolore q̄ auli sūt dice
re eos siml̄ cū eis. erronee p̄cessisse. Sexta phiala ef
sa ē sup flumē magnū eufratē: p̄ eufratē q̄ it̄preta
tur frugifer siue humus aut puluerulētus p̄nt̄ signi
ficari duo: primo fructus sp̄ualis gr̄e in eccl̄ia. Sup
hūc effusa ē phiala iracūdie dei & siccate sūt aq̄ eius
tpe hāy bestiayē q̄r p̄ usū clauū i m̄l̄tris p̄ eos fa
ctis: nec ab eis aliq̄ stilla gr̄e descēdit de fluuiō padī
si: p̄ q̄d̄ patuit uia demōibus q̄ regnat̄ sup origina
lē corruptionē ad sensibiliū appetitū quā fecerunt
lucere ad modū solis p̄ appetitū t̄paliū gl̄ie siccatis
imbribus gr̄e q̄ talia uobis obscurāt. Tunc de ore
dracōis & bestie & pseudo pp̄he uidit iohēs exire
tres sp̄ūs imūdos i modū ranayē: destitutus. n. sic a
grā sc̄i sp̄ūs pp̄lis tria uicia singl̄r abūdauerunt. i.
dolosa astucia faciēdi mala sub sp̄e liciti & guerras
& alia & coopiēdi ne appeant male scā. Secūdo be
stialis uita oīs carnalitat̄is & gula. iii. falsa spes p̄nie
& imissiois i fine. Et apto p̄ate loquēdo p̄mus exiit
de ore draconis. ii. de ore bestie. iii. de ore pseudo
pp̄he. Dicūt̄ur hūi imūdi sp̄ūs i mūdo ranarum.

Sicut enī rana hēt oculos p̄minētes & sine opculo & ē garrula carē cauda. Sic dolosa astutia significat in p̄minētia oculorū. Infrunitis appetitus sensibiliū & delcābiliū carnis significat ī defectu oper euli oculorū rane. Sensus enī talū nullo freno q̄si opculo retrahūtur a cōtinuo aspectu delcābiliū carnis & cōtinua mora in talibus significat ī mora rane in putridis aquis: falsa uero spes p̄nie ī fine q̄ ē cā cōtinuationis malorū significat p̄ garrum rane sine cauda. Et ī hoc m̄l̄tiplicādo ē magna malitia de modis: ideo dī q̄ sunt spūs demoniorū faciētes signa & p̄cedūt ad reges totius t̄re cōgrega re illos in p̄lium ad diē magnū oīpotētis dei. Tria superiora uicia sūt sufficiētes nuncii diaboli ad oīa uicia t̄rena q̄ noīe regnū terre significant cōgregā da in aīa in p̄niciosū p̄liū contra diē magnum oīpotētis. Dei dies magnus ē dies mortis ī quo oīpotētia dei oīdit ī instabiler sigendo aīam uel in mortē eternā: uel ī eternā uitam. Ad p̄liandū ergo cōtra deū ut eius misericordia nolit uincere eis p̄cedo repugnāte eorū malitia que iusticiā puocat: dicūt cōgregari uicia ut Pseudo p̄pha. i. p̄missa p̄nia falsus appareat: & q̄r talibus malitiosis mors uenit īprouisa: ideo dicit lohes de deo oīpotēte ecce uenit sicut fur: brūs q̄ uigilat contra p̄mū spūm bestialis imūdicie ne imūdos abulet & uideat turpitudinē suā contra falsam p̄missionē ī fine: p̄ qua ē īmediate p̄misit. Ecce uenit sicut fur. Dicit autē q̄ tres spūs imūdi cōgregāt uicia in locū q̄ dī hebraice hermagēdō uel secūdū aliā l̄ram armagedō nā utraq; l̄ra ē ibi & utrūq; nomē hēt interpretatiōnem couenientē. Nā armagedon interpretat mons globosus uel mons furū. Secūdū Ricardū hermagēdon interpretat cōsurgēs tētatio. Et q̄r oīa hec uicia exēplariter p̄p̄l̄i trahebāt ab hac mala bestia p̄sidēte: ideo dicūt oīa cōgrega ī īstum tāq; ī locū suū ut pugnēt contra deū oīpotētē & trāsfū dāt ad oēs: ideo dicit q̄ uocat h̄ magedon. i. mōs p̄p̄ t̄palem potētīā & supbiā & euidētē malorū suorū apparentiā. Sed dī mōs furū p̄ m̄l̄tiplicatā t̄paliū rapacitatē fraudulētā: sed globosus p̄ cauerno saim & anfractuosa astutiā: & q̄r talia uidere ī sede ecclesie fuit horrēda tētatio p̄p̄lis & alta & eos supans: ideo interpretat cōsurgēs tētatio uel uigilās tētatio: q̄r uisus est totis uiribus ad semināda mala et scandala uigilare. Pōt autē dici q̄ tres spūs imūdi significāt tres corruptiones q̄ in tribus statibus singularit̄ abūdauerūt sub ip̄o. Nā de ore dracōis exiuit uersura & uenenata & lymōiaca p̄motio p̄lato rū: de ore pseudo p̄phe exiuit falsa simulatio & hypocrisis m̄l̄tiplicata iligiosorū: de ore bestie exiuit bestialis uita & nixa uastās oīa p̄p̄lorū. In q̄tū autem p̄ eustratē humerū & puluerulētū significat abūdātia t̄paliū ecclesie: bñ ē effusa sup illā iracundiā dei dū ea p̄ fas & nefas occulte & publice uiolēt & lymoniace extorsit. & ī locū p̄dcis interpretatiōibus cōgruū cōgregauit tā p̄ dracōis uersurā astutiā: q̄ p̄ bestialitatis rapacitatē: aptā ē p̄ pseudo p̄pham falsē

indulgētie: & alterius utilitatē ecclesie sepius allegate: p̄ has cōgregauit tres spūs immūdos milites clericos: & iligiosos ad bellādū cōtra oīpotētīā dei cuius ueritatē & sedis firmitatē uoluit extirpare. Septima phiala effusa ē in aerē. i. uitalē respiratiōē. si dei xp̄iane q̄ p̄dcis moīs est ab hac bestia corrupta & fermētata: pp̄ qd̄ seq̄t. Exiuit uox magna a throno dei dicēs: factū ē. Et h̄ finit̄ secūdū aliquos magros q̄nta p̄ncipalis uisio huius libri maxie secūdū loachim: hec uox magna ē magna dei snie q̄ exiuit de tēplo sue scitatis plene detestatis mala a throno sue stabilis iusticie intrefragabil̄ p̄uentis flagicia cōmissa p̄ has bestias & p̄ totā carnalitatē malitie p̄cedētis. Dicit autē: sc̄m ē qd̄ ē uerbū breuissimum sed īnumeris mystenis & sentētis plenū. Nā uno mō uult dicere: sc̄m ē cōplēmētū malitie cōsūate ī cōdē natiōe spūs xp̄i. Alio mō factū ē cōplēmētū culpe ut carnalitas ecclesie nō possit āplius sustētari. Et credo q̄ in hoc stat cōsumatio malorū carnalis: ecclesie q̄ oīs malitia ipsius in hīs bestiis & ī cauda ip̄arū q̄ ē turpius qd̄ sit in bestia finit̄: q̄r hec radix imitatores sepabit a uera xp̄i ecclesia. Alias ē sc̄m est dei n̄ri regnū sicut dī & xp̄i eius: q̄r de cetero iualescet & regnabit spūs p̄ncipatis: & fiet iudiciū dānatiōnis meretricis magne: p̄ aerē autē īfectū q̄ īficiūt oēs h̄itātes in eo significat īfectiō curie romane: q̄ licet a p̄onbus t̄pibus sit infecta: singl̄r t̄pe huius bestie fuit h̄itatio eius ianua inferni: & societas eius oīm coh̄tantū infectiua. Vel p̄ aerē pōt significari uita spūaliū uiroꝝ in quorū spē tanq; in uitali aere respirat & uiuit ecclesia īfirmorū: sup hanc t̄pe huius bestie effusa ē phiala iracūdie dei punitiue: ex q̄ p̄nitione qcqd̄ erat in illo statu purgabile & p̄babile & excitabile p̄ tribulationes & mundi molestias ē purgatū: pp̄ qd̄ a throno maiestatis de tēplo scitatis dei exiit uox clare snie & magne p̄motionis eorū ī p̄pagatione noui status & magne p̄tionis hostiū xp̄i iesu ī eis: & hec uox dicit̄: factū ē. s̄. signū ecclesie & fidei uere & religionis xp̄iane huius aeris sic purgati: & in hoc aere factum est iudicium bestialis caterue siue carnaliter effluentis & totaliter de ormate in oculis mundi: siue mala sua hypocritah̄ occultantis: dū uitalis aer spūs iesu xp̄i & uite eius in altissima p̄uaptate & euāgelica p̄fectiōe efficit̄ eis mortiferis occasionalit̄ dū n̄ solū seq̄ nolūt sed ip̄m p̄sequāt̄ hereticē & atrocit̄ crucifigunt: & isto mō aer salubris doctrine xp̄i fuit factus mortiferus phariseis. Tota at̄ l̄ra apoc. h̄ applicata ad m̄sticū antix̄pm̄ habet suū modū quo applicabit̄ ad aptū. Sed nūc t̄m dixisse sufficiat ut appeat q̄ dolose p̄nt̄ dicē q̄ ī hoc t̄pe oculos mētis habēt: Ihesus falsificatus. Quia uero supra pluries dcm̄ ē q̄ īstitutio huius bestie sup sedē uiuēte celestino fuit temeraria & noua: & nūq; a p̄oribus factis p̄supra cū tā m̄l̄ti pape fuerit factissimi & hūiles & portabāt cū pena maxima onus p̄latois & credere poterāt pp̄ scitātē status q̄ electio ad meliorē se uel eq̄ bonū p̄cederet cum m̄l̄ti uer̄ colūne ī ecclesia suo t̄pe

uiuere: & tñ nullo mō tēptauerūt renūciare: uel si ē scñ nullo mō eccl'ia acceptauit: q̄ hoc ip̄sibile rep̄taur: & hāc rōnē m̄l' tū cogēre si qs̄ ip̄iciat lumē p̄teritū i eccl'ia & sc̄itarē cū tenebris & mal' i iis t̄pis cōparādo aliq̄ inficiat iuriste dicentes s̄l'ia sc̄a fuisse tā i demēte q̄ ēt i marcellino: q̄ ēt t̄pe martirii. xi. milū uirginū: & hac fl'issima allegatiōe multoz q̄ hoc tā nonū & ip̄sibile reputat cōsc̄ias de ceperūt. Ideo r̄ndemus in illis tribus: uel in q̄bulcūq̄ aliis nihil s̄l'ie p̄cessisse. Quod enī. viii. q. i. su p̄ illo cap. Si petrus: dicit q̄ dā gl'osa q̄ demēs fuit p̄ mus post petrū apl'icus seu papa: uidēs aut̄ demēs q̄ hoc esset p̄nciosū exēplū. s̄. Si aliq̄ sibi eligeret successorē: sicut petrus elegerat eū sibi: nūciauit papatui & tūc electus ē linus: quo mortuo electus est detus: & hoc mortuo itez: electus ē demēs: hec in q̄ notula apte textui cap'i cōtradicit. Nā ibi. iohēs papa scribit germāie & gallie eccl'ius dicēs. Quāuis petrus p̄nceps apl'oz sibi adiutores asc̄auerit. i. asc̄ciauent linū & detū n̄ tñ pr̄tē pōtificii aut̄ normā eis tradidit: sed successori suo demēti q̄ apl'icā sedē & pr̄tē pōtificālē tradēte beato petro tenere p̄meruit: linus uero & detus m̄strabāt exteriora: petrus aut̄ orationi et uerbo insistebat. Videt̄ ergo iohēs papa exp̄sse dicere q̄ linus & detus dicti sūt romani p̄sules: nō q̄ uere fuerint pape sicut demēs: sed q̄ etiā uiuēte b̄to petro erāt uicari eius i misterio exterioroz: unde & auctoritate petri uiuētis ordiatio nes fecerūt. Gl'osa uero predicta uidet̄ n̄ti cōcordate dictū huius iohēs pape: et hieronymi i li. illustrium uirorum dicētis q̄ demēs fuit romanus ep̄s quartus post petrum: quīs aliq̄ dicat ip̄m fuisse secūdū. Sed uidet̄ stādū solēni ep̄le iohēs ad tā solēnes eccl'ias. Nā & gl'osa illa male sentit de petro q̄ s̄ ip̄e in sua morte errās malū exēplū posteroz & eccl'ie piculū sibi elegant successorē p̄ cuius corrigēdo errore demēs uoluerit resignare. Nā eadem rōnē q̄ petrus in hoc crederet̄ errasse posset credi falso statuisse rome sedē papalē. Nō enī nisi ab eo hoc hūit eccl'ia: p̄terea in festo sc̄i demētis secūdū breuiariū romane eccl'ie legit̄ q̄ ip̄e ex p̄cepto b̄ti petri suscepit pōtificatū eccl'ie gubernādum & q̄ ideo linus & detus añ eū cōscribūtur: q̄ ab ip̄o p̄ncipe apl'orum ad ministeriū sacerdotale exhibendū sūt ip̄i ordinati. tem in festo sc̄i deti legit̄ q̄ detus ex p̄cepto b̄ti petri. xxv. p̄sbyteros ordiāuit in urbe roma. De b̄to etiā lino i eius festo legit̄: h̄ ex p̄cepto b̄ti petri instituit ut mulier in eccl'ia uelato capite itroiret: ex quo patet: q̄ linus & detus fuerūt uicari b̄ti petri ip̄o uiuēte q̄ ex eius p̄cepto que uidebant̄ expediēda ordinabāt: uide patet q̄ nihil ibi fuit simile. Quod q̄dā alie notule arguūt q̄ papa seip̄sū pōt̄ iudicialit̄ deponere q̄. xxi. di. ca. Nūc aut̄ dicit nicholaus papa: q̄ cum t̄pe dioditiani & maximiani marcellinus papa cōpulsus a paganis thurificasset idolis: co lecto pp̄ hoc uniuersorum ep̄oz cōcilio cū papa accusasset se defecisse: nullus eo gauisus ē p̄feri s̄nam: sed dixerit ei: tuo ore iudica

cām tuā nō n̄ro iudicio: nā p̄ma sedes nō iudicabit a quoq̄. Nā ex hoc & s̄l'ibus gl'ose arguunt q̄ papa nō possit se ip̄sum iudicare illo mō quo alios iudicat & cōdēnat: sed solū eo mō quo penitēs se ip̄m iudicat cū sua p̄cā p̄nialit̄ punit. Et illud q̄d̄ .ii. q. vii. Nos si in cōpetēter aliq̄ eḡ mus n̄ro aut̄ uroz missorū cūeta uolumus ordinat̄ iudicio: ubi loq̄tur leo papa lodouico augusto. Et pp̄ hoc dicit gl'osa q̄ papa pōt̄ se subicere alioz iudicio. Et ēt sup̄ illud. Nemo iudicabit p̄mā sedem: dicit alia gl'osa nisi se alicuius iudicio submittat. Nō ē itel ligēdū q̄ possit se sic subicere alioz iudicio q̄ illi ex hoc hēant pr̄tē iudiciariā sup̄ eū: nisi cū in foro conscie se suo sacramentalit̄ subicit cōfessori q̄d̄ facit nō ut papa sed ut p̄ccōr. Alias aut̄ subiectio eius semp̄ ē libera & p̄potēs iudicati & talis submissio est cuiusdā hūilis cōdescētionis & pacis. Illud etiā q̄d̄ d̄r t̄pe. xi. milū uirginū de papa recedēte cum eis: licet illa historia sit apocripha: s̄ tñ ē uera magis ē p̄ nobis q̄ contra: q̄ uidet̄ mihi q̄ legeri q̄ uicariūm dereliquit q̄ eius auctoritate rexit nec unq̄ est inuentū q̄ eo uiuēte uel quocūq̄ alio sūmo pōtifice postq̄ incepit administrare & papatui cōsentire q̄ eius renūciatio fuerit acceptata et sc̄a elicio sic esset: unde nō ē dubiū q̄ dei iudicio p̄uitio & diabolo pcurate accidit scandalū nup̄ factū: i quo falsificatus ē ih̄sus s̄l' o x̄po & uero antix̄po eccl'iam destruyente

Iesus doctor humilium. cap. ix.

Ost̄ tēpestatē piissimus iesus hūilibus suis serenus apparet: & quos in turbinibus seuiētis bestie conseruauit in sua ueritate: iā incipit mūdo facere clarescere: ut p̄ ip̄orum ueritatē & p̄batā uirtutē lucret̄ pius ielus ad uentatis reducēdo semitā illos quos male bestie fermētādo seduxerūt. Et q̄ eaz̄ seductione plenaria: que nūc instat erit clarificatio sexti status. Ideo h̄ hūiliū exaltatio p̄ illū angelū quē iohēs describit. x. ca. post sextum tubiciniū designat̄. Nam de illo dicit sic ioachi. Quicūq̄ erit iste predicator uentatis fortis esse describit̄: q̄ robustus erit in fide & de celo descēdet. i. de uita cōtēplatiua ad actiuam: et amictus erit nube: q̄ iudutus erit scriptura p̄phaz: & iam hēbit in capite: q̄ sp̄m sc̄m & misticū seu sp̄ualē i tellectū scripturaz hēbit in mēte. Sicut enī arcus celestis apparet iūctus nubibus celi. Sic scripturis p̄phaz misticus intellectus ad aduersarios cōuincedos. Et subdit. Ego aut̄ angelū istū secūdū s̄ram aut̄ enoch fore p̄to aut̄ heliā: uerūm̄ pur hoc de us melius nouit: unū dico p̄ certo: q̄ hic angelus significat̄ p̄sonalit̄ magnū aliquē p̄dicatōrē: quīs sp̄ualit̄ ad m̄tos uiros sp̄uales tuac t̄pis futuros cōpetēter ualeat itorqueri. Sane facies angeli s̄l'is ē soli q̄ in hoc sexto t̄pe op̄tet dei cōtēplationē i modū solis splendescere et p̄duci ad noticiā eoz q̄ designāt̄ur i petro: iacob: & iohē latinoz grecorū: & hebreoz: p̄mo q̄dē latinoz: deinde grecoz: tertio hebreoz: ut fiat nouissimi q̄ erāt p̄mi: & cōterfo: hec ioachi: licet aut̄ mysteriā sexti status s̄m

gularit̄ adaptemus ad fr̄acisc̄ & ad eius statū q̄ in eo magis relucet reformatio uite xp̄i: nō excludit̄ q̄n de hoc angelo & de m̄tis aliis possit applicari mysteriū ad beatū dñicū uirū utiq; angelice dignitatis: & ad eius statū & sil̄es: secūdu q̄ plus & minus appropinquat euāgelice uite q̄ in itētiōe iesu principalis sedet. Sicut ergo post xp̄m iesū & apostolos eius in hoc tenet p̄cipatū fr̄acisc̄. Sic et p̄ hūc āgelū in se & in ple sua singularit̄ designat̄. & maxime solēnis clarificatio nūc futura: & p̄iceps huius renouatiōis post destructionē regni p̄dictarū bestiarū & locustarū & regis earū: de q̄bus lohes pauū supra hūc āgelū fecit sermonē in hoc angelo figurat̄. Nā fortis erit uirtutis cōstātia: descēdet de celo: i. de alto cōtēplatiōis statu ad regimē aiarum: et q̄ celesti munere mūdo dabit idigno: sed ne uideat̄ cōtēplatiōē p̄dere: dicit̄ q̄ erit amictus nube .i. extacite cōtēplatiōis caligine: q̄ secūdu dionysiu uere mystica hēbit irim in capite. i. arcualē refulgētia ueri solis iesu: q̄ uiscerosa charitas ipsius erit ad n̄as supportādas miseras in mēte illius ipressa: facies eius erit ut sol: q̄ in singulari cōtēplatiōe xp̄i iesu & eius uite appebit splēdidus istar solis & dīne lucis inflāmat̄ & illumināt̄ i se: & illumināns alios & inflāmās & hēbit et pedes rectos & solidos & ignitos ut colūna ignis: q̄ ardenti affectu curret uirtuose & recte ad oīum p̄curādā salutē: hēbit et librū euāgelii xp̄i aptū in manu: q̄ in pleno ope faciet obseruari euāgelicū statū & ip̄m reserbat̄ oībus dāta luce. Et pedē dextrū tenebit sup mare ifideliū nationū q̄ p̄ ip̄m m̄taz̄ p̄curabit cōuersio ad xp̄m iesū: & q̄ ad hoc erit suus ip̄etus ideo dī ibidē dextrū pedē tenere: pōt̄ et dici q̄ p̄ tāto pedē dextrū tenebit sup mā q̄ p̄mptior erit ad aduersā tolerādā q̄ ad cōsolatiōes recipiēdas: uel supra mare pp̄loz̄ cōuertēdoz̄ pp̄l̄s p̄nteret: q̄ sup terrā hypocritaliū religiosoz̄. Et nota q̄ h̄ angelus n̄ posuit nec mā nec terrā sup se: sed sub pedibus suis: q̄a p̄ altissimā paupertatē austeritatē & hūilitatē oīa mūdāna calcabit. Sic & totus status euāgelicus p̄ ip̄m renouāndus simul cū ip̄o descēdet de celo p̄ profundissimam sui humiliatiōē et erit hūili paupertate agilius & secūdus sicut nube amictus: & de hoc statu p̄ salutāre pluuiā fecūdabit eccl̄iam: hēbitq; p̄ ceteris p̄cedētibz̄ librū scripturū coprū. Dicit̄ aut̄ clamaturus sicut leo rugiens q̄ cōtra errores & uicia obduratorū: & maxie cōtra malignitates bestiarū p̄oz̄: cū forti indignatiōe loq̄tur: & terribile dei iudiciū in p̄xiō uētuz̄ cū sūma auctoritate p̄dicet ut bestie cōtemiscant. Ratio aut̄ magnitudinis huius clamōis erit ex hoc q̄ postq̄ libet erit aptus dīne uolūtatis nullum uelamen excusationis relinq̄tur: & et pp̄ nimia resistētia & m̄titudinē obduratorū opp̄tebit clamare: & pp̄ p̄nū zelū quē ad oēs hēbit sicut leo ad catulos excitādos ad uitā & pp̄ leoninā cōstātia & esuriē: de eoz̄ salute ut leo rugēs curret ad alaz̄ escā & p̄dā dī et q̄ cū clamasset locuta sunt septē tonitrua uoces suas. Secūdu loachi hec septē

tonitrua sūt septē sp̄s dei q̄ misi in oēm terrā sp̄uales & allegoricas uoces uelut e fr̄io celo emittunt cōcordātes rugitui āgeli: tā in reboādo magnalia & archana gl̄ie dei & opeoz̄ eius & p̄cipue eoz̄: q̄ tūc in mētibus cōtēplatiuis fiēt: q̄ in tonādo tribilia dei iudicia. Septiformis ē gr̄a sp̄s sc̄i: & septiformis itel ligētia septē etatū mūdi & septē signaculoz̄ ueteris: testamēti & septē statuū eccl̄ie & iudiciū sc̄oz̄: in his q̄ iā p̄cesserūt istar vii. tonitruoz̄ clamāt maxima dona gr̄az̄ danda electis & horribilia iudicia ip̄is tūc fiēda: dicunt̄ at̄ hec tonitrua ad clamorē angeli loq̄ q̄ ad edificatiōē p̄clare doctrīne ip̄ius apte se igerēt mētibus p̄fectoz̄. Et q̄ sp̄s sc̄us septenaria donoz̄ suoz̄ diffusionē in cordibus andictiū dabit autēticū testimoniū q̄ uerba eius sūt uerissima. Et q̄ h̄ ē āgelus sūmi dei: iuxta q̄ dī actū. x. q̄ petro p̄dicatē cecidit sp̄s sc̄us sup oēs q̄ audiebant uerbū. Qualis at̄ sit fructus & q̄lis sit eccl̄ia r̄formata p̄ istū maxie euāgelicus status in m̄titudine tūc obseruatiū ip̄m: lohes describit Apoca. xiiii. postq̄ illas cruētas bestias p̄ sapiam sp̄s xp̄i detegētis nūmex nois eius de medio exflauit: cū dicit̄ uidi & ecce sup mōtē syon agnū stātē: & cū eo cētū. xliiii. milia: hēntes nomē eius & nomē p̄ris eius scriptū in frōtibus suis. Sicut ei in sexti signaculi ap̄tiōe dicunt̄ centū. xliiii. milia signati: sic & h̄ totidē agno assignati: de his dē ei dī utrūq; h̄ ē eccl̄ia & status angeli p̄dicti: h̄ at̄ numeris ē sp̄ualit̄ itelligēdus: q̄ p̄fectiōes his numeris designatē: huius statu adaptātur. Sed cū hoc l̄alit̄ ē itelligēdū q̄ m̄titudō p̄fēa & magna ad p̄fectionē euāgelicā cōuertet̄ p̄ hunc nūmex designata: & h̄ pōit̄ ad cōfortādū paup̄culū gregē q̄ in puo numero bestiarū p̄dictaz̄ atroces portauit iustus. Et ad cōfūdēdā fallaciā trāsgressorū huius t̄pis q̄ ad suā excusādā malitiā dicūt q̄ euāgelica uita p̄ fr̄aciscū in regl̄a r̄nouata n̄ fuit data p̄ tāta m̄titudine: & q̄ tali m̄titudini in obseruabilis ē: uñ eos iesus p̄ p̄dictū āgelū declabit mēdacez̄ & p̄ effectū oñdet: dū m̄to p̄les tūc erūt legitimi filii fr̄acisci r̄gulā obseruātes: q̄ nūc sūt spurii r̄gulā accusātes & usū paup̄em n̄ seruātes. Significat̄ etiā ad l̄ram q̄ tūc debēt signari & cōuerti in m̄titudie magna iudei q̄ sp̄ali sūt tribus isrl̄: & quoz̄ fuit sin gl̄r mons syon: & credo et̄ q̄ ad l̄ram in mōtē syon & in tra illa quam icolatus p̄sone iesu sacrauit in uita passibilis: & refulgebit clare r̄nouatio uite sue et̄ añ aduētū & mortē anti xp̄i apti q̄n iudeoz̄ erit cōuersio p̄ncipal̄ sed & tūc & añ erit turba magna pp̄lorū inuērabilis: de q̄. vii. ca. ē dcm̄. Exponēdo aut̄ p̄ hac renouatiōe p̄ma q̄ nūc instat septupla p̄rogatiua h̄ electoz̄ mōstrat̄: p̄ma ē eoz̄ ad christū cōformis & idiuidua societas. Nā dicunt̄ stare sup mōtē syon p̄ quē designat̄ alta & solida eminētia cōtēplatiui status. Et dicunt̄ stare sup mōtē: q̄ secūdu Richardū ceteroz̄ cōtēplatiuoꝝ eminētia trāscendūt: dicitur aut̄ hic xp̄s agnus cum quo hi stant & cum sua inocentia et mititate & holocaustica immolatione crucis stant in alto contempla-

tionis: Et intelligitur ista centum xliiii. milia esse milia agnorum cum principali agno iesu qui dicitur iesu cui per renouationem crucis sue in ihesum transformati. Secunda est certa et regularis comensuratio perfecti numeri suis applicatis capitibus conformati. Nam secundum loachim c. xliiii. m. faciunt xx. legiones considerantes xxiiii. senarios circumstantibus sede dei et agni ita ut cuilibet seniori rideat sua legio per imitationem perfectam. Et per hoc datur intelligi quod per istos reputatur status spiritus sancti qui concorditer a patre et filio spirat. Sicut et isti concorditer a ueteri testamento et nouo quoniam utriusque concordia et perfectio spirata procedunt. scilicet perfectione. xii. patriarcharum et xii. apostolorum. tanquam xxiiii. seniorum: unde et in signum huius xv. ca. dicitur hinc cantare canticum moysi et canticum agni. quod quicquid sunt inibili conformationis et perfectionis in utroque testamento uidentur in istos transfundi: et labor precedentium temporum eis conuertitur in iubilationis solatium: ita quod ex omnibus et bonis et malis uidentur deum continue iubulare: in omnibus cognoscens ipsum sanctissimum sapientissimum omnipotentissimum: ac per hoc ab omnibus reuerendum humiliter et laudandum eternaliter. Tertia prerogatiua est fidei et amoris et conformationis dei patris et filii humanati fraternalis inscriptio per hoc quod sequitur: habentes nomen eius et uomen patris eius scriptum in frontibus suis: per nomen designat famosa noticia que respectu dei nihil est nisi sit amata: per frontem apta et fortis et uia dei confessio. Nam frons est pars faciei patula: et in ea signa timoris uel audacie cognoscuntur: per quod datur intelligi quod talis erit eorum uita quod in primo aspectu apparebit mundo quod ipsi sunt plene electores dei et imitatores uite christi iesu ac sint angeli in familia principalis agni: et singulares focii crucis eius: hec autem appebunt in eis singulari abundantia spiritus sancti eis infusa: et non alicui humano merito attributa. Et hic notat per quod dicit scriptum hic nomen. Spiritus enim sanctus in ipsa inscriptione intelligitur: nam inscriptio et infusio gratie sibi appropriant. Quarta prerogatiua est precellens iubilatori canticum istorum perfectorum: quia quod septiformiter magnificat: primo quia dicit. Et audiui uocem de celo: ut ostendatur quod eorum iubilatio erit excessiue sublimis et non terrena sed celestis. Secundo quod erat irrigua et secunda et ex magno sanctorum collegio et plurium uirtualium affectionum cordis ipsorum procedens cum dicit tanquam uocem aquarum multarum: siue sit uox pluuiarum: siue maris: siue fluminis quod in eis erit abundantia lachrymarum pinguium deuotione dei lauantiu a contagione peccati: refrigerantiu ab omni amore mundi: amaricantiu in crucifixione christi: et secundantiu in multiplicatione omnis boni. Tertio ostenditur quod hec uox erit altissima et potentissime omnia replens et concutiens. unde dicitur. Et tanquam uocem tonitruum magni. Ipsi enim concutient omnem terram. Et ne crederetur quod ex uoce tonitruum esset imites alijs et in se non iocundi idcirco sequitur quarta prerogatiua quod hec uox erit suavis et iocunda: et secundum discretionis regulas in omnibus modulata et uocem quam audiui sicut citharedoge citharizantiu in citharis suis: Cithara enim non sonat nisi si uacua: per quod datur intelligi quod in eis

erit passitas altissima et humilissima eos euacuans ab omni reputatione sui et substantia mundi: chorde uero cithare sunt uirtutes que non sonant nisi sint extense nec concorditer nisi sint proportionate et deuota proportionate pulset. Opportet enim affectus uirtuales ad suos fines et ad sua obiecta fixe et attente prederi et unam uirtutem alteri coherere ita quod rigor iusticie non excludat dulcoris misericordie: nec mititas et leuitas sancte correctionis zelum. Cithara etiam potest dici ipse deus cuius quilibet perfectio per affectuales considerationes contemplatis tacta et pulsata reddit cum alijs mire iocunditatis sonum. Cithara est et totum uersum i uersum cuius quilibet pars debet a contemplato tacta mire sonare dei laudem. Singularis etiam horum cithara est iesus christus cum omnibus actibus sue passibilis uite: etiam confessionis prime: quia citharam facit sonare concuuitas sue acerbissime passionis qua fuit cauatus et fossus in manibus pedibus et latere et sanguine uacuuus et uita ubi chorde omnium membrorum suorum et neruorum: et iuncturarum fuerunt extente fortissime: organice tamen et musicice secundum quod exigebat diuine iusticie austeritas et uirtutum iesu strenuitas: et super nostram miseriam curandam effusa sue pietatis charitas: ubi et sonus doloris uigoris et amoris in eius uoce in cruce clamante septupliciter sonat: secundum septem uerba que dixit: que tibi supra exposui li. iii. c. xxxiii. in quibus omnibus sancti sexti status tanquam in cithara salutis humane totam perfectionem bonitatis diuine et uirtutum suarum metalium et omnium dei operum sonare facient tanquam in ordinatissima armonia nucleantes cum paruulo: nunc dolentes cum crucifixo: nunc peregrinantes cum glorioso qui est super omnia benedictus deus. Huius cithare forma sexto statui data primo apparuit in hoc sacro monte cum in stigmatibus passiois fundator sexti status frater sciscus: a christo factus est citharedus. Et quia non indocte nec rusticane isti iesuiculi seu agni citharizantes in agno iesu percutient chordas predictae cithare: sed cum arte perfecta a spiritu sancto infusa: ideo dicitur. Sicut citharedogum: quod citharedus non dicitur nisi per artem et frequentem usum magister formet sonum. Quinto ista uox est exufflatiua ueteris fermenti omnium preteritorum defectuum et noui status formam iubilum: pro quo sequitur. Et cantabant quasi canticum nouum. Nouum quidem propter nouitatem uictorie eis datam et propter nouam citharam incorporationis iesu in ipsos et nouam artem spiritus sancti in ipsos diffusam. Ex quibus omnibus sunt eis cantica inouata: ergo hec uox in deum erit tota relata et in honorem ciuitatis superne: pro quo dicitur ante sedem dei et agni et ante quatuor aialia et seniores. Septimo hec uox erit singularis gratie alijs non concitata: pro quo dicitur. Et nemo poterat dicere canticum nisi illa centum xliiii. milia quia inferior plebs quantumcumque ad eos de nota: et ab eis recta et in ipsis hec dona principalis per se et in se ad tante perfectionis iubilum non ascendet. Quinta autem prerogatiua istorum est puritas perfecta et immaculata per qua subdit: qui empti sunt et

terra: q̄si dicat x̄pi passiōe & sanguīe eius: i quo cō-
tinue citharizat redēpti sūt & purgati a x̄po ih̄u ēpti
one amorosa segregati ab oī uita trena: q̄ p̄rogati-
ua magis explicat: cū d̄r. Hi sūt q̄ cū mulieribus nō
sunt coiūgnati: uirgēs. n. sūt. Et licet intelligat q̄
i illo statu renouabit sc̄a uirgitas tam mente q̄ car-
ne: qua oīs muliebris coiūgnatio aufugiet longe:
t̄n noīe mulier̄ pōt itelligi oīs utilitas creature: cū
qua nō coiūgnabunt iordinato amore: sed cū sc̄o
iōāne mūdissimo uirgine: & post oēs apostolos in
huius signū ultimo reseruato gustabit optimū ui-
nū miraculose opatiōis ih̄u: qui oēm aquā distra-
ctionis p̄fite i nuptiali amore cōuertet i celicū ui-
nū. Et sicu t̄ circa finē uite ih̄u pueri hebreor̄ ip̄m
miraculose glorificauerūt: sic circa finē tēpor̄ im-
maculatissimi pueri & uirgēs de stirpe isrl̄ ad sum-
mam ih̄u uirginis imitationē & familiaritatē cre-
dūt uocādi: ut hi sint agni nouelli mūdissime ouis
uirgīs marie m̄ris agni: q̄ in t̄ra incolatus sui & di-
lectissimi ih̄u hos imaculatos uirgēs in sue imacu-
late uirginitatis filios adoptabit. Nihilominus no-
mie uirginū intelligit oīs perfecta purgatio ab oī
p̄fita labe & expientia carnis. Sicut fuit i b̄ndicta
magdalena: & i ap̄loz p̄cipe petro: qui neq̄ ab
agni cātico excludūt. Septima p̄rogatiua est idiui-
sibilis ad x̄pm seq̄lla in sua uita p̄fecta: p̄ qua d̄r. Et
sequūt agnum quocūq̄ ierit. Quātū. n. unusq̄sq̄
mirat̄ deū & p̄cipat: in tantū sequit̄ eum. Quo
ergo i pluribus & altioribus p̄fectiōibus p̄cipat:
uitam eius: ip̄m magis sequunt̄. Et q̄a ille status
sc̄dm̄ principales superogatiuas perfectiones cōsi-
lior̄ x̄pi ip̄m ih̄m pro ut est hominibus huius ui-
te possibile imitant̄: ideo dicunt̄ eū sequi quocūq̄
ierit: & etiā quia ip̄m semp̄ habent ducem sui itine-
ris: & ip̄m semp̄ specular̄ ante oculos mētis sue:
& in ip̄m totum suum esse dirigūt & trāsfornat̄:
nihilominus oīs creatura in infinitū deficit a perfe-
ctiōe dei hominis ih̄u x̄pi. Septima p̄rogatiua ē
uniuersalis p̄matus dedicatiōis sancte: & fūdatiōis
noue ecclesie: que i principalibus coniūctis predcō
angelo ē fundata. Pro qua dicit̄: hi ēpti sunt ex om-
nibus: siue ex hoibus sc̄dm̄ litterā ueriorē. Ri. tamen
difiunctiue ponit utrāq̄. Et ē sensus q̄ a carnali ui-
ta hominū: & a generali corruptiōe hūani generis
sunt p̄ x̄pi gratiā & eius p̄ciosissimū sāguinē singu-
larit̄ segregati & empti: ut sint p̄mitie deo & agno-
toti tritati & ip̄i ih̄u x̄po charissimi & placibilissimi
q̄ sicut fructus p̄mi t̄pis sapidissimi comedūt. Di-
cunt̄ aut̄ p̄mitie deo & agno singularit̄: q̄a totalit̄
sunt trāsfornati i cōtēplatione gl̄ie dei: & i holo-
caustū crucifixiōis agni: & sūt prima fūdāmēta t̄rii
status mūdi. Nota aut̄ q̄ sepe ip̄erit eos ēptos: q̄a
singl̄aris p̄prietas status p̄fectiōis dande ē omnē
sp̄e uanā p̄p̄rii meriti uacuare: & p̄ hūilitatē profū-
dissimā totū mere gr̄e & ēptiōi sanguis ih̄u x̄pi at-
tribuere: ac p̄ hoc totū suū eē charitate holocaustifi-
ca in x̄pi mortē trāfere: qd̄ ē perfecte nō sibi sed
x̄po uiuere. Ex quo sequit̄ p̄fecta purgatio oīs ma-

li: & idcirco quintā p̄rogatiuam supra positam de
ip̄or̄ puritate exaggerat dicēs: q̄ in ore ip̄or̄ non
est iuentū mendaciū: q̄a i x̄po qui ueritas ē: sūt cor-
de: ore: & ope trāsportati. Alias ēt quia religiosi hu-
ius t̄pis sūt duplices & dolosi hypocritales cruces
mūdo preterdentes: oñdit eos ab hoc uitio alienos
dicēs in ore eor̄ non iueniri mendaciū: q̄a ueridi-
ces simplices sinceri qd̄ uer̄ est dicūt: semp̄ in ore
portātes ih̄m. Et q̄a regl̄ares obseruatiē sūt ut plu-
rimū maculate: ut oñdat eos p̄fecte & itegre euā-
gelicā p̄fectionē seruare dicit. Sine macula. n. sunt
ante thronū dei. Quidā dicunt q̄ añ thronum nō
est de textu: q̄uis p̄ modū ep̄istole legat̄ i ecclesia.
Ri. t̄n h̄t̄ & glo. expōit añ thronum dei. i. añ d̄ni
iudicē: quia i oculis eius & nō hoīum iustificari cu-
rabit̄: & sine macula apparere contra hypocritas q̄
eos ip̄pugnat̄ q̄ sc̄dm̄ s̄ntiā iōānis oīa opa sua faciūt
ut ab hoibus uideant̄. Vides ergo quō nunc uide-
tur i huius t̄pis calamitate sepulti debent celeriter
a iesu decore humiliū exaltati.

Iesus resuscitatus

Cap. x.

Riūphator mortis ih̄s cuius p̄p̄rium ē
sup̄ occasū ascēdere: & i se & in mēbris su-
is de mortis triūphare cōflictu: sicut in p̄-
prio corpe duabus noctibus iacuit i sepulchro: nna
int̄posita die sabbati: in qua a doloribus sexte ferie
requieuit: licet requies festiua resurrectiōis glorio-
sa diei d̄nice seruaretur. Sic in corpore suo mystico
quasi duabus noctibus uidet̄ subiacere mortis im-
perio: dū sub mystico antichristo quasi sub prima
nocte: & postmodū sub aperto quasi sub secunda
nocte que i luce resurrectionis plenarie christi sp̄iri-
tus terminat̄ radios sue lumiose fidei uidet̄ p̄mit-
tere quo ad populor̄ multitudinē obūbrari: inter-
posita t̄n die int̄media aliq̄ta. i. pace i qua mulier ec-
clesia possit sibi de p̄seruatiuis aromatis preuide-
re ad ungedū corpus mysticū d̄ni ih̄u: ne in horren-
da morte caligie & tenebroso turbine antix̄pi ma-
gni torali corruptiōe feteat & putrescat. He sūt due
noctes horrēde: antix̄ps mysticus & aptus: i quoq̄
medio euāgelicis uiris relinq̄t̄ sabbatissimus: i quo
x̄pi ih̄u clarificata paup̄tas illius possit sup̄are in sul-
tus: i copia reor̄ plurimos d̄r occisurus. In qua qd̄
primaria clarificatiōe erit utiq̄ dies solēnis & qd̄a
resurrectio x̄pi uite q̄ i alio mystero suas hūit duas
noctes precedētes horēdas. Sed plenaria iurrectio
x̄pi ih̄u i toto mūdo cōuerso post mortem antix̄pi
magni seruat̄: mysteria t̄n illius resurrectiōis sc̄dm̄
aliquid applicant̄ prime: sicut & mysteria antix̄pi ma-
gni mystico adaptat̄: q̄ est eius p̄cursor. O gens ce-
ca xp̄ianor̄. Nota q̄ horēda percussio fuit i bestia
sup̄ra descripta: nā nūq̄ accidit i ecclesia si l̄e. Nunq̄
n. fuit aliq̄ heresis uel p̄secutio pagana q̄ sic oēs si-
deles absorbuerit: qn̄ ualētes milites hūerit sacra ec-
clesia: q̄ p̄sistētes i plio cōtra iurgētes malitias pu-
gnauerint. Sed i hac tantus fuit cunctor̄ timor: ut
hostes bestie uiderēt̄ tāta strage cōfusi: q̄ q̄si uide-
bāt̄ dicere motibus & petus: cadite sup̄ nos: & ab

scōdite nos ab ira sedentis in throno: q̄ cū sit crūē
 ta bestia: se agnū dei mētī. Et ad lřam uel oēs fue
 rūt sibi cōglomerati i alio malo: uel fuerūt timore
 cōcūssi ut nō apperēt i bello nec dicerēt qđ sētrēt
 uel fuerūt errore decepti: sibi obediētes ut xp̄o: uel
 fuere strage cōfracti: ut fugisse uiderētur de mūdo
 & nūq̄ uiuētibz apparerēt: magna ergo mors cor
 poris mistici fuit ista q̄ ip̄m i tante cauēne abyssō
 tanto tēpore sepultū inclūsit: & obstinata corda uel
 saltē mortua grandis auctoritatis pondere pressit: &
 falsorū sigillorū sculptura firmauit: sed & malitioso
 rū custodū armatura nō defuit. Ab hac morte resur
 gens iesus i spū suo tāq̄ p̄ncipali malitia magnū cā
 tari allā. Sed dñica i albis sequēte pōt introitū illius
 cui nomē est mors & infernus sequebat̄ eū: dupli
 cabit̄ allā: totū corpus populi i orbe disp̄si eū prin
 cipalibus militibus: qui sūt quasi aia mistici iesu in
 fide & deuotione iūgētur: tūc q̄ ip̄e iesus eterni pa
 tris filius uiuet in cordibus oīm nationum: & quasi
 alter ioseph fratribz suis secūdū carnē iudeis con
 uersis nō solū i omni terra egypti: sed in oī dñatiōe
 regni eterni p̄ totū mundū nūtrabit̄ dñari. Et q̄ ad
 has resurrectiones currit totus ip̄etus libri apoc. id
 circo testatur se loānes fuisse i spū uisionis horū: oī
 um spūalis i dominica die i qua ad lřam xp̄us resur
 rexit ab inferis: & oēs has uisiones i illa eadē die lo
 ānes uidit: in qua magna applicatio sue itelligētie
 & subleuatio cōtēplationis altissime & cōfortatio
 sue memorie designat̄. Figuraf̄ etiā q̄ sicut tunc ie
 sus a mortuis resurgēs de sepulchro exiuit: sic spūa
 lis uita sua totius scripture spūalis itelligentia erat
 de sepulchro poris malitie & mortis uolēte p̄cessu
 ra: & ad publicū libere exitura: & ad maximā famili
 aritate iesu & cōiunctionis uinculū p̄mouēda: per
 fuore uulnēz tactū cōpassiuū & trāformatiuū: un
 de eadē die apparēs discipulis uitalē suū flatū eis im
 misit: & ut intelligerēt scripturas sensus aperuit: &
 uulnēz cicatrices oñdit: se palpati familiariter uolu
 it & cū ip̄is comedit. Hec in hac sacra dñica die quā
 expectamus iocunde feliciter cōplebūtur: uoluit au
 tē deus eadē die oīa uideri ad oñdendū: q̄ quīs sint
 septē uisiones distincte: possūt n̄ in unā uisionē re
 duci: & spiritualiter oīa oībz adaptari p̄prio suo re
 spectu ad tēpus sibi cōmōdens: p̄ hoc nō mutato in
 aliquo: sed magis ex aliore adductiōe p̄fecta: unde
 & p̄me uisionis radix pōt ad uisiones alias adaptari:
 & illā nūc adapto ad gloriā statū futurū: unde i hac
 radice ponit̄ p̄mo septē candelabra. vii. ecclesias de
 signātia. Nā ecclesie instar candelabrorū sunt sursum
 in diuina erecte: & ad dei lumē suscipiēdū & diffun
 dēdū aptate: p̄ dei sapiētiā & charitatē sūt auree: &
 q̄ ad modū auri p̄ ignē pbātur: & malleis extēdūt̄
 & sic sursum in celestia: quāsi in formā candelabri con
 tinētis ardore & lucē sapiētie p̄ducunt̄. Dicunt̄ au
 tem. vii. q̄ uniuersalis ecclesia. vii. statibus distigunt̄
 ut plures est̄ dictū: & uita & uegetationē accepit a
 spū septiformi. Postmodū ponit̄ uisio filii hoīs: in
 qua xp̄us sub. xii. pp̄rietatibus apparet: q̄ in plena

resurrectione spūs sui: i seīs pastoribus resurgēbūt.
 Prima est assidua ecclesie uisitatio & inhitatio: pp̄
 qđ apparuit i medio candelabrorū: iuxta qđ sacer
 dos legalis: leuit. vi. lucernas candelabri i scūario de
 beat sēp sollicita cura nutrire. Dicitur etiā i medio
 ihs: q̄ oībz s̄ctis exhibet se intime: ut cētū toti
 sphere. Secūda ē ad subditos condescēsiua hūilitas
 & hūanitas: pp̄ qđ dicit̄ s̄sem filio hoīs q̄ tūc sin
 gulariter ad aiare salutē & fomētū uiscerosa xp̄i pie
 tas assumābit sibi platorū affectū. Dicit̄ etiā p̄ hoc
 statu uidisse similit̄ filio hoīs: q̄ sue uite erūt quātū
 possibile ē s̄lari. Tertio itēgre castitatis & honesta
 ris s̄ctitas noīe. s̄pōderis q̄ erat uestis sacerdotalis
 & linea p̄ticens usq̄ ad pedes: ideoq̄ pōderis id
 est pedalis est dicta: uel secūdū altos erat tunica hīa
 cincta usq̄ ad pedes in cuius sinibz erant itinabu
 la aurea: & de hac uidet̄ loq̄ liber sapiētie. xviii. hec
 n. uestis hēbat rōale & sup̄ humerale cōiūcta noīe
 huius in qua significatur hūus celestis castitatis &
 s̄ctitatis pōtiffices cōdecēs: p̄ cuius ardua plenitudie
 subditur: & p̄cinctū ad mamillas zona aurea. Subcī
 ḡ enī circa tenes designat̄ restrictionē: cōcupiscētia
 rū & opeze carnis: p̄cingi uero ad mamillas: desiḡt
 ip̄unitatis oīs restrictionē & affectus cordis. Intelle
 ctus enī & uolūtas sunt quasi due mamille mentis
 p̄pinātis sapie lac & amoris. Itē cīgi zona pellicea
 est timore mortis & pene honestatē & castitatē ser
 uare: cīgi uero zona aurea est eā seruare ex mero &
 solido charitatis ardore p̄ amore s̄litudis iesu xp̄i
 & sue mūdissime matris. Quarta ē reuerēda & p̄cla
 ra sapiētie & cōsiliū & oīs diffinitiois maturitas p̄ se
 nilē & gl̄iosa canicie capitis designata: unde subdit
 caput eius & capilli erāt candidi tanq̄ lana alba: &
 tāq̄ nix p̄ caput uertex mētis & sapiētie: p̄ capillos
 autē multitudine & ornatus subtilissimorū & spūalis
 simorū cogitatuū & affectuū: seu plenitudo dono
 rū spūs scī mētē adornatiū designat̄. Sicut̄ aut̄ in la
 est calor fomētatiuus & mollicies corpi se applicās
 & cādor cōtēptior & luauior q̄ in niue. Sic in niue
 est frigiditatis & cōgelationis algor & rigor & can
 dor n̄o uisui itolerabilior: & humor sordidū purga
 tiuus & tere ip̄inguatiuus: p̄ q̄ designātur cōditio
 nes sapiētie xp̄i q̄ erit eis partim cōdescēsiua & con
 tēpata & fomētatiua & sua pietate calefactiua & in
 eis refrigerans omnem inordinatū amorē & hūme
 ctas & ip̄inguas totā agriculturā uirtutū: & carnali
 um affectus faciēs obrigescere in aliis rigide pūgēs
 eos. Splēdoreq̄ eorum i sua plenitudie nō erit capa
 bilis ab īfimis. Designat̄ etiā q̄ sic eos fouebit sa
 pientia iesu: q̄ tamē acie aspēus sui p̄ extaticū excel
 sū faciet caligare: sicut̄ nix oculos corporales. Quinta
 ē cōtēplationis speculatiue p̄ctice i feruore & splē
 dore p̄picacitas nā iesus oēs actus & intētiōes &
 nutus ecclesie circūspiciēs eos sibi in hoc secūdū
 q̄ erit expedies s̄labit: uide subdit. Et oculi eius ue
 lut flāma ignis: q̄ sp̄aliter respectu diuinorū hēbūt
 quasi iugē & flāmeū aspectū. Sexta est uite actiue p̄
 secta opōlitas. Et pedes eius s̄lēs aunchalco sicut

in camino ardenti. Aunchalcum ē es nitidissimum ualde simile auro: & cū est ī camino ardenti ē ignitissimū: ac scitillās & liq̄sciuum: xpi aut̄ corporales actus & p̄cessus sūt charitate dei & nri ignitissimi & exemplari scitillates: & etiam dū hic uiueret ī camino tentatiōis p̄bati: & auro sue efn̄e charitatis sūp̄issimi. In hac formā in illis ihs opat̄ uirtutē: ut seruore secl̄i opent̄. Septia ē sue doct̄ie celebris resonātia & irrigatio fecunda: & uox illius tāq̄ uox aquarū multarū. Octaua ē pr̄atiua p̄sidentia & cōtinentia non solū eccl̄iarū sed et̄ rectorū: unde subdit. Et hēbat ī dextera sua septem stellas. Nam. vii. stelle sūt anḡli & epi eccl̄iarū. Tūc aut̄ singularit̄ se sentiet̄ ī xpi dext̄a ab ip̄o protecti: & sola amātes celestia: nam multi ex eis hitant ī sinistra. Epi aut̄ sic debent sup̄ eccl̄iam lucere & p̄sidere: sicut lux lucerne & scūari quia stella sup̄ candelabrum stabat: sicut et̄ motus stellarū & int̄uētia regit̄: secūdat̄: & illuminat̄ trā: sic scūs prelatus eccl̄iam. Nona ē iudicane correctiōnis iustitia: unde subdit. Et de ore eius gladius ex utraq̄ pte acutus exhibat̄. i. snt̄ia penetrās cuncta uita: & undiq̄ absq̄ psonarū acceptiōe absidēs: Hebre. iiii. Uiuus ē sermo dei & efficax: & penetrabilior oī gladio ancipiti. Ihs. n. nō solū p̄cutit extraneos: sed & suos: iob. ix. Innocētē & impiū ip̄e cōsumet. Sed inocētē p̄mouet puniēdo: & it̄ellige īnocentē respectue: alias aut̄ nullus ē inocēs qn̄ sit dignus oī pena: uel inocēs dī quis p̄ respectū ad dei p̄destinationē: p̄ quā ī efn̄itate nō appent uicia electorū: ut ē dictū supra. Per gladiū et̄ it̄elligit̄ dei uerbum penetrās it̄ima cordiū: & scindēs ab amore uitiōrū: Eph. vi. gladium spūs scī qd̄ est uerbum dei.

Decima ē claritatis sue & ueritatis icōphēbilis gl̄ia: & facies eius sicut sol lucet ī uirtute sua. Sol ī tota sua uirtute lucet in meridie: & quidē corporalis facies ihu icōpabiliē magis lucet: & p̄ hoc designatur ineffabilis claritas & uirtus sue diuinitatis: & et̄ sue mentis: q̄ scīs sexti status singl̄r̄ resurgit̄: uñ ipsi et̄ singl̄ares cōtēplatores gl̄ie sūmi dei & hoīs asūpti: ī cuius signū post sex dies trāfiguratus ē ihs ī mōte: oñdēs faciē solis. Undecia ē ex predictis sublimitatibus ip̄ressa ī subditos tremefactiua hūilitas: & cū uidissē eū cecidi ad pedes eius tāq̄ mortuus: p̄ qd̄ dat̄ it̄elligi q̄ tāta uisio diuīe maiestatis immitter̄ p̄mis p̄fectionibus & p̄latis: q̄ ipsi sub deo & xpo hoīe: cadēt ī suū nihilū scissima morte annihilati ī seip̄is: & de hoc mō moriēdi satis dictū ē supra. Hoc significauit casus Ioānis tāq̄ mortui ante pedes appentis. Significat et̄ q̄ p̄maria resurgētia xpi ī eis plebs s̄bditorū sub eis annihilata cadet̄ q̄si mortua: de tota p̄fectione illius status & t̄pis nihil attribuētēs sibi sed soli ihu: & illis p̄ncipibus suis.

Duodecia ē hūiliatorū cōfortatiua & subleuatiua familiaritas: q̄ oñdit̄ ī duobus: ī tactu familiari & cōfortatiuo: ī uerbo suauī & explicatiuo. Pro p̄mo dicit̄: q̄ posuit dext̄am suā sup̄ me. Pro secūdo. d. Noli timere. Dein explicat̄ sibi illas suas p̄fcoēs ex q̄z̄ fide & noticia apl̄ius potat̄ cōfortat̄ itres bi

narios explicās p̄fectionū suarū: primus ē. Ego sū p̄mus & nouissimus. i. oīum p̄ncipiū & finis: ut p̄mus dignitate deitatis: nouissimus hūanitate & uilitate mortis. Scd̄s ē. Et sū uiuus & fui mortuus. i. p̄ ueritate & p̄ uestra salute: & ne credat̄ hec uita sicut p̄ma posse deficere: subdit̄: & ecce sum uiuēs ī secula sc̄lorū: q̄si dicat̄: bonū ē te hūiliari etiā mortū p̄ me: q̄ sū oīum cā & finis: & q̄ pro te nouissimus fui & mortuus: & sicut ego p̄ hac uia pueni ad gloriā immortalē: & meip̄m resuscitauī a morte: ita & tu me te resuscitate puenies. Tertius biarius ē. Et hēo clauēs mortis & iferni. i. hēo pr̄atē educēdi quoscūq̄ ad sepulturā mortis: tā pene q̄ culpe: & et̄ a p̄fūdo ifernali gehēne debite pccōni: cuius culpā a nullo. Et potest p̄ hoc pt̄as cōdēnādi & absoluedi scd̄m suā uolūtātē it̄elligi. Hec aut̄ miris mōis resonabat̄ noticia imixta & sc̄timētis int̄ius ī felici resurrectione status futuri. O q̄ mira & uaria in p̄dcis oibus it̄elligūt̄: ad q̄ cursus adaptare nō sinit. Sicut aut̄ ī xpo resurgētia mortuis magnū fuit all̄a cantatū a iocūdissima m̄re & discip̄lis eius: sic a m̄re eccl̄ia & uiris p̄fcis cātabit̄ iocūdissimū all̄a: sicut satis explicat̄. xix. Ca. huius lib. ubi dicit̄ Ioānes se audisse uocē tube magne sicut uocē aq̄z̄ multarū: & sicut uocē tōitruorū magnorū dicētū all̄a. Secūdū Ioachī ichoāte hac laudē aliquo magno scō q̄si magna tuba dei statim resonabit̄ laus ī ore m̄rtorū q̄ erit̄ q̄si uox aq̄z̄ multarū. Ad extmū at̄ maior effecta q̄si tonitruorū magnorū: pcutiēt̄ usq̄ ad fines tr̄e. Itē p̄ hac trinā sp̄m uocis designat̄ triplex p̄p̄teritas & p̄fcio huius laudis. Erit̄. n. admodū efficax sicut uox magne tube: & multiformibus deuotionibus & cōpūctionibus arefacta humectās quasi uox aquarū multarū extatice stupefaciēs ex magnitudine dei & laudis eius cor & cerebrū cōcutiēs & abforbēs q̄si uox tonitruorū magnorū. Motiū at̄ huius laudis ē duplex. Primum magnifica minificētia dei oīa sup̄ātis & ubiq̄ regnātis: & p̄ nouū effectū suā oipotētia oñdētis: dū totū orbē aufert̄ īprobis & subicit̄ scīs. Pro hoc dicit̄: qm̄ regnauit dñs deus nri oipotēs. Scd̄m ē cōdescēsiua miseratio dei electorū eccl̄iarū sibi sp̄saliē uniētis: ac p̄ hoc dei oipotētia & honor uidet̄ n̄e utilitari dari: dum tāte maiestati m̄imōiali charitate unimur. Et p̄ h̄ sp̄o sus h̄arū nuptiarū dī agnus q̄a oipotētia ihu cū maxima māfuetud̄ie sue hūili eccl̄ie cōdescēdet̄ & unietur. Et q̄a ē sūma iocūditas: iō p̄ hoc subdit̄. Gaudemus it̄ra cordis iubilo: & exultemus. i. extra saltēmus p̄ gaudio: & demus gl̄iam ei. s. q̄ regnauit deo oipotētī ī eius laudē oīa referēdo: q̄a uenerunt nuptie agni noue. s. & solēnes: & altiores oibus aliis datis mūdo. Et uox eius. s. spiritualis eccl̄ia sexti t̄pris deo iūcta ut uxor ad sp̄m dei cōcipiēdū & p̄pagandū in filios preparauit se per nuptialia ornamenta similitudis sue p̄fectiss̄ me uite. Sed q̄a hec preparatio tota est dei & non nostra: ideo dicit̄ q̄ datum est illi per gratiam iesu sponsi ut operiat se byssino splendenti & candido. Quia uero

in corporalibus ornamentis exornata splendebat: ne crederet q̄ hec mūdissima sponsa paupcula & hūilima eius uellet imitari pōpā oñdit q̄ nullo modo: cū subdit: Byssinū enī sūt iustificaciones scōr̄: q̄ uirtutibus & exēplis xp̄i iesu & scōr̄ apstolor̄ eius quibus iustificati sūt & iustitie trāsuderunt exēpla. Hec spōsa ornata pcedet: nō tēporali pōpa. Quod autē gloriosū sit talibus nuptiis interesse nobis cōfirmat nō solū uerbo: sed etiā auctētico & incredibili scripto: cū subdit. Et dixit mihi. s. angelus q̄ p̄mā uocē laudis formauerat. Scribe beati q̄ ad cenā nuptiar̄ agni uocati sūt. Ne enī crederet cōtēptibilis hec solēntas: q̄ fugata mūdi pōpa ī iesu pauprate fūdāt: idcirco ī ipsa & ī uocatiōe ad eā eternā b̄titudinē p̄dicat cōtineri. Dicit autē cena nō prādū: q̄ hoc cōuiuū in fine status secundi erit generalis: ut sit tertia cena xp̄i iesu. Prima ī fine ueteris legis: seu p̄mi status. Secūda in fine se. ūdi & hec est de qua hic magis pp̄rie dicitur. Tertia in fine seculi in gloria paradisi. Quia uero difficillimū est credere: q̄ tales nuptie tāta inūdante malitia post modicū sint ipsa destructa hēde: imo carnalibus fabulosū appetit: idcirco cōfirmat hoc ioānes nō solū scripto: sed & uerbo dei impossibili falsificari: cū subdit. Et dixit mihi: hec uerba dei uera sunt. Et q̄ maxima erit reuerentia discipulor̄ ad magistros: & ouiuū ad pastores suos. Idcirco oñdit q̄ ioānes cadēs uoluit angelū adorare. Sed q̄ ecōuēto in statu euāgelice hūilitatis sc̄i prelati non pmittent se more sup̄bor̄ hūius tēporis seruiliter a suis subditis adorari: idcirco angelus dicitur p̄hibuisse ioāne: dicens conuersus tuus sum & fratruū tuor̄ hēntiū testimoniū iesu: q̄ corde & opere se sentiēt cōseruos oīm fideliuū obsequio mācipatos iuxta qd̄ iesus exēplo & uerbo docuit luce xxii. Qui maior est ī uobis fiat iunior. Et ego ī medio uestrū sū sicut q̄ mistrat. Hinc ē q̄ petrus p̄nceps ap̄lor̄ n̄ pmisit se a cornelio adorari: sed eleuauit eū dicēs. Et ip̄e ego sū sicut & tu. Nota etiā secūdu loachi q̄ sicut h̄ a sanctis euāgelicis sexti status dictū ē quater all'a: sic destructa babylōe: rediēs ad terrā sanctā cātat quater cātīcū dñi qd̄ ī terra aliena nō licuit imo pur̄ ī ps̄ dicitur: organa ī salicibus suspēderūt. Dicitur enī ī libro esdre: q̄. P̄mo cātauerūt cū posuerūt altare: & tēpli fūdāmēta iecerūt. Secūdo cū tēplū ē cōsumatū. Tertio cū fecerūt festiuitatē tabernaculor̄. Quarto qñ h̄ m̄ noue ciuitatis ē consumata structura: que quattuor pōt noue babylōis exterminiuū spūaliter cōplebūtur. Dicitur autē carnalis eccl̄ia noua babylō: q̄ eccl̄esia uocatur meretrix magna: tum quia ordo uirtutum est in ipsa per deordinationem uitiorum enormiter confusus: & uerus cultus & amor sponsi iesu turpiter adulteratus: rū q̄ imalo nō solū intēsiue sed etiā extēsiue ē magis: ita q̄ boni ī ea sicut pauca granitritici imēso cumlo palear̄: tum q̄ sicut filii israel fuerūt in babylone captiuati & uehemēter opp̄ssi: sic spiritus iustor̄ huius tēporis supra modū angustatur & opprimitur a p̄ncipatu & p̄dominio ba-

bylonis: & uelit nolit in multis meretricis actibus eis seruire cōpellitur. Nō mireris ergo si de casu tanti sceleris cantatur a sc̄is huius uite solēntissimū all'a. Quia etiā. xix. c. apoc. xxiii. seniores & .iiii. aialia ceciderūt & adorauerūt deū sedētē sup̄ thronū dñtes de ruina babylonis: & respondentes sc̄is huius uite amē all'a. Nā p̄ hos celestes ordies designat. O q̄si apoc. oīa possūt aduci ad gaudiū huius resurrectionis letifice. & ruinā pessime meretricis: uide ī apoc. xiiii. introducit̄ āgelus h̄ns euāgelii et̄nū cuius cōditioēs q̄ utiq̄ sūt huius status n̄ uacat exponere: claman̄ magna uoce: cecidit cecidit babylon illa magna q̄ a uino fornicationis sue potauit oēs gentes. Et q̄ illud intelligere quō impletur ī carnali eccl̄ia ē occultū nisi dono dei manifestet̄: idcirco descripta illa muliere meretrice sup̄ bestia coccinea dicitur q̄ hēbant nomē in fronte scriptū mysteriū babylonis: magna mater fornicationū & abominationū ter. Stupēda autē cecitate huius tēporis hic exp̄mit̄ ritus sc̄is cū dicit mysteriū. i. occultū: & tñ ē in scripto: q̄ sine oī uerecūdia ī oculis oīm suū tenon prostibulū. Hec autē ueritas singularē p̄dicabitur sc̄is sexti status: quō. I. horribiliter culpabiliter p̄antia xp̄m misticū: & cadet penaliter p̄ apertū.

Iesus dolore fulgidus. Capi. xi

Vx uera iesus ī oculis elector̄ ī tenebroso aere babylonis a uera intelligētia obscurā: resplēdens: ut ex supradictis satis patet in illoz̄ lūinoso cetu: quos sup̄ alios faciet p̄uidere sic poterēt īfluere gratie sue lucē q̄ celeriter cōueris p̄ncipalibus uelit nolit p̄ns ip̄or̄ p̄teruia: aputatis īfructuosus palmitibus totus clarus & splēdidus resplēbit. Vnde supra exposuimus ī ip̄is ihm solarē facie p̄mōstrare: pp̄ qd̄ sicut xp̄us iesus educēs discipulos a iudea ī galileā sup̄ mōtē: claritatē eis sue resurrectionis & uniuersal̄ potestatis oñdit: mittens eos predicare ī oēs gētes synagoge ruinā & eccl̄ie nouā spōsa. Sic & benedictus iesus faciet electis suis ī splēdore lucis sue: releuās mysteria noui status ūde. xviii. apoc. post bellū antixp̄i tā mistici q̄ apti dicitur post hec uidi aliū āgelū descēdentē de celo hēntē potestātē magnā: & terra illuminata ē a gloria eius: p̄ hūc intelligitur ordo doctor̄ p̄dicatiū futurum. Et forte iste angelus erit idē sūmus pontifex de quo supra ē dictū uel alius eius p̄fectiōis successor: unde & iste dicitur de celo descēdere: pōt intelligi de statu altissimo in quo deus īmobiliter & fixe ac lī in celo eos locauit cōtinue descēdūt in sua recedētes uilissima p̄ hūilitatis pfundū: & oī gradu gr̄e maxime tāto se reputātes indignos: q̄to plus sic descēdit: tanto eleuātur & cōfirmāt̄ sublimius: unde & de isto dicitur hēntē potestātē magnā. s. secūdu loachi in loquēdo uerbū dei. Sicut de dño dicitur q̄ loquebat̄ sicut potestātē hēns: & nō sicut scribe & phisei. Dicitur autē terra esse illuminata a gl̄ia eius q̄ nō obscuro enigmate sed sicut ī claritate solis a nūtiabit oibus uirtutē & exclamauit ī fortitudine

dicēs. Cecidit cecidit babilō magna & facta ē habi-
ratio demonior: & custodia oīs spūs imūdi & cu-
stodia oīs uolucris imūde & odibilis. In fortitudie
clamat: q̄a feruēt cōstāt & efficacit attonicās & tre-
mefaciēs auditores. Hec autē ingeminatio ē signū
iocūde & fortis affirmatiōis ruine & eius uehemē-
tis ire cōtra meretricis culpā: seu duplicis casus eius
sc̄dm duplicē antixpm: quia nō solū mala facit: sed
alios ad malefaciēdū cogit. Dī autē hitatio demōi-
orū: q̄a p spūm diabolicū possessā & ih̄itata: nō hēt
diligentē custodiā: nisi de delcātionibus carnis sue
q̄si spūs imūdi: uel de fastuosis uolatibus pompe
mūdāe q̄si uolucris imūde & odibilī sūmo deo.
Tūc autē singl̄r tria p̄dicabunt. s. iudiciū meretricis
& oīum h̄nūū charactē bestie & exhortatio ad fu-
gā sui cōsortii & seq̄le: & postea iuitatio noue spō-
se. Et p his tribus fit mirabilis ex̄ratio & iubilatio
Sic̄m p̄dicationem hētis de ruina babilonis: Esa.
xiii. & Hiere. l. ca. Ruina autē babilōie erit gl̄ia no-
ue spōse: sicut ubiq̄ q̄si ī scripturis p̄phicis p ruinas
statuū corruptorū fit clarificatio nouorū quos atiq̄
suffocabat corruptio: un̄ & inf̄ectio antixpi uocat
illustratio ih̄u xp̄i: cū dicit apostolus ad thessa. ii. q̄
dñs ih̄s inf̄iciet eū spū oris sui & destruet illustra-
tione aduētus sui. Attēde autē q̄ p̄ter antixpm
magnū qui dicit se messiā iudeorū dicūt aliq̄ ma-
gni: q̄ licet ea q̄ dñr. xx. c. de illis gentibus Gog &
magog possint īferri ad p̄dcm̄ an̄xpm: q̄ credit oc-
cisurus enoch & heliā: & post eius mortē fiet plēa
cōuersio iudeorū. Nihilominus magis pp̄rie deligēt
ad aliū antixpm ī fine mūdi futurū. Hec. n. exp̄sse
sonāt uerba Ezechiel. c. xxxviii. ubi p̄phetat cōtra
gog & magog: ibi. n. dī q̄ ī nouissimo ānorū uenit
et ad trā q̄ reuerā ē a gladio: & cōgregatca ē de po-
pulis multis ad mōtes isrl̄: q̄ fuerūt deserti ingiter
& c. Ex hoc. n. patet q̄ hūc dicit eē uētū & reuer-
sionē isrl̄ ad uerū cultū xp̄i a quo ī captiuitate demo-
nū & gētū trāsmigrauerat. Hiero. at ī cōmēto su-
p̄ ezech. dicit q̄ iudei putāt gog & magog eē gē-
tes: q̄ trans caucasū mōtē & paludē meotidē & p̄-
p̄rie caspiū mare ad idiam usq̄ tēdunt. Dicit plura
de hoc. Aug. at. xx. de ci. dei. c. xi. dicit q̄ gētes iste
q̄ ī Apoc. appellāt gog & magog: nō sūt lic accipi-
ende. At si sint aliq̄ barbari ī aliqua pte trāz cōsti-
tuti: & īfra toto nāq̄ ī orbe trāz signifiati sūt isti
eē: cū dcm̄ ē nationes q̄ sunt ī q̄ttuor angulis trē.
Vult ergo ibi dicerē q̄ hec ē uniuersitas malorū ho-
minū q̄ ipuḡbit electos: nō ad aliquā locū unū cō-
gregatos: sed castra scōz & ciuitatē dilectā. Dicit
xp̄i eccl̄iam toto orbē diffusam: q̄ ubiq̄ ab ip̄is mi-
tis cigeēt āgustis: & ad resistēdū eis exercitū fortis
erit q̄si castrorū acies ordiata. Hec ē s̄ntia Aug. Nō
tr̄ ē incōuēiens q̄ ī hoc sit gens aliq̄ p̄ncipalis h̄ns
m̄tas sibi toto orbē subiectas. Hec. n. exp̄sse sonāt
uerba dei ī Ezech. Vnde Hiero. exponens ibi uerba
dicit q̄ eis iungeēt mosoch: quos Iosephus cappa-
doces dicit: deinde tubal quos idē hebreos uel hy-
spanos: hebrei uero italos suspiciant. Et deo credo

q̄ huius gētis erit unus aliq̄s magnus p̄nceps pre-
dicte malitie caput. Queri autē pōt q̄re illud plū
singl̄r attribuit diabolo. Cui triplex ē rō. Prima
ē cōm̄dētie: ut sicut ip̄e malorū p̄ncipator & cōsua-
tor ē: sic utrūq̄ sibi ī diuersis uisioibus ascribat. In
q̄rta. n. q̄ ē de muliere amicta sole: sibi singl̄r ascri-
bit p̄ncipiū oīs mali. In hac uero huius serpetis ul-
timus finis eius. Sc̄da ē q̄ eius ad tētādū ptās non
oīo usq̄ ad finē seculi tollet: & usq̄ quo ī inferno to-
talit̄ p̄fudet. Et hoc ondit nūc in gog p̄ ultimum
bellū eius: & ultimā dānationē eius. Tertia ē sc̄dm
ioachi: q̄a forte nō iueniet tūc signis mēdacibus: si-
cut p̄mus imutādo trēna: sed q̄si ī maiestatis gl̄ia:
ut se s̄sem altissimo mētāt. Si autē q̄rat an iste no-
uissimus goc: uel illius tpris ultimi tētatio sit peior
& atrocior q̄ illius atxpi: q̄ singet se iudeorū messiā
Dicūt q̄dā q̄ sicut certamē mortis corporis sancto-
rum se habet ad certamen mortis seu transitus ad
statū cōtēplatiōis statice: ī quo qs totus morit̄ sibi
ip̄i. Sic se hēt tētatio gog nouissimi ad antixpm: q̄
se iudeorū mētāt messā: tūc ei op̄tebit elcōs certa-
re ad trāadū & exēplādū generalē tertii elcōz sta-
tū. Vñ pp̄ magnitudinem certamis & opis illius:
mittēdi sūt Enoch & Helias ī auxiliū & testimoniū
ueritatis oīo ruētis. In fine uero secl̄i dicūt q̄ non
op̄tet elcōs certare: nisi ad expectādū iudicē: ut p̄
ip̄m & cū ip̄o recipiāt regnū celi. Et ideo dicūt q̄
p̄ma simpl̄r piculosior ē ista: q̄uis ultia ī aliq̄bus p̄-
mā excedat. Simpl̄r tr̄ nescit q̄ sit maior: aut si pen-
satis oibus sint eq̄les. Vñ mihi q̄ illa ultia quo ad ali-
qd̄ erit oīum pessima: q̄a ip̄a ē status corruptio me-
lioris: & idcirco credo solēmissimos milites p̄patos
ad illā ut honorabilis triumphus sup̄ serpetē pessimū
deū ultie uictorie corporis ih̄u xp̄i: ad quorū strenuita-
tē mōstrādā: & eccl̄ie illius tpris singl̄rissimā itia-
tionē ad xp̄m: dī de illo plio gog: q̄ circuerūt ca-
stra scōz & ciuitatē dilectā: ut monstraret q̄ eccl̄ia
tūc erit ī strēuissis militibus ad hostilē & puigilem
puḡm istar castris exercitus ordiata: & nihilomi-
nū ad xp̄i cōtēplatuū cubitū & āplexū istar spōse
dilectē & ciuitatis diuitis spūalibus opulētē: īferra: &
spōso cōiūcta: ac p hoc q̄ cōtra suos hostes aderit
sibi custodia ih̄u tāq̄ ip̄am spōsalit̄ diligēt. Possūt
ēt mento p castra scōz itelligi spalia collegia euan-
gelicorū paup̄ū: q̄ usq̄ ad finē erūt p̄ncipales mili-
tes huius status. Per ciuitatē uero dilectā eccl̄ia ge-
neralis. Hec at ciuitas ē fūdāta p solarē p̄dicationē
clarificati spūs ih̄u xp̄i: sicut dcm̄ ē: maxie & ī pleni-
tudie post mortē illius f̄si messie. Et status ille figu-
ratus ē in angelo illo de quo dī Apoc. xix. Vidi autē
unū angl̄m stantē in sole: & clamauit uoce magna
oibus auibus q̄ uolabāt p mediū celi. Venite con-
gregamini ad cenā dei magnā. Iste designat altissi-
mos & p̄clarissimos cōtēplatiuos doctores illius
tpris: quorū mēs & uita & cōtēplatio erit tota fixa ī
solan grā hoīs ih̄u xp̄i: ex q̄ sibi splēdebit dare scāz
itelligētia scripturarū. Hic dī clare uoce magna oī-
bus auibus. i. oibus cōtēplatiuis & euāglicis uiris

q uolāt cōtinue p̄ imēsa latitudinē charitatis cordis
iesu diuerdas rōnes amoris tanq̄ per mediū
magni celi. Hos tales iuitat iste p̄cipuus inter eos:
& ad spirituale & serotinū cōiuiuiū iesu xp̄i: q̄ ad ce
nā magni dei: q̄ hec ē ultima cōuersio mūdi: i qua
p̄ fortē masticationē sp̄ualis p̄dicationis & sp̄ualis
uire ip̄ore deuorabitur uniuersitas electōre illius tē
poris moritura carni & uiciose cōcupie: ut cōsūpta
carne imāeat purus sp̄s xp̄i uite & paupertatis altis
sime: unde subdit: ut māducetis carnes regis: & car
nes equore & sedētū i ip̄is: & carnes hoim liberore
& seruore & pusillore & magnore. Hoc q̄tū ad po
pulos & reges tūc xp̄o iesu & eius eccl̄ie icorporā
dos significat idē cū illo: q̄ dicitur. Act. x. dictū pe
tro uidenti quadrupedia & serpētia & uolatilia in
magno uasē uitreo q̄ttuor inuitis submisso de celo
cui dicitur. Occide & comede. Quibus autē uerbis
explicari possēt cū quāto gaudio & dulcoroso amo
re reficiētur sancti de cōuersiōe iudeore & oim gē
tiū tūc fienda. Vnde ber. sup̄ illud Iob. c. xlii. Et de
derūt ei unusq̄sq; ouē unā dicit apire libet oculos
fidei & extremū illud sancte eccl̄ie de suspectione
isrl̄itici populi cōiuiuiū cōtēplari. Ad q̄d nimis cō
iuiuiū magnus ille helias cōiuiuiū inuitator adhi
bebit: & tūc p̄p̄iqui & noti cū muneribus ad xp̄m
ueniūt: quē i flagella paulo ante positū cōrēpserūt.
Et subdit. Quod. n. cernimus magna ex parte iam
factū adhuc credimus p̄fecte fidē. l. adorabunt eū
filie tyri i muneribus. Hoc. n. tūc fiet plēius: cū isrl̄i
ticas mētes ei quē sup̄bientes negauerūt: q̄nq; co
gnito hostiā sue cōfessiōis apportāt. Itē paulo post
super illud: dominus b̄ndixit nouissimis. Iob mag
is q̄ p̄ncipio eius. Multa ad hāc mafiā pulchra di
cit. Quātū autē ad anti xp̄m & eius cōplices tūc dā
nādo p̄fata manducatio carniū eore designat gau
diū scōre de glorificatiōe xp̄i sup̄ ip̄ios hostes eius
& de ablatiōe ip̄edimētore: q̄ p̄stabāt ip̄ii cultui &
imitationi p̄fectissime uite xp̄i q̄ duo ex reprobore
destructione cōsurgēt unde. Esaias. lxxi. c. Vult dicit
deus: q̄s facti egrediētore & uidebūt cadauera uiore
& p̄uaticati sunt in me: & erūt usq; ad facietatē uisi
onis oī carni. Pro utroq; autem sensu est illud Iob
.xxxviii. ubi de aquila dicit: ubicūq; cadauer fuerit
statū adest. Possūt etiā p̄ aues significari demones:
quos sc̄i cōuocant in zelo sp̄s sc̄i ad sententiā repro
bore: ut ip̄is dētur ip̄ortare pene: quore uolūtati se
subiicerēt delectatiōe culpe. He sūt aures lacerantes
carnes magri p̄store: Gen. xxx. Has uolucres abi
gebat abraham. Gen. xv. Vbi dicit Augusti. p̄ aues
demones: & per cadauera designari carnales q̄ a de
monibus lacerātur. Pro utroq; autē sensu cantatur
a sanctis ubi dictū est supra iubilosissimū alfa.

Iesus pauper firmatus Capi. xii.

Diutor pauperes iesus: nūc dicitur princeps
altissime paupertatis: q̄ totū p̄odus utriusq;
bestie p̄dicte: & utriusq; anti xp̄i est in tyro
cinio paupertatis: dū Pseudo p̄pha nititur falsā paup
tatē defendere: & uerā destruere: & p̄ncipalis bestia

tā mística q̄ aperta nitit̄ tēporalia cōgregare: & i te
rū copia statuere regnū suū: ac p̄ hoc p̄ncipales ho
rū p̄iore uictores sūt paupes euāgelici cōtra utrāq;
funestā bestia strenue dimicantes: & id circo i paup
tatis altissime uero cultu hore p̄iore uictoria termi
natur: dū illa solēni electore cultu p̄ tanto thesauro
amat & custoditur: ut oibus caducis contēptis: hec
sola reputet̄ euāgelica margarita: pp̄ q̄d hūc uerifi
culū q̄ est finis decursus mēbore iesu in hac uita: io
caui in diuitiis paupertatis: q̄ i hac tota futura ciuitas
electore tertii status quasi seraphicatur. q̄. s. appebit
ab oī frenitate leuata: & uolabit i celū altissime uite
xp̄i simul paupcula & amoris i cēdio crucifixa. Hec
est requies septimi status: & hic est modus altus in
quo loā apoc. xxi. fuit i sp̄u ab āgelo eleuatus ubi
scām ciuitatē nouā hrl̄m descēdētē de celo se uidit
se testat: quā a p̄ncipio uidit: & sibi plenius demō
stratur: i. vi. Primo uidetur hec ciuitas: sed i. vii. put
ad hāc uerā spectat plenius cōsumat. Hec autē que
in illa parte dicitur: nec totaliter ad eccl̄iā p̄ntis ui
te nec ex toto referūt ad statū glorie: sed mixti nūc
ad unū: nūc ad aliū statū aptantur. Quare una rō ē
secundū Ri. ut dū scōre magnificis uirtutibus hic
descriptis erudimur: celestia eore premia hic mixta
sublimius admiremur. Secūda rō est: q̄ licet itēdat
hici quasi p̄ncipaliter aliquid tāgere de gloria super
ne ciuitatis: hoc nō potuit nobis exp̄mi i sua pati
tate: nisi sub q̄busdā magnificis b̄titudibus auolo
gie p̄tinetibus ad hanc uitā. Ac p̄ hoc sequit̄ tertia
rō: q̄ simul nobis describitur eccl̄ia secūdu duplicē
eius statū. l. secūdu p̄fectionē ad quā i hac uita ascē
detur i plena requie septimi status & secūdu p̄fecti
onē future gl̄ie eterni āplexus dei licet aliqui dicāt:
q̄ hic textus solū uel p̄ncipaliter refert̄ ad reforma
tionē eccl̄ie huius uite. De p̄mo i hac p̄te nitentur
aliqui dicere: de sc̄do intellectu isra cū agemus de ci
uitate sup̄na: ita tñ q̄ oīa q̄si possūt sepe ad utrūq;
referri: dicit itaq; loā. q̄ hec facta ciuitas de celo de
scēdit ad modū sp̄ose ornate nō a se: sed p̄ata a deo
p̄ meritū iesu sp̄osi sui. Et uocat̄ ciuitas pp̄ mirā oī
um unitatē. hrl̄m uero: q̄ ibi erit uisio sume pacis
Et ad l̄ram credo q̄ forte tūc ibi erit p̄ncipal̄ sedes
eccl̄ie renouate. Hec descēdit de celo pp̄ cās sup̄ius
sepe dcās. Singulariter i hac ē dei tabernaculū cum
hoibus & hitat i eis. Nota hec tria: ciuitatem: taber
naculum: & habitare in eis: hi sunt gradus uniōis
in generali: eccl̄ia erit quasi unitas ciuitatis in colle
giis sp̄ualiu pauperes: erit iesus i tabernaculo eodē
quasi in eadē familia. In p̄fectissimis uero erit quasi
idē cū eis: & hoc nota cū dicit̄. Et hitabit i eis: licet
oīa singulis adaptētur. Pro statu pat̄ne erit hoc sim
pliciter uerē: & q̄ i deo ih̄itate est p̄sentia oīs boni
Sic p̄ ip̄m ē absterio oīs mali: q̄d nota p̄ hoc q̄d
dicit̄. Et absterget deus oēm lachrymā: q̄d pro hac
uita erit uerē: q̄ tūc p̄ora mala cessabūt. Et q̄ in his
est plena renouatio: ideo q̄ sedebat in throno dixit
ecce noua facio oīa. Et q̄ hec sūt difficillima ad cre
dēdu: & q̄ h̄ siāt tā sublimia: & q̄ ibi donēt̄ et̄na:

ideo precipit scribi q̄ hec uerba fidelissima sunt & uera: & ab ip̄o f̄ida: q̄ ē oia potēt minās & ex bōitate cōsumās. Et sciētibus hūc statū dabit de fonte aq̄ uiue gratis & uictoria r̄ pugnātibus i his bellis dabit sue diuitatis gustū & adoptiōis amorē itimū. Repetit autē istā ciuitatē descēdere a deo hntē claritatē dei: q̄d̄ p̄ p̄nti ē ueḡ de clara cōtēplatiōe glorie eius: & luciformis uice ihu: cuius lumē ē sife lapidi iaspidis cōfortātis: & cādor mūdicie i carne q̄ si cristali trāspētus: q̄a mūdicia mētis appebit i nubibus carnis. Pro futuro uult oñdere plenā gl̄iam mētis & corpis: & p̄ncipatā gl̄iam deitatis. Attēde autē q̄ sicut i ciuitate p̄mo eligit̄ locus. Secūdo iaciunt̄ fūdāmēta cū edificio. Tertio figurat̄ & ornāt̄ porte. Sic hec dei ciuitas i qua hic paup̄ ih̄s i se & i suis mēbns dicat̄. Primo fuit electa i p̄ribus d̄ q̄bus scdm̄ carnē natus ē xp̄s. Secūdo fuit fundata i xp̄o ih̄u & i apl̄is eius. Tertio i sc̄is t̄rii status q̄si i portis adornabit̄ p̄ quas uniuersus ppl̄s fidelis intrabit ad radicē p̄fōnis fūdāmētā uite ih̄u. Alias at̄ oia sūt i oibus: nā xp̄s ē fūdāmētū. i. ad cor. iii. & ostium & ostiarius. Esa. xxvi. Apl̄i ēt fuerit fūdāmētū: Phyl. ii. Silr̄ & p̄ph̄e fuerit & porte p̄ q̄s ifideles ad ih̄m intrauerūt. Sed approp̄ate pōt̄ dici ut dcm̄ ē supra. Et sic ut̄ hic lo. portas & fūdāmēta distinguere. Murus at̄ altus & magnus ex lapide iaspide q̄ se p̄mo offert̄ ispiciētibus & ipuēntibus ciuitatē significat̄ sc̄os martyres & doctores q̄ i uirtute solida & fixa fidei & in uirore cōuersatiōis uiue cōtra hostes eccl̄ie fuerūt magni & alti. Foundationē autē huius ciuitatis attribuit xp̄o siue agno: & apl̄is eius q̄a tota fides eccl̄ie huic fūdāmēto inicit̄. Et dicūt̄ tur. xii. pp̄ apostolicū nūerū & pp̄ supabūdātā p̄fōnis tā i ip̄is q̄ p̄ncipalit̄ i ih̄u & sua uirtuolissima m̄te. Et dāt̄ur oi lapide p̄fōso ornata: q̄a i quo libet sc̄oz̄ apl̄oz̄ fuit oīum uirtutū p̄fōio: q̄a tā singularis p̄rogatiua relucet i quolibet: iō pōit̄ p̄ ordinē. xii. p̄fōsos lapides scdm̄. xii. fūdāmēta. **Quicq̄** autē hic d̄r̄ ē mysticū: & iō mēf̄atio q̄dratua & oia alia sūt significatiua sp̄ualiū cōditionū ciuitatis sc̄e: & maxie xp̄i & apl̄oz̄ eius. Postea dicūt̄ur. xii. porte: & i portis. xii. angl̄i. & xii. margarite: p̄ portas singl̄as. Sicut. n. ciuitas hūit. xii. stadia ut cui libet fūdāmēto m̄deat millēariū stadioz̄: sic singulū m̄dēt. xii. āgeli & xii. margarite. Et sicut quo alibet fūdāmētū d̄r̄ fuisse ex uno lapide p̄fōso: sic & hic d̄r̄ q̄ singule porte erāt ex singulis margaritis ut p̄fōio portaz̄ p̄fōio fūdāmētoz̄ p̄ oia coapter̄. Dicit̄ autē Ri. & iochim q̄ i unaq̄q̄ porta sūt. xii. margarite incalstrate: xii. uero angeli per singulas portas sunt quedam incisurae & sculpture portas significantes & multipliciter ordmant̄es. In uisionibus autem multa mōstrāt̄ ad mysteriū q̄ i rerū n̄ iueniūt̄ natura. Sciēdū igit̄ q̄ licet p̄ apl̄os & p̄ alios factos sc̄di status generalis mūdi intrauerit multitudo ppl̄oz̄ ad ih̄m tāq̄ p̄ portas ciuitatis dei: nihilominus magis approp̄iate hōc cōpetit̄ p̄ncipalibus doctoribus status t̄rii general̄: p̄ quos ad chi

rum ih̄m omnis isrl̄ & isrl̄ totus orbis intrabit. Si cur autē apl̄is magis cōpetit̄ eē cū xp̄o fūdāmēta totius fidei xp̄iane: sic istis plus cōpetit̄ eē portas ap̄tas & explicatores sapie xp̄iane & p̄fectissime xp̄i uite. Sicut. n. arbor dū ē i sola radice nō pōt̄ sic mōstrari explicite sicut q̄n̄ ē i ramis: foliis: floribus: & fructibus cōsumata. Sic arbor seu fabrica eccl̄ie seu diuine sapie i eius p̄ribus diuersimode refulgētis: n̄ sic potuit nec debuit ab initio explicari: sicut i cōf̄matioe pōit̄ & debeat. Et iō sicut ab initio mūdi usq̄ ad xp̄m creuit successiue illuminatio & exp̄f̄io: res p̄ph̄e de xp̄o: & explicatiōes legis antiq̄. Sic ē de illuminatiōibus & explicatiōibus xp̄iane sapie i statu noui testi. Et sicut nouū testamētū ē porta ueteris: sic & hic status t̄rii paupertatis altissime porta ē utriusq̄. Quod autē h̄ p̄. xii. portas magis d̄ligūt̄ hi p̄ncipales t̄rii status: p̄ quos. xii. tribus isrl̄ intrabunt ad xp̄m: patet ex hoc q̄ dicit̄ noia. xii. tribus isrl̄ i his portis eē scripta: sicut noia. xii. apl̄oz̄ & agni scripta i fūdāmētis sūt dicta: un̄ bñ dicit̄ esse margarite & ex margaritis: q̄a singulari cordis & corporis mūdicia cādescēt̄ tāq̄ ex rore celico cōcepti & coagulati: & i corde ih̄u & sue dulcissime m̄ris quorū fuit singl̄aris cordis aptio ad cōcipiēdū p̄ sp̄m uite sue: hos euāgelicos paupes p̄fōitate mertiū celestiuū diuites mūdicos & puulos: un̄ dicunt̄ mihi ad modū p̄fōlissime margarite. Scdm̄ at̄ lo. chum. xii. margarite p̄ singl̄as portas: q̄ siml̄. cxlii. erūt adiutores eoz̄ i p̄dicatiōe euāḡl̄i. Sicut. n. spiritus helie pet̄it̄ ab heliseo duplex. Sic in t̄rio statu colligēte simul plenitudinem isrl̄ & gentiū duplicabuntur. lxii. q̄ nūerus fuit simplex sub moyse eligēte. lxii. seniores & xii. tribus isrl̄. Et silr̄ in primo statu euāḡlii simplex fuit eligēte christo ih̄u. lxii. quos ad p̄dicādū euāḡl̄i m̄ cū. xii. apl̄is destinauit. Possunt et̄ p̄ has. xii. margaritas significari supabūdātes p̄fectiōes hoz̄ i quibus exēplaris uita iporū cōueris i gressū ad xp̄i euāḡliū faciet̄ ḡosum. Per duodenariū uero angl̄oz̄ pōt̄ significari fortalicū comitiue p̄fectoz̄ discipuloz̄: sicut & supra dictū ē de. xii. margaritis. Iuxta qd̄ Lu. & Syllas & titus & timotheus & Diony. & consimiles erāt i officio p̄dicatiōis & cura regiminis apostolo paulo connexi. Et isti dicuntur duodecim margarite propt̄ magnū uirtutū ornatū. Sed dicūt̄ur angeli pp̄ firmamētum contra hostilē isrl̄tū. Et i quolibet q̄ttuor laterū ciuitatis dicūt̄ur porte tres: ut scdm̄ iochim i singulis partibus s̄d̄geat mysterium trinitatis uel ad l̄ram ille sūt ab oriente p̄ q̄s intrabūt̄ p̄mi ppl̄i q̄ p̄mo cōuertēt̄ i occidentē q̄ ultio i aq̄lōe & austro q̄ i t̄pe medio. Per aq̄lonares uero intelligunt̄ h̄i qui corrigunt feroces & indomitas gentes. Per australes uero qui magis dispositos ad claritatem fidei & charitatis ardorem: uel ad litteram quidam doctorem isrl̄tēt̄ sp̄aliter plagis mundi conuertendis sibi spiritus sancti sorte diuisis. Aliter autem sp̄itualit̄ omnia erūt in oibus & erunt porte in oriente nostro ad aperiendū intelligentiam uie creatiōis & re

deptiois p xpi passionē & mortē: & regeneratōis p sacramētalē grām iesu xpi p illā trāstrūam. Hec tria sūt nostra ps oriētalis: tres sūt ad apiēdū aglonarē pcellā obsecrā & frigidā tēptationū hostiliū: & certamiū mūdi: carnis: & diaboli: & trū radicū oīs mali: p quas intrat exercitus oīum uitioꝝ: quoz plena cognitio multū hūane mēti uīā salutis apit: ut per ipoz fugā & salubrē timorē introeat adiutorū crucifixi iesu & paupertatis eius i quā oīs uictoria dabit ele. 7oz exercitū. Sūt etiā tres alie a meridie: ad apiēdū aīe iesu tres conditiones excessiuas nos illū nātes & incēdētes i sūmo: quasi nra merides: q̄ sūt ipius iesus itelligibilis charitatē ardor: infallibilis ueritatis splēdor: & ifastibilis suauitatis dulcor: siue iocūditatis & felicitatis sapor. Hec sūt tria illa meridionalia q̄ spōsa petit in iesu dicēs. Indica mihi ubi cū bes in meridie. Tres etiā sūt ab occidēte: ad apiēdū nostre peccabilitatis p̄mptitudinē: & nostre culpabilitatis horribilē magnitudinē: & iuste punitionis dolorē infmābilē. Et q̄ ciuitas septimi status pat in hac uita accipitur: p̄fecte cognoscat & apiet oīa ista & ista cognoscēda itroducet electos p suos p̄ncipales designatos i portis: idcirco i quolibet latere tres porte fore narrātur. Et q̄ illa ciuitas erit fundata in p̄fecta uirtutū quadratura: idcirco dicit q̄ ciuitas posita erat i quadro: & dicit q̄ lōgītudo sit eius cognitio: latitudo sit eius dilectio: altitudo sit i deū ascētio p grātiarū actionē & cōtinuā laudē: hec i celesti patria cōplebunt plene. Nā quātū ibi deus cognoscitur tātū amatur: & tātū i eius laude & grāte actione asurgūt. Quātū etiā plōgantur i mortali eternitate tātū dilatarur in ardētī charitate & tantū hēnt de dignitatis alto: quātū hēnt de dei cognitionis lōgo: & de ipius charitatis alto. Pro statu uero ecclie. vij. huius uite significat q̄ cognitio diuinoꝝ tunc nō erit insipida & curiosa: sed ardentē amatiua & efficaciter opatiua: & in dei regnationē & laudē in oībus surū acta: & ad hoc solū studebit cognoscere: ut diligat: & ut dilectionē suā & cognitionē p opationē altā in deū erigat. Et q̄ in oībus erit secūdū similitudinē iesu mēsurata: idcirco dicit q̄ qui loquebatur cū iōāne hēbat mēsurā arōdineā aureā: & metiebat ciuitatē & portas eius & muros. Angelus hic potest significare spūs sci influxū: uel singl̄r ipm iesum q̄ in eis ista faciet: uel illū q̄ caput erit huius reformationis oīa mēsurās secūdū regulas uite xpi. Et p arundinē uacua & sonātē significatur uacuitas p̄p̄rii sensus & reputatiōis & fragilitas p̄nitatis ad malū: q̄ oīa plene in se ex se cognoscat. Sed q̄ h̄ p spūs sancti influxū & xpi iesu meritū idūctur charitatis ardore: & sapiētīe splēdore: & ualoris iesu p̄ciositate. Ideo dicit hęc arūdo aurea: ac p hoc dignū sonū potent p̄dicationis emittere. Pōt etiā p arūdinē auream intelligi iesus deus homo: ut in arundine exinanitōe hūanitatē: in auro p̄ciositas deitatis. Hęc arūdinē singulariter hēbūt angl̄i. i. doctores illius tēporis: & hęc sēp portabūt i manibus

q̄ ad mēsurā cōformitatis uite iesu omne statū ciuitatis ecclie: & portas exēplaris uite: & murū reglaris discipline erunt solliciti mēsurare. Et felix ille status q̄ in sua mēsurā. xii. milia repiet: ut duodenariū p̄fectionis donoz xpi uite sibi misericorditer date pducatur ad millenariū cōsumationis p̄fecte. Est autē millenarius h̄c stadioz ad rep̄fētadū q̄ stabunt excludis motibus tēpestatū p̄oz i pace que exupat omnē sēsū. Quod autē dicitur mēsurā hoīs q̄ ē angeli p futura simplici est uerū. Sicut dicit iesus luce. xx. q̄ equales sūt angelis. Sed p̄cessiuo statu illius ultime ecclie: uult dicere: q̄ respectu nostre malitie magis tūc erit āgelica q̄ hūana. Hęc autē sūma pax describitur: q̄n i apitione septimi sigilli factū est silētū in celo: quoniā media hora. Nā hoc cōuenit future glorie q̄ erit eterna: & ideo patet q̄. vii. statū & eius pacē nō sēp accipit p solo statu eterne gl̄ie: sed p finali & pacifico statu cōtēplatiue ecclie. Licet autē post mortē antixpi statim in uiris p̄fectis q̄ erit porte alioꝝ fiet hoc silētū: nō tñ cōplebitur i ecclia illius tēporis usq̄ post totū orbē cōuersū. Istud autē silētū erit tranquillitas magna exterioris pacis: qua eredicatis oībus bellis p̄teritis: erit totus orbis sub iectus iesu. Sicut exp̄mit septima tuba: tūc etiā maior erit pacis iterioris silētū: i quo toto regno cordis & uirtutum peccato interius fit ascēsus ad cōtemplationis excessum: in quo homo silet: & deus loquitur anime: & sui oblita & in se mortua est deus facta. Tunc erunt complete prophētie antiq̄e: que tantam promittunt p christum futuram pacem. Conflabunt inquit Esaias secundo gladius suos in uomeres & lanceas suas in falces: non leuabit gens contra gentem gladium: nec exercebuntur ultra ad prelium. Tunc enim non solum corporalia bella cessabunt: sed etiam spiritualia errorū & scismatum. Et ideo gladius idest acumina itellectuum & exteriores exercitationes quasi lāceas magis longas cōuertent in uomeres sulcatiōis & reuolutiōis passionum & dolorum christi hominis & eius uite passibilis: & sue glorie eternalis & in falces messorias gustuum & fructuum immisforum existis. Principales uero uocabunt ad ista i alios trās fundenda. Et propter hoc nō immerito dicitur q̄ tota strictura muri est ex lapide: siue ex iaspidibus uiridibus & confortatiuis ornatiuis christi uite: in qua sola erit stabilitas & ornatus: ac per hoc tota ciuitas anime erit quasi aurum mundum simile uitro mundo idest charitatis ardor: ueritatis splēdor & puritatis nitor. De platea autem ciuitatis. singulariter dicitur: q̄ erat aurum mundum: tanq̄ uitrum perlucidum: licet enim uniuersaliter tunc ecclia sit aurum mundum & uitrum: illa tamen pars que platea eius dicitur singulariter dicit uitrum perlucidū & aurū mūdū. Nā sicut p muros significat p̄ncipalē malitia martyze sic p plateā ciuitatis significat cōitas altissime paupertatis: que per recollectōnem sui ad intima ē in medio: sicut platea in ciuitatis corde

Et platea in charitate ac caritate cordis ad omnes est platea celo parata: quia contemplationi apta: nec isti ulli illi istar domorum approbata: sed omnibus coram & in diuina. Et quia hoc singulariter erit in tertio statu: de hac platea non fit mentio: nisi postquam portas statuit: quia statim unum euangelicis hec platea fundabitur: propter quod hunc uersiculū dixit sic: Iesus pauper firmatus. Quia sicut secundum status generalis fuit firmitas in fide dei humani Iesu. Sic & hic tertius erit firmatus in altitudine paupertatis Iesu: que paupertas tunc triumphabit super omnes suos impugnatores: propter quod hanc plateam a corruptiua mixtura hypocritarum pauperum: & perspicuissima & clarissima contra obscuritatem errorum presentium: quia nullus sine dubitatione: quoniam perfecta expropriatio & pauperum usus rerum ex ardore imitationis Iesu sit ei clarissime assimilati. Pro tota uero ecclesia illius temporis erit hoc principium: ut sit ad modum auri solida preciosa & fulgida: & sine duplicitate & fraudulenta ad modum utriusque parata: ac per hoc mutua charitate multum erunt unita corda: & libere luce clara. In ecclesia uero beatorum omnia omnibus erunt in unum pura & apta. Dicit autem: Et templum non uidi in ea: ad ostendendum quod ipsa secundum se tota non partialiter uidebitur templum dei: quia ubicumque fuerit in se & in omnibus creaturis uidebitur deum speculari & meritum & gloriam Christi hominis intra radicales perfectiones dei introeuntes: & ita ita merita & sublimia premia Christi hominis quali in templo cordialis consecrationis ipsorum tota beatissima trinitate ingerer cultu patrie colere: propter quod dicit dominus deus omnipotens templum illius est & agnus. Attendendum autem quod propter hoc quod dicit. Templum non uidi in ea quo ad gloriam beatorum: ita patet quod non erunt ibi materialia templa: sed uult dicere quod principalis gloria eorum in qua deum eternaliter colere: est alienatio respectus a suo proprio bono uel approbata gloria: nec hoc respectiue aliquid magnam reputabit. quod templum: sed totaliter ascribunt ad fruendum & gaudendum de infinitate glorie dei in se: & de inestimabili gloria Christi hominis in hoc statuente suum summum bonum & fructum quo fruuntur. scilicet quod suprasubstantia trinitas est in se suprasubstantia infinitas in nitissima & supremas supra omnem beatitudinem suprasubstantia beata: & quod hec omnia supra quod potest estimare omnia uera creatura sunt hominum assumptio Iesu conicata per gratiam & gloriam uniois: in quo ubi se sentiunt esse quod uiuunt: sicut in proprio corde & capite. Et secundum hoc secundum similitudinem in uita ista facit in anima paupertas altissima: modo quo tibi ea in pluribus capitulis terigi supra: propter quod dicit loannes uerba predicta. Attende autem quod tota temporalis consecratione anime: ita hic per gratiam quam in futuro per gloriam: post beatissimam trinitatem attribuit agno Iesu: quia in eo sumus quod sumus. Dicit autem quod ciuitas non eget sole neque luna: quia in futura patria non erit necessaria scriptura noui uel ueteris testamenti: quia in mediate figet aspectum in ipsu laus fontem beatissime trinitatis & in gloriam hominis Iesu Christi: in quo & per quem radicabitur ipsorum subalis gloria: sicut & in ipso nunc radicatur gloria: quoniam fontem beatissime trinitatis uideat immediate & plene secundum proportionem gratie eis commensurate in Christi charitate & morte: sed quod ad illam beatificam uisionem hierartice purgabit illuabit: & perficiet omnia sua membra

per cuius hierartice misterium & inuocationem ad gloriam humanitatis Iesu fortius: clarius: feruentius: iuuuuius: ferrentur in gloriam beatissime trinitatis. Et hec conexio erit totius illius citatis beatissime hierartice secundum gradum in quo in Christi mystico corpore locabuntur: propter quod dicitur quod claritas dei illuabit illam: & lucerna eius est agnus. Nota est quod secundum quod ea que hic dicitur fuerunt uerificata in ecclesia presentis status: quia non est artata ad unum corpore templum ueteris synagoge: nec ceremoniali lege tanquam luna & prophetis de Christo uetero tanquam sole eguit: quia Christus & eius doctrina ubi quod est eius: templum & deitas lux solans est eius: & humanitas lucerna lucens & ardens in frigore noctis huius. In ecclesia autem septimi status huius plenius complebitur: ita ut multis doctrinis portibus non eget: pro eo quod per contemplationis excessum abique mysterio exterioris uocis & libri docebitur ea spiritus Iesu omnem ueritatem necessariam ad salutem. Nec ex hoc intelligo quod omnem usum temporalium uel exterioris doctrine scripture & sanctorum sacramentorum abiciatur: sed nunc paucioribus erit contenta libris & uerbis: quia uerbum abbreviatum faciet dominus super terram: quod frater scilicet fuit in regula sacra promissum: unum nec fuit sibi cure de tanta loquacitate uerborum. Quod autem ista lux circa finem seculi crescat: gregorius in ix. morum docet expressisse super illud lob ix. Qui facit arturum & oriona & hyadas: ubi multa dicit: & post uergente enim mundi fine superna sapientia perficitur: & largius cum tempore excrescit: hic ioanni priori parte reuelationis angelus dicit. Signa que locuta sunt. vii. tonitrua: cui tamen in euldem reuelationis termino precipit dicens. Ne figueris uerba prophetie huius: propter quod reuelationis anterior significat precipit: timius plubet: quia quod in se ecclesie initiis latuit finis quondam ostendit. In illo ergo lumine greges ambulabunt: & reges terre asferent gloriam suam & honorem illi: quia tunc secundum dan. ignum quod est subter celum omnem dabitur populo sanctorum altissimi: tunc & porte non claudentur: quia patebunt uiscera misericordie omnibus uolentibus ad Christi gratiam introire. Nox est priorum errorum: uel aduersitatum: aut temporalium quibus noua babilonia extitit ne culosa seu tenebrosa non erit illic: nec intrabit in ea aliquid cognatum in spurcitiis & symoniis & popis facies abominacione spirituali gustui & affectui elcorum & mendacium duplicitatis fallens intellectum nisi qui scripti sunt in libro uite agni: hoc pro tanto uerum est: quia non tunc erit tanta multitudo reproborum in illo pacifico statu: & in omnibus istis oportet suppleri: quod ista non erit ibi sicut prius. Alias autem dum hic uiuit quilibet status habet defectus ex sua fragilitate peruenientes & nunquam erit plene pegrina ecclesia a reprobis sepata. Sed hec omnia per uita beatam in plenitudine currunt. Per fluium autem aque uiue splendidi tanquam cristallum procedentem de sede dei & agni in medio platee eius pro uita presentis significatur imperus splendidissime trinitatis & personalium originum & proprietatum diuinum esse & misericordie gratie unionis personalis naturarum magna & inestimabili precellentia dignitatis eius & status sui: & sublimes prerogative dignitatis materie sacratissime uirginis matris agni que omnia abundantiam in ipetu super latitudinem charitatis illius unice ecclesie diffundet: & maxime super illos qui tunc

Etū ē erūt platea eius q. i. p. altissimā paupertatē erit illi
 us status pfectio principalis. Lignū autē uite quod
 ex utraq; pte flumis p singulos menses pfert. xii.
 fructus: hec ē uita xp̄i iesu tā passibilis q̄ eterna: & h̄
 ē utraq; ps fluminis. Sinistra mala que ptulit; dex-
 tera p̄mia que possidet & ad que introducit. In utro
 q; aut iesus occurrit nobis ī mira dulcedie nos refi-
 ciens fructibus sue uite dū in prima nos uirtuose re-
 format: in scda pte glorificat. In huius ligni sicut di-
 cit ezechiel folia sunt ad medicinam: & fructus ad
 satietatem: folia sunt xp̄i uerba & eius sacra: tū qa
 ueritate uirefūt: tū qr fructū bonorū opeꝝ sub se p
 regūt. Sacramēta etiā xp̄i sūt folia: quia sua similitudie
 fructus gr̄e cōsignificant celāt & arborē eccl̄ie. or-
 nat scdm statū glorie & etiā uie: una ps flumis sup̄
 ma ē dignitas diuinitatis: alia ifirmitas hūanitas
 que ibi est gloriosa. Ita q; in br̄is una ps fluminis ē
 glonolus aspectus corporis iesu. Alia ps btificus af-
 pectus diuinitatis eius & gl̄ie in xp̄i iesu aiām redū
 dantis. Attēde autē quō bndictus iesus sc̄ssime
 ciuitati dei tā pegrine q̄ regnātī ē oīa. Ipse fundam̄
 tum ipse murus: ipse platea & porta: ipse tēplū: & oīs
 edificatio gloriosa. Ipse splēdidus fluuius: ipse flu-
 minis ripa: ipse lignū uite & fructus uiuificus. duo
 denus. Ipse arūdo aurea mēsurans oīa: ipse rector &
 regimē & cibus & refectio: & oīum plēitudo: q; sin-
 gulariter agnus uocat quia ī sūmo cōditōis splen-
 dore: & inocentia & mansuetudine erit iuge holo-
 caustū oblatōis uiuifice ī cordibus oīum iugiter se
 offerens sup altare sue p̄sone eterno p̄ri: & sibi ipsi
 cuius holocausti formā tūc electorū cordibus imp̄-
 metur. Dī autē. xii. fructus afferre p singulos menses
 .i. p singulas uite sue cōmēsuratōes pticulares que
 utiq; sūt. xii. quasi āni solaris sue resurgētis uite &
 dignitatis excelle. Attēde autē q; sicut p. xii. fru-
 ctus significat supabūdans refectio: que ex rumina-
 tōe xp̄i opeꝝ & statuū orit. Sic & p. xii. mēses sup-
 abundās & pfecta multiplicatio cōsideratōis uite ie-
 su: q; miris modis & magnificis considerāda distin-
 guit: ita q; p menses huius. xii. pnt cōsiderari. xii. p
 rogatiue & cōditōes in quibus xp̄i iesu status & ui-
 ta distinguit: quod licet possit fieri multis modis: ad
 p̄ns tñ ponamus has. xii. sectōes quasi. xii. mensu-
 ras & mēses: que sūt pclaritas orgis: humilitas con-
 uersatōis: cellitudo uirtutis: plenitudo pietatis: cōfi-
 dentia ī piculis: patia ī iniuriis: constātia ī cruciatu
 uictoria in cōfli. tu: resurrectōis nouitas: ascensōis
 sublimitas: iudicii equitas: regni eternitas. Nā ī his
 .xii. sue uite statibus: que in. xii. mēlibus a p̄na ori-
 gie p pcessū creature: nrām assūmēdo: redimēdo:
 explicādo: reformādo: expurgādo: btificādo natu-
 rā: quasi ab eodem puncto in idem solaris cursus
 perfectionis iesu quasi in pfecto circulo terminat.
 Licet autē has aliqui sectōnes uocent fructus: nos
 menses noiare maluimus: utrūq; tñ diuersis res-
 pectibus rationabiliter dici potest: quibus. xii. mensi-
 bus qbus singulis fructibus duodenarius adaptat:
 qa ex cuiuslibet ruminatōe mens supabūdant. refi-

citur: & cū duodecies. xii. faciat centū. xliiii. q; ē nūe-
 rus margaritarū que cōtinēt ī portis: quasi. xii. prin-
 cipalibus uinis apostolicis huius status et̄ii p quos
 utriusq; testi cōcors itelligentia apit. Idcirco dat ī-
 telligi supabundans refectio & multitudo gustuū
 xp̄i uite: que singulariter debet in hoc statu iocūdis-
 simo & felicissimo abūdare. Quia uero utriusq; sta-
 tus pfectio tā celestis p̄rie: q̄ eccl̄ie cōtemplatiue:
 siue sexti uel septimi status multū humanā uirtutē
 & intellectū excedit: ac p hoc difficile ipsectorū in-
 tellectū ad credēdū reddit. Idcirco angelus tam hic
 ubi ē cōsumatio septimi: q̄ in sexto ubi est nouitas
 noui cōnubii bis p̄cipit scribi q; hec uerba uerā sūt.
 Et q; h̄ pmittunt: maiora idcirco addit: hec fidelis-
 sima & uera sūt. Et quia non pōt humana rōne co-
 gnosci: idcirco p angelum ī diuino lumine nūciat:
 tam p illū q; reuelauit loā. q; p uiros angelicos: per
 quos; reuelabūt mūdo. Premittit autē q; oīc maledi-
 ctū nō erit āplius: & illa alia que dicūt in hac parte:
 que plene cōplebunt in eterna requie. In hoc autē
 uite statu septimo p̄cellenter abūdabūt bona p̄dicta
 respectu priore statuū: & maxie respectu status ma-
 gnificētie babylonice meretricis: que in maledictis
 & adulteriis mōdane opulētie & pōpe: in qbus re-
 gnabat dicebat se singulariter sponsā agni & regni
 ipsius magnificētia honorare: cum tñ ipsa fuerit
 adulteraliter uncta oībus maledictis mistici anti xp̄i.
 Et quia quanto plus crescit diuini luminis claritas
 tanto plus crescit uera & profunda humilitas. Idcir-
 co tā hic q; supra dī ioan. uoluisse profundo casu an-
 gelum adorare: & fuisse phibitus: tū quia mira erit
 reuerentia filialis subditorū ad platos: & pp̄torū ad
 dēricos tunc uiros euangelicos: & ip̄torū maiorium
 mira cōdescētio: & cōformis hūilitas ad subiectos:
 & in hoc ent scē humilitatis concertatio: qa quātū
 ent ex se semp pōpā honoris maiores refugient: &
 inferiores quāto maiora sc̄tatis signa uident in eis
 tanto magis ipsos honorare curabūt. Quia uero
 taliū predicatio tūc erit apta & iuda: idcirco singu-
 lariter dī p̄ceptū ioanni. Ne signaueris uerba. ph̄ie
 huius libri. Et rō reddit: quia h̄ est ultimus mundi
 status: in quo ad fulgorē celestis p̄rie appropiquat
 p quo dicit. T̄ps enī p̄pē ē. Et alia rō reddit: qa ta-
 liū ruelatio sicut ē utilis iustificatōi scōꝝ: ī patia ad-
 uersorū ī plena mūdificatōe oīum cogitatiū. Sic p
 accidēs facit reprobos ī irā excandescere: ut āplius
 uelit scōꝝ uitā expugnare: & suis carnalibus sordi-
 bus miserabiliter iacer: p his duobus malis ī repro-
 bis occōnalr secutis dicit. Qui nocet noceat adhuc
 & q; ī sordibus ē sordescat adhuc: Et p electis sub-
 dit duo bona p̄dicta: & q; iustus ē iustificet adhuc.
 Et qa finis horū nō ē usq; post cōsumatū iudiciū in
 quo utriusq; scdm merita m̄debit: idcirco seq̄. Ecce
 uēio cito &c. Et ēt qa tūc singulr uiciis & magni-
 ficus aduētus iudicis p̄dicabit mūdo: qr ad illiū so-
 lā cōsumationē accedēt. Et ēt rō: qa oībus sc̄is: ī-
 mo & ipsi filio dei iesu magna fuit cura de cōditio-
 nibus iudicis: & precauendo iudicio predicare. Sed

babylon meretrix: q̄ totam spem suā p̄ opa uidet
ponere i hac uita: nō pōt sui ruinā nō solū credere:
sed uel noiari leuiter audire. Iustū ē ut ipsa dānabili
us p̄cipitet incauta: p̄p̄ quod cū supra de dānatiōe
eius agit: d̄ iudex iesus ipsi ut fur uenire. Quia ue
ro in septimo tēpore post mortē antixpi fortissimē le
gabit̄ ptās sathane: bestia & pseudo p̄phis dānatif
idcirco supra. xx. dictū ē q̄ angelus fortis descendit
de celo hēns clauē abyssi & cathenā magnā i māu
sua & ap̄phēdit draconē &c. Ex tāta enī diffusione
grē xpi: quasi āgeli descēdentis de celo legabit̄ an
tonomatiē ptās diaboli: ne respectu illius status
possit tēpestare eccl̄iam: & eā seducere: sicut i sex sta
tibus reliqs̄ noscīt potuisse: & ideo hec uisio q̄ pōi
tur Apoc. xx. de alligatōe sathane pōt ēē finis sexte
uel p̄ncipiū septie: uel i alio īspectu pōt ēē p̄ se una
uisio de cuius expōnī uarietate p̄tereo. Sed h̄ no
rat̄ q̄ ligatio sathane pōt ad tria tpa diuersa rōne re
ferri. Na p̄rio ad tps̄ mortis xpi ne possit scōs p̄res
i inferno āplius detinere: nec illuc deducere moriē
tes: & ne possit sic īpedire cōuersionē gentiū ad de
um: sicut p̄us fecit a p̄ncipio idolatrie usq̄ ad xpm̄
Sec̄do pōt referri ad tps̄ expulsiōis idolatrie de orbe
p̄ cōuersionē cōstantini sc̄e. Ex tūc enī nō pōt sedu
cere gētes ad colēdū demones & idoli sicut prius.
Tertio pōt referri ad tps̄ mortis antixpi: ex tūc enī
legabit̄ ne possit īpedire cōuersionē iudeorū & or
bis. Sed̄ notādū ē quid sit sathane ligatio ul̄ so
lutio: & utrū sit solus ligatus respectu p̄destinatio
rū: & solutio eius respectu finaliter dānatorū. Aug.
de hoc. xx. de ciui. dei. ca. viii. dicit q̄ ex p̄destinatus
in illā eternā dānatiōe nullū seducit: & ad hoc alli
gatus ē: ut nō seducat gētes in q̄bus eccl̄iam p̄de
stinatōrū d̄ns ordinauit: nec eius solutio erit ad hoc
ut illā tūq̄ seducere possit de qua dictū ē. Nouit d̄nī
qui sūt eius: & iō respectu illorū d̄r alligatus i certo
tpe: quia i illo nouat̄ iesus i aliq̄bus īfirmis electis
nō esse uirtutē p̄ quā eius p̄rati solute possēt resiste
re: & ne illos seducat misericordit̄ ligatus. Quando
uero soluet̄ talis p̄parabit̄ p̄destinatioꝝ eccl̄ia: cū
qua illi belligerandū ē: ut uiuici tāto eius īpetu insi
dit: q̄ nō possit. Deīde reddit quattuor rōnes quā
tūc soluet̄: prima q̄ nunq̄ solueret̄ minus apperet
eius maligna potētia. Sec̄da q̄ minus p̄baref̄ scōrū
patia. Tertia q̄ minus cognosceret̄ dei sapiētissimā
p̄uidētia: q̄ tā bene tāto eius malo est usus: nūc in
frenādō nūc soluedo: sicut electoꝝ expēdiuit hono
rabili uictorie & saluti. Quarta ut magis exulter̄ dei
ciuitas i recognita sui p̄ceptis mīa: cuius grā tan
tū sup̄auit īsultū. Est & alia rō: quā tetigit lo. cū di
cit q̄ in sordibus est &c. Et q̄ sc̄us est &c. q̄a tūc uel
alias soluit̄: & ut firmet̄ honorabiles uictorie ele
ctoꝝ pugilū: & ut dignū est p̄ eū fiat grādiōr exce
catio & ruina reprobōꝝ. Sciendū aut̄ q̄ respectu
huius uite nūq̄ eius tētatiua ptās sic ligat̄ uel solui
tur: q̄n̄ sub mēsurā a deo prefixa: put̄ ordini sue di
pōnis eterne expedit moderatur. Et licet eius ptās
quo ad finalē seductionē solū p̄ electis a mero do

no dīne mīe & xpi grē sit ligata: q̄a n̄ p̄mittit̄ i eos
q̄tū uellet seuire: & in oē genus sceles̄ precipitare:
& quo ad aliqd̄ p̄ tanto ē respectu electoꝝ soluta:
q̄a eos intremedio cursū uite sepe ad horrēda scele
ra agēda seducit. Illud ergo tēpus i quo minus seui
re p̄mittit̄ d̄r eius ligatio: & illud i quo magis solu
tio ipsius. Per cathenā aut̄ magnā in manu: lignifi
cat̄ magna dei ptās sc̄is āgels & eccl̄ie p̄latis tūc
tpis tradita: ligatiua & frenatiua diaboli ne possit ī
pedire illū statū: quē tūc deus i eccl̄ia formare dis
posuit. Per abyssū aut̄ in quā diabolus claudit̄ desi
gnat̄ sc̄dm̄ aug. innumerabilis multitudo īpioꝝ p̄
funde malitie: q̄ eccl̄ia dei p̄fundant. In q̄bus d̄r
missus: nō q̄ prius nō esset in eis: sed q̄ exclusus a
credentibus ex eoꝝ p̄tinacia & resistentia nono nu
meri grē oriēns atrocit̄ a diabolo agitant̄: uel per
abyssū designat̄ iterior p̄funditas male uolūtas dia
boli i tra quā coartat̄ & ligat̄ a deo ne p̄hibito pos
sit se ad exteriora nocumēta effundere: ac p̄ hoc tan
to magis iabyssat̄ in pena fremētis iracūdie sue q̄to
plus se abiectū uidet i hoc q̄ nō pōt homūciūcu
los ad sua mala attrahere: sed ab eis uilissime cōcul
cat̄. Nota q̄ nō solū dicit̄ q̄ claudit̄: sed etiā q̄ sigil
lauit̄ sup̄ illū. i. sigillū clausure apposuit: tū ad desi
gnādū iuiolabile huius clausure firmitatē: tū sc̄dm̄
Aug. ad designādū huius clausure secretū: p̄ quod
deus uult esse occultū. Sicut ē de p̄destinatioe: a qui
bus ē finaliter ligatus: & i quos p̄ ultia reprobatioe
ē seuire p̄missus. Sigillū aut̄ & ligatura pōt dici uni
u cuiusq̄ status p̄fectio: sc̄dm̄ quā i obseruādō clau
dit̄: uel uiolādō diabolo ap̄it̄. Na obseruātiō sue re
gularis p̄fectōis siue p̄ceptoꝝ i statu minoꝝ ē certū
sigillū diabolo i quo ab illis seducēdis se cognoscat̄
exclusū. Ecōtra relaxatio & uiolatio debiti status ē
tā sibi q̄ aliis signū certū: q̄ ad eos ē seducendū so
lutus. Nota etiā q̄ nō dicit̄: ut nō tentet: sed ut
nō seducat: q̄a sc̄is tentari & exerceri p̄ diabolū ad
coronā ē utile: nō aut̄ seduci & i tētationē induci.

Nota aut̄. iiii. q̄ mille ānos ligatōis eius sc̄dm̄ d̄r
uersos diuersa dat̄ itelligētia. Aug. enī. xx. de ciuita
te dei ca. vi. dat̄ duplicē itelligentiā huius millena
rii: uno mō q̄ mille āni sumūt̄ synodotice p̄ parte
sexti millenarij ānoꝝ q̄ sc̄dm̄ translationē. lxx. in
terptū curtebat ipse aug. ut eius sextū millenarium
quasi post sextū diē sequeret̄ sabbatū regēi eterne.
Et ut itelligas qd̄ uult dicere aug. opinatiue uidet̄
se i tēre: q̄ mundus tm̄ sex mille ānis deberet dura
re: secundum denarium dierū primordialium
operum. Et quia sequendo litteram septuagesima
ipse erit quasi in principio millenarij sexti: in cuius
fine credebatur tentationes ultimas & consumatio
nem seculi euenire. Idcirco ad hunc ultimum male
narium uideretur ligationem & solutionem sathi
ne adaptare: & secundum hoc iam esset statim n
ianus finis mundi. Et secundum aliā cōputationē
cronicarum iam forte esset transactus ille punctus
tpis. Quā opinionē tempore a doctore dictā aliq̄
cū suis cōputatōibus nimis p̄cipitat̄ affirmat. Na

quia h' erat dubiū in eius mente: ideo statim dat alia generalē sensū: dicēs aut mille ānos p oibus ānis huius seculi posuit: ut pfecto nūcro notet ipa tps plenitudo: & adducit ad hoc sil'ia de scriptura. Quidā nero opinatē dicūt: q̄ sumēdo ligationē sathane a tpe expulsōis idolatrie p cōstantinū: ille millenarius cōcordat cū mille. cclx. ānis māsiōis ml'ieris i solitudie gēnitatis: seu cū mille. cclxxx. quos pōit daniel a tpe abominatōis & desolatōis iudaice facte i xpi morte. Nā put i cronicis scribit. Anno dñi. ccc. xxxiii. obiit scūs papa Siluester: q. xxxiiii. ānis p̄fuerat: quo tpe facta ē diaboli ligatura. Si igit. xxxiii. ānos uel quattuor ānos qbus uixit excipias: sunt a morte siluestri finiti mille āni: tpe quo solutus diabolus malā bestia de qua supra dictū ē i siluestri se de locauit: & scdm hoc finis horū mille ānorū non pōit i ultio exterminio gog: de quo ca. eodē apoc. scribit: q̄ in fine septimi status an iudiciū erit exterminiu scdm sniam magis lralē: sed nihilominus p̄ tribulatio q̄ nūc instat designari etiā scdm istos per gog: q̄ p ipm pōt itelligi multitudo adherentium tā antixpo mistico q̄ apto: i quibus ptās diaboli i fine q̄nti & sexti p̄ncipio ē soluta. An at septimus status de quo nūc ē sermo: q̄ a morte antixpi usq̄ ad gog nouissimū durat: hēat ad lram mille ānos: hoc penitus ignorat. Nā licet ut dictū ē supra non sit mihi dubiū q̄ hēbit suū notabilē statū: tñ ignoro eius modū & terminū. Et dico sicut dicit. loachi in. ii. lib. cōcordie: ubi oīso quare scdi status generalitōes quadragenario nūerant duabus additis: sic dicit. Sane tertius status cuius initia p̄so sūt numerū quinquagenariū ob magnā iubilei libertatem requirit sed numerum dierum uel mensium illarum generationū penitus ignoramus. Itē libro. v. unū dico: q̄ mysteria tertii intellectus subtiliora sūt mysteriis p̄mi: nescio utrū tēpore tertii status sint eo mō breuiora t̄pibus scdi: quo tpe scdi breuiora fuere tēporibus p̄mi: licet i opibus nō discordent. Et ita q̄ uis sicut ē nobis p̄lixitas dubia: ita & breuitas sit incerta: ut deo soli sup hoc magisteriū reseruet: & aliquatū supra dicit: q̄ sicut zacharias p̄ loā. inē synagogā & ecclesia constitutus p̄dixit utiq̄ saluatoris adesse p̄ntiam. Sed ea q̄ xps erat facturus: non ē seriatim imare p̄missis. Sic & nos q̄ iter scdm & tertiu statū cōstituti sumus: multa q̄dē de tertio statu cotēplari p̄mittimur: ordinē uero rei iuxta numerū & distinctionē opere assignare nequimus: h' loachim. Quidā tñ sequēdo hebraicā ueritatē: que ab adam usq̄ ad xpm pōit circiter quattuor. M. ānos opinantur uidē q̄ circa finē sexte diei in toto uniuerso deus p̄ficiet opus suū: & lequet sabbatū eterne glorie in quo deus cū factis suis regescat ab opibus huius uite. In hoc cōcordare uidet cū supradcā opinioe Aug. quo ad tps duratōis mūdi: sed i decursu p̄teritorū t̄pore discordat hebraica ueritas. lxx. quos seq̄t aug. Huic ēt opioni cōcordat dcm āti quoq̄ synagoge: q̄ dixerūt duo milia ānos esse ante legē usq̄ ad abrahā: & duo milia sub lege: & duo milia sub mes-

sia: & sic scdm trinā legē nature scriptur & grē: tres binarii millenariorū accipiūt in ānis scdm mysteria beatissime trinitatis. Scdm hos aut de sexto millenario restant circiter septingēti āni: q̄ numerus satis cōgruit tertio generali statui mūdi spū scō appropriato: q̄ in suis donis i lib. apoc. multū describitur septiformis. Et si incitatio tertii status aliquatū sumeret quasi scial' a tpe quo spūs xpi magnos exercitus xpianorū fecit trāsire in terrā scām: & innumerabilibus saracenis occisis. restitueret hierl'm cultui xpiano: a quo tpe ordo cistercensiu: tēplariorū hospitaliorū gradati i ecclesia icepisse dicūt: tñ cō predictis septingentis ānis. M. uel nongēti āni uident i pleri. Si etiā solutionē sathane respectu tēpore anti xpi ichoes a tpe illo i quo sub q̄nta tuba stella de celo cadēs apuit puteū abyssi: ex quo cepit status clericalis & monachalis abuti diuitiis: tūc a xpi resurrexioe usq̄ ad tps illud sūt circiter mille āni: i quibus sancti dicūt regnare cū xpo. Multa circa hanc materiā dicit loachi i libro de semibus: iuestigās finē tēpore a radicibus lrag: predicti tñ q̄ sūt illius opinionis q̄ septingēti āni uel circa dicūt: cursui tertii status mūdi adaptat ad hāc numerū mediā horā silentii sup aptioe septimi signaculi scriptā. Volūt enī q̄ istud tps sit quasi mediū respectu illius in quo decurrit ecclesia plēitudis gentiū: que in fine tertii decimi cētariū p bestia ē corrupta. Dicūt ēt q̄ ex hoc nō oportet scire diē uel ānū aduentus xpi ad iudiciū: q̄ sub ipsis numeris generalibus nō explicant minutie dieꝝ mensiū: uel ānorū: que q̄dē uariis mysteriis diuersificant ad claudendū idignis p̄ciosos & p̄ctales terminos iudiciorū generalū dei. Dicūt etiā q̄ si dies. i. āni duo milia. ccc. daniel' ichoent a cōculcatōe factuarii scā p antiochū: a qua daniel uel def' ibi ichoare: ex tūc enī usq̄ ad ortū xpi sūt circiter āni. cc. & usq̄ ad finē huius. c. nri sūt mille q̄ngēti: & sic p̄ter cētēnanū uite crucifixiois xpi uite a franco usq̄ nūc: q̄ p lram. x. figurat scdm ioachi ista rēt septingenti āni p hoc tertio statu mūdi. Adhuc aut durat. c. x. lre: & nō trāsierūt de eo nisi. liii. anni quod pater scdm cōputationē ioachi i lib. de semibus lratū: & scdm hoc a cōculcatōe facta p atiochū usq̄ ad uespam huius sc̄li & mane futuri sunt āni duo milia incēti. Hec breuē recitauī nihil hñs certū: sed ut possit aliquat' apparē: q̄ hic septimus status hēbit suā p̄clationē in numero ānorū sapiētie xpi ieu noto: mihi aut oīo incerto. Et qñ i magnis corruptōibus erit mūcus ut dictū ē supra: qñ illa locietas gog. castra scōrū & ciuitatem dilectā ipie expugnabit: quorū horrēda malitia iessū uēire ad iudiciū puocabit. Circa aut recitatōes ānorū ex aliis cronicis: q̄ ex textu facte scripture: de quibus hic & alibi i hoc lib. ex diuersis est sermo: nihil itendo temere asserere: pp mirabilē falsitatē taliū historiarū: que etiā doctores p̄cipuos uident alii decessisse: sed recito qd' aliqñ ut probabile: ut sic quātū fas est ueritas temporum colligatur. Quid autem significet cōgregatio sanctorū cū xpo p mille annos

perfectos: excluso illo brutalis errore cyliarum: de quo dicit Aug. xx. de ci. ca. vii. dicendū q̄ significat tam regnū gr̄e: quo sc̄i dū h̄ uiuūt: sp̄ant̄ r̄gnāt cū xp̄o: q̄ regnū gl̄ie in quo sancti ante resur̄ptionē suā: cū corpore q̄tant̄. In hac ergo ciuitate regetionis p̄fecte i altissima paupertate & euāgelica p̄fectione sit mata: fac nos interim pie iesu requiescere: & ab insidiis diaboli seducētis nos misericorditer protege: ut securi possimus tremendū iudiciū: i tranquilla pace conscie & contēplationis celice expectare.

Iesus testis ueridicus. Cap. xiii.

Issimus iesus q̄ in sue cōuerfationis exēplo oībus se uia misericorditer fecit: & in eterno p̄mio se uita b̄tis oñdet: in oīum generali iudicio ueritatē se patenter oībus iudicio demonstrabit. Et quia uiuens i carne tria singulariter futura p̄dixit. i. uniuersale iudiciū: cōmotionē oīum uirtutū celestiuū: & turbationē inferiōre: & uniuersalē resur̄rectionē oīum. Idcirco hec tria dicūt̄ ultimā oīum cōsumationē p̄cedere: siue malōre i reductione penar̄: siue electōre in locatōne celestiuū sediu: & iōtra predicta i hoc ca. p̄sequamur. Circa aut̄ uniuersale iudiciū h̄ sc̄i oportet: q̄ iuxta attestatiōne iesu ē oīno futurum: in quo deus p̄ dñm n̄m ihm xp̄m iudicabit uiuos & mortuos: bonos & malos sc̄d̄ exigentiā meritor̄. In hoc aut̄ iudicio fiet libror̄ aptio: q̄bus merita & demerita uniuersor̄ sibi ipsi & inuicē inotescēt: faciente hoc uirtute illius libri uite. Iesu uerbi misericorditer incarnati: qui in forma diuinitatis nō uidebit̄ nisi a bonis: in forma uero hūanitatē i qua & sn̄am p̄mulgabit uidebit̄ tā a bonis q̄ a malis: licet in eadē forma terribil̄ apparebit̄ reprobis: & blandus electis: quor̄ oīum rō p̄t sumi: q̄ sicut op̄s iesus oīa secundū altitudinē sue uirtutis p̄ducit: sic secundū rectitudinē ueritatis deducit: & sc̄d̄ bonitatis plenitudinē felicitē cōsumabit. Et quia nature rōnali que libera ē ad suos actus dederat legē iustitię sc̄d̄m quā regularet̄ i merito: per quā si uellet actus suos ordinaret̄ i deū ex qua esseret̄ digna regno: uel si nollet fieret̄ digna supplicio: cuius uoluntatis actus sepe i hac uita p̄ mahōsa uertiginē occultant̄: hinc ē q̄ ad manifestandū in iesu altitudinē uirtutis rectitudinē ueritatis: & plenitudinē bonitatis: necesse est seq̄ uniuersale iudiciū: in quo fient retributiones abunde p̄mior̄: apte declaratiōes meritor̄: & irreuocabiles fationes sn̄ar̄: ut iustus & abūdis retributōibus sit p̄dior̄ sūme bonitatis plēitudo aptis declaratiōibus meritor̄ ueritatis rectitudo: & in irreuocabilitate sn̄ar̄ sūme uirtutis & pt̄atis iesu altitudo: cunctis certa clarita: e appant. Primū igit̄ quia iusta retributio respicit culpā: cui debet̄ pena: uel iustitiā p̄ xp̄i gr̄am: cui debet̄ gl̄ia: & uniuersi filii ade h̄c hōnt uel illi necesse est uniuersale iudiciū has d̄rias demonstrāre. Rursus q̄ apta declaratiō meritor̄ req̄rit q̄ sit̄ appeat: & quid agi debuit sc̄d̄m regulā iustitię: & qd̄ ē actū a uoluntate libertatis hūane: hinc ē q̄ & libri cōscie apiet̄: ut appeat ipsa iustitiā sc̄d̄m

quā approbada uel reprobada sunt merita. Postremo q̄ irreuocabilis sn̄a dēt fieri ab eo q̄ possit audiri: & a quo nō possit appellari: & dei lux sūme delectabilis nō possit facie ad facie uideri sine deformitate imaginis: & locūditate b̄titudis: q̄ iuste reprobis ē negatū. Idcirco necesse ē q̄ iudex appeat i effigie creature. Quia uero pura creatura auctoritatē nō hēt a qua appellari nō possit: hinc ē q̄ necesse ē q̄ iudex n̄r̄ & deus sit q̄ iudicet p̄ auctoritatē sn̄am: & hō sit q̄ uideat & disceptet cū p̄ccōribus examinado & p̄teredo sn̄am. Et q̄ una uox disceptationis terret culpabiles: asscurat inocētes: hinc ē q̄ una eius facies & electos letificabit & ipios deterrebit. Liber aut̄ uite secundū aug. xx. de ciui. dei ca. xiiii. ē qd̄a uis dina qua fiet ut unicuiq̄ cūcta opa sua bona uel mala i mēoriā reuocēt̄: & mentis intuitu mira celeritate cernāt̄: ut sc̄ia accuset & excuset cōsciam: qd̄e uis dina libri nomē accepit: q̄ i eo quodamō legit̄ quicquid ea faciēte recolīt. Per libros aut̄ i plurali sc̄d̄m eūdē itelligūt̄ sc̄i ueteris & noui test̄i: q̄ mali iudicabūt̄ ex cōpatōne iustor̄. De his libris d̄r Apoca. xx. Et libri apti sūt. Et alius liber aptus ē: qui est uite. P̄t etiā dici libror̄ aptio: aptio cōscie ut dictū ē: qua oēs i oībus oīa bona uel mala unq̄ facta: uel dicta uel cogitata: ac si in libro apte legēt̄. Liber etiā uite i certa sc̄ia & lex & iustitia deis & sp̄aliter eius electrix m̄ia i respectu p̄destinatorum ad eternā uita qui quidē tūc p̄ cōsumatā gloriā oībus apiet̄ electis. Per euidentiā aut̄ exterioris effectus apiet̄ d̄natis. Sc̄d̄m enī huius libri legē & iustitiā senarrabile aptā ad ppriā cōsciam & oīum assistentiū iudiciū tāq̄ pluriū librorū: qui uelint nolite cōtestabūt̄ & cōcordabūt̄ iustitię p̄mi libri: p̄feret̄ sn̄a iusta & clara & irreuocabilis i et̄nū: pp̄ qd̄ seq̄t̄ i apoc. q̄ iudicati sūt mortui ex his que scripta erāt i libris sc̄d̄m opa ip̄orū. Cōueniēs at̄ fuit q̄ iudiciaria pt̄as dare iesu xp̄o etiā sc̄d̄m q̄ hō: respectu oīs uniuersalit̄ creature: p̄mo qd̄e & principaliter p̄pter gr̄am unionis. Secūdo q̄ p̄ hūilitatē passionis hūana natura meruit etiā sup̄ angelos exaltari. Sicut d̄r phy. ii. ut i noīe iesu oē genu flectat̄: & etiā ne deus uideat̄ crudeliter se h̄re ad hoīes: illū oñdit̄ iudicē: quē eis effecerat fr̄em. Quia etiā secundum Aug. in. iii. de trinitate: inferiora quodā ordine reguntur a deo p̄ superiora: oportet dicere q̄ oīa regantur p̄ aiām xp̄i: que est super oēm creaturā: & p̄st̄ illū p̄ m̄rem suam uirginē gloriosā. Circa sc̄d̄m .i. generalē cōmotionē oīum: licet illa cōmonio sit p̄ multa signa p̄cedentiā iudiciū: de q̄bus nūc pp̄plexitatē p̄transleo: q̄ i multis multa legūt̄. Singulariter tñ i flagratōe igniū hoc erit amplius manifestū. Ignis. n. p̄cedet añ facie iudicis: quo terre facies exuret̄: ita q̄ huius mūdi sp̄s mūdanoū igniū cōflatoe p̄bit. D̄r aut̄ transire figurā huius mūdi n̄ q̄tū ad destructionē totalē huius mūdi sc̄libili: sed q̄ p̄ actū istius ignis oīa elemēta inflamātis consumant̄: uegetabilia & aīalia purgabuntur: & nouabunt̄ elemēta: maxime aer & terra: purgabuntur

iusti: & adurentur reprobi: quibus factis cessabit etiam morus celi ut sic completo numero e. cōge fiat quodāmodo inouatio & p̄miatio corporū mūdānoꝝ. Quorū oīum ratio sumit̄: qm̄ sicut deus hō iesus scdm̄ sapiam suam ordinatissimā totū mundū istū sensibīle maiorem fecit pp̄ mundū istū minorem. s. hōies: q̄ inter deū & res istas inferiores in medio collocatus est: hinc ē q̄ ut oīa sibi inuicē cōgruant: & habitatio cū habitatore hēat armoniam hōie bene instituto debuit mūdus iste in bono & geto statu institui: hōie labente debuit etiā iste mūdus deteriorari: hōie pturbato debuit pturbari: hōmie expurgato debuit expurgari: hōie inouato debuit inouari: & hōie cōsumato debuit getari: ut sic cognoscat hō creatus & redēptus p̄ iesū quāto sibi alliget̄ amore: & q̄ sic pp̄ ipsum oīa creauit: sic secū dū sui status exigentia oīa alterauit. Primo igit̄ mūdus iste pturbari debet hōie pturbato: sicut stetit cū stante: & quō cecidit cū labente. Quia enī ī futuro iudicio pp̄ seueritatē iudicis oīdēdā cōtra peccm̄ necesse ē oīum corda treri: & maxime peccōꝝ: q̄ uniuersorū deū cōtēpserūt. Ideo oīs creatura ut suo cōforme auctōri: uidebit̄ accipere telū uel zelum: & ut forme pturbato hōi habitatori cōueniens erit totius orbis ordines cōmoueri horrēde. Et q̄a nihil ī tensus: uelotius & horribilius ī agendo cōmouet alia elemēta q̄ ignis ex oī pte curēs: hinc ē q̄ necesse est q̄ ip̄sius iudicis faciē ignis precedat: n̄ ex una pte tm̄: sed ex oī pte mūdi: ut sit triplex concursus elemētal̄is & terrest̄is: & forsitan ignis purgatorii & ifernal̄is: ut p̄ infernalē reprobi adurat̄ & p̄ purgatorii iusti purgēt̄: p̄ terrest̄re terre nascētia cōsumātur: p̄ elemētalē elementa subtilient̄: & ad inouationis faciē disponāt̄: & s̄l̄r cū hoc cetera pturbent̄: ut nō solū hōies & demōes: uerū et̄ uidentes āgeli uideāt̄ terri: ac p̄ hoc inimici iesu tremore cōcutiēt̄ & cōculcabūt̄ potētia pedū eius. Rursus qm̄ mūdus iste purgari debet a scoria auaricie & malicie: & a frigiditate charitatis extīcte. Sicut ī p̄mo diluuiō purgatus fuit a fetore luxurie: indiget etiā pp̄ ultimū instās t̄pis purgari uelociter: itime & p̄fecte: hīc ē q̄ sicut mūdus prius deletus ē: & quodamō purgatus p̄ elemētū aque quod ē mūdātiū: & frigidū cōtra ardorē & fetorē luxurie. Sic finalis mūdus purgabit̄ p̄ ignē pp̄ refrigeriū charitatis & frigus malicie & auaricie que ignat̄ ī fine quasi ī ipsius senecta. Et quia maxie sūt adherentia hec uitia: necesse ē q̄ purgās sic actōis itime: intime uiolētie & accelerate: quod nō cōtingit repire ī elemēto alio q̄ ī igne: ac p̄ hoc p̄ ignē huius mūdi sēbilis facies exuret̄. Amplius quia mūdus iste inouari debet cū hōie ī nouato: nec inouari pōt aliquid ī nouā formā nisi p̄dat̄ uetustā: & quodamō dispōat̄ dispōne noua sū p̄inducta: hinc ē q̄ cum ignis maxie hēat uirtutē expulsiuā forme extranee: hēat etiā uim subtiliatiuā & celesti nature cognatā: cōgrue p̄ ignē fieri debet purgatio s̄l̄ & inouatio: ita q̄ geminā hāc efficiā q̄tū ad aliqd̄ ante aduētū iudicis faciet: q̄tum

aut̄ ad cōplemētū post finē lationē p̄ficiet. Et quia inouatio fit ad nouitatē icorruptibilē: quā dare nō ē ī potētia alicuius creature: hinc ē q̄ licet ī illa purgatiōe & inouatiōe ignis illud agat p̄ naturalē uirtutē: ut īflāmare & purgare: calefacere & subtiliare: tm̄ necesse ē q̄ cū illa uirtute naturali sit uirtus op̄as supra naturā. s. oī potētia iesu: cuius īperio fiet cōfla gratōis initiū: & cuius uirtute fiet etiā cōplemētū. Postremo qm̄ iste mundus cōsumari debet hōie cōsumato: & tūc ē homo cōsumatus qm̄ ī gloria completus erit ī nūero elcōꝝ: ad quē tēdūt oīa sicut ad finē cōpletū: necesse ē facta cōpletiōe illius numeri termiari & getari motus nature celestis: necesse ē etiā termiari trāsmutatiōes elementales & generatiōes & corruptiōes ī aīalibus & ī plātis. Cū. n. ista oīa ordinēt̄ ad formā nobilissimā: que ē aīa rōnalis & ad seruitiū hōis: posito statu ī hōie: necesse ē pōt̄ ī aliquo subsequēte: & iō corpa celestia recepta gete & lumis plētitudine dñr remunerari elemēta: q̄ apli us nō hēnt uim multiplicādi se p̄ trāsmutationem mutua: dñr trāsire nō q̄tū ad s̄bam: sed q̄tū ad actū & passionē mutua: uegetabilia uero & sēsbilia q̄a nō hēnt uitā p̄petuam qualis cōpetit statui nobilitatis future: necesse ē ī pp̄ria cōsumari natura: ita tm̄ q̄ saluat̄ ī principiis: & quodāmodo in s̄l̄i: uidebit̄ cōt̄ hōie: q̄ s̄l̄itudinē hēt. cū oī genere creature: & ideo ī ip̄sius inouatiōe & gl̄ificatiōe p̄nt dici oīa inouari & quodamō p̄miari. De his ī Apoca. xxi. Et uidi celū nouū & terrā nouā: primū enī celū & priā terra abiit: & mare iā nō ē ibi. Sed scdm̄ hanc applicatiōē. lo. loquit̄ de renouatiōe corporū celestiuū & elementaliū: q̄ dñr abire nō quo ad s̄bam: sed quo ad priorē qualitātē. De q̄bus Aug. xx. de ci. dei etiā cōcordat cū his que dca sūt supra. Vī tm̄ dicere q̄ generale iudiciū p̄cedat prius: q̄ mūdi spēs inouetur: qd̄ oportet itelligi sicut dcm̄ ē supra q̄tū ad eē cōpletū. Alias aut̄ ante uniuersalē resurrectionē oīum quā nō ē dubiū p̄cedere iudiciū: ignis cōflagratorius p̄cedet faciē iudicis. Dicit aut̄. xvi. ca. de ci. dei. Aug. q̄ ait: & mare iā nō est utrū illo ardore sicces nō facile dixerit̄: pōt tm̄ dici q̄ nō dixit: aqua iā nō ē sed mare: ubi euidenter oīdit̄ aquā nō penitus anulari: sed illā amaritudinē & grossiciē p̄ reclusionem aquarū ad unū locū pp̄ uitā aīaliū t̄restriū: quā uocamus mare: tūc oīo deficere: aqua purgata & subtiliata & ī sua sphaera diffusa. De hoc igne. i. cor. iii. d̄ q̄ dies dñi ī igne reuelabit̄: & uniuscuiusq̄ opus q̄ se fuerit ignis p̄babit: tūc q̄ ueꝝ erit qd̄ dicit idem Ro. viii. Ipsa creatura liberabit̄ a seruitute corruptionis ī libertatē gl̄ie filiorū dei. Et hoc uult dicer̄ uerbū qd̄ p̄mittit. s. expectatio creature reuelationē filiorū dei expectat. i. expectat creatura generabil̄ & corruptibilis q̄ reueletur per cōplemētum numeri electorū & tūc cessabit generatiōis officiū & imutatio elemētorū: & motus oīm orbiū: & ipsa creatura que tal̄r seruit seip̄sam corrupendo & mouendo pp̄ obedientiā illius qui eam sic subiecit in spe talis finis: tunc libera ent̄ aliquāliter s̄l̄is glorie filio-

rum dei: sui renouatione & stabilitone suscepta: q̄ si premio obedientie sui motus: & hoc est ingemiscere creatura & pturire per tales scilicet labores: donec hic mundus durat: subseruire electorum multiplicationi & uite: quia similitudinarie loquendo impatienter tales motus feret creatura: nisi obedientia creatoris eam ad hoc subiecisset in spe finis peccati: in quo per hominem & in homine omnis quodammodo beatificatur creatura. Circa tertium de resurrectione corpore scias q̄ oīum corpora resurgent: multa in eis exñte distinctione quantū ad ordinem dignitatis. Nā mali resurgent cū suis deformitatibus & penalibus miseriis: & defectibus quos hūerunt in uia. In bonis autē natura seruabit: & uitia detrahent: & oēs resurgent in integro corpore: & plena etate & debita mēsurā membroy: ut sic oēs scī currāt in uirū p̄fectū in mēsurā etatis plenitudis xp̄i. Surgēt autē tā in bonis q̄ in malis corpora eadem numero: que prius ex eisdē ptibus constituta: salua totius uarietate nature: nō solū quātum ad mēbra principalia: & humiditatem radicalē: uerū etiā salua capillis & ceteris membris que faciūt ad decentiā corporis. Ita q̄ in quascūq; auras uel si nus nature puluis hūani corporis cedat: ad eā aiām redibit uirtute ōspotentie iesu: que ipsum primitiū ut uiueret & cresceret auauit. Quoz oīum rō potest assūi: q̄ ualentissimus & sufficientissimus iesus p̄ncipiū gratiæ nr̄æ & premioz ē potentissimus & dementissimus & iustissimus. Et licet secūdū quādā appropriationē p̄tētia in cōstitutione naturā: demētia i collatiōe gr̄æ: iustitia in retributiōe meritoz appareant: tñ in singulis sunt singula: q̄a hec tria nullatenus adinuicem sepant. Et in ope retributiōis est necesse ista tria concurrere: ut fiat secundum q̄ exigit rectitudo iustitie: reformatio gr̄e: & cōpletio nature. Quia ergo scdm iustitiam necessario requirit ut hō qui meruit uel demeruit in anima simul & corpore puniat uel p̄mies simul in utroq; rō necesse est utrūq; haberi hōiem: ac p̄ hoc corpus resurgere. Reformatō etiā gratie requirit ut totum corpus assimilet capiti iesu: cuius corpus mortuū necessariū fuit resurgere: quia unitū diuinitati iēpabiliter. Cōpletio uero nature requirit ut hō cū cōstet simul ex corpore & aiā tanq̄ ex forma & materia q̄ mutuū habent appetitū & inclinationē mutuā resurgat corpore. Ex his ergo tribus constitutiōe nature: infusione gr̄e & retributiōe iustitie scdm quas uniuersitas hēt regi oīa clamant hominē resuscitandū: ut tollat oīs excusatio illius q̄ hanc ueritatē fidei obsurdescunt: & merito cōtra tales insensatos uniuersus pugnabit orbis terraz. Primo igit qm̄ resurrectione debet esse scdm exigentiā ordinis diuine iustitie: que reddit unicuiq; quod suū est p̄ loco & tēpore: & oīs aiā corpori semel etiā ad punctū tēpore unita: habet in eo uel culpā uel grām: necesse est q̄ oēs resurgant. Et q̄ distinctus debet esse status retributiōis a statu uie: & resurrectio spectat ad statū retributiōis: ut nō confundat̄ ordo uniuersitatis

& ut fides habeat meritū que credit quod nō uidet & ut certius & clarius appeat eq̄tas diuine iustitie: & ut fiat cōsumatio retributiōis finalis i angelis: & hōibus: requirit hoc diuina iustitia: ut oēs resurgāt simul quantū ē de lege cōi: quod dico pp̄ xp̄m iesū: & eius bt̄issimam matrē gloriosā uirginē manā & aliquos alios q̄ secundū b̄nplacitū iesu & rōnibus certis ante generalē oīum resurrectionē gloriose resurgent. Quia uero malis debet pena & miseria: & bonis gloria: ideo & si simul resurgant tēpore: ualde tñ dissimiles erūt in cōditōe. Nā quia malis resurrectio nō est ad uitā: sed ad suppliciu: necesse ē q̄ ipsi cū iafirmitatibus & deformitatibus & defectibus suiciant: pp̄ quod dicit paulus. Oēs quidē resurgemus: sed nō oēs imutabimur. Rursus quia resurrectio debet esse secundū exigentiā cōsumatiōis gr̄e: & p̄fca gr̄a facit nos cōformes xp̄i ihu capiti nostro: in quo nullus fuit defectus mēbroz: & p̄fecta etas & debita statura: & effigies formosa: opportunū est q̄ boni suscitent̄ in optimis cōditōibus: ac p̄ hoc necesse est q̄ in eis uitia detrahant: & natura seruet. Opportunū est etiā: ut si quod mēbrū deerat suppleat: si aliqua erat supfluitas auferat. Si aliq̄ mēbroz deordinatio corrigat. Si puulus erat ad quantitātē etatis iesu quā hēbat in uigore occulto nature ipse puulus: licet nō in mole: diuina uirtute deducatur. Si decrepitus: ad eandē etatē deducatur. Si gigas si gnanus: ad eandē mēsurā cōgruā limitet. Ita tñ q̄ gigas nihil p̄det de suē ueritate nature ut sic oēs integri & p̄fecti occurrāt in mēsurā etatis plenitudinis xp̄i. Postremo quia resurrectio debet esse scdm exigentiā p̄fectionis nature: & natura sp̄s rōnalis exigit q̄ uiuificet corpus p̄p̄nū: quia proprius actus in p̄pria materia hēt fieri: necesse est q̄ idē corpus numero resurgat: alioquin non esset resurrectio uera. Requirit etiā natura anime rātionalis & immortalis: quia sicut habet esse perpetuū sic corpus habeat cui perpetuo influat uitam: ac per hoc corpus quod anime unit: ex ipsa unione ordinationē habet: ad icorruptionē p̄petuā: ita tñ q̄ illud in quo consistit statura totius corporis: sicut sē mēbra principalia: & etiā humiditas radicalis & caro scdm sp̄m habeat ordinationē necessariā. Alia uero: sicut caro scdm materiā & p̄tes que sūt ad b̄n esse corporis hēat ordinationē de cōgruo: que q̄dē ordinē q̄ deus ip̄ressit nature: & natura n̄ p̄t illud p̄ficere q̄a nō p̄t mortuū suscitare: & ipsa d̄ina p̄uidētia nihil frustra possuit i aspectu nature: oīo ipse cōpleuit. Necesse ē igit q̄ ipsius uirtute reparet idē numero ex oībus ptibus constitutū: & salua tota ueritate nature. Et cū hoc natura nō possit: quia nec idē corpus numero destructū reparare cū nō possit in tota rei substantia: nec corpus immortale efficere: cū omne per naturam generabile sit corruptibile necesse est q̄ resurrectio n̄ semialibus nec naturalibus cāis attribuat: sed p̄mordialibus & et̄nis: ut fiat secundum cursū mirabilē & sup̄nalem omnipotentie iesu: & sue impiam uoluntatis: qm̄ & quomodo ad

honorem sui nominis: & complementum sui ministerii corporis: & ostensionem sue rectissime equitatis eligere ipse uoluit. Et hoc ostendit iohannes Apoc. xx. ubi dicit. Et uidi mortuos magnos & pueros stantes in conspectu throni: & postquam dixit de apertione librorum redit ad monstrandum quomodo uirtute presidentis iesu in throno: omnis creatura reddat corpora & spiritus defunctorum. Et dedit in mare mortuos suos qui in eo erant: & mors & infernus deleuerunt mortuos suos qui in eis erant. Secundum Ri. non dicit terram mortuos dedisse: quia hoc non fuit multum difficile credere. Sed hoc dixit mari & inferno: & morti: de quibus magis poterat dubium esse: per mortem enim accipit penas inferni: & per infernum locum ipsius pene: que dabunt spiritus mortuorum. Mare uero sub quo intelligitur & terra dabit mortuos. i. corpora mortuorum. Secundum Aug. autem. xx. de ciuitate dei per mare intelligitur hoc seculum quod reddet mortuos. i. homines hic uiuentes in corpore mortali: quod secundum Apostolum mortuum est peccato: mors uero. i. status post mortem: & infernus. i. locus damnatorum reddiderunt illos qui iam erant mortui: subditque quod forte dictum est mors propter bonos qui passi sunt mortem non infernum. Infernus autem propter malos qui ibi puniuntur. Circa generalem autem resurrectionem mortuorum est articulus fidei quintus de his que pertinent ad diuinitatem quo ad effectus uirtutis diuine: de quo dicitur. i. ad Cor. xv. Omnes quidem resurgemus. Contra hanc auctoritatem sunt errores plurimi: quorum primus est error ualentinus qui carnis resurrectionem negauit: quem etiam plures heretici sunt secuti. Contra quem dicitur. i. ad corinthios. xv. Si christus predicatur quod resurrexerit a mortuis: quomodo quidam dicunt in uobis quod resurrectio mortuorum non est? Secundus error est hymenei & phileti: contra quos dicit apostolus. ii. Thy. ii. quod a ueritate exciderunt: dicentes resurrectionem iam factam: uel quia non credebant resurrectionem: nisi spiritualement: uel quia non dicebant alios resurrecturos: nisi illos qui cum christo resurrexerant. Tertius error est quorundam moderatorum hereticorum qui dicunt resurrectionem futuram non eorundem corporum: sed anime reassumeret quedam corpora celestia. Contra quos apostolus dicit: ista ad Cor. xv. Opportet corruptibile hoc inducere incorruptibile & mortale hoc inducere in mortale. Quartus error est euhicis pathe constantinopolitani: qui posuit quod corpora nostra erunt aerea & uento similia: ut gregori. narrat in. xvii. moralium. Contra quem est quod dominus post resurrectionem suam corpus suum discipulis suis palpandum prebuit. d. luce ultimo: palpare & uidete: cum tamen apostolus dicit phyl. iii. quod iesus reformabit corpus humilitatis nostre conformatum corpori claritatis sue. Quintus est error dicentium quod corpora humana post resurrectionem uertentur in spiritum: contra quos luce ultimo dicit iesus. Spiritus carnem &

ossa non habet sicut me uidetis habere. Sextus est error gerici qui mille annos post resurrectionem in tereno regno christi fabulabantur futuros in quibus homines carnales uentris & libidinis uoluptates habebunt: contra quem dicit iesus Matth. xxii. In resurrectione nec nubent: nec nubentur: sed erunt sicut angeli dei in celo. Quidam etiam dixerunt: quod post resurrectionem mortuorum in eodem statu: in quo nunc est mundus remanebit: qui potest esse error septimus: licet satis possit reduci ad hunc sextum contra quos dicitur Apoc. xxi. Vidi celum nouum & terram nouam. Et Roma. viii. Ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis in libertatem glorie filiorum dei. Et contra omnes hos errores dicitur in symbolo apostolorum. Carnis resurrectionem. Et in symbolo patrum. Expecto resurrectionem mortuorum. Sicigitur patet quod iesus testis uericus in premisis omnibus apparebit.

Iesus iudex iratus. Cap. xiiii.

Incet ira que est turbatio anime: nec in diuinitate iesu: nec in sua gloriosa humanitate possit consistere: effectus tamen maximus ire sue utriusque nature ostendetur aperte in ultimo finali iudicio quando in eternum sine aliqua immutatione uel interruptione damnabit eterno supplicio impios hostes suos: quod aperte designat iesus in parabola de nuptiis factis filio regis: Matth. xxii. Vbi dicitur per renuentibus conuiuium & affluentibus seruos regis. Rex autem cum audisset iratus est: & missis exercitibus suis perdidit homicidas illos. Cuius iram iohannes aperit apertus apoc. vi. cum dicit de reprobis: quod dicent montibus & petris. Cadite super nos & abscondite nos a facie sedentis super thronum: & ab ira agni: quoniam uenit dies magnus ire ipsorum: quod & maxime ostendit cum de damnatione meretricis magne per quam dilatato mysterio intelligitur tota impiorum caterua: & de sedente in throno qui iudicat eam dicitur. Et ipse calcabit torcular uni ire dei omnipotentis. Certe huius torcularis uua fellis: & botrus amarissimus: quod ostendit. Io. apoc. ix. & xiii. de quolibet habente characterem bestie per quem intelligitur peccatum: quod assumulatur diabolo. d. hic bibet de uino dei ire: quod mixtum est uino in calice ire ipsius. Ex quibus omnibus claret quod fortissimus effectus ire iudicis iesu super damnatos effunditur. Modum autem sui iudicii ipse describit: Matth. xxv. dicens. Cum uenerint filii hominis in maiestate sua: in qua historia status futuri iudicii quo ad quattuor eleganter describit. Et primo quantum ad regalem aduentum: siue quantum ad apparentiam iudicis. Secundo quantum ad generalem occursum: siue subitam congregationem multitudinis: ibi. Et tunc congregabuntur. Tertio quantum ad iudicalem processum: siue charitatem examinis: ibi. Esuriui enim. Quarto quantum ad finalem successum siue celebritatem executionis

inmutabilis ibi. Et ibunt hi in supplicium eternū.
 Quātum ad primū nota q̄ hic dicitur filius ho-
 minis: quia sicut dictum ē supra iudicabit i assum-
 pta natura: & sic tangit iudicis suppositū. Dicit au-
 tem in maiestate sua: & sic tangit modū: quia appa-
 rebit i forma gloriosa. Dicit. Et omnes angeli eius
 cum eo: & sic tertio ponit cōfortium. Sedebit i se-
 de maiestatis sue: & sic q̄to pōit thronū. Qua-
 lis autē & quāta sit ista maiestas: Apoc. xx describit
 cum dicitur. Vidi thronum magnū & candidum:
 & sedētem super eum: a cuius cōspectu fugit terra
 & celum: & locus nō est inuētus ab eis. Vbi p̄ thro-
 num magnū & candidū designat regia & iudici-
 ariā maiestas: & gloria diuinitatis xp̄i: & celsitudo
 & eādor mūdiciē: & gloria humanitatis christi: in
 qua sedet eius deitas sicut i throno: uel per thronū
 rota ecclesie sanctōre & ordinum superiorum: que
 tā angelorum q̄ hominum luce gloria cādidata ex-
 primitur: i qua ih̄s deus homo singulariter sicut su-
 per thronum suam maiestatiue sedere uidebitur.
 Dicit autem fugisse celū & terra a cōspectu eius:
 quia p̄ claritate hūanitatis ih̄s: obumbrabit res-
 pectiue omnis alia gloria creata: sicut lux candelarū &
 stellarum ad aduētum solis disparere uidebitur.
 Et pro tāta magnificentia dicit. Non ē inuentus lo-
 cus ab eis. i. respectu eius sic sunt quasi nihil: & ta-
 men hoc est sūmum gaudium eorum: q̄ sic in-
 mensum super omne creatū uident gloriosum ie-
 sum exaltatum: qui ē eis plus q̄ ip̄i sibi. Aut sic di-
 citur pre summa reuerētia maiestatis ih̄s: qua an-
 geli & homines beati in propria paruitate & nihi-
 litate resiliēt: uel etiam celum & terra dicuntur fu-
 gere a cōspectu eius pre magnitudine maiestatis sic
 apparentis: qua stupor mirabilis etiā apprehendet
 electos: & quasi timor secundum q̄ ē possibile sta-
 tui glorie: dum uiscera infinitissime pietatis ih̄s sic
 uidebuntur eternaliter claudi reprobis & furorem
 sue zelātis iustitie sic sup eorum scelera debachari.
 Timor autē iste & stupor nullā afflictionē i beatis
 pōet: sed magis erit quidā modus exterior: secū-
 dum q̄ requiritur tremēda apparentia regis: quinim-
 mo quia gratuita regis ih̄s misericordia ex mero a-
 more ab hoc tremendo iudicio se cognoscēt libe-
 ros: & ip̄m sibi sentiet magis sp̄sū q̄ iudicē: iudi-
 ciali reliq̄būtur amore & gaudio iubilabūt. Pro re-
 probis uero celū. i. ip̄orū supbia: & terra. i. ip̄orū a-
 uaricia: siue ip̄orū mala sp̄alia & carnalia: quo ad
 eorū delcāmēta & possibilitatē āplius nocendi ele-
 ctis fugiet a cōspectu sedētis. Ricar. uero legit hic
 de fuga celi & terre: quātum ad sp̄m persentis: si-
 cut dictum est supra. Nomine autem angelorū in-
 telliguntur uiri angelici & perfecti qui secū in ma-
 iestate uenire dicūt: q̄a & ip̄i maiestatiue sup iseri-
 ores q̄si assessores iudicis i sedibus p̄sdebūt. Iuxta
 quod ih̄s dicit. Sedebitis super sedes. xii. Et intelli-
 ge q̄ nomē. xii. licet intelligātur principales apo-
 stoli: intelligitur tamen superabundans numerus
 perfectorum imitatorum christi: qui ad apostolicā

dignitatem ascendēt. Circa secundum principa-
 le quod ē generalis occurus: scias q̄ cōgregabun-
 tur: sicut dicit glosa hic omnes gētes. i. omnis etas
 omnis sexus. De hoc autē dicuntur multa Matth.
 xxiii. talis autem cōgregatio fiet uirtute diuina ue-
 locissime per mystena angelorū. Circa tertium
 scilicet iudicialē processum: scias q̄ in sententia ele-
 ctorū quattuor continētur. Nam inuitat eos ad he-
 reditatem cum dicit. Venite. Secūdo dat benedicti-
 onem: benedicti patris mei. Tertio cōfert possessio-
 nem: possidete regnū. Quarto possessiōis confir-
 mationem: paratu uobis a constitutione mundi.
 O dulcissima allocutio & uox cū iocūditate plenif-
 sima: inuitari ad amplexum totius beatissime trini-
 tatis: & ad eternam & quietam possessiōē sue glo-
 rie regalis. Attendendum autē quomodo totū hoc
 attribuit eterne benedictioni paterne pietatis: qua
 benedictus deus & pater domini nostri ih̄s christi
 benedixit nos i omni benedictiōe spiritali i cele-
 stibus in christo ih̄s: sicut elegit nos i ip̄o ante mū-
 di constitutionē: ut essemus sancti & imaculati an-
 te cōspectū eius in charitate ad eph. i. Pro his
 etiam electis nota quattuor cōditiones bonas. Pri-
 ma ē nobilitas locationis: quia locabūtur ad dexte-
 ram. Secunda ē nobilitas uocationis: quia uocabū-
 tur ad societate diuinā. Tertia ē nobilitas benedicti-
 onis: quia dabit eis benedictionē paternam. Quar-
 ta est nobilitas coronatiōis: quia coram omnibus
 de uitiis dabit ei uictoriam. Deinde pro malis
 etiā quattuor ip̄licat contra eos. quia primo repel-
 let a suo consortio: cū dicit. Discēdit. Secūdo ex-
 cōmunicabit siue maledicet: maledicti. Tertio cre-
 mabit siue affliget: in ignem eternum. Quarto al-
 ligabit siue coniuget: qui paratus est diabolo & an-
 gelis eius. O uerbū pertingēs usq̄ ad diuisionem
 anime a deo: compagū quoq̄ & medullarū & om-
 nium intumorū cordis & corporis cōcussiuum. Di-
 scēdit a me. Vere i hoc est priuatio omnis boni: &
 radicatio oīs mali: uel de nullis pōt a deo diuelli: qm
 malis oīsbus repleat: licet plus & minus scdm gra-
 dum culpe: unde insanum est querere medium &
 erroneū iter et̄ni ignis suppliū: & possidē celeste
 regnū. Nā iudex ih̄s oēs sntias diuidēs: mediū ali-
 ud nō inuenit: sed de his dictū est supra libro t̄tio.
 ubi de pena puulorū est tactū: Reddit autē rōnem
 p̄ utraq̄ sntia aff̄mationē & negationē misericor-
 die opum. Pōt autē rōnabilē q̄i q̄re de solis opi-
 bus misericordie iudex examiat. Secūdo q̄ sunt hi
 minimi i q̄bus se illa recepisse uel nō recepisse asse-
 ruit. Tertio cū de eis nulla sit prius facta mētio: un-
 sic subito illos p̄duxit i mediū. Pro primo nota q̄
 q̄ttuor ordies coram iudice stabūt i multitudie il-
 la. Primi apl̄i & eorū imitatores p̄fecti. Secūdi oēs
 saluati i statu seclari: & hi sunt ex pte elcōre. Tertii
 erūt ifideles & pagani: nihil p̄nentes ad gratiam.
 Quarti reprobi xp̄iani. Oēs ergo iudicabūt sntiati-
 onis iudicio: q̄a oēs recipiūt p̄ merito. Soli autē ma-
 li p̄uitiōis supplicio: sed soli mediocri boni de se-

quando ordine: & reprobi xpiani allocutione iudicis & disceptatione examinis iudicari dicuntur. Na infideles nec xpi allocutione sunt digni: quia tunc omnibus luce clarius manifestum erit nihil ad salutem pertinere de tota massa corrupte nature in adam: nihilque ab incendiis eterni ignis exemptum a consortio damnationis diaboli: nisi tantum illud quod per fidem & charitatem appetit gratie iesu redemptoris insertum: quod xpus uolens exprimere loannis. iiii. dicit. Qui non credit iam iudicatus est: uiri perfecti sunt assessores iesu xpi & ideo eorum facta non indigent discuti. Inter utrosque medi indigent examinari. Examinatur autem de peccatis operibus: primo quod sub istis ex parte bonorum possunt omnia bona intelligi: & spirituales elemosyne & corporales: quas tanto perfectius adimplent pauperes euangelici: quanto perfectus christo ministrat. Pro malis est multiplex ratio condemnandi: quod talia opera naturali inclinatione facere debuerunt: & ideo illa omittere fuit impium & horribile. Secundo ut ostendatur quod damnantur ex sola omissione bonorum: tamen dura sententia: qualis illorum erit damnatio qui ex commissione usurarum: rapinarum: blasphemiarum: iniuriarum & homicidiorum: & aliorum scelerum: que in prauis operibus committuntur. Et ideo sepe datur sententia solum super omnia: ut per hoc quasi expressibilis uideatur sententia quam dabit super commissam: ac per hoc magis aggrauatur delictio. Alias autem loquitur in apoc. satis exprimit commisiones scelerum in iudicio acute damnari. Alia ratio & ut credo magis literalis fuit ostendere conditiones uite communis: in quibus currit imperfectorum uita. Videtur enim iesus uelle ostendere: quod principalis ratio sustentie mundi & glorie saluandorum est amor iesu ad obseruatores uite sue: & obseruationis apostolice: quod quidem status per altissimam paupertatem & omnimodam abnegationem sui facit obseruatores perfectos: quasi iesuculos in quorum amore & perfectione inferiorum supportatur defectus. Et quod nullus potest saluari nisi per fidem & amorem iesu christo coniunctus: & ipse pauperculus in mundo uiuens omnibus his operibus indiguit: per quorum exhibitionem sibi ostendebatur in facientibus amor ad ipsum. Idcirco de his solis examinat. quod d. amor & fides electorum ad me est causa salutis eorum: defectus horum in reprobis ipsos damnandos ostendit. Et ut antonomasice ostendat uiros perfectos esse meditatores coniunctionis inferiorum ad iesum: examinat inferiores de illis operibus: que amore iesu suis minimis exhibuerunt. Ut per hoc eis ostendat quod imperfectio uite eorum per istorum coniunctionem a suis defectibus expurgata facta est christo grata: & isti sunt spirituales amici: quod defectiuam uitam secularium emendant: recipientes ipsos in eterna tabernacula. Sicut Augustinus dicit. xxi. de ciuitate dei. Et hieronimus tractans questionem de uillico: & de hoc supra dictum est in tractatu de de paupertate iesu. Quia ergo ieiunia & orationes & uigilie secularium uidentur quedam opera eorum propria: licet de genere actus quo ad aliqd

precedat elemosynam dum in illis anima uel corpus datur iesu: in hac uero temporalis substantia: ut ostendat iesus quod illorum status non esset sufficiens nisi esset perfectioni minimorum coniunctus: non examinat eos de illis que uidebuntur eorum propria: sed de illis operibus in quibus eorum imperfectio minimis uideatur coniuncta. Et quia tales minimi ad similitudinem iesu nihil habentes in hac uita: talibus operibus indigent idcirco de illis solis examinat in ferioem statum. Pro secunda uero questione nota quod quia talis status annihilat animam in se: & perfecte transformatur in iesum: ad ostendendam & honorandam hanc minimis transformationem. Et preuidebat iesus in finali ecclesia. vi. status & septimi hanc minimis se uelle formare: sicut satis dictum est supra. Ideo ad ostendendam affectionem quam habet iesus non solum ad predictos minimos: sed etiam propter eos ad eis beneficos: & horrendam detestationem quam habet ad imifericos in eosdem. Idcirco singulariter super nationem que in illo tempore abundabit talia opera introducit: per que in predictis minimis amari & sepe appreciari iudicatur: ab omnibus uel contemni. Perpendat ergo peruersitas impiorum que tales pauperes minimos persequitur impie: quanta animaduersione ipsos ira agni percutiet: quando ex sola eis negatione misericordie sic dure condemnat: & ut ostendat quod quilibet minimorum potest uere dicere illud pauli ad Galatas secundo. uiuo ego iam non ego & cetera: idcirco eos sic applicat. Pro tertia questione nota: quod quia hi minimi communiter pro nihilo habentur in seculo: ut ostendat eos principes esse paradisi: & idem secum esse: & maiorem admirabilitatem glorie ipsorum ingerat tam electis que reprobis: idcirco sicut excellenter honoratos quasi ex imperato eos producit in medium unde uideatur in eis compleri quia facile est in oculis domini subito honestare pauperem. Si querat unde eos produxit: cum de eorum aduentu nulla sit prius facta mentio: potest dici quod tanquam quasdam uenas occultas cordis sui: in quas uisceralis cordis iesu transfunditur charitas: ac si de uulnere naturali suo ipsos qui in doloribus corporis iesu semper habitauerunt dum uiuerent: produxisse uideatur: ubi sicut in uita in corde iesu se absconderunt in merito. Sic in eodem corde iesu ipsorum premium uideatur absconsum. Potest etiam dici quod ideo de eis non est facta mentio specialis: quia sub nomine filii hominis aduenientis: istos uult intelligi uenisse. Nam hi sunt proprie qui sequuntur agnum quocumque ierit. Vel quia in istis singulariter maiestatiua gloria iesu exprimitur: ideo sub nomine maiestatis sue possunt intelligi aduenisse: nam istis tanquam suis assessoribus communicauit iudicariam dignitatem: uel quod in istis dum uiuerent christus singulariter regnauit pacifice: ideo in istis in patria singulariter apparuit iesus requiescere & sedere: ac per hoc hi possunt intelligi per sedem maiestatis christi: uel quia eorum uita in teris magis fuit angelica quam humana: ideo comprehendit

De quibus curia
distinguitur

rum sub nomine angelorum: qui cum filio hominis uenisse dicitur. Quarta uero pars huius euangelii. scilicet finale successum sine tam supplicii reproborum quam premii electorum duo sequentia capitula declarabit. De aduentu iesu ad iudicium est sextus articulus ultimus de his qui ad humanitatem eius spectant: de quo modo in euangelio est dictum. Et per dicitur actuum. x. hic est qui constitutus est a deo iudex uiuorum & mortuorum. Circa hoc errat illi de quibus dicitur secunde per. iii. Venient in nouissimis diebus in deceptione illudores iuxta proprias concupiscencias ambulantes & dicentes. Vbi est promissio aut aduentus eius? Hi negant iudicium generale futurum. Contra quos dicitur Iob. xix. Fugite a facie gladii. quoniam ultor iniquitatis est gladius: & scitote esse iudicium. Vnde in symbolo dicitur. In quo uenturus est iudicare uiuos & mortuos.

Iesus uictor magnificus Cap. xv.

Tantum autem ore iudicis iesu super ipsos prolata sententia eius magnifica ostenditur uictoria.

Tunc & patet durescit omnibus quod malum & amarum fuit reprobis ipsos reliquisse dominum deum ipsorum. Tunc & sola uexatio intellectum dat auditui: dum eorum oculos aperit pena: quos clausit culpa. Tunc et cognoscet quod uere dictum est quod celum & terra transibunt: uerba autem doctrine iesu misericordie ipsi permanent in eternum. Tunc corpebit euidenter omnibus: quod non fuit contentenda sapientia pauperum iesu in humilitate uiuentis in mundo. Videbit uniuersus orbis quod uicit leo de tribu iuda: tam in se quam in omnibus suis membris. Et omnes exponat tam sui quam suorum ad tetrametra hostilia: & illa mortis supplicia: fuit archanum uictoriose sapientie christi: cuius prudentia in omnibus percussit superbum. Ac per hoc appetit quod licet piissimus iesus in se & in suis oculis mundi aliquando hostiati quo uideret succubere. Illud tamen fuit uigoriosius triumphare: dum omnia mala tam culpe quam pene facta in mundo per reprobos uel electos appetit agni iesu subseruisse uictorie: & per infinite uel misericordie omnipotentia efficaciter ipsam met mala electorum eis coopata fuisse in bonum: ut ad illam mensuram pringeret triumphalis corone iesu: quam eis ante mundi constitutionem in merito hominis christi electis & predestinatis prima charitas disponit. Tunc completum erit quod in apertione primi siguli de ingressu christi in caput huius plurius. scribit in Apoc. vi. Vidit autem & ecce equus albus: & qui sedebat super eum habebat arcum: & data est ei corona: & exiit uicem ut uiuere. Vere hic fuit leo iesus cum suo applico cetui: qui in albo equo sue innocencie & uirginalis uite in se & in sua dilectissima matre felix sessor & mundicie possessor contra truculentum hostem exiit: data sibi in omnibus corona uictorie. Et ideo exiit uicem patia: ut uiceret ipsos perfidatios iustissime in gehennam: uel uicem in propria morte: ut uiceret in omnibus suppliciis electorum. Hic habebat arcum: quia tota uita iesu mors & patia tam in se quam in membris fuit quedam arcua sagittatio tam ipsius capitis reprobis luciferi quam sue hostilis cohortis. Vere sedit in forti arcu iesu: cuius sagitte sagitte potentis & sagitte salutis domini contra syros. Hic arcum in iudicio sicut perduxit dauid: teredit & paut illud: & in eo paut uasa mortis sagittas suas arcibus effect. Qualis autem fuerit

mors: quam sagittalis sententia uictoris iesu in reprobos iaciet. Debes scire quod erit in pena infernali in loco corporali deorsum circa centrum terre: in quo lucifer & omnes reprobi tam homines quam spiritus maligni eternaliter cruciantur. Affligunt autem omnes eodem corporali igne qui concremabit & affliget spiritus & corpora: & cum semper affligat: nunquam autem corpora consumentur. Affliget autem plus & minus secundum exigentiam meritorum. Huius afflictionis ignis coniuncta erit afflictio secundum omnes sensus. Coniuncta erit & pena uermis corrodetis iterius: & dei & omnes boni carentia uiuorum. Ita quod in his penis erit uarietas: & cum uarietate accerbitas: & cum acerbitate intermiabilitas: ita quod ad reprobos supplicium tormentorum fumus ascendit in secula seculorum. Quorum omnium ratio in hoc potest attendi quod iesus sumus deus qui omnia habet in summo: etiam est summe rectus. Cum ergo in retribuendo agat secundum iusticie rectitudinem: quia iustus est: & seipsum negare non potest: oportet quod peccatum puniatur secundum quantitatem culpe in his qui legem continentem misericordie: & per impenitentiam impigerunt in seueritate iusticie. Quonia ergo iusticia iesu peccatore ipsum debet punire secundum exigentiam culpe: & culpa mortalis ad quam succedit finalis impenitentia: ipsa habet in se rationem deordinationis penite: deordinationis libidine: deordinationis multimode: necesse est quod ipsa puniat penam eternitate: acerbitate: & multiformitate. Primo ergo deordinatio nis perpetue pena debet esse perpetua: quia peccatum quod quis committit uel contrahit: & de quo nunquam penitet: uel nunquam remedium habet: perpetuo in anima durat: & a uita perpetua. scilicet deo separat: & a uoluntate procedit: uel ipsa est quod in peccato uellet perpetuo delectari: licet delectatio illa transiens sit momentanea: quia tamen deordinatio consequens habet caritatem finis: idcirco sicut pena commensurata debet sine carere. Et idcirco sicut homo in suo perpetuo non apert finem peccati. Sic deus in suo perpetuo a puniendo non desinit: & sicut contra infinitum peccauit: sic eternam penam recipit infinitam. Nam eternam non potest: quoniam eternam puniit deus contra condignum ut non contineat in ira misericordiam suam: ut ille dilecte sorores misericordia & iusticia nunquam in dei ope ab inuicem separatur. Iustum est autem ualde quod sicut uoluntas reproborum post mortem semper malo adheret sine susceptioe penitentie: sic deus semper affligat sine imutatioe sine exigente hoc deordinatioe perpetua que remanet in danatis. Rursus quoniam deordinatiois libidine pena debet esse afflictio: quia delectatio puniatur per tristitiam contraria: & spiritus rationabilis in predicando conuertit ad se bonum proprium falsum & imundum libidine amado: & ex hoc contentum sit diuinum ipsum: & diuinum & sumum bonum promissum: hic est quod ex hoc quod illa delectatio improba peccati puniatur: in quo nihil est delectio cum contentu: necesse est quod ad punitionem illius contentu & delectationis peccator sue sit homo: siue spiritus angelicus precipite in locum infinitum: & maxime a statu glorie elongatur: hoc est in profundissimum infernum. Necesse est etiam quod quod ibi exponat affligendus in sine nature. scilicet corporali. ac per hoc patiat a fecibus corporum mundanorum: ut in fecibus designat &

igne & sulphure cōcremetur: unde secundū sanctorum sententiam quicquid est afflictiuū deforme & imundū: totum in suo equipollenti descendet ad miserōs cruciandos. Et quoniam spiritus qui per naturam preponitur corpori: & in corpus habet influere: & ipsum mouere dignitatem nature per culpā puertit & se subiicit uilitati peccati: hinc est quod secundū ordinem iustitię debet ordinari: ut tamen peccator spiritus quod homo: igni copeo alligetur: non ut in illū influat uitam: sed ut diuino decreto ab eo suscipiat penā. Cū enim rei pene igni quā horret per timorē diuini rus imissum sic inseparabiliter spiritus alligatur: quā & sentit nociuā & lesiuam: & sue uoluntati contrariam: necesse est quod ex hoc atrociter tormentetur. Et quod ignis ille ē instrumentū diuine iustitię: ac per hoc non agit nisi secundū dispositionem peccati & reatus maxime ex improbitate libidinis procedentis & in hoc non est equaliter in omnibus. Hinc est quod ab eodem igne alii cremantur plus & alii minus. Sicut ab eodem igne aliter uritur palea: aliter comburitur lignum: aliter incenditur ferrum. Et ideo dicit Augustinus. quod inter istas penas afflictiuas dānatorum illa est mitissima: quod in solo originali dicentes infligit: sicut dictum est supra. Nam omnes rationes ita de illis secundū suum gradū cōcludūt: sicut de peccatoribus aliis. Habuerunt enim omnes has delectationes improbas & fastidiū in delectatione eternas in omniū malorum radice. scilicet originalibus hēntibus malis actu iporum animā deturpātibus: deordinātibus: & adeo separantibus. Et quod uoluntas eorum actu non cōcupisceret hoc non fuit nisi quod impediēte infirmitate etatis in nullū actū potuit exire: sed actu erat deformata malis habitibus ex quibus nō habito remedio in eternum procederet actus malus: sicut serpens dormiens: non minus habet uenenum: licet minus ledat: & ideo affligūtur ab igne licet minus aliis quibuscunq; dānatis. Quonia autem illa peccata & reatus distinctio: secundum quā afflictiuā actio ignis moderatur in eodem est uniformis: & nūquā crescit. Hinc est quod iesu imperio moderante ignis ille sic agit: quod semper urit & non consumitur: sed affligit & non interimit: quia non agit principaliter & proprie ad sue forme multiplicationē sed ad pacis aīe in seipsa & in corpore perturbationē & ipsius spiritus diabolici: in seipso: & totius illius spiritus societatis mutuo: unde fit noua ademptio: nec substantię consumptio ut sic in eadem pena neque eternitatē acerbitas: neque acerbitatē tollat eternitas. Propterea quoniam deordinationis multimode pena debet esse multimoda: & in omni peccato mortali deordinata cōuersio ad bonum cōmutabile: & inordinatio uoluntatis: contradicit tamē rationi recte: hinc est quod omnes actualiter peccātes qui erunt dānati: punientur pena triplici: propter auersionē carētia uisionis dei: propter cōuersionē pena incendii: propter pugnam ratiōis & uoluntatis: & succubentia ratiōis pena uermis. Et sic ex hac multiplicitate penarū afflictū uarie acerbe: & eternaliter cre-

mabuntur. Hac sola pena uermis: quod non fuit in eis actualis lucta ratiōis & uoluntatis: puulos credo carere. Nam pro auersione & conuersione est in eis carētia debite iustitię: & infectio sēda cōtracte cōcupiscētie: ex quibus anima eorum est plene a deo auersa: & ad bonum cōmutabile libidinosē amādū rota conuersa: has multiplicitates & acerbitates penarū lo. describit cū dicit. Infernus & mors missi sūt in stagnū ignis in fine. xx. capitulo Apoc. Sed augēs diabolus uocatur mors & infernus secundū Augustinum quia primus auctor mortis: & penarum infernorum acquiritor. Et subdit cū dicit: qui non est inuentus in libro uite scriptus: missus est in stagnū ignis: per quos intelliguntur omnes alii reprobi. Certe in libro uite nullus scribetur nisi per fidem iesu: uel fidei sacramentum: quorum utroque non baptizati paruuli caruerunt. Dicit autem iohānes. xix. c. quod hoc stagnū est ardens sulphure: ubi dicit quod apprehensa est bestia & cum ea pseudo propheta: & uiui missi sūt hi duo in stagnum ignis ardentis sulphure: ad demōstrandum feridum & turbulentum illum ignē: & atrocissimum ad arendum: de quo ita ceteris plenus ille locus: ac si esset stagnum plenum metallo liquato & ignito ante ignem sulphureum: in quo etiam quia stagnum a stando dicitur stabilis eternitas illarum penarum innuitur. Talis immixtio autem dicitur mors secunda respectu prime que fuit separatio anime a corpore: quia in hac secunda fit mentio in utroque. Quia uero illud de bestia & pseudo propheta licet generaliter possit intelligi de ultima dānatione omnium: quia uiui uita nature dicuntur mitti in stagnum: ad ostendendum uiuacem sensum in eis penarum acerbum: litteraliter tamen uidetur ibi loqui iohānes de illa uictoria quam faciet agnus interficiēs antichristum: unde & per illa uerba illi duo uidentur aperte dici quod bestia & pseudo propheta designāt hic personaliter duos uiros: quorum unus ē rex & caput bestię id est bestialium nationum. Alius uero est caput pseudo prophetarum facientium signa. Licet autem paulus dicat quod dominus iesus interficiet antichristum: & quod omnes resurgent: ex quo sequitur quod omnes morientur: tamen hi duo dicuntur uiui missi in stagnum ignis: quia sicut terra aperta absorbit uiuos datham & abyton: & tamen in hoc fuerunt mortui & extincti. Sicut in illo tremotu qui tangitur undecimo capitulo in sexta tuba ubi agitur de resurrectione helie & enoch: forsitan apenetur horribiliter terra: ac si eius hiatus pertingeret usque ad inferos: & isti duo singulariter & forte plures alii cum eis uiui precipitabuntur in uoraginem illam: ubi eorum extinguentur corpora sed spiritus eorum uiui descendunt in sulphureum ardorem inferni. Et ex tam horrido iudicio sumetur magna occasio cōuersionis iudeorū qui susceperant antixpm. Et huic potest adaptari propheta zach. xiiii. cap. quod dicit quod scidet mōs oliuarū: & fugiet in die illa sicut fugerūt a fatie terremotus in die ezechie regis: quicquid sit de hoc: sub illa uictoria de qua nunc

agimus: in qua & bestia & pseudo ppha & ceteri reprobi in supplicium demergent eternum. Circa ea quod dicitur in hoc ca. e. sextus articulus fidei ultimis de his que pertinent ad diuinitate: quia e. de effectu diuine uirtutis in remuneratōe bonorum: & pūitione malorum: scdm illud. ps. lxi. Tu reddes unicuique secundum opera sua. Et contra hoc sunt errores multi: quorum primus e. dicentium quod anima moritur cum corpore. Sic arabs asseruit: uel etiam post modicum zeno dixit ut recitat in libro de ecclesiasticis dogmatibus contra quem e. quod apostolus dicit phyl. i. Desiderium huius dissolui & esse cum christo. Et Apoc. vi. uidi sub altare dei animas interfectorum pro uerbo dei. Et illud quod iesus contra seduceos: Matth. xxii. De abraham isaac & iacob: non e. deus mortuorum sed uiuentium. Secundus e. Origenes. qui posuit homines & demones danatos iterum posse purgari & redire in gloriam. Ad quod sequitur etiam & sibi imponi homines sanctos & angelos bonos iterum posse ad mala deduci. Quod e. contra iesum dicentem matth. xxv. Ibi sunt hi in supplicium eternum: iusti autem in uita eterna. Tertius e. error dicentium omnia premia & omnes penas malorum futuras esse equales. Contra quorum primum dicitur prime ad cor. xv. Sicut stella differat a stella in claritate. Sic & resurrectio mortuorum. Contra secundum uero dicit iesus iudeis: Matth. xi. tyro & sydoni remissius erit in die iudicii: quam uobis. Quartus e. error dicentium animas malorum non statim post mortem descendere ad infernum: nec aliquas sanctorum animas intrare paradysum. Contra quos dicit iesus. Luce. xvi. Mortuus e. diues & sepultus e. in inferno. Et sedere ad cor. v. dicitur. Si terrestris domus nostra huius habitacionis dissoluatur: domum huius non manufactam conferuaturam in celis. Quintus error e. dicentium non esse purgatorium animarum post mortem eorum. scilicet in charitate credentes aliquid purgabile secundum fuerunt. Contra quos dicitur i. ad cor. iiii. Si quis edificauerit super fundamentum. scilicet fidei per dilectionem operationis lignum ferum stipulam detrimentum patietur: ipse autem saluus erit: sicut tamen quasi per ignem. Contra hos errores dicitur breuiter in symbolo apostolico: uita eterna amen: uel uita futuri seculi: ut habetur in symbolo patrum.

Iesus sponsus ornatus. Cap. xvi.

Anima mea leua caput tuum in spiritu: & intueri dilectissimum iesum in se ordinatissimum & ornamentum omnium electorum illam ciuitatem dilectissimam uniuersalem. scilicet angelorum bonorum: & hominum comitiuum: tamquam completam sponsam: agni misericordie & electissima sponsa tamquam in principali capite post iesum totam unitam. Intuere inquam illam tale totale ac tantam sponsam ipsi iesum uiscerali charitate brachiis amplectantem: & ipsam secundum triumphum uictorie & iubilo nuptialis leticie in eternum palatium introduceant. In quo ultimo electorum tripudium: omnis iubilus: omnis leticia: omnis sponsalis consumatur ornatus. Tunc & ipse benedictus iesus in assumpta humanitate unum corpus mysticum perfectum & completum faciens cum sua electissima sponsa: ac simul cum ea una sponsa perfecta totius beatissime trinitatis: ipsi deo omnipotenti trino & uno: tamquam eterno sposo intrinseca indiuidua

amorosa: iubilosa ac beatificata copula nuptialis in finem coniungit in eternum: licet in sola filii persona tamquam in proprio supposito radice. Ex hac autem unione non solum ipse agnus iesus secundum quod homo beatificabitur perfecte: sed omnia membra sua secundum gradum secundum quem in suo merito soli ipsa sibi uniuit. Erit autem in eis premium substantiale: consubstantiale: & accidentale: premium inquam substantiale in uisione fruitione: & tentione unius summi boni. scilicet dei trini & uni: quem omnes uidebunt facie ad faciem: hoc e. nude & sine uelamine: quo fructus delectabiliter & auidetur: quem tenebunt eternaliter & quiescere. Premium uero consubstantiale consistit in gloria corporis: que secundum stola corporis dicitur: qua resumpta perfectius anima beata tendit in summum bonum. Et hec stola consistit in quadruplici corporis dote: claritatis: subtilitatis: agilitatis: impassibilitatis: que erant secundum plus & minus secundum maioritatem & minoritatem huius charitatis. Premium autem accidentale per quadam excellentiam consistit in quodam decore spirituali supposito: qui quidem ab aliquibus aureola nuncupatur: & debet optime excellere: quod maxime in triplici genere reperitur. scilicet in martyrio predicatione strenua: & continentia uirginali. Et in omnibus predictis seruabitur gradus & distinctio secundum exigentiam meritorum. Ut autem letetur anima in speculatione rationis istorum que rationabiliter facit iesus potest horum omnium reddi ratio: attendendo eius potentiam summam: sapientiam: clementiam: & iustitiam. Nam per potentiam appropriate creat: per sapientiam gubernat: per clementiam reparat: per iustitiam retribuendo consumat. Nam potentiam summe manifestauit in eo quod non solum creauit spiritum prope se: & corpora prope nihil: sed mirabiliter ad laudem sue omnipotentie: spiritum & corpus uniuert in homine in unitate nature & persone. scilicet rationalem animam tamquam formam: & corpus humanum ut materiam. Sapientiam uero manifestauit prudentissime gubernando: nam ipse per se supremum hominis regit. scilicet mentem: quam illustrat. Infinitum uero. scilicet corpus per liberum uoluntatis arbitrium ut sic exteriora subiaceat spiritui: spiritus uero deo. Clementiam uero summe manifestauit: dum ad reparationem hominis non solum assumpsit hominis naturam: uerum & ipsius hominis penam: quam in seipso pro hominibus uoluit: & in seipso omnibus proportio nata gratiam acquisiuit. Et ideo requirit iustitia quod taliter in se iustificatis & dicatis in mento retribuatur & premio in gloriam sempiternam. Igitur resoluendo hoc exigit retribuendo equa reparatio: gratuita: gubernatio ordinata & productio uirtuosa: nam horum omnium consumatio est in gloria. Primum igitur quoniam istorum omnium premium debet fieri secundum quod exigit retributio iusta: & productio dei fecit rationalem spiritum prope se secundum uim diuine imaginis & pacem istius summe trinitatis: quam clementia iesu redimentis reformauit ut uiuerent secundum sapientem gloriam eterne legis: hinc est quod nullo minus deo potest rationalis spiritus premiari: nec eius capacitas & desiderium quietari: & ideo datur etiam premium deiformitati glorie: per quam deo effectus conformis & ratione uideatur ipsum dare: & uoluntate diligat plene: & memoriam teneat sine fine: ut sic tota anima

uivat in diuinitate iefu: tota doceat i tribus uiribus
 ſuis: tota deo trino & uno cōfiguretur: tota illi uni
 atur: tota in illo requieſcat: ac per hoc non ſua: ſed
 dei uiuat uita beata & glorioſa. Rurſus quoniā
 illa retributio fieri debet ſecundum q̄ exigit nō ſo-
 lum retributio & productio: uerū etiā gubernatio
 & deus in productione corpus anime alligauit: &
 naturali & mutuo appetitu in integrum copulauit.
 Ad gubernationem uero ſubiecit: & i ſtatū meriti
 fecit ut ſpiritus cōdeſcenderet & intēderet corpori
 gubernādo propter exercitiū & i merendo: & natu-
 ralis appetitus anime nō patitur q̄ anima ſit plene
 bta: niſi reſtituat ei corpus ad qd̄ naturalit̄ iclinat̄
 neceſſe ē oibus q̄ttuor cōditiōibus diuinitus p̄dc̄is
 exigētibz: q̄ aſe reddatur propriū corpus. Quia
 uero ordo regim̄is ſapientie dei non ſuſtinet: q̄ re-
 ſtituat corpus ſp̄ūi beato ad impedimentū: ſed po-
 tius ad gaudii cōplemētū idcirco oportet q̄ ſpi-
 ritui beato reſtituat corpus pp̄ū p̄ oia ſibi confor-
 me & ubiectū q̄q̄ poteſt corpus et ſpiritui p̄ glo-
 riam cōformari. Quoniam ergo ſpiritus eſt uiſiōe
 lucis eterne dei trini & uiui clarificatus: ideo dicitur
 in eius corde clantas lucis reſultare p̄ maxima: quia
 dilectiōe illius ſūmi ſpiritus eſt ſūme ſpirituali effe-
 ctus: ideo in corpore habere debet coreſpondentē
 ſubtilitatē & ſp̄ūalitātē: q̄ i mente trinitatis factus
 eſt ſpiritus oīo ipaſſibilis: ideo debet eſſe in eius cor-
 pore oīmōda ipaſſibilitas tā extra q̄ intra. Quia ue-
 ro in his omnibus ſp̄is eſt p̄mptiſſimus ad tendē-
 dum in deū: ideo debet in corpore glorioſo ſūma
 agilitas repperiri. Quoniam igit̄ p̄ has quattuor p̄-
 prietates ſit corpus cōforme ſpiritui & etiam ſubie-
 ctum: hinc eſt q̄ in his quattuor precipue dotari di-
 citur ratione quorum idoneitatē habet ſequi ſpiri-
 tum & locari in regione celeſti: que eſt regio beato-
 rum: ac p̄ hoc a ſūmo capite iefu deo deſcendit ipſi
 us unguētum: uſq̄ ad oram ueſtimēti hūani corporis
 ad qd̄ plenitudo dulcedinis & beatitudinis ebrietas
 redundat & quantum eſt condecens deriuatur.
 Poſtremo q̄ in diuerſis chriſti mēbris diuerſa ſunt
 catiſmata gratiarum: non ſolum quantum ad inte-
 riora dona: ueſum etiā quantum ad exteriora
 exercitia: & non ſolum quantum ad perfectionem
 charitatis in mente uerum etiā quantum ad per-
 fectionis decorē in naturali corpore. Hinc eſt q̄ ali-
 quibus mēbris iefu non ſolum ſtola anime cū tri-
 bus eius dotibus: & ſtola corporis cū quattuor: ue-
 rum etiā excellentia decoris & gaudiū debetur p̄-
 pter excellentiā perfectionis & decoris hīti in core-
 pore uirtuoſo: que maxime cōſiſtit in triplici p̄uile-
 gio opere: ſecundum tres uires anime. Secundum
 rationalem eſt dedinatio cōcupiſcentiarū per inte-
 gritatem p̄petuam continentie uirginalis. Secundū
 irafcibilem eſt propter honorē iefu & ſui nominis
 perpeſſio mortis. Et idcirco p̄dicatoribus: uirgini-
 bus & martyribz debet illa excellētia premiū que
 aureola nominatur que ad honorem facit: nō ſolū
 anime uerū etiam corporis q̄ non redditur uolun-
 tati tantū: ſed operi extrinſeco ſuſtinēti ſibi meritū

& premiū charitatis in quo conſiſtit conſumata
 itegritas & plenitudo omnīū bonorum ſpectanti-
 um ad beatitudinis complementum. Hanc igitur
 ſupne ciuitatis beatitudinem perfectam quo ad oīa
 premiſſa beatus ioānes apoc. ultimo eleganter ſe-
 uidiſſe teſtatur: dum per angelum in montem altū
 ſublimis contemplationis ſuſtollitur. Nam pro ge-
 nerali totius ciuitatis gloria dicit q̄ oſtendit ſibi ci-
 uitatē hieruſalem ſanctā deſcēdentē de celo a deo:
 quia per ſublimē dei potentiā: ſapientiam: miſeri-
 cordiam: iuſtitiam: hec gloria huic ſanctē ciuitati tri-
 buitur: a quo tamen ſubiectiue & humiliter ſepe ſe
 deficere recognoſcit. Et dicit habentem claritatē: &
 reliqua que i generali dicit p̄ uniuerſalē dei formi-
 tatem glorie ciuium ſupernorum. Et quia a clara
 te glorioſorum corporū reſultat ſtatus luminofus
 & confortatiuus & illuminatiuus & iocundatiuus
 & ſtabilitiuus omnīū ciuium ſupernorum: idcirco
 dicit q̄ lumen eius eſt ſimile lapidi precioſo tan-
 q̄ lapidis iaspidis ſicut crystalū: & ibi uarias ſignifi-
 cationes exprimit iſtius ciuitatis: quā etiā uocat ſp̄o-
 ſam ornata uiro ſuo: & ut omnes pp̄rietates ſupio-
 res nobiles ibi adaptemus incipiēdo a corporibus
 poſſumus dicere q̄ claritas corporū figuratur ibi i
 ſplēdore aureo: cum dicit q̄ ipſa ciuitas aurū mun-
 dū. Subtilitas in paruitate uitri cum dicit: ſimile ui-
 tro mundo. Impaſſibilitas in ſtabilitate lapidis ſep-
 uirentis: de quo tota ſtructura muri conſiſtit. Agili-
 tas in uelocitate uniuerſalis menſure qua menſurā-
 tur et latera ciuitatis: p̄ qd̄ dat̄ itelligi motus uelo-
 ciſſimus beatorū tā i ſp̄ū q̄ i corpore quo agilit̄ &
 abſq̄ tarditate mouēt̄ ad oīa dei opa cotēplāda: &
 oīa totius mūdi machine latera: uelociſſime p̄currē-
 da menſuranda. Triplex autē p̄rogatiua aureole
 ſignificat̄ i dignitate portaz: q̄ dicit̄ ſemp̄ apte p̄
 corrdentiā ad p̄dicatiōis meritū p̄ quā tāq̄ p̄ ap̄ri-
 tiā ſupne ciuitatis portā intratur ad xpm̄. Dicuntur
 etiā eſſe margarite: ſiue ex margaritis p̄ p̄rogatiuā
 mūdicie & uirginalis cōtinētie. Dicunt̄ et angulate
 p̄ ſinglari fortalitie roboris & cōſtātie & expoſitio-
 ne ſui ad mortes & paſſiōes ſuas quacūq̄. Quo
 aut̄ āgelus fortitudinē ſignificet & cōnexionē robu-
 ſti amoris p̄ deſeſione diuini honoris ex m̄tis ap-
 pet: nā i āgulis ē fortitudo domus. Job. i. Cōcuſſit
 quattuor āgulos domus: p̄pterea xps lapis dicitur
 āgularis. Attēde aut̄ q̄ he tres p̄rogatiue marty-
 ri uirginitatis & doctrine rōnabiliter attribuūt̄ por-
 tis p̄ quas ſignificat̄ plati: q̄ hec tria debēt̄ i eis ſin-
 gulariter refulger: quo ad tres dotes aīe. Pro uiſiōe
 dei ſūmi & gl̄ia hoīs xpi. Dicit q̄ ciuitas non eget
 ſole neq̄ luna: nā claritas dei illuminabit eā: & lucer-
 na eius ē agnus. Pro dulciſſima & ſufficiētiſſia frui-
 tione plene reſectiōis uolūtatis ponit fluuiū aque
 uiue ſplēdidū. p̄cedētē de ſede dei & agni i medio
 platee eius. i. ſuauiſſimū reſectiōe dulcorē i repletio-
 ne uolūtatis p̄ charitatē dilatate. Et q̄ nō ſolū ē po-
 rus: ſed ſuauiſſimus cibus: ideo de ſupabūdātibus
 fructibus ligni uite. Tertio uero imutabilis & et̄na
 ſignificat̄ i phēnitate fluuii: & uniuerſitate mēſū

ani quibus ligni uite fructus afferit. Et de hoc quod dicitur
 quod oem malum non erit ibi in perpetuum: nec nox: nec mēda
 tium: nec indigentia erit cuiuscumque nobilis creature. Pro
 plenaria uero satisfactioe & deificatioe totius metis
 dicitur quod dominus deus operis templi dei est & agnus. De his
 autem supra in alio capitulo dea sunt plura huic iocundo sermo
 saluto adaptada. Iesus rex regum dominus. Cap. xvii.
 sicut gratiosissimus iesus se toti ciuitati electo
 rum exhibebit ut sponsum: sic se exhibebit
 ut regem speciosissimum simul & dignissi-
 mum & omnipotentissimum. Nam hic est uere rex pacifi-
 cus cuius uultum desiderat uniuersa terra: hic est ue-
 rus assuerus: qui tertio anno sui imperii. i. tertio ad-
 uentu post suationem sui iudicii fecit grande conui-
 uium cunctis principibus & pueris suis: hoc est illud
 regnum quod dei omnipotentia suscitauit: quod oia
 alia regna comminuit & ipsum remansit eternum & solum
 eius patras eterna: que non auferet & regnum quod non
 corrumpet: cui oēs tribus populi & lingue seruient in eter-
 num: huius sublimissimi regis magnificentiam Io. descri-
 bit Apoc. ix. cum dicit: uidi celum apertum: & ecce equus al-
 bus: & qui sedebat super eum uocabatur fidelis & uerax:
 & cum iustitia iudicat pugnat &c. Licet istud possit ex-
 poni de suo aduentu ad intentum antichristi: tamen per ultima
 gloria paradisi appebit celum apertum oibus beatis: quibus
 uniuersa reuelabunt secreta: & tunc uidebunt equum
 album: hominem christum uictoriosissimum: & candore glo-
 riosum: cui filii dei persona insidet tanquam. s. unite na-
 ture: uel equus albus est corpus eius gloriosum: tam
 proprium quam mysticum: cui singulariter iesus insidet: ip-
 sum tranquille & plenarie possidendo. Tunc appare-
 bit fidelis & uerax: & attendedo promissa: & docedo
 salubria: que oia apparebunt per opus completa: & cum
 iustitia iudicat & pugnat: quia istos iustissime beati-
 ficabit: & reprobos eorum hostes pesternet. Oculi
 autem eius sicut flamma ignis: quia singulariter eius
 aspectus erit ardentissimo amore super electos effu-
 sus: dicitur autem in capite suo habere diademata mul-
 ta: quia per se & per oibus suis membris apparebit subli-
 miter coronatus: & singulis coronas tribuens glo-
 riose uictorie: & amodo euidenter super oia regnaturus:
 habens nomen scriptum: quod nemo nouit nisi
 ipse: quia plenarie suam gloriam beatifice uniois nul-
 lus totaliter & comprehensue cognosket: uel per se
 & absque ipso. Ipse enim potest aliis quibus uoluerit re-
 lare: Matth. xi. Hoc autem nomen scripsit ei patris: cum
 eum ab eterno genuit: & tandem tota trinitas scripsit
 illud in humanitate iesu: cum ipsam filio dei uni-
 uit: & uestitus erat ueste aspersa sanguine. i. huma-
 nitate per nobis occisa: & sanguine rubricata: que quod
 passio semper in eo per meritum & premium per san-
 ctissima signa indubilia gloriosorum uulnerum appe-
 bit. Sublimitas autem rationis eius est ratio uerbalis
 & eterna sapientia dei patris in qua totum paternum
 esse omnibus electis exprimit: propter quod dicitur quod
 uocabatur nomen eius uerbum dei. Pro celesti autem comi-
 tuum oium dicitur quod exercitus qui sunt in celo celestem uitam
 agentes ipsum in equis albis sequuntur. i. glorificatis

corpibus: uelut oium suorum primorum ducem & regem.
 Si uero nomine istorum spiritus designentur angelici per equos
 albos inferiores spiritus: & per equos superiores ordines de-
 signantur: uel respectu oium equi albi designant uirtu-
 tes eorum uectiuas & robustas: candore glorie dealba-
 tas. Respectu uero prelii antichristi: de quo ibi litterali-
 ter agit designant hi exercitus magis proprie sanctos tunc
 uiuentes quasi in celo in euangelica uita: quos iesus me-
 te & corpe dealbabit & fortissime muniet & inflam-
 mabit & aiabit more uictoriosorum equorum & dedu-
 cet secum ad expugnandum antichristum & exercitum eius.
 Tunc etiam sancti habebunt pre oculis sic iugiter christum tanquam
 suum regem & ducem: ac si ipsum sensibilibiter uiderent in ce-
 lis currentem uelociter ad triumphum. Ioachim super hunc
 locum mota questione an christus tunc per seipsum appareat in ter-
 rante necessitatis ut preliet contra antichristum & suos mi-
 det. Ego puto quod per seipsum ueniet ad destruendum eum.
 Ideoque uisus est sedere super equum album: quia in corpore suo
 mundo appebit bonis & malis: hec ille: quod non cre-
 do ad hanc tunc de christo impletum: sed forsitan tunc de ali-
 quo electo suo: & maxime in signifero suo franco
 corporali glorioso: & toto candore albo uictoria
 huius pugne perficiet: uel forsitan in aliquo sublimi
 seculo tunc alioque principe de his qui uiuent hic corporali-
 ter supradicta faciet: quare nihil hic uolumus. Et quod
 super hunc si ita fuerit singulariter sedebit christus: ideo hec ui-
 ctoria ex nomine attribuit christo: non & de ore eius gladi-
 us procedet acutus: quia secundum apostolum ipsum interficiet spi-
 ritu oris sui. Et ipse percutiet gentes quasdam ad corru-
 ptionis fructum: & ipse reget rebelles in uirga ferrea
 iustitie inflexibilis: supra quos calcet torcular uini
 furoris ire dei omnipotentis: quia ipse percutiet impios pe-
 nis mortiferis: quas deus trinitas: quasi suribundus
 & iratus eius iniustitie mensura propinat. Pro hac
 autem sublimissima potentia iesu dicitur quod habet in uestimen-
 to & in femore suo scriptum: Rex regum & dominus domina-
 tium. In uestimento designat iustitia. Iuxta illud: Job
 xxix. Iustitia indutus sum. In femore autem propagatio pro-
 lis. Quidam enim dicunt: quia dignis operibus & stre-
 nuis prelii permerent. Quidam uero sunt regum filii & he-
 redes: utroque autem modo competat christo esse regem regum: nam
 ipse est consubstantialis filius dei patris: & naturalis he-
 res regni eius. Ipse etiam passus meruit nomen quod
 est super oem nomen: & per triumphalem potentiam huius
 uictoriose obtinuit passionis. Item in uestimento sue
 humanitatis & in femore sue carnis inscripsit deus tri-
 nitas regiam maiestatem & potestatem diuinitatis
 eius & persone filii: quoniam ipsam personaliter uniuert sue hu-
 manati & carni. Dicitur autem Rex regum & dominus domina-
 tium: non solum quia excellentissime est rex super oes. Si-
 cut dicitur uirgo uirginum: sed etiam quia electi super quos
 ipse iesus regnat: post ipsum & in ipso & per ipsum sunt crea-
 tores reges & domini. Per uestimentum autem intelligitur
 oia quecumque extrinseca: per femur autem multum carneum
 intelligitur infirma: siue minus fortia: & in his singulariter
 dicitur scripta magnificentissima eius maiestas: quia ni-
 hil est in iesu: nec de iesu in quo non appareat ipsum esse
 semper summum regem & dominum. Vel per uestimentum

possunt intelligi sancti pfecti. Per femur: illi uero q
 quasi sola regeneratione xpi per baptismū quasi ex
 suo femore ppagati obtinēt regnū celi. In utrisq;
 aut scriptū est nominatiū & regiū nomen xpi. Si
 cut aut ipse ihs successiōe paterna: & strenua passio
 nis uictoria: obtinet nomē istud: sic & suos emula
 tores pfectos uult utroq; mō sue maiestatis gl'ia
 insigniri: licet ipse uictoria non sit ex ipius uictori
 oisissimi ihu ppagatiōe cōtinua: cuius grā. & princi
 pium & mediū & finem oīs uictorie cōsequūt: ac
 p hoc lū cū ihu sūt reges regū: & dñi dñantiū: i ipō
 & cū ipō: & p ipm solū oīa possidentes. O q glori
 osū ē huius excellētissimi regis ihu regnū: in quo
 cū ihu regnt oēs iusti: cuius rex ē ueritas: pax: & cha
 ritas: uita & eternitas: i quo ē ptas excellēs: sapiētia ful
 gens: fons bonitatis p oīa se diffundēs: nec regnā
 tum pluralitate diuidit: nec participatiōe minuit:
 nec numerositate confundit: nec inequalitate in
 ordinat: nec circūscribit loco: nec uariat motibus:
 nec tempore mensurat.

Iesus finis optatus Cap. xviii.

D finem oīum designatorē ihm: hoc ulti
 mū nos dicit capitulū: qā b'itudo & finis
 noster in eius b'itudie cōsumat: q ē fons
 & origo oīum bonorū: & iporū tremētū & ultimū
 cōplemētū: quod de ipō dicit Ioan. dilectus. Ego
 alpha & ω: pncipiū & finis. Quia sicut p uerbū et
 nalit' dcm oīa pducūt: sic p uerbū carni unitū pro
 mouēt' & fin ut. Ac p hoc uere & ppe ihs ē finis
 n' ipē & dñs noster: cuius nūc desiderio uiuimus:
 & i eius plēo āplexu satiabimur. Ipē hoc nrm desi
 derium accēdit: cū in fine Apoc. Ioan. dicit. Spōsus
 & sponā dicūt: ueni. q. d. sponus ihs: & spōsa uir
 go gloriosissima maria: & tota b'orū ecclesia dicūt
 ueni. i. nosty: desideriu accēdūt. qñ nos auide expe
 ctates ad pmiū boni sui summi. Quidā libri hēnt
 spūs & spōsa dicūt ueni: & dicūt q greci sic hnt: &
 tunc ē sensus q ihs tā p se q per inspirationes suas
 factas in mente spōse accendit desideriu sui aduen
 tus: cui & illi q sunt uera spōsa affectuose concor
 dant. Qui audit ergo hāc. i. uisceralit' inuitationē
 uerbo & ope plena fide & uisceralissima charitate
 dicat: ueni. i. totus accēdat i ardor' desiderii supple
 in huius boni. Vnde & ihs amore effusus se libera
 lit' offert dicēs. Qui sitit ueniat: & qui uult accipiat
 aquā uite gratis: qā tā pma grā q oēs alie a sūma &
 gratuita chatitate xpi ihu liberalit' pdestinat: offer
 tur & dat'. In huius ergo ultimi finis ihu desiderio
 tā intenso libz claudamus. d. cū Ioāne. Veni dñe
 ihu. Ab ipō. n. ihu eterni p'ris filio: & eius emanati
 one etna: p oīum ab ipō creatorē: & assūpte sue na
 ture gl'iosa mysteria: & p ppagatos diuersos status
 a spū ipius ihu in sua eccl'ia peregria: & etni regni
 eius sublimia in hūc dulcissimū finē: ipō ihu piissi
 mo nos misericordit' deducēte puenimus: adiuti p
 fidis sacratissime uirgis marie m'ris eius: & pfecti
 uis custodiis b'issimi archā. Michae. cuius nūc pō
 rum uestroze cātauimus solēnia: & seraphicis istam

mationibus & suffragiis protosigniferi uulnerum
 crucifixi Frācisci: in cuius loco & mōte sacro ipres
 siōis eorūdem sacroz uulnēz: nūc i uigilia archan
 geli michaelis: cuius tpe h quod nūc sancti frēs fa
 ciūt: quadragesima ieiunāt: ad hūc terminū: & libri
 huius cōplemētū nos ihu misericordia dement' ad
 duxit. Sumo ergo oīum pncipio & pfectissimo si
 ni: ipi ihu grās referamus: q nos decursis tātis pela
 gis pduxit ad portū: orātes supplicē & trementer:
 ut si in aliquibz locis aliē locuti fuimus q ipē uolue
 rit p'stet idulgētiā deliquēti. Quod si ē q pie corri
 gat: & iuidū detē amoueat: ne forte magis suis nu
 triēdis uitis: & excusādis in oculis mūdi q nostre
 correptiōi itendat: ac p hoc cōtra se pungentē ueri
 tatē: iacula tendat malitia nō charitate p'motus: dū
 adhuc uiuo paratus sum correptionē iuscipe. Si au
 tē piissimi ihu uelox uocatio me subtraxent ex hac
 luce: romana ecclesia cui per spiritū ihu datū ē uni
 uersale magisteriū postq fuerit a scibus truculente
 bestie expurgata: si qua idigna ēē p'pexerit: digne
 tur obsecro emendare. Cui soli & eius correptiōi I
 brum: & me plene submitto: & solius sedis aposto
 lice: in cuius fide me uiuere p'fiteor: examinationi:
 emendationi: & protectioni relinquo omnia que i
 huius libri serie cōtinentur. Et omne quod contra
 illā eēt detestor: nec aliquid cōtra eius iudicium te
 neo: sentio: uel affirmo. Et si esset i dictis meis ple
 ne reuoco. Nec aliquis inferor: presumat cōtra hūc
 librum aliqd innouare: quod esset i iniuriam sūme
 sedis: cui soli emēdandus liber diuio spiritu & trās
 missus. Nam quicquid i his que scripsimus minus
 bene diximus nobis iputamus: tamē in conspectu
 ipius iesu loquimur: q recto zelo & sincera charita
 te oīum: ut aperiat oculus mētis ad intūcda horre
 da & corrigenda inūdantia uitia status presentis.
 Si quid uere digne spiritus iesu christi fecit nos di
 cere: illi fidelit' reddimus: & ipi soli ihu gratie per
 soluantur: Qui cum patre & spiritu sancto uiuit &
 regnat imenitus & eternus: & deus benedictus ac
 benedicendus in secula seculorum. Amen.

Liber qui intitulatur

Arbor uite crucifixe lesu deuotissimi fra
 tris Vbertini de Casali ordinis mi
 norū felicit' explicit. Impressus
 Venetiis p Andrea de Bo
 nettis de Papia. An
 no .M. CCCC.

LXXXV. Die. xii. Martii. Ioāne Mocenico indyō
 principe regnante.



Tabula capituloge huius libri sicutulati Arbor un
de crucifixe iesu: deuotissimi fr̄s Vbertini de Casali
ordis minor̄ feliciter ic̄ipit. Nec mireris si i proces
su huius libri nō sēp unicuiq; capitulo p̄cise unus
solus uerticulus hic ista cōsignatog; adaptet: qm̄ in
terdū & pp cōiunctionē memorie nec nō & & bre
uitatis amore congruū erat sub uno eodemq; capi
tulo plures uerticulos colligari ac simul tractando
perstringi.

Capitula libri primi

Cap.		charta
i	Iesus ex pte genitus	iiii
ii	Iesus spirator natus	iiii
iii	Iesus creator indytus	v
iiii	Iesus gubernans status	vi
v	Iesus pmissus patribus	viii
vi	Iesus faber uirgineus	viii
vii	Iesus annunciatu	x
viii	Iesus emissus celitus	xii
ix	Iesus plene dotatus	xvi
x	Iesus ioanni intimus	xxii
xi	Iesus maria natus	xxv
Capitula libri secundi		
i	Iesus conformis patribus	xxxix
ii	Iesus prenomiatu	xli
iii	Iesus in stella fulgidus	xlvi
iiii	Iesus magis monstratus	xlvi
v	Iesus redemptus puulus	l
vi	Iesus infans fugatus	lix
vii	Iesus puer p̄ficiens:	lxii
	Iesus matri abientatus:	
	Iesus inuētus instruens:	
	Iesus dulcor amatus.	
viii	Iesus flos flori subiacens:	lxv
	Iesus flore imoratus:	
	Iesus alūpnis obsequens:	
	Iesus aporiatus.	
Capitula libri tertii		
i	Iesus preconē audiens	lxvii
ii	Iesus uir baptizatus	lxviii
iii	Iesus desertum incolens	lxxi
iiii	Iesus hoste tentatus	lxxix
v	Iesus paruulos colligens	lxxxii
vi	Iesus matre rogatus	lxxxiii
vii	Iesus pastor circuiens	lxxxvi
viii	Iesus uigor lassatus	lxxxviii
ix	Iesus p nobis indigens	lxxxxi
x	Iesus inhonoratus	cii
xi	Iesus miranda faciens	cv
xii	Iesus uerbis sensatus	cvii
xiii	Iesus p̄fecta consulens	cx
xiiii	Iesus transfiguratus	cxvii
xv	Iesus p noctem uigilans	cxix
xvi	Iesus die occupatus	cxxi
xvii	Iesus panes multiplicans	cxxi
xviii	Iesus tranquillans status	cxxi
xix	Iesus lepra etiens	cxxi
xx	Iesus medela datus	cxviii

xxi	Iesus a morte suscitans	xxx
xxii	Iesus laxans reatus	xxxii
xxiii	Iesus unguentis redolens	xxxv
Capitula libri quarti		
i	Iesus a fello latus:	xxxvii
	Iesus rex orbis ueniens:	
	Iesus digne laudatus:	
	Iesus urbi compatiens:	
	Iesus lachrymatus:	
	Iesus templū ingrediens:	
	Iesus zelo armatus.	
ii	Iesus pactū p̄ficiens	xxxix
iii	Iesus dolo seruatus	cxl
iiii	Iesus subiectus seruiens	cxl
v	Iesus panis sacratu	cxli
vi	Iesus iudā corripens	cli
vii	Iesus dilecto stratus	cli
viii	Iesus sermonem faciens:	cii
	Iesus euisceratus.	
ix	Iesus futura preuidens:	ciii
	Iesus orans p̄stratus.	
x	Iesus ad bellum exiens:	cdv
	Iesus deus monstratus:	
	Iesus impemum sustinens:	
	Iesus uinculis ligatus:	
	Iesus tractus crudeliter:	
	Iesus ter denegatus:	
	Iesus deusus nequiter:	
	Iesus uultu uelatus:	
	Iesus consputus turpiter:	
	Iesus collaphizatus:	
	Iesus mutus humiliter.	
xi	Iesus circurotatus:	cdv
	Iesus ligatus fortiter:	
	Iesus spinis coronatus:	
	Iesus punctus crudeliter:	
	Iesus dire plagatus:	
	Iesus productus uiliter:	
	Iesus reus clamatus:	
	Iesus spretus maligniter:	
	Iesus sententiatus:	
	Iesus crucem circumferens:	
	Iesus debilitatus:	
	Iesus matrem conspiciens:	
	Iesus angustia us.	
xii	Iesus deuotas alloquens:	cdvii
	Iesus uirens assatus:	
	Iesus ad crucem ueniens:	
	Iesus ueste nudatus:	
	Iesus morti se offerens:	
	Iesus dire clauatus:	
	Iesus uexillum erigens:	
	Iesus tricoloratus:	
	Iesus scelestos diuidēs:	
	Iesus tunc blasphematus:	
	Iesus orbem concutiens:	
	Iesus excruciatu.	
xiii	Iesus latronem erigens	cdix



xiii	Iesus dans principatus	clix
xv	Iesus matti compatiens	clx
xvi	Iesus fletu rigatus	clxi
xxii	Iesus cruore effluens	clxii
xviii	Iesus fons deficcatus	clxiii
xix	Iesus amorem sitiens	clxiiii
xx	Iesus felle potatus	clxv
xxi	Iesus clamando monens	clxvi
xxii	Iesus uita priuatus	clxvii
xxiii	Iesus pallore decidens	clxviii
xxiiii	Iesus translaecatus	clxviiii
xxv	Iesus matrem afficiens	clxviiii
xxvi	Iesus intumulatus	clxviiii
xxvii	Iesus infernum adiens	clxx
xxviii	Iesus frangens conatus	clxxi
xxix	Iesus triumphans mortuus	clxxi
	Iesus surgens beatus	clxxi
xxx	Iesus decor precipuus	clxxix
xxxii	Iesus orbi prelatu	clxxix
xxxiii	Iesus ductor exercitus	clxxix
xxxiiii	Iesus celo leuatus	clxxx
xxxv	Iesus largitor spiritus	clxxxii
xxxvi	Iesus clarificatus	clxxxiiii
xxxvii	Iesus spirans afflatibus	clxxxiiii
xxxviii	Iesus cruce ditatus	clxxxv
xxxix	Iesus electam eleuans	clxxxviii
xl	Iesus dux laureatus	cc
xli	Iesus matrem glorificans	ccii
	Iesus fons reseratus	ccii
	Capitula libri qnti.	
i	Iesus prolem multiplicans	cciiii
ii	Iesus uilificatus	ccix
iii	Iesus franciscum generans	ccx
iiii	Iesus seraph alatus	ccxvi
v	Iesus normam constituens	ccxxi
vi	Iesus tunc renouatus	ccxxiii
vii	Iesus despectus iterum	ccxxiiii
viii	Iesus falsificatus	ccxxviii
ix	Iesus doctor humilium	ccxxxiiii
x	Iesus resuscitatus	ccxxxvi
xi	Iesus decore fulgidus	ccxxxvii
xii	Iesus pauper firmatus	ccxxxviii
xiii	Iesus testis uericus	ccxlii
xiiii	Iesus iudex iratus	ccxliii
xv	Iesus uictor magnificus	ccxlv
xvi	Iesus sponsus ornatus	ccxlv
xvii	Iesus rex regu dñs	ccxlvii
xviii	Iesus finis optatus	ccxlvii

Laus deo

a	prima uacat	m	multum	s	conquiritur
	Incipit		ome. xxxii.		locutus
	fregit: &		Desiderium		eis
	ut propter		quidem		a mortis
		b		A	
	tio: sed		terum		quem assumpsit
	habitauit		uari		strenuitas
	hic dici		ad cuius		boni
	ergo in		damus		sentimus
		c		B	
	omnino		esse christu		quem nunc
	est dubium		in cordialibus		serit:
	differunt		eripere		in omnibus
	nus de		niis uirtutibus		ta que
		d		p	modos
	primo		Tertium		oculis
	perbia		prima		C
	uatore		impediunt		Incipit
	mus ab		possidet		cas rationes
		e		q	simul
	culis		Secundi		latric
	nam		subditorum		D
	nostr		Attende		augmenta
	patre		ter gustare		sessiue
		f		r	ciuncula
	cat exemplū		frons		tissime
	ta fena		tatur		E
	bimus		tatis		spositione
	pmittit		titudine		fide dignis
		g		s	sapiens
	tuus		omnes		ad debite
	peregrinus		tibus		F
	suus		p nubila		licet autem
	em debuit		ie eiecit		Nam illi
		h		t	exultabit
	animarum		uenenatis		istud
	magis		unitum		G
	non		dei		terra
	christi		ciam &		in camino
		i		u	dicens. Cecidit
	dispositionis.		tunc		ideo precipit
	uiis		clarificatus		H
	totius		gno uoluisse		immutabilis
	flos		um: plures		tur sub noie
		k		x	agimus
	do se		Quintum		
	ptuosiores		ut sepe		Finis
	dolores		Et ideo		
	dei		Iesus fons		
		l		y	
	do per		O quata		
	mis		hesit		
	ne. iiii.		mors		
	De secundo		& ponderis		

54

v De laude & figuris beate uirginis uide que dicuntur

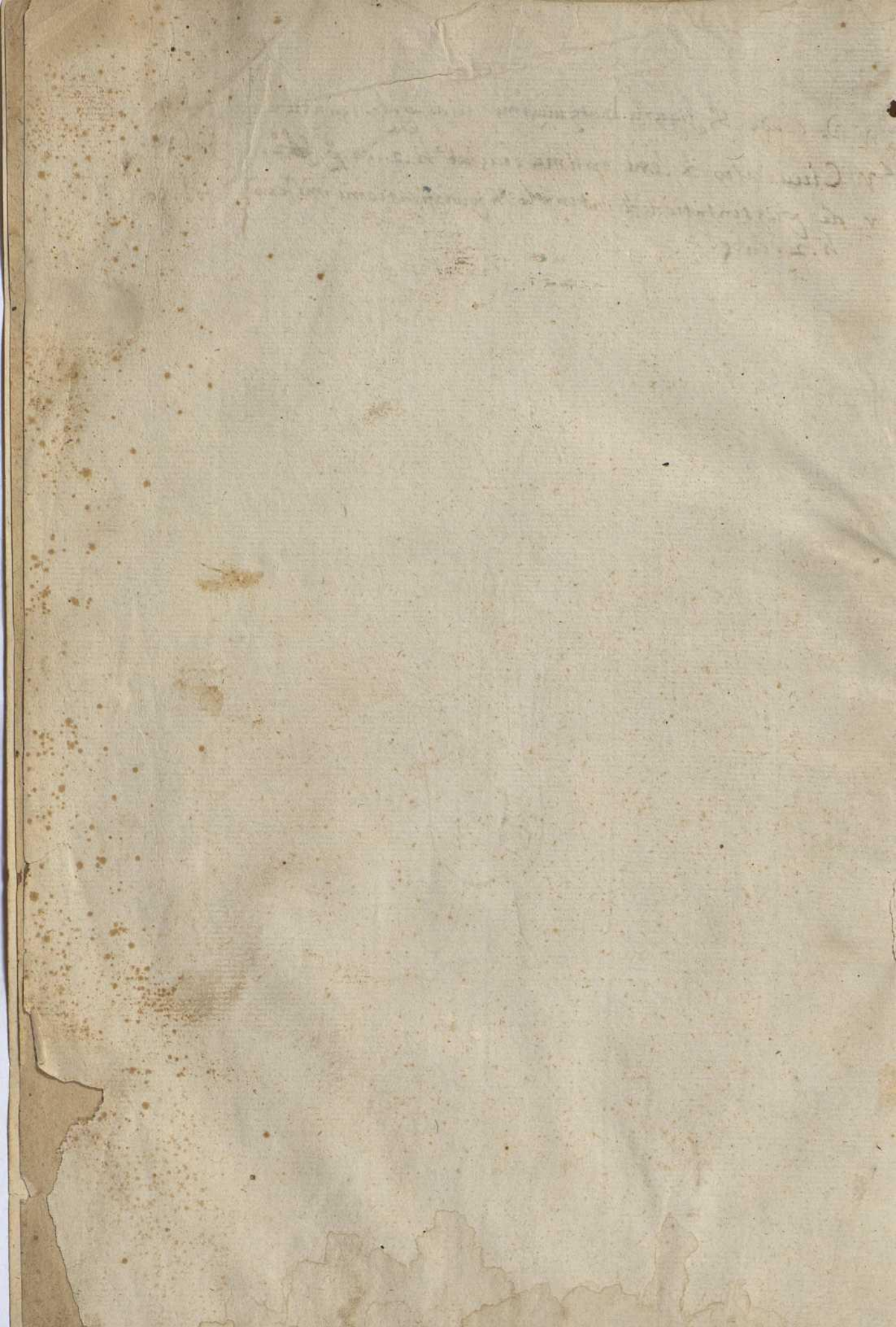
f. 9.

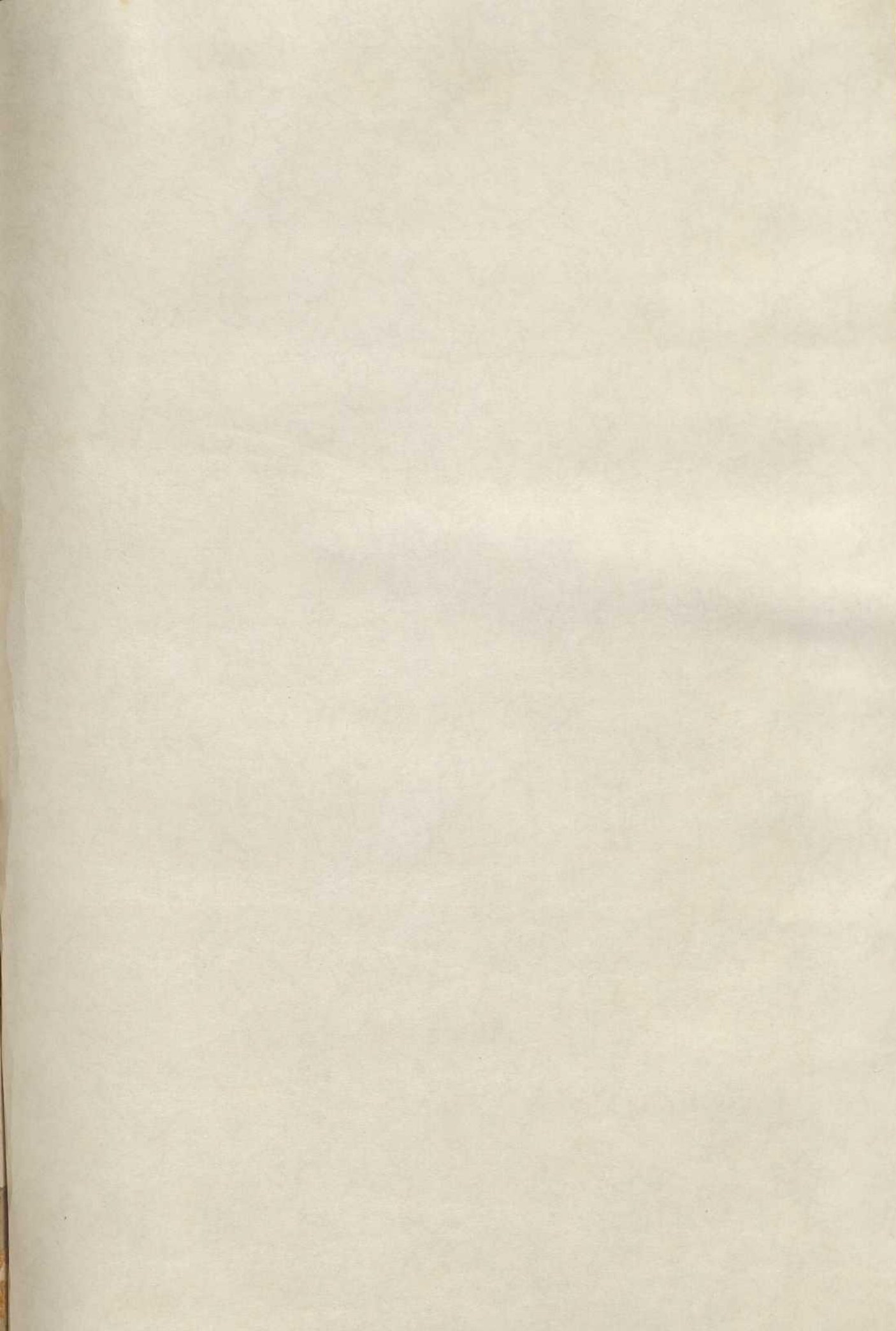
v Circuncisio & lesu optime tractat h. 2. ca. p. 12.

f. 39.

v de presentatione in templo & purificationis marie
h. 2. ca. 5.

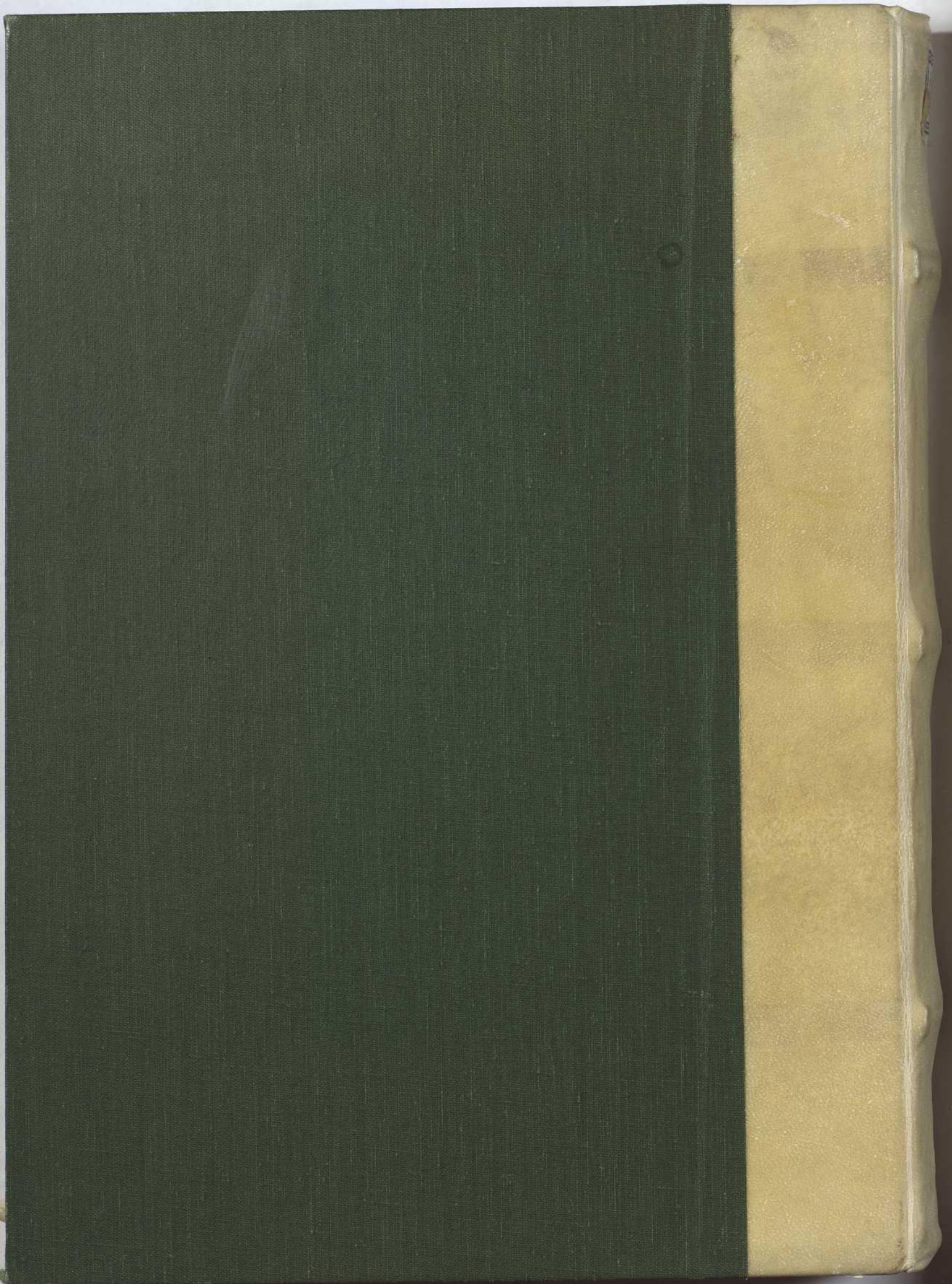
f. 50.











Caja
A-37